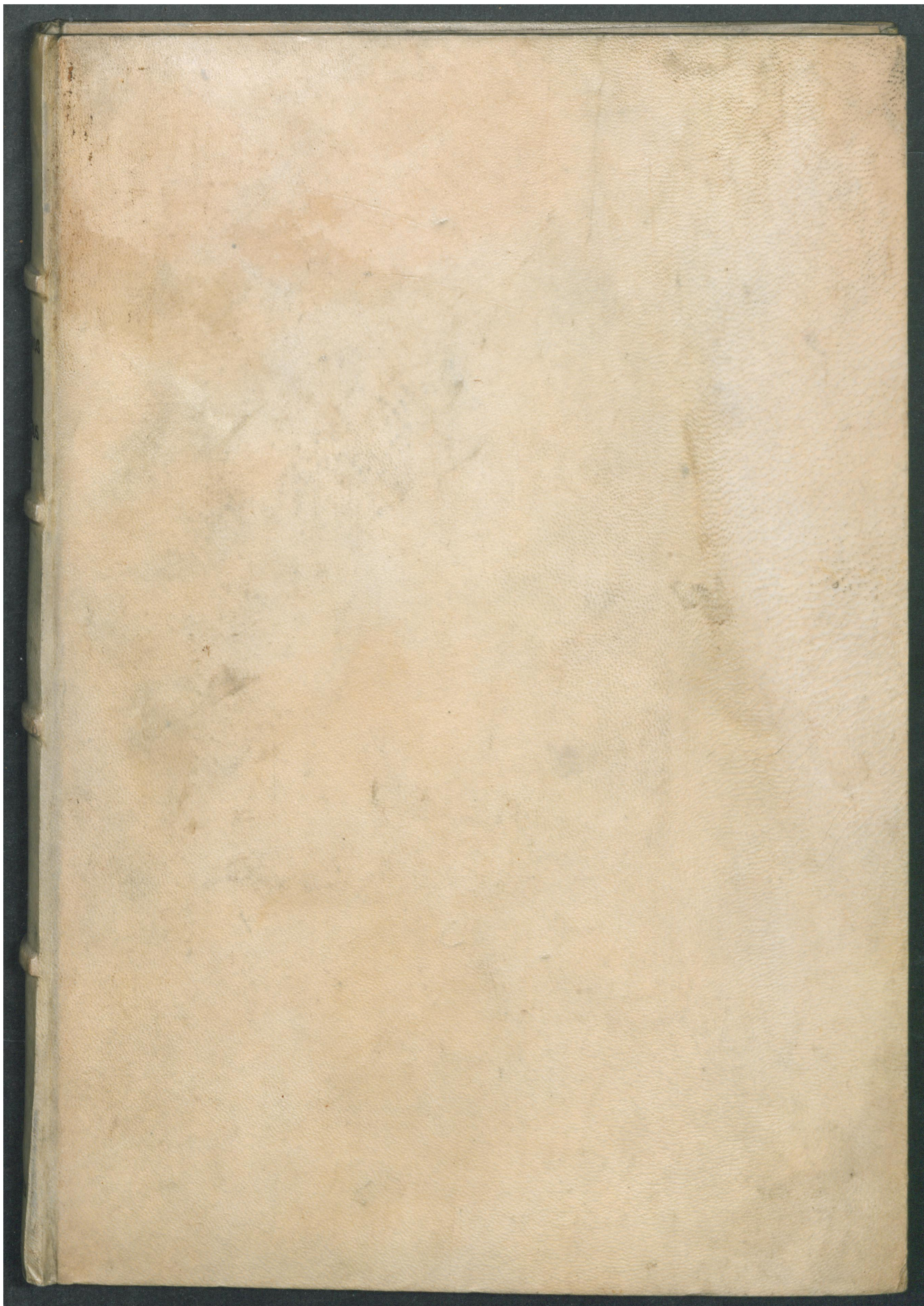
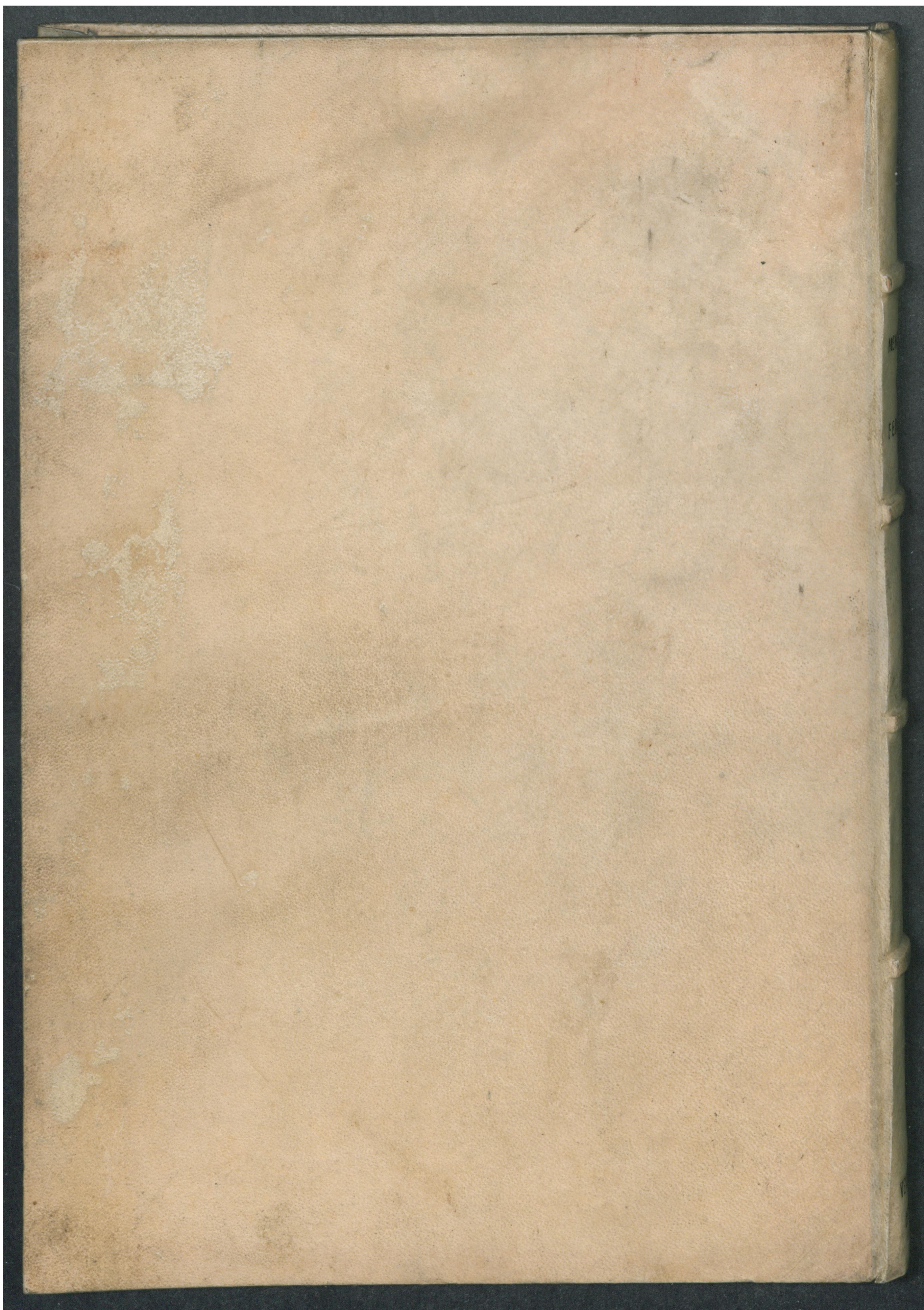
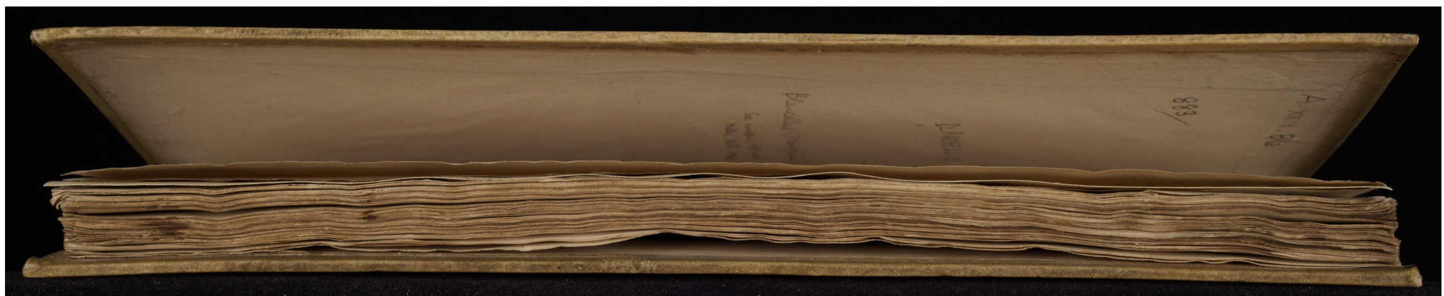

MENGHIUS
DE
FEBRIBUS
VENETIA
1566

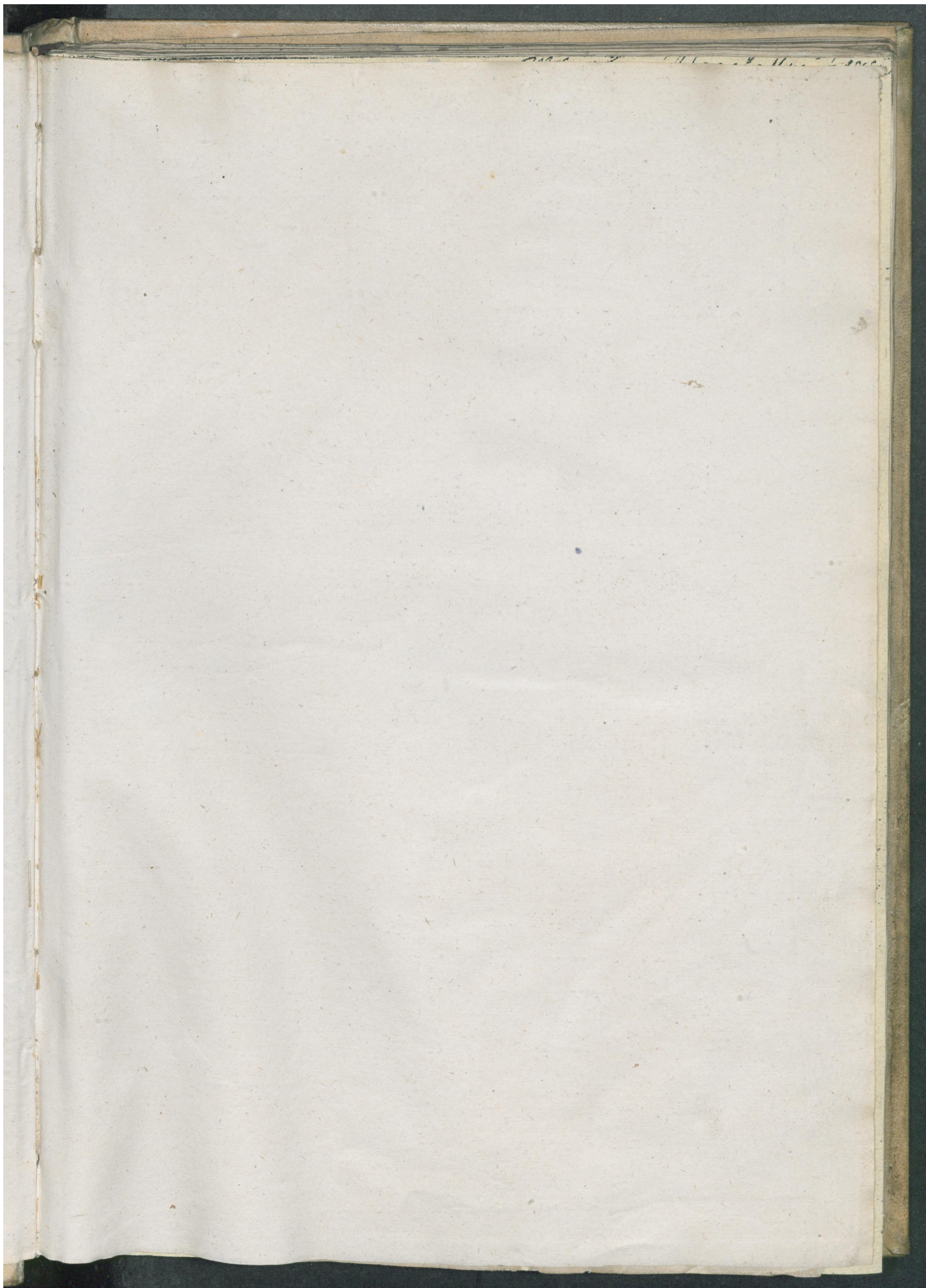
BLANCHELLUS, M.

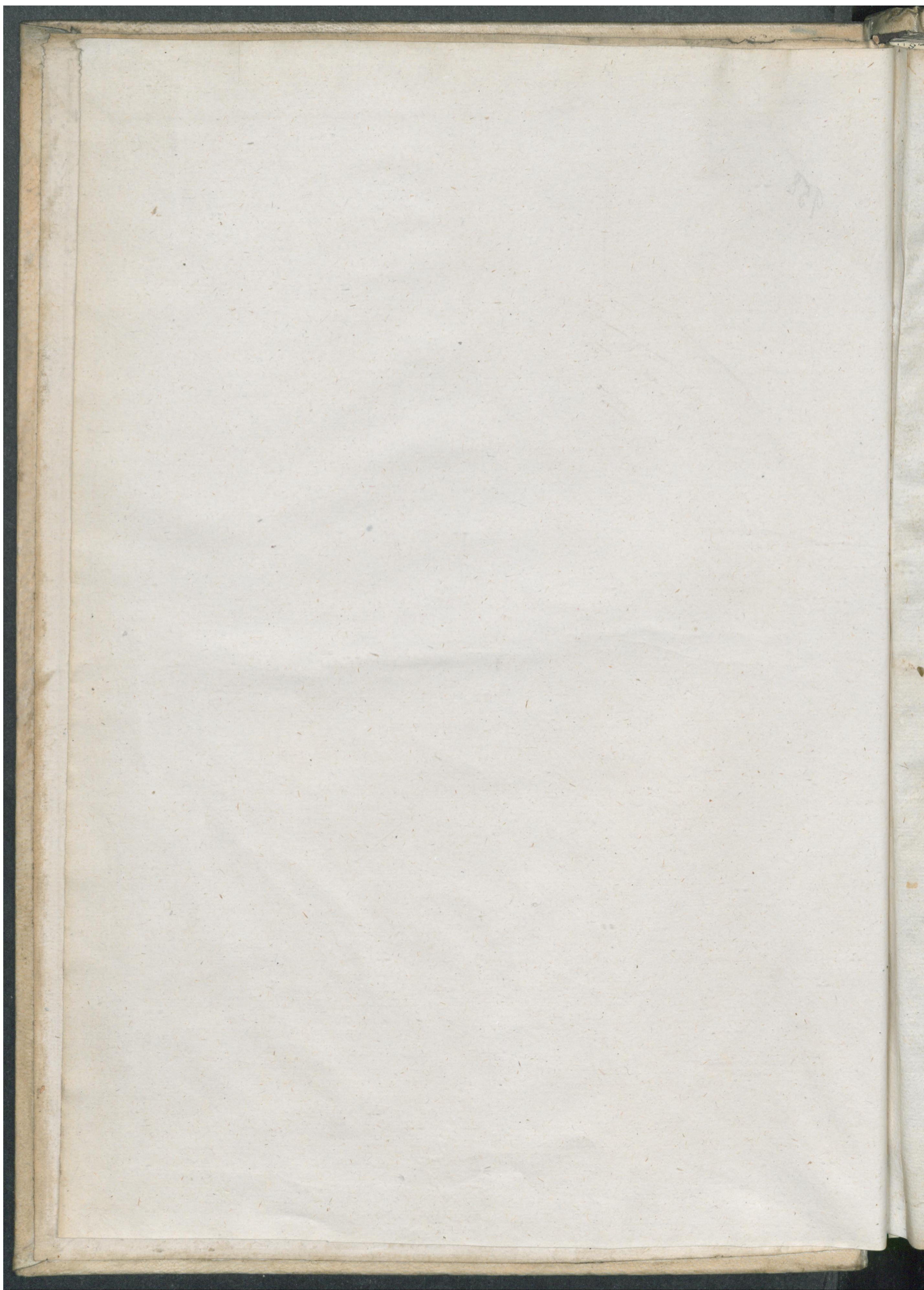
T.p. from Med Soc Lond copy

Blancellus (Menghius) Faventinus.

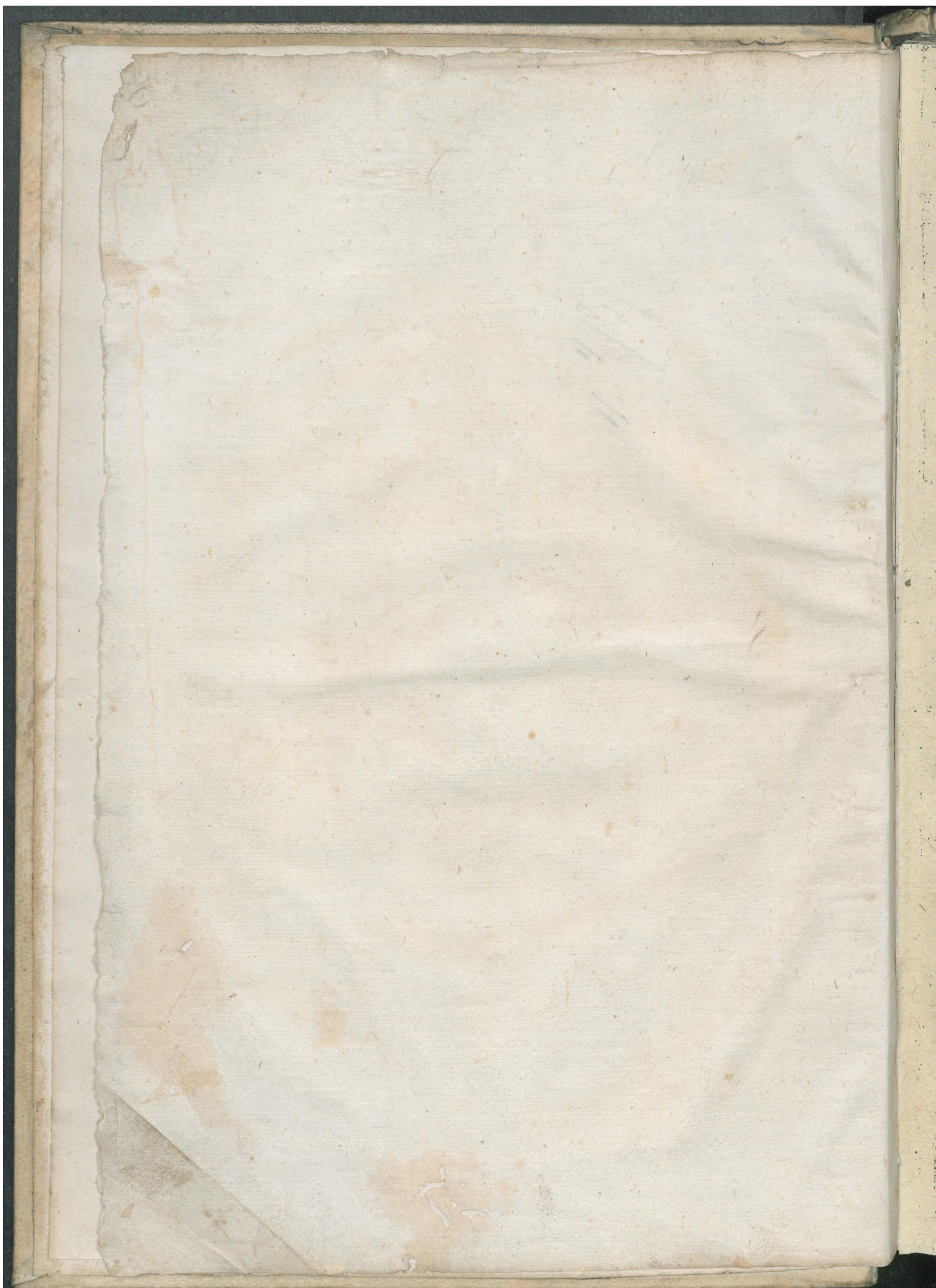
See Linden. 1686 edit. p. 811 } Source of title given
Haller. Bibl. Med. Prac. I. 509 } in Printed Cat. vol. I

(WRBP.)

2 Menghus Blanchellus Faven

483.

Admirabile

Et Nouum opus viri in tota Italia & Europa preclarissimi: magistri Menghi fauentini: de omni genere febrium.

Et de morbis particularibus a capite vsq; ad pedes.

Stephanus Sabiensis

Venetijs: M D x x x v j.

C Ne quis alius hunc librum per decennium imprimere: aut imprimi facere: impressum ve vẽdere: aut ad vendendum tradere: tam in hac Vrbe quam in omnibus alijs priuilegio cautum est sub pena in eo contenta.

1094

LAVRENTIVS VRSETVS BERGOMENSIS, ORDINIS PRÆDICATORVM, EXCELLENTISSIMO MEDICO BENEDICTO RINO VENETO, ATQVE ALIIS LECTORIBVS, AC PRÆSERTIM CLARISSIMIS MEDICIS SALVTEM.

VIxdum extremos adolescentiæ annos attigerat Mengus Fauentinus, cum iam illius nomen in tota prope Europa celebre erat, perarguta enim cōmentaria in Dialecticen Pauli Veneti ediderat, opus equidem, ex quo facile præsagires futuram in homine eminentem illam sapientiam, quam postea iam ætate matura a Republica Florentina, ac deinceps ab aliis vniuersitatibus ære publico ad tradendam medicinā conductus liquido ostendit. Is tandem iam admodum senex (ad octuagesimum enim annum peruenit) sed integro adhuc animi vigore, domi quietus, atq; ea ætate nulli secundus n... ta edidit, nonnulla etiam iampridem composita elimauit, ad publicam omnium vtilitatem editurus, atq; in his etiam Theologica & Astronomica quædam admodum erudite scripta sunt. Sed quæ de medendi arte, quam præcipue profitebatur, conscripsit, ea omnia admiratione, & doctorum hominum lectione digna nemo dubitauerit. Sunt autem fere sub his titulis: De signis morborum, De causis sanitatis & ægritudinis, De curationibus morborum, De anatomia, De febribus, De diætis, De vrinis, De veteribus morbis. Quæ omnia penes vnicum filium suum Iulium perfecta iam reliquit. Qui non tam medicinæ quam mercaturæ studiosus, opera ipsa intacta quasi thesaurū aliquem in scrinio absconditum Nobilissimæ simul ac Sanctissimæ vxori Flāmethæ, clarissimi olim Rainerii Tosinghi Florentini filiæ reliquit, hac spe, vt aliquando ad communem vtilitatem, ac familiæ decorem in lucem prodirent impressa. Quæ tum vt eam, quam viuenti marito præstiterat fidem, etiam mortuo illibatam seruaret: tum vt in sancta viduitate perseuerans & Deo liberius seruiret, & Nicolao Medici Clementis Pontificis nepoti, cui vnicā filiam Mariam locauerat, aliquid Reuerentiæ & honoris tribueret, secundas nuptias suas multis magnis, atq; Illustribus viris sæpius petentibus denegauit. atq; vt quibuscunq; in rebus viro iam defuncto morem gereret, nullis impensis parcere instituit. Itaq; hunc Primum tractatum de febribus mihi commendauit, vt correctum impressoribus traderem, hoc animo, vt si primum opus istud laudatum fuerit a vobis clarissimis medicis (vt certo certius speramus) reliqua quoque breui impressa vos accepturos confidatis. Postq̄ igitur ab Illustri matrona tantus fidei meæ thesaurus est creditus, multum ac diu mecum cogitaui, cui nam ex maxima excellentium medicorū frequentia vel acriore lima poliendum, vel approbandum cōmitterem, cuius authoritate munitum in eruditissimi cuiusq; manus tuto posset peruenire, occurrebant animo plurimi, & illi quidem clarissimi medici, Petrus Antonius, Petrus'q; Nicola ambo Fauentini, Benedictus itidē Fauentinus, qui publice magna cum laude & Illustrissimi Dominii Veneti gratia medicinam primo loco in gymnasio Patauino profitetur. Occurrebat Benedictus Boschellus Postcantinus Bergomensis, qui clarissimo viro Petro a Zucharis patri meo charissimo per annum grauissima ægritudine laboranti, die noctu'q; astitit, & pene iam mortuum ad vitam pristinam'q; sanitatem suo ingenio, arte, & vigilantia reuocauit. Necnō Ioannes Carrariensis meus olim puer condiscipulus, qui ab auis & proauis viris clarissimis ita medicinam imbibit, vt videatur iure hæreditario illam assecutus, inter'q; primos medicinæ artis in alma Venetiarum vrbe honestum locum teneat, quorum opera etsi in hac re vti poteram, malui tamen librum hunc censuræ, correctioni'q; tuæ tradere Rine mi clarissime, quem ab ineunte ætate noui non modo artis medicæ consultissimum, sed longa experientia admirandum. in hac enim clarissima vrbe, ac præsertim in cœnobio diui Dominici, in quo nunc degimus, Hydropicos. Paralyticos, & alios, de quorum salute iam desperabamus, longis morbis & grauissimis languoribus oppressos tua miraculosa arte sanasti? quid mirum. cum semper etiam dum cimba ad visendos infirmos veheris, libros præ manibus habeas, & vltra acquisitam scientiam quodam naturali iudicio mirabiliter excellas, quod ego vel præcipuum in medico existimarim. Fidei ergo tuæ excellentissime Be[...]dicte dum librum credidissem, tua'q; lima non vulgari correctus fuisset, summopere'q; laudatus, me coram & pluries, vt tantæ Dominæ facerem satis, illum Stephano Sabiensi inter calcographos non vulgari tradidi imprimendum. Vestrum autem medici clarissimi & beneuoli lectores iudicium sit, cui nā primum gratias agere debeatis, mihi'ne an Benedicto, an Flammethæ, an Mengo ipsi, an omnibus simul. At præcipue Deo optimo maximo'q; a quo & herbę & potiones curatiuas præseruatiuas'q; virtutes, & homines ingenia assequuntur. ipsi igitur laus & gloria in æterna secula. Amen.

Admirabile ꝛ Nouum opus viri in tota Italia ꝛ Europa preclarissimi: magistri Menghi fauentini: de omni genere febrium.

Prima pars theorice de rebus naturalibus.

SIcut inquit Gal. ꝑ tegni. Medicina est sciētia sanoꝝ: egroꝝ: ꝛ neutroꝝ: ꝛ Aui. inq̄t ꝑma ꝑmi. Medicina est sciētia: qua humani corporis dispositiones noscūtur: ex parte qua sanatur: ꝛ ab ea remouetur: vt habita sanitas conseruetur: ꝛ amissa recuperetur: ꝛ Auerois. 6. colliget inquit. Medicina est ars operatrix experimētoꝝ ꝛ rōne inuenta conseruans sanitatē: ꝛ remouens egritudinē. ¶ Circa hoc cadit difficultas: cū scientia sit habitus ꝯclusionis acquisitus per demonstrationē: demonstratio vero sit ex necessarijs: igitur scīa est ex necessarijs: sed cū ars sit recta rō factibiliū. 6. ethicoꝝ: factibilia aūt sunt contingētia: ergo ars est ex contingentibus: quare idē nō pōt dici ars: ꝛ scientia. Rūsio dicitur ꝙ scīa dupliciter sumitur cōiter: ꝛ ꝓprie: ꝓprie sumpta solū est de necessarijs: cōiter vō dicta est ex cōtingentibus se extēdit ad possibilia aliter se habere: que ꝯtingūt in pluribꝰ: ꝛ sic scīa cōiter pōt dici ars. Medicina diuiditur in theoricā: ꝛ practicā: theorica dr̄ que docet principia: ꝛ nō qualitatē operādi: practica vero est: q̄ docet qualitatē operandi: hec Auic. Pro quo notā: ꝙ practicū dupl'r accipitur. s. stricte: ꝛ large: practicū large sumptū accipitur pro omni cognitione ordinata in opus: ꝛ sic tota medicina est practica: stricte vero sumptū dr̄ de cognitione ordinata in opus: ꝛ docente qualitatē operandi: ꝛ sic aliqua pars medicine est practica: ꝛ aliqua nō: sil'r theoricū dicitur dupl'r: stricte: ꝛ large: stricte sumptū dicitur de habitu nullo modo ordinato in opus: ꝛ sic nulla pars medicine est theorica: large vero theoricū dr̄ de habitu: q̄ non docet qualitatē operandi ꝛ sic aliqua pars medicine est theorica: ꝛ aliqua nō. Theorica diuiditur in contēplationē rerū nāliuꝫ: ꝛ non naturaliū: ꝛ ꝯtra nām. Res nāles dicunt ex q̄bus cōstat corpꝰ hūanū: vel i eas ordinate resoluitur vt vltimū: ꝛ sunt septē. s. elemēta: cōplones: humores: membra: virtutes: spiritus: ꝛ operationes. Nō nāles vero dicuntur: que necessario alterāt corpꝰ nostrū: ꝛ impossibile est nō approximari eis: hec Gal. 3. tegni: ꝛ sunt sex res non nāles. s. aer: cibus ꝛ potus: motus ꝛ quies: somnus ꝛ vigilia: innanitio: ꝛ repletio: ꝛ accidentia animi. Res vero preter nām est: que sensibil'r ledit operationes corporis: aut mediate vt causa: aut imediate vt morbꝰ: aut ꝯsequitur ad hec vt accidens morbi: ꝛ sic sunt tres res ꝑter nām. s. morbus: cā morbi: ꝛ accidēs morbi.

De elementis.

ELemēta sunt corpora simplicia: que in partes diuersarū formarū minime diuidi possunt: ex quoꝝ comixtione diuerse generatoꝝ spēs fiunt. Elementa sunt quatuor. s. ignis: aer: aqua: ꝛ terra: ꝛ rō quare sunt quatuor: vt sumitur a phō. 2. de gñone est: quia cū qualitates prime ꝑmo cōpetant elemētis. s. caliditas: frigiditas: humiditas: ꝛ siccitas: tot sūt elementa: quot sunt cōbinationes possibiles qualitatū primarū: sed tm̄ quatuor sunt cōbinationes possibiles qualitatū primarū. s. caliditas: ꝛ siccitas: ꝛ hec cōpetit igni: caliditas ꝛ humiditas: ꝛ hec cōpetit aeri: frigiditas: ꝛ humiditas: ꝛ hec cōpetit aq̄: frigiditas: ꝛ siccitas: ꝛ hec cōpetit terre: caliditas aūt: ꝛ frigiditas non possūt cōbinari adinuicē: nec siccitas: ꝛ humiditas: q: ꝯtraria sunt: quare ꝛc̄. Ignis est corpus simplex calidū: ꝛ siccū. Aer vero est corpus simplex calidū: ꝛ humidū. Aqua est corpus simplex frigiduꝫ ꝛ humidū. Terra est corpus simplex frigidū ꝛ siccuꝫ. Et nota ꝙ corpus simplex distinguitur ꝯtra corpꝰ mixtuꝫ q: simplex dicitur. qd̄ tm̄ cōpositū est ex mā: ꝛ forma: mixtū vero dicitur: qd̄ vltra cōpōnē māe: ꝛ forme habet ēt cōpōnē ex elementis: siue mixtionē. Et nota ēt ꝙ licet vnūquodqꝫ elementū habeat duas qualitates ex primis: tū tm̄ vnā in sūmo habet: que sibi cōpetit primo: q: ignis primo calidus est: ꝛ in sūmo: ꝛ aer primo humidus: ꝛ in sūmo: ꝛ aqua primo frigida: ꝛ in sūmo: ꝛ terra primo sicca: ꝛ in sūmo. Et nota vlteriꝰ ꝙ elemēta hn̄t duas alias qualitates: ꝑ quas determināt sibi loca ꝓpria. s. grauitatē: ꝛ leuitatē: nā cū ignis sit maxime leuis: ideo locū maxīe sursuꝫ sibi determinat. s. ꝓpe orbē: ꝛ q: terra maxīe grauis est: ideo locū maxime deorsū sibi determinat. s. in cētro mundi: aer vero: ꝛ aqua: q: scd̄ꝫ qd grauia: ꝛ scd̄ꝫ qd leuia: ꝛ nō in sūmo: ideo locū medium sibi determinant: q: aer magis leuis q̄ꝫ aqua: ideo habet locuꝫ ꝓpe ignē: ꝛ q: aqua magis grauis q̄ꝫ aer: ideo locū habet ꝓpe terram. Terra ergo est in centro: deinde aqua: deinde aer: deinde ignis.

¶ De complexione.

COmplexio est qualitas: que ꝑuenit ex actiōe ꝛ passione qualitatū primarū in elemētis repertarū: quoꝝ partes ad tantā paruitatē redacte sunt: vt minimū vnius ꝯtangat minimū alteriꝰ. Diuiditur cōplo: q: alia tēpata: alia distēpata: cōplo tēpata dr̄ q̄ est eq̄lis ad iustitiā: ꝛ nō ad pōdꝰ: eq̄lis ad iustitiā dr̄. q̄ scd̄m iustitiā ꝯuenientior est ꝑ ꝑfectioribꝰ opōnibus ꝑficiēdis: eq̄le vero ad pōdus dr̄ in q̄ est eq̄le pōdus ꝯrioꝝ. i. ꝯria sunt i eo scd̄m equales gradus: vt dicit Gal. ꝑ° de cōplexionibus: siue equales qualitates sint equales in virtute actiua: siue nō: qd̄ pro tanto dr̄: q: esse equales gradus ꝯtrarioꝝ est possibile: lꝫ esse equales gradus ꝯrioꝝ cum equalibꝰ virtutibus actiuis est īpossibile: ꝛ hoc improbat Auerois credens improbare Gal. 2°. colliget: sed in hoc decipitur. Distēperata vero cōplexio dr̄: que nō est equalis ad iustitiam: ꝛ hec diuiditur: q: alia simplex: alia composita simplices distēperate sunt quatuor. s. cōplexio

calida tm̄: cōplexio frigida tm̄: cōplexio humida tā-
tum: ⁊ cōplexio sicca tm̄. Cōposite distēperate sunt
⁊ quatuor. s. calida ⁊ humida: calida ⁊ sicca: frigida:
⁊ humida: frigida: ⁊ sicca: ⁊ sic sunt nouē complexio-
nes. s. vna tēperata: ⁊ quatuor simplices distēpera-
te: ⁊ quatuor cōposite distēperate: q̄ faciunt nouem.
Et vnaqueqꝫ harū aut est cum mā: aut sine mā: ⁊ sic
erunt sexdecim cōplexiones distēperate. Cōplexio
vero eq̄lis pōt dici equalis respectu quatuor subie-
ctoꝝ. s. aut respectu speciei hūane: aut respectu par-
tis spēi hūane ī vna regiōe: aut respectu vni⁹ indiui-
dui aut respectu vnius mēbri. Eq̄le p̄ mō dr̄ duplr̄
aut cōpando ad cōplōne q̄ nō ꝯuenit illi spēi: aut cō-
parādo ad alias ꝯplōnes ꝯueniētes illi spēi. Silr̄ eq̄-
le 2ª mō: ⁊ 3º mō: aut 4º mō. dn̄r duplr̄. s. aut cōparā-
do ad cōplexiōes nō ꝯueniētes illi subiecto: aut cōpa-
rādo ad cōplexiones ꝯueniētes illi subiecto. Cōparā-
do vero equalitatē ad spēz sic maior equalitas, inest
spēi humane: q̄z ceteris speciebus: ⁊ ꝓpterea dicit
Auicē. q̄ lz deus vnicuiqꝫ aiāli donauerit ex cōple-
xione qd̄ magis merer̄ p eius actionibus: ⁊ disposi-
tionib⁹: tn̄ donauit hoī meliorē cōpleixonē q̄z in hoc
mundo esse poīe est: cū suaꝝ virtutū ꝯuenientia. Cō-
parādo vero equalitatē ad partē spēi in vna regione
Auic. inquit. Sub linea equinoctiali habitātes me-
lioris cōplōnis sūt ceteris hītātib⁹ in alijs regionib⁹:
nisi aliquid de rebus terrenis impedierit: vt maria:
⁊ montes: rō est: q̄ sub linea equinoctiali sunt dispō-
nes nobiliores: ⁊ similes: neqꝫ ꝓpinquitas rectitudi-
nis impedit: q̄ parua mora est. Scd̄m vo phm̄ habi-
tātes in 4º climate melioris cōplexionis sunt: q̄ sub
linea equinoctiali impoīe ē hītatio: vel saltē mala:
⁊ hec opīo phi verificata ē ex discursu facto p Regē
portugalli cū nauigijs versus partes meridionales:
q̄ quādo perueniunt ad illū mediū transitū: in quo
nō vident neqꝫ polū arcticū: neqꝫ antarcticū: illic ē
mala habitatio ex nimio calore: ⁊ ꝓpea illi habitan-
tes ibi sūt subnigri. i. fusci: ⁊ sunt sub equinoctiali.
Cōparando vero equalitatē ad indiuiduū: sic dici-
mus q̄ indiuiduū melioris cōplōnis est cum ꝯuenit
ad ꝯsistentiā: ⁊ debes scire vt inq̄t Auic. q̄ oē indi-
uiduū habet cōplōnē sibi ꝓpriā: in qua aliud ei asso-
ciari est impoīe. Cōparando vero equalitatē ad mē-
brū inq̄t Auic. Mēbra principalia nō sunt equalita-
ti multū ꝓpinqua: imo scias carnē esse ꝓpinquiorē
equalitati ceteris mēbris: cutis tamen carne propin-
quior est equalitati: ⁊ hac: que in vola manus est ma-
gis: ⁊ hac magis q̄ in digitis est: ⁊ magis que est sup
indicē: extremitates. n. digitoꝝ quasi indices existūt
qualitatū tangibiliū: oz eni indicis declinatio equa-
lis existere ad vnāquanqꝫ extremitatum.

De etate.

Et cū ꝯplexiones diuersificent̄ bm̄ diuersitatē
etatū: ⁊ bz dr̄az sexuū: iō de etatib⁹: ⁊ de dr̄a se-
xuū aliq̄d dōm ē. Etas est spatiū tp̄is in vita dereli-
ctū: in q̄ vite opōnes fiūt: hec Albert⁹: cū de ea nihil
Auicē. dicat. Etas diuersimode diuidit̄ a phis: ⁊ a
medicis. Scd̄z Arist. principē phoꝝ p̄ de gn̄one due
sunt etates. s. pfectus: ⁊ defectus. bm̄ alios phos tres
sunt etates. s. pfect⁹: ꝯsistentie: ⁊ defect⁹. Hoc voluit
phs 3º de aīa. c. pen⁹ qd̄ incipit vegetabile qdē aīaz:
inq̄t. n. nece est q̄ generat̄ augmētū hr̄e ⁊ statū ⁊ de-
cremētū. bz vo Auic. q̄tuor sūt etates. s. adolescētie
ꝯsistentie: senectutis: ⁊ senij. Etas adolescētie durat
vsqꝫ q̄ crescūt: ⁊ hec diuidit̄ in quinqꝫ etates. s. infan-
tiaz: q̄ est vsqꝫ ad duos annos: plātatiuā dentiū: que
durat vsqꝫ ad quatuor annos: ⁊ ꝯcusiuā: siue pueri-
tie: que durat vsqꝫ ad quatuordecim ānos: ⁊ in etatē
reach. i. polutionis: que durat vsqꝫ dū emittunt bar-
bā. s. ad annos. 18. ⁊ in etatē fortitudinis: que durat
vsqꝫ dū crescunt. s. vsqꝫ ad triginta annos. Etas ꝯsi-
stentie est etas iuuētutis. s. in qua non crescit: nec di-
minuit̄: que durat vsqꝫ ad annos quadraginta bm̄
Auic. bm̄ alios. 45. Etas senectutis est in qua calor
diminuit̄ sine manifesta diminutione roboris: ⁊ du-
rat vsqꝫ ad annos sexaginta. Etas senij. i. decrepitus
est qn̄ manifeste debilitat̄: ⁊ durat vsqꝫ ad mortem.
Etas pueritie ī cōplexiōe calida: ⁊ humida est. Etas
ꝯsistentie calida ⁊ sicca est. Etas senectutis frigida: ⁊
sicca est. Etas senij ē frigida: ⁊ sicca est: Quis humi-
da sit extraneis humiditatib⁹. Inter medicos discre-
pantia est de duabus caliditatib⁹. s. pueritie: ⁊ iuuē-
tutis que sit maior: aliq̄ dixerunt q̄ caliditas pueri
maior est ꝓp tria: p̄ q̄ pueri plus crescunt: 2º q̄ pue-
ri hn̄t operationes nāles fortiores. s. digestiuā: ⁊ appe-
titiuā: 3º q̄ cū calor nālis veniat ex spermate minus
tp̄s est in quo venit in puero: ideo magis ꝯgregatus
est: ⁊ in maiori quātitate. Alij dixerūt ꝯtriuz. s. q̄ ca-
lor iuuenis est maioris quātitatis ꝓp quatuor. p̄ q̄
sanguis iuuenū est grossioris ⁊ maioris quātitatis.
2º q̄ cōplō iuuentutis magis declinat ad coleraz. 3º
q̄ operationes motiue: q̄ fiunt a calō fortiores sunt
in iuuentute: 4º q̄ iuuenes hn̄t fortiorē digestiuam.
Ad rōnes primoꝝ dicunt q̄ augmentū magis pue-
nit ex humiditate q̄z ex calore ⁊ desideriū: siue appe-
titus magis ex frigido venit q̄z ex calō. Gal. vero cō-
tra ambas opiniones dicit q̄ calor pueri: ⁊ iuuenis
in radice sunt equales. i. in gradu: sz caliditas pueri
maioris q̄ztitatis est. i. in maiori humido: ⁊ minoris
qualitatis. i. acuitatis: ⁊ caliditas iuuenis: maioris
est qualitatis. i. acuitatis: ⁊ minoris quātitatis. i. in
minori humido: ⁊ declarat p exēpluz dicens: ⁊ est vt
imaginemur vnā ⁊ eandē qualitatē siue caliditatez:
siue vnū: ⁊ idē corpus subtile calm̄ penetrare in sbaz
multā aqueā: ⁊ penetrare in substantiā lapideā mo-
dicaz: vnde caliditas iuuenis assimilat̄ caliditati la-
pidis: ⁊ caliditas pueri assimilat̄ caliditati aque.

De Sexu.

Consequent̄ de differētia sexuū dicendū est: ⁊ p̄
q̄ mulieres bz cōplōnē frigidiores: ⁊ humidio-
res sunt viris: signū hui⁹ est: q̄ minores sunt in quā-
titate: ⁊ q̄ cōplōnes frigide sūt signū q̄ multe super-
fluitates flegmatice sunt in eis: ⁊ silr̄ priuatio exerci-
tij est cā huius: itē sba carniū mulieꝝ est rarior. i. mol-
lior: licet caro viri ex pte cōplōnis eius qd̄ ei admi-
scet̄ sit rarior. i. porosior: sui nāqꝫ spissitudine ꝓhibet
penetrare in ipsam qd̄ ab arterijs: ⁊ neruis ꝓfluit: ⁊
nota q̄ in hoc vltimo dicto loq̄t̄ de carne mulieris.

De humoribus.

Humor est corpus humidū liquidū: in quod in
primis nutriens cōuertit̄. Humores sunt qua-
tuor. s. sanguis: colera: flegma: ⁊ melēcolia. Sanguis
est humor calidus: ⁊ humidus: colera est humor cali-
dus ⁊ siccus: flegma est humor frigidus: ⁊ humidus:
melencolia est humor frigidus: ⁊ siccus: ⁊ isti humo-
res ratione qualitatum primarum ꝓportionant̄ ele-
mentis:

mentis: nam colera ꝓportionatur igni: quia calida ⁊
sicca est sicut ignis: Et sanguis ꝓportionatꝰ aeri quia
calidus ⁊ humidus est sicut aer: Et flegma ꝓportio
natꝰ aque: qꝛ frigidū: ⁊ humidū est sicut aq̄: Et melē-
colia ꝓportionatꝰ terre: qꝛ frigida ⁊ sicca est sicut ter-
ra. Humor diuiditꝰ: qꝛ alius bonus alius malus: bonꝰ
est q est materia restaurationis eius qd a corpore dis
solutū fuit: aut solus: aut cū alio: malus vero non est
mā restaurationis. Humiditates diuiduntꝰ: qa alie p̄e
sint: alie scđe. Humiditates p̄me dnr q̄tuor humores:
vt infra patebit. Humiditates scđe alie sunt supflui-
tates: alie non supfluitates: humiditates scđe: q̄ non
sunt supfluitates sunt gn̄ate ex humoribus primis: ⁊
mēbris delegate: que tn̄ nō sunt effecte pfecta opōne
pars mēbroꝝ simpliciū: ⁊ sunt quatuor: prima est in
extremitatibus paruaꝝ venarū mēbris simplicibus
ꝓpinquarū: ⁊ hec est nomē non habens. scđa humidi
tas est super oīa simplicia mēbra trāhēs: ⁊ dicitꝰ ros.
tertia humiditas est in toto mēbro: ⁊ scđm partē in
cōplexione assimilatū: ⁊ non scđm totum: ⁊ dicitꝰ cā-
biū. quarta humiditas est humor existēs intꝰ in sim-
plicibus mēbris non herēs: ⁊ ꝯseruans ꝯtinuitatem
mēbroꝝ: ⁊ dicitꝰ glutē: vnde sunt tres actꝰ nature cir
ca has humiditates in ordine ad mēbra. s. appositio:
vnio: ⁊ assimilatio: per glutē fit assimilatio: per cā-
biū fit vnio: p rorē fit appō: ⁊ circa has tres humidi
tates fiunt tres spēs ethice febris. Prime humidita
tes: que dicuntꝰ humores diuiduntꝰ in q̄tuor. s. in san-
guinē: flegma: colerā: ⁊ melencoliā. Sanguis est hu-
mor nā calidus ⁊ humidus. Sanguis diuiditꝰ: qꝛ aliꝰ
nālis: ⁊ alius non nālis: nālis est cuius color rubens
est malo carens odore: ⁊ est valde dulcis: nō nālis ve-
ro est duobꝰ modis: vnus est si sit mutatus in sua cō-
plexione: alius est si alius humor est secū admixtus: ⁊
hoc est duobꝰ modis: qꝛ aut humor ab extrinseco ipsi
sanguini aduenit penetrans in eū: ⁊ misceꝰ cum eo:
aut humor iste fuit generatꝰ ex ipsomet sanguine: qꝛ
qn̄ sanguis putrefit eius subtile ꝯuertitꝰ in coleraꝫ: ⁊
grossum in melencoliā: ⁊ tunc remanēt mixti cū san
guine. Flegma est humor nā frigidus: ⁊ humidus: ⁊
diuiditꝰ: qꝛ aliud nāle: aliud nō nāle: nāle est illud qd
est aptū ꝯuerti in sanguinē: ⁊ rō est: qꝛ flegma est san-
guis diminute decoctus: ⁊ ppea non hꝫ receptaculū:
vt colera: ⁊ melēcolia: qꝛ est ꝓpinque dispōnis vt cō-
uertatꝰ in sanguinē: nō sic colera: ⁊ melēcolia. ⁊ ppea
duplex est vtilitas flegmatis: vna vt tpe necessitatis
ꝯuertatꝰ in sanguinē: alia: vt reddat sanguinē aptuꝫ
ad nutriendū mēbra flegmatica: iuuat ēt ad hume-
ctandū mēbra: que sunt fortis motus: ⁊ iuncturas:
nō nāle vero non est aptū ꝯuerti in sanguinē: ⁊ diui-
ditꝰ dupl'r. p rōne sbē: que ꝯstat ex partibus grossis: ⁊
subtilibꝰ: vna spēs est habens diuersitatē essentialeꝫ
in partibꝰ quo ad grossitiē: ⁊ subtilitatē: ita q sensu
discerni potest: ⁊ hec vocatꝰ mucilaginosa. Scđa spēs
est flegma apparēs ad sensum eq̄le: licet scđm verita
tē sit diuersum in mō sbē: qꝛ hꝫ partē vnā grossioreꝫ:
⁊ aliā subtiliorē. 3a est flegma valde subtile: qd vocatꝰ
aquosuꝫ. 4a spēs est flegma valde grossum: albū: ⁊ vo
catꝰ gipseū. Scđo diuiditꝰ flegma: rōne saporis: quia
aliud est dulce: aliud salsum: aliud acetosum: ⁊ aliud
pōticū. Flegma dulce duplex est: vno mō: qꝛ in se q̄z-
dā dulcedinē hꝫ: alio mō qꝛ caret sapore: vt insipidū:
⁊ hoc dicitꝰ dulce ex priuatione alioꝝ sapoꝝ. Salsum
vero est qd oībus spēbus flegmatis acutiꝰ: ⁊ calidius
est: fit aūt salsuꝫ ex pmixtione partiū terrestriū adu-
starū cū pari portione humiditatis insipide. Aceto-
sum vero duobus modis ꝯtingit: qꝛ aut pp mixtio-
nē rei extranee cū eo: ⁊ hec est melencolia acris: vel
acetosa: aut ꝓpter cām in ipsomet flegmate ꝯtingen-
tē: sicut accidit alijs sucis dulcibus: q prius bulliunt:
postea acescūt sicut vinū: ⁊ suci fructuū. Ponticum
vero ēt dupl'r fit: qꝛ aut est ponticū ppea q ad mixtū
est sibi melencolia pontici saporis: aut pp cām in se-
ipso: qꝛ flegmatis humiditas ingrossatꝰ qn̄qꝫ ita: vt
ad terrestreitatē quodā mō accedat: nec fuit ibi cali-
ditas debilis: que ipm bullire faceret ⁊ in acredineꝫ
ꝯuerteret: nec calor fortis: q ipsaꝫ coqueret. Est ⁊ ali-
ud flegma in mō substātie a flegmatibꝰ dictis distin-
ctū: qd est vitreū: spissuꝫ: grossum: sīle vitro liquefa-
cto in viscositate: ⁊ pōderositate: ⁊ illd qn̄qꝫ est acre:
⁊ qn̄qꝫ saporē nō hn̄s. Colera aūt rubea diuiditꝰ: quia
alia est nālis, ⁊ alia preter nām: nālis colera est spu-
ma sanguinis coloris rubei clari: leuis: ⁊ acuti: ⁊ hec
cū generetꝰ in epate diuiditꝰ in duas partes: quarum
vna cū sanguine vadit per totū corpus: ⁊ reliqua va
dit ad chistim fellis. pa vadit causa necessitatis: ⁊ vti
litatis: necessitatis q dē vt misceatꝰ cū sanguie ad nu-
triendū mēbra colerica: vtilitatis vero est subtiliare
sanguinē: vt penetret facil'r: scđa ēt que vadit ad chi
stim: cā necessitatis: ⁊ cā vtilitatis vadit: necessita-
tis quidē: qꝛ due sunt necessitates: vna est mundifica
re sanguinē a multitudine colere: alia est scđm vnuꝫ
mēbrū particulare: nutrire chistim: vtilitatis vero:
qꝛ duo sunt iuuamenta: vnuꝫ est stimulare intestina:
vt emittant feces: scđm est mundificare illa a sterco-
re: et a flegmate viscoso: et ppea sepe accidit colica
pp oppilationē illius vie: q est inter intestina: et fel.
Nō nālis vero colera duobus modis est: vnus est pp
reꝫ extraneā ei ad mixtā: alius est vt sit egressa a nā.
Primus modus: q est pp cōmixtionē rei extranee ē
duoꝝ modoꝝ: aut est famosa: et est pp ad mixtioneꝫ
flegmatis cū ea vel grossi: et sic fit colera vitellina:
vel subtilis: ⁊ sic fit colera citrina. Scđs modus: q est
egressus ex sua nā est minoris fame: ⁊ est duoruꝫ mo-
doꝝ: vnus modus est: vt colera scđm partē aduratꝰ: ⁊
remaneat cineritiū in ea: ⁊ est colera adusta: aliꝰ mo-
dus est q colere misceatꝰ melēcolia nālis: ⁊ ita fit sic-
cior: ⁊ ista est melior: p̄mus modus q fit p adustioneꝫ
ptis cole: aliqn̄ fit in epate: ⁊ aliqn̄ in stomaco: q̄ ma
gis gn̄atꝰ in epate est: q̄ fit ex pte subtili sanguis: cuꝫ
sanguis putrefit: ⁊ suū subtile transit in colaꝫ: ⁊ gros
sum in melīaꝫ: illa vero q̄ magis in stomaco gn̄atꝰ hꝫ
duas spēs: i. prasinā: ⁊ ginariā: seu eruginē eris. Pra
sina gn̄atꝰ ex adustione vitelline: qꝛ calor cū adurit
colaꝫ vitellinā efficit in ea nigredinē: ex q̄ nigredine
mixta cū citrinitate fit viridis color: sꝫ ginaria fit ex
prasina per vlteriorē adustionē: cū tn̄ aduritꝰ q eiꝰ
humiditas finitꝰ: nā calm in humidū agēs. p facit ni-
gredinē: deinde nudat cū nigredine: cū eius finit hu-
miditatē: ⁊ postea albificat: calor quoqꝫ in humidū
agēs denigrat: ⁊ in siccū agēs albificat: ⁊ frigiditas
cō. Prassina tendit ad viride obscurū: ⁊ ginaria vi
ridi eris assimilatꝰ: in q̄ viriditas tēdit ad albedinē.
Melēcolia siue cola nigra diuiditꝰ: qꝛ alia nālis: alia
non nālis. Melia nālis est fex boni sanguinis: ⁊ sup-
fluitas turbulēta: cuius sapor inter pōticitatē: ⁊ dul-

cedinē medius existit: ꝛ illa melēcolia nālis qn̄ gn̄atᷣ in epate diuidiᷣ in duas ptes: quaꝝ vna vadit cuȝ sanguine p totū corpus: ꝛ cā necitatis ꝛ iuuamēti: necessitatis quidē vt mēbra nutriat melencolica. s. mixta cū sanguinē: vtilitas vero est: vt sanguinē ingrosset: ꝛ ɔstare faciat: alia vero ps vadit ad splenē ꝛ cā necessitatis: ꝛ cā vtilitatis: necitates sūt due: vna scđȝ totū corp⁹: ꝛ est mūdificare sanguinē a supflua quātitate huius melēcolie: ꝛ alia est scđm vnū mēbruȝ: ꝛ est nutrire splenē: vtilitas vero est: vt trāsmittatᷣ ps huius melēcolie ad os stomaci: ꝛ q̄si emulgēdo pfluat: ꝛ ille fluxus duob⁹ modis iuuat: vnus est ɔfortādo: scđs est vt cōmoueat os stomaci sua acredie: ꝛ excitet famē. Melēcolia nō nālis nō est ad modū hypostasis: ꝛ fecis. s. sanguinis: sicut nālis: imo est ad modū adustionis: ꝛ cinereitatis humoꝝ: ꝛ diuidiᷣ in q̄tuor spēs ƀm numerū q̄tuor humoꝝ: ex quoꝝ adustione dōt melēcolia fieri. Et dicit p̄ q̄ melēcolia nō nālis: alia est: q̄ ē cinis colere: ꝛ est id qđ est adustū de colera: alia est: q̄ ē cinis flegmatis: ꝛ tale flegma si fit subtile: vel aq̄sum: hec melancolia est salsa: ꝛ si fuerit grossuȝ: sapor est acetosus: ꝛ ponticus: ꝛ alia est cinis sanguis: ꝛ est illud qđ adustū est ex eo: ꝛ hec melēcolia est salsa trahēs ad paucā dulcedinē: ꝛ cā salsedinis est mixtio cineris subtilis cum aqueo subtili dulcedini ꝑparato: ꝛ alia est q̄ est cinis melēcolie nālis: ꝛ si melēcolia nālis est subtilis: tūc eius adustū est valde acre sicut acetū: qđ cum sup terrā pīciᷣ bullit: ꝛ est odoris grauis: ꝛ fugiūt ab ea musce: ꝛ alia aīalia: ꝛ si vero melēcolia nālis fuerit grossa: tunc eius adustū est minus acre: ꝛ deterior ex istis melencolijs est: q̄ est cinis colere: deinde illa: q̄ est cinis melēcolie.

¶ De membris.

Membra sunt corpa: que ex pma humoꝝ cōmixtione gn̄antᷣ: quēadmodū chilus ex prima ciboꝝ cōmixtione gn̄atᷣ: ꝛ cibi ex prima elementoꝝ cōmixtione generantᷣ: ꝛ ponuntᷣ qnq̄ȝ gn̄ales distinctiones mēbroꝝ. Prima est q̄ membroꝝ quedā sūt simplicia: ꝛ quedā cōposita: simplicia sunt: quoꝝ nā est primo cōplexio, cōposita vero. i. organica sunt: quoꝝ nā est cōpositio: simplicia sunt ɔstituta ex ptib⁹ eiusdē spēi: cōposita vero sunt ɔstituta ex partibus diuersarū specierū: exēpluȝ de simplicib⁹: vt os cartilago: nerui: qui oriuntᷣ a cerebro: vel nuca ad deferendum sensum: ꝛ motū: ꝛ corde: q̄ a musculis ortū hn̄t: ꝛ ligamenta in colore: ꝛ modo sb̄e neruo similia: ꝛ ab ossibus orta: post sunt arterie: q̄ orte sunt a corde: ꝛ sunt corpora ɔcaua interius in longitudine extēsa: in sua sb̄a neruosa: ꝛ ligamētalia: que hn̄t motuȝ dilatationis ꝛ ɔstrictionis: inter quos est qes media: post eas sunt vene: q̄ sunt corpora ɔcauitatē hn̄tia: ꝛ arterijs similia: orta ab epate ad deferendū sanguinē ad corpus p nutrimento: nō hn̄tia motū: post sunt pānniculi de villis neruoꝝ ɔtexti: coperientes alia mēbra: postea est caro: qđ est mēbrū factū ad implendas vacuitates. Scđa distinctio mēbroꝝ ꝛ parte forme est: q̄ mēbroꝝ quedā vltra virtutē nālem. i. nutritiuā hn̄t aliā virtutē: quā tribuunt alijs mēbris: ꝛ et quedā sūt que hanc nō hn̄t: exemplū primi mēbri: vt cor: exemplū scđi: vt stomacus. Itē alia distinctio: mēbroꝝ q̄dā vltra virtutē nālē ꝓpriā hn̄t aliam influxā sibi ab alio mēbro: quedā vero non: exēplum primi est caro exemplū scđi sunt ossa Ex hijs duabus distinctionibus infert vnā diuisionē quatrimēbrē dicens.

Ex hijs patet: q̄ est aliqđ mēbrū tribuens: ꝛ et suscipiens: ꝛ mēbrū tribuens: ꝛ non suscipiēs: ꝛ membrū suscipiens: ꝛ nō tribuens: ꝛ membrū non tribuens: nec suscipiens. De mēbro tribuente: ꝛ suscipiēte manifestū est: q: cerebrū: ꝛ epar suscipiūt virtutē vite a corde: ꝛ tn̄ cerebrū dat virtutē sentiēdi alijs: ꝛ epar dat virtutē nutriendi alijs. De mēbro ēt suscipiente: ꝛ nō tribuente manifestū est: q: caro suscipit virtutē vite a corde: ꝛ virtutē sentiendi a cerebro: ꝛ virtutē nutriendi ab epate: ꝛ tn̄ ipsa nullius virtutis principiū est: quā alijs tribuat. De alijs vero duob⁹ mēbris est dubiū: nā q̄ aliqđ mēbruȝ sit tribuens: ꝛ nō suscipiēs medici dissentiūt a magno pħo: q: cor ƀm pħuȝ est tribuens: ꝛ nō suscipiens: q̄m est oīum virtutū p⁹ radix: sed medici diuisertūt virtutes: ꝛ in diuersis mēbris ponēdo eas: nā ponunt vitalē in corde: ꝛ sensitiuā in cerebro: ꝛ nutritiuā in epate p̄: ꝛ et pħus ponit eas oēs i corde p⁹. Nō ēt aliqđ mēbrū nō sit suscipiēs: nec tribuens medici inter se: ꝛ pħi inter se discordāt: nā vna secta dicit: q̄ ossa: ꝛ cartilago neq̄ȝ tribuūt alijs virtutē: neq̄ȝ suscipiunt ab alijs: ꝑdurant aūt nisi p virtutes ꝓprias acquisitas a generāte: per quas cuȝ nutrimentū eis affuerit sufficiūt sibi ad nutriendū: ꝛ nihil est eis influxū ab alijs mēbris. Alia secta dicit q̄ ista mēbra non hn̄t virtutes eius ꝓprio influxu: q: ab epate: ꝛ corde in principio gn̄onis influxe sunt: q̄re falsuȝ est: q̄ sint nō suscipientia: neq̄ȝ aliqđ nō suscipiens dici dȝ: ꝛ si nō tribuens sit. Et dicit q̄ ad medicū nō pertinet scire demōstratiue virtutē dictaꝝ dubitationū: q: hoc nō impedit eū in operationibus suis: ꝛ nō est curandū medico: vtruȝ cor sit cerebro principiū sentiendi: ꝛ mouēdi: ꝛ epati principiū nutriēdi: aut nō: sed bene debet scire q̄ cerebruȝ siue p se: siue a corde depēdens est p̄n^m^ sentiēdi: ꝛ mouendi ꝛ silr epar siue per se: siue a corde depēdens est p̄n^m^ nutriēdi cōparatione alioꝝ. De alio mēbro vtruȝ sit aliqđ mēbrū nō suscipiens: neq̄ȝ tribuens in quātū medicus nō dȝ curare: vtrū virtus nālis in ꝑncipio gn̄onis influxerit sibi ab epate: aut sit virt⁹ quā os meretᷣ p sua cōplexione: ꝛ aut nihil hoꝝ sit: ꝛ sȝ dȝ credere: q̄ hec virt⁹ nō ꝓfluit sibi nisi ab epate: q: si via clauderetᷣ inter os: ꝛ epar: non nutriretᷣ os: ꝛ sicut ꝓuenit in sensu: ꝛ motu mēbroꝝ: q̄ cū ɔstringitᷣ neruus: qui est inter cerebrū: ꝛ dictū mēbrum perducitᷣ sensus. ꝛ mot⁹. Tertia distinctio membroꝝ est ex dictis manifesta. s. q̄ mēbroꝝ quedā sunt principalia: ꝛ q̄dā deseruiētia principalibus: ꝛ quedā absq̄ȝ seruitio ꝛ nō principalia: principalia sunt: que hn̄t principia primarū virtutū: que sunt necessarie vt spēs vel indiuiduū ꝑmaneat. Pro idiuiduo ɔseruādo sūt tria membra principalia. s. cor: q: est principiū prime virtutis vite: ꝛ cerebrū: qđ est principiū sentiēdi: ꝛ et mouendi: ꝛ epar: quod est principiū virtutis nutritiue: nā cor generat spiritū vitalē: ꝛ cerebrū spirituȝ animalē: ꝛ epar spūm naturalē. qui sunt principia effectiua operationū. Sed mēbra principalia pro cōseruatione speciei sunt: cor: cerebrū: epar: ꝛ et cum hijs testiculi. Nota q̄ ad generādum sperma non soluȝ concurrit virtus testiculorū. sed virtus istoꝝ triuȝ principaliū: ꝛ et principalius ista tria: sed ƀm pħm scđo de generatione animaliū. Testiculi nō generāt sperma: sed sunt tanquā suspensoria ampliātia vasa spermatica: sed ƀm Gal. necessitas testiculoꝝ est ad gn̄andū

sperma: iuuamentũ vero est ad dandũ cõplemẽtum
forme: vt ↄseruet̃ cõplexio masculina: ⁊ feminina: q̃
cõplexiones sunt accidẽtia inseparabilia quibusdã
spẽbus aialium: ⁊ nõ sunt de essentia aialis. Mẽbra
vero deseruiẽtia principalibꝰ quedã seruiunt virtu/
te ꝑparatoria: ⁊ quedã virtute delatoria: ⁊ seruitus
ꝑparatoria vocat̃ vtilitas: seruitꝰ vero delatoria vo
cat̃ soluꝫ seruitus: seruitus ꝑparationis est ante ope
rationẽ principalis: ⁊ seruitus delatoria est post ope
rationẽ principalis exẽplũ de seruiente cordi ꝑpara/
torie est pulmo: ⁊ latorie sunt arterie: exẽplum de ser
uiente cerebro ꝑparatorie: vt epar: ⁊ alia mẽbra nu/
trimẽti: latorie vero: vt nerui: exẽplum de seruiente
epati ꝑparatorie: vt stomacus: ⁊ latorie vt vene: exẽ/
plũ de seruiente testiculis ꝑparatorie: sunt mẽbra ge
nerantia sperma añ testiculos. i. ꝑparantia mãm: vt
in sperma possit ↄuerti: ⁊ ista sunt vasa spermatica
inuoluta: in quibꝰ mã spermatis dealbat̃ anteq̃ȝ ad
testiculoꝝ veniat ↄtactũ: possent etiã dici mẽbra ser
uire ꝑparatorie ꝓ gñone spermatis: que generãt se/
cũdas humiditates: q: sperma est humiditas tertie
digestionis supfluens pro nutrimẽto mẽbroꝝ: ⁊ post
testiculos versus virgã sunt alia vasa ↄcaua sperma
genitũ in testiculis accipiẽtia: ⁊ hec oblonga sunt ad
modũ venaꝝ: ⁊ seruiunt latorie: ⁊ Auic. vocauit eas
venas: similr̃ virga seruit latorie. Nota diuersuꝫ mo
dũ loquẽdi de spermate viri: ⁊ mulieris ꝫm phm: ⁊
ꝫm Gal. ꝫm phꝫ de spermate viri: ⁊ mulieris nõ sũt
codẽ modo mẽbra: sed sunt de spermate viri: sicut ca
seus de coagulo: ⁊ de spermate mulieris: sicut caseus
de lacte: vnde phus ꝑmo de gñone aialiuꝫ voluit ꝙ
vir habet verũ sperma effectiue ↄcurrens ad gñoneꝫ
fetus: sed mulier ꝑbet soluꝫ mãm membroꝝ. s. men/
struũ: ⁊ pars spumosa spermatis viri solũ effectiue
cõcurrit: ⁊ pars grossa vt vehiculũ: ⁊ sanguis men/
struus dealbatus in testiculis mulieris est mã ꝑpara
ta pro fetu. Gal. vero ꝙ in vnoquoq̃ȝ duoꝝ sperma/
tum. s. viri: ⁊ mulieris fit virtus coagulatiua: ⁊ vir/
tus coagulationẽ suscipiẽs: sed maior est virtus coa/
gulationis in spermate viri: ⁊ maior virtus coagu/
lationẽ suscipiẽs est in spermate mulieris: ⁊ fundat
opinionẽ suã maxime ex similitudine natoꝝ ad ma/
trem. Et ponit differentiã inter mẽbra spermatica:
⁊ carniformia: q: spermatica cũ patiunt̃ solutionem
ↄtinui nõ restaurant̃: nisi pauca ex eis: ⁊ in etate pue
ritie: sicut ossa: ⁊ rami paruarũ venaꝝ non restaurã/
tur: nec magni rami arteriaruꝫ. Quarta distinctio
membroꝝ est: ꝙ membroꝝ: quoddã ẽ quod tm̃ facit
operationẽ: ⁊ quoddaꝫ est qd̃ tm̃ facit iuuamentũ: ⁊
quoddã: qd̃ facit oꝑationẽ: ⁊ iuuamentũ: exẽplũ ꝑ/
mi cor: exẽplũ scd̃i pulmo: exẽplũ tertij epar: suplẽtu
q̃rtũ mẽbrũ: quedã nec oꝑationes faciunt: nec iuua
mentũ: vt cartilagines: ⁊ ossa: per operationẽ opor/
tet intelligere illud: qd̃ solũ cõplet̃ cũ re operationũ
ingredientiũ in vitã indiuidui ad permanentiã spe
ciei: sicut est illud: qd̃ facit cor in gñone spiritus: ⁊ ꝑ
iuuamentũ intelligit̃ illud: qd̃ preparat̃ ad alterius
mẽbri suscipiendã operationẽ: ⁊ epar operationẽ fa
cit: ⁊ iuuamentũ: operationẽ facit inquãtũ generat
spiritũ nãleꝫ: iuuamentũ vero inquantũ generat san
guinẽ: qui est via pro oꝑatione cordis facienda. s. ge/
nerando spiritũ ex eo. Quinta distinctio mẽbroꝝ:
que sumit̃ ex mã ex qua mẽbra fiunt: membroꝝ: que
dam generant̃ ex spermate: ⁊ quedã generant̃ ex san
guine: ꝑmo modo sunt omnia simplicia mẽbra ꝑter
carnẽ: ⁊ adipẽ: scd̃o modo sunt caro: ⁊ adeps: ⁊ mem
bra alia ab hijs duobus generant̃ ex duobus sperma/
tibus. s. viri: ⁊ mulieris: ⁊ ꝫm phm mẽbra nõ sunt eo
deꝫ modo de spermate viri: ⁊ de spermate mulieris:
sed sunt de spermate viri: sicut caseus de coagulo: sũt
aũt de spermate mulieris: sicut caseus de lacte: ⁊ est
dicere ꝙ sperma viri est cã efficiens: ⁊ sperma mu/
lieris est cã mãlis: q̃ȝuis Arist. neget sperma in mu/
lieribus: ⁊ nõ parũ hoc verbum Arist. imo multum
ↄtrariũ est dicto Gal. nã Gal. vult: ꝙ in vnoquoq̃ȝ
duoꝝ spermatũ est virtꝰ coagulationis: ⁊ virtus coa
gulationẽ suscipiens: virtus tñ coagulatiua maior
est in spermate viri: ⁊ virtus coagulationẽ recipiẽs
maior est in spermate mulieris: sed qualr̃ verificent̃
hec dicta: quere in phia nãli: cui subordinat̃ medici
na Gal. vero maxime fundauit opinionem sunt in
siĺitudine natoꝝ: q: natus assiĺat̃ q̃nq̃ȝ matri: quod
nõ posset eẽ nisi sperma mulieris effectiue ↄcurreret
ad gñonem fetus. Postea docet mãm nutricationis
tã in vtero: q̃ȝ extra vterũ: dũ puer ẽ paruus: ⁊ pᵒ in
vtero dicẽs: sanguis q soler de mẽse in mẽsem em/
mitti: tpe pregnationis retinet̃: ⁊ ꝫm partẽ fit siĺis
sbe spermatis: ex quo sunt genita mẽbra spermati/
ca: ⁊ ideo cũ fit siĺis illis nutrit illa: alia vero pars
illius sanguinis: que nõ est apta: vt fit mẽbroꝝ nutri
mentũ est apta vt coaguletur: ⁊ impleat loca vacua:
que sunt intus mẽbra spermatica: ⁊ hec coagulat̃: ⁊
pars grossa in carnẽ: ⁊ subtilis in adipẽ in ꝑncipio:
gñonis istoꝝ conuertit̃: ⁊ ẽt nutrit ea: sed quedã alia
pars innepta ad vtrũq̃ȝ coꝝ retinet̃: ⁊ tandẽ in ptu
emmittit̃ cũ fetu: vel parũ añ: vel post tanquã super
fluũ a nã. Scd̃o docet ex quo nutrit̃ puer extra vte/
rum dicẽs: cũ puer parturit̃: iste sanguis quẽ gñat
epar eius suplet vices eius sanguinis matricis: ex quo
in vtero nutriebat̃: q: est nutrimẽtũ pueri: hic vero
sanguis pueri gñatur ex eo: qd̃ fuit genitũ ex sangui
ne matricis: q: gñatur ex lacte matris: quod fuit ge
nitũ ex sanguine menstruoꝝ: añ partum ex sanguine
matris nutriebat̃: sed post partũ ex sanguine suo: ⁊ g
gñatur ex lacte matris. Postea ponit d̃riam inter
mẽbra spermatica: ⁊ carniformia dicẽs: mẽbra gña/
ta ex spermate cũ patiunt̃ solutionẽ cõtinuitatis nõ
restaurãt̃ certa quãtitate: nisi pauca ex eis: ⁊ in pau
cis habitudinibus: ⁊ in etate pueritie sicut ossa: ⁊ ra
mi parui venarũ: q: magni rami venarũ nõ restau/
rant̃: nec rami magni arteriaꝝ. Sꝫ cũ aliqua pars
coꝝ notabilis a corpore separatur nihil loco eius nasci
tur: sicut ossa: ⁊ nerui: ⁊ nota ꝙ ↄtinuitas fit ꝓprie
ꝑ partes ↄsiĺis speciei scd̃m denominationẽ: impro/
prie vero fit per aliquod circũ positũ ligans: qd̃ vo/
cat̃ grece porus sarcoydes. i. callositas carnosa: arabi
ce vero borasboth. Deinde ponit quinq̃ȝ diuisiones
ꝑticulares. ꝑma est: ꝙ mẽbroꝝ sentientiũ: ⁊ mouen/
tiũ: quedã faciũt ambas oꝑationes ꝑ vnũ neruũ: et
alia faciunt illas operationes per diuersos neruos.
Nota ꝙ omnis neruus ⁊ sensitiuus: sed non omnis
est motiuus: ⁊ omnis neruus motiuus est sensitiuus:
⁊ non econtra: ⁊ ideo in carne. s. in cuti dissemĩnant̃
tm̃ sensitiui: ⁊ in panniculis: quia nõ sunt membra
motiua: motiui vero dissẽminant̃ in musculis. Scd̃a
diuisio est: ꝙ panniculi inuoluẽtes mẽbra interiora

aut oriunt a pāniculo coperiēte costas ex parte anteriori.s.apleura: aut oriunt a panniculo coperiente ventrē: qui dr̄ siphac: ⁊ origo panniculoꝝ inuoluentium mēbra pectoris .s. diafragmatis: ⁊ arteriaꝝ: ⁊ venarū est ex panniculo tegente costas: sed panniculi membroꝝ: qui sunt sub diafragmate oriuntur a siphac: ⁊ nota ꝙ vocat oriri ab alio: quod habet affinitatem: ⁊ silitudinem cum illo: sicut minus videt egredi a maiori tertia diuisio est: ꝙ oīa membra carnosa aut sunt villosa: aut carent villis: exemplū primi sicut caro musculoꝝ: exemplū secundi sicut caro epatis: ⁊ pulmonis: ⁊ nota ꝙ non solū carnosa sunt villosa: sed etiā neruosa ⁊ ligamentalia: sed qr minus erat manifestū de carnosis: iō magis de illis dixit. Describit villus a conciliatore dr̄ia decimaquinta ꝙ est membrū neruosum extēsum subtilissimū: ordinatū ad motū actionis cōis: ⁊ dicit neruosum: non qr ex neruis cōpositum: sed qr extensibilitatem cum plicabilitate habet: ⁊ addit: ꝙ nullus motus fit nisi per villos: naz motus voluntarij fiunt per villos: qui sunt in musculis: ⁊ motus nālis silr: sicut motus matricis: ⁊ venarū: ⁊ motus compositus ex naturali: ⁊ voluntario: sicut motus transglutiēdi fit per villos appropriatos talibꝰ motibus: ⁊ villi: qui sunt in longitudine deseruiunt atractioni: ⁊ q sunt in latitudine expulsioni: ⁊ q sunt ex transuerso retentioni: ⁊ dicit: ꝙ in mēbris habentibus vnā tunicam isti villi sunt cōtexti: sicut vene: ⁊ vesice: sed in hn̄tibus duas tunicas villi latitudinales sunt in tunica extrinseca: longitudinales: ⁊ trāsuersales in tunica intrinseca: ⁊ cā est qr melius est vt sint simul villi atrahendi: ⁊ retinendi: sed expellendi sint seorsum quarta diuisio membroꝝ neruosoꝝ cōtinentiū: alia in sua cōcauitate quedā habent vnā tunicam tm̄: ⁊ quedā duas: vt arterie: ⁊ cā quare hn̄t duas est multiplex: p° necessitas ꝓhibendi fixurā membroꝝ ꝓpter fortes motus: qr cōtinent spiritus: ⁊ sanguinē: ⁊ sanguis quidem per fixurā egredit: ⁊ spiritus propter resolutionem tertia cā ratione motus vehementis illius membri ex ꝯtrarijs motibus: qr atractio ipsius: ⁊ expulsio vehementi motu fit quarta cā: quia illud membrum indiget operationibus diuersis: sicut stomacus hꝫ vnam tunicā intrinsecā neruosaz: per quā stringit: ⁊ extrinsecā carnosam: per quā digerit quinta diuisio: ꝙ quedam mēbra sunt: que sunt valde vicina nature sanguinis: ita ꝙ sanguis nō indiget multa trāsmutatione: vt sit nutriens illi: sicut virga caro: dicit scd̄o: ꝙ hoc membrū non habuit foramina: aut ventriculos: in quibus morari debeat nutrimentū antequā digerat pro illo membro: ⁊ ex hoc textu dicunt quidā: si ex sanguine debet nutriri caro nō indiget tanta transmutatione: sicut in osse: licet per humiditates secūdas transeat. Alij dicunt ꝙ sanguis immediate transit in carnē absq; medio propter hanc vicinitatē: ⁊ ꝙ humiditates secūde nō sunt necessario medie inter quodcūq; membrū: ⁊ sanguinem: ⁊ hoc videt magis ad mētem Auic. ⁊ quedā membra sunt multum a nā sanguinis distincta: ita ꝙ sanguis multa transmutatione indiget: vt cōuertat in eorū substantiā: vt ossa: ⁊ propter hoc in creatione eorum factum est vnū foramē: aut multa ad continendum nutrimentū tanto tēpore: vnum quidē foramen: sicut in osse adiutorij: ⁊ in osse coxe: multa vero in osse mandibule inferioris: ⁊ plus de nutrimēto a proprio oporteret ibi esse: q̄z pro tunc indigeat: vt paulatim continuet eorū nutritio: ⁊ addit scire debes: ꝙ mēbra fortia: suas superfluitates expellunt ad mēbra debilia sibi vicina: sicut cor ad ascellas: ⁊ cerebrum ad post aures: ⁊ epar ad inguina: ⁊ hoc verū est non solum de debilitate nāli: sed etiam de accidentali.

¶ De virtutibus.

Virtus est potentia aīe: per quam est potens in operationē aīe tam actiue: q̄z passiue ⁊ operatio sumit pro oī actione: vel passione corpori animato conueniente. Virtutū tria sunt genera: silr ⁊ operationū: vnū enim est genus vitaliū: aliud animaliuz: ⁊ aliud nāliū hec ẜm medicos dicta sunt: qr plurimi ph̄orum nō distinxerūt genus vitalium a genere nāliū: vt infra patebit: ⁊ declarat p° ẜm mentem aliquoꝝ ph̄orum: quoruz opinionē sequunt medici: ⁊ hec est scd̄m Platonē: ⁊ Gal. ipsius imitatorem dicit ergo visum est quibusdam ph̄is: ⁊ medicis: ꝙ omnis virtus hꝫ vnū principale membrū: in quo principaliter est illa virtus: ⁊ a quo ad alia influit: ⁊ locus: in quo principalr reperit virtus aīalis est cerebrū: a quo omnis eius oꝑationes ꝓcedunt: tanquā a p° principio: sꝫ nālis duas hꝫ species: vna est: cuius finis est cōseruatio indiuidui per virtutē nālem: ⁊ huius virtutis sedes est epar: altera vero species nālis virtutis est: cuius finis est cōseruatio speciei: ⁊ ad hoc etiā cōcurrunt virtutes membroꝝ cōseruantiuz indiuiduū: ⁊ hoc monstrat in regn̄onis sperma prolificū: ⁊ huius virtutis gn̄atiue sedes sunt testiculi: sed vitalis virtus est: que cōseruat esse spūs: q est vehiculū sensus: ⁊ motus: ⁊ hoc facit gn̄ando spūm vitalem: ex quo fit aīalis: ⁊ dat etiā hec virtus spūm: q cōseruat vitam in quocunq; mēbro expandat: ⁊ huius sedes est cor: licet maiori omniū ph̄oꝝ .i. Arist. visum sit ꝙ cor sit p^m principiū oīuz membroruz respectu oīum oꝑōnum: ⁊ respectu oīum istarū virtutū: fundamētū.n. oīum virtutū est in corde: tn̄ manifestatio primarū oꝑōnū est in illis tribꝰ gn̄ibꝰ. i. in mēbris que medici dn̄t principalia: sicut cerebrū apud medicos est ꝑncipiū oꝑōnis visiue: ⁊ auditiue: sꝫ manifestatio istarū oꝑōnū est p° in oculos ⁊ in auditu: ⁊ manifestatio oꝑōnis aīalis est in cerebro p° agēte virtute cordis: ⁊ h̄ sn̄ia colligit 3° de part. aīaliū cap. d̄ corde: ⁊ addit ꝙ cū medicus ꝯsiderat sicut debet inueniet sicut dicit Arist. ⁊ nō sicut ipsi dn̄t: ⁊ ꝯclōnes quas ꝓbant sequent ex ꝓpōnibꝰ: ꝓbabilibꝰ: ⁊ nō ex necessarijs: nā Gal. 3° de interioribus arguit sic ꝑncipatū cerebri: ⁊ oꝑōnū aīaliū: qr leso cerebro ledunt oꝑōnes ille: ⁊ rectificato cerebro: rectificant: sꝫ hoc idē accidit de instrumēto leso: ⁊ rectificato: ꝙ ledit ⁊ rectificat oꝑō: sꝫ medicus inquantū medicus nō dꝫ determinare hec: ⁊ sufficit sibi: ꝙ ꝯcedat ꝙ ista mēbra sunt ꝑn^a istarū oꝑōnū: sꝫ nō prima: ⁊ ē res difficilis in ph̄ia: nedū ꝙ medicus eā determinare velit.

¶ De virtute naturali.

Post hoc diuidit virtutē nālē dicēs: ꝙ virtutū nāliū: quedā sunt ministrātes: ⁊ quedā ministrate: ministrate sunt nutritiua: augmētatiua: ⁊ gn̄atiua: ministrātes vero sunt atractiua: retētiua: digestiua: ⁊ expulsiua: ministratarū vero: q̄ ministrāt in re nutrimēti: vt indiuiduū ꝯseruet: due sunt spēs.s. nutritiua: ⁊ augmentatiua: alia vero ministrat in re

vt spẽs ꝯseruet᷑: ⁊ hꝫ duas spẽs. s. gñatiuã: q̄ immedia
te gñat᷑ spma: ⁊ informatiuã: q̄ immediate informat
materiam spermatis introducẽdo formã fetus: vir/
tus vero nutritiua est q̄ conuertit nutriẽs in substã/
tiam nutriti: vt ꝑ ipsũ recuperet restaurationẽ eius:
qd̄ deperditũ est: virtus vero augmẽtatiua est q̄ ad/
dit in diametris totius corporis ẜm ꝓportionẽ natu
ralẽ: que ꝓducit ad finẽ augmenti ꝑ nutriẽs: qd̄ ipꝫ
ĩngredit᷑: ⁊ virtus nutritiua seruit augmẽtatiue: q᷑
aliqñ nutritiua affert de nutrimẽto quantũ est dep/
ditũ aliqñ minus: aliqñ plus: modo nõ ẽ augmẽtatiua
nisi qñ nutritiua affert plus: q̄re accidit nutritiuã
seruire augmẽtatiue: nõ ꝙ sibi ꝑ se subordinet᷑ p̄nci/
pal᷑. Et si querat᷑ an qñ nutritiua plus affert de nu/
trimẽto semꝑ fiat augmentũ: Rñdit᷑ ꝙ nõ: quia post
principiũ ꝯsistentie si plus affert᷑ non crescit: sed im/
pinguat᷑: ⁊ ponit tres actus virtutis nutritiue: pri/
mus actus est appositio nutrimẽti. s. sanguinis: vel
humiditatis: vt fiat pars sᷝe membri: scd̄s actus est
vnio. i. vt qd̄ est appositũ fiat completo affectu pars
mẽbri: tertius actus est assimilatio: vt qd̄ est vnitum
assimilet᷑ mẽbro in sua essentia: ⁊ colore: ꝙ defectũ pri
mi actus. s. oppositionis fit egritudo: q̄ dr̄ atrophia:
per defectus scd̄i actus. s. vnionis fit egritudo: q̄ dr̄
hydrops ꝑ defectum tertij actus. s. assimilationis fit
egritudo: q̄ dr̄ morphea: ⁊ hec virtus ꝑ quã fit assimi
latio dr̄ immutatiua: ⁊ est vna d̄ v̄tutibus nutritiue:
⁊ in hoc est vna in gñe: ⁊ ĩ vnoquoqꝫ mẽbro est alia
in spẽ: q᷑ alia immutatiua est in neruo: ꝑ quã assimi
lat sᷝam appositã ipsi neruo: ⁊ alia in alijs mẽbris: ⁊
virtutis gñatiue due spẽ sunt: vna est: q̄ gñat sperma
tam ĩ masculis q̄ꝫ in feminis: ⁊ alia est: q̄ diuidit vir/
tutes: q̄ sunt in spermate: ⁊ ꝑmiscet tẽperamẽto ꝯue
niẽti vnicuiqꝫ mẽbro: ⁊ dat vero cõplexiones suas:
sil᷑ arterie: ⁊ sic de alijs: ⁊ dr̄ immutatiua primat sed
virtutis informatiue opꝫ est dare lineationẽ: figurã:
⁊ vnitatẽ: ita ꝙ immutatiua facit opationẽ in qua/
litatib᷒ manifestis: hec aũt in occultis: q᷑ cõpositio/
nem debitã dat mẽbris. s. quãtitatẽ: numez: plasma
tionẽ: ⁊ situ: ⁊ huic virtuti ministrãt virtutes: q̄ ope
rant᷑ ĩ re nutrimẽti ad ꝯseruationẽ spẽi. De virtuti
bus ministrãtib᷒ dicit: ꝙ virtutes nãles: q̄ ministrãt
virtuti nutritiue sunt q̄tuor. s. attractiua: retẽtiua:
digestiua: ⁊ expulsiua: attractiua est virtus: que fuit
creata ad attrahendũ nutrimẽtũ iuuatiuũ: instru/
mẽtũ eius sunt villi lõgitudinales: retẽtiua ẽ virtus:
q̄ fuit creata ad retinẽdũ nutrimẽtũ iuuatiuũ dũ in
eo opant᷑ virtutes immutãtes: digestiua ẽ virtus: q̄
cõuertit illud: qd̄ attrahit atractiua: ⁊ retinet retẽ/
tiua in essẽntiã aptã ꝯuersioni eius in mẽbris ĩ affe/
ctu: ⁊ hec eadẽ virtus mutat supfluitates in disposi/
tionẽ ꝯuenientẽ opationi virtutũ facientiũ trãsmu
tationẽ nutrimentalẽ: expulsiua est: q̄ supfluitates
expellit residuã ex nutrimento: que nõ est ꝯueniens
ad nutriendũ: aut saltẽ euacuat in receptaculo: ⁊ ex
pellit ꝑ poros: aut foramina: vt expellat ꝑ anũ: ⁊ vri
nam: aut expellit de mẽbro nobili ad ignobile: nec
nũquã euacuat ꝑ aliã viã: q̄ꝫ per ordinariã nisi im/
pedita fuerit sicut in yleos: quãdo facit vomitũ ster
coris: ⁊ addit: ꝙ istis quatuor v̄tutibus atractiue: re
tentiue: digestiue: ⁊ expulsiue seruiunt quatuor pri/
me qualitates: ⁊ hoc tãquã agens instrumentale. s.
ordinatũ ad illas: ⁊ caliditas est cõe instrumentum
omniũ: sub diuersis tñ gradib᷒: frigiditas vero acci
dental᷑ confert: ⁊ nõ essentialiter: dicit᷑ frigiditas ꝑ
accidens cõcurrere: q᷑ nõ est instrumentũ per se na/
tural᷑ virtuti subordinatũ: nõ autẽ essential᷑: quia
omnes opationes illarũ perficiunt᷑ ꝑ motũ: qui fit a
calido: ⁊ nõ a frigido: in faciẽdo tñ retentionẽ frigi/
ditas accidẽtal᷑ ꝯfert: siccitas vero est necessaria in
operatione triũ virtutum: quarum due sunt local᷑
ter motiue. s. attractiua: ⁊ expulsiua: ⁊ in retentiua
etiam confert: humiditas vero maxime seruit dige
stiue: ⁊ magis q̄ꝫ siccitas: cõparãdo vero has quali/
tates ad illas quatuor virtutes ostẽdit cui magis cõ
fert: aliqua: ⁊ cui nõ: retentiua magis indiget sicci/
tate q̄ꝫ humiditate: ꝓpea ei magis confert siccitas:
scd̄o dicit: ꝙ cũ retentiua plus indiget quiete: q̄ꝫ mo
tu: ideo plus siccitate indiget q̄ꝫ caliditate: dicit 3°.
Signum: ꝙ retentiua est debilis in pueris quia cõ
ꝯplexio tendit ad humiditatẽ. De attractiua dicit:
ꝙ plus indiget caliditate q̄ꝫ siccitate: rõ est: quia in
ista virtute plus necessarie est mouere partes instru/
menti: quod fit per cal᷑atem: ⁊ eo magis: q᷑ attractĩ
ua indiget motu vehemẽti: sꝫ motus vehemẽs indi/
get magis cal᷑ate: q̄ꝫ frigiditate: q̄re ⁊c. attractio
aũt tripl᷑r fit. s. aut a virtute occulta: vt a magnete
trahit᷑ ferrũ: aut a vacuo sicut aqua attrahit᷑ sursum
per cãnam attrahẽdo aerẽ prius: aut a cal᷑itate: sicut
in lampade lichiniũ attrahit oleũ: expulsiua vero mi
nus indiget siccitate: q̄ꝫ retentiua: ⁊ attractiua: rõ
est: q᷑ expulsiua nõ indiget ꝯtractione retentiue: nec
inseparabilitate obiecti: vt attractiua: ergo minus
siccitate: q̄ꝫ retẽtiua: ⁊ attractiua indiget: itẽ expulsi
ua nõ indiget quiete sui organi: sed motu. Digestiua
vero plus indiget cal᷑ate istis ꝓpter fortitudinẽ mo
tuũ: qui a digestiua fiunt: 2° digestiua non indiget
siccitate: probat᷑: q᷑ indiget ea qualitate: q̄ facit nu/
trimentũ liquidũ: ⁊ aptum penetrare. Contra quis
forte diceret: ꝙ si humiditas iuuat in digerẽdo: sequi/
tur ꝙ pueri possent digerer᷑ res duras: sicut iuuenes
vel melius: quod est falsum. Rñdit᷑ ꝙ non posse dige
rere res duras non accidit pueris ꝓpter debilitatẽ
digestiue: sed ꝓpterea ꝙ res dure habẽt homogenei/
tatem cum iuuenibus: q sunt duri: ⁊ nõ habẽt homo
geneitatem cum pueris: qui sunt humidi.

De virtute animali

De virtute animali cõmuniter dicendũ: ⁊ per
virtutẽ animalẽ volumus intelligere illã que
cum fuerit recepta in mẽbris ꝑparabit illa ad reci/
piendũ virtutem sensus: ⁊ motus: ⁊ operationes ea/
rum: ⁊ addit: ꝙ motiones: que fiunt in ira: ⁊ timore
attribuuntur istis virtutibus aĩalibus: quia in istis
reperitur dilatatio: ⁊ ꝯstrictio que sunt motus spũs
temperati. i. seruiẽtes tãquã prima instrumẽtũ huic
virtuti vitali: ⁊ si querat᷑: qd̄ est qd̄ mouet spũs in/
tus: ⁊ extra: dr̄ cõiter ꝙ ꝓpria forma: que est nãli/
ter subordinata v̄tuti vitali: ⁊ aĩali in timore mouet
versus intestina: ⁊ femora: in verecũdia versus faciẽ:
⁊ addit ꝙ sicut ex parte grossa humorũ gñatur mẽ/
brum: ⁊ ex parte subtili gñatur spũs: ⁊ sicut epar est
principium prime gñationis. s. sanguinis: ⁊ humorꝫ:
ita cor est principium secunde. s. spũum: ⁊ addit ꝙ
spũs: q a corde gñatur cum peruenit secũdũ comple
xionem: quam debet habere preparat ad recipiẽdũ
hãc virtutẽ. s. vitalẽ: deinde ille spũs veniẽs ad alia

membra ꝑparat ea ad oẽs alias virtutes recipiẽdas
⁊ hoc modo virtus vitalis ꝑparat ad aĩalem: ⁊ pro-
bat primo q: virtus aĩalis non recipit in aliquo mẽ
bro nisi postq̃ꝫ virtus vitalis fuerit in eo recepta: igi
tur ꝓsuponit vitalẽ preparantẽ: scd̃o q̃a licet virtus
aĩalis possit destrui in aliquo membro remanẽte vi-
tali: tñ corrupta vitali in mẽbro: nõ põt nec sentire:
nec moueri: ⁊ id̃ in mẽbro paraliticato: qd̃ ꝑdit sen-
sum: ⁊ motũ aliqñ sanari põt: quia virtus vitalis cu
stodit: neqꝫ ꝑparans dicit virtus nutritiua ipsi ani
mali ita ꝙ nõ requirat vitalis: ⁊ ꝓbat: q̃a in aliquo
membro destruet virtutis nutritiue oꝑatio: ⁊ tamẽ
membrũ viuet: ergo nõ est nutritiua ꝑ quã immedia
te viuit: ⁊ simil'r fortasse remanebit oꝑatio plurimũ
non multũ debilitata nutritiue: ⁊ tñ membrũ tẽdit
ad mortem: quare nutritiua nõ est per quã ꝯseruat
vita. Item nãlis reperit in plantis: in quibus nõ est
aĩalis: igit virtus nãlis non preparat aĩali: relinqui
tur ergo ꝙ sit alia virtus a nãli: que ꝑparat aĩali. s.
vitalis: que est prima virtus: q̃ in spũ: ⁊ in mẽbris re
cipitur: quia spũs factus ex subtilitate humoꝝ ⁊ hꝫ
hanc virtutẽ vitalẽ recipit potentiã aĩam. i. poten-
tiam virtutẽ aĩe: ex qua oẽs alie in aĩali reperte pro
ueniũt tãquã sit ꝑncipiũ primũ instrumentale inter
spũs: ⁊ oꝑationes faciẽdas: ⁊ subdit ꝙ operationes
aliarũ virtutũ non proueniunt ab illo spũ in princi-
pio rei: quia debet hr̃e alias dispositiones: quas reci-
pit a virtute aĩali si debet facere oꝑationes: quas re
cipit in cerebro: simil'r non hꝫ virtutẽ nutriendam
ille spũs vitalis: nisi postq̃ꝫ alteratus fuerit in epate:
⁊ sic de alijs membris dr̃: vt de testiculis: ⁊ cã huius
dicti est: quia medici nõ posuerũt vnã aĩam in aĩali:
sed vnũquodqꝫ genus oꝑationũ hꝫ vnã animã: que
est principium effectiuũ operationũ illius generis.

De virtute vitali.

Et hec virtus vitalis est principiũ oĩum oꝑatio
num. s. preparãdo ꝑ aĩa ꝯseruãda in materia
scd̃o est principiũ motus substãtie subtilis spiritua-
lis. i. mouet spũm intus: ⁊ extra: tertio est principiũ
dilatatiõis: ⁊ ꝯstrictiõis aeris attracti. i. mot⁹ anhe
litas: quarto est principiũ pulsus. s. dilatatiõis: ⁊ cõ-
strictiõis cordis: ⁊ arteriarũ. Uirtus vitalis ꝯuenit
cũ v̾tute nãli: q: sicut oꝑationes virtutis nãlis non
proueniunt a volũtate: ita vitalis oꝑationes nõ pro
ueniunt a voluntate: conuenit cum aĩali: quia vita-
lis facit opera cõtraria: quoniã dilatat: ⁊ cõstringit
sicut aĩalis facit opera cõtraria. Et addit: ꝙ secũdũ
philosophos virtus vitalis potest dici animalis: ⁊
potest dici naturalis ⁊ potest poni tertium genus di
stinctũ scd̃m variũ modũ accipiẽdi hũc terminũ ani
malis: ⁊ hũc terminũ nãlis. Uirtus aĩalis secũdo di-
uidit ĩ virtutẽ cõprehensiuã: ⁊ virtutẽ motiuã v̾tus
comprehensiua diuidit: quia alia est virtus manife-
ste comprehensiua: ⁊ alia virtus occulte cõprehensi-
ua. Uirtus manifeste cõprehensiua est virtus sensibi
lis: ⁊ est sicut genus quinqꝫ virtutũ. s. quinqꝫ sensuũ:
⁊ secundũ alios octo: si quinqꝫ: vt visum: auditũ: ol-
fatum: gustum: ⁊ tactũ: si uero octo sint: hoc est: quia
dicunt ꝙ tactus nõ est vnus sensus: sed plures. s. qua
tuor: ⁊ ponunt vnũquodqꝫ genus tactus virtutem
per se: licet sint virtutes cõiuncte in membro sensi-
bile. i. licet idem sit organũ omnium generũ tactus:
⁊ coniungunt gustus: ⁊ tactus in lingua: ⁊ visus: ⁊
tactus in oculo: sed certificare hoc est phi: ⁊ non me-
dici: ⁊ nota ꝙ vnusquisqꝫ sensus tactus est circa ob-
iecta cõtraria: vt circa calidũ: ⁊ frigidum vnus ta-
ctus: alius circa humidũ ⁊ siccũ: alius circa graue: ⁊
leue: ⁊ 4⁹ circa asperũ: ⁊ lene. Uirtus vero cõprehen
siua occulte est genus quinqꝫ virtutũ. s. sensus com-
munis: phantasie: cogitatiue vel imaginatiue: exti-
matiue: ⁊ memoratiue: ⁊ nota ꝙ Gal. ponit tantũ
tres. s. sensum cõmunẽ: comprehensiuã: ⁊ memorati
uam: ⁊ sub sensu cõmuni comprehendit duas. s. sen-
sum cõmunẽ: ⁊ phantasiã: ⁊ sub comprehensiua com
prehendit duas. s. cogitatiuã: ⁊ extimatiuam. Dicit
ergo primo Auice. ꝙ vna est virtus: que vocat sen-
sus cõmunis: ⁊ phantasia: que apud medicos est vna
virtus: sꝫ apud phos certificãtes sunt due virtutes:
quia sensus communis est: qui recipit: ⁊ cognoscit
omnia ꝑcepta sensu exteriori: sed phantasia est: que
reseruat oẽs istas formas per absentiã sensus: ⁊ certi
ficatio huius pertinet ad phum: ⁊ non ad medicũ: ⁊
addit: ꝙ siue vna: siue due sint: sedes eius est primus
ventriculus cerebri. Dicit secũdo ꝙ virtus secũda
est quã medici vocant cogitatiuã: ⁊ qñqꝫ imagina-
tiuam: nam quãdo seruit intellectui dicit cogitati-
ua: quãdo vero seruit extimatiue dr̃ imaginatiua: ⁊
addit: ꝙ quõcũqꝫ vocet iter istã et phãtasiã est drĩa:
quia phantasia tantũ recipit: ⁊ reseruat formas sen-
su perceptas: cogitatiua vero se exercet in illis for-
mis cõponendo: ⁊ diuidendo: secundo differt: quia
quandoqꝫ cõponit scd̃m ꝙ apud sensum fuerint in
uente: aliquãdo aliter vt hoiem: qui in monte volat
smiraldino: ⁊ addit: ꝙ huius virtutis sedes est secũ-
dus ventriculus cerebri: ⁊ hec virtus ministrat alte
ri. s. extimatiue: quia extimatiua est per quã aĩ iudi
cat: ꝙ lupus est inimicus: ⁊ ꝙ filius ẽ dilectus: ⁊ hoc
iuditium est scd̃m modũ rationalẽ: ⁊ amicitia: ⁊ ini
micitia nõ sunt sensu percepta: licet talis cõprehen-
sio non sit rõnalis est aliqua cõprehensio nõ rationa-
lis: ⁊ homo vtitur in multis suoꝝ iuditioꝝ hac vir-
tute: ⁊ tunc operat: vt aĩ non rationale: ⁊ hec estima
tiua differt a phantasia: quoniã phantasia sensu per
cepta retinet: hec autẽ ex illis ellicit intentiones nõ
perceptas sensu: ⁊ hec estimatiua differt a cogitati-
ua in duobus: primo quia ad oꝑationes cogitatiue
nullum sequit iuditiũ: sed ad oꝑationes extimatiue
multa iuditia sequunt: differt et scd̃o: quia cogitati-
ua facit cõpositionẽ in intẽtionib⁹ sensu perceptis:
sed extimatiua ex illis ellicit intẽtiones nõ sensu per
ceptas: ⁊ quidã hanc imaginatiuã nominãt: sed de
nominibus nõ est curandũ: ⁊ medicus nõ curat scire
hanc virtutẽ: quia non curat scire illam: cuius oꝑa-
tiones nõ ledunt nisi ꝓpter impedimenta accidẽtia
in alijs virtutibus: quoniã medicus non curat scire
nisi virtutes: ⁊ ex quibus cum acciderit lesio oꝑatio
num propter sua impedimenta prouenit egritudo:
sed que nõ ledunt nisi propter lesionem alterius ope
rationis non sunt tales: ꝙ ex lesione eaꝝ in suis ope-
rationibus proueniat egritudo: quare ⁊c. ⁊ non cu-
rat medicus scire nisi lesionem: que immediate acci-
dit propter malitiã cõplexionis: vel compositionis
ad hoc: vt succurrat illi membro: sed lesionem: que
mediate accidit non curat scire. Tertio dicit: ꝙ vir-
tus tertia. s. scd̃m medicos est memoratiua: que est
thesauris eius: quod comprehẽdit extimatiua: sicut

fantasia est thesaurus eius: qd̄ puenit ad sensum co-
munē de for[is] sensu pceptis: ⁊ huius virtutis sedes
est posterior ventriculus cerebri; ⁊ addit: ꝙ dubium
est an virt[us]: que reducit intentionē: que erat absens
quia nō actualiter immutat cognositiuā: ad hoc: vt
actu immutet: sic virtus alia a cōseruatiua: quia ali
ud est seruare: ⁊ aliud immutare: ⁊ dicit: ꝙ de hac
questione: nō est medico curādum qualitercūqz sit:
quia nocumēta: que eis accidūt sunt homogenea: q̄r
sunt nocumēta: que vētriculo posteriori cerebri acci
dunt: vel de genere cōplexionis: vel de gn̄e cōpoñis.
Est alia virtus cōprehensiua: q̄ est humana rōnalis:
sed q̄a de extimatiua medicus nō curat pp rōnē mi
nus de hac curare dʒ. ¶ De virtute motiua dicit p̄ ꝙ
virtus motiua est illa: q̄ cordas ꝯhit: ⁊ laxat: ꝓpter
qd̄ mouent̄ mēbra: ⁊ iūcture dilatatione sua ⁊ fixio-
ne: scd̄o dicit quō opatio motus venit ad lacertos: q
sunt subiectū huius virtutis: ⁊ intēdit: ꝙ p neruos
venit spūs motiuus ad lacertos: 3ō dicit: et oīs q̄ dēʒ
penetratio est in neruis: q ꝯtinui lacertis: siue modo
neruus ꝯtinuet̄ cū lacerto: siue ex neruo: ⁊ carne cō-
ponat̄ lacertus: ⁊ ita lacertus nō est subiectū huius
virtutis nisi p neruū: tertio dicit: ꝙ hec virtus mo-
tiua est genus pluriū virtutū q̄ specificat̄: scd̄m spe-
cificationē principij motiui. i. virtus motiua specifi-
cat̄ scd̄m diuersitatē principij motus. i. musculi: vel
mēbri: qd̄ mouet̄: putandū tn̄ est oēs virtutes moti-
uas: que sūt in diuersis musculis esse eiusdē spēi essen
tialis: sed māl̄r differūt per diuersitatē musculoꝝ. 4°
infert: ꝙ in vnoquoqz musculo est alia virtus moti-
ua: que virt[us] motiua seq̄t iudiciū extimatiue: ⁊ qua
puenit cōis ꝯsensus ⁊ extimatiue: ⁊ motiue virtutis:
cū extimatiua imperet: ⁊ motiua sequat̄.

¶ De spiritibus.

Spiritus est corp[us] minutissimū sicut athomus:
qd̄ ex sanguine arteriali gn̄at̄: per qd̄ oēs opō-
nes corporis pficiunt̄: ⁊ diuidit in tres: q̄r alius vita
lis dicit̄: alius aīalis: alius nālis: vitalis est instrumē
tū cordis p opōnē vitalitatē: aīalis est in cerebro: sit tn̄ ex
vitali: ⁊ est instrumentū cerebri p opōnib[us] ⁊ sensus
⁊ motus: nālis fit in epate: ⁊ fit ex vitali: ⁊ est instru-
mentū pro operationibus nālibus perficiēdis.

¶ De operationibus.

De opōnibus sub breuitate determinat: ⁊ dicit:
ꝙ opōnuʒ quedā cōplent̄ ab vna virtute tm̄: si
cut est hic digestio: q̄r nihil effectiue ꝯcurrit ad illā: ni-
si virtus vna cū suis instrumētis nālibus: alie vero
sunt opōnes: que cōplent̄ a plurib[us] virtutibus: sicut
desideriū cibi: qd̄ dr̄ fames: q̄r hoc cōplet̄ a v̄tute nāli:
⁊ aīali: ⁊ a virtute sensibili: ⁊ addit: ꝙ attractiua in
fame operat̄ ex hoc: ꝙ mouet villū: qui pcedit in lon-
gitudine retinēdo illud: qd̄ attrahit: ⁊ sugendo qd̄ est
sibi ꝓpriū: sed sensibilis opat̄: q̄r sentit hanc passionē:
nā sentit mordicationē cholere nigre: que excitat de
sideriū: ⁊ nō dicimus: ꝙ hec opō cōpleat̄ duabus vir
tutibus: nisi q̄r cū accidit nocumentū alteri virtuti
destruit̄ res intenta. i. fames. Aliud exemplū est de
opatione: q̄ reqrit duas virtutes: ⁊ est opatio trans-
gluciendi: que cōplet̄ duabus virtutibus: quaꝝ vna
est attractiua nālis: ⁊ alia est attractiua voluntaria.
Prima operat̄ per villū longitudinalē isophagi: ⁊ se
cunda mediāte villo lacerti trāsglutiēdi: ⁊ addit cuʒ
vna istarū destruit̄: opatio transgluciendi durit̄ ve-
nit: ⁊ declarat quādo desideriū nō recte procedit di-
cens: q̄r homo non desiderat illud: qd̄ deglutit̄: tunc
transglutio est diff[ici]l[i]s: sicut accidit nō potentibus de
glutire vnam pillulā: qui tamē deglutirēt nucleū pru
ni. Tertiū exemplū est de transitu nutrimēti ad mē-
bra: qui prouenit a virtute mēbri impellētis: ⁊ a vir
tute attractiua mēbri attrahentis: ex quo patet: ꝙ
transitus chili ad epar: nō fit tamē a virtute epatis
trahētis: sed a virtute stomaci expellētis: ⁊ ita est de
motu sanguinis ad mēbra. Quartū exēpluʒ est: quia
simil̄r superfluitatū egressio est: que fit per duas vir-
tutes. s. virtute mēbri expellētis: ⁊ virtute mēbri tra
hentis: ⁊ mouet dubiū vtrū opatio: que nō prouenit
ab vna virtute pueniat a duabus: ⁊ soluit dicēs: for-
sitā completur a duabus verbi gratia aīali: ⁊ nāli: ⁊
fortassis talis opatio nō fit a pluribus virtutib[us]: sed
a virtute: ⁊ a qualitate: ⁊ dat exēpluʒ huius: sicut fri
giditas: que iuuat expulsiuā: ⁊ prohibet mās in pari
litate. s. tēpore: quo quasi equal̄r post sūt virt[us]: ⁊ sup
fluitates: que a mēbro descendūt: ⁊ vetat frigiditas
talē descensum: ⁊ in faciē reuerberat: ⁊ frigidis qua-
litas ꝓpter duas res phibet: p̄mo ingrossando māʒ:
scd̄o coangustādo vias p quas habet trāsire: ⁊ est ter
tius modus per accidēs. s. remittēdo coleraʒ mēbri
recipiētis: per qd̄ fit attractio: ⁊ subdit diuersuʒ mo
dū trahēdi dicens. Qd̄ caliditas: ⁊ vacuū ipsis bene
applicatis nō trahunt nisi illud: qd̄ est subtile a prin
cipio: ⁊ tandē grossuʒ: sed virtus attractiua cū ꝓprie
tate rem cōuenientē sibi attrahit: ⁊ multis vicibus
cōtingit: ꝙ attrahit qd̄ magis grossum est: sicut ossa
trahunt sanguinē a venis: ⁊ splē attrahit melēcoliā:
⁊ hec de rebus nālibus dicta sufficiant.

¶ Scd̄a pars de rebus non nālibus.

De rebus non nālibus in scd̄o loco dd̄m est: sūt
autē res nō nāles sex. s. aer: cibus: ⁊ potus: mo
tus: ⁊ quies: somnus: ⁊ vigilia: inanitio: ⁊ retentio:
⁊ accidētia animi: rō aūt quare sunt sex res nō nāles
est: q̄r vt dicit Gal. 3. tegni res nō nāles dicunt̄: que
necessario alterāt corpus nostrū. s. imediate: ⁊ impos
sibile est nō approximari eis: sed que necessario alte-
rant corpus nostrū aut sunt corpa: aut ꝯsequētia cor
pus: tanq̄ꝫ ꝓprietates: si sunt corpa aut simplicia: vt
aer: aut mixta: ⁊ sic cibus: ⁊ potus: si ꝯn̄tia corp[us] aut
sunt ꝓprietates virtutis vitalis: ⁊ sic sunt accidētia
animi: aut sunt ꝓprietates virtuti motiue: ⁊ sic sunt
motus: ⁊ quies: aut sunt ꝓprietates virtutis sensiti-
ue: ⁊ sic sunt somnus: ⁊ vigilia: aut sūt ꝯsequētia vir-
tutē nāleʒ ⁊ sunt innanitio. i. euacuatio: ⁊ retentio:
innanitio quidē superfluitatū: ⁊ retētio iuuatiui.

¶ De aere.

De aere p̄mo dicēduʒ est: describit̄ aer: ꝙ est cor
pus simplex natural̄r calidum: ⁊ humidū: aer
vero patit̄ mutationē naturalē: ⁊ aliquādo nō natu
ralē: naturalis mutatio est per quatuor tēpora natu-
raliter se habētia: vt ver: estas: autumnus: ⁊ hyems:
Ver tēperatū est natural̄r declinās aliqual̄r ad cali-
ditatē: ⁊ humiditatē: estas vero calida: ⁊ sicca est: au
tumnus frigidus: ⁊ siccus est: hyems vero frigida: ⁊
humida: ⁊ vnūquodqʒ tēpus mouet egritudinē pro
portionalē sue cōplexioni: vt ver mouet sanguineas:
estas colericas: autumnus melēcolicas: ⁊ hyems fleg
maticas. Nō nālis vero mutatio vel est ꝯtraria nāli:
vel non ꝯtraria: si est ꝯtraria nāli: vel est p malitiam

in sba eius: vel in qualitatibus eius: si in sba est pe/
stilentia: q̄ est putrefactio accidēs aeri similis putre
factioni remolitionis aque fetide: ⁊ p aerē non intel
ligit simplicē aerē q2 ille non putrescit: sed intelligit
mixtū ex aere: ⁊ partib9 aqueis vaporosis: ⁊ terreis:
⁊ igneis: ⁊ pestilētia vt plurimū accidit in postremo
estatis: ⁊ in autūno: si vero: in qualitatib9 est ꝯria na
turali: sic est alteratio scđm caliditatē: vel frigidita
tez ad qualitatē pducēs intolerabilē: ita: vt messis:
⁊ gn̄o corrūpat: ⁊ hec aut est conuersio homogenea:
sicut: rabiositas estatis: cum fortior sit: aut est ꝯria:
sicut malitia frigoris in estate: si vero mutatio non
nālis non est ꝯria naturali: alia fit scđm res supcele
stes alia scđm res terrestres: scđm res supcelestes fit
cum plures stelle ꝯiungunt in vno: ⁊ eodē loco: ⁊ cō/
iungunt soli: ⁊ tunc fit magna calefactio hijs: quoꝝ
capita sunt hijs opposita: aut locis circa eas: in locis
vero remotis ab hijs minuit calefactio: mutatio ve/
ro facta scđm res terrestres est q̄nq3 modis: aut eniz
est scđm latitudinē terre .s. scđz diuersitatē climatū:
aut scđm sitū eius .s. in alto: vel in pfundo: aut scđm
vicinitatē ad montes: vel maria: aut scđm vētos do
minātes: aut scđm qualitatē terre. Quinq3 modis
terre variant qualitatibus orbē: clima: vel in altuz
mōte ppinqua: vel .i. mari alto: Addit ⁊ vētus: pa
riter ꝯditio terre. Scđm latitudinē qdem: qm̄ ciui/
tates q̄ sunt circa reuolutionē capitis cācri in septē/
trione: ⁊ q̄ sunt circa reuolutionē capitis capricorni
in meridie calidiores sunt eis: q̄ elongant ab hijs cō/
paratiōe linee equinoctialis: terra vero: que est sub
equinoctiali est tēperata: qm̄ licet ibi sit rectitudo so/
lis sup capita eoꝝ tamē rectitudo min9 opat calefa
ctionē: q̄3 durabilitas: iō calor i medietate hore octa
ue ē maior: q̄3 in sexta hora .s. in medio diei: ⁊ hec est
opinio Auic. que ab alijs improbat: ⁊ de hoc videbi
tur. Scđm vero sitū talis mutatio ꝯtingit: qm̄ que
in alto loco sita est frigidior est: q̄ vero in pfundo ca/
lidior est. Scđm vicinitatē ad montes: vel maria sic
cōtingit: q2 que h3 montē a parte septētrionis cali/
dior est: qa defendit a: ventis frigidis: q̄ vero h3 mō/
tes a parte meridiei frigidior est: quia defendunt a
vētis calidis: q̄ v̄o ppinqor est mari humidior est: sij
vero mari meridionali: cū hoc calidior est: si vero se/
ptētrionali: cū hoc frigida est. Scđm vero ventos re
gnantes ibi ꝯtingit mutatio aeris sup terrā. Venti
aūt principales sunt quatuor .s. orientalis: q dicitur
subsolanus: ⁊ hic calidus est: ⁊ siccus: paruā tn̄ calidi
tatē h3: occidentalis: q d̄r fauonius: q est ei opposit9
frigidus: ⁊ humidus: ⁊ septētrionalis: q dicit boreas
frigidus: ⁊ siccus: ⁊ meridionalis: qui d̄r auster cali/
dus: ⁊ humidus scđm Auic. scđm vero astronemos:
quilib3 vētus pncipalis h3 duos colaterales: vnū a
dextris: ⁊ aliū a sinistris: sicut patet i hijs versibus.

¶ Sunt subsolanus: vulturnus: ⁊ eurus eoi.
¶ Circius occasum: gephirusq3: fauonius afflant.
¶ Heq3 die medio notus efflat: ⁊ affricus: auster.
¶ At veniunt aquilo: boreas: ⁊ chorus ab alto.

¶ Scđm vero qualitatē terre fit mutatio aeris: qm̄
alie sunt petrose: ⁊ sunt frigide: ⁊ sicce: ⁊ alie lutose:
⁊ sunt frigide: ⁊ humide: ⁊ alie sunt limose ⁊ cenose:
sicut q̄ sunt terre pingues: ⁊ sunt calide: ⁊ humide: ⁊
alie sunt gipsee: q̄ sunt frigide: ⁊ sicce: ⁊ alie sunt mi/
nerales: et sortiunt cōplexionē a cōplexione minere:
suphuree .n. et aluminose: ⁊ salse: ⁊ nitrose sūt calide:
⁊ sicce: ferree vero: ⁊ ennee sūt frigide: ⁊ sicce: q̄re ⁊c.

¶ De motu: ⁊ quiete.

De motu: ⁊ quiete dicendū est: motus p se diui/
dit: q2 alius est fortis: alius est debilis: ⁊ hec est
diuisio scđm qualitatē: ⁊ alius multus: ⁊ paucus: ⁊
hec est diuisio scđm quātitatē: ⁊ ois mot9 calefacit:
nisi supfluat: q2 tūc ifrgidat. Quies v̄o semp infrigi/
dat pp priuationē viuificationis pp constrictionē:
Per accidēs vero diuidit motus ex materijs: siue ex
artib9: ⁊ qn̄q3 ars adiuuat opationē motus: vt ars
ferrarioꝝ: que adiuuat in calefaciēdo: ⁊ exsiccādo: ⁊
aliqn̄ minuit opationē eius: vt ars fulonū: q̄ infrigi
dat: ⁊ humectat. Exercitiū est ex spēbus motus: de
quo tertia fen primi canonis determinat Auice. a
quo sic diffinit: exercitiū ē motus volūtarius: ppter
quē anhelitus fit magnus: ⁊ frequēs: ad quē pagen/
dum ꝯuersus scđm modū sue equalitatis: ⁊ in hora
sua: nullo alioꝝ medicamētoꝝ indiget: que nālibus
egritudinibus necessaria sunt: ⁊ egritudinib9: q̄ eas
cōsequunt: ⁊ ex eis accidunt: ⁊ hoc quidē est cuz reli
quuz regimē eius ꝯueniēs est: ⁊ rectū scđo ponit ne/
cessitatē exercitij: ⁊ iuuamēta eius: ⁊ nocumēta ex
eius dimissione: ⁊ dicit: ⁊ est necessariū: qm̄ ex nutri/
mētis assumptis in vnaquaq3 digestione aliqua sup
est supfluitas: ad quā euacuandā nā studet: q̄ non cō
pletā facit euacuationē: ⁊ iō cum frequent hoc fiat:
aggregābunt supfluitates multe corpus ledentes a
multis partibus: quarū vna est: q2 putrefiant: ⁊ sic
egritudines gn̄abunt putridas: ⁊ si qualitas supflui
tatū fortis fuerit malitiā gn̄abunt cōplexionis: ⁊ si
quātitas multiplicabit: ꝯueniēt accidētia repletio/
nis: ⁊ si ad aliqđ mēbrū fluxerit apostema gn̄abunt:
⁊ spūs cōplexionē corrūpēt: quare necesse est eas eua
cuare: sed euacuatio cū medicinis nō est ꝯueniēs: qa
venenose sunt: ⁊ nām impediunt: ⁊ etiā si venenose
non essent: nō posset esse: quin eas bibere nature labo
riosum esset: queadmodū Hypoc. dicit. Medicina
purgat: ⁊ inueterat: qa preter hoc totū cum humore
supfluo euacuat ex humiditatibus nālibus: ⁊ spiri/
tu: q est vite substātia: partē magnā: ⁊ hoc totū est ex
eo: qđ virtutē mēbroꝝ principaliū: ⁊ eis seruientiuz
debilitat: hec ergo sunt impedimēta repletionis cū
in sua dispositione dimissa fuerint: aut cum euacua/
bitur .s. cum medicina: quare cuz exercitiū dissoluat
qđ ex supfluitatibus ꝯgregat quaq3 die: ⁊ motus in
labēdo iuuet: ⁊ ad loca: vnde egredi solēt perducat:
necessariū est ipm exercitiū in ꝯseruatiōe sanitatis
quia nō solū prohibebit supfluitates ꝯgregari: s3 na/
turalē calorē acrescere faciet: ⁊ iuncturas: ⁊ cordas
fortes efficiet: vt opationes efficere possint: ⁊ a passio
nibus secure sint: ⁊ mēbra apta reddet ad nutrimen
tum suscipiēdū pp id: qđ ab ipsis ex superfluitati/
bus expellit: virtus ergo attractiua mouet: ⁊ mēbro
ruz duritiē resoluit: ⁊ mēbra facit leuia: ⁊ humidita
tes subtiliat: ⁊ poros dilatat: ⁊ addit aliud nocumē/
tuz: qđ sequit ex dimissione exercitij dicēs: exercitiū
aūt relinquens ethicā frequent incurrit: qm̄ mem/
broꝝ debilitant virtutes: ppterea: q motum dimit/
tunt: qui innatū eis spūm viuificat: q vite cuiuslib3
mēbri instrumētū existit. De spēbus exercitij tertia
fen dicit: q aliud est purum exercitium: ⁊ est illud:
quod intēditur .s. quod est exercitiū tm̄: ex quo exer/
citij

citij querunt iuuamēta: ⁊ diuidit in spēs: q₂ aliud
multū: ⁊ aliud paucū: aliud forte: ⁊ vehemēs: ⁊ aliud
debile: ⁊ leue: aliud velox: aliud tardū: ⁊ aliud est cō-
positū ex hijs. s. ex fortitudine: ⁊ velocitate: ⁊ aliud
laxū: ⁊ inter oīa duo extrema repit equale. Exerci-
tium aliud totius corporis: aliō partis: exēplū pmi
vt luctari: ⁊ pcutere aliū pugnis: saltare: currere: eq
tare: vel nauicula: ⁊ plaustris: ⁊ lecticis vehi: scrimi
re: ludere ad pilam: ⁊ hmōi: exēplū scōi. s. de exerci-
tio partis: vt visus exercitat inspiciendo res minu-
tas ⁊ vnūquodqꝫ mēbrū hꝫ exercitiū sibi ꝓprium: ⁊
hoc quidē in ꝯseruatiōe sanitatis. De hora exercitij
tertia fen dicit hora in qua inceptio exercitij fit opꝫ:
vt corpus sit mundum: ⁊ nō in partibus intraneoꝝ:
⁊ venarū chimi Siluestres: ⁊ mali existāt: quos exer
citiū in corpus diffundat: ⁊ vt cibus externus sit iaꝫ
digestus in stomaco: ⁊ epate: ⁊ venis: ⁊ vt alterius cibi
iam hora aproximet: ⁊ hoc dclarat vrine maturatio
scōm substantiā: ⁊ colorē: qō notanter dr: q₂ si vrina
esset accensa: ⁊ citrinitatis terminū trāsiret: exerci-
tium esset impediens. ⁊ ꝓpterea dixerunt quidā: ꝙ
cum forte exercitiū est necessariū: bonū est ne sit sto-
macus innanitus: immo in eo sit paucū nutriens: ⁊
in hyeme sit grossuꝫ: in estate vero subtile. amplius:
qui exercitat si est plenus melius est: qꝫ ꝙ exercite-
tur cū est ieiunus: ⁊ melius est vt exercitet cuꝫ est ca-
lidus: ⁊ humidus: qꝫ cū est frigidus: ⁊ siccus: ⁊ in ho-
ris ipsius melior est equalitas. ⁊ est cum exercitium
hōiem calide: ⁊ sicce cōplexionis pducit ad egritudi
neꝫ: ⁊ cū ab eo discesserit sanabit. Variant hore exer
citij scōm diuersa tpa: q₂ in tpe veris melior horarū
exercitij est iuxta meridiē in domo tēperata: in esta-
te vero opꝫ ipm pcedere: in hyeme vero conueniēs
erit: vt fere vsqꝫ ad noctē tardet: in hyeme locus te-
pefieri dꝫ: ⁊ tēperate calefieri: deinde exercitio vten
dum est. Qualr pparari dꝫ: qui exercitari voluerit
dicit. opꝫ preterea: q exercitat: vt incipiat cū super
fluitates ab interioribus expulerit. s. intestinis: ⁊ vri
na: deinde exercitet. verū si pparatione fricationis
prius vtat: q̄ naturam viuificet ⁊ nām dilatet. ⁊ opꝫ
vt fricatio cū re aspera fiat: deinde oleo inungi dꝫ:
postea scōm ordinē inungat ⁊ ad oēs musculoꝝ pue
niat partes: deinde exercitiū incipiat. De quātita-
te exercitij: i qꝫtitate exercitij tres res ꝯsiderāde sūt:
vna est calor: qm̄ dum in ipso bonitas auget: adhuc
est hora: scōa sunt motus: qm̄ dum leues pseuerant:
adhuc est hora: tertia est mēbroꝝ dispositio scōm ipso
rum inflationē: qm̄ duꝫ ipsoꝝ auget inflatio: adhuc
est hora: cūqꝫ dispositiōes iste minui cepint: ⁊ sudor
vaporalis resudatio ligda facta fuerit dimittēdū ē.

¶ De somno: ⁊ vigilia.

De somno: ⁊ vigilia: somnus quieti similis exi-
stit: ⁊ describit a medicis ꝙ est quies virtutū
aīaliū cum intēsione nāliū. vigilie vero motui simi-
les sunt. ⁊ diuidit somnus: q₂ alius equalis est: ⁊ ali⁹
ineqlis: eqlis dr nō supfluus: q₂ opōnes nāles fortes
facit. inequalis vero dr supfluens: ⁊ hic nocet: q₂ vir
tutū aīaliū obtusionē opat: ⁊ capitis grauedineꝫ fa-
cit ⁊ egritudines fractas. vigilie vero supfluētes cō-
plexiones cerebri aliquo siccitatis modo corrūpūt:
⁊ debilitant ipm: ⁊ cōmiscent rōneꝫ: ⁊ adurrunt hu-
mores: ⁊ egritudines acutas efficiunt. Somnus ve-
ro non supfluus opationes nāles fortes efficit: ꝓpte-
rea: ꝙ calorē ꝯtinet innatū: ⁊ virtutē aīalē ꝯfortat: ⁊
oēs modos laxitudinis remouet: q₂ phibet illō: qō
resoluit: ⁊ oēs euacuationes fortit retinet pter sudo-
rē. Vigilie vero nō supfluētes cōplexionē cerebri de
siderū augēt: ⁊ forte efficiunt pp id: qō de modo re-
soluunt: sꝫ de digestione minuūt: ꝓpter id qō de vir-
tute dissoluūt. Potest ēt diuersificari somnus: siue
operatio somni in corporibus nr̄is rōne diuersitatis
materierū existētiū in eis q₂ si inuenit māꝫ aptā ad
digerendū: conuertit eam in sanguinem: ⁊ calefacit
corpus calore nāli: si vero inuenerit humores coleri
cos calefacit corpus calore extraneo: si vero inuene-
rit vacuitatem infrigidabit p hoc: ꝙ resoluit. ⁊ qō
dispositione somni est supans: est ꝙ in ipso calor oc-
cultat: ⁊ frigidus manifestat: propter hoc oībus mē
bris tanta necessaria sunt operimēta in somno: quā
ta in vigilijs non sunt necessaria.

¶ De retentione: ⁊ inanitione.

De retentione: ⁊ inanitione in scōa fen. Reten-
tio: ⁊ euacuatio vel sunt equales: vł inequales:
si sunt equales: q₂ in hora cōueniunt: in qua necesse
est: euacuant equale euacuari dꝫ: ⁊ quantuꝫ euacua
re debet: ⁊ qn̄: conferētes sunt: ⁊ vitā conseruant in
sanitate: si vero inequales sunt: egritudines generāt
scꝫ quādo est retentio eius: qō euacuari dꝫ: aut qn̄ est
euacuatio eius: quod retineri dꝫ. Retētio vero tres
causas hꝫ: aut rōne virtutis: aut rōne vie: aut ratio-
ne māe: rōne virtutis quinqꝫ modis fit: aut rōne de-
bilitatis expulsiue: aut rōne fortitudinis retentiue:
aut rōne debilitatis digestiue: vn̄ elōgat mora rei in
receptaculo donec digestio cōpleat: aut pp defectū
sentiendi: quēadmodū accidit in colica: ⁊ in icteri-
tia: q₂ in testina nō sentiūt mordicationē a colerica:
vnde tardat secessus: aut q₂ virtutes nāles ad aliaꝫ
partē tendunt: sicut accidit in crisib⁹ retētio vrine:
aut sterioris: ꝓpterea: ꝙ euacuatio cretica est in alte
ra parte. Si vero rōne vie hoc est merito coangusta-
tionis viarū. si vero rōne māe. s. oppilantis aut sua
grossitie: aut viscositate: aut mřitudine. ⁊ ex tali re-
tentione pōt fieri oē genus egritudinis: q₂ pōt fieri
putrefactio: ⁊ ꝯuersio caloris ad igneitatem: ⁊ extin
ctio caloris: ⁊ fit frigus: ⁊ humiditas: in cōpositione
vero pōt oppillatio: ⁊ laxitas: spasmus humidus: ⁊
similia: in vnitate vero: q₂ pōt fieri fixura recepta-
culoꝝ: ⁊ disruptio eoꝝ: ⁊ egritudines ēt cōposite pn̄t
fieri: vt apostemata: ⁊ bothor. Euacuatio vero eius:
qō retineri dꝫ: tres etiā hꝫ causas: q₂ aut rōne virtu-
tis: aut rōne vie: aut rōne materie: si rōne virtutis
duobus modis fit: aut pp fortitudinē expulsiue: aut
ꝓpter debilitatē retentiue: si rōne materie: quatuor:
aut ꝓpter sui grauitatē: aut pp sui distensionē: vt a
ventositate: vel pp mordicationē: aut ꝓpter subtili-
tatē: si rōne vie: aut rōne amplitudinis eius: aut ra-
tione noue apitionis: vt accidit i exitu sanguinis ex
naribus: ⁊ tunc vel est rōne fractionis vene. s. in lon
gitudine: vel morsionis. s. in latitudine: vel apertio
nis orificioꝝ eius: ⁊ ex inequali euacuatione pōt fie-
ri genus egritudinis: vn̄ in cōplexione pōt fieri fri-
giditas: si euacuat illud ex quo calor nutrit inatus:
pōt etiam fieri calor: si illud qō euacuat fuerit frigi
dum: vt flegma: aut si fuerit sanguis: q₂ supabit co-
lerica: ⁊ ex illa pueniet esentialr siccitas: ⁊ acciden-
talr humiditas. s. cum humor siccus euacuabit: ⁊ si

supfluit euacuatio sequit̃ frigiditas: ⁊ siccitas ĩ substantia mēbroꝝ: sȝ alicui illoꝝ calor accidat extraneus: ⁊ humiditas nō bona: ⁊ ĩ cōpositione pōt fieri egritudo. s. oppilatio ꝑꝑ supfluā venarū siccitatē: ⁊ ipsarū coartationē: ⁊ sequit̃ eas spasmus: ⁊ huiusmodi.

¶ De accidentibus anime.

De accidētib⁹ aīe. Accidētia aīe ꝯsequunt̃ mutationē spūs: aut interius: aut exterius: ⁊ istud aut erit subito: aut paulatim: ⁊ motionē ad exteriora sequit̃ frigiditas interius: ⁊ si supfluus resoluitur subito: quare fit frigus interius: ⁊ exterius: ⁊ sequit̃ cum syncopis: aut mora: motionē vero ad interiora sequit̃ frigiditas exterius: ⁊ caliditas interius: ⁊ cōtingit ꝙ cum multa coangustatione ꝯstringit̃: quare fit frigiditas interius: ⁊ exterius: ⁊ sequit̃ syncopis: aut mors: ⁊ motio spūs ad exteriora: aut fit subito: sicut in ira: aut leuit̃: ⁊ paulatim: sicut in delitia: ⁊ gaudio tēperato: silr motio spūs ad īteriora aut est subito: vt in timore: aut leuit̃: ⁊ paulatim: vt in tristitia: et suffocatio: ⁊ repletio nunq̄ȝ sequit̃ nisi illud: qđ subito euenit: diminutio vero ⁊ ꝑisis nunquā sequunt̃ nisi: qđ leuiter ⁊ paulatim fit: ⁊ cum diminutiōes dico intelligo suffocationē: q̄ ordinatim: ⁊ paulatim accidit: ⁊ nō subito: ⁊ cū dico ꝑisim intelligo resolutionē: q̄ fit leuiter: ⁊ paulatim: ⁊ nō subito: ⁊ accidit: ꝙ ĩ vna hora ad duas moueat̃ partes: sicut in verecūdia prius fit cōstrictio ad īteriora: deinde redit extra: ⁊ dilatat qđ est ꝯstrictum: ⁊ egredit̃ exterius: ⁊ rubificat colorē: sunt et alia accidētia aīe: que dnr̃ imaginationes aīales q̄ cum sunt fortes: faciunt casum: vñ dicit Auic. Et est cuȝ corpus patit̃ ꝓpter affectiones aīales alias ab istis: quas nominauimus: sicut sunt imaginatiōes aīales: ⁊ plerunq̄ȝ. n. imprimūt res nāles: quēadmodū accidit: vt puer ei assimilet̃: cui⁹ forma imaginata fuit: cū fuit ꝯiūctio viri: ⁊ mulieris: ⁊ vt sit color eius ꝓpinquus colori eius: quē viderūt parētes: cū fuit casus: et iste quidē sunt res: quas hōies credere abhorrent: q difficilis dispositionis nō nouerunt esse habitudines: illi vero: q sapientiā diligunt: nō negāt istas: quēadmodū negant rem q̄ esse nō pōt: ⁊ huius quidē gn̄is est motus sanguinis ꝯsequutio ad eū: qui multū intentus fuerit ad vidēdū res rubeas: ⁊ isti⁹ capitis est ꝯgelatio dentiū ꝓpter ꝙ alius acredinē comedit. Et inuenire dolores mēbri ꝓpterea ꝙ tale: quale illud dolēt aliq̄: cū de eo cogitabit: ⁊ istius capituli est mutatio cōplexionis ꝓpterea: ꝙ imaginat̃ de re: quā timet: ⁊ ne incidat in eā: ex quo dicto Auic. vult: ꝙ imaginatio fortis faciat casum nō solū in corpore ꝓprio sȝ etiam in alieno: ⁊ cōmuniter tenetur oppositum.

¶ De cibo: ⁊ potu.

De cibo: ⁊ potu dōm est. Quod comedit̃: ⁊ bibitur. i. cibus: ⁊ pot⁹ in corpe humano trib⁹ operat̃ modis: aut sui qualitate: aut sui mā: aut a tota sui sbā: sui q̄litate opat̃: qđ cū est in corpore humano sui caliditate calefacit: ⁊ sui frigiditate infrigidat: sui vero mā opat̃: qđ in substātiā mēbri ꝯuertit̃ recipiēdo formā eius: ⁊ ꝯtingit hoc retinere in se aliquā sui qualitatē: que sit fortior: q̄ȝ humani corpis qualitas: sicut sanguis: q generat̃ ex lactucis frigidior ē: q̄ȝ sit cōplo hōis: sui vero sbā operat̃: qđ a forma specifica operat̃: que forma specifica nō est qualitas: nec cōplexio: sed ē ꝑfectio: q̄ post cōplexionē venit ex virtute supceleſti: sicut virt⁹ attractiua ferri in magnete est a forma specifica eius: q̄ est forma nō ꝑcepta sensu: qđ vero a forma specifica opat̃ aliq̄n opat̃ agēdo: aliq̄n patiendo: q: forma specifica: aliq̄n est virt⁹ passiua patiens ab alio: aliq̄n vero est virt⁹ actiua agens in aliud: ⁊ cū fuerit agens in aliud aliq̄n agit in corpus humanū: aliq̄n est aliud vt magnes ⁊ q̄n agit in corpus hūanū aliq̄n facit opōnem ꝯuenientē corpori humano: sicut peonie opatio: que destruit epylēsiā: ⁊ aliq̄n facit opōneȝ non ꝯuenientē sicut virtus napelli: que hōis corrūpit sbāȝ. Que vero sui qualitate opat̃: diuidit̃ in calāȝ: ⁊ frigidā: ⁊ intelligit̃ ꝙ sit talis in potētia: ⁊ non in actu: ⁊ per potentiā intelligimus virtutē ꝯsideratā ꝑ opationē: quā facit in nr̃is corpibus: aut intelligimus illud qđ in eius cōplone ex quatuor elemētis est magis superās: ⁊ hoc nō exit ad effectū nisi postq̄ȝ calor nālis manifesta ꝯuersione ea ꝯuertit. Et de medicina ēt dicim⁹: ꝙ est in potentia sic: ⁊ ꝑ potentiā intelligit̃ potētia in intentione habit⁹: sicut est potētia scribe: q dimisit opōneȝ scribendi: ⁊ tñ hȝ in scribendo potentiā sicut napellus dr̃ in potētia corrūpens: inter hāc vero: ⁊ primā est drñā: q: prima nisi postq̄ȝ corpus ꝯuersione manifesta ea ꝯuertit: nō exeūt ad effectū: hoc aūt opat̃ ipsa mera obuiatione sicut venenū viperaꝝ ante qualibet conuersionē in sui qualitate sicut napellus: ⁊ inter potētias qdē passiuas: ⁊ potētiā q̄ȝ nominauimus est alia pōa media q̄ est sicut pōa medecinaꝝ venenosaꝝ. Et ꝓpea dicimus: ꝙ medecinaꝝ gradus q̄tuor iam positi sunt: prim⁹ est qđ comedit̃: ⁊ bibit̃: qđ sui qualitate efficit in corpore opōneȝ non ꝑceptā: sicut cū calefacit: aut infrigidat: non ꝑcipit̃ calor nec frigus: nisi postq̄ȝ reiteratū fuerit: ⁊ multū factū. Scđs grad⁹ ē vt sit opere fortior ista: sȝ nō peruenit ad impediēdū opōnes manifeste: nisi ꝑ accidēs: vt cū multotiēs aduenit: ⁊ est multū. Tertius gradus ē vt ex opōne ei⁹ ꝯueniat impedimētū manifestū: sȝ nōdū ꝯuenit ad mortificandū: ⁊ corrūpendū. 4⁹ gradus est vt ad mortificandū: ⁊ corrūpenduȝ ꝯueniat: ⁊ hec est ꝓprietas medicinaꝝ venenosaꝝ: ⁊ hoc est illud: qđ existit ꝑ q̄litatē: cū tota vero sui sbā mortificans est venenum. Amplius dicemus: ꝙ totū illud: qđ corpori aduenit: qđ est ex hijs: inter que currit agere: ⁊ pati: aut mutat̃ a corpore: ⁊ nō mutat ipm̄: aut mutat̃ a corpore: ⁊ mutat ipȝ: aut nō mutat̃ a corpe: ⁊ mutat ipm̄: qđ vero mutat̃ a corpe: ⁊ non mutat ipm̄ mutatione: de qua sit curandū: aut ꝯuertit̃ in similitudinē corpis: aut nō ꝯuertit̃. Illud qđ ꝯuertit̃ ĩ similitudinē eius: nutrimentū est absolute: ⁊ illud qđ non ꝯuertit̃ in similitudinē eius est medicina tēꝑata: qđ vero in corpore mutat̃: ⁊ ipm̄ mutat nō est pole: quin aut sicut mutat̃ a corpe mutet corpus: ⁊ post corp⁹ mutet ipm̄ ad vltimū: ⁊ destruat̃ eius mutatio: aut nō sit ita: sed ipm̄ mutet corpus ad vltimū: ⁊ destruat ipm̄: ⁊ pͥma qdē diuisio: aut ꝯuertit̃ in similitudineȝ corpis: aut nō: ⁊ si in similitudinē corpis ꝯuertit̃: erit medicinale nutrimentū: ⁊ si in corpis similitudinē non ꝯuertit̃ erit medicina absolute: scđa aūt diuisio est medicina venenosa: illud vero: qđ nullo mō mutat̃ a corpore: ⁊ ipm̄ mutat: est venenū absolute: cū aūt dicimus: ꝙ a corpore nō mutat̃: volum⁹ dicere: ꝙ in corpore nō calefiat per opationē caloris innati in ipsoꝝ: imo plurimū venenoꝝ non operat̃ in corpore: nisi ca

lesiat ꝑ opatione̅ caloris innati⁊q est in ipso: ꝫ volu/
mus dicere: ꝙ no̅ mutaꝛ in sua forma na̅li: immo no̅
cessat ab opatione eius virtute ⁊ forma mane̅tibus:
donec corpus corrumpat: ⁊ est quide̅ cu̅ huius na̅ est
ca̅la: ⁊ adiuuat tunc sua̅ ꝓprietate̅ na̅ eius ad resolue̅
dum spu̅m sicut venenu̅ viperaru̅: ⁊ napelli: ⁊ est cu̅
eius na̅ est frigida: ⁊ adiuuat sua̅ ꝓprietatem na̅ eius
ad ꝯgelandu̅ spu̅m: ⁊ debilitandu̅: sicut venenu̅ scor/
pionis: ⁊ iusquiami: totu̅ vero illud: quod nutrit in
fine rei na̅li mutatione corpus mutat: ⁊ est calefacere:
qm̅ cu̅ in sanguine̅ co̅uertiꝛ ꝓculdubio in calefa/
ciendo augmentu̅ prestat: ita vt lactuce ⁊ cucurbite
ta̅lr calefacia̅t: qua̅lr istud calefacere existit: cu̅ vero
calefacere dicimus nolumus dicere istud: sed id: qđ
ex qualitate rei ꝓuenit eius remane̅te spe̅: ⁊ medici/
na quide̅ nutriens a corpore per sui mutaꝛ sbam: ⁊
mutaꝛ ab ipso per qualitate̅ sui: sed p° mutaꝛ in sui
qualitate̅: ⁊ alia quide̅ mutaꝛ p° in sui ca̅litate̅: ⁊ ca/
lefacit: sicut alia: ⁊ alia est: q̅ mutaꝛ p° in sui frigidi/
tate̅ ⁊ infrigidat: sicut lactuce: cu̅qꝫ eius ꝯuersio in
sanguine̅ co̅pleꝛ: plurimu̅ opationis eius est calefacere:
ꝓpterea ꝙ in sanguine augmentu̅ efficit: quo mo̅
enim no̅ calefacit: cu̅ iam facta sit ca̅la: ⁊ sua frigidi/
tate se expoliauerit: sed vnicuiqꝫ caru̅ aliquid etiaꝫ
innate qualitatis associaꝛ post ꝯuersione̅ in sba: qm̅
in sanguine: q ex lactucis gn̅aꝛ aliqua remanet infri
gidatio: ⁊ in sanguine: qui gn̅atur ex alijs aliqua ca/
lefactio: sed est hoc vsqꝫ ad te̅pus. Medicinaꝝ prete
rea nutrientiu̅: alia est: que nutrime̅to existit vici/
nior: ⁊ alia est: que medicationi magis existit ꝓpin/
qua: que̅admodu̅ ⁊ nutrientiu̅ alia sunt: quoꝝ na̅ vi
cinior est sbe sanguinis: sicut vinu̅: vitelli ouorum: ⁊
aqua carnis: ⁊ alia sunt: que sunt lo̅ginquiora: sicut
panis: ⁊ caro: ⁊ alia sunt: que sunt valde longinqua:
sicut nutrie̅tia medicinalia. Amplius dicamus: ꝙ
nutrie̅s mutat corpus aut sui qualitate: aut sui qua̅
titate: qu̅o sui qualitate dictu̅ est: sui vero qua̅titate:
qm̅ aut augme̅tabit: ⁊ ꝓueniet ex eo ad fastidium: ⁊
oppila̅onem: ⁊ apostemata: ⁊ putrefactione̅: aut mi/
nuet: ⁊ ꝓueniet ex eo ad prisim: si augmentu̅ in qua̅/
titate ex nutrie̅te fiat semper est infrigida̅s: nisi ꝓue
niat ex eo putredo ⁊ calefactio: sicut .n. putredo no̅
accidit: nisi ꝑꝑ ca̅litatem extranea̅: ita ꝓpter ipsam
etia̅ calor accidit extraneus. Dicemus e̅t ꝙ nutrie̅s
aliud est subtile: aliud spissum: ⁊ aliud est te̅peratu̅:
⁊ subtile quide̅ est ex quo sanguis gn̅atur subtilis: ⁊
spissum est ex quo sanguis generaꝛ grossus: ⁊ vniuscuiusqꝫ
haru̅ diuisionu̅: aut est eius nutrime̅tu̅ mul/
tu̅: aut est paucu̅: exe̅plum subtilis multi nutrime̅ti
est aqua carnis: vinu̅: ⁊ oua sorbilia calefacta: aut tre
mentia: ista .n. multi sunt nutrime̅ti: qm̅ plurimum
sbe eoꝝ in nutrimentu̅ ꝯuertiꝛ: exemplu̅ spissi: ⁊ pau
ci nutrime̅ti: vt caseus: ⁊ caro salita: melongia: ⁊ hijs
si̅lia: res .n. q̅ ex eis in sanguine̅ ꝯuertiꝛ e̅ pauca: exe̅/
plu̅ subtilis pauci nutrime̅ti: vt iuleb: ⁊ olera: q̅ in sui
sba te̅pata sunt: ⁊ in ipsoꝝ qualitate: ⁊ ex fructibꝰ
matiana: mala granata: ⁊ que eis si̅lantur: exemplu̅
spissi: ⁊ multi nutrime̅ti est: oua elixa: ⁊ caro vacina:
cuiusqꝫ haru̅ diuisionu̅ alie sunt: que sunt boni chi/
mi: alie mali: exemplu̅ subtilis multi nutrime̅ti bo/
ni chimi: vitelli ouoꝝ: vinu̅: ⁊ aqua carnis: exemplu̅
subtilis pauci nutrime̅ti boni chimi sunt lactuce:
matiana: mala granata: exemplu̅ subtilis pauci nu/
trimenti mali chimi est: pulmo: ⁊ caro anaguaid .i.
agnoꝝ nouiter natoꝝ: exemplu̅ spissi multi nutrime̅
ti boni chimi: oua elixa: ⁊ caro agni annualis: exem/
plum spissi nutrime̅ti: ⁊ multi: mali chimi: caro va/
cina: anatis: ⁊ equina: exemplu̅ spissi pauci nutri/
menti mali chimi: caro salita: in hac au̅t summa in/
uenies te̅peratu̅. Ite̅ in 3ª fen multa ponit de cibo:
⁊ potu in cap. 7° de regimine eius: quod comediꝛ: ⁊
bibiꝛ: inquit .n. Auic. opꝫ vt ꝯseruator sanitatis
studeat: ne cibi ipsius sba sit: sicut aliquod nutrien/
tiu̅: medicinaliu̅: sicut sunt olera: ⁊ fructꝰ: ⁊ reliqua
ab ipsis: qm̅ subtilia̅tia sunt sanguine̅ adurentia: ⁊
grossa sunt ipsum flegmaticu̅ facie̅tia: ⁊ corpus gra/
uantia: opꝫ au̅t: vt cibꝰ sit talis: quales sunt carnes:
⁊ ꝓprie carnes hedoꝝ: ⁊ vituloꝝ lactantiu̅: paruoꝝ:
⁊ agnoꝝ annualiu̅: ⁊ triticu̅ ab extraneis rebus pur
gatu̅: quod ex messe sana fuerit collectu̅: cui nollum
accidit nocume̅tu̅: ⁊ vinu̅ odore̅ bonum hn̅s: alia au̅t
ab istis no̅ respiciat: nisi fuerit scđm modu̅ medica/
tionis: aut scđm preseruatione̅. Fructus vero nutrie̅
ti magis si̅les sunt sicut ficus: ⁊ vue valde mature: ⁊
dactili in regionibus: ⁊ ciuitatibus: in quibus esse
ꝯsueueru̅t: veru̅tame̅ cu̅ hoc comederit: si sup̄fluitas
inde ꝓuenerit: ad ipsam festinet euacua̅da̅. Opꝫ pre/
terea: vt nec aliquis comedat: nisi post desiderium: nec
in hoc tardeꝛ: cu̅ desideriu̅ ebullierit: ⁊ excitaꝛ: nisi
mendosum fuerit: vt ebrioꝝ desideriu̅: ⁊ hn̅tium fa/
stidiu̅: qm̅ tolerare fame̅ stomacum putridis replet
humoribus. In hyeme preterea nutrie̅s actu ca̅lum
comedat: ⁊ in estate frigidu̅: aut quod parue sit ca̅li/
tatis: nec ca̅litas: nec frigiditas ad re̅ ꝓueniat: qua̅
substinere non possit: scias au̅t: ꝙ nihil est deterius
saturitate in te̅pore fertilitatis: qua̅ fames sequitur
in te̅pore sterilitatis: ⁊ eco̅uerso: sed tn̅ ꝯuersio dete/
rior est: vidimus .n. multos: quibus in te̅pore sterili/
tatis cibus defuit: postea cu̅ in tempore fertilitatis
abundauerit: repletos fuisse: ⁊ mortuos: lꝫ veheme̅s
repl̅o in qualibet dispo̅ne sit pernecabilis: siue ex co/
mestione sit: siue ex potu. Quot na̅qꝫ hoies sup̄flue
se repleueru̅t: ⁊ suffocati interieru̅t: Quod .n. in cor/
pore deterius existit est nutrie̅s: super nutrie̅s: quod
no̅ est digestu̅: mittere: ex cibo au̅t nullus est ita re/
ple̅dus: vt no̅ sit ibi locus sup̄fluus: sed ab eo retine̅/
dus est: reliquijs desiderij adhuc in a̅ia remane̅tibꝰ:
hec .n. famis reliquie: post hora̅ vna̅ destruuntꝛ: ⁊ in
hoc vsus est ꝯsidera̅dus: qm̅ deterior est comestio: q̅
stomaci grauitate̅ facit: ⁊ deterior est potus: q te̅pe/
ramentu̅ egrediꝛ: ⁊ in stomaco natat: ⁊ Ruffus ingt
incessus hic mihi placet: ⁊ ꝓprie post pra̅diu̅: qm̅ bo/
nitate̅ cene preparat. Opꝫ preterea: vt post comestio
ne̅ p° super dextru̅ latus dormiat: deinde super sini/
stru̅ reuoluaꝛ: deinde reuoluat se super dextru̅: ⁊ de/
bes scire: ꝙ multis coperiri pa̅nis: ⁊ ceruical elleua
re est ex illis: q̅ in digere̅do iuua̅t: ⁊ cibi quide̅ me̅su
ratio: est scđꝫ vsuꝫ: ⁊ virtute̅: ⁊ vt me̅sura eius in eo:
q est sane virtutis sit talis: cu̅ ip̄m recipit: ꝙ ei gra/
uatione̅ no̅ afferat: ⁊ vt hippocu̅dria no̅ te̅danꝛ: nec
inflet: neqꝫ rugitu̅ faciat: nec ructet: ⁊ no̅ accidat
ex eo nausea: nec caninu̅ ꝯsideriu̅. Ex hoibus quoqꝫ
est: cui aliqđ nutrientiu̅ bonoꝝ: ⁊ laudabiliu̅ nocet:
ip̄m ergo relinquere est ei ꝯuenie̅s: ille vero: in quo
mala digeruntꝛ nutrie̅tia: ab hoc no̅ decipiatur: qm̅
post dies in hoc mali gn̅anꝛ humores facie̅tes egritu

dines: ⁊ precãtes: opꝫ ꝓterea scire: ꝙ nutriẽs meli⁹ est: qđ magis sapit: ꝓpterea ꝙ stomacus: ⁊ virtus nutritiua vehemẽt̃ ipi applicat̃: cũ bone fuerit ſb̃e: ex vicib⁹ ꝓterea satiãtis comestiõis melioꝛ ẽ: vt hõ vna die semel: ⁊ altera bis comedat. s. mane: ⁊ vespe: verũtñ in hoc vsus est ꝯsiderãd⁹: qm̃ si ille: q in die bis comedere ꝯsueuit: semel comedat: debilitabit̃: ⁊ laxabitur eius virtus: sed q digerendi debilitatẽ hꝫ bis comedere dꝫ: ⁊ raro comedat semel in die: ⁊ q semel comedere ꝯsueuit in die: si ad bis comedendũ redibit: accidit ei debilitas: pigritia: ⁊ laxitas: ⁊ si sine comestione ꝑmanserit: nocte illa debilitabit̃: ⁊ si cenauerit: nõ digeret: ⁊ accidẽt ei ructus accidi: ⁊ alia accidẽtia. Amplius non illico post comestionẽ dormiendũ est: cibo natãte: ⁊ a forti motu abstinendum est: ne cibus penetret anteq̃ꝫ digerat̃. Ad summũ vero, opꝫ vt post comestionẽ bibat quis: ⁊ non in hora comedendi quãtitatẽ aliquã: q̃ cibo ꝯferat: nota ꝙ intelligit̃ de aqua. Sitim aũt tolerare: ⁊ cum ea dormire infrigidatis: ⁊ humectatis ꝯfert: ⁊ febres ex colera rubea hñtibus nocet: ⁊ silr̃ tolerare famẽ. Vinũ quoqꝫ post cibũ est ex rebus magis impedientibus: qm̃ digerit̃ velocit̃: ⁊ penetrat: ⁊ facit penetrare cibum: cum nõ sit digestus. Fructus ꝓterea recẽtes nõ sunt boni: nisi laboriosis: ⁊ exercitatis valde: ⁊ colera rubea abundantibus: ⁊ in estate: ⁊ eos ante comestionẽ comedãt: ipsi quidẽ sunt: sicut grisomilla: mora: melones: persica: ⁊ pruna: ꝙ si alijs regant̃ meli⁹ erit: qm̃ ois res: q̃ sanguinẽ aquositate implet: que in corpore bulit: sicut sucus fructuũ extra: lꝫ ea hora iuuamentũ ꝓstet: tñ ipsum ad putrefactionẽ parat. Cibaria quoqꝫ diuersa duabus impediũt partibus: vna est ꝑꝑ diuersitatẽ eoꝝ in digerẽdo: ⁊ qđ ex eis est digestũ: ei admiscet̃: qđ non est digestũ: ⁊ altera est: qm̃ ex eis appetit plus comedere: q̃ꝫ ex vno cibario: ⁊ q antiquitus exercitabant̃ ab hoc fugerũt: ꝯtenti enim erant solius carnis comestione in mane: ⁊ solius panis in cena. Tamẽ quoqꝫ tolerare stomacum putridis replet humoribus. Ex gallinis vero assatis melioꝛ est: q̃ in ventre hedi: aut agni assat̃: qm̃ eius cõseruat̃ humiditas ⁊ scire debes: ꝙ ius pulli vehementer tẽperat humores: plusquã ius gallinarũ: sed ius gallinarũ magis nutriẽs ẽ. Hedus ꝓterea cũ fuerit frigidus melioꝛ erit: ⁊ saporosioꝛ: ꝓpea ꝙ eius vapor quiescit: ⁊ agnus cũ est calidus est melioꝛ: ꝓpterea: ꝙ ipsius malus odoꝛ resoluit̃. Amplius scire debes: ꝙ panis impedimẽtũ cum nõ digerit̃ est multũ: sed carnis impedimentũ: cũ nõ digerit̃ est min⁹ hoc.

¶ De aqua.

De aqua dicendũ est. Aqua inter oĩa elementa hꝫ hoc ꝓpriũ: vt ingrediat̃ in eo: qđ comedit̃: ⁊ bibit̃: non vt nutriat: sed vt nutrimẽtũ penetrare faciat. Ex aquis vero alie sunt meliores: ⁊ sunt aque fontiũ: non tñ oĩum fontiũ: sꝫ terre libere: in qua nulla qualitatũ extranearũ superat: sicut aque petrose: quia digniores sunt in hoc: ne terrestri putrefactiõe putrefiant: q̃ tñ est terre libere melioꝛ est petrosa: nõ tñ ex omni fonte: sed q̃ est terre libere: ⁊ currens: nec oĩs: sed q̃ soli: ⁊ ventis discoperta est: que currit ad oriẽtẽ: postea q̃ currit ad septẽtrionẽ. Et scire debes: ꝙ ex experimẽtis iuuantibus ad cognoscendũ aque dispositionẽ est: ꝙ q̃ leuioꝛ est in ꝑlibus dispositionibus est melioꝛ: ⁊ scire debes: ꝙ subtiliatio: ⁊ distillatio rectificat aquas malas: ⁊ decoctio etiã rectificat aquã mala: qꝛ aufert spissitudinẽ frigoris: ⁊ facit qđ ei comixtũ descẽdere. Ex aquis quoqꝫ laudabilibus sunt aque pluuie: ꝓcipue q̃ in estate veniũt: ⁊ ex nubibus: quibus admixta sunt tonitrua: puteoꝝ vero aque sunt male cõparatione aque fontiũ: qꝛ sunt cõstricte: recipientes terrestreitates longo tꝑe: quia eẽ non põt: ꝙ in eis nõ sit aliqua putrefactio. Aqua paludis deterioꝛ est: q̃ꝫ aqua putei: qꝛ manatio aque putei renouat̃ ꝑꝑ id: qđ de ipsa extrahit̃: niuose vero aque: ⁊ glatiales sunt grosse: ⁊ aque stantes lacunales: ꝓcipue discoperte male sunt: ⁊ graues. Aque ꝓterea: qbus sb̃a admiscet̃ metallina oẽs male sunt: in quibusdã tñ earũ existit iuuamentũ: qꝛ illa: i qua virtus ferri sup: ⁊ iuuamentũ ꝓstat: vt in interioribus fortitudo tribuat̃: ⁊ vt corruptio stomaci prohibeat̃: ⁊ virtutes desideratiue oẽs ꝓcedãt. Nix vero: ⁊ aqua glatialis: cũ munda fuerit: ⁊ nõ cõmixta fuerit alij rei malã virtutẽ habẽti: si ex ea fiat aqua bona erit. Aqua vero calida digestionẽ corrũpit: ⁊ facit natare cibũ: nec illico extinguit sitim: ⁊ est cuꝫ ad hydropisim adducit: ⁊ ethicã: ⁊ ꝯsummit corpus: aq̃ vero calefacta: cũ fuerit tepida facit nauseã: ⁊ cũ fuerit calidioꝛ: q̃ꝫ hec: ⁊ in ieiuno bibita fuerit: multotiens stomacũ lambit: ⁊ ventrẽ soluit: eam tñ frequẽter bibere malũ est: quia stomaci debilitat virtutẽ. Aqua vero salsa macrefacere facit: ⁊ exsiccat: ⁊ a principio fluxũ ventris facit: postea stringit ventrẽ ꝓpter stipticitatẽ: que in eius nã est: ⁊ corrũpit sanguinẽ: ⁊ pruritũ gñat: ⁊ scabiẽ. Aqua vero turbida lapidem gñat: ⁊ oppilatione. Aqua salis armoniaci ventrẽ resoluit: si in ea sederint: aut biberint ex ea: aut ex ea factum fuerit clistere. Aque ꝓterea aluminose menstruoꝝ supfluitatẽ currere nõ permittunt: nec spuere sanguinẽ: ⁊ ꝓhibent sanguinẽ: q ex emoroydib⁹ egredit̃: sed corpora: que febrib⁹ sunt apta: fortiter ad eas ꝑducũt: ⁊ ferree qdẽ splenẽ resoluũt: ⁊ nõ coire valẽtes adiuuãt: heree vero corruptioni cõplexionis vtiles existunt: cũqꝫ aque diuerse bone: ⁊ male cõmiscebuntur: fortioꝛ superabit.

¶ De balneis.

Balneũ aliud est aque dulcis: aliud aque mineralis: balneũ aque dulcis remollit: calidũ calefacit: ⁊ frigidũ infrigidat: ⁊ in corporib⁹ nr̃is diuersas facit opationes scd̃m diuersitatẽ partiũ balnei: ⁊ scd̃m diuersitatẽ corpoꝝ nostroꝝ: ⁊ scd̃m diuersitatem horc. i. tꝑis: ⁊ scd̃m diuersiatẽ more in balneo: lꝫ vna principalis opatio sit. s. humectare: vñ opationes balnei aq̃ dulcis cal̃e: alie sunt p̃e: alie sunt scd̃e. p̃me sũt calefacere: ĩfrigidare: humectar̃: ⁊ exsiccar̃: scd̃e sunt aperire: ꝯstringere: subtiliare: ⁊ resoluere: ⁊ ventositates dissoluere: dolores sedare: mollificare: spargere: ⁊ hmõi: ⁊ quedã sunt opationes tertie in quibusdã mẽbris. s. appetitum excitare: aut deicere ipm̃: neruos ꝯfortare: aut debilitare. Quatruplr̃ diuersificant̃ opatiões balnei: vt colligitur ab Auic. in cap° isto. Quidã ornate loquẽtiũ p° ex diuersitate casarũ balnei: qm̃ prima casa est infrigidãs: ⁊ humectans: ⁊ scd̃a casa est calefaciens: ⁊ humectans: ⁊ tertia casa est calefaciẽs: ⁊ exsiccãs. Declarem⁹ ista: prima casa dr̃ frigida: ⁊ humida nõ simplr̃. i. absolute: quia prima casa est in qua ꝑsone se expoliãt pannis: ⁊ hec est aliqualr̃ calida: sed dr̃ frigida respectu

secunde

secunde case: que est magis cala: est etiã humida respectu secũde case: qꝛ secũda casa magis exsiccat virtualr̃ q̃ꝫ pᵃ lꝫ formalr̃: ⁊ nũc actualr̃ secũda casa fit humida secũda casa õr calefaciẽs: ⁊ humectãs: qꝛ eius caliditas aliqualr̃ tẽperamentũ egredit̃: sed nõ multum: hoc tñ poros aperit: ⁊ subtiliat humores: ⁊ sudare facit: humectat etiã actualr̃ corpus tertia vero casa est calefaciens: ⁊ exsiccans: qꝛ hec casa est calefacta a solo igne: q ẽ calĩus: ⁊ siccus: alie vero case sunt calefacte ex vapore aque cale: q ẽ calĩus: ⁊ humidus: ⁊ ideo tertia casa est sicut furnus calefactus: q desiccat supfluitates mẽbrorũ: ⁊ ad dolores iuncturarum cõfert resoluẽdo humiditates: ⁊ ventositates 2ᵒ diuersificant̃ etiã opationes balnei: qꝛ alie sunt per se: alie paccidens: nã calefactio: ⁊ exsiccatio duplr̃ cõtingere põt: silr̃ ⁊ infrigidatio. s. per se: ⁊ paccidẽs. Calefactio p se fit ab aqua cala: que est in balneo: ⁊ paccidens fit calefactio ab aqua frigida: que poros oppilat: ⁊ calorẽ innatũ ꝯstringit: sicq; interiora calefiũt. Silr̃ duplr̃ fit infrigidatio a balneo. s. per se: ⁊ peraccidẽs: per se fit p aquã frigidã balnei: peraccidens vero per aquã calidã: cũ tanta est: vt nõ solum sudorẽ inducat: sed resoluat calorẽ innatũ: ⁊ spiritũ ex nimia calitate: ⁊ sic paccidens infrigida͏̃ . Item alio modo aqua cala infrigidat: cũ nõ est vehemẽter cala: qm̃ licet a pncipio aperiat poros: ⁊ calefaciat: tñ in processu infrigidat: qm̃ licet sit cala: tñ cuꝫ naturalr̃ sit frigida rediens ad nãm suam tandẽ infrigidat. Itẽ ⁊ alr̃ infrigidat qꝛ cum sit multũ humida infrigidat pro quãto humectãdo calorem cõstringit innatũ ꝑpter multã sui humiditatẽ: ⁊ extinguit ipꝫ: ⁊ infrigidabit 3ᵒ diuersificant̃ opationes balnei ex diuersitate horẽ. i. tẽporis: in quo intrat balneũ: qꝛ aut ieiuni: ⁊ vacui a supfluitatibus ingrediunt̃ balneũ: aut illico. i. statim post saturitatẽ: aut in fine pᵉ. digestionis: si ieiuni ingrediunt̃ tunc balneũ vehemẽter exsiccat: ⁊ macrescere facit: si vero illico post saturitatẽ ingrediunt̃: impinguat eos: sed tñ oppilat: qm̃ nutrimentũ indigestũ trahit aduenas: si vero in fine pme. digestionis ingrediunt̃ mediocriter impinguat: hec Auic. ⁊ sic cõfert ethicis: qꝛ humectat eos: ⁊ impinguat 4ᵒ diuersificant̃ opationes balnei in corporibus nr̃is ex diuersitate more: ⁊ triplex mora est. s. parua mora: longa mora: ⁊ mediocris: parua mora hum ctat solũ corpora: ⁊ est qñ corpus exit de balneo antequã exeat sudor: ⁊ talis mora cõuenit ethicis: ⁊ cũ exeunt ex oleo inungi debent: vt teneat̃ aqueitas: que in poris penetrauit: ⁊ ꝯstringat̃ intra cutẽ: ⁊ cum egrediunt̃ dimittant̃ hora vna in domo: in qua hoies denudant̃. i. in prima casa balnei: ⁊ tribuat̃ post parũ ex humectãtibus: sicut aqua hordei: ⁊ lac asine. Qꝛ siquis eorum in balneo multam moram faceret timeretur ne ei superueniret syncopis: hec Auic. longa vero mora exsiccat corpora: quia vehementer sudare facit. Mediocris vero mora mediocriter sudare facit: ⁊ est in qua corpus sudat sine molestia: ⁊ debilitate: ⁊ hec calefacit: ⁊ nõ exsiccat: nec humectat: nota verbũ: quia parua mora humectat: ⁊ longa exsiccat: iõ media mora non humectat: nec exsiccat. Postq̃ꝫ posuit Auic. iuuamenta: que sequunt̃ ex balneis qñ recte administrant̃: ꝯsequenter ponit nocumẽta: qñ non recte administrantur: ⁊ dicit. In balneo ꝑterea cum multis eius iuuamentis adsunt nocumenta: facit enĩ supfluitates ad membra: in qbus est debilitas: leuiter descẽdere: ⁊ laxat corpus: ⁊ impedit neruos: ⁊ resoluit calorẽ innatum: ⁊ comedẽdi desideriũ deicit: ⁊ coeundi debilitat virtutẽ. Ultimo ponit dr̃ias balneorũ: scd̃m mineras nãles: ⁊ dicit balneũ quoqꝫ dr̃ias hꝫ a parte aquarũ: que in ipso fluũt: nitrose enĩ aut suphuree: aut marine: aut cineritie: aut salse nã: aut ingenio. s. scd̃m q; in eis aliqd horũ apponit̃: aut in eis coquat̃ scꝫ stafisagria: aut sicut bauce lauri: aut hijs similia: resoluent: ⁊ subtiliabunt: ⁊ auferent laxitatẽ: ⁊ phibebunt humorũ descensionẽ ad apostemata: ⁊ venaꝫ habẽtibus ciuilẽ ꝯferent. Eree vero aque: ⁊ ferree: ⁊ salse ꝯferunt egritudinibus: q̄ sunt ex frigiditate: ⁊ humiditate: ⁊ in doloribos articulorũ: ⁊ podagra: ⁊ cõferunt laxitati: ⁊ asmati: ⁊ egritudinibus renũ: ⁊ fracture restaurationẽ fortẽ efficiunt: ⁊ cõferunt carbunculis: ⁊ vlceribus. Ennee quidẽ ori cõferunt: ⁊ vulue: ⁊ oculo laxo: ⁊ humiditabus auris: ferree vero stomacũ iuuant: ⁊ splenem: nitrose vero: ⁊ salse capitibus: ⁊ pectori auxiliũ prebent: que mãs recipere solent: ⁊ cõferunt stomaco humido: ⁊ hñtibus hydropisim: ⁊ inflationem. Aluminosis vero aquis: ⁊ atramentalibus balneari cõfert sputo sanguineo: ⁊ egressioni sanguinis ab ano: ⁊ menstruis: ⁊ nausee: ⁊ vomitui sine causa: ⁊ caccsie: ⁊ multo sudori. Sulphuree vero aque neruos mundificant: ⁊ dolores distensionis: ⁊ spasmi sedant: ⁊ corũ superfitiẽ a bothor: ⁊ vlceribus malis antiquis: ⁊ signis violaceis mundificant: ⁊ a panno: ⁊ morphea: ⁊ albaras: ⁊ resoluunt supfluitates ad iuncturas: ⁊ splenẽ: ⁊ epar descendẽtes: ⁊ vulue duritici cõferunt: sed stomacũ laxant: ⁊ desideriũ deiciũt. Marine aũt aque caput eius: qui in eis balneat̃: replent: ideoqꝫ qui in eis balneantur: caput in ipsis ponere nõ debent: ⁊ in eis tẽpore post tempus eorũ calefiunt cõplones: ⁊ ꝑprie matrix: vesica: ⁊ colon: ⁊ ideo sunt male: ⁊ graues. In aquis vero termarũ qui voluerit balneari oportebit: vt balneet̃ in eis quiete: ⁊ suauiter: ⁊ ordinatim: ⁊ nõ subito: ⁊ addit Auic. ⁊ nos fortasse reiterabimꝰ in capᵒ. de ꝯseruatione sanitati sermonẽ de esse balnei: ⁊ cõtinuatiuũ. erit quod ibi dicemus ei: qđ hic ante diximus: ⁊ silr̃ loquemur cũ de potu aq̄ frigide tractabimus: hec ille: ⁊ de rebus nõ nãlibus dicta sufficiant.

Tertia pars de rebus preter nãm.

De rebus preter nãm in 3ᵒ loco dicẽduꝫ est: tres aũt sunt res preter nãm. s. morbus: causa morbi: ⁊ accidens morbi: quid aũt vnũquodqꝫ horũ sit dicemus breuiter: postea vero ample declarabimus vnũquodqꝫ. Morbus vt inquit Gal. pᵒ de ingenio sanitatis est cõpositio extra nãm actioni corporis nocens. s. immediate: ⁊ cum morbus ⁊ egritudo sint idem Auic. inquit egritudo est dispositio non nãlis in corpore humano ex qua in opatione essentialiter prouenit nocumentũ ꝓuentu pᵒ. Causa morbi vt inquit Auic. est illud: quod primo est: ⁊ ex quo prouenit inuentio alicuius dispositionis non naturalis in corpore humano: aut eius fixionis. Accidens vero vt inquit Auic. est res: que hanc sequitur dispositionem: siue sit naturali contraria: vt dolor in colica: siue non sit contraria: vt rubedo maxille in peripleumonia.

De morbo.

De morbo vero: siue de egritudine ample tractan
do dicamus per viam resolutionis quod egritudo alia
est simplex: alia composita. Egritudo simplex est illa: in

De simplici egritudine.

cōtra est vna spēs egritudinis: cōposita vero est illa:
in q̄ plures spēs egritudinū cōiūgunt: ex qb⁹ fit vna
egritudo. Primo de simplici tractādū est: deinde de
cōposita. Egritudo simplex diuidit: q: alia in cōple-
xione: alia in cōpositiōe: et alia i vnitate est: q̄ dr solu
cōtinui. Egritudo simplex i cōplexiōe est q̄ mēbris
simplicibus p⁹ accidit. s. que siles hñt partes: et p ea
mēbris cōpositis accidit: q̄ malitiā cōplexiōis reci-
piūt. Egritudo i cōpōne est q̄ p⁹ mēbris cōpositis ac
cidit: q̄ cōponunt ex mēbris: quor partes siles sunt: et
hec mēbra cōposita officialia dnr: q: sunt organa in-
strumētaa et hec maliciā cōpōnis recipiūt. Egritudo
in vnitate est q̄: eque p⁹ accidit mēbris simplicib⁹: et
cōpositis siue instrumētalibus: ita q nō accidit in-
strumētalib⁹ pp accidere simplicibus: et dr egritudo
cōtra: et solutionē cōtinuitatis sequit. Egritudo in cō-

De egritudine in cōplexione.

plexione diuidit in simplicē: et cōpositam: egritudo
simplex in cōplexione diuidit in q̄tuor spēs. s. in cali
dam tm̄: frigidā tm̄: humidā tm̄: et siccā tm̄: et dr sim
plex: q: est vna spēs ex egritudinib⁹ cōplexiōis: egri
tudo cōposita i cōplexione dr in qua plures spēs ma
litie cōplexionis iungunt: ex qb⁹ vna cōponit egritu
do: et diuidit in q̄tuor spēs. s. i calidā: et humidā: i ca
lidā: et siccā: in frigidā: et humidā: et in frigidā: et sic-
cam: et vtraqz harū. s. tam simplex: q̄z cōposita diui-
dit: q: alia sine mā: et alia cū mā: et sic egritudines in
cōplexione sunt sexdecim. s. octo mālēs: et octo im-
mālēs. Egritudo in cōpōne diuidit in q̄tuor spēs. s.

De egritudine in cōpositione.

in egritudinē in creatura: siue i plasmate: in quātita
te: in numero: et in situ. Egritudo i creatura diuidit
in q̄tuor spēs. s. in egritudinē in figura: in via: in su-
perficie: et in receptaculo: Egritudo in creatura vel
plasmate maxie fit in via: et receptaculo: de qua cōi-
ter tractat. Egritudo in quātitate diuidit in duas
spēs. s. in maius: et minus q: alia ?m genus augmēti
fit vt elephātia: et alia ?m genus diminutiōis: vt pty
sis: Egritudo in numero diuidit in duas spēs. s. in
plus et minus: q: alia ē ex gñe augmēti: et hoc augmē
tum: aut est nāle: vt dens additus: vel digitus addi-
tus: aut nō nāle: sicut lapis: alia est ex gñe diminutio
nis: et hoc duplr: q: aut est nālis: sicut cū alicui nō na
scit digitus: aut nō nālis: sicut cū alicui abscindit di-
gitus. Egritudo in situ diuidit in duas species. s. in
egritudinē in loco: et in egritudinē in societate: exē-
plū de loco: vt exitus mēbri a iunctura sua: aut a suo
situ moueat ita q nō egrediat. sicut fixura: que com
pat intestinis: aut vt moueat i eo motu nō scd̄m cur
sum nālem: nec volūtariū: sicut tremor: aut in suo fi-
gat loco: et nō moueat ab ipso: quēadmodū accidit:
cū iuncture indurant in egritudine podagre. Egri
tudines vero societatis oēm dispōnem colligūt: quā
mēbrū hz cōpositione sua ad aliud mēbrū: qd sibi vi
cinū existit: siue ei appropiquet: siue ab eo elōget nō
scd̄m cursum nālem: et sunt duarū spēruz: vna est: vt
accidat ei phibitio mot⁹ sui: aut durit sit postq̄z pos
sibile erat: sicut digitus cū sibi vicinū tāger phibet:
aut cū accidit ei: vt ab eo moueri phibeat: aut vt se-
paret ab eo postq̄z erat possibile: aut sit difficile sicut
palpebre relaxatio: et iūcturar laxatio in paralysi: et
durities aplēdi manū: et apiendi loculū: hec Auic.
Egritudo vero solonis cōtinui cū accidat rā mēbris

De egritudine i vnitate q̄ solutio cōtinui dicitur.

simplicib⁹: q̄z cōpositis. Si cuti accidit vocat exco-
riatio: vel scarificatio. Si carni accidat: i qua nūdū
factū est pus vocat plaga: sz cū pus fit vocat vlcus fit
aūt pus i ea ppterea q supfluitates p eā euacuant:
eo q debilis est: et ppea nō valet digerere nutrimētū:
et cōuertit in supfluitatē. Si ossi accidit aut scd̄m la-
titudinē: et dr incisio: aut scd̄m lōgitudinē: et si nume
rus nō fuerit multus vocat fixura: et si numerus fue-
rit mult⁹ vocat cōtusio. Si musculo accidit: aut scd̄z
latitudinē: et dr separatio: aut ?z lōgitudinē: et dr lique
factio si numerus sit paruus. si vo numerus sit mult⁹
dr attritio: et dissolo et fit in extremitatib⁹ dr attri-
tio. Si arterijs: et venis accidat dr apertio: si tñ acci-
dit ?z latitudinē dr separatio: et si ?z lōgitudinē dr fixu
ra: et si ē orificior aptio dr: pforatio. Si pānicło ac-
cidit: vt diafragmati dr ruptura. Si iūcture accidit
dr separatio: vel dislocatio. Si neruo dr ruptura.

Si cutim excoriās si carnem: plaga vocetur.
Os longum fixum contusum incisio latus.
Musculus eliquat tritus separatio latus.
Vena fit in longum fixa: separatio latus.
Panno fractura: iuncture locatio: dislo.

Neruo ruptura: et ponit vnum notatum in fine ca-
pituli dicens. Solutio continuitatis: et vlceratio:
et hijs filia: cū fuerint in mēbro bone cōplexiōis cito
sanant: cuz vero fuerint in mēbro male cōplexionis
resistūt sanitati lōgo tpe: quāto plus cū cōtingunt in
corporib⁹ cor: q pariunt hydropisim: aut cōstrictiōis
malitiā: et leprā. De egritudine cōposita scd̄o dicēdū

De egritudine cōposita.

est. Est aūt egritudo cōpōita illa i: qua plures spēs egri
tudinū cōiūgunt: ex qb⁹ fit vna: sicut est apostema: et
bothor q̄ dnr i hoc: q: apostema ē eminētia magna:
et bothor ē eminētia parua: et in apostemate oēs gña
egritudinū cōiūgunt: q: in eo repit malitia cōplexio-
nis cū mā: et mala cōpō: q: in eo fit lesio in figura: in
quātitate: et situ. Apostema pterea mēbris accidit
mollib⁹: et ēt ossib⁹ accidit rēs: q̄ apostemati similat
neqz mirū est: si qd nutrimēti augmētū recipit: sup-
fluitatē ēt recipiēs sit. Apostemata diuersis differūt
dnijs: sz q̄ magis sunt cōsiderāde suntiq̄ ?m suas mās
summunt: sunt aūt sex māe: ex qb⁹ apostemata fiunt
sez q̄tuor humores: et aquositas: et vēt⁹. Apostema g̃
diuidit: q: aliō calum: aliud nō calīz: et nō est existi-
mādū: q apostema calīz sit illd: qd ex sanguie: et colā
gñat tm̄: sz ex q̄cūqz mā siue sit calā p eētiā: siue ac-
cidat ei calitas p putrefactionē: Cuius dignius sit fieri
diuisionē p māz ?m eētiā. Sanguineū pur flegmō
appellari cōsueuit: et colicū ex colā pura crisypilā: et
ex eis cōpōitū cōpōto noīe appellat cōponēdo nomē su
pās: qñqz. n. dr flegmō crisypilades: et qñqz crisypi-
la flegmonides: h breuit de calis apostematib⁹ i scd̄a
fen pmi cano. dicit: sz ex 3ª fen: q̄rti canonis sufficiē-
tiā talr collegim⁹. Apostema diuidēdū est sic: q: aliō
calum: et aliud nō calum: apostema calūz vel ē ex san
guine: vel ex colera. Si ex sanguine fit: vel est ex pu-
ro sanguine: vel mixto alteri humori: si ex puro san-
guine: vel ex sanguine grosso: vel subtili: si ex sangui
ne grosso est: vel est ex sanguine nāli: et dr flegmon: vel
ex sanguine adusto: et sic dr antrax: vel carbunculus:
si ex sanguine subtili: vel ex nāli: et dr forunculus: vel
spina: vel ex adusto: et sic dr carbo: vel ignis persicus.

Si vero

Si vero fit ex sanguine mixto alteri humori: vel per admixtionē cole: ⁊ sic panariti⁹ dr: vel malū pāni: vel p admixtionē flegmatis salsi: ⁊ sic sore dr: vel per admixtionem flegmatis vel mel̄ie aduste: ⁊ sic vena egrediēs dr. Si vero sit sanguis admixtus cole cum predominio sanguinis dr flegmō erisypilades: si cū predominio cole fit: dr erisypila flegmonides. Si ex cola fiat apostema dr erisypila: vel q̄ est ex cola nāli: vel ex cola adustat si est ex cola nāli: vel est sine vlcere: ⁊ dr herpes: vel est cū vlcere: ⁊ dr herpestiomenus: si ex cola adusta dr formica. Apostema vero frigidum diuidit: qꝛ aut est de mā mel̄ica: aut flegmatica: aut aquosa: aut vētosa. Mel̄icū hꝫ tria gn̄a dicit Auic. s. duritiē: cancrū: ⁊ glandulas ⁊ durities differt a cancro in hoc: qꝛ durities ē ex mel̄ia nāli: ⁊ est sine dolore: cancer vero est ex mā adusta: ⁊ est cū dolore: ⁊ est mobilis hn̄s radices. i. brācas: ⁊ in medio figure rotunde est: sꝫ lepra est cancer vl̄is: sed gn̄a glādularuꝫ sunt sepata ab eo: in quo sunt ⁊ apostema mel̄icū in gn̄e dr scliroticū. Flegmaticū diuidit i duas spēs. s. in apostema laxū: ⁊ glādulas molles: ⁊ dn̄t: qꝛ glandule sunt sepate: ⁊ inuolute in coprorio ⁊ apostema laxū est mixtū: ⁊ nō separatū: ⁊ dr vndimia: nodi vero sunt sunt ex flegmate viscoso: ⁊ resoluto subtili. Nota q̄ oē apostema durū dr sephiros siue sit a mel̄ia sola: siue a flegmate solo: aut a mel̄ia mixta flegmati apostema vētosum est 2m duas spēs: vna est caceſia: altera est inflatio: ⁊ inter caceſiā: ⁊ inflationē hec est dn̄ia: quia in caceſia vētus est admixtus in sb̄a membri in inflatione vero est agregatus: ⁊ sepatus nō admixtus mēbro. Apostema aquosum est duplex. s. hydropisis: ⁊ ramex aquosa: ⁊ est apostema: qd̄ nascit in cranco de aquositate: hydropisis vero aquosa dr asclites: ⁊ est aq̄sitas ꝯgregata in ꝯcauitate vētris. s. inter mirach: ⁊ syphach: alia vero aquositas sepat inter sb̄aꝫ mēbri: ⁊ mēbranā. Amplius bothor sunt scd̄m numerū apostematū: earū aūt alie sunt sanguinee: sicut variole: ⁊ alie sunt ex cola rubea pura: sicut sere col̄ice: ⁊ desudationes: ⁊ alie sunt mixte ex eis: sicut morbilli: ⁊ formica: ⁊ claui: ⁊ scabies: ⁊ veruce: ⁊ hoꝝ silia: ⁊ pl̄imū sunt aquose: sicut ampulle: ⁊ qn̄qꝫ vētose: sicut inflature. Tu aūt inuenies in lib° 4° distinctionē: q̄ in dispōnibus apostematū sufficiet: ⁊ bothor: que apostemata parua dicunt: ⁊ hec de egritudine composita sufficiant.

De causa morbi.

Causa morbi. s. effectiua ē duplex: qꝛ alia est cā pmitiua. s. extrinseca corpori: ⁊ alia est cā corporalis. s. intrinseca: cā primitiua. s. extrinseca est q̄ pōt alterare corpus nr̄um: ⁊ sunt sex res nō nāles corpori nr̄o occurrētes. s. aer: cib⁹: ⁊ potus: motus ⁊ quies: somnus: ⁊ vigilia: innanitio: ⁊ retētio: ⁊ accn̄tia al̄: cā vero corporalis. s. intrinseca corpi nr̄o sunt humores: cōpl̄ones: ⁊ cōpōnes. Cā intrinseca aut est an̄cedēs: aut ꝯiūcta cā an̄cedēs sunt humores nō putrescētes: cā vero ꝯiūcta sunt humores putrescētes: vel mala cōpl̄o causata ab eis: mala vero cōpl̄o aut est cū mā aut sine mā: de qbus. s̄. dictū ē. De causis aūt primitiuis: q̄ sunt extrinsece corpi nr̄o satis dictum est in 2a pte: qꝛ sunt sex res nō nāles ⁊ de causis corporalibus: q̄ sunt intrinsece corpi nr̄o: q̄ sunt humores: ⁊ cōpl̄ones: ēt satis dictum est supra. s. in prima parte.

De accidentibus morbi.

De accidētibus morbi dn̄duꝫ est vltimo: est aūt accn̄s morbi res: q̄ sequit dispositionē: q̄ dicit morbus: ⁊ vt inqt Gal. 12. de inge. san. Medici plus accn̄tia febriū nomiare post ponūt: veluti si nō ēent: accn̄tia vero nolant: q̄ raro febrē sequunt: aut vltra quā solēt magna efficiunt: q̄ tribus modis sunt: aut enim erūt in nocumēto actionis: aut vltimate ꝯstrictionis: ⁊ sol̄onis: aut in qualitate corpis. hec Gal. exēplū in nocumēto magno actionis: vt syncopis: est eni syncopis subitus casus virtutis: q fit immediate a mala cōpl̄one cal̄a: vel frigida vehementi alicuius mēbri cōicata cordi: mediate vero fit: vel a cā extrinseca. s. aere nimis cal̄o: aut balneo: cōpl̄o vero frigida maxime fit ex duobus accn̄tibus. s. ex dolore forti: ⁊ euacuatione supflua: dolor vero fit: aut in ore stomaci: aut in intestinis: aut in matrice: aut in aliquo dēte: aut in oculo: aut in aure: aut in capite: hijs septem modis maxime fit. Euacuatio supflua aut fit p fluxū vētris: aut p vomitū: aut p sanguinē nariū: aut per sanguinē hemoroydarū: aut p fluxū menstruoꝝ: his quinqꝫ modis fit supflua euacuatio: vigilie ēt superflue sunt qn̄qꝫ cā syncopis resoluēdo cal̄em innatū: accn̄tia ēt aīe. s. tristitia: ⁊ gaudiū qn̄qꝫ ducūt ad syncopiꝫ: hec dilatādo. s. gaudia: illa vero ꝯstringēdo. s. tristitia. Exēplū in ꝯstrictione: ⁊ solutione pꝫ constrictio. n. nimia nō solū oppilat: sꝫ suffocat: ⁊ sol̄o. i. fluxus nimius resoluit cal̄em nālem: ⁊ ꝯñter virtutem. Accn̄tia vero: q̄ ex qualitate corpis sunt curant curata mala qualitate faciēte morbū: iō hec nō trahūt ad se curā: hec Gal. vbi. s̄. Quare qnqꝫ accn̄tia sunt: q̄ trahūt ad se curā relicto morbo. s. syncopis: dolor: ꝯstrictio: ⁊ sol̄o: vigilie: ⁊ accn̄tia aīe. s. qn̄ cū vehemētia sunt: qꝛ tūc sunt apta inducere syncopim. quare cito succurendū est: ⁊ de hijs. 12°. terapeutice tractat Gal. ⁊ Auic. 7°. colliget: ⁊ hec d̄ accn̄tib⁹ sufficiāt: qꝛ alia curāt curato morbo. Et sic ē finis ptis theorice.

Opusculum de intentionibus curatiuis morborū.

Medicina practica est q̄ docet q̄litatē opādi: ⁊ diuidit in duas ptes: qꝛ vna docet q̄litatē operādi in vl̄i. s. resoluēdo morbos i intētiones curatiuas: vt. i. ꝓposito: ⁊ alia docet q̄litatē opādi in pticulari. s. adaptādo has intētiones ad febres: ⁊ ad egritudines a capite vsqꝫ ad pedes: ⁊ cū morb⁹ in gn̄e sit triplex. s. morbus in cōpl̄one: morb⁹ in cōpōne: ⁊ morbus in vnitate: q dr solutio ꝯtinui. Iō hoc opusculuꝫ in tres tractatus diuidet. In p° tractabit d̄ mala cōpl̄one resoluēdo in intētiones curatiuas: in 2° tractabit d̄ mala cōpōne sic ēt resoluēdo: ⁊ i 3° tractabit de sol̄one ꝯtinui quomodo sil̄r resoluatur in suas intentiones curatiuas.

Tractatus primus.

In hoc p° tractatu tractabit de resol̄one morbi cōpl̄onalis in suas intētiones curatiuas: ⁊ diuidemus i. qnqꝫ capa. in p° tractabim⁹ tres resol̄ones: pa erit signoꝝ in radices suas: vt possimus cognscere morbū: ⁊ cās eius 2° tractabit resol̄o morbi in cās suas: vt possint eligi cāe 2m q̄s fit resol̄o i intētiones curatiuas 3° tractabit resol̄o cārum in intētiones curatiuas: vt morb⁹ recte curari possit. Pro resol̄one signi in radices suas: nota: q̄ cū Gal. in 2° tegni poneret a qb⁹ sumunt signa sanitatis dicēs. Quedā sumunt a sb̄alr inherētib⁹: ⁊ q̄dā sumunt a necessario ꝯñtib⁹: q̄ sunt duo. s. cōpōnes: ⁊ casus. Casus vero dr de q̄litate mutata: ⁊ exētie mutato: p hec dedit intelligere quō signa egritudinis sumēda sint: qd̄ pꝫ p id qd̄ subiūgit: signa egri corpis simpl̄r nō dicem⁹: qꝛ 2m genus dictū est pri⁹ in optime cōpōnis orone:

scdm vo spēs nūc dicet. Quare ꝓprie radices signoꝝ
sunt hec quatuor fm Gal. s. sbalr inherēs: opō lesa: qua/
litas mutata: ⁊ exiēs mutatū: ⁊ cū sbalr inherēs nō
possit aliqñ summi i mēbris intrinsecis: loco eius su
mitur signū a iuuātib⁹: ⁊ nocētibus: vt colligit a Gal.
scdo tegni: q2 mēbrū egrū colligatū est alteri mēbro:
ideo summit aliud signū a mēbro colligato: qd dr si/
gnū sumptū ab accidētibus ꝓportionatis fm Auic.
in quibusdā ēt morbis summit signū a dolore: ⁊ apostē
mate: vt dicit Auic. 2ª fen primi. Silr ēt signū largo
mō a reb⁹ nālibus: ⁊ nō nālibus. A nālibus qdē a cō
plexione: habitudine. i. cōpōne: etate: sexu: a reb⁹ ve
ro nō nālib⁹: a regimine pcedēte ex parte aeris: tpis
anni: ⁊ regionis: ex pte: cibi ⁊ potus: ex pte motus: ⁊
quietis: ex pte somni: ⁊ vigilie: ex parte innanitiōis:
⁊ retētions: ⁊ ex pte accedētiū al. Hijs pmissis resol/
uunt signa in radices suas: in exēplo de soda hoc pa/
cto si soda sit a mala cōplex: de sine mā: signū a sbalr
inherētib⁹ male cōplexionis ē qualitas mutata pce
pta a tactu: siue sit calitas: siue sit frigiditas: signū ve
ro priuationis māe ē priuatio grauitatis: q2 mā sola
facit grauitatē: ⁊ signū sumptū a grauitate est signū
sumptū ab opōne: ⁊ nō summunt alia signa in hoc si
vero mala cplexio est cū mā: pura ex sanguine: signū
sbalr inherēs est calitas magna: ⁊ lenis pcepta a ta/
ctu: magna qdē inquātū sanguis calus ē: lenis vero
inquātū sanguis est humidus: signū vero ab opōne
lesa est dolor grauatiuus cū pulsatione: ⁊ tēsione: gra
uatiuus qdē: q2 ꝓpriū est māe grauare: cū pulsatione
vero rōne plenitudinis arteriaꝝ pulsatiliū: ⁊ cū ten
sione rōne plenitudinis venarū: ⁊ arteriarū: signū ve
ro sumptū a qlitate mutata est rubedo faciei: ⁊ ocu/
loꝝ: est. n. oculus verus nūtius cerebri: signū vero ab
exeunte mutato est fex in naribus declinās ad rube/
dinē: ⁊ q2 cerebrū colligatū est cū corde mediātibus
arterijs: iō pulsus fit magnus: ⁊ plenus: ⁊ q2 cerebruꝫ
colligatū est cū epate mediātib⁹ neruis: iō vene ple/
ne: ⁊ tēse sunt: ⁊ vrina rubea grossa: q̄ pcedit ab epa
te: ⁊ venis. Silr dr de mala cōplexione colerica: q2 si
gnū sbalr inherēs est calitas acuta pcepta a tactu: si/
gnū ab opōne lesa est dolor pungitiuus: vel mordica
tiuus: signū a qlitate mutata ē calor faciei: ⁊ oculoꝝ
declinās ad citrinitatē: signū ab exeunte mutato est
fex in narib⁹ declinās ad citrinū: signū ex colligātia
cordis est pulsus velox: signū ex colligātia epatis est
vrina tincta versus igneū colorē. Silr de mala cōple
xione flegmatica signū a sbalr inherētib⁹ est frigidi/
tas lenis: sine cū humiditate pcepta a tactu: signuꝫ
ab opōne lesa est dolor grauatiuus obtusus cuꝫ adhe
rentia: signū a qlitate mutata est color albus: vel pa
lidus in facie: ⁊ oculis: signū ab exeūte mutato ē fex
naris declinās ad albū: signū ex colligātia ad cor: est
pulsus mollis: ⁊ rarus: ⁊ signū ex colligantia ad epar
sunt vrine discolorate. Silr de mala cōplexione melē
colica dr: signū a sbalr inherētibus est frigiditas ar
rida: sine cū siccitate pcepta a tactu: signū ab opōne
lesa est dolor grauatiuus malus cū occultatione. i. in
pfundo: ⁊ nō supficialis: q2 sua grossitie nō pōt pue/
nire ad supficiē malus vero: q2 difficilioris curatio/
nis: vt dixit princeps: signū a qlitate mutata est co/
lor liuidus: siue plumbeus faciei. s. ⁊ oculoꝝ: signū ab
exeūte mutato est fex naris declinās ad nigrū: signū
ex colligātia ad cor est pulsus durus: signū ex colligā
tia ad epar est vrina liuida. Si vero dolor ex vētosi-

tate pueniat signū a sbalr inherētib⁹ nō summit nisi
mediāte cōplexione: quā seqt. q̄ frigida est: quare fri
giditas pcipit a tactu: signū ab opōne lesa est dolor
extēsiuus: ⁊ pmutatiuus: ⁊ mineratio grauitatis re/
spectu humoris: signū a qlitate mutata est tensio ce/
dens tactui: signū ab exeūte mutato est vētositas: si/
ue cū sonitu: siue sine sonitu. Sonitus vero vētosita/
tis: q seqt impulsionē factā a manu nō ꝓprie qlitas
mutata dr: q2 qlitas mutata dr ptinere ad visuꝫ: vl
tactū: vt colligit 2° tegnitū large e/s qlitas pcepti/
bilis ab aliq sensu qlitas mutata dici pōt. Pro reso/
lutione vero morboꝝ in cās: opꝫ intelligere morbū
in cas cās resolui debere: a qb⁹ intētiones: curatiue
summi pñt: qm resolo morbi in cās tandē in resolo/
nem curatiuā ordinat: quare in cās mālēs: ⁊ efficien
tes tm̄ morbū resolui necesse est: qm ab hijs tm̄ inten
tiones curatiue summunt: ptermittēde igit sunt cāe
formales ⁊ finales: ⁊ tm̄ de mālibus: ⁊ efficiētib⁹ dicē
duꝫ est. Mālis vero cā duplex est. s. in qua: ⁊ est subie
ctum: ⁊ ex qua si aliqd cōponit ex ea: ⁊ vtrāqꝫ vel al
terā tāgere opꝫ scdm exigētiā rei. Resoluemus vero
morbū in cās dictas: si morbū p dictas cās diffinie/
mus: a qb⁹ causis oēs morbi diuisiōes sūmi pñt. v. g.
Quid est soda? inqt Princeps soda est lesio in mē/
bris capitis a mala cōplexione: vel soluta cōtinuitate
pueniēs: vel ab vtrisqꝫ: p id qd dr in mēbris capitis
tangit cā mālis in qua. s. subtus: iuxta quā cām ma
terialē pōt summi hec diuisio sode: q2 soda alia pōt
esse in toto capite: ⁊ dr cephalea: alia pōt eē in pte: ⁊
tūc vel est in medietate: ⁊ dr emigranea: vel in qrta
parte: ⁊ dr monopagia: vel i paruo loco fixa: ⁊ dr cla
uus: ⁊ nō sufficit scire talē locū in vli: sꝫ in pticulari
opꝫ scire: si est i pāniculꝭ itrinsecis: puta i dura mre:
vel pia mre: vel est in pāniculo extrinseco tegēte cra/
neū. s. in almuchetim: signa distinctiua fm Gal. 3° de
interiorib⁹ cap. 3° sunt: q2 si dolor cōicat oculis ex di
recto est in pia mre: si vero cōicat nō ex directo: sꝫ la
teralr est in dura mre: ⁊ si nō cōicat oculis est in pan
niculo exteriori. s. in almuchetim: ⁊ cū caput sit colli
gatū cum alijs mēbris dat intelligi alia diuisio. s. q2
hec lesio: q̄ dr soda: aut est in capite p colligātiam ab
alijs mēbris: q̄ prius patiunt: mēbra vero: q̄ patiunt
capiti: ⁊ pñter cōicant capiti: alia p venas cōicāt vt
mirach: ⁊ matrix: alia p arterias: vt cor: alia p venas
vt epar: splen: ⁊ renes. Per id vero: qd dr a mala cō
plexione pueniēs tāgit cā efficiēs immediata: ⁊ dat
intelligi cā efficiēs mediata: q̄ est duplex. s. cā primi/
tiua: ⁊ cā corporalis. Causa pmitiua dr cā extrinseca
corpi potēs alterare corpus nostrū: sicut sunt sex res
nō nālis necessario corpi nro occurrētes. s. aer: cib⁹ ⁊
potus: motus: ⁊ qes: somnus: ⁊ vigilia: innanitio: ⁊
replo: ⁊ accidentia al: cā vero corporalis dr q̄ est in
trinseca corpi nro: vt sunt humores: vētositas: ⁊ va/
por: ⁊ est duplex: q2 alia est cā añs: ⁊ alia cōiuncta fa/
ciēs malā cōplexionē q̄ mala cōplexio: vl est cū mā:
aut: sine mā. Si sine mā: aut simplex: aut cōposita: si
simplex: aut cala tm̄: aut frigida tm̄: aut humida tm̄:
aut sicca: si cōposita: aut cala: ⁊ humida: aut cala: ⁊
sicca: aut frigida: ⁊ humida: aut frigida: ⁊ sicca: hu/
mida sine mā nequaqꝫ dolorē facere pōt: si vero sit
mala cōplexio cū mā: aut est cala: aut frigida: si cala:
aut sanguinea: aut colica: si frigida aut flegmatica:
aut melica: ⁊ sic hēs oēs diuisiones sūa ex parte cause
efficiētis: qꝫ mālis. Hic cadit difficultas: cuꝫ humor
fit causa

sit cā mālis egritudinis: quō pōt esse cā efficiēs: cum
ph̄s dicat 2° phi[r] q̄ mā: ⁊ efficiēs nō coincidūt. Rn̄/
det q̄ duplex est mā. s. in q̄: ⁊ est sb̄rū: ⁊ alia est mā ex
qua aliqd cōponit: mā in q̄: ⁊ efficiēs bn̄ coincidunt:
q2 sb̄tum est cā efficiēs passionis: ⁊ est mā in q̄ est pas
sio: s3 mā ex q̄: ⁊ efficiēs nō coincidūt: mō humor est
mā in q̄ est mala cōplo: iō pōt eē cā efficiēs. Pro re/
solōne cārum in intēriones curatiuas mō dn̄du3 est.
Cause vero morbo℞ sunt diuersificate 2° diuersitates
morbo℞. Tria aūt sunt gn̄a morbo℞: vt dictum est. s.
morbus in cōplone: morbus in cōpōne: ⁊ morbus in
vnitate: mō tm̄ de resolōne cārum morbi cōplonalis
dn̄dum est. Est aūt mala cōplo duplex. s. aut sine mā:
aut cum mā: ⁊ sic duplex est cā in gn̄e male cōplonis
mālis: vna est malitia cōplonis: ⁊ alia est mā: malitia
cōplonis resoluit in intēriōnē curatiuā. s. in altera/
tionē p̄ 2riū: q2 oīs curatio fit p̄ 2riū: sicut 2seruatio
sanitatis fit p̄ silia: ⁊ spālr descēdendo: si mala cōplo
est frigida: intētio curatiua est p̄ cala: ⁊ si cala est per
frigida fit intētio curatiua: si alia cā ē replo: vel māt
intētio curatiua est p̄ euacuationem: q2 egritudines:
q̄ sunt ex plenitudine euacuatio sanat: siue mō p̄ flo/
bothomiā: siue p̄ pharmaciā dicet infra in canonib9
ponendis circa euacuationē: ⁊ ēt circa alterationez.

De resolōne male 2plonis i itētionē curatiuā i 2° c°.

In secūdo capitulo.

In hoc 2° cap°. declarabimus intētionē curati/
uam male cōplonis nō solū in vli dicēdo eā de/
bere curari p̄ 2riū: sed in spāli: q̄ d3 curari p̄ 2rium
eq̄le in gradu: ⁊ quāto potētiori: iuxta qō ponemus
duos canones. Primus canon est iste: Q3 alteratio
male cōplonis d3 fieri p̄ 2riū equale in gradu exitus
illius cōplonis a tēpamento. i. si exit p̄ duos gradus
fiat alteratio p̄ 2riū in 2° gradu ⁊ si p̄ plures gradus
exit fiat alteratio p̄ 2riū in pluri gradu: ⁊ si p̄ paucio
res gradus exit fiat alteratio p̄ 2rium in remissiori
gradu v. g. si iuuenis colicus i p̄° gradu incidit febrē:
⁊ trahat ad 2m gradū calitatis: op3 ipsum curari p̄
2m gradū frigiditatis. i. p̄ frigidū in 2° gradu Scd̄s
canon: Q3 2m maiorē elongationē a cōplone nāli op3
vti in cura fortiorib9 2riis: ⁊ potētiorib9 ⁊ 2m mino/
rem elongationē minus fortib9: ⁊ minus potētibus
2riis op3 vti: mēsura aūt elongationis a sua nāli cō/
plone cognoscit p̄ cōplonē nālem cognitā: ⁊ p̄ etatē:
⁊ p̄ regionē: ⁊ tēpus anni: ⁊ p̄ regimē vite: ⁊ p̄ 2suetu
dinē v. g. si iuuenis colicus in p̄° incurrat febrē coli/
ca3 in regione cala: ⁊ tpe calo cū dieta cala: ⁊ trahat
ad 2m gradū calitatis parū p̄mutatus est a sua com/
plone nāli: q2 p̄ vnū gradū tm̄: ⁊ dr egritudo pportio
nalis: si vero senex flegmaticus in p̄° incurrat febre3
colicā: ⁊ trahat ad 2m gradū calitatis: multū p̄muta
tus ē a sua cōplone nāli: q2 p̄ duos gradus: q̄re senex
potētiorib9: ⁊ fortiorib9 frigidis in 2° gradu indiget
p̄ curatione: q̄3 iuuenis Circa hos canones sunt
due diffi[tes] Prima diffi[tas] circa p̄m quō alteratio fieri
debeat p̄ 2riū equale i gradu: q2 nō p̄ eq̄le in gradu
formali: qm̄ medicinis alteratiuis nō sūt positi grad9
formales: s3 virtuales tm̄: vt p3 de pipere: croco: ga/
riofilo: cāphora: ⁊ hmōi: non vr ēt p̄ equale in gradu
virtuali: q2 ab equalib9 in gradu virtualr nō p̄uenit
actio 2m ph̄um 7° phi[r]: ⁊ rō est: q2 q̄ sunt equalia in
gradu virtualr hn̄t eq̄lē virtutē: s3 v̄tutes eq̄les 2rie
sunt eq̄ potētes: igit nō agūt: nec patiunt adinuice3:
p3 2n̄tia: q2 actio d3 p̄uenire a pportione maioris ine
qualitatis pōe actiue. s. passum. Scd̄a diffi[tas] ē cir/
ca 2m canonē: quō 2m maiorē elongationē a cōplone
nāli oporteat vti p̄ curatione 2riis potētiorib9: siue
fortiorib9: q2 senex flegmaticus in p̄° gradu patiēs fe
brē tertianā magis elongat a cōplone nāli: q̄3 iuue/
nis colicus in p̄° gradu patiēs tertianā: vt p3: ⁊ tn̄ ta
lis senex nō indiget frigidis potētiorib9 p̄ curatiōe.
s3 minus potētibus: q̄3 iuuenis: p3: q2 iuuenis nō pōt
curari: nisi cū frigidis hn̄tib9 frigiditatē satis inten/
sam: vt cū aqua cucumeris: ⁊ hmōi pp̄ p̄mutationē:
quā recipiunt medicine frigide in corpe iuuenili ad
sb̄a3 igneā a fortitudine caloris eius: s3 hmōi frigida
ita intēsa aproximata seni extingūt calorē innatum
eius: igit senex p̄ cura indiget frigidis minus potēti
bus: q̄3 iuuenis: ⁊ h̄ voluit Aue. 7° colliget 9a Gal.

Secunda difficultas

Rx[do]. ad p̄[am] diffi[tem]. dr: q̄ alteratio d3 fieri p̄ 2riū
equale in gradu virtuali: ⁊ effectiue tali: dr virtuali
vt cognoscat in quo gradu d3 eē medicina alterati/
ua: q2 positi sunt gradus virtuales medicinis altera
tiuis: nā medicina p̄mi gradus insensibilr alterat: ⁊
insensibilr nocet: ⁊ medicina scd̄i gradus sensibilr al
terat: ⁊ insensibilr nocet: ⁊ medicina tertij gradus
sensibilr alterat: ⁊ sensibilr nocet: ⁊ medicina quarti
gradus p̄niciosa est: ⁊ dr effectiue tali: q2 non sufficit
capere medicinā equalē in gradu virtuali: nisi cum
effectu potēs sit expellere morbū: qm̄ medicina vni9
gradus pōt eē magis potēs: ⁊ minus potēs 2m q̄ in
maiori quantitate: vel minori aproximat: vel 2m q̄
frequētius: vel minus frequent aproximat: vel 2m q̄
est in sb̄a magis dēsa: vel minus dēsa. Ex hijs p3 rn̄sio
ad p̄[us] posita 2ria inter equalia in gradu virtuali: ⁊
equalia in gradu virtualr: q2 equalia in gradu vir/
tualr semp̄ hn̄t equalē virtutem: s3 equalia in gradu
virtuali nō: ⁊ iō ad formā argumēti rn̄dēdo: cum ar/
guit ab equalib9 in gradu virtualr nō p̄uenit actio:
igit ab equalib9 in gradu virtuali nō p̄uenit actio:
negat 2n̄tia.

Respondendo ad primam.

gradus medicinas (manuscript note)

Ad scd̄am diffi[tez] rn̄det Gētilis q̄rta
p̄mi dicēs: q̄ in tali casu senex indiget: plus infrigi/
dari: q̄3 iuuenis: q2 magis distēpatus ē in calore: ⁊ tn̄
nō ita cito pōt infrigidari senex: sicut iuuenis pp̄ ca/
sum virtutis: s3 op3 paulatim aproximare frigida se
ni: iuueni vero in vna vice pn̄t aproximari: in tota
tn̄ cura senis erit maior frigiditas: q̄3 in cura iuue/
nis: hec Gētilis. Ex hijs dn̄t aliq: q̄ in cura senis ma
ior est frigiditas: q̄3 in cura iuuenis: q2 maior est fri/
giditas extēsiue. Arcolus dixit: q̄ frigidiora cōpetūt
seni: s3 potētius frigida iuueni s3 quō sit hoc nō decla
rat. Propterea nos alr dicamus declarando hanc
diffi[tez]: ⁊ p̄° dicimus: q̄ tā senex: q̄3 iuuenis h3 curari
p̄ frigida equalia in gradu: p3 p̄ p̄m canonē: q2 ambo
tā senex: q̄3 iuuenis equalr elongant a tēpamēto: ex
quo sequit q̄ nō cōpetūt frigidiora vni: q̄3 alteri scd̄o
dicimus: q̄ senex potētiorib9 frigidis indiget: q̄3 iu/
uenis: p3 p̄ 2m canonē: q2 elongat magis senex a com
plone nāli: q̄3 iuuenis: sed quō sit hoc statim patebit
ponēdo 2cordiā inter Gal. ⁊ Aue. Quare p̄ 2cordia
inter istos aduerte: q̄ frigida eiusdē gradus potētio/
ra dn̄r duplr: vno mō: q2 in maiori quātitate aproxi/
mata p̄ vna vice: ⁊ alio mō: q2 frequētius iterata: ⁊ p̄
illo canone 2° seruādo sufficit: q̄ 2ueniāt potentiora
altero isto℞ modo℞: ⁊ seni in casu isto 2ueniūt poten
tiora frigida 2° mō. s. quia frequētius administrata:
quare vterq3 bene dicit.

Respondendo ad secundam.

De debita euacuatione materie scd̄m peccatu3 in
quanto: vel in quali in tertio capitulo.

In hoc 3° cap. circa intẽtionẽ euacuationis mãe in vlī ponẽdi sunt canones: sʒ p̄° nota: q̄ nō est faciẽda euacuatio aliq̄ mō alicuius mãe nisi egrediatur cursuʒ nãe vel in quãto: vel in q̄li: vel in vtroqʒ: vel in toto corpore: vel in pte: cū aūt egredit̄ in quãto ꝯuenit replō ſm vasa: q̄ facit laborẽ extẽsiuū: cuʒ aūt ē egredit̄ in q̄li ꝯuenit replō ſm virtutẽ: q̄ facit dolorẽ vlcerosuʒ: ꝛ cū egredit̄ in quãto: ꝛ q̄li simul ꝑuenit replō ſm vasa ꝛ virtutẽ: ꝛ hec facit laborẽ apostemosum. i. extẽsiuū: ꝛ vlcerosum: q̄re p istis euacuationib⁹ faciẽdis ponent̄ isti canones.

Primus de quãto.

Primus canon cū humores egrediunt̄ cursuʒ nãe in quãtitate: tunc euacuatio ꝯueniẽs est p flobotham: siue in quãtitate solū sit pctm̄: siue in quãtitate: ꝛ q̄litate simul: rō est: q꞉ flobotha ē euacuatio vlis m̄ltitudinẽ euacuãs: multitudo aūt est agregatū humoꝝ sup equalitateʒ ipsoꝝ in venis: vt dicit Auic.

Scđs de quali.

Scđs canon: cū humores egrediunt̄ cursuʒ nãe in q̄litate solū. i. in malitia: tūc euacuatio ꝯueniẽs est p farmatiã: ꝛ rō est: q̄a sicut flobotha est euacuatio vlis p̄° respiciẽs augmentum humoꝝ in quãtitate: sic farmatia est euacuatio pticularis p̄° respiciẽs malitiã humoꝝ in q̄litate.

Cōtra primum.

Cōtra p̄m canonẽ arguit̄: q꞉ flobotha nō solū est ꝯueniẽs: qñ est pctm̄ in quãtitate sanguinis aut in quãtitate: ꝛ q̄litate simul: sʒ etiã qñ ē pctm̄ in q̄litate solum p Auic. in cap. de flobotha dicẽtẽ. Unusqsqʒ q flobothomat̄ aut flobothomat̄ pp multitudinẽ sanguinis: aut pp ipsius malitiã: aut pp vtrūqʒ: nota verbū: aut pp ipsius malitiã. Cōtra 2m canonẽ arguit̄: q̄ farmatia euacuat nō solū humores peccãtes in q̄litate: sʒ ēt in quãtitate: ꝛ q̄litate simul: ꝓbat̄ q꞉ qñ aliij humores a sanguine peccãt in q̄litate: possent tm̄ augmẽtari vt peccarẽt in quãtitate: sed flobotha nō pōt hos euacuare: q꞉ positū ē q̄ sint separati a sanguine: quare ꝛc.

Ad primū

R° ad p̄m cū arguit̄ p Auic. cap. de flobothomia: q̄ flobotha euacuat seorsum malitiã sanguinis: igit̄ qualitatẽ: dr̄ q̄ loqt̄ de euacuatione per accñs ipsius. s. qñ euacuat humorẽ mixtū sanguine: sed p se nō euacuat nisi quãtitatẽ: aut quãtitatẽ: ꝛ q̄litatẽ simul.

Ad scđm.

Ad 2m negat̄: q̄ aliij humores a sanguine possint peccare in quãto. s. vlī nisi sanguis peccet in quãto: ꝛ rō ē: q꞉ plus sanguinis ꝓportionabilr gñat̄ ex cibo: q̄ʒ alioꝝ humoꝝ: q̄ stante flobothomia magis ꝯueniret: sʒ in quãto pticulari aliij humores a sanguine bñ pñt peccare: ꝛ dr̄ in quanto pticulari. s. qñ plus pñt augmẽtari: q̄ʒ tolleret virtus: ꝛ tunc debent euacuari p farmatiã: ꝛ a principio: siue eradicatiue: sicut in materia furiosa: siue minoratiue: sicut in materia multa: vel venenosa.

¶ De euacuatione copiosa: vel nō copiosa in 4° cap.

In hoc 4° cap. de euacuatione copiosa: vel non copiosa dicẽdū est: ꝛ p̄° p flobotham 2° p farmatiam. Pro q̄ nota q̄ flobothomia ĩ quãtitate triplr variat̄: q꞉ aut ē flobothomia copiosa: aut diminuta: aut media. Primus canon circa flobotham. Qñcūqʒ fit flobothomia p se. s. rōne sanguinis peccãtis dʒ eē copiosa: ꝛ non dʒ trãsire tertiã diẽ. Scđs canon. Qñcūqʒ fit flobotha p accidens. s. rōne humoris peccãtis mixti cū sanguine: nō dʒ eē nec copiosa: nec diminuta valde: sed media: ꝛ si possibile est dʒ fieri vsqʒ ad 3m piodū. Terti⁹ canon. Qñcūqʒ fit flobothomia p accñs. s. rōne diuersionis: dʒ eē diminuta ꝛ quãto citius: tãto melius. Cōtra p̄m canonẽ de euacuatiōe sanguinis p se arguit̄: q꞉ quero qd intelligis per copiosam euacuationẽ: aut intelligis illã: q̄ euacuat vsqʒ ad syncopim inclusiue more Gal. aut vsqʒ ad syncopim exclusiue more alioꝝ: nō p̄° modo: tñ q꞉ nã nūquã sic euacuat: ḡ nec ars sic euacuat̄ dʒ: tñ q꞉ sic euacuãdo: euacuat̄ plusq̄ʒ id: qđ peccat: qđ nō conuenit: quare ꝛc. nec 2° mō q꞉ est ꝯ Hypocratẽ circa finẽ scđe pticule dicẽtẽ. Scđm multū: ꝛ repente euacuare: aut replere: aut calefacere: aut infrigidare: aut q̄nolibʒ corpus moueř fallax: ꝛ oĩo inimicū nãe paulatim vero certū ꝛc. Cōtra diẽ euacuatiōis arguit̄: q̄a Gal. 9° de ing. san. dicit. Tu vero vtere hijs: q̄ vidisti: nō curãs numeꝝ dierū: sʒ virtutẽ infirmi ꝑquirens vtrū sit fortis: ꝛ tūc minue nō solū in tertia die: sed in quacūqʒ hora veneris ad eū. Cōtra 2m canonẽ de flobotha p accidẽs rōne humoris peccãtis mixti cum sanguine ꝯ arguit̄: q̄ nō ꝯuenit flobotha q꞉ flobotha est euacuatio vlis multitudinẽ euacuãs: sʒ cuʒ non peccet multitudo sanguinis hic: igit̄ nō ꝯuenit flobotha quare nec multū: nec parū. Cōtra 3m piodū arguit̄: q꞉ accipit̄ ab Auic. in cap. de cura tertiane pure: vbi dicit: si est possibile flobotha vsqʒ ad 3m piodum: ꝛ cã assignat̄ a Gẽtili: vt possit bñ talis humor misceri sanguini: ꝯ q꞉ si colla pura requirit tres piodos: vt possit bñ misceri sanguini: igit̄ colla grossa requiret plus tpis: vt possit bñ misceri: q̄re ꝛc. Cōtra tertiū canonẽ de flobotha p accñs diuersiua: q꞉ dictū est: q̄ dʒ fieri euacuatio diminuta: ꝯ q̄a flobotha diuersiua nō ꝯuenit in dolore: ꝛ ĩ apostemate: qm̄ Gal. in hijs facit flobotha vsqʒ ad syncopiʒ: vt pʒ ĩ cõmẽto illius Aphor. Et vbi opʒ vsqʒ ad defectionẽ ducere: igit̄ copiosa ꝯuenit: ꝛ nō diminuta. Contra partẽ diuersam arguit̄: q꞉ Auic. q̄rta p̄mi dicit. Cūqʒ ad diuersuʒ trahere volueris p̄° mẽbrũ a q̄ trahis: dolorẽ seda: ꝛ caue ne sup p̄ncipale trãsitū facias: sʒ si diuertis ad partẽ sinistrã: tu trahis versus cor: ꝛ si ad partẽ dextrã tu trahis versus epar: ḡ nō ꝯuenit diuersio. Cōtra sedare dolorẽ arguit̄: q꞉ sedatio doloris ſʒ Auic. quarta p̄mi cap. penult° fit cū hijs: q̄ cõplexionẽ mutant: aut stupefaciūt: aut resoluūt mãm: sʒ mutat̄ cõplexionẽ impossibile est stãte mã: stupefactio nō ꝯuenit: si dʒ fieri diuersio: vel resolō: q꞉ firmat mãm ibi: quare ꝛc. R° p primo canone saluãdo: cū queris qd p copiosaʒ euacuationẽ intelligere opʒ: dr̄ q̄ intelligit̄ euacuatio vsqʒ ad syncopiʒ exclusiue: vl̄ ĩclusiue: exclusiue reglarit̄ opãdo: inclusiue vero coacte: iuxta illud Hyp.is Et vbi opʒ vsqʒ ad defectionẽ ducere: p via cõi fit semp regularit̄ opando: p qua rñdet̄ ad dictum Hyp.is scđm multū: ꝛ repẽte euacuare fallax: ꝛ inimicū nãe est: dr̄ q̄ intẽdit sic opari ſm plimū fallax est: ꝛ oĩo inimicū nãe: sed aliqñ: ꝛ raro sic opari (sicut in pctō sanguinis) est vtile valde: vt in febrib⁹ sanguineis. Pro via vero Gal. ꝛ Hyp.is copiosa euacuatio vsqʒ ad syncopim inclusiue vtilis est aliqñ. s. qñ patiunt̄ defectiones ex humoribus acutis in ore stomaci: vel ex febribus pacutis angustias maximas patiunt̄: ꝛ Gal. explicat: q̄ maxime in tribus casib⁹ cõuenit talis euacuatio. s. in acutissimo apostemate: in febricitãtibus pacute: ꝛ in maximo dolore: ꝛ hoc nō est faciendū nisi virtus custodiat̄: fit ergo euacuatio vsqʒ ad syncopim recupabilẽ. Ad aliud argumẽtum de die euacuationis: cū arguis ꝯ per dictū Gal. nono de ing. san. s. tu vero vtere hijs: q̄ vidisti nō curans numerū dierū: sʒ virtutẽ infirmi ꝑgras vtrū sit fortis: ꝛ tunc nō solū in tertia die: sed in quacūqʒ

hora

hora veneris ad ipsuz flobotbomia: dr: ꝙ illud dictũ Gal. moderaꝛ ab ipso ꝑ id: qd subdit: nisi videris aliqd ortũ ex negligentia medici postponẽtis flobotbam qd curari indigeat: sicut si fieret magna inflãmatio: que aqua frigida indigeret: inquisito prius ꝙ non noceat. Pro 2o canone saluãdo de flobotba ꝑ accñs rõne humoris mixti cũ sanguine: cũ arguiꝛ ꝙ talis flobotba non dz esse media inter copiosam: ⁊ diminutã: qꝛ flobotba diffiniꝛ ab Auic. ꝙ ẽ euacuatio vlis multitudinẽ euacuãs: sz si euacuat multitudinẽ necessario est copiosa: quare ⁊c. dr ꝙ Auic. diffinit solũ flobotbam ꝑ se ⁊ illa bñ euacuat multitudinẽ: sz nõ flobotbomia ꝑ accñs. Ad aliud cũ arguiꝛ ꝙ nõ solũ opz expectare vsqz ad 3m periodũ: sz vltra: qꝛ talis expectatio fit: vt mã possit bñ misceri cum sanguine: sed mã grossa plus tẽporis requirit ad bñ misceri: qz mã subtilis: quare ⁊c. dr: ꝙ hoc nõ est ꝯ canonẽ: qꝛ intendit ꝙ dz ad minus expectari tm̃ tẽpus si possibile est: qd dr ꝑ tanto: qꝛ posset accidere aliqd: ꝑꝑ qd non posset expectari tm̃ tẽpus. Pro tertio canone saluãdo de flobotba ꝑ accñs diuersiua: qꝛ flobotbomia diuersiua ꝯuenit apostẽ: ⁊ dolore: sz in hijs requiriꝛ flobotba copiosa 2m Gal. s. vsqz ad syncopim: vt pz in ꝯto penultimi aphor. ꝑme ꝑticule: ⁊ dr cõiter distinguẽdo de dolore: ⁊ apostẽ rõne mãe: qꝛ si fuerint ex mã sanguinea: vel colica mixta sanguini: hijs flobotba copiosa ꝯuenit: si vero fiãt ex mixtione sanguinis cũ flegte: ⁊ vel melia flobotba diuersiua ꝯuenit: q̄ diminuta est. Nõ satisfacit nobis: qꝛ Auic. quarta fen ꝑmi capo de cura apostum dicit: ꝙ in ol apostẽ a ꝑno ꝯueniũt repercussiua: ⁊ q̄ ad diuersum trahũt: sz in calis apostematibꝰ repercussiua debẽt eẽ frigida: ⁊ stiptica: sz in frigidis debẽt calã misceri cũ frigidis: vt squinãtũ: mõ si in ꝑno ꝯueniũt q̄ ad diuersum trahũt: ⁊ silr repercussiua: igiꝛ flobotba diuersiua ꝯuenit in ꝑno in omni apostẽ: vel aliud aliqd trahens ad diuersum. Quare nos alr dicimus de mente Gal. in ꝯto penulti aphor. ꝑme ꝑticule. s. dãdo significationes: qñ copiosa flobotbomia ꝯuenit: ⁊ qñ nõ: qꝛ si ex apostematibꝰ: ⁊ doloribꝰ fiãt angustie magne: ⁊ defectiones tũc flobotba copiosa ꝯuenit ꝯstante virtute: si vero nõ fiant angustie magne flobotba copiosa non ꝯuenit: sz magis diuersiua diminuta. Ad aliud cũ arguiꝛ ꝯ partẽ diuersam: ad quã trahis: qꝛ si trahis ad finistrã: tu transis super cor: ⁊ si trahis ad dextrã: tu transis super epar: dr cõiter: ꝙ intẽdit Auic. ꝙ nõ dz fieri trãsitus sup mẽbrũ principale tanquã ad terminũ: sed tãquã per viã nõ inconuenit vt vlterius trãseat mã. Gentilis dicit: ꝙ intelligiꝛ illud regulariꝛ operando: sed coacte nõ inconuenit: qꝛ purgamus cerebrũ: ⁊ mã transit ad epar: diceret via cõis: ꝙ nõ figiꝛ ibi: sed vlterius trãsit. Ad aliud cũ dr. Cũqz ad diuersuz trahere volueris prius dolorẽ seda: tu arguis ꝯ: qꝛ triplr fit sedatio doloris: aut mutãdo cõplonem mẽbri: aut stupefaciẽdo: aut resoluendo: sed nullũ hoꝝ ꝯuenit: dr a Dino: ꝙ si dolor leuis est non ꝯuenit sedare: si fortis: coacte ꝯuenit flobotba vel farmatia: ⁊ sic sedaꝛ fortiter euacuãdo. Gẽtilis dixi: si dolor est cã fluxus prius seda dolorẽ: si vero est effectus fluxus nõ opz sedare dolorẽ: ⁊ si diceres in pũctura nerui dolor fit: q nõ est cã fluxus: nec effectus: qd tunc agere debemus: Dr: cum mitigãtibus dolorẽ ꝑo ab extra cũ oleo rosato: ⁊ vino añ. in qbus buliãt lumbici terestres: ab intra dando terbẽtinã cũ serapino: ⁊ oleo rosato. Circa quãtitatẽ euacuationis ꝑ farmatiã ponunꝛ duo canones.

Primus canon circa farmatiã. Qñcũqz mã fuerit digesta: vel furiosa: euacuatio eradicatiua ꝯueniẽs est: ⁊ ꝯñter copiosa: sz digesta in statu ꝯuenit: furiosa vero in ꝑno ⁊ hic est aphor. Hypp. in ꝑma particula aphorꝝ. vbi dicit. Digesta medicari: ⁊ mouere non cruda: nisi furiosa sit. Scds canon Incboantibus morbis si qd videꝛ mouẽdum moue: hec Hypp. scda ꝑticula aphorꝝ. Et Auic. suplet in qbus casibꝰ mouere ꝯueniat a ꝑno quarta fen ꝑmi capo ꝑo ⁊ 4o can. capo scias ꝙ intẽtio in medicãdo febres ⁊c. vbi dicit. Qñ times victoriã humoris. s. nãm: ⁊ tũc in ꝑncipio euacuare ꝯuenit: qd ꝯtingit in tribꝰ casibꝰ ꝑo qñ mã mobilis est de mẽbro ad mẽbrũ: q̄ dr furiosa: de q dictũ est in ꝑo canone: 2a qñ mã peccat in quãtite: 3a qñ peccat in venenositate. Cõtra ꝑm canonez arguiꝛ ꝯ mãm digestã: ⁊ probaꝛ: ꝙ nõ dz euacuari in statu ꝑ Hypp. in fine secũdi canonis ꝑtãti: vbi dicit: in statu vero silentiũ hẽre melius est. Q si dicaꝛ: ꝙ intẽdit: ꝙ non debes mouere in statu: qñ expectaꝛ crisis a nã: ꝯ arguiꝛ: qꝛ quero qñ vis mouere in statu aut in ꝑma pte: aut in scda nõ in ꝑma pte: qꝛ dicit Auic. quarto can. apd statũ vero nõ moueas donec nã vincat: ⁊ digerat: ⁊ loquiꝛ de ꝑma pte: nec in scda pte: qꝛ tu debes expectare donec nã moueat dicit Auic. ⁊ si non mouet: moue tu hora motus eius: quare trãsibis statum. Cõtra eradicationẽ mãe digeste arguiꝛ: qꝛ si in statu fit euacuatio eradicatiua humoris digesti: igiꝛ tunc cessabit febris: quare febris erit sine declinatione: ꝯñs falsum: qꝛ oĩs febris salubris hz quatuor tempora. Cõtra furiositatẽ mãe arguiꝛ: ꝙ nõ põt euacuari eradicatiue: qꝛ quãtitas medicine mẽsuraꝛ ex duobus 2m Auic. quarta ꝑmi capo ꝑo. s. ex nã mẽbri: vel corpis: ⁊ ex q̄ntitate egritudinis: nã mẽbri cognosciꝛ ex quatuor. s. ex cõplone: cõpõne: situ: ⁊ virtute: ⁊ de situ duplr ꝑ loco: ⁊ ꝑ societate: ⁊ ꝑ loco opz scire: si mẽbrũ patiens sit ꝓpinquũ: vel longinquũ: vt possit mẽsurari quãtitas mãe: sz in mã furiosa non põt cognosci mẽbrũ patiẽs: cũ mã sit mobilis de mẽbro ad mẽbrũ: ex quãtitate egritudinis non põt mensurari quãtitas medicine: probaꝛ: qꝛ quãtitas egritudinis cognosciꝛ ex quãtitate: ⁊ qualitate mãe peccãtis: q̄z imple ẽ scire. Cõtra 2m cano. de minoratione mãe a ꝑno arguiꝛ ꝑo ꝯ mãm venenosaz: ⁊ argr: ꝙ dz euacuari eradicatiue a ꝑno qꝛ nõ minus est aptũ pati cor a mã venenosa: q̄z a furiosa: qꝛ hc sua ꝓprietate petit cor: illa vo sui mobilitate. Itẽ in pũcturis venenosis nõ valz euacuatio: nisi prius deꝛ bezeardicum: qd defendat cor: ⁊ silr in febribꝰ pestilẽtialibꝰ: q̄ ꝓcedũt ex venenositate mãe q̄ mã venenosa ẽ apta plus ledere: q̄z furiositas. Cõtra quãtitatẽ mãe argr: ꝙ nõ dz minorari: qꝛ cuius quãtitas ignoraꝛ: eius euacuatio nesciꝛ quãtũ fieri debeat: sz nemo est: q sciat quãta est mã peccãs: igiꝛ nõ põt recte euacuari. Itẽ arguiꝛ ꝙ minoratio nõ solũ ꝯuenit in mã venenosa: ⁊ l mã peccãte in quãtitate: sz ẽt in mã peccãte in sba. s. in grossitie: ꝓbaꝛ ꝑ Auic. q̄rta fen ꝑi capo 3o. Res: q̄ demãt rectitudinẽ iuditij ⁊c. vbi dicit. Cũ nõ sumus securi: ꝙ virtꝰ ꝑduret vsqz ad horam maturitatis ꝑꝑ grossitiẽ euacuandã a ꝑno mouere nõ debes nisi post subtilitatez: ⁊ videꝛ implicare: qꝛ primo dicit a ꝑno euacuandã: ⁊ postea dicit post subtilitatẽ. Rñdendo ꝑ saluando primo canone: ad ꝑm contra mãm digestam: cum adduciꝛ dictum Hypp. in scdo canone. s. apud statum

vero silentiũ hr̃e melius est: dicit̃ sic̃ supra dictũ est:
q̃ Hyppocrates intẽdit: q̃ nõ opz euacuare i statu
qñ expectat̃ q̃ nã sit factura crisim. Ad aliud cũ que
ritur an i prima pte status faciẽda est euacuatio: an
in scđa dr̃ q̃ in scđa ⁊ cũ arguit̃: q̃ tu debes expecta-
re p̃o nãm faciẽtẽ: dr̃ crisis videt̃: si nã sit factura: qa
qbus crisis futura est: nox difficilis est añ acumẽ ⁊c.
Ad aliud ꝯ euacuationẽ mãe digeste cũ arguit̃: q̃ si
fieret in statu: tunc cessaret febris: ⁊ ita febris nõ hr̃et
declinationẽ: dr̃ q̃ cuz euõ fiat in pluribus vicibus:
facta p̃ma euacuatiõe declinabit febris. Ad aliud ꝯ
furiositatẽ: cũ arguit̃ q̃ quãtitas medicine euacuati
ue cognoscit̃ ex duob⁹. s. ex nã membri patiẽtis: ⁊ ex
quãtitate egritudinis: ꝯcedit̃: ⁊ cũ arguit̃ q̃ opz co-
gnoscere an mẽbrũ sit ꝓpinquũ: vel longinquũ: ꝯce-
dit̃: ⁊ silr̃ de quãtitate egritudinis ꝯcedit̃: ⁊ cũ dicit̃
non cognoscit̃ mẽbrũ: nec quãtitas egritudinis: ne-
gatur: q2 mã furiosa est ad intra venas: ⁊ in mẽbris
ꝓpinquis cordi: iõ timet̃ de corde: ⁊ egritudo est mul
te mãe ebulliẽtis: sicut dicit Auic. ideo mã mobilis
est. Pro saluãdo scđo canone: cũ arguit̃ ꝯ veneno
sitatẽ: q̃ nõ minus peccat mã venenosa: q̃z mã mobi
lis: ergo sicut in mobili ꝯuenit eradicatio: ita in ve-
nenosa: negat̃ ꝯñia: quia in venenosa nã nõ toleraret
euacuationẽ eradicatiuã. Ad aliud de puncturis ve
nenosis: ⁊ de febribus pestilẽtialib⁹ cũ arguit̃ q̃ mãe
venenose magis sunt apte ledere: ex hoc nõ seqt̃ q̃ ta
lis mã sit eradicatiue euacuãda: q2 nã nõ pateret̃: ⁊
si diceres: quare nõ dicit dat̃ bezcardicũ: dr̃ q̃ hic lo
quit̃ Hyp̃ᵒ de euacuatione ⁊ remẽdia: alibi dicẽdũ de
bezadico. Ad aliud de quantitate: cũ arguit̃: cuius
quãtitas ignorat̃: eius nescit̃ euacuatio quanta fieri
dz: si intelligit̃ de euacuatiõe p̃cisa: ⁊ punctuali quã-
ta dz esse ꝯcedo: q̃ si ignorat̃ punctalr̃ quãtitas mãe:
nescit̃ euacuatio pũctalis: si vero loquamur de eua-
cuatione extimatiua: ⁊ nõ punctali: sufficit cognosce
re extimatiue quãtitatẽ mãe. Ad aliũ cũ arguit̃: q̃
mineratio nõ solũ ꝯuenit in duplici casu. s. in mã ve-
nenosa: ⁊ in mã peccãte in quãtitate: negat̃: ⁊ ad pro
bationẽ cũ aducit̃ dictũ Auic. dr̃: q̃ mã grossa nun-
quã ẽ minorãda a p̃ncipio nisi peccet in quãtitate: ⁊
⁊ cũ dr̃ q̃ videt̃ implicare ꝯdictionẽ: cuz dicit: q̃ est
euacuãda a p̃nᵒ ⁊ postea dicit nõ moueat̃ nisi post su
btilitatẽ: dr̃ q̃ intendit: q̃ parũ dz subtiliari añ eua-
cuationẽ: ⁊ iõ est in p̃nᵒ mare Hyp̃ˢ qui diuidit̃ tpa
morbi in p̃nᵐ statũ: ⁊ declinationẽ: ⁊ sic pars augmẽ
ti est ex pte principij ⁊ alia pars est ex parte status.

¶ De euacuationibus insensibilibus in 5ᵒ cap.

In quinto cap. de euacuationibus insensibilib⁹
dicẽdũ est: ⁊ circa illas sunt q̃tuor modi euacua
tionũ. s. p dietã: p exercitiũ: p frictionẽ: ⁊ p balneũ:
sicut sunt quatuor modi euacuationis sensibilis. s. p
farmatiã: p vomitũ: ⁊ vrinã: ⁊ p sudorẽ: ⁊ circa mo-
duz euacuationũ insensibiliũ ponẽdi sunt canones.
Primus canon est. Q2 isti modi euacuatiõis insensi-
bilis nõ sunt ꝯueniẽtes in repl̃one ẽm vasa: rõ est: q2
repl̃o ẽm vasa reqrit manifestã euacuationẽ: igit̃ nõ
sufficit euacuatio insensibilis: pz ꝯñia: ⁊ añs pbat̃ de
illo: q somniabat eẽ i balneo sanguineo: cui Gal̃. p̃ce
pit floboth̃ᵃ q̄ euacuat repl̃onẽ ẽm vasa: ⁊ medici se-
quẽtes viã Aristratis p̃ceperunt abstinẽtiã: qbus ma
gis credidit: ⁊ ex illa inflammatus dissolutionẽ hu-
moꝝ passus est: ⁊ tandẽ suffocatus interijt: sicut ex
multitudine olei suffocat̃ flamma lãpadis: Scđs
canon est. Q2 in repl̃one ẽm virtutẽ hũ modi euõnis
insensibilis aliqñ ꝯueniũt: pbat̃ nã Gal̃. in acutis fe
bribus 4ᵃ die terminãdis p̃cipit dietã valde tenuẽ:
que est nihil dare: lz tpe nr̃o suspecta sit silr̃ in febri-
bus flegmaticis ex humoribus crudis nõ recipiẽtib⁹
digõnem Gal̃. p̃cipit singulo die fieri euõnem p fri-
ctiones quãdiu vigilat. Silr̃ laudat balneũ in decli
natione febriũ putridarũ ad humores subtiles eua-
cuãdos: ⁊ nota: q̃ lz exercitiũ sanis sit ꝯueniẽs: tñ in
febribus nõ ꝯuenit: nisi quãtũ ad vnã spẽm eius: que
dr̃ frictio: q̄ põt tripl̃r variari: q2 aut sit debilis: aut
fortis: aut tempata: tẽperata apit poros: ⁊ subtiliat
humores: ⁊ insensibilr̃ resoluit: debilis vero aliqd mi
nus facit: q2 nõ resoluit: sz euaporare facit: fortis ve-
ro trahit humores ad locũ: ⁊ oppilat: ⁊ nõ ꝯuenit: ni-
si intẽtione diuertẽdi. Circa euõnes dictas sunt
due diffi^tes prima circa euõnes sensibiles: q2 vr̃: q̃ sint
plures: q̃z quatuor: q2 põt fieri euõ p farmacũ p na-
res cũ esternutatorijs: ⁊ caput purgijs: ergo euõnes
sensibiles qnqz modis. s. p ventrẽ p vomitũ: p vri-
nam: p sudorẽ: ⁊ p nares. Scđa difficultas est circa
euõnes insensibiles: q2 vltra illas q̃tuor narratas est
euacuatio isensibilis p aerẽ: iuxta illud dictũ Auic.
Aer in oĩ sua dispositione exsiccat corpora nr̃a ꝓpter
id qđ inest ei de virtute solis: ⁊ stellarũ: hec ille: sz si
exsiccat necc̃io resoluit quare ⁊c. Reᵒ ad primũ dr̃: q̃
euõnes sensibiles facte p farmacũ sunt q̃tuor: ⁊ intel
ligit̃ de farmaco sumpto p os. Ad scđz dr̃: q̃ euõnes
insensibiles facte ex administratione rerũ nõ priuue
assistẽriũ nobis. Circa canonis dictos sunt due di-
ffi^tes prima circa p̃ᵐ canonẽ: q dicit: q̃ isti modi eua-
cuationis insensibilis nõ sunt ꝯueniẽtes in repl̃one
ẽm vasa: ꝯ q2 Gal̃. i cura synoci homotheni: in q̄ ẽ re
pletio ẽm vasa ponit dietã: frictiones: ⁊ balnea: ⁊ in
homotheno est repl̃o ẽm vasa quare ⁊c. Scđa diffi
cultas est circa 2ᵐ canonẽ: q dicit: q̃ hũ modi euõnis
insensibilis aliqñ ꝯueniũt in repl̃one ẽm virtutẽ: ꝯ
q2 in repl̃one ꝯueniẽs est farmatia q̄ facit euõnẽ sen-
sibilẽ: ergo insensibilis nõ ꝯuenit. Reᵒ ad primã dif
ficultatẽ dr̃ q̃ primus canon intelligit: q̃ modi eua-
cuationis insensibilis nõ sunt ꝯueniẽtes. i. nõ sunt suf
ficiẽtes in repl̃one ẽm vasa: q2 in tali repl̃one reqrit̃
floboth̃ᵃ vel farmatia. Ad scđam difficultatẽ dr̃: q̃
notãter dr̃: q̃ hũ mõi euõnis insensibilis aliqñ ꝯue-
niũt. i. sufficiunt. s. qñ nõ p̃nt administrari farmaca.

¶ De quãdo: ⁊ qualr̃ euacuare oporteret in sexto cap.

In sexto cap. dicẽdũ est quot sunt ea: ex qb⁹ fieri
põt rectũ iudiciũ de qñ: ⁊ qualr̃ euacuare opz.
Sũt aũt decẽ res ẽm Auic. 4ᵃ fen p̃mi canonis cap.
tertio. Ex qb⁹ rectũ iudiciũ fieri põt de euõne: q̄ sunt
contenta in hijs duobus versib⁹. Ars: etas: regio: vir
tus: cõplexio: forma. Mos: ⁊ synthoma: repl̃o: tp̃s: ⁊
vsus. De arte iqt Auic. Ars q̃ multa fit euõ: sic ars
seruiẽdi i balneo: ⁊ ferẽdi onera dorso ab eo p̃hibz: ⁊
ad vltᵐ oĩs ars laboriosa. De etate inqt: etas: q̄ nõdũ
ad augᵗⁱ ꝯplemẽtũ puenit: aut ꝯsumpõnis terminũ trã
siuit ab ea p̃hibz. De regiõe inqt. Et regio qdẽ meri
dionalis valde calida ab ea p̃hibz: qñ i eis v̄tutes debi
les sunt: ⁊ septẽtrionalis multũ frigida ẽt ab ea p̃hi
bet. De virtute inqt: debilitas cuiusqz trium virtu-
tuz ab ea p̃hibet: verũtamẽ aliqñ plus eligimus ali-
cuius virtutis debilitatem: puta sensitiue: ⁊ motiue:
cũ fiduciã habuerimus succurrẽdi rei timorose. De
cõplexiõe inqt: ⁊ cõplexio calida: ⁊ sicca ab ea p̃hibz: ⁊
frigida:

frigida: ꝛ humida caliditatem nõ hñs: aut debilem hñs ab ea ꝓhibet. De forma .i. de ↄpõne inquit: in figura aũt supfluitas macri: ꝛ raritas ab ea ꝓhibet: silr supfluitas grassitiei: siue piguedinis. De synthomate .i. de accñti inquit. Accñtia quoqꝫ multa ab ea prohibent: sicut aptitudo colice passioni: ꝛ spasmus: ꝛ solo ventris qm̃ soluere ventrẽ super ventris solonem timorosum est. De replone inquit: vel de ↄ̃rio. Euacuatio sine dubio euõnem fieri ꝓhibet. De tẽpore inqt. Hora quoqꝫ multũ calũ: ꝛ multũ frigida ab ea prohibet. De vsu .i. cõsuetudine inquit 3° can^{i}. Caueamus ab oi euacuatione nisi post fiduciã sumptã ex ↄsuetudine: q illud: qd bibit soluit: ne cũo sit ad pni iem: ꝛ silr non opꝫ euacuare illũ: qui ex ↄsuetudine parum comedit: ꝛ silr iste decẽ res sunt ↄsiderande tã circa floboth^{am} q̃ꝫ farmatiã. Circa has decẽ res ponunt duo canones. Primus canon: qꝫ iste decẽ res sint ↄsiderande in oi euacuatione faciẽda tã p floboth^{am} q̃ꝫ p farmatiã: tñ virtus: ꝛ replo sunt ꝑncipales: rõ prime partis est: q quelibet illarũ decẽ rerũ variat iudicium de euacuatione vel in toto: vel in parte: rõ scđe partis est: qa solũ virtus: ꝛ replo totalr ꝓhibere pñt euacuationẽ scđs canon. Qñcũqꝫ virtus: ꝛ replo cõsenserint euacuatio facienda est: nisi aliqd magnum accñs impediat. Accñtia vero cõiter impediẽtia ponunt quatuor .s. dolor magnus: debilitas magna stomaci: maxime oris stomaci: fluxus magn^{9}: ꝛ spasm^{9}: pꝫ scđa pars p dictũ Auic. Cũ egritudo iuncta fuerit dolori: prius seda dolorẽ: sic etiam intelligit de debilitate stomaci: ꝛ de fluxu vẽtris: ꝛ de spasmo. Contra p^{m} canonẽ arguit p^{o} q si decem res demõstant rectitudinẽ iudicij in euacuando: igit aliqua illarũ nõ ↄsentiente: nõ fit rectum iuditiũ. Itẽ sequit q nullus põt recte euacuari p prima vice ꝓpter dictũ Auic. quarto can. cap^{o}. Cum mãm euacuare volueris: vbi dicit. Caueam^{9} administrationẽ farmacoꝝ nisi post fiduciã sumptã ex ↄsuetudine: ergo de eo: qui nõ cõsueuit euacuari non põt summi fiducia ex cõsuedine. Cõtra 2^{m} canonẽ arguit: p^{o} quia dictũ Auic. quarta primi p^{o} cap^{o} ↄtrariat huic: cũ dicit non ois replo ex suo medicat ↄtrario: nec ois malitia cõplonis silr. Itẽ arguit ↄ̃ illa quatuor accñtia: q nõ ꝓhibent euacuationẽ: p^{o} ↄtra dolorem: q Gal. in comento tertij aphor. prope finẽ primi libri inquit: in maximo dolore flobothomia ↄuenit vsqꝫ ad syncopim: ↄtra fluxũ vẽtris: Auic. inqt in quarta tertij fluxus curat fluxum ↄtra debilitatẽ virtutis arguit p dictũ Auic. hic qñqꝫ plus elligimus debilitatẽ virtutis cũ fiduciam habuerimus succurendi rei timorose ↄ̃ spasmũ arguit: q cum spasmus fiat ex materia opilante neruum: p quem spiritus motiuus trãsire dꝫ: curatio fit cum farmatia euacuãte mãm: igit nõ ꝓhibet illam. Rñdendo ad p^{m} ↄtra p^{m} canonẽ cõcedit: q si aliqua istarũ decẽ rerũ non ↄsentiret: nõ fieret rectum iudicium: sed sufficit: q ↄsentiat vel 2^{m} totũ: vel scđm partem. Ad 2^{m} cum arguit: q dꝫ haberi fiducia ex ↄsuetudine ẽm Auic. dr: q loquit de ↄsuetis euacuari: iõ debes q̃rere qũo euacuet aut leuit: aut durit: sꝫ i nõ cõsuetis melius est infra subsistere: q̃ꝫ exq̃sitissime euacuare. Ad aliud ↄtra scđꝫ canonẽ: ad p^{m} cum arguit ẽm Auic. q non ois replo: nec ois malitia cõplonis ex suo medicat ↄtrario: dr: q intendit: q non ois replo est euacuãda sensibilr: q de mã: que nõ grauat: insensibilr euacuare debes cum dieta subtili. Ad 2^{m}

de dolore dicit q si iudicas dolorẽ debere sanari cũ flobothomia fac floboth^{am}: si vero iudicas nõ posse sedari p floboth^{a3} prius seda dolorẽ: postea euacua. Ad aliud de fluxu ventris dr q paruus fluxus curat cũ farmaco euacuãdo cãm: sed magnus fluxus firmandus est: da ergo nouẽ grana smiraldi cũ vino albo: q curat. Ad aliud de virtute debili dr: q intendit de virtute nãli: ꝛ motiua: ꝛ nõ de vitali: ꝛ si etiã elligit qñqꝫ virtutẽ vitalẽ debilẽ: intelligit q sit debilitas reparabilis. Ad aliud de spasmo dr: q magnus spasmus ꝓhibet subitã euacuationẽ: sed prius opꝫ tẽtare apiẽtia: sꝫ nõ magnus nõ ꝓhibet euacuationẽ ꝛc.

¶ Secundus tractatus de morbo in cõpositione.

Secũdus tractatus est de resolone morbi cõpositionalis in suas intẽtiones curatiuas: ꝛ quatuor dicemus: p^{o} quid est morbus in cõpõne: 2° quot sunt gña: vel spẽs eius: 3° quot sunt intẽtiones curatiue: 4° declarabimus intentiones p exẽpla. Quantum ad p^{m} vt sciat quid est morbus in cõpõne opꝫ p^{o} intelligere qd ẽ cõpõ ꝓprie loquẽdo. Est aũt cõpõ ẽꝫ Auic. scđa fen p^{i} plasmatio partiũ mẽbri diuersarũ formarũ cũ quãtitate: numero: ꝛ situ: ꝛ sic cõpõ non dr: nisi de cõpõne mẽbroꝝ: q̃ hñt ptes differẽtes 2^{m} formas: q plasma grece latine dr formatiõ cõpõ dr plasmatio: siue textura partiũ dñtiũ 2^{m} formas ꝛ sic cõpositio nõ dr nisi de mẽbris etherogenijs: q ptes non ↄueniũt cũ toto in noĩe: ꝛ diffinitione: qm̃ pars manus nõ est manus: ꝛ pars cubiti nõ est cubitus: sꝫ simplicia mẽbra dicunt homogenea: quia quelibet pars illorum cõuenit cum toto in nomine: ꝛ diffinitione: qm̃ quelibet pars carnis est caro: ꝛ quelibet pars ossis est os. Quare morbus in cõpositione est mala plasmatio mẽbri: vel mala textura: vel quãtitas: vel malus numerus vel malus situs: plasmatio vero cõtinet quatuor sub se .s. figurã: viam: receptaculũ: ꝛ superficiem. Quãtum ad 2^{m} .s. quot sunt gña vel spẽs male cõpositionis: dicimus: q quatuor sunt gña male cõpositionis: q sicut cõpositio distinguit in quatuor gña .s. in plasma: quãtitatẽ numerũ: ꝛ situ: sic morb^{9} in cõpõne distinguit in 4^{or} gña .s. i malũ plasma: malaꝫ quãtitatẽ: malũ numerũ: ꝛ malũ situ: ꝛ iõ Auic. scđa fen ꝑmi inqt. Egritudines cõpõnis 4^{or} cõprehẽdunt gñib^{9} .s. egritudinib^{9} plasmatis: egritudinib^{9} q̃ꝫtitatis: egritudinib^{9} numeri: ꝛ egritudinib^{9} sit^{9}: ꝛ plasmatis egritudines 4^{or} ẽt cõprehendunt gñib^{9} .s. egritudinib^{9} figure: ꝛ ẽ vt fig^{a} a suo cursu nãli mutet ꝓp qd ꝑueniat in oꝑõne nocumẽtũ: sicut tortura recti: ꝛ rectitudo torti: ꝛ q̃dratura rotũdi: ꝛ rotũditas q̃drati. Scđm gen^{9} sunt egritudines viarũ: quarũ sũt spẽs tres: q aut dilatant: aut ↄstrigunt: aut claudunt: sicut est oppilo. Et 3^{m} gen^{9} est egritudines receptaculoꝝ: quarũ sunt 4^{or} spẽs: q aut fiũt maiora: ꝛ dilatant: aut minorant: ꝛ ↄstringunt: aut replent: ꝛ oppilant: aut euacuant: ꝛ deserunt. Et 4^{m} gen^{9} est egritudines supfiticerũ mẽbroꝝ: ꝛ sunt aut q fit lene qd dꝫ ẽẽ apertũ: aut exaspat qd dꝫ ẽẽ lene. Egritudinum aũt quãtitatis due sũt spẽs: q aut ẽ ex gñe aug^{ti}: aut ex gñe diminutiõis: ꝛ si aug^{ti} duplr: aut rei nãlis: aut rei nõ nãlis: egritudĩes võ sit^{9} summunt duplr: q situs ẽꝫ Gal. dr õ loco: ꝛ õ societate. Pro loco sunt 4^{or} scꝫ aut exit^{9} mẽbri a iũctura sua: aut a suo moueat situ: ita q nõ egrediat: aut moueat i eo motu nõ nãli: sicut tremor: aut i suo figat loco: ꝛ nõ moueat ab ipo. Egritudines vero societatis oẽm dispõnẽ colligunt:

quā mēbrū hꝫ cōparatione sua ad aliud mēbrū : qd̄
sibi vicinū existit siue ei appropinquat: siue ab eo elō
gaꝭ scd̄m cursum nālez: ⁊ sunt duarū spērū : vna est:
vt accidat ei ꝓhibitio motus sui ad ipꝫ: aut difficꝭ fit
postquā possibile erat: sicut cū digitus sibi vicinū tā
gere ꝓhibeꝭ: aut cū accidit: vt ab eo moueri ꝓhibea
tur: aut cū separaꝭ ab eo postq̄ꝫ possibile erat: aut fit
difficile: sicut palpebre laxatio: ⁊ iuncturarū locatio
in palysi: ⁊ duritics apiendi manū ⁊ apiendi oculū.
Quantū ad 3m. s. quātū ad intētiones curatiuas ma-
le cōpositionis: opꝫ prius intelligere: ꝙ cū egritudi-
nes plasmatis ꝑ via: ⁊ receptaculo scd̄m plurimū fiāt:
⁊ fortiores sint: silr egritudines situs ꝑ loco: ⁊ societa
te: ideo circa illas magis intētiones curatiuas pone
mus: ⁊ declarabimus per exempla: in alijs vero figᵃ
⁊ superficie: quantitate: ⁊ numero sufficiet breuiter
trāsire: notādo ꝙ egritudines plasmatis magis fiūt
circa mēbra carnosa: in qbꝰ vene: ⁊ receptacula sūt:
egritudines vero situs circa mēbra iuncturarū fiūt:
in qbus nerui: ⁊ ossa sunt. Quātū igiꝭ ad intētiones
curatiuas circa vias dicimus: ꝙ sicut sunt tres egri
tudines ṗncipales circa vias. s. dilatatio: ꝯstrictio: ⁊
clausio : sic sunt tres intētiones ṗncipales curatiue.
Pro dilatatione intētio curatiua est cōstrictio siue
cōdensatio. Pro ꝯstrictione intētio curatiua est di-
latatio: siue rarefactio. Pro clausione intētio curati
ua est aptio: ⁊ euacuatio. Quātū vero ad intētiones
curatiuas circa vias: ⁊ receptacula dicimus: ꝙ sicut
sunt q̄tuor egritudines principales. s. dilatatio: ꝯstri
ctio: replō oppilatiua: ⁊ euacuatio: ⁊ d̄sertio: sic sunt
quatuor intētiones curatiue. Pro dilatatione inten
tio curatiua est ꝯstrictio: siue ꝯdensatio. Pro cōstri-
ctione intētio curatiua est dilatatio : siue rarefactio.
Pro repletione oppilāte intētio curatiua est aptio:
⁊ euacuatio. Pro euacuatiōe desertiua intētio cura
tiua est replō cum ꝯfortātibꝰ: ⁊ nota ꝑ intellectu ista
rum intētionū: ꝙ pōt esse duplex ꝯstrictio: vna ꝑ cō-
dēsationē tunice: ⁊ ꝑ curationē īdiget rarefieri: ⁊ di
latari : alia ꝯstrictio est ꝑ oppilationē māe ad intra
viam: vel receptaculū: ⁊ hec indiget aptione : ⁊ eua-
cuatione. Quātū vero ad intētiones curatiuas egri
tudinū situs ꝑ loco dicimus: ꝙ sicut sunt q̄tuor egri
tudines. s. exitus mēbri a iunctura : aut a suo mutaꝭ
situ: ita ꝙ nō egrediꝭ: aut moueꝭ in eo motu nō nāli:
sicut tremor: aut sigiꝭ in loco: ⁊ nō pōt moueri ab eo:
si fit exitus mēbri a iunctura: vt fit in dislocatione: in
intētio curatiua est reductio mēbri ad iūctura: si ve-
ro mutaꝭ a suo situ: intētio curatiua est reductio mē
bri ad suū sitū: si vero moueꝭ ī eo motu nō nāli : sicut
in tremore: intētio curatiua est remotio māe faciētis
tremorē: si vero figiꝭ ī loco: vt nō possit moueri ab eo:
intētio curatiua est resolō māe figētis illud. Quātū
vero ad intētiones curatiuas egritudinū situs ꝑ so-
cietate dicimus: ꝙ sicut sunt due egritudines: qꝛ aut
nimis appropinquat ad mēbrū sibi vicinum: aut ni-
mis elōgaꝭ ab eo ꝑꝑ qd̄ fiūt due spēs egritudinū: vna
vt fiat ꝓhibitio motus sui ad ipm aut difficꝭ: alia est:
vt fiat ꝓhibitio remoueri ab eo: aut difficile fit : ⁊ in
istis intētio curatiua est euacuatio: vel resolō māe ꝓ-
hibētis hos motus. Quātū vero ad 4m. s. ad exēpla
danda ꝑ istis intētionibus: dicemus prius exēpla de
egritudinibꝰ existētibus ī mēbris carnosis. s. in vijs:
⁊ receptaculis in qbus sunt tres egritudines cōes: si
ue silēs. s. dilatatio. ꝯstrictio: ⁊ replō oppilatiua: in re
ceptaculo vero est alia quarta egritudo. s. euacuatio
desertiua: de qua post dicemus. Pro dilatatione ve-
ro viarū: ⁊ receptaculoꝝ ꝯuenit ꝯdēsatio tunicaꝝ ve
narū: ⁊ receptaculoꝝ: exēplū de ꝯdēsantibus: q̄ sunt
sicce cōplexiōis: siue calā: siue frigida sint: alumē: ma
stix: olibanū mirrha: bolꝰ: terra sigilata ⁊ hmōi: que
pn̄t administrari in sb̄a: vel q̄litate. s. ꝑ viam infusio
nis: vel decoctiōis exēplū in sb̄a: vt ℞ aluminis pul-
uerizati ʒ. j. ⁊ deꝭ in potu cū onc̄. iij. aque endiuie:
vel capil. ven. exēplū in q̄litate scd̄m viā infusionis:
vel decotionis: sicut in aquis termalibꝰ: in qbus est
minera aluminis: vel ferri: vel salis : vel sulphuris:
exibitio hmōi aquarū facit ad ꝯdensationē viarū: ⁊
receptaculoꝝ. Et si diceres ꝯ̄ qꝛ faciūt ad aptionem
viarū: igiꝭ nō faciūt ad ꝯstrictionē. Rn̄deꝭ ꝙ faciūt
ad aptionē intrinsecā viarū: ⁊ receptaculoꝝ: sꝫ tn̄ fa
ciunt ad ꝯstrictionē: ⁊ ꝯdensationē extrinsecā tuni-
carū venarū: ⁊ receptaculoꝝ. In ꝯstrictione vero di-
latatio ꝯuenit cū rarificātibus : exēplū de rarificāti-
bus: q̄ debēt esse calā: ⁊ humida: vt semē lini: fenūgre
cum: althea: brāca vrsina: hysopus humida: cepa : vi-
tellus oui: ficus: ⁊ vinū: ⁊ hmōi siue in sb̄a deꝭ : siue
in q̄litate ꝑ modū infusionis: vel decoctionis: ⁊ q bi-
bunt aquā maxīe hn̄t ꝯstrictionē tunicaꝝ venarū: ⁊
receptaculoꝝ: ⁊ remediū singulare in hijs est dare po
tum vini: ⁊ si diceres tempata ēt sunt rarificātia: ⁊
dilatātia: ⁊ tn̄ nō sunt calā: ⁊ humida: rn̄deꝭ: ꝙ tēpe-
rata dr̄ que sunt in ṗo gradu calā : ⁊ sicca in ṗo gra-
du: qꝛ parū distantia a tēperamēto: ⁊ cū siccitate ali
quid humiditatis est : q̄re rarificātia sunt: vt camo
milla: melilotū: anetū: ⁊ fenūgrecū. Pro replōne v̄o
oppilatiua cura est aptio: ⁊ euacuatio: aptio vero fit
cum syrupis: vt ℞ acetosi de duabꝰ radicibꝰ onç. j.
mellis rosati colti onc̄. s. aque endiuie capiloꝝ ven. ⁊
buglosse an̄. onc̄. j. ⁊ summat ꝑ vna vice: euacuatio
vero fit cum medicinis vel simplicibus : vel cōposi-
tis: exēplū de simplicibus ℞ agarici ʒ. j. salis gēme
ℨ. j. bulliat paꝝ in onc̄. iij. decoctionis recētis: ⁊ cor-
dialis: postea exprimaꝭ: ⁊ addaꝭ diasene onc̄. j. diafi-
niconis ʒ. j. s. ⁊ fiat potio : q̄ exhibeaꝭ sūmo mane:
exēplū de cōpositis ℞ diafiniconis dulcis ʒ. ij. diase-
ne onc̄. j. distēpera vt. s. ⁊ deꝭ. Pro intētiōe vero eua
cuationis desertiue: dictū est ꝙ intentio curatiua est
replō ꝯfortatiua: ꝑ quo scias: ꝙ ille: q passus fuerit ꝑ
multos dies famē: incurrit talē euōnē desertiuā: pro
qua indiget restauratione ꝯfortatiua: q̄ paulatim fie
ri dꝫ: ⁊ nō subito: qꝛ si subito fieret rastaurō in tali ca
su: ꝑduceret ad morte. Dicamus scd̄o exēpla de intē
tionibus curatiuis egritudinū exn̄tiū ī iuncturis: ⁊
ṗo de situ ꝑ loco: ṗa egritudo fuit exitus iuncture a lo
co suo: q̄ dr̄ dislocatio: ⁊ intētio curatiua ē reductio
iuncture ad locū suū: exēplū de dislocatione cubitus
a loco suo: reductio fiat a medio practico: ⁊ ꝑꝑ ea ca
ue ne capias manū ex vna pte: sꝫ cape iūcturā manꝰ:
ne destruat vnā iuncturā volēdo reduceꝭ alias scd̄a
egritudo fuit vt iunctura muteꝭ a situ suo: sꝫ nō egre-
diꝭ: silr curatō fit vt reducaꝭ ad sitū suū ꝑ mediū pra
cticū 3a egritudo fuit motꝰ nō nālis ī loco: vt tremor:
⁊ ītētio curatiua fuit remotio māe faciētis tremorē:
talis aūt remotio fit aut euacuādo : aut resoluendo:
euō ꝯueniēs fit cū pyllulis de hermodactilis: ⁊ resolō
cū oleo cherino vl̄ cū vngto diaglō 4a egritudo ē fixio
ī loco: vt nō possit moueri ab eo : ītētio curatiua ē re
solō māe: q̄ fit cū oleis: ⁊ vngtis dictis. Scd̄o dicamus
exēpla

extra de intẽtionibꝰ egritudinū situs ꝑ societate: q̄ sunt due: qꝛ aut nimis appꝓpinquat ad mēbrum: aut nimis elōgat ab corꝑe q̄ḋ due fiūt egritudines: vna est ꝓhibito motus sui ad ipsum: aut durit fit: alia est ꝓhibitio remoueri ab eo: aut diffile fiat: ⁊ in hijs est eadē intẽtio curatiua. s. euacuatio mãe: vel resoło eiꝰ ꝓhibẽtis motū: extra sūt cū dictis pyllulis: aut oleis: ⁊ vngtis dictis: aut cū oleo ꝺ balsimo fiat talis resoło: qꝛ tale mirabile est in hoc: ꝙ si cares illo: loco eius dicit Anẽzoar cape oleū vetus: ⁊ bulliat intus ambre ℥. j. ⁊ cū illo vngas locū: ⁊ faciet idē: ⁊ hec sufficiant pro cura harum egritudinum.

¶ Tractatus tertius de resolutione solutionis cõtinui in intentiones curatiuas.

Tractatus tertius est de resołone sołonis ꝯtinui i suas intẽtiones curatiuas: ⁊ qꝛ sołõ ꝯtinui fit tripłr: iõ diuidēda est in tria capa. in p° cap°. tractabit de apostematibus in 2° de vulneribꝰ: in 3° de vlceribus: ⁊ in singulo cap°. declarabimus p° qd est illud 2° in q̄t spẽs diuidat: vel in q̄t gñat 3° dicemꝰ intẽtiones curatiuas eiꝰ 4° declarabimus intẽtiones p exa.

De apostematibus.

In p° cap°. tractādū est de apostematibus ⁊ declarabimus quatuor: p° qd est apostema 2° in quot gña: vel spẽs diuidit: 3° in quot intẽtiones curatiuas resoluit: 4° declarāde sunt intẽtiones per exa.

Quãtum ad pm qd sit apostema Gal. 6° de accidẽti īngt ꝙ apostema est tumor preter nãm: tumor fit ꝑ agregationē mãerū in loco apostis: mã aūt agregata in loco apostematis est mã ꝯiūcta: ꝯtingit ēt eē aliaꝫ mãm in circuitu apostis q̄ dr mã añs: q̄ est apta trāsire in mãm ꝯiūctā: qñ corpus repletū est: ⁊ nõ mūdificatū: ⁊ vt melius declarari possit Joānitius inquit Apostema est morbus ex triplici gñe morbi cõpositus. s. mala cõpłone: mala cõpõne: ⁊ soluta ꝯtinuitate: cā effectiua ēt põt eē duplex. s. extrinseca: ⁊ intrinseca: extrinseca põt eē casus: vel percussio facta in aliquo mēbro: ex q̄ fit dolor: ⁊ ꝯñter fit attractio mãei ad locū. Alia cā effectiua est intrinseca. s. virtus expulsiua stimulata a quali: ⁊ virtus ꝯtẽtiua stimulata a quãto: a qbus mittit mã ad aliqḋ mēbrū debile: ⁊ fit ibi mala cõpło mala cõpõ: ⁊ sołõ cõtinuitatis.

Quãtū ad 2m quõ aposta diuidit in gña: ⁊ spẽs dr: ꝙ diuidit in quatuor gña: sicut q̄tuor sunt humores. s. in aposta sanguineū: qḋ dr flegmon: in aposta colicuꝫ: qḋ dr herysipila: in apostema flegicum qḋ dr vndimia ⁊ in aposta melicū: qḋ dr sephyros. Sanguineū diuidit: qꝛ vel fit a sanguine nãli: ⁊ dr flegmõ: vł a sanguine nõ nãli: ⁊ h̄ est duplex: qꝛ vel fit a sanguine adusto: vł mixto cū alio humore: si adusto: dupłr: vł grosso: vł subtili: si grosso dr carbūculꝰ: vel antrax: si subtili dr carbo: vel ignis ꝑsicus: si vero cū alio humore dupłr: vel adusto: vel nõ adusto: si adusto: ⁊ fit cola dr panaritius: vł malū pini: si ex flegte adusto dr cēre: si melia adusta dr vena egrediēdi: si cū alio humore sine adustione: aut est cola: ⁊ sic fit flegmõ herysipilades: si dominat sanguis si vero dñat cola fit herysipila flegmonides: si vero miscet cū flegte dñante sanguine fit flegmõ vndimiades: sꝫ dñante flgte fit vndimia flegmonides: si vero miscet cum melia dñante sanguine fit flegmõ sephyrades: sed vincēte melia fit sephyros flegmonides. Colicum aposta diuidit: qꝛ vel fit a cola nãli: vel nõ nãli: si a cola nãli fit herysipila vera: si nõ nãli: dupłr: quia vel fit a cola adusta: vel mixta alteri humori si adusta dr herysipila corrosiua: si mixta alteri humori: si cū sanguine dr herysipila flegmonides: si cū flegmate dr herysipila vndimiades: si cū melia dr herysipila sephyrades. Formica est pustula pua ꝺ cola: vel pustule pue ex cola: ⁊ dupłr fit: vel a cola nãli vel nõ nãli: si nãli dr formica ambulatiua: si nõ nãli dupłr: vel a cola adusta: ⁊ dr formica corrosiua: vł ex mixtione alterius humoris: ⁊ dr formica miliaris ⁊ hoc dupłr: qꝛ vel talis mã adurit: vel nõ: si adurit dr formica miliaris corrosiua si vero nõ adurit dr formica miliaris ambulatiua: ⁊ sic tria diuersa apostta fiūt ex cola. s. herysipila: formica ambulatiua: ⁊ corrosiua: ⁊ formica miliaris ambulatiua: ⁊ corrosiua. Flegmaticum aposta diuidit: qꝛ aliud fit ex flegte nãli: ⁊ aliud ex nõ nãli si ex nãli dr vndimia: si ex nõ nãli dupłr fit: aut rõne sbe diuerse: aut rõne humoris alteriꝰ admixtione: si rõne sbe: aut nimis subtilis flegmatis ⁊ fit vẽtositas: ⁊ aquositas ⁊ sic aposta ventosum: vel aquosum fit: aut rõne grosse sbe ⁊ fit aposta grossum: mucilaginosuꝫ: aut gipseū: aut vitreū: ⁊ sic fiūt apostemata dura: vt nodi: glandule: ⁊ scrophule: si rõne admixtionis alteriꝰ humoris: tripłr fit flega nõ nãle: aut rõne admixtionis sanguinis: ⁊ sic fit vndimia flegmonides: aut rõne admixtionis cole: ⁊ sic fit vndimia herysipilades: aut rõne admixtionis melie: ⁊ sic fit vndimia sephyrades. Melicum aposta diuidit in duo gña: qꝛ vel fit ex melia: vel fit ex flegte indurato: ⁊ vtrūqꝫ põt dici sephyros: sꝫ factū ex melia diuidit in duas spẽs. s. in sclyrosim: ⁊ cācrū: dñt aūt qm̄ in cancro est tumor cū pulsatione: ⁊ dolore: ⁊ in circuitu sunt vene q̄si pedes: ⁊ fit ex mã adusta: in sclyrosi vero nullus dolor. Sclyrosis diuidit in verū: ⁊ nõ verum: verus fit ex melia nãli nõ verus vero fit ex melencolia nõ nãli: q̄ diuidit in quatuor spẽs 2m numeꝝ quatuor humoꝝ: qꝛ alius fit ex sanguine adusto: ⁊ dr sephyros flegmonides: alius ex mixtiõe cole aduste: ⁊ dr sephyros herysipilades: alius ex admixtione flegmatis adusti: ⁊ dr sephyros vndimiades: alius ex melia adusta: ⁊ dr sephyros adustus.

Quantū ad tertiū. s. quãtū ad intẽtiones curatiuas apostematū cõiter dr ꝙ quatuor sunt intẽtiones necessarie curatiue apostrium magnoꝝ. s. dicta ꝯueniēs: repcussio cãe añcedētis: resoło cãe ꝯiūcte: ⁊ correctio accñtiū: notant dr necessarie: qꝛ lꝫ minoratio mãe añcedētis cõueniat: tñ nõ ē necessaria: qꝛ qñ corpꝰ est mūdificatū nõ ꝯuenit siłr dr magnoꝝ apostrium qꝛ in ꝑuis apostematibus nõ reqrunt tot intẽtiones ⁊ si qs instaret ꝯ cām añcedētē ꝙ repcussio nõ ē intẽtio sufficiēs i magnis apostematibꝰ qꝛ si ex magna ꝑcussiõe: vł magna plenitudine fit magnū aposta nõ sufficit repcussio: stāte ēt mūdificatione corpis: qꝛ in magna ꝑcussione fit magna distēꝑātia: q̄re ꝯuenit ēt minoratio. Jtē ꝑ cā ꝯiūcta ñ suffic resoło: ꝓbat: qꝛ aposta ordinat i duplicē finē nãlē. s. in resołonē: ⁊ supurõnē: notant dixi in finē nãlē: qꝛ putrefactio: ⁊ icrudatio sūt fines ñ nãles: ex errore facti. Põt saluari h̄ modꝰ: ad pm negādo ꝙ stāte mūdificatiõe corpis si supueniat aposta magnū ex ꝑcussione ꝙ ꝯueniat minoratio: ad 2m dr ꝙ resoło est duplex. s. insensibilis: ⁊ sensibilis: q̄ fit ꝑ supurationē: ⁊ iõ sufficit resoło ꝑ cā ꝯiūcta qꝛ insensibilis: vel sensibilis: vel vtraqꝫ. Lꝫ hec sint tolerabilia: tñ clarius esset dicere ꝑ cā añcedēte: refrenatio mãe: ⁊ ꝑ cā ꝯiūcta maturatio mãe: ⁊ sic clarius ꝯprehēderet vtrūqꝫ disiunctim: vel coniunctim. Quantū ad 4m. s. ad

declarationē intētionū ꝑ exēpla p° ꝓ dicta: fit subri-
lis .s. sine carnibꝰ: ⁊ sine vino si virtꝰ: ⁊ etas ꝯsentiūt:
sin aūt ꝯcedat modicū vini bñ lymphati cū ferculo:
⁊ herbis 2° ꝑ cā añte .s. refrenatiōe eius ꝑ repcussiuū:
⁊ minoratiuū dicēdū est: de repcussiuo p° cōiter dr q
repcussiuū oz eē frigidū: ⁊ siccū: ⁊ cōiter fit hoc. ℞ bo
li armeni ʒ.j. olei rosati onc̄.j. misce Gal. ingr 2° ad
glauconē. Qz repcussiuū cōe: oībus māebꝰ est aqua: ⁊
acetū quātū sufficit ad potādū: silr oleū rosatū ⁊ ace-
tum est ꝯueniēs repcussiuū in oībꝰ māebꝰ. De mino-
ratiuo si sanguis peccat fiat flobotha si virtus: ⁊ etas
cōsentiūt si alr humor peccat da farmacū ꝑ minora-
tiuo: q̄re si cola peccat da ʒ.j.s. electuarij d̄ psilio cū
onc̄.j. lenitiui vel cassie: vel diasene distēpata cū de-
coctione recēti: ⁊ cordiali: ⁊ si flega peccat da ʒ.j.s.
diafiniconis cū onc̄.j. lenitiui distēpata ī decoctione
cordiali: ⁊ si melia peccat da ʒ.j.s. ꝯfectiōis hameb:
⁊ onc̄.j. lenitiui distēpata cū decoctiōe cordiali: De
maturatione vero māe ꝯiuncte cōiter dr q matura-
tio cōponit ex repcussiuo: ⁊ resolutiuo: ⁊ plus de rep
cussiuo ponit in pn° ⁊ plus de resolutiuo ponit apd
statū: ⁊ ingr Gal. 2° ad glauconē. Qz medicine matu
ratiue sūt duplices: qz q̄dā ꝯueniūt ī mā cala: ⁊ q̄dā
in frigidā: in mā cala ꝯuenit farina ordei: vel tritici
cuz aqua: ⁊ oleo: silr triticū masticatū: vl mica panis
cū oleo: ⁊ quātū plus cogr minus valet: ⁊ in frigidis
vero cō quāto plus cogr plus valet: in frigidis matu
rātia sunt farina seminis lini: farina fenugreci: mal-
ua: alchea: brāca vrsina: semē lini: fenūgrecū: hysopꝰ
humida: cepa: vinū: vitellꝰ oui: fermētū: adeps por-
ci nō salita: crocus: ⁊ ficus: ⁊ decoctio hoꝝ. Pro ma-
turatiōe flegmonis ℞ farine ordei: farine fenugreci
añ. onc̄.j. olei rosati quātū sufficit. Pro maturatiōe
herysipile ℞ farine lētiū: farine ordei añ. cū oleo rosa
to fac emplm ⁊ si herysipila corrosiua ℞ lactuce: sem
ꝑuiue: solatri añ. m.j. buliāt: postea incorpent cū fa-
rina ordei: ⁊ oleo rosato. Mirabile ꝓ flegmone facto
est mā adusta: ⁊ maxie in malo pini. ℞ succi apij: suc
ci solatri añ. onc̄.iij. pīguedinis veteris porci onc̄.ij.
fac bulire ad lentū ignē ꝑ quartā partē hore: deinde
adde cere albe. Pro maturatiōe vndimie ℞ aq̄ salse:
aque cineris: ⁊ cū pauco aceti. Itē olei rosati ⁊ aceti
añ. onc̄.j. ⁊ adde paꝝ salis: ⁊ paꝝ sulphuris. Pro ma
turatione sephyros opz prim mollificare: ⁊ prim re-
soluere: ⁊ miscer simul. Itē ℞ bdelij: armoniaci: gal
bani añ. ⁊ cū oleo de lilio incorpora: adde mucilagi-
nis seminis lini: ⁊ fenugreci: ⁊ misce simul: ⁊ medulle
oēs: ⁊ pinguedines ꝯueniunt. Pro correctione acci-
dētiū ꝓ dolore sedādo ℞ olei rosati cū duobꝰ vitellis
ouoꝝ: ⁊ fortius ℞ diaglonis maioris onc̄.j. armonia
ci ʒ.j. masticis: thuris añ. ʒ.s. cere q̄ztū sufficit: nos
addimus terbētine: ⁊ picis quātū sufficit: ⁊ facimus
cerotum.

De vulneribus.

In scd̄o cap. tractādū est de vulneribus: circa q̄
quatuor vidēda sunt: p° qd sit vulnus: 2° ī quot
gn̄a: vel spēs diuidit vulnus: 3° quot sunt intētiones
curatiue cuiuslibet gn̄is: vl spēi vulneris: 4° declarā
de sunt intētiones ꝑ exēpla. Quātū ad pm qd est
vulnus dr cōiter: q est solo ꝯtinui .i. corpis recens .i.
sine putredine: vel sic vulnus est solo corpis sine pu-
tredine: dr corpis ad dr̄iaz vlceronis: q̄ est solo suꝑfi-
ciei: dr sine putredine ad dr̄iaz vlceris: q̄ est solo cor-
poris cū putredine: ex hijs pz dr̄ia inter vlceratione:
⁊ vlcus: qz vlceratio est suꝑficialis: ⁊ vlcus ꝓfunduz
est: qz cū putredine. Quātū ad 2m .s. quo diuidit
vulnus: dr q diuidit p° in duo gn̄a .s. in vulnus ma-
gnū: ⁊ in vulnus paruū: vulnus paruū dr in q̄ nec ca
ro: nec cutis amputata est: sz tm̄ fissio: vel scissio facta
est: magnū vero dr in q̄ aliqd de cute: vel de carne ꝑ-
ditū est. Magnū vero vulnus subdiuidit in vulnus
mortale: ⁊ nō mortale. Vulnera mortalia sunt: q̄ po-
nunt in octo mēbris: vt expiētia ꝓptū est .s. in cere-
bro: ⁊ vesica: in corde: ⁊ diafragte: in epate: ⁊ renibꝰ:
in stomaco: ⁊ ieiuno: nō mortalia vero: sine salubria
sunt: q̄ sunt in alijs mēbris: q̄ reducunt ad qnqz .s.
ad mēbra carnosa: ad mēbra neruosa: ad ventrē: ad
pectus: ⁊ ad caput. Quātū ad 3m .s. ad intētiones
curatiua quot sint: ⁊ q̄ sint mō dicemus: ⁊ p° de vul-
neribꝰ ꝑ vis: qz de hijs cōiter ponit tm̄ vna intentio
curatiua: q̄ fit ꝑ agregationē ptiū ꝑ suturā factā cuz
filo de serico: ita vt inter vnū punctū: ⁊ aliud non sit
plus q̄z quātitas vnius digiti minores: ⁊ sic stare ꝑ
nouē dies ponēdo sup locū infirmū puluillū bōbicis:
⁊ ligatura incipiat a medio: ⁊ tēdat inferius: ⁊ alia
incipiat a medio: ⁊ tēdat in supius: ⁊ ꝑ tali curatio-
ne ponunt duo canones. Primꝰ canon est: q ꝓuidē
duz est ne inter labia vulneris cadat nec pilus: neqz
aliqd: qd ꝓhibeat ꝯglutinationē ptiū. Scd̄o canō ē:
q semꝑ dz fieri ꝯfortatio illius loci cū aliq̄ emplo in-
carnatiuo .i. ꝯglutinatiuo de qbꝰ .ī. dicet: ex hijs pz:
q sunt due intētiōes curatiue: ⁊ nō vna .s. agregatio
ptiū ꝑ suturā: ⁊ ꝯfortatio mēbris cū aliq̄ emplo ꝯglu
tinatico partiū vulneris. Scd̄o d̄ vulneribꝰ magnis
nō mortalibꝰ mō ponēde sunt intētiōes curatiue p°
cōes oībus: deinde spāles: in qbꝰ drnt. Intētiones
cōes oībus sunt q̄tuor: prima dieta ꝯueniēs: scd̄a re-
frenatio cāe añtis: 3a equatio cāe ꝯiūcte: 4a correctio
accedētiū dieta ꝯueniēs est dieta sublilis .s. sine car-
nibꝰ: ⁊ sine vino si virtus tolerat: ⁊ sit ꝯterus ferculis:
⁊ aqua zuccarata cū vino granatoꝝ. Correctio cāe
añtis cōprehēdit duo .s. minorōnē cāe añtis ꝑ flobo-
tham si sanguis peccat: vel ꝑ farmaciā si peccat alius
humor: ⁊ fm diuersitatē humoris da diuersitatē far-
maci: sic in apostematibꝰ dictū est: 2° cōprehēdit rep
cussionē: q̄ fit inungēdo cū bolo armeno mixto cum
oleo rosato. Equatio vero cāe ꝯiuncte dupli fit: sicut
duplex ē cā ꝯiuncta: vna positiua: ⁊ alia ꝓuatiua: cā
positiua est mā defluxa ad locū vulneris: ⁊ talis indi
get mūdificatiōe exsiccatiua. Cā vero ꝓuatiua ē pri-
uatio carnis ī mēbre carnoso: ⁊ fractura cranei: ⁊ in
hijs indiget gn̄one carnis: vel est ꝓuatio ptis mēbri:
vt in mēbro neruoso: ⁊ ī vētre: ⁊ pectore: in qbꝰ indi
get ꝯstrictione: vel cōglutinatione: vt infa dicet 4a
intētio ē correctio accidētiū. Multa accidētia eueni
re pnt: maxie dolor ī loco vulneris: ꝓ cuiꝰ correctiōe
ingr Gal. sedatio doloris fit cū rebꝰ anodinis: cuius-
mōi sunt camomilla: melilotū: anetū: ⁊ fenūgrecū: ⁊
olea ex hijs facta: ⁊ adypes anatis: ⁊ pulli: ⁊ medulle:
⁊ butirū: ⁊ spālr cū oleo rosato ⁊ croco: ⁊ vitello oui:
vel cū albumie: vl medulla panis: ⁊ si diceres d̄ firma
tione sanguinis nihil dicis: ⁊ tn̄ est pa intētio in vul-
nere: dr: q nō est intētio vlis in oībus vulneribꝰ ma-
gnis qz nō in vētre: nec in neruis: nec in pectore: sed
in carnoso: ⁊ capite sic. Quātū ad 4m declarabi-
mus spāles intētiones vulnerū: q̄ diuersificant scd̄m
diuersitatē mēbroꝝ. Unde in mēbris carnosis vulne
ra indigent tribus intentionibus spālibus pa est fir-
matio sanguinis: q̄ fit cū stuppa iuncta cū albumine
oui: ⁊

De vulneribus paruis.

De vulneribus magis.

oui: z posita. s. 2ª intẽtio spālis est gñatio carnis: q̄
fit cũ reb⁹ gñantib⁹ carnẽ z de hijs q̄dā sunt leuia q̄
debẽt administrari in corpibus humidis: z q̄dā sunt
fortia: q̄ debẽt administrari in corpibus siccis: leuia
sunt thus: mastix: myrrha colofonia. i. pix greca: fari
na fabarũ: z farina orobi: fortia sunt aristologia ꝯbu-
sta: clymia ꝯbustũ: oragātũ ꝯbustũ: radix oppopona
cis: yreos: farina lupinoꝝ: farina orobi: q̄ incorporent
cũ cera: z oleo: z fiat emplum 3ª intẽtio spālis est ci-
catrizatio. i. ꝯsolidatio: consolidatiua sunt centaurea
minor: ossa ꝯbusta: cortex arboris pini cũ ceroto: de
oleo rosato olibano: balaustijs galla: alumine: folia fi
cus lũbrici terestres: stercus canis: aristologia ꝯbu-
In neruis sta: z de ꝯpositis emplum de lino Auic. qḋ est mira-
bile. In neruosis vero mẽbris tres sunt intentiones
spāles: pª sutura nerui 2m Auic. 2ª exsiccatio: 3ª ꝯfor
tatio mẽbri: s3 de hijs dicā pmissis duobus: pº ꝙ ner-
ui: z tenãtos. i. corde musculoꝝ: q̄ ꝯficiunt ex neruis
patiẽtes pũcturā parati sunt incurrere spasmũ pp
plurimũ sensum eoꝝ: ligamẽtũ vero ligās ossa caret
sensu: spasmus vero fit pp oplõnẽ factam in neruis.
Scḋo opꝫ intelligere: ꝙ vulnus in neruo tripl'r pōt
fieri. s. 2m incisionẽ: 2m pũcturā: z 2m ꝯtusionẽ: z scḋꝫ
In incisione. incisionẽ dupl'r: aut p lõgitudinẽ nerui: aut p latitu-
dinẽ: z sic p latitudinẽ aut totaľr: aut nõ: z in pũctu-
ra accñtia peiora sunt: q2 ibi sunt due cāe spasmi. s.
dolor: z tertio virulentie: z si totus neruus incidaẽ
nõ sunt accñtia ita mala: q2 non ita cõicant cerebro.
Hijs pmissis pª intẽtio curationis nerui: q̄ est sutura
scḋm Auic. dupl'r interpretaẽ: vno mõ a Guielmo ď
salyceto: q simpl'r intelligit debere fieri suturā ner-
ui: cuius rõ est: q2 p suturā ptes nerui magis vniunẽ:
alio mõ ď a Dino: ꝙ sutura nerui nullo mõ ꝯuenit:
q2 pũgereẽ neruus: z cāreẽ dolor: s3 p suturā intelli-
git suturā carnis: q2 p eā fit agregatio ptiũ nerui 2ª
intẽtio: q̄ est exsiccatio 2m Gal. dꝫ fieri cũ medicami-
ne subtilis sbe: q̄le ẽ oleũ sambucinũ: z si hoc nõ pōt
hẽri tolle oleũ grossum 2m Auic. z hoc diuersimode
interpretaẽ: alij p oleũ grossum intelligũt fecem olei:
alij dĩr oleũ antiquũ: serapio vero dicit oleũ tm̃ buli
tum: vt ingrosseẽ ad spissitudinẽ mellis 3ª intẽtio: q̄
est ꝯfortatio mẽbroꝝ a qb⁹ nerui oriunẽ sic declaraẽ
a Gal. ingt Gal. inũge nocrā: z totum dorsum vsq3
ad caudā cũ oleo de lilio. Itẽ balsamũ inũctũ in no-
cra multũ ꝯfert in passionibus neruoꝝ. Ingt auen-
zoar loco balsami pōt poni oleũ antiquũ: in quo bu-
In pũctura. liat ambra. s. in onč. j. olei ℨ. j. ambre. Pro intẽtioni
bus curatiuis pũcture nerui tres sunt intẽtiones: pª
mitigatio doloris: 2ª exsiccatio ꝓpria: siue ꝓhibitio
putrefactionis: 3ª ꝯfortatio mẽbri. Pro mitigatione
doloris: qñ neruus coptus est laudaẽ terbẽtina cũ se-
rapino: z oleo. Item vngtum Gal. qḋ ℞. diaquilonis
onč. j. armõiaci onč. s. thuris: z masticis añ. ℨ. j. cere
onč. s. z fiat vngtum. Itẽ olei rosati vini añ. buliāt in-
tus lũbrici terrestres. Pro exsiccatiõe dictũ cũ oleo
sambucino vľ cũ oleo grosso mõ dicto supius: z p ꝓhi
bitione putrefactionis medicamẽ Gal. est mirabile:
qḋ ℞. rasine euforbij: picis: cere añ. onč. s. olei onč. j.
misce simul. Pro ꝯfortatione originis neruoꝝ inun-
ge nocrā: z dorsum vsq3 ad caudā cũ oleo de lilio: vt
dixit Gal. Pro intẽtionibus curatiuis contusionis
nerui: due sunt intẽtiones curatiue. s. maturatio: si-
ue mollificatio: z resolõ: maturatio: z mollificatio fit
cũ farina tritici: z aqua rosata aliud efficatius mal-

uauiscus coctus: z emplastratus: vel cepe coctum: z
emplastratum. s. Pro resolõne ꝯuenit emplum diaglo-
nis maioris onč. j. armoniaci onč. s. myrrhe: masti-
cis añ. ℨ. s. cere quātũ sufficit. **In vẽtre.** In vẽtre vero spāles
intẽtiones vulnerũ pma intromissio intestinoꝝ: scḋa
est sutura labioꝝ: 3ª medicamẽ incarnatiuũ. Pro in
tromissione intestinoꝝ atẽde: ꝙ si sint inflata opꝫ cũ
spõgia infusa in decoctione rerũ anodinarũ: z resolu
tiuarũ: in aqua: vel in vino resoluere vẽtositatem: vt
possint intromitti: z si nõ sufficeret hoc fiat tandẽ ali-
qual'r maior incisio intestini: z caue de zirbo: qḋ in-
tromittiẽ nõ sit aliqd corruptũ: q2 si nigrũ: vel viri-
de sit corruptũ est amputa: z residuũ laua cũ vino z
intromitte. Pro sutura intestini fiat sutura cũ filo
de serico in mirach: z syphach qm̃ velocius incarna-
biẽ: z cauẽdũ ne sanguis ꝯgelatus siaẽ ad intra: q2 si
eẽt sanguis ꝯgelatus oporteret mũdificare: siue extra
here: vt diceẽ in egritudine pectoris. Pro medicami
ne vero incarnatiuo. i. ꝯglutinatiuo: z caueat ne ia-
ceat suplocũ vulneris: p tali medicamine ℞. cẽtau-
ree minoris: aristologie rotũde: thuris masticis: myr
rhe: aloes: croci añ. coquanẽ in aqua: postea pistenẽ
addito oleo rosato oleo de mastice añ. onč. ij. farine se
minis lini onč. ij. ꝯfice emplum: si vero vulnus fit in
intestinis fiāt clysteria cũ vino nigro põtico: z si fue-
rit in grossis curabiẽ: s3 in subtilib⁹ diffi'le erit: z in ie
iuno nõ curaẽ pp multitudinẽ neruoꝝ: z arteriarũ: q̄
In pectore. sunt in eo pp ꝓpinquitatẽ ad epar. Pro intẽtionibus
spālibus vulnerũ in pectore: scias: ꝙ sunt tres pma
attractio māei ad exteriora: scḋa mũdificatio: tertia
est exsiccatio. Pro attractione ℞. terbẽtine onč. ij.
mellis onč. j. z bibaẽ: z ꝓhibe mollitiua: ne agregeẽ
mā in pectore: siue humores in ꝓfundo. Mulsa ẽt cũ
terebẽtina est ꝯueniẽs q̄ accepit duas ptes: aq̄ z vnā
mellis. Pro mũdificatione: mũdificatiuũ ꝯueniens
est diapenydiõ: z diadraganẽ: z silia: q̄ denẽ cũ aqua
decoctionis lyquiritie: hysopi: z passularũ: z si possi-
bile eẽt administraẽ eorũ infusum in mũdificatiuo:
vt sugat qḋ ẽ ĩ ꝓfundo vulneris: bñ eẽt: z si oporteret
lauare vulnus laua cũ oxizaccara: z mellicrate: z ca-
ue ne mũdifices cũ medicamine acuto: sicut est flos
eris. Pro exsiccatione fiat lotio cum vino: vel cũ aq̄
pluuiali: in q̄ terra sigillata decocta sit: z si coquanẽ
balaustie: cortices granatoꝝ: z silia olbus vulnerib⁹
ꝯferũt. **Pro craneo fracto** Pro fractura cranei quinq3 sunt intẽtiones
spāles pma firmatio fluxus sanguinis: scḋa trapāna
tio abraso prius capite: tertia mũdificatio: q̄rta gñā-
tio carnis: q̄nta cicatrizatio. i. ꝯsolidatio. Firmatio
sanguinis fit cũ bõbice infuso in albumine oui z posi
to. s. z si nõ sufficit: misce stiptica cũ illis. Trapāna-
tio fit facta prius certificatione de fractura cranei: q̄
fit ex quatuor signis pm fuit: q2 in principio vulneris
accidit vomitus: vel syncopis: 2m dolor fortis ꝯtinu⁹
in capite: 3m si filum teneaẽ ex vna parte cum dente
infirmi: z ex alia pte cũ manu tua: z ꝑcutiaẽ filũ: au
geẽ dolor capitis: 4m abraso capite si fixura aliq̄ capi
tis apparet posito ĩ claustro. s. fixurā rascatiõe facta
si nõ remoueẽ atramẽtũ significat fracturā: facta flo
both' a pnº ď vena cephalica post duos: vel tres dies
fiat trapānatio in duob⁹: vel trib⁹ locis: postea sepa:
qḋ intermediat inter vnũ foramẽ: z aliḋ vel cũ digi-
tis: vel tenaculis. Mundificatio fiat cũ pauco syndo
ne vel bõbice infuso ĩ oleo rosato: z vitello oui: z si vi
des durā matrẽ nigrā: vel viridẽ significat humores

vide in hoc
in Rxtis ad ex-
bo ibi Aqua-
ma Iuuenalis,
vide z in lin-
in compedio chy-
rurgie Sancti
barolitani,
cap. 4 ultimo

corruptos: q̄re pone solū mel rosatū.s̄.donec nigre do remoueat̃: ⁊ si nō remouet̃ fuge: q᷑ signū mortis est: ⁊ si sanies sit ibi infunde spongiā in vino nigro: ⁊ expressaꝫ suppone: q᷑ trahit: ⁊ in ꝯcauitate pone cotū: ⁊ pone.s̄.petiā infusaꝫ in oleo rosato deinde liga supra cū pāniculo. G̃natio carnis fit cuꝫ medicinis dictis.s̄.leuib᷒: ⁊ fortibus g̃nantib᷒ carnē: ⁊ ex illis fiat vng^tum^ vel emplr̃um: ⁊ ponat̃.s̄. Petrus de hebono facit vng^tum^ de eleni valde vtile ad hoc: ⁊ si mala caro g̃nata fuerit: remoue eā cū puluere de hermodactylis: ⁊ aluminis cōbusti: aliȷ̄ remouēt cū vng^to^ apl̃orū. Cicatrizatio.i.ꝯsolidatio fit cū greco maiori: vl̃ minori ⁊ hec sufficiāt ꝓ curatione vulnerū.

Nota opiniones.

Circa vulnera nota: ꝙ nr̃o t̄pe fuit q̄dā Januēsis nōie Juuenalis: q curabat oīa vulnera capitis .i. fracturas cranei cū aqua ardēti.i.cū aqua vitis.s. balneādo filla cū illa aqua: ⁊ ponēdo sup plaga: ⁊ postea aspergebat.s̄.pulueris hmōi ꝶ boli armeni: sanguinis draconis: terre sigillate: sarcocolle: mumie: aloes: myrrhe añ. Itē faciebat vng^tum^ ex dictis pulrib᷒ ꝶ pulueris onc̄.5.assungie porci onc̄.5.⁊ misce simul: ⁊ fiat vng^tũ^ ⁊ pone.s̄.cū petia: nec mirādū: q᷑ Petrus de argilata narrat: ꝙ apd̄ antiquos tres fuerūt opīões de curatiōe fracture cranei: p^a^ fuit Gal̃.⁊ Pauli: q alleganť ab Aui. q dixerūt: ꝙ curatio dꝫ fieri cū trapānatione cranei: vt bñ posset mūdificari. scd̄a opīo fuit Anselmi de genua: q dixit: ꝙ oīs fractura est curabilis cū potione: ⁊ emplr̃o: 3ª opīo fuit mediās īter has: q᷑ Theodoricus: ⁊ Henric᷒ antiquas fracturas curabāt cū trapāno: sꝫ recētes cū potione: vt Theodoricus: vel cū emplr̃o vt Henricus: sꝫ Lāfrancus curabat oēs fracturas cranei cū licinijs intinctis ī oleo rosato onc̄.ij. melle onc̄.i. ⁊ postea cū mūdificatione ⁊ puluere cordiali: exceptis in duob᷒ casib᷒: primus vbi os depressuꝫ fuerit: vt in ꝯtusione: scd̄s vbi os ꝑmat: ⁊ pungat duram matrē: q᷑ in hijs remouet os.

De vlceribus.

IN 3° cap. tractādū est de vlcerib᷒: in q̄ quatuor vidēda sunt: p^o^ qd est vlcus: 2° in quot g̃na: vel spēs diuidit̃ vlcus. 3° intētiones curatiue vlcerū ponēde sunt: 4° declarāde sunt intētiones ꝑ extra. Quātū ad p^m^ qd est vlcus cōit̃ dr̃: ꝙ vlcus ē solutio cōtinui in carne: in qua sanies: vel putredo g̃nat̃: ponit̃ solr̃ ꝯtinui loco g̃nis: dr̃ in qua sanies: vel putredo g̃nat̃ loco drīe: ⁊ ꝑ hoc differt a vulnere: dr̃ sanies: vel putredo: q᷑ sanies est alba: leuis: ⁊ eq̄lis: q̄m ī ea calor nālis vincit: dr̃ vel putredo: quia hec fit a calore ꝑter nām. Quātū ad 2^m^ in quot g̃na: vel spēs diuidat̃ vlcus. Cōiter sic fit diuisio vlceris: q᷑ vlcus vl̃ ꝓfundū: vel nō ꝓfundū: si ꝓfundū: vel est cū duritie in supiori pte. s. in orifitio: ⁊ sic est fistula: vel est sine duritie aliqua: ⁊ sic est vlcus corrosiuū: aut est cū duritie aliq̄: sed nō in orifitio: ⁊ istud est vlcus cancerosum: si vero non est ꝓfundū: aut ꝓuenit a col̃a acuta adusta: ⁊ sic ē vlcus virulētū: q᷑ facit saniē virulētā: ⁊ si ꝓcedat corrodēdo nimis faciet vlc᷒ corrosiuū: ⁊ ꝯñter ꝓfundū: si vero nō corrodet carnē faciet ambulatiuū: aut ꝓuenit a col̃a grossa: ⁊ sic erit vlcus sordiduꝫ: vl̃ putridū: ⁊ istud sordidū aliq̄n ē ambulatiuū: ⁊ aliq̄n corrosiuū: si mł̃tū corrodit corrosiuū est: si nō corrodit ambulatiuū tm̄ est. Quātū ad 3^m^.s. quot sint intētiōes curatiue: dr̃ cōit̃ ꝙ sunt q̄tuor: p^a^ intētio ē debitū regimē vite: 2ª intētio est debita purgatio māe añtis: 3ª est remotio cāe ꝯiuncte: 4ª ꝯsolidatio: p^a^ facit debitū regimē in cibo: ⁊ potu.s.vini: scd̄a facit debitā purgationē humoris: vel ꝑ flobotb^am^ vel ꝑ farmatiā s̄m peccatū humoris: 3ª cōplet̃ cū tribus intētionib᷒.s.cū mūdificatione: cū exsiccatione: ⁊ cū carnis g̃ñone: 4ª cōplet̃ cū ꝯsolidatione. Quātū ad quartū.s.ad declarationē intētionū cū ex^is^ dicimus: ꝙ p^a^ intētio.s.regimē vite dꝫ eē cū bonis.s. carnib᷒: ⁊ nō fructib᷒ cū bono vino: qd̄ g̃nat bonū sanguinē: ⁊ non cū aqua: 2ª intētio de purgatione: si fit pcm̄ in sanguine ꝑ flobotb^am^ purgari dꝫ: si ī alijs humoribus ꝑ farmatiā: ⁊ si peccat col̃a acuta: ⁊ adusta fac purgationē cuꝫ pyllulis de fumoterre: ⁊ si colera grossa purga cum ℨ.i.pyllularū aurearum: vel ℨ.ij. diasiniconis: ⁊ si flegma peccat sil̃r purga cū diasiniacone ℨ.ij. ⁊ si melia peccaret fiat purgatio cū ℨ.ij. cōfectionis hamech: 3ª intētio de remotione cāe ꝯiuncte sic declarat̃: q᷑ mūdificatio fit cū aq̄ maris: vel aqua cineris. Itē mellis onc̄.iij. terbētine onc̄.i.5.buliāt: ⁊ lauet̃ cū illa exsiccatio fit cū aq̄ aluminis. Itē aqua plātaginis: aq̄ rosaꝶ: aqua ferrata: mirabolani emblici cū mirtho: ⁊ balaustijs. G̃ño carnis dicta est supius in vulnere: q᷑ q̄dā leuia sunt: vt thus: myrrha: mastix: colofonia: farina fabaꝶ: farina orobi: fortia sunt aristologia ꝯbusta: clymia cōbustū: dragātū cōbstū: yreos. Cicatrisolidatio sil̃r dicta est supius in vulnere: vt cētaurea minor: ossa cōbusta: cortex arboris pini: olibanū: balaustia: ⁊ de cōpositis emplr̃uꝫ d̄ lino Auic. qd̄ ē mirabile ī hoc. Nota ꝙ fistula vltra quatuor intētiones cōes hꝫ duas spēales ītētiones: p^a^ est orifitiȷ̄ foramē ampliare qd̄ fit ponēdo tētā g̃rianem: aut mali terre: aut brionie: aut dragūtee: aut de medulla sambuci: aut ebuli ītus: ⁊ opꝫ ligat̃ illā: vt possit extrahi: ⁊ ꝓfundari dꝫ: ⁊ ꝑ.12.horas morari antequā extrahat̃. 2^a^ est fistulā mortificare: q̄ intētio compleť s̄m aliq̄s cū ꝑmixtione corrosiui: ⁊ s̄m alios cū incisiōe calositatis aut cū cauterio. Rogerius docet facere cū tēta de calce: ⁊ sapone: aut cū tēta de arsenico: que non fallit. Post hoc locū mortificatum mundifica: nota optimū mundificatiuū: ⁊ exsiccatiuū vlceris. ꝶ cētauree minoris: yreos: aluminis añ. ℨ.ij. misce: ⁊ bulias in aqua ordei.s. lib.ij. ⁊ cuꝫ petia intincta in dicta aqua balnea vlceri h̄bes: ⁊ ex illis tribus si fiat puluis: ꝓice de illo puluere sup vlcus: mūdificat: ⁊ exsiccat mirabil̃r: ⁊ etiā ꝯsolidat. Et postea mūdificatū ī carna. Serapio dixit ꝙ decoctio yreos facit oriri carnē ī fistulis: ⁊ vlcerib᷒ ꝓfundis: ⁊ h̄ d̄ vlcerib᷒ sufficiāt: ⁊ Apulei᷒ dixit: ꝙ termētilla cū aceto d̄cocta ⁊ trita: corpi apposita oēꝫ duritie remouet.

De medicinis calis: ⁊ frigidis ꝯfortātib᷒ mēbra.

PLacet hic addere medicinas cōfortatiuas mēbroꝶ: vt facilius possimus curare predictas egritudines ⁊ distinguere in calas: ⁊ frigidas: in simplices: ⁊ cōpōtas: vt facile sit inuenire eas: ⁊ p^o^ dicemus de medicinis cal̃is simplicibus confortantibus caput. Medicine simplices calefaciētes: ⁊ ꝯfortātes caput sunt iste. Salgema: ruta: beronica: maiorana: peonia: saturegia: camomilla: serpillus: pulegiū: calamentū: siler montanū: feniculus: lignū aloes: xilobalsamū: thus: landanū: folia lauri: sticados: melicoth: squilla: nux muscata: cubebe: ambra: melilotū: muschus: ⁊ silia. Medicine cōposite calefaciētes ad idē sunt: aurea alexādrina: plyris arcoticon: diascorion: diarodon: dialte diamarte cū muscho. Medicine infrigidātes caput simplices sunt papauer albū: visga

Ad caput

mus

ma:lactuca:viola:canfora:mandragora:folia myr-
ti:folia salicis acetũ:nenufar:rose: ⁊ similia. Medici-
ne infrigidãtes caput cõposite sunt zuccarũ rosarũ
Ad pulmonem. violatũ diapapauer. Medicine simplices calefacien
tes pectus: ⁊ pulmonẽ sunt hysop⁹:marubiũ: yreos:
enula campana: camomilla: radix altee: vua passa:
squilla:lignũ balsami:myrrha:serapinũ: liliũ:capil-
lus ven. liquiricia: spica. Medicine cõposite calefa-
cientes idẽ sunt diayris:diacalamẽtũ: diaprassium:
diahysopus: loch de pino: ⁊ silia. Medicine frigide
simplices infrigidãtes pectus: ⁊ pulmonẽ sunt iuiu-
be:sebesten:dragãtũ:gummi arabicũ: ⁊ indũ:semen
papaueris:amigdale dulces: viole cande:mora celsi:
sandali:zuccarũ: ⁊ silia. Medicine cõposite infrigi-
dantes idẽ diapapauer:diadragãtũ:diapenidion si-
Ad cor. ne spẽbus:zuccarũ rosatũ zuccarũ violatũ. Medici-
ne simplices calefacientes cor sunt melissa: borago:
enula campana: gariofili: cardamomũ: rosmarinũ:
lignũ aloes:ambra: muschus: os de corde cerui: cro-
cus:mẽta:ambo beẽ:cortex citri:doronici:sera:cube
be:ogimũ:gariofilata. Medicine simplices ĩfrigidã
tes cor. iacynthus:smyraldus:saphyrus:belirici:au-
rum:argentum: buglossa: kabeb: corallus: sandalus
vterqz canfora cũ perlis:spodiũ:rosa:bolus. Medici
ne cõposite calefaciẽtes cor: diamargariton:diacimi
num cordiale:diambra:plyris arcoticon:diãtes: ele-
tuarium de lapidibus. Medicine cõposite infrigi-
dantes cor. diarodon abbatis sine spẽbus:zuccarum
rosatũ ⁊ viole syrupus nenufarinus:triasandali:ma
Ad stomacum. nus christi plati:trocisci de canfora: trocisci de bolo
armeno. Medicine simplices calefaciẽtes stomacuꝫ
sunt mẽta:saluia:maiorana:absinthiũ:marubiũ:ani
sum:feniculus:ciminũ:mastix:galãga: gariofilus:zin
ziber:cinamomũ:macis:squilla spica:raffanus fenu
grecũ. Medicine cõposite calefaciẽtes stomacũ dia-
trion pipereon:diagalanga:rosata nouella: mel rosa
tus colatũ:vel nõ colatũ: dianysum: diaciminũ: dia-
calamẽtũ: ⁊ silia. Medicine simplices infrigidantes
stomacũ sunt rose:viole:plantago: lactuca: cucurbi-
ta:melones:citrulli: mala granata acetosa: citonia:
agresta: acetũ. Medicine cõposite infrigidantes sto-
macũ diacitonitẽ cũ zuccaro sine spẽbus:zuccarũ ro
satũ violatũ:syrupus rosatus violatus: triasandali.
Ad epar. Medicine simplices calefaciẽtes epar spica:squinã-
tum:cinamomũ:assarũ:eupatoriũ:absinthiũ:fumus-
terre:radices quinqz:capillus veneris:semen fenicu
li:anisi:carui:ameos:costus. Medicine cõposite cale
facientes epar sunt diacostũ:diaciminũ:rosata nouel
la:dianysum ⁊ diacalamẽtũ. Medicine simplices in-
frigidãtes epar sunt endiuia:lactuca:portulaca:epa
tica:viola:semina carũ:aqua ordei:solatrũ: sandali:
spodiũ:canfora: quatuor semina frigida: aqua rosa:
aqua endiuie:acetũ:berberis:aqua cicerũ. Medicine
cõposite infrigidãtes idẽ sunt triasandali:zuccarum
Ad splenem. rosarũ zuccarũ violatũ: ⁊ silia. Medicine simplices
calefaciẽtes splenẽ sunt capar⁹:tamariscus:cicorea:
scolopẽdria:aristologia lõga:cortex medianus raffa-
ni:cortex radicis genestre: borago: buglossa: nastur-
ciũ:calamentũ armonia:cũ calamus aromaticus:ru
ta:thimus:epithimus: amigdale: ameos: aq̃ ferrea:
semen anisi:feniculi:carui:ameos: radices ꝺ squilla:
acetũ squilliticũ:agnus castus: lupinus bdelion: ca-
storeũ: ⁊ silia. Medicine cõposite calefaciẽtes splenẽ

diacapar:diacalamentũ:diaciminũ:⁊ silia. Medici-
ne simplices infrigidãtes splenẽ sunt lactuca: endi-
uia:semina coꝝ:sandali: spodiũ: quatuor semina fri-
gida: acetũ. Medicine cõposite infrigidãtes idem
sunt diadragantũ:triasandali: ⁊ silia. Medicine tẽ-
perate calẽ:que pñt administrari pro nocumento sto
maci:eparis:splenis: fellis: ⁊ intestinoꝝ sunt iste ca-
momilla:melilotũ:radix lilij:borago:fumusterre:ca-
Ad renes pillus ven^is: ⁊ scolopendria. Medicine simplices
calefaciẽtes renes sunt saxifragia:milliũ solis:petro
siliũ macedonicũ: eruca: ⁊ semen eius: vrtice: cube-
be:brodiũ cicerũ rubeoꝝ:radices quinqz: spica nar-
di:spica celtica:squinãtũ:paritaria:senationes:dau
cus:iuniperus:grana pini: ⁊ silia. Medicine cõposi-
te calefaciẽtes idẽ sunt electuariũ ducis: filoantro-
pos:diacalamẽtũ. Medicine simplices infrigidãtes
renes sunt nenufar:semẽ lactuce:portulace:endiuie:
papauer album: virga pastoris:semina cõia quatuor
frigida:psiliũ:vinũ ciconioꝝ:plãtago. Medicine cõ-
posite ĩfrigidãtes idẽ syrupus nenufarinus: syrup⁹
acetosus:stomaticũ frigidus: ⁊ oĩa eletuaria infrigi
dãtia splenẽ: ⁊ epar. Medicine simplices calefacien
tes matricẽ sunt artemisia:ruta:saluia: sauina:myr Ad matricem.
ra:assa rubea tincto:ꝝ:iuniperus:pulegiũ:mẽtastrũ:
calamẽtũ:opoponacũ:lupini:spica:squinantũ:gal-
lia cinamomũ:calamus aromaticus:serapinũ: ⁊ oẽs
simplices calefaciẽtes renes dicte supius. Medicine
cõposite calefacientes idẽ sunt oẽs medicine: q̃ dicte
sunt. s. Medicine simplices infrigidãtes matricẽ: ⁊
ẽt cõposite sunt medicine eedẽ cũ medicinis simpli-
cib⁹: ⁊ cõpositis infrigidãtib⁹ renes. Medicine sim- Ad iuncturas.
plices calefaciẽtes iũcturas sunt hermodactylus:ypi
con:sq̃lla:armoniacũ: assarũ: castoreũ: euforbiũ:sto-
rax liq̃da: myrra:nasturtiũ: stercus vaccarũ: origa-
nũ:calamẽtũ:synapis:grana pini:cortex radicis ca-
paroꝝ: artetica: camomilla: enula gallia: raffanus:
ruta:serapinũ. Medicine cõposite calefaciẽtes idem
sũt ꝯfectio anacardina:eletuariũ diamartis:oximel
iuliani:oximel sq̃litticũ. Medicine simplices infrigi-
dãtes iũcturas sunt solatrũ:semperuiua:lactuca:endi
uia:mirtus:mucilago psilii:acetũ aqua rosata opiũ:
bolus armenus. Medicine ꝯposite infrigidãtes idẽ:
sunt habende cum infrigidantibus renes:que dicte
sunt superius: ⁊ etiam syrupus de seminibus frigidis:
sy^s limonum: ⁊ silia: ⁊ hec sufficiant.

De febribus.

Postq̃ʒ dictũ est de medicina practica in vli: q̃
docet qualitatẽ opãdi in vli: pñter dñdũ est de
medicina practica in particulari: q̃ docet qualitatẽ
opandi in pticulari: ⁊ p^o de egritudinib⁹ vlibus: q̃
sunt febres: 2° de egritudinib⁹ pticularibus a capite
vsqz ad pedes. De febribus vero ptractãdo dñdũ est
p^o qd sit febris: ⁊ quõ diuidit̃ in suas spẽs 2^m diuersi
tates suarũ cãruꝫ 2° q̃ sunt cause ipsarũ: 3° q̃ sint si-
gna eãrum: ⁊ 4° quõ curãde sunt p intẽtiones cura-
tiuas. verũ qr pfecta curatio febriũ ex cognõne triũ
rerũ pncipalr maxime depẽdet vt ingt Gal. in de fe
bribus ad glauconẽ. s. ex cognõne physis ꝓprij corpo
ris. i. ex cognõne cõplonis nãlis corporis: ⁊ ex cognõ
ne cãrum febris: ⁊ ex cognõne q̃tuor tempũ morbi: ⁊
notãter dixi pncipalr max^e dẽpẽdet ex hijs trib⁹: qr ad
dit: q ẽt medic⁹ dꝫ cognoscere febriũ diuersitates, 2^m
gen⁹: ⁊ spẽs: ⁊ addit ẽt duo alia: q̃ opꝫ medicũ cogno-

scere.s.pulsus venarū: ⁊ iuditia vrinarꝫ: qm̄ ex hijs duob⁹ intelligunt̄ spēs febriū: ⁊ causę: ⁊ tpa: iō neces se est prius ista p̄mittere: ⁊ bn̄ ventilare: antequā descendamus ad ꝓpositū nostrū: ⁊ prius rōnez assignabimus istoꝝ dictoꝝ. Ratio primi dicti .s. quare opꝫ prius cognoscere phisim ꝓpriam: est: quia datus est canon a Gal. Qꝫ scōm maiorē: vel minorē distantiaz corporis egrotātis a cōplexione nāli dꝫ medicus vti fortioribus: vel minus fortibus remedijs. Ratio scōi dicti.s.quare opꝫ cognoscere febrē scōm speciē in ordine ad causam ꝓpriam est: qꝛ curatio p se febris dependet ex cognōne sue cause: qm̄ curatio febris fit ex abscissione cause 3° tegni. Ratio tertij dicti.s. quare opꝫ cognoscer̄ quatuor tpa: qꝛ illa quatuor tpa sunt diuersificata scōm diuersam dispositionē causaꝝ: qꝛ in principio mā febris ē cruda: in statu vero digesta: ⁊ indeclinatiōe euacuāda si nā in statu nō euacuat: scōm ergo diuersa tpa diuersa auxilia ꝯueniūt. Ratio quarti de cognitione pulsus: ⁊ quinti dicti de cognitione vrine expressa est a Gal. quia p ista cognoscunt̄ febres: cause: ⁊ tpa morbi. Circa p̄mū dictū de cognitione phy sis cadit diffinitas lꝫ supra tacta sit: qꝛ si eger: q magis elongat̄ a cōplexione nāli fortioribus remedijs indiget: ecōtra q minus elongat̄: sed cū alter canō dicat: ꝙ oīs cura dꝫ fieri p ꝯtrariū equale in gradu.i.per quātū gradū egritudo exit a tempamēto per ꝯriū i tāto gradu dꝫ fieri reductio: ex hijs sequit̄ ꝙ si senex flegmatic⁹ in primo gradu incurrat febrē tertianā: ⁊ iuuenis colericus in p° gradu incurrat ꝯsilem febrē: cuꝫ inequalr̄ distent a tempamēto: qꝛ senex magis distat a sua ꝯplexiōe nāli: q̄ꝫ iuuenis, qm̄ iuuenis tm̄ p vnū gradū distat: senex vō p duos grad⁹: igit̄ p curatiōe senex fortiorib⁹ frigidis indiget: lꝫ illa frigida sint equalia in gradu: hoc aūt videt̄ absurdū: quia cū iuuenis sit calidior: ⁊ fortior sene fortioribus remedijs frigidis vti pōt: ⁊ magis tolerare poterit illa: q̄ꝫ senex frigidior: ⁊ d̄bilior: hoc est argumentū Auer. ꝯ̄ Gal. Rn̄sio dixit Gentilis quarta primi ꝙ senex indiget plus infrigidari: q̄ꝫ iuuenis: cū sit magis distemparus in calore: non tn̄ pōt ita cito infrigidari: sed paulatine. Declaremus ista: ⁊ dicamus: ꝙ lꝫ isti duo habeāt curari p frigidū eq̄lis grad⁹.s.scōi grad⁹: tn̄ senex idiget potētiorib⁹: siue fortiorib⁹ frigidis: sꝫ fortiora frigida pn̄t eē duplr̄ vno mō i maiori quātitate administrata: alio mō frequētius reiterata: primo mō nō pn̄t administrari nisi corpori fortiori: scōo mō pn̄t administrari corpori debiliori: vt in ꝓposito: ⁊ p verificatiōe canonis sufficit: ꝙ sint fortiora altero istoꝝ modoꝝ. Circa secundū dictū.s.circa cognitionē causarū ꝓpriaꝝ ipsi⁹ febris humoralis occurrūt aliq̄ difficultates qꝛ cū tales cause sint humores: q pn̄t duplr̄ euacuari.s.aut p floboth^am^ aut p farmatiā: p floboth^am^ quidē euacuat̄ sanguis aut humor mixtus sanguini: p farmatiā vero euacuat̄ quicūqꝫ alius humor a sanguine: ⁊ nō mixtus sanguini: sed qꝛ lenitio p̄suponit̄ floboth^e^ ⁊ farmatie de floboth^a^ pꝫ p Auenzoar in suo theysir dicētem: ꝙ nō debet fieri floboth^a^ nisi post corporis mollificationē: ne vene sanguine inanite sugant malas supfluitates ab intestinis: de farmatia pꝫ p Auice. quarta primi cap.3° dicentē. Qō aūt magis custodire debemus est habitudo canaliū: ne ipsi sint clausi: qm̄ post hoc totū possibile erit: vt aū maturationem ventrē soluas: iō prius de lenitione dicēdū est. Lenitio vētris duplr̄ fieri pōt.s.aut cuꝫ lenitiuo sumpto per os: aut cū clysteri. De p̄mo loquit̄ Auic. prima quarti cap. de cura putridarū in gn̄ali dicēs. Et soluant̄ cum syracost.i.cum māna: ⁊ syrupo violato.s.dādo onc̄.1.5.māne: ⁊ syrupi violati tātūdē: ⁊ d̄ clysteri loquit̄ Auic.codē cap.dicēs. Et magis dilectū apud me est administratio clysterioꝝ: ⁊ de clysterib⁹ cōis iuuamēti est clystere: qō fit ex oleo violato: ⁊ succo folioꝝ sicle.i.bletis: zuc° rubeo: vitello oui: ⁊ baurach.i.sale. Circa lenitionē ventris cadit difficultas qō lenitiuū ꝯueniētius est in febrib⁹: Ex vna parte vr̄ ꝙ lenitiuū sumptū p os sit ꝯueniētius: qꝛ illud est cōueniētius: qō est efficatius: sꝫ lenitiuū p os est efficatius: qꝛ mūdificat stomacū: ⁊ meseraicas: ⁊ intestina: clystere aūt solū intestina mūdificat ⁊ nō oīa: qꝛ nō transit monoculū: quare ⁊c. Ex alia pte vr̄: ꝙ clystere sit ꝯueniētius: qꝛ illud est ꝯueniētius: qō minorem molestiā dat corpori: sed clystere est hmōi: quia ꝓpter hoc Auic. dixit clystere est magis dilectū apō me quare ⁊c. Rn̄sio vr̄: ꝙ lenitiuū vnū dici ꝯueniētius alio in febribus pōt dici duplr̄: vel qꝛ efficatius est: vel qꝛ facilius: ⁊ sine molestia opat̄: primo mō lenitiuū p os est ꝯuenientius pp rōnem dictā: qꝛ non solū supfluitates fecales: sed ēt mūdificat stomacū: ⁊ meseraicas: scōo vero mō lenitiuū p clystere ꝯueniētius est pp rōnez dictā: quia facilius opat̄ ⁊ sine molestia: ⁊ iō opari vel cū vno: vel cū alio est in iuditio extimatiuo medici. Circa floboth^am^ vero occurrunt alique difficultates qm̄ in floboth^a^ aliqn̄ est intētio sanguinis: ⁊ aliqn̄ est intentio alioꝝ humoꝝ mixtoꝝ sanguini: ⁊ qn̄ est intētio sanguinis est de gn̄e cius: in quo nō expectat̄ digestio: ⁊ iō in febre sanguinis quāto citius fit tanto melius: ⁊ ante quartum diem debet ad minus fieri: sed floboth^a^ aliorum humorum mixtorum sanguini ante qartum periodum fieri debet: iuxta illud Auice. cap. de cura febris colerice pure. Et qn̄ possibile est vt floboth^es^ vsqꝫ ad tertiuꝫ periodū fac.s.inclusiue: sic glosant auctores. Circa floboth^am^ sanguinis ē duplex difficultas. Prima difficultas est: si floboth^a^ postponat̄ a principio.s. ꝙ nō fiat ante quartū diē an amplius fieri possit: Ex vna parte vr̄: ꝙ sic pp dictū Gal.9° de ingenio. Tu vero vtere hijs: q̄ solitus sum facere ⁊ q̄ vidisti nō curans numerū dierū: sed virtutē infirmi pcurrens vtrum fortis sit: incide venā nō solū i qnta die: sꝫ i quacūqꝫ die ad cū veneris. Item Auic.cap.de floboth^a^. Et non attēdas: qō quidā dn̄t: ꝙ non est bonum: vt post quartū diem fiat floboth^a^ qm̄ bonū est: vt fiat ēt si sit necessaria post 40ta dies ᵱm sentētiā Gal. licet p̄mittere sit melius: cum significationes fortitudinis fuerint. Ex alia parte vr̄ ꝙ nō ꝯueniat ex dicto Gal.9° de ingenio dicētis. Si aliqd ex negligentia medici floboth^am^ postponētis in principio oꝛtū curari expeditt: dabis aquā frigidā: ecce ꝙ nō ampli⁹ floboth^at^: sed dat aquā frigidā. Et Auic. vr̄ idē dicere in cap. de cura putridaꝝ cū dicit. Et cū postponit̄ floboth^a^ non est ei amplius intentio. Rn̄sio ad hoc sunt duo modi rn̄dendi: vnus Gentilis: q dicit. Qꝫ cum postponit̄ floboth^a^ non ei amplius intētio qualis fuit a principio.s.euacuare tantā quātitatē: sꝫ minus pōt euacuari: cū virtus sit aliqualr̄ debilior: ⁊ sic glosat dictū Auic. ⁊ ad dictū Gal. dicēt: ꝙ post floboth^am^ derelictā

cura

derelictam a principio ꝑ quã cõuenit multã quãtitatem sanguinis euacuare: si derelicta sit non est amplius facienda .s. cũ tãtã quãtitatẽ sanguinis euacuare nõ possit: ex quo virtus aliquãtulũ debilior est: posset tñ flobothe in minori quãtitate: sed illud nõ satisfacit ei. Alter modus respondẽdi est Azaranij singularissimi doctoris dicentis ꝙ cum in febre sanguis infirmus fuerit priuatus extractione sanguinis a principio: caueat ipm extrahere apd augmẽtũ ⁊ apud statum etiã si virtus fortis sit: rõ huius dicti est qꝛ cũ in febre sanguinis postponit flobotha a principio .s. post quartũ diẽ tanta sit inflãmatio sanguinis: vt magis sit intentio ad febrẽ: qꝫ ad causam: ⁊ iõ opꝫ extinguere: ⁊ ꝓpterea dat Gal. potum aque frigide in magna quãtitate post quartũ si dimissa sit flobotha secus autem est in alijs febribus: qꝛ flobotha dimissa a pnº potest recupari i illis: sꝫ in minori quãtitate: de illis loquit: quãdo dicit incide venã nõ soluꝫ in prima die: sed in quacũqꝫ die veneris ad illũ: dũmodo virtus sit fortis: ⁊ hec est melior respõsio. Scda difficultas circa talem flobotham sanguinis est. An oporteat extrahere tantã quãtitatẽ sanguinis: que sit vsqꝫ ad syncopim: more Gal. ⁊ quia hec difficultas tacta est in superiori tractatu diffuse iõ breuiter repetemus: quia vtilis est: ⁊ ꝙ nõ ꝯuenit extrahere quãtitatẽ sanguinis vsqꝫ ad syncopim adducemꝰ duas rõnes Auer. Prima fuit: quia ars debet imitari nãm: sed nũquaꝫ nã regulariter opando facit flobotham vsqꝫ ad syncopim: igit neqꝫ ars facere debet: scda rõ fuit: qꝛ ars nõ debet euacuare nisi qd superfluũ est: sed sic euacuando euacuat plusqꝫ qd superfluũ est: igit non dꝫ fieri. Rñdendo Gentilis dixit ꝙ Gal. loquit de flobotha in qua est festinantia enõmis sanguinis ꝓpter multã abũdantiã eius. Aue. vero loquit de flobotha in qua non est tanta abundantia sanguinis. Hec rñsio vana est: quia non soluit rõnes Auero. cõtra Gal. Nos aliter dicimus ꝙ Gal. intendit: ꝙ debet fieri flobothomia vsqꝫ ad syncopim .s. exclusiue: q̄ fiet tenendo pulsum in manu: qꝛ cum senseris aliquẽ defectũ statim claudes venã: ⁊ ꝑ hoc soluunt rõnes Auer. Vel dicas ꝙ intẽdit: ꝙ facienda est flobotha vsqꝫ ad syncopim .i. vsqꝫ ad lypotomiã: capiendo lypotomiam pro quocũqꝫ minimo defectu virtutis: ⁊ sic nõ euacuatur nisi supfluũ: ⁊ hoc nã multotiens facit: vel alr ⁊ melius: si plus iuuamẽti sit qꝫ nocumẽti. Circa flobotham alioꝝ humoꝝ mixtoꝝ sanguini cadit duplex difficultas. Prima difficultas est qd ꝑ humorez esse mixtũ sanguini intelligit: aut enĩ intelligit humorẽ appropinquare ad nãm sanguinis: vt dicit Auer. 2º colliget: aut intelligit humorẽ eẽ sic mixtũ sanguini: vt minimũ vnius ꝯtangat minimũ alterius: vt Arnaldus dicit. Cõtra primũ dictũ arguit: quia sequit: ꝙ nũquã calida esset mixta sanguini: ꝯñs falsuꝫ: probat: qꝛ calida ꝑ supfluã caliditatẽ terminũ decoctionis tempate transit: ex qua fit sanguis: sed ꝑ febrem magis auget caliditas: qꝛ facta est calidior: ergo magis elongat a nã sanguinis. Contra scdm arguit: qꝛ non põt fieri: vt minimũ vnius ꝯtangat minimũ alterius nisi ꝑ verã mixtionẽ: que est miscibiliũ alteratoꝝ vnio: ita vt minimũ vnius ꝯtangat minimũ alterius: vt dicit phs in fine primi de gñone: sed cum colla miscet sanguini: nõ fit vera mixtio: qꝛ non põt reduci mixtũ ad vnã formã: quare ⁊c. Ad hoc sunt duo modi respondẽdi: vnus cõis: ⁊ Auer. qui dicit humorẽ esse mixtum sanguini est appropinquare ad nãm sanguinis: ad argumentũ ꝯ dicit: ꝙ appropinquare ad nãm sanguinis ẽ duplr .s. in sba: vel in qualitatibus: nõ primo mõ intelligit: sed scdo mõ ⁊ si arguitur ꝯ quia colla in febre calidior est: qꝫ sine febre: igitur magis elongat in qualitatibus a sanguine: dr negando ꝯñtiam: qꝛ humiditas sanguinis plus facit ad ꝯtempandũ siccitatẽ colle: ⁊ ꝯñter caliditatẽ: qꝫ febris faciat ad augmentũ eius. Alter modus dicit: ꝙ esse mixtũ sangui est eẽ sic vnitũ sangui: vt euacuato sanguine necesse sit aliud euacuari: ⁊ ꝓpterea dicit: vt minimũ vnius ꝯtangat minimũ alterius: nõ tñ ꝙ sit vera mixtio: q̄ est miscibiliũ alteratoꝝ vnio ducens miscibilia ad vnã formã. Scda difficultas est de flobotha alioꝝ humorũ mixtoꝝ sanguini: vtrũ illa flobotha sit dimittenda quãtũ est possibile ꝑ consilium Auic. dicẽtis. Consiliũ quidẽ meũ in flobotha est: vt dimittat quantũ possibile est: ⁊ si nõ est possibile multiplicatio numeri melior est multiplicatione quãtitatis. Et arguit primo: ꝙ tale ꝯsiliũ Auic. est de flobotha alioꝝ humoꝝ mixtoꝝ sanguini: quia aut est de flobotha sanguinis: aut de flobotha alioꝝ humorum mixtoꝝ sanguini: sed nõ est de flobotha sanguinis: vt ꝓbabo: igit est de flobotha alioꝝ humoꝝ mixtoꝝ: pꝫ ꝯsequẽtia cũ maiori: minor ꝓbat: qꝛ nec prima pars ꝯsilij verificat de flobotha sanguinis: qꝛ illa est necessaria: igit nõ est dimittenda: nec scda pars verificat de flobotha sanguinis: qꝛ illa nõ est partienda sm Gal. In ꝯtrariũ arguit ꝙ non põt intelligi de flobotha aliorum humoꝝ mixtoꝝ sanguini: ⁊ primo quãtũ ad partem ꝯsilij: quia ꝑ consiliũ nõ est dimittendũ illud qd melius est fieri: qꝫ nõ fieri: sꝫ talẽ flobotham meliꝰ est fieri: qꝫ non fieri: pꝫ ꝑ canonẽ supra opꝫ in primis vt ꝯsideres dispõne virtutis: ꝙ si fuerit fortis: ⁊ fuerit qd vincit sanguis: aut cum eo: qd vincit sanguis: tunc flobotha est magis ꝯueniens: ⁊ ꝓprie cum fuerit vrina rubea grossa: igit talis flobotha non est dimittẽda: ⁊ 2º quãtũ ad partẽ secundã ꝯsilij: ꝓbat: quia flobotha nõ est ptienda: nisi qñ multa quãtitas sanguinis est euacuanda: aut virtus debilis est: sed nullũ horum est hic: quare ⁊c. Rº ad hoc sunt duo modi rñdẽdi: vnus est Gentilis dicẽtis: ꝙ Auic. in ꝯsilio loquitur de flobotha alioꝝ humoꝝ mixtoꝝ sanguini ꝓpter primaꝫ rõnem: ad rationẽ ꝯ dicit: ꝙ Auic. dat cõsilium ꝯditionatũ ꝙ si est possibile ipm alr liberari nõ fiat: quia hꝫ aliquid qd obstat: sin autẽ: partiat in vices: hec ille. sed non rñdet rõni facte in contrarium. Alter modus noster est: vnde dicimus duo: primo ꝙ consiliũ non est de flobotha facienda vel nõ facienda: ⁊ ratio est: quia datus est supra canon de flobotha facienda: vel non facienda: cũ dixit oportet in primis vt consideres dispositionez virtutis ⁊c. scdo dicimus ꝙ hoc cõsiliũ est de flobothomia tardanda: vel nõ tardanda: ⁊ ratio est: quia sequit ex prius dictis: qñ dixit: ꝙ flobotha in qua est intentio sanguinis non est de genere illius in quo expectatur digestio: sed expectatur digestio quando est intentio in alijs humoribus: quare sequitur: ꝙ prima non est tardãda: sed secunda sic: vt expectetur aliqua digestio in humoribꝰ ⁊ sic consiliũ est de vtraqꝫ flobothomia. prima pars est de flobothomia aliorum humorum: quia illa est dimittenda .i. tardanda quantũ est possibile .i. quan-

tum est ꝯueniens: ⁊ scđa pars ꝯsilij est de fleobotĥ san
guinis: qꝛ si non est dimittenda. i. tardãda: multipli/
cat. o numeri melioꝛ est. i. securioꝛ ē: ⁊ sic pꝫ ad ratio/
neꝫ Gentilis. Circa farmatiã sunt due difficultates:
pꝛima difficultas est ď hoꝛa exhibẽdi farmacũ: vnde
cum farmacũ dupľr administreť ẜm plurimũ. s. aut
in foꝛma potabili: aut in foꝛma pillulari. In foꝛma
potabili cõiter exhibeť in matutinis ł auroꝛa iuxta
illud Auic. xᵃ tertij cap. de pleuresi. Et soluantur in
nocte. In foꝛma vero pillulari cõiter exhibeť post ce
nam iuxta illud Damasceni. Medicinarũ maxĩe q̄
in summo capitis faciũt: post cenã: qñ itur doꝛmituꝫ
dande sunt. Circa hoꝛã exhibẽdi farmacũ cadit du/
plex difficultas pᵒ circa farmacũ potabile: qꝛ ars dꝫ
imitari nãm: sꝫ nã facit ẜm plurimũ euõnẽ ꝑ crisim
in nocte: iuxta illud scđe ꝑticule aphoꝛ. Quibuscũqꝫ
crisis fit: his nox difficilis ante acumẽ: supueniẽs vᵒ
leuioꝛ: vt in pluribus: ğ ars siľr dꝫ facere purgationẽ
in nocte: sꝫ data in auroꝛa facit in die purgationem:
quare ⁊c. Scđo circa pillulaꝝ arguiť: ꝙ nõ dꝫ dari
post cenã eunti doꝛmitũ: qꝛ aut illud farmacũ est le/
ue: aut foꝛte: si leue nõ est doꝛmiẽdũ supꝛa ẜm Auic.
quarta ꝑmi: ⁊ si foꝛte est parũ doꝛmiẽdũ est supꝛa ẜm
Auic. ⁊ rõ satis pꝫ: qꝛ multa doꝛmitio resoluit virtu
tem farmaci: ⁊ leuis actuat: qñ farmacũ est leue: q̈re
non ꝯuenit dare pillulas eunti doꝛmitũ. Reᵒ ad ꝑmũ
de farmaco potabili dꝛ: ꝙ dꝫ dari in matutinis in au
roꝛa: qꝛ in tali hoꝛa virtus est ꝯfoꝛtata tam ex somno:
q̄ꝫ ex cibo digesto: ⁊ ad argumẽtũ negať: ꝙ ars semꝑ
debeat imitari nãm: qꝛ nã aliqñ facit crisim in ꝓxi/
smo: ⁊ ars nõ dꝫ sic facere: sed ars dꝫ imitari nãm so/
lum in illis hoꝛis opantẽ: in q̄bus virtus est minus
apta molestari: sꝫ virtus est apta minus molestari in
auroꝛa: q̄ꝫ in alio tꝑe vt pꝫ: quare ⁊c. Pꝛ őt ẽt nega/
ri: ꝙ nã vt plurimũ faciat crisim in nocte: ⁊ aphoꝛ.
Hipocratis adductus potiᵘˢ dicit oppositũ: qꝛ si nox
est difficilis ante acumẽ. s. crisis: hoc est: qꝛ diuidit hu
moꝛes malos a bonis vt dicit Gaľ. ⁊ si nox supueniẽs
est leuioꝛ: nõ est nisi ꝓpter crisim factã in illo medio
inter noctẽ ꝑcedentẽ: ⁊ sequentẽ: quare inde facta est
crisis. Ad secundã difficultatẽ cõiter dꝛ ꝙ pillule: q̄
danť ꝑ purgatione capitis debẽt dari post cenã eun/
ti doꝛmitũ: qꝛ tũc magis euapoꝛãt ad caput: ⁊ ꝯñter
magis purgant caput: ad argumẽtũ dꝛ cõiter: ꝙ ta/
les pillule nõ actuanť nisi post digõnẽ cibi in stoma
co: ⁊ ideo nõ resoluiť farmaci virtus: ⁊ qñ dꝛ: ꝙ non
licet doꝛmire supꝛa: intelligiť ď datis in auroꝛa. Fun
damẽtũ hoc: ꝙ nõ actuenť pillule nisi finita digõne
in stomaco mihi dubiũ ē: ꝓpterea: qꝛ vidi multoties
illas opari post q̈tuoꝛ hoꝛas: ⁊ cũ molestia stomaci: ⁊
aliqñ tarde opari: ⁊ diminute valde ac si virtus fue/
rit resoluta. Pꝛopterea laudo dari pillulas post ꝑᵐ
somnũ: q est q̈tuoꝛ hoꝛarũ: vel circa: ⁊ doꝛmiat supꝛa
vnũ aliũ somnũ: qꝛ sic exhibẽdo semꝑ vidi ꝯferẽtiã:
⁊ ad dictũ Damasceni dꝛ: ꝙ intẽdit dare dr̃iaꝫ inter
medicinas datas in auroꝛa: ⁊ illas datas post cenaꝫ:
quia in auroꝛa nõ lꝫ doꝛmire supꝛa aut parũ: sꝫ post
cenã lꝫ doꝛmire vnũ somnũ: ideo dicit dãde sunt post
cenã eunti doꝛmitũ. s. qñ doꝛmierit prius vnũ bonuꝫ
somnũ. Ad illud dande sunt pillule post cenã eunti
doꝛmitũ. Nota: ꝙ dicit tꝑs vľe solũ: in quo debẽt da/
ri: qꝛ post cenã: sed nõ dicit tꝑs ꝑticulare: qꝛ nõ dicit
quãdo itur doꝛmitũ denť: sed dicit cui debẽt dari: qꝛ

illi: qui vadit doꝛmitũ. Et ex regula vľi intelligiť qñ
debẽt dari. s. qꝛ cũ cõuenit doꝛmire multũ supꝛa me/
dicinã: quare nõ statim debẽt dari qñ itur doꝛmitũ:
sed post pꝛimũ somnũ: qꝛ scđs somnus est paruus re/
spectu pꝛimi: ⁊ nota: qꝛ nõ dicit qñ vadit doꝛmitum
denť: sed dicit denť eunti doꝛmitũ: quare nõ qñ itur
doꝛmitũ: sꝫ eunti doꝛmitũ. s. post pꝛimũ somnũ. Scđa
difficultas est circa mãm euacuandã ꝑ farmacũ: qa
cuꝫ dicat Hippocrates ꝑma ꝑticula aphoꝛ. Digesta
medicari: ⁊ mouere nõ cruda nisi mã fuerit furiosa:
ex hoc dicto colligiť ꝙ mã furiosa sola euacuãda est
a pꝛincipio: digesta vᵒ euacuãda est in statu: vel post.
Circa mãm furiosam cadit duplex difficultas: ꝑma
est quid ꝑ mãm furiosam intelligit Hipᶜˢ ⁊ qꝛ Gaľ.
dicit ꝙ mã furiosa est: q̄ est mobilis de mẽbꝛo ad mẽ/
bꝛum: moderni vero dñt ꝙ mã furiosa est tribus mo/
dis: aut q̄ sua mobilitate peccat: quia mobilis est de
mẽbꝛo ad mẽbꝛũ: aut q̄ mľtitudine peccat: aut vene/
nositate peccãs: qꝛ quelibet harũ euacuãda est a ꝑñᵒ:
Est ğ difficultas quis hoꝝ ad mẽtem Hipᵗⁱˢ accedat.
si diciť ꝙ Gaľ. sequiť ꝙ Hipp. est diminutus: ꝓbať
ꝯñtia: quia nõ solũ mãm mobilẽ de mẽbꝛo ad mem/
bꝛum opꝫ euacuare: sed ẽt mãm peccãtẽ sui multitu/
dine: ⁊ ẽt mãm peccãtẽ sui venenositate. Si vero dꝛ
ꝙ moderni recte dñt ad mẽtẽ Hipp. sequiť ꝙ Gaľ.
non recte interpꝛetať Hipp. quod vꝛ absurdu. Reᵒ di/
citur ꝙ Gaľ. recte accedit ad mentẽ Hipp. interpꝛe/
tando ꝑ mãm furiosaꝫ mãm mobilẽ de mẽbꝛo ad mẽ
bꝛuꝫ: ⁊ ad argumẽtũ cũ dicis: ꝙ tũc Hipp. esset dimi
nutus: qꝛ nõ solũ mãm mobilẽ opꝫ euacuare a ꝑñᵒ sꝫ
etiã mãm peccãtẽ multitudine vel venenositate: dꝛ
negãdo: ꝙ sequať Hipp. eẽ diminutũ: qꝛ cũ hic agat
solũ de cura moꝛboꝝ acutoꝝ: ꝯñter tractat solũ ď eua
cuatione mãerũ illoꝝ moꝛboꝝ acutoꝝ: tales aũt mãe
peccãt solũ subtilitate: ⁊ nõ multitudine: neqꝫ vene
nositate: quare mobilitate peccant. Moderni vero
ampliãt dictum Hipp. de mã furiosa ad oẽm mãm a
pꝛincipio euacuandã. Ex vna parte vꝛ ꝙ talis mã
furiosa sit euacuãda eradicatiue: qꝛ cũ ex tali mã ti/
meať motus ad mẽbꝛũ pꝛincipale. s. ad coꝛ sed quan
tũcũqꝫ modica mã esset q̄ remaneret illa idẽ ꝑiculuꝫ
posset facẽ: q̃ tota mã igiť eradicatiue euacuãda est.
Ex altera pꝛte: ꝙ potius minoꝛatiue euacuãda sit mã
furiosa: quia nulla mã est magis apta moueri versus
coꝛ: q̄ꝫ mã venenosa: patet qꝛ a ꝓpꝛietate petit coꝛ: sꝫ
materia venenosa nõ euacuať nisi minoꝛatiue: pꝫ ꝑ
Auic. in cura febꝛis pestilentialis dicentẽ. Summa
curationis eius est exsiccatio. i. minoꝛatio: quare ⁊c.
Respondẽdo ad hoc sunt duo modi rñdendi vnus
cõmunis dicens: ꝙ mã pꝛopꝛie furiosa est: que subti/
litate non firmať: sed semper moueť de membꝛo ad
membꝛũ: ⁊ hec eradicatiue euacuãda est: quia quan/
tũcunqꝫ modica dimittereť: illa esset apta simiľr mo
ueri: ⁊ periculum inducere: ad argumentũ cõtra ne
gať: ꝙ materia venenosa sit magis apta moueri ad
membꝛum pꝛincipale: quia hec venenosa aliquando
quiescit: sed illa furiosa nũquam quiescit: quare non
valet argumentũ. Alter modus respondẽdi est Gen
tilis dicentis: ꝙ materia furiosa ꝓpꝛie requirit duas
conditiones: pꝛima est ꝙ sit mobilis de membꝛo ad
membꝛum: secunda ꝙ participet venenositate: ⁊ ad/
dit: ꝙ euacuanda est eradicatiue a pꝛincipio si vir/
tus consenserit: quod diciť ꝓpter materias febꝛium
pestilẽtialiũ

pestilẽtialiũ: que sunt mãe furiose ꝑprie: ꝛ tñ nõ sunt
euacuãde erradicatiue a pn° pp virtutẽ esse debilez:
quia talis febris a pn° debilitat virtutẽ cũ incipiat a
spirituũ malignitate. Circa mãm digestã due cadũt
diffi^tes prima difficultas est de mõ digerẽdi mãm: ga
fuerũt tres opiniones de hoc. pma fuit phi dicentis
ꝙ digõ procedit ingrossando: rõ eius est: qꝛ digõ fit a
calõ: calidi aũt est resoluere aliqd de mã: in quã agit
igiꝫ residuũ mãe remanet grossius. scõa fuit Rasis di
centis: ꝙ oĩs digõ ꝑcedit subtiliãdo: rõ est qꝛ digõ fit
a calõ: calidi aũt est subtiliare: ꝛ ꝑpterea mã subtilis
nõ indiget digõne: qꝛ sicut est apta ad motum: ita est
apta ad euacuationẽ: sed solũ grossa indiget digõne.
tertia fuit Gal. ꝛ Auic. q̃ dicit ꝙ digestio aliqñ ꝑce
dit subtiliãdo. s. qñ mã est inepta ad euacuationẽ pp
sui grossitiem: aliqñ vero ꝑcedit ingrossando: qñ mã
est inepta ad euõnẽ pp sui subtilitatẽ: qꝛ imbibiꝫ in
porositatibus mẽbri: ꝛ qꝛ determinatio huius diffi^tis
cõsistit in hoc: qꝛ alia est digõ in iuuatiuo: ꝛ alia est di
gestio in nocitiuo: phs loquiꝫ de digõne in iuuatiuo:
ꝛ illa semp ꝑcedit ingrossando pp rõnem dictã: me
dici vero loquũꝫ de digõne ĩ nocitiuo: ꝛ illa aliqñ ꝑ
cedit subtiliãdo: aliqñ ingrossando ßm Gal. ꝛ Auic.
licet Rasis velit ꝙ ꝑcedat semp subtiliãdo: qꝛ subti
le nõ indiget ꝑ sui euõne alia dispositiõe. cadũt ergo
hic due difficultates. Prima vtrũ digõ in iuuatiuo
semp ꝑcedat ingrossando: vt dicit phs. Cõtra argui
tur: qꝛ oĩs digõ fit a calõ 4° metheoroꝝ: sꝫ de rõne ca
lidi est subtiliare: igiꝫ digõ in iuuatiuo subtiliãdo ꝑ
cedit. Itẽ ex sanguine fiũt spũs ꝑ vlteriorẽ digõnem:
igiꝫ subtiliãdo ꝑcedit. Itẽ pruna: ꝛ pira acerba ma
turanꝫ ꝑ vlteriorẽ digõnẽ: sed hoc subtiliãdo fit: qua
re ꝛc. Itẽ in oĩ digõne iuuatiui fit sequestratio par
tium terrestriũ: g̃ residuũ subtilius est. Re° cõciliator
dĩa 50ª recitat tres opiones de hac mã. Prima fuit
quorũdã dicẽtiũ: ꝙ digõ semp ꝑcedit subtiliãdo pp
rõnes factas. Cõtra hanc opionẽ est phs 4° metheo
roꝝ q dicit: ꝙ digõ ꝑcedit ingrossando. Itẽ experiẽ
tia ꝑbat: qꝛ nucleus amygdale a pn° est sub forma cu
iusdã aque: ꝛ qñ cõpleꝫ maturatio est sicut sapa: igiꝫ
ingrossando ꝑcedit. Scõa dixit: ꝙ oĩs digõ procedit
ingrossando: rõ huius est: qꝛ digõ fit a calido faciente
euaporare partes subtiles: g̃ residuũ: qđ remanet est
grossius. Cõtra hoc vꝫ eẽ rõ: ꝛ expiẽtia: rõ est: qꝛ digõ
fit a calido subtiliãte: g̃ nõ fit ingrossando: expiẽtia
est: qꝛ poma: ꝛ pira: q̃ sunt a pn° dura: vt lapis fiunt
succulẽta: ꝛ mollia: g̃ subtiliãdo ꝑcedunt. Tertia di
cit: ꝙ aliqñ subtiliando ꝑcedit: aliqñ ingrossando: ꝛ
modus ꝯciliatoris in casu est: ꝙ oĩs digõ in iuuatiuo
ordinata ad restaurationẽ ꝑtis grosse ꝑcedit ingros
sando: notanꝫ addiꝫ ordinata in restaurationẽ ꝑtis
grosse: qꝛ si ꝑ digõnẽ fit restaurõ spũs: illa ꝑcedit sub
tiliãdo. Contra: qꝛ sic digõ ordinata in restaurõnem
partis grosse ingrossando ꝑcedit: sic digõ ordinata
in restaurationẽ ꝑtis subtilis subtiliãdo ꝑcedit: qua
re nõ magis ingrossando ꝑcedit. expientia ẽt ꝯ est de
pomis: ꝛ piris duris: q̃ per digõnẽ mollificando ꝑce
dunt. Gẽtilis dixit: ꝙ digõ in iuuatiuo aliqñ ingros
sando ꝑcedit: ꝛ aliqñ subtiliãdo: ꝛ declarat dicẽs: di
gestio vt est ꝑfectio humidi aquei a calõ circũstante
sicco terreo ingrossando ꝑcedit: sicut ĩ nucleo amyg
dale pꝫ: sed digõ: vt est ꝑfectio sicci terrei a calido cir
cũstãte humido aqueo: sic subtiliãdo ꝑcedit: vt pꝫ
in pomis: ꝛ piris. Cõtra hunc est phs 4° metheoroꝝ
qui dicit: ꝙ oĩa pepansim passa ex subtilioribus fiũt
grossiora: sed oẽs fructus digerunꝫ ꝑ digõnez: q̃ pepã
sis dꝫ ßm phuz ibi: est enĩ pepãsis digõ alimẽti in pe
ricarpijs: quaꝫ ꝛc. Itẽ phs arguit sic: necesse est dige
sta calidiora: ꝛ grossiora esse: g̊ calum digerẽs est ob
tinens supra mãm: mõ si digõ ꝑcederet mõ ingrossan
do: mõ subtiliãdo non ꝑhiberet vꝫ calidũ obtinere
supra mãm. Propterea nos alr dicimus: ꝙ digõ in
iuuatiuo ꝑcedit ingrossando: vt dicit phs: ꝑ cui⁹ de
claratione opꝫ p° intelligere: ꝙ digõ est ꝑfectio a pro
prio: ꝛ nãli calõ ex oppositis passiuis ßm phuz 4° me
theoroꝝ dꝫ ꝑfectio: qꝛ ꝑparatio est ordinata in for^am
mixti: dꝫ ex oppositis passiuis: qꝛ talis ꝑparatio fit ꝑ
debitã mixtionẽ humidi aquei cũ sicco terreo: ꝛ eꝯ
dꝫ a ꝑprio: ꝛ nãli calido: qꝛ mixtio est miscibiliũ alte
ratoꝝ vnio: ꝛ hoc fit a calõ nãli miscẽte partes 2° opꝫ
intelligere: ꝙ in digõne tali tres opões opꝫ ꝯsidera
re: p° diuisionẽ partiũ vsqꝫ ad minutissima: ꝑ quam
fit debita mixtio: ꝛ hec ꝑcedit subtiliãdo: 2° opꝫ ꝯsi
derare sequestrationẽ quarũdã partiũ: q̃ refugiũt de
bitã mixtionẽ: q̃ sunt ꝑtes feculẽte: ꝛ grosse: ꝛ hec ẽt
ꝑcedit subtiliãdo magis: 3° opꝫ ꝯsiderare euapatio
tionẽ partiũ iam depuratarũ: ꝛ hec ingrossando ꝑce
dit: ꝛ qꝛ finalr ordinaꝫ digõ in debitã mixtionẽ par
tiuꝫ depuratarũ: ex qbus fit aliqua euapõ: ꝛ ꝯñter in
grossatio huius residui: iõ digõ dꝫ ꝑcedeꝫ ingrossan
do. Scõa diffi^tas est circa mãm digestam. s. in tpe opꝫ
mãm digestã euacuare. Ex vna ꝑte vꝫ: ꝙ sit euacuã
da in statu qꝛ tũc euacuãda est cũ est cõpleta digõ ꝑ
Hip^es dicẽtẽ digesta medicari: ꝛ mouere nõ cruda: sꝫ
in statu mã est cõplere digesta: qꝛ status ẽ cũ vltimaꝫ
digõ: quare ꝛc. Ex altera ꝑte vꝫ Hip^es dicere ꝯrium
scõa ꝑticula aphor^oꝝ dicẽs inchoãtibus morbis siqđ
vꝫ mouendũ: moue: in statu vero silentiũ hꝛe melius
est: ꝛ Gal in cõmẽto dicit de euõne ꝑ flobotho^am ꝛ far
matiã: quoꝝ nullũ in statu faciẽdũ est. Re° dꝫ ꝙ qñ sta
tus q̊ ad digõnẽ cõiungiꝫ cũ statu accñtiũ nõ est eua
cuãdũ a medico cũ tunc expecteꝫ crisis nãe: qñ vero
status q̊ ad digõnẽ seorsum est a statu accñtiũ tunc si
in tali statu: si nã nõ mouet ĩ die cretica: moue tu ho
ra motus eius dicit Auic. siue mõ sit in vltima par
te status: siue in declinatione nõ refert. Hip^es loquiꝫ
de statu digõnis ꝯiuncto cũ statu accidẽtiũ: ꝛ Auic.
loquiꝫ de statu digestionis separatio a statu acciden
tium: q̃re. Circa tertiũ dictũ. s. ꝙ oporteat cognosce
re quatuor tẽpora: vt remedia ꝯuenientia suis tẽpo
ribus administrenꝫ: sciendũ: ꝙ alia remedia conue
niunt in principio. s. minoratiua: alia ĩ augmẽto vt
digestiua: alia in statu: vt erradicatiua: alia in decli
natione: vt balnea: alia ad pncipio vsqꝫ ad statũ: vt
correctio accidẽtiũ: ꝛ alia a principio vsqꝫ ad decli
nationẽ inclusiue: vt dieta ꝯueniens: de minoratiuo:
digestiuo: ꝛ erradicatiuo dictũ est: mõ restat dicere đ
balneo: ꝛ de correctione accidẽtiũ: ꝛ de dieta. Circa
balneũ cadit difficultas vtrũ balneũ aque dulcis tẽ
peratũ in caliditate ꝯueniat ĩ declinatiõe febris: ꝛ vi
detur: ꝙ nõ argumẽto cõciliatoris: qꝛ calidũ: ꝛ humi
dum sunt principia putrefactionis: igiꝫ nõ cõueniũt
in febribus dependẽtibus ex putrefactione: pꝫ ꝯñtia
cum antecedẽte. Confirmaꝫ argumẽto Gentilis: qꝛ
quod est difficile in obseruando: ꝛ parũ confert obser
uando: ꝛ non obseruando multum nocet: melius est

nõ facere: q̃z facere: sz balneū est hmõi: q̄ꝛ difficile est facere aquā tempatā ⁊ debitā morā obseruare: quare ⁊c. In ↄtrariuz est Gal. in epl'a ad Glauconē qui laudat balneū aque dulcis in febrib⁹ sanguineis: cholericis: ⁊ melẽcis: silr Auic. quare ⁊c. ⁊ rõne arguit: qꝛ morbus ex mala cõplexione cū mã duplici intẽtione correctiua indiget. s. euõne mãe: ⁊ alteratione remouẽre malā cõplexionē derelictā: sz febris putrida est morbus ex mala cõplexione cū mã: igit post euacuationē mãe indiget remouere malā cõplexionē calidā: ⁊ siccā: sed balneū aque dulcis facit hoc: igit indiget balneo maxĩe in declinatione: quia mã tota est euacuata: vel ꝑ maiori parte. R° dicimus: q̄ balneū aque dulcis ↄuenit in oĩ febre intẽtione sumpta a febre: qð notant addit: qꝛ põt esse aliqd ꝓhibens: vt est debilitatio stomaci in fleg^tica ⁊ oppilatio in effimera: cõcl'o pz: qꝛ in oĩ febre ↄuenit remouere malā cõplexionē calidā: ⁊ siccā derelictā a febre: quā balneū recte administratū est aptū remouere: quare ⁊c. Ad arg^ta ↄ̃ rñdet: ad p^m negat q̄ calidū: ⁊ humidū vlr intelligẽdo sint pn^m putrefactiõis: qꝛ ꝑ calidū: ⁊ humidum viuimus: sed calidū ꝓter nãm: ⁊ humidū derelictū a calore nãli sunt hũ pn^a putrefactiõis: sz balneū nõ est hmõi. Ad 2^m concessa maiore: negat minor: qꝛ calitas balnei tempata solo tactu cognosci põt: ⁊ mẽsura debite more facile cognoscit. s. donec non patit molestiā aliquā eger. Circa correctionē accñtiū duo sunt pncipalr vidẽda. s. quot: ⁊ q̄ sunt hmõi accñtia corrigẽda: scðo q̃o corrigẽda sunt. Quātū ad pmū cõiter distingunt ista accidentia scðm mẽbra principalia: vel associata eis: vñ cordis accidẽtia sunt syncopis: ⁊ dolor: ⁊ mẽbri associati. s. pectoris: ⁊ pulmonis accñtia sunt tussis: raucedo: ⁊ diffi^tas anhelitus: cerebri vero accñtia sunt dolor capitis: parafrenesis: instātia vigiliarū: ⁊ somnus sup̃fluus: mẽbri vero associati. s. sensuū oĩum dolor cuiusq̃z sensus. s. oculoꝝ: auriū: nariū: lingue: dẽtiū: fluxus sanguinis nariū: ⁊ circa linguā nigredo: asperitas. siccitas: ⁊ sitis: circa guttur alcola: diffi^tas deglutiẽdi. Epatis dolor: ⁊ mẽbri associati. s. renū dolor: ⁊ stomaci dolor: fluxus ventris: casus appetitus: bolismus: singultus: ⁊ fetor circa extrema rigor in pn° febriū. Circa dicta cadit difficultas vtrū debilitas v̄tutis sit accñs morbi: ⁊ vr: q̄ nõ: qꝛ virtus debilis: ⁊ debilitas virtutis sunt idē realr: sed virtus debilis nõ est accñs morbi: g̃ nec debilitas virtutis est accñs morbi. Itē debilitas virtutis est accñs virtutis: igit nõ est accñs morbi: quare. In ↄtrariū arguit: qꝛ qð ↄsequit morbū: ⁊ trahit ad se curā est accidēs morbi: sz debilitas v̄tutis est hmõi quare ⁊c. Itē debilitas virtutis est res ꝓter nãm: pz quia indicat de remotione eius: sed oĩs res ꝓter nãz est morbus: vel cā morbi: vel accidēs morbi: sz debilitas virtutis nõ est morb⁹: nec cā morbi: igit est accñs morbi. R° dicit: q̄ de accñtibus morbi possumus loq duplr. s. cõiter: ⁊ ꝓprie: loquẽdo ꝓprie: sic nõ est accidens morbi: qꝛ accñs dz esse distinctū ↄ̃ morbū: ↄ̃ virtutē: ⁊ ↄ̃ causaz morbi: sz debilitas virtutis nõ distinguit a virtute debili: nec debilitas v̄tutis est res ꝓter nãm: cū sit idē: q̄ virtus debilis: quare ⁊c. Cõiter vero loquẽdo de accñtibus debilitas v̄tutis põt dici accidēs inquātū sequit morbū: ⁊ trahit ad se curam: ⁊ ꝓpterea medicus hz ꝓuidere debilitati virtutis. Sz nota: q̄ duplex est debilitas virtutis: vna est ꝑ viam aggrauatiõis: ⁊ alia est ꝑ viā resol'onis: signū debilitatis virtutis ꝑ viā aggrauationis est qñ nõ ꝓcessit euõ aliqua: nec indigẽtia cibi: ⁊ potus: ⁊ hec talis debilitas indiget euõne: signū vero debilitatis ꝑ viam resol'onis est qñ ꝓcessit euacuatio sup̃flua: vel sanguinis: vel alioꝝ humoꝝ: ⁊ talis indiget' restauratiõe. ex maxĩe restaurantibus est aqua carnis. i. brodiū consumatum: ⁊ vinū vernacinū. Qua ēt: ⁊ testiculi sunt restaurātia: diamuschū dulce cū ↄserua citri ēt restaurātiuum cordiale est: ⁊ lz triplex sit virtus. s. vitalis: aĩalis: ⁊ nãlis ꝑ debilitatē semp intelligit solū de virtute vitali: q̄ etiā extrinsecus ↄfortat cū epithimate cordiali: quare ⁊c. Quātū ad 2^m q̃o succurrẽdū sit dictis accidẽtibus dicemus: ⁊ p° q̃o syncopi succurrendū sit: est aūt syncopis ſm Gal. subitus casus virtutis: ſm Auer. 7° colig. Syncopis est dissol'o: fit aūt syncopis necessario ex oĩ re dissoluẽte virtutē. s. a mala cõplexione cordis calĩa: vel frigida: mala vero cõplexio cal'a cordis aut fit ex aere cal'o: sicut contingit ex diu morari in balneo cal'o: aut a complexione cal'a totius: vt a causone: frigida vero ꝓuenit a rebus extrinsecis frigidis: vt ambulare ꝑ loca frigidissima: aut a mala cõplexiõe frigida intrinseca mẽbroꝝ pñcipalium iuuamẽti: sic ex ore stomaci: ⁊ suffocatione matricis: aut a mala cõplexiõe totius frigida: sicut ↄtingit in febrib⁹ putridis: q̄ fiunt ex humorib⁹ grossis: ⁊ viscosis: ⁊ hec ↄplexio frigida qñq̃z fit ex sup̃flua euõne diminuẽte calorē nãlem: vel fluxu sup̃fluo vẽtris: vel vomit⁹: vel sup̃fluo fluxu sanguinis nariū: vl' hemoroidaꝝ: vl' mẽstruoꝝ: ⁊ qñq̃z ex aptura subita magni apost^ate silr vigilie h̄ facē pñt: ⁊ accñtia aĩe: sic excedēs gaudiū: ⁊ tristitia: q̄ exhalare faciunt calorē nãlem. Si syncopis facta sit statim succurrat dando vinuz odoriferū cū mica panis: vel dando vinū cū portiuncula electuarij cordialis. s. diamusci dulcis si cā sit frigida: si vero cal'a misce cū acetositate citri: deinde fac epithimata ad cor: ⁊ si venit a cā frigida intrinseca limphet vinū cum aqua cal'a: ⁊ si venit a cā cal'a limphet cū aqua frigida: si vo times futurā syncopiz ex col'a abūdāte in ore stomaci ꝓuoca vomitū cū pẽna: ⁊ si nõ põt da mediū cyathum olei tepidi dicit Gal. qꝛ ꝓuocabit: aut saltē mollificabit ventrē. Auer. dicit q̄ oleū magis stimulabit virtutē stomaci: q̃z humor: quare melius est ↄfortare stomacū cum mastice: ⁊ spica nardo: ⁊ succo citonij. Si times futurā syncopim ex dolore: si potes remouere cām melius est: ⁊ si nõ sit tp̃s remouendi cām da stupefactiuū: ⁊ si cā frigida sit augmẽtabit morbus postea: ⁊ si cal'a non stupefactiuū ē filoniū romanū. ʒ. j. ⁊ sit correctū per sex mẽses: si vero times futurā syncopim ex sup̃flua euõne: plib⁹ modis euacuare debes: p° trahẽdo mãz ad oppositū: 2° ↄfortādo mẽbrū: vñ fluit mã ne sup̃flue fluere possit: 3° stringẽdo vias: vñ fluūt humores ad locū: 4° impediẽdo virtutē expulsiuā ne sup̃flue expellat: sic fit in col'ica passione: in qua vomitus: ⁊ secessus simul fiunt qꝛ curat stringẽdo: ⁊ ligādo crura: ⁊ brachia: ⁊ ponẽdo eos in balneo: ⁊ cū hoc hēm⁹ necessitatē ponẽdi stiptica intus: ⁊ extra: ⁊ qꝛ balneū hz resoluere: ⁊ euacuare: ideo cū timore hoc faciendū est: ⁊ exhibẽdo plus stiptica. Si vo times syncopiz ex fluxu sāguĩs nariū: si fuerit ex nare dextra: ponẽde sunt vẽtose sup epar: ⁊ si fuerit ex mẽstruis sup̃fluis ponemus vẽtosas super mãmillas: ⁊ hic danda sunt stiptica:

potus olei

stiptica: q̃ habeant constringere orificia venaꝝ: sicut mastix: ⁊ aque aluminose ꝓprietatẽ mirabilẽ hñt infirmãdo fluxũ sanguinis: ⁊ Gal. particula sexta de tyriaca ad Cesarẽ dicit limatura cornu tauri stringit fluxũ sanguinis ex narib⁹. Si vero times syncopim ex supfluis vigilijs succurẽdũ est cũ cibis hñtib⁹ proprietatẽ inducẽdi somnũ: vt lactuca: papauer: ⁊ cuȝ vnctionib⁹ somniferis: sicut est oleũ nenufaris: ⁊ violarũ: ⁊ si nõ ꝯferũt hec da ʒ. j. tyriace noue. s. que sit q̃tuor mẽsiũ: vel circa: qñ vadit dormitũ: ⁊ inũge palatũ ex illa. Pro cura accñtiũ mẽbri associati. s. pectoris: ⁊ pulmonis: q̃ sunt diffi^tas anhelitus: raucedo: ⁊ tussis: ꝓcede sic. Pro cura diffi^tis anhelitus: scias ꝙ talis diffi^tas aut fit ꝑꝑ spasmũ: aut ꝑꝑ mãȝ ꝑfocatiuã descẽdẽtẽ ad guttur: aut ꝑꝑ debilitatẽ ĩ neruis: si ꝑ^o mõ cũ spasmus sit ꝯctio mẽbri v̾sus suã originẽ: hoc vel fit subito: ⁊ tũc fit ꝑꝑ mãȝ cataralẽ descẽdẽtẽ humidã: ⁊ cura est cũ euacuãtib⁹ oĩ mõ: aut fit paulatine post febres lõgas: ⁊ ẽ spasmus de inanitiõe: ⁊ ꝑ cura indiget humectãtib⁹: ⁊ balneo aq̃ dulcis: ⁊ bibere lac: si v̾o fit ꝑꝑ mãm ꝑfocatiuã descendẽtẽ ad guttur euacua mãm cataralẽ fluẽtẽ: ⁊ illã fluxã digeras ꝑus postea euacua: si v̾o fit ꝑꝑ debilitatẽ v̾tutis neruoꝝ: cõforta neruos: qđ fit cũ vermib⁹ luti bulitis in oleo camomille vel đ costo ꝺȝ Gal. Pro cura raucedinis: nota ꝙ qñ cãna pulmonis est lenis: siue eq̃lis: tunc vox est lenis: qñ vero est ineq̃lis: tũc est rauca: dupl'r aũt fit rauca: aut ꝑꝑ exsiccationẽ hũiditatis nãlis: q̃ applanat cãnã: signũ huius est vox sonora: ꝑ cura indiget humectãtib⁹: aut fit rauca ex humiditate fluẽte ad cãnã signũ est: q̃ vox est obtusa: cura huius est diuersio: ⁊ euõ ꝑmissis digestiuis. s. syrupo đ ligritia: syr^o de ysopo: ⁊ hmõi: ⁊ dixit Rabi Moyses. Cibariũ factũ ex caulib⁹ curat raucedinẽ. Ad raucedinẽ subito fcãȝ ℞ thuris ʒ. j. pone sup carbones ignitos: ⁊ fac vt recipiat fumũ ꝑ os: postea da mediũ ciatũ aq̃ aliqual'r calẽ dissolute cuȝ penidijs ⁊ statim cessabit raucedo: ⁊ fac alio sero id idẽ exptũ a nobis. Pro cura tussis: scias: ꝙ tussis ẽ cõmotio nõ nãlis pulmonis ⁊ pectoris: ⁊ diafrag^tis ad expellẽdũ rẽ nociuã in illis ꝑtibus exñtẽ: ⁊ causaꝫ ꝑtim a virtute aĩali trãsmissa a cerebro: ꝑtim ex nãli: si tussis fit a mãᷓ euacua: si sit sanguis cũ flobotħ^a cephalice: si sit alius humor euacua cũ farmaco ꝑmisso digestiuo. s. sy^o de ligritia: sy^o violato: ⁊ euacua cũ pyllulꝫ de agarico: si v̾o sit tussis a mala cõplexiõe sine mãᷓ: cuius signũ: q̃ nihil spuit cũ tussi da ꝯ̃ria illi male ꝯplexiõe: si cal'a: ⁊ sicca sit Auic. dat tria remedia: ꝑ^m est tenere pyllulas bichichias in ore: 2^m est electuariũ factũ ex papaueꝛ: ⁊ medulla cucurbite: ⁊ amido: ⁊ silib⁹: 3^m est vtaꝫ sy^o violato: ⁊ loch facto cũ dragãto: ⁊ penidijs: ⁊ zuccaro: si mala cõpl'o sit frigida: ⁊ sicca: vtaꝫ cal'is: ⁊ hũidis. s. sicubus: passulis: ligritia: iuiubis ⁊ faciat aquã pectoralẽ: si tussis sit a mã exñte in pulmone facta purgatione vtere secreto nr̃o ℞ terbẽtine: mellis albi añ. onc. j. dragãti ʒ. ij. fiat electuariũ: qđ capiat de mane in q̃tuor vicibus: h̾ idẽ valet ad diffi^tem anhelitus: ⁊ ad raucedinẽ ⁊ ad tussiȝ. Pro cura accñtiũ cerebri: q̃ sunt dolor capitis: parafrenesis: vigilie supflue ⁊ somnus supflu⁹. Pro dolore capitis: euacua mãȝ a qua ꝓcedit dolor si est possi^le ⁊ si nõ potes euacuare ꝑ tũc: diuerte cũ vẽtosis in spatulis positis: postea euacua: post euõnẽ fomẽta locũ cũ anodinis. ℞ floꝝ camomille: meliloti: aneti: fenugreci: floꝝ nenufaris: añ. m. j. capitũ papaueris: mſis violaꝝ añ. m. s. buliãt in aq̃: postea cola: ⁊ cũ spõgia infusa fomẽta locũ ter: q̃ter: ⁊ postea emplã locũ tyriaca noua 4^or aut sex mẽsiũ. s. vntie vni⁹ distẽpate cũ oleo ro^to ⁊ si nõ hẽs talẽ tyriacã: loco ei⁹ pone trocisco ꝝ stelle ʒ. j. sil'r distẽpa cũ oleo rosato ⁊ appone sup petia: ⁊ pone ad locũ doloris. Pro parafrenesi: scias: ꝙ parafrenesis ẽ apparẽs frenesis: ꝫ nõ est frenesis: q̃ est apost^a colicũ: ꝫ hec ẽ alienatio facta a vaporib⁹ cal'is ipsius febris: ꝑ cura sunt tres intentiones: ꝑ^a est diuersio cũ fricationib⁹: ⁊ vẽtosis: in spatulis: ⁊ ligature in crurib⁹: ⁊ cũ applicatione sanguisugaꝝ ad hemoroydas: ⁊ cũ clysterib⁹: 2ª intẽtio est reꝑssio cũ oxirodino ad frõtẽ: ⁊ exhibitione iuleb rosati ⁊ epythima epar cũ frigidis: 3ª ĩtẽtio est resolõ: q̃ fit cũ pulmone vulpis posito sup caput: aut colũbo: vel pullo sciſſo ꝑ lõgũ ⁊ posito sup caput rosuȝ: aut cũ spongia infusa in decoctione camomille: ⁊ mellilotí. Pro vigilijs supfluis: nota ꝙ hec fiũt vel a mala cõplexiõe cal'a: ⁊ sicca: vel frigida: ⁊ sicca solũ sine mãᷓ: vel a mã sicca exñte in cerebro: vel ex vaporibus solũ elleuatis: si ꝓueniũt vigilie supflue ex ꝑñtia mãe in capite: cura ẽ euacuare mãȝ illã: si v̾o est ex vaporib⁹: cura est reprimere vapores illos: ⁊ diuertere cũ fricationib⁹: ⁊ ligaturis ad crura: ⁊ epythimare epar cuȝ frigidis: q̃ elleuanꝫ ab eo: ⁊ euacua mãs a q̇bus elleuanꝫ vapores: si v̾o est a sola mala cõplexiõe sicca: cura est cũ humectãtib⁹ tã ad intra: q̃ȝ ad extra: ad intra cũ iuleb đ papaueꝛ mixto cũ aq̃ ordei. Ab extra vero cũ lotionib⁹ factis ad crura: ⁊ brachia ex decoctione capitũ papaueris: ⁊ folijs vitis: salicis: ⁊ bardãdinis: ⁊ cũ vnctionib⁹ ad tẽpora: ⁊ nares cũ oleo violato: ⁊ de nenufare: ⁊ de papauere: ⁊ cũ olfactiõe hoꝝ: ⁊ si hec nõ ꝓtulerint adde vnctionib⁹ nariũ modicũ tyriace noue q̃tuor mẽsiũ: vel intinge palatũ cũ modico tyriace noue ad q̃ȝtitatẽ auelane. Secretũ amici nr̃i ℞ croci: opij: ligni aloes añ. g̃na. vj. ⁊ fac stuellum: ⁊ pone ad intra narẽ donec inducat somnũ: postea extrahe cũ facit somnũ: ⁊ oȝ eẽ ligatus: vt possit extrahi. Pro cura somni ꝓfundi: ⁊ fiãt oẽs diuersiones possibiles fieri cũ fractionib⁹: ⁊ ligaturis: ⁊ vẽtosis: ⁊ clysterib⁹: ⁊ aceto ad nares: ⁊ cuȝ applicatione sanguisugaꝝ ad hemoroydas Alexãder yatros dixit: ꝙ sternutatõ ꝯuenit ꝑus purgato cerebro cũ pyllulis: al'r nõ ꝯuenit: q̃ facit agitationẽ: laudat vlt^o castoreũ sup oĩa. Q̃ si corpus sit plectoricũ dat ʒ. ij. de castoreo cũ ʒ. s. diagridij: si v̾o nõ est plectoricũ dat castoreũ solũ: ⁊ nõ min⁹ q̃ȝ ʒ. s. cũ oximelle. Gal. v̾o refert Mesue nõ trãsit qñq̃ȝ g̃na castorei: ⁊ nos exꝑti sumus dare solũ qñq̃ȝ g̃na cũ oximelle: ⁊ sanauit. De vigilijs supfluis fac inũctione Auic. ad nares. ℞ opij: croci: ligni aloes añ. g^a. v. Itẽ vng^uentum populeõ ꝯfert. Itẽ lauãde cũ capitib⁹ papaueris: lactuca nenufare: violis: folijs vitis: salicis: cãnaꝝ añ. fac bullire in aq̃: ⁊ laua crura: ⁊ brachia. Itẽ da ʒ. j. tyriace quatuor annoꝝ media nocte. Itẽ vltimo da duas pyllulas opiatas. s. de cinaglossa: ⁊ de storace. Item prius humecta syncipud cum lacte: vel cum aliquibus rebus humidis. Pro cura accidentium membri associati. s. sensus: que sunt dolor auris: dolor oculi dolor dentis: fluxus sanguinis nariuȝ: asperitatis: ⁊ siccitatis ligne nigredinis ligne: sitis superflue: ⁊ alcole. Pro cura doloris auris. ℞ porcelloꝝ. S. An-

tonij: ⁊ bullias in oleo amigdalarū amarar ⁊ de illo
calido pone tres guttas in aurē. Ad idē ℞ scarabo/
nes .s. manipulū vnū: ⁊ bullias in oleo dicto: ⁊ de illo
pone in aurē. Ad idē secretū nr̄um ℞ cepā pforatā
in medio: ⁊ infunde oleū dictū: ⁊ coq̃: deinde empl̄a
sup aurē: sanat dolorē: ⁊ aperit apost.ᵘ ¶ Pro cura do/
loris oculi ℞ tria poma cocta sub cinere: ⁊ adde san/
dalor triū gn̄erū ℥.iij. rosarū rubearū ℥.j. albumi/
nis duor ouor: ⁊ aque rosate q̄ztū sufficit ⁊ fac em/
pl̄m ad oculū. Alij capiūt solū poma cocta: ⁊ albu/
men oui: ⁊ cimarū rute ⁊ faciūt empl̄um. Alij albu/
men oui coctū solū capiūt: ⁊ cum illo empl̄ant. ¶ Pro
cura doloris dentis si mā sit cal̄a: qḋ cognoscit̄: quia
facit ruborē: ⁊ pustulas in ore dicit rasis in ɔtinente
flobothomet̄ sub lingua: vel ponant̄ vētose in spatu/
lis: ⁊ scarificent̄: vl̄ lauet cū aqua: ⁊ acero: vbi bullie/
rint radices plātaginis: vel visgami: vel acerose: vel
ellebori nigri: vel bullias marmor in aqua: ⁊ illā cali
dam teneat in ore cū medico aceti: expertū a me. Si
mā sit frigida pone tyriacā: vel mitridatū sup den/
tem: vel extra sup maxillā. Rasis in ɔtinēte dicit ℞
puluerē nigri ellebori: ɔdisi: ⁊ distēpera cū vino: hoc
est de vltimis remedijs. Ad idem valet elleborus ni/
ger bullitus in acero. Itē radix vrtice bullita in vi/
no: ⁊ tenere vinū in ore remittit dolorē. Itē recipe p
fundū seminis dentis cabalini remouet dolorē. ¶ Pro
cura fluxus sanguinis nariū diuerte ponēdo vētosaz
sup epate si a nare dextra exit: ⁊ pone sup splenē si a
sinistra exit: ⁊ ad guttur extrinsecus: ⁊ ad frontē fac
oxirodinum ex aqua rosata: ⁊ acero: ⁊ albumine oui
bene mixtis insimul: ⁊ addendo boli: ⁊ terre sigillate
an̄. ℥.ij. fortius erit: ad nares pone intus stuellū ɔfe/
ctum ex pilis leporis: tela aranea: ⁊ albumine oui: ⁊
si addes aliq̄d gipsi fortius erit. Ad stringēdū fluxū
sanguinis nariū inq̄t Gal̄. ℞ coclear vnū pulueris
cornu tauri cū medio ciato aq̄: ⁊ illud firmat. ¶ Pro
aspitate: ⁊ siccitate lingue: si aspitas est pp materiā
viscosam cura est cū abstersiuis .s. cū melle rosato vel
oximelle: ⁊ aqua ordei: si ꝓpter stipticitatē est: cura
est humectare cū zuccharo candi: vel cū prunis: vel
ceresis marmis: vel tenere fructū cucumeris in ore: ⁊
assiduat̄ gutturi qḋ humectet cū aqua ordei: ⁊ iulcb.
¶ Pro cura nigredinis: hec fit vel a vapore: mā̄e adu/
ste: vel melie: prima intētio ē euacuat̄ humorē: a quo
elleuat̄ vapor: scḋa intētio est abstergere cū cānula:
vt fieri ɔsueuit ⁊ lauare os cū acetoso mixto cū aqua
ordei. ¶ Pro cura sitis supflue: scias: q̄ sitis pōt ꝓueni
re ex multis causis: q: aut fit ex vaporibꝰ febris acu/
te: ⁊ tunc cōfert dare in potu aquā ordei cum iuleb:
aut fit ex calefactione epatis: ⁊ renū: tunc infrigida/
tio epatis: ⁊ renū cū rebus frigidis: vt aqua nenufa/
ris cōfert: ⁊ sil̄r inungere cū oleo de nenufare: aliq̄n
fit ex indigōne: ⁊ tunc dormire supra cōfert: aliq̄n fit
ex cibis cal̄is: ⁊ tūc vigilare ɔfert. ¶ Pro cura alcole:
remedium nr̄i barbitonsoris mirabile est: ℞ viridis
eris ℥.j. ceruse ℥.ß. vini albi onč. vj. bulliāt p tertiā
partē hore deinde intinge bombice in illo vino: ⁊ ex
prime: ⁊ pone in summitate vnius fuscelli: ⁊ intinge
locum alcolatū mane: ⁊ sero: ⁊ in paucis diebꝰ erit sa
nus. Ad idē aliud ℞ trebiani vnū flasconē: corticis
granator: saluie an̄. m .j. mellis rosati colᵗⁱ onč. iij.
bulliāt donec redeat ad medietatē: ⁊ cū hoc gargari
zet est ēt mirabile. ¶ Pro cura accn̄tiū virtutis nālis:
que sunt dolor: p quo nota q̄ epar nō hꝫ virtutē sen/
sitiuā: p quā possit recipe dolorē: sꝫ pp pānicolū: cui
alligat̄ aliq̄n pcipit̄ dolor. ¶ Pro cura inq̄t Auēzoar
fiat inunctio talis: ⁊ cito sanabit̄ ℞ olei de vitellis
ouor: ⁊ olei nucū an̄. onč. ß. misce: ⁊ inūge cū eo partē
epatis: ⁊ si cū solo oleo de vitellis ouor inūges ɔfert:
exptū a nobis. ¶ Pro cura accn̄tiū mēbri associati .s.
stomaci: ⁊ intestinor: p dolore stomaci: ⁊ intestinorū
scꝫ in dolore colico nil melius: q̄z dare onč. ij. terbēti/
ne cū brodio pulli: ⁊ si pma vice nō opat̄ da scḋa vice
in maiore dosi: hoc remediū nō fit statim: sꝫ post pur/
gationē factā pcedēte digōne: ⁊ euacuatione: ⁊ si hoc
nō ɔfert: da aquā porrecte dando p vice duos flasco
nes: vel circa: ⁊ da q̄nq̄ꝫ vicibꝰ: istḋ nō fallet. ¶ Pro cu
ra fluxus vētris: nota: q̄ triplex est fluxus ventris .s.
lyentericus: q̄ venit ex debilitate ɔtutis retētiue sto/
maci: huic cōfert dare syrupū ḋ absynthio: ⁊ ḋ mēta
vel de miua cū aqua plātaginis: ⁊ deinde facere em/
pl̄uꝫ ad stomacū cū medulla panis recētis infusi in
maluatico: ⁊ postea aspso puluere garofilorūꝫ .s. hec
Gentilis. Alter est dyssintericus: q̄ fit ex excoriatio/
ne intestinor: ⁊ iō fit cū dolore ventris: huic ɔfert po/
tio medij ciati olei rosati onfancini: ⁊ cāfore. Cōfert
euacuare col̄az: q̄ est cā excoriationis cū ℥.j. reubar
bari: ⁊ onč. j. diacatholiconis cū decoctione cordiali
positis mirabolanis citrinis: ⁊ kebulis an̄. ℥.j.ß.
Cōfert ēt dare syᵐ rosatū de rosis siccis cū aqua plā/
taginis. Cōfer etiā facere singulo mane clystere ex la
cte simplici: ⁊ cō hijs sanat̄: hoc vltimū est Alexādri.
Tertius fluxus est dyarius: q̄ est fluxus colicus sine
excoriatione: huic ɔfert euacuare col̄az: ⁊ dare simul
aliq̄d: qḋ stipticet: vt medicina ex reubarbaro dicta
supius cū decoctiōe mirabolanor: excepto q̄ meliꝰ
in hoc est dare infusionē reubarbari: q̄re ponas duas
dragmas: deinde da digestiuum dictū cū syᵒ de endi/
uia. ¶ Pro cura casus appetitus: nota q̄ si casus appe
titus ꝓuenit a mā flegmatica exn̄te in stomaco: cura
est euacuare: aut cū decoctione agarici: aut cū diafi/
nicone ⁊ si est mā est cruda digeras cū melle rosato:
vel cuꝫ oximelle simplici: ⁊ aqua fenniculi: ⁊ absyn/
thij: ⁊ apij: si vero casus appetitus fit ex mala cōple/
xione humida da exsiccātia .s. decoctionē absynthij
cū passulis: postea da ℥.j. pyllular auratarū: extrinse/
cus vero fomēta stomacū cū absynthio: da ɔseruā ci/
tri in mane. ¶ Pro cura bolismi: nota q̄ bolismus est
fames mēbror cū sacietate stomaci: ⁊ q̄truplex ē ap/
petitus pter nām .s. caninus: q̄ est appetitus insatia/
bilis cibi ad silitudinē canis bolismus: q̄ est appeti/
tus intēsus mēbror cū sacietate stomaci: ⁊ alio noīe
dr̄ fames vacina: ⁊ cū accipiūt duos bolos saciati sūt
ꝓuenit a cal̄itate intēsa mēbror cū debilitate stoma
ci: appetitus corruptus est: q̄ appetit res nō appeten
das: vt in pgn̄ātibꝰ: fames syncopalis ē appetitus in
tēsus ad cibū: ⁊ si parū differat̄ cadit in syncopim: ⁊
ꝓuenit ex mlta col̄a trāsmissa ad stomacū a cistī fel/
lis: ⁊ dr̄ hij infelices a nā: q: via col̄e ad stomacū est
magis lata: q̄z via ad intestina. ¶ Pro cura bolismi pᵒ
opꝫ cal̄itatē mēbror remouere cū vnctiōibꝰ frigidis
vt oleo rosato ⁊ oleo de nenufare: scḋo opꝫ remouere
māꝫ viscosaꝫ exn̄tē ī stomaco digerēdo priꝰ cū melle
roˢᵗᵒ ⁊ oximelle: ⁊ aq̄s ꝓportionatis: vt aq̄ absynthij:
apij: ⁊ fenniculi deinde euacua cū diafinicone vel cū
pyllulis alefanginis. ¶ Pro cura singultꝰ: nota q̄ sin
gultus

gultus est q̈si spasmus stomaci repleri: aut inaniti:
dr̃ quasi spasmus: qꝛ stomacus retrahit̃: sic in spasmo
sed nõ est spasmus: qꝛ nõ retrocedit: singultus est du/
plex de repl'one: ⁊ de inanitione: distinguit̃ sic singul
tus de inanitione fit paulatim: ⁊ post febres lõgas: ſʒ
singultus de repl'one fit subito: singultus de repl'one
vel fit a cã cal'a ⁊ sic fit cũ pũctura stomaci: si a cã fri
gida sentit̃ frigiditas in stomaco: ⁊ iuuat̃ a cal'is: in
cura p° cõpetit vomitus cũ aqua ordei: ⁊ acero: 2° cõ
petit digõ cũ acetoso: ⁊ melle rosato col'ᵗᵒ 3° competit
euacuatio si mã est frigida cũ hyerapigra: vel cũ aga
rico: si mã est cal'a cũ latoario de succo rosaꝝ: 4° cõpe
tit ꝯfortatio intus: ⁊ extra optimũ remediũ est dare
ter aquã porrecte: expti sumus: ⁊ sumauit. Pro cura
fetoris si ꝓuenit ab ore rõne dẽtis corrupti cura eius
est extractio: deinde mũdifica cũ aqua mellis: si fetor
rõne vlceris in gingiuis cura est mundificatio illius:
deinde vtere q̃ exsiccãt: ⁊ ꝯsolidãt: si vero fetor est ex
oppilatiõe nariũ: p ͣ intẽtio est mollificatio cũ deco/
ctione malue: bismalue mr̃is violaꝝ: ⁊ florib⁹ camo/
mille cũ modico nucis muscbate: ⁊ trahere ꝑ nares:
scd̃a intẽtio est attractio a capite cũ succo bletis: aq̈
ꝑse añ. onc. ij. ⁊ nuce muschata ʒ. j. si vero rõne sto/
maci mũdifica stomacũ cũ melle rosato vł oximelle:
⁊ aq̃s appropriatis: deinde euacua cũ pyllulis d̃ hye
ra: vel aureis. Circa extrema rigor in febrib⁹. Est au
tem rigor motus cõcussiuus mẽbroꝝ ꝑꝑ frigiditatẽ
mẽbroꝝ ꝑceptã: cõe remediũ est calefacere extrema
cũ pãnis cal'is: Aliud ℞ tyriace: succi mẽte añ. ⁊ cũ
hoc vnguẽto inũge renes a diascoride amico nostro.
Aliud maxĩe in q̈rtanis ℞ rubre trociscate ʒ. j. da ꝑ
horã añ aduẽtũ febris ł sepe a nobis exptũ est. Circa
dcã de accentibus cadũt aliq̃ diffiᵗᵉˢ p ͣ diffiᵗᵃˢ est cir/
ca syncopim: vtrũ in syncopi semꝑ ꝯueniãt cito re/
staurãtia: ⁊ vr̃ ꝙ nõ: qꝛ syncopis est ꝑꝑ partialẽ reso/
lutionẽ spũum: ſʒ illa põt fieri ĩ plenitudine supflua:
sicut in euõne: vt ꝓbabo ſʒ in plenitudine nõ ꝯuenit
restauratio: sed euõ: ergo in syncopi nõ semꝑ ꝯuenit
restaurõ: pʒ ꝯña cum maiori: minor ꝓbat̃: qꝛ in pleni
tudine põt fieri suffocatio totalis: qñ est supflua val/
de: ⁊ põt fieri ꝑtialis suffocatio: qñ nõ est valde sup/
flua: sed ꝑtialis suffocatio facit ꝑtialẽ suffocationem
spũum: igit̃ facit syncopim: tenet ꝯñtia: qꝛ syncopis
dicit̃ a syn: qd̃ est simul: ⁊ copto incido: qꝛ partẽ vir/
tutis incidit. Cõfirmat̃: qꝛ in suspẽsis ad furcã aliqñ
fit totalis suffocatio: aliqñ ꝑtialis: totalis qdem qñ
moriunt̃: ꝑtialis vero: qñ ꝑ certũ tps stant suspẽsi: ⁊
postea incisa fune reuiuiscũt: quare sic in istis põt fie
ri totalis suffocatio: ⁊ ꝑtialis: sic ex plenitudine. In
cõtrariũ est Gal. in cõmẽto illius aphor. In exercitã
tibus ad summũ bone habitudinis sũt fallaces: vbi
dicit: ꝙ ex supflua plenitudine põt fieri totalis suffo
catio: ſʒ nõ ꝑtialis. ℞° ad pᵐ negat̃ ꝙ syncopis pos/
sit fieri ex plenitudine supflua: sicut ex euacuatione
supflua: ⁊ ad ꝓbationẽ negat̃ ꝙ sicut ex plenitudine
valde supflua fit suffocatõ totalis: ita ex plenitudine
non valde supflua fiat ꝑtialis suffocatio. Ad confir/
mationẽ ꝯcedit̃ ꝙ in suspẽsis põt fieri totalis suffoca
tio: ⁊ ꝑtialis: ⁊ ita ꝓpter ꝑtialẽ suffocationẽ fiat syn/
copis: sed negat̃ ꝙ silr̃ ex repl'one possit fieri ꝑtialis
resolutio. Circa dolorẽ cadunt tres diffiᵗᵉˢ: prima est
circa cãm doloris immediatã: ⁊ qꝛ Gal. 4° de accidẽ
ti dicit dolorẽ fieri a solutione ꝯtinui: ⁊ Auerois 3°
colliget dicit dolorẽ fieri a mala cõplexiõe subito im/
primãte: ⁊ Auic. dicit vtrũqʒ esse cãm doloris: ⁊ ma
laʒ cõplexionẽ: ⁊ solutionẽ ꝯtinui. Propterea rñdet
cõciliator dr̃ia. 76. Q, licet quecũqʒ illarũ causaꝝ sit
causa doloris: tñ sola mala cõplexio est cã ĩmediata
doloris: ⁊ ꝓbat ꝑ hoc: qꝛ sol'o ꝯtinui nõ est cã doloris
nisi inquãtũ est cã male cõplexiõis: ⁊ mala cõplexio
postea immediate cãt dolorẽ. Contra hanc respõsio/
nem arguit̃: qꝛ Gal. 4° de accidẽti declarãs quo cali
ditas facit dolorẽ dicit illã nõ facer̃ dolorẽ nisi inquã
tuʒ solutionẽ ꝯtinui facit: ⁊ silr̃ dicit frigiditatẽ non
facere dolorẽ nisi inquãtũ cõprimẽdo facit sol'onẽ cõ
tinui: ergo ꝯciliator nõ loqt̃ ad mentẽ Gal. Nos alr̃
dicimus: ⁊ p° ꝙ sunt diuerse opĩones de cã immedia
ta doloris: qꝛ Gal. vult sol'onẽ ꝯtinui esse cãm ĩme/
diatã doloris: ⁊ Auerois vult malã cõplexionẽ esse
cãm ĩmediatã doloris 2° dicim⁹ ꝙ lʒ opĩo Auerois
sit magis ꝯformis dictis ph̃i: qꝛ obiectũ tactus ma/
gis videt̃ esse q̈litas tangibilis: q̃ʒ sol'o ꝯtinui tñ opi
nio Gal. magis ꝯformis est sensui qꝛ qualitas tãgibi
lis non vr̃ facere dolorẽ nisi inquãtũ facit sol'one cõ/
tinui. Scd̃a diffiᵗᵃˢ est circa quiditatẽ doloris: ⁊ qꝛ di
uerse sunt opĩones: p° dicemus eas: 2° instabimus ꝯ
⁊ 3° resoluemus. Quãtũ ad pᵐ sciãs: ꝙ opĩo medico
rum est: ꝙ dolor sit obiectũ sensus: nã Gal. 3° de inte/
rioribus dicit: ꝙ dolor sentit̃: ⁊ Auic. 2° aĩa dicit ꝙ
dolor: ⁊ remediũ doloris sunt de sensibilibus tactus:
quod declarãs ꝯciliator dr̃ia. 77. dicit̃ ꝙ dolor ẽ qua/
litas ꝑceptibilis a sensu tactus: ⁊ est qualitas de ter/
tia spẽ qualitates. s. passio: vel passibilis qualitas: ⁊
ꝓbat sic qꝛ qd̃ ꝑ se ꝑcipit̃ a tactu: ⁊ discernit̃ ab aliijs
sensibilibus est sensibile tactus: ſʒ dolor est hmõi: im/
mo ꝑcipit̃ dolor: ⁊ nulla qualitas: igit̃ dolor est sensi/
bile distĩctũ ab aliijs q̈litatib⁹. Altera opĩo est Auic.
tertio colliget dicẽtes: ꝙ dolor est actio lesa ipsi⁹ sen
sus tactus. ⁊ potius est actio corrupta: vñ cũ tactus
tripl'r ledi possit a q̈litatibus tãgibilib⁹. s. diminute
corrupte: ⁊ ablate: diminute parit̃ tactus: vt in mẽ/
bro stupido: corrupte vero parit̃ qñ ꝑmutat̃ in malã
qualitatẽ sicut in sensu doloris: ablate vero parit̃: qñ
supuenit mors: qꝛ tũc est ꝑuatio sensus dĩo: ⁊ in toto:
sed priuatio tactus in vno mẽbro possibilis est cũ di/
minutione sensus in toto: ⁊ dicit: ꝙ sic delectatio: q̃
est ꝯtraria dolori nõ est nisi cõprehensio sensati tẽpe/
rati: sic dolor non est nisi cõprehensio sensati distẽpe
rati: quare dolor est tristis sensatio rei ꝯrie subito im
primẽtis. Cõtra has opĩones instat̃: ⁊ p° ꝯ opĩonem
medicoꝝ arguit̃ p° ꝙ dolor nõ sit q̈litas sensibilis qꝛ
dolor nõ est aliqua de q̈litatib⁹ primis vt pʒ: nec est
aliqua de q̈litatibus scd̃is: qꝛ q̈litates scd̃e causant̃
ex cõmixtione qualitatũ primarũ: vt pʒ a ph̃o in de
sensu: ⁊ sensatio: ſʒ dolor nõ cãtur ex cõmixtiõe q̈lita
tum primaꝝ qꝛ subito fit ex sol'one continui: mixtio
vero nõ fit subito: quare ⁊c. Cõtra opĩonẽ Auerois.
arguit̃: qꝛ si dolor eẽt sensatio obti nõ impediret sen/
sum a cõprehẽsione obiecti ſʒ dolor impedit sensum
a cõprehẽsione obti: qꝛ in dolore tu nescis q̈le sit obtʒ
qd̃ cõprhẽdit̃: igit̃ dolor nõ est tristis sensatio ipsius
obti ⁊c. ℞° põt dici ꝓ defensione medicoꝝ: ꝙ cuʒ sol'o
cõtinui sit cã ĩmediata doloris: ⁊ illa sol'o causet ma
lã cõpl'onẽ: qꝛ fit distẽperãtia in cõpl'one nãli: igit̃ il/
la mala cõplexio est dolor: q̃ est qualitas percepta: a
tactu: ⁊ sic dolor est obiectum tactus. Pro Aueroe

potest dici: q cū mala cōplexio sit cā immediata do/
loris: ⁊ illa mala cōplexio sit cā imediata tristis sen/
sationis: igit dolor est tristis sensatio: sꝫ q tristis sen
satio est: iō impedit a cōprehēsio ꝓprij obiecti. Licet
ista ꝓbabilia sint: tñ nos alr existimamus: ⁊ funda/
mentū nr̄um est: q tristis sensatio: ⁊ delectabilis sen
satio sunt ɔ̄ria: ⁊ vltra: sꝫ ɔtraria hñt fieri circa idē:
sed delectabilis sensatio seqt cōprehēsionē obti pro/
portionati: igit tristis sensatio siue dolor sequit com
prehēsionē obiecti distēperati quare sicut delectatio
sensus nō est sensatio: nec obtuꝫ sensatū: sed accñs se/
quens sensationē sic tristitiā sensus: siue dolor nō est
sensatio: nec obtum sensatū: sꝫ accñs seqñs sensatio
nem. Tertia diffi^tas^ est circa curam doloris. s. quomō
curari debeat dolor: ⁊ cū Auic. dicat 4ª primi cap.
penult° q triplex est cura doloris. s. aut cū ꝑmutāti/
bus cōplexionē: aut cū resoluētibus mām: aut cū stu
pefaciētibus: iō querit: vtrū cura doloris ɔueniēter
fieri possit hijs tribus modis. s. cū ꝑmutātibus cōple
xionē: ⁊ cū resoluētibus mām: ⁊ cū stupefaciētibus.
Cōtra ꝑmutationē ar ꝑsuppositio documēto Auic.
circa ꝑmutationē 4ª primi cap. 2° vbi inquit. Que
autē sine mā cōplexio ꝑmutari pōt: que aut cum mā
nō ꝑmutat nisi in euacuādo mām finē fecerimus: ⁊
alibi signū māe est grauitas mēbri: in q̊ est. Stante
hoc ꝑsupposito arguit sic: cū queris ꝑmutar ɔplexio/
nem: aut ē ibi mā: aut nō: si est mā nō ɔuenit vti per/
mutātib⁹ ꝑ ꝑsupositū: q mā fouet malā cōplxnē: si nō
est mā quero ꝑ qđ signū iudicas hoc: si dicis: q nō est
grauitas mēbri: hoc signū fallax est: ꝓbat: q nō quā/
tacūqꝫ mā sufficiens est facere grauitatē: qm̄ pauca
valde nō est sufficiēs facere grauitatē: igit ꝑ illud si/
gnū nō recte cognoscis: ex hoc ēt ꝑsupposito seqt: q
nūquā ducciādū eēt caput ꝑ mala cōplexione humi
da: ꝓbat ɔ̄ñtia q talis cōplexio humida nūquā: est
sine mā: ɔ̄ñs tñ falsum: q ɔ̄ oēs doctores laudantes
ducciā ad ꝑmutādū malā cōplexionē humidā cere/
bri: q̄re ⁊c. Itē Auic. dicit cap. de soda: q vsus epy/
thimarū frigidoꝝ multotiēs multiplicat sodā: igit
nō pōt fieri recte ꝑmutatio cōplexionis. Scđo ɔ̄ re/
solōnē māe: siue euōnē arguit ꝑsupposito documēto
Auic. q̄rta ꝑmi cap. 3° vbi dicit. Qđ aūt magis cu/
stodire debes ē habitudo carnalitū: ne ipsi sint clausi:
post hoc totū tibi possibile erit: vt añ maturationeꝫ
vētrē soluas. Hoc stāte seqt: q in dolore colico: q est
cum oppilatiōe fecis nō ɔueniret farmacū aliqđ: pꝫ
ɔ̄ñtia: ɔ̄ñs falsum: ⁊ ɔ̄ Mesue in recepta ɔfectiōis de
dactilis: q dicit ɔfectio de dactilis est medicina secu
ritatis ɔferēs ad colicā ⁊ ad dolorē in intestinis: qa
humorē crudū: ⁊ frigidū euacuat: ⁊ ē solutiuū facile:
hec ille: mō q̄uo pōt ɔferre si nō ɔuenit administrare
stāte oppilatione Auic. quarta ꝑmi cap. penult° tri
plex est cura doloris. s. resolōo cāe anodina tēperātia
cōplexionē a ꝑn° ⁊ opiata magna vrgēte necessitate
solutiua euacuātia: aut est terbētina si est oppilō in
intestinis conuenit: aut diafinicō: si nō est oppilatio
cōuenit: vel aliud solutiuū: aut aqua solutiua: vt por
recte: aut infusio reubarbari. Si est cola: ⁊ oppilō in
venis. Itē si dolor in stomaco sit ɔueniēs a cola dicit
Gal. ꝓuoca vomitū cū pēna: ⁊ si nō pōt fieri da me/
diū ciatū olei tepidi: q aut ꝓuocabit vomitum: aut
mollificabit vētrē. Cōtra istat Aue. q h magis mo/
lestabit os stomaci: qꝫ cola. Itē dicit Auic. ꝑ° quarti
cap. de cura putridarū in gñali: si colica fuerit cū fe/
bre loco aq̄ ordei da ius galli: dcimasexta tertij cap.
de colica vr dicer ɔ̄riū: dicit. n. si illic fiat febris: ꝑmu
ter ius galli: ⁊ det aqua ordei. Tertio ɔ̄ stupefactionē
arguit ꝑsuposito documēto Mesue in de ɔsolōne me
dicinarū: vbi dicit. Cōpingere aūt: ⁊ stupefacere sit
vltimū ad qđ īnicti debes: ⁊ ꝓprie cū cetera nō ɔtule
rint: ⁊ posita fuerit ī despōne: ex hoc sequit: q dictū
Gal. 12. de inge falsum est: vbi dicit: qñ dolor in mē/
bro fortificat: tp̄s nō est expectādū: sꝫ tūc curare dbe/
mus cū reb⁹ augmētātibus cām doloris. i. cū stupe/
faciētib⁹: pꝫ q ɔ̄dicit illi documēto. Itē cū stupefa/
ctiuū possit admīstrari ꝑ exterius: ⁊ ꝑ interius: qua/
re solū mētionē facit de stupefactiuo ꝑ interius: cuꝫ
tñ securius sit administrare ꝑ exterius. Itē cū dolor
possit ꝓuenir ex humore calō: ⁊ ex hūore frigido q̄uo
cognosci pōt cā cū Gal. in se ipso deceptus fuerit in
dolore vētris: q existimabat ex cā calā ꝑꝑ intēsionē
doloris: ⁊ tñ fuit a cā frigida. s. fleg^te^ vitreo: qđ cū cly
steri euacuauit: ⁊ ī alio patiēte dolorē vētris existima
bat cāꝫ eē ex hūore frigido: ⁊ tñ cognita cā: ⁊ euacua
ta curata fuit. Re° ad ꝑ^m^ de ꝑmutatione ɔplōnis opꝫ
duo ītelliger: ꝑ° q alia cura ɔuenit ī ꝑmutādo malā
cōplexionē calāꝫ: vel frigidā: ⁊ alia in ꝑmutādo hu/
midā: vel siccā: q in ꝑma nō opꝫ ꝓcedere cū intense
calis: vel frigidis: sꝫ remissis: ita q in ꝑmutādo frgi/
dam opꝫ vti anodinis: vt camomilla: melliloto: ane/
to: ⁊ semine lini: ⁊ silr b⁹: ⁊ in ꝑmutādo calāꝫ opꝫ vti
rosis: violis: folijs salicis: ⁊ vitis: ⁊ in ꝑmutādo calāꝫ
cū frigidis opꝫ miscere modicū aceti: vt remoueatur
oppilō ab infrigidātibus. Scđo opꝫ intelligere q in
ꝑmutatione male cōplexionis necesse est: vt sit oīo si
ne mā: aut valde pauca sit: cū signū māe sit ġuitas:
quā mā valde pauca facere nō pōt ē ex hijs pꝫ ad ar/
gumētū. Ad ꝑ^m^ cū querit aut mala cōplexio est sine
mā: aut cū mā: dr: q est sine mā: q aut est priuata oī
mā: aut cū pauca valde est. Ad aliud de ductia pꝫ q
cōuenit ductia fortit exsiccatiua male cōplexionis hu
mide: ⁊ lꝫ nō possit eē sine humiditate: sufficit q sit
cū pauca: q illā est apta resoluere: q si eēt mlta mo/
ueret cataꝝ ad aliud dictū Auic. de epythimate fri/
gido: q multiplicat sodā: dr q facit hoc qñ illa frigi
da oppilāt sꝫ si misceat acetū nō fit hoc. Ad 2^m^ ꝑnci
pale đ resolōne māe: dr q opꝫ ītelliger duo: ꝑ° q cu
ra pōt diuersificari duplr: aut rōne diuersitatis mē/
broꝝ: aut rōne diuersitatis māerū: ⁊ iō alia cura ɔue/
nit mā exñte in stomaco: ⁊ alia mā exñte ī intestinis:
q in ꝑ^a^ ꝓuocari dꝫ vomitus: in scđa ꝓuocari dꝫ seces
sus: silr alia cura ɔuenit in mā calā: ⁊ alia in mā frigi
da: q alia medicina ɔuenit in calā: ⁊ alia in frigida:
sic narrat Gal. de dolore vētris in vno ex mā calā: ⁊
in alio ex mā frigida: qb⁹ cognitis facile fuit eos cu/
rare. Scđo opꝫ intelligere: q ī dolore colico: q est cū
oppilatione fecis oīo opꝫ a ꝑn° vti solis mollificāti/
bus: siue iure galli: siue ciato olei: ⁊ cū clysterib⁹ mol/
lificatiuis: vt ex oleo solo: vel ex capite castrati: ⁊ quā
doqꝫ balneo olei opꝫ vti: ⁊ terbētina a ꝑncipio ⁊ in
quocūqꝫ tp̄e data ɔueniēs est: farmacū vero post ali/
quam de oppilationē: ex hijs pꝫ ad arg^ta^. Ad primū
cū dr: q est ɔ̄ Mesue: q non ɔueniat diafinicon a ꝑn
cipio in colica: negat: quia intendit q ɔuenit quādo
nō est totalis oppilatio. Ad aliud cū arguit: q stāte
dolore a mā colica ī stomaco nō ɔuenit oleū: q illud
molestabit

molestabit magis os stomaci: q̄z cola: negat̄ q2 cola pungit: ⁊ oleū non. Ad aliud de colica cum febre dicit Gentilis distinguēdo: q2 aut febris est fortis: aut leuis: si fortis ꝯuenit aqua ordei: si leuis conuenit ius galli. Itē colica vel est fortis: vel leuis: si fortis ꝯuenit ius galli: si leuis ꝯuenit aqua ordei. Nos aūt dicim⁹: ꝙ ꝯsideraf id: ad qđ est maior intentio: si ad febrem aqua ordei ꝯuenit: si ad colicā ius galli: ⁊ hoc intēdebat Auic. Ad 3^{m} de stupefactiuo opz intelligere: ꝙ qn̄ dr̄: ꝙ nō est administrandū stupefactiuū: nisi qn̄ cetera nō ꝯtulerint: nō intelligit: ꝙ oīa alia: que pn̄t administrari sint administrata: sed que 2^{m} aliquam intētionē ꝯueniūt sint administrata: puta vel 2^{m} intentionē mollificādi: vel euacuādi: ⁊ ꝙ dolor pp administrata fortificatus sit: ⁊ hoc intēdebat Gal. cum dixit si dolor fortificaf ex administratis: tēpus est nō expectandi: s3 da stupefactiuū. Ad aliud nō dicit de stupefactiuo exterius aproximato: q2 sequit̄ in colica: vbi nō ꝯuenit stupefactiuū extra: s3 si in capite sit dolor fortis ꝯuenit stupefactiuū extra cū tyriaca noua quatuor mensium: ⁊ oleo rosato mixta: vel vngᵗᵐˢ ex opio: croco: ⁊ castoreo an̄. Ad aliud q̄uo humor calidus: ⁊ frigidus discernaf ex signis ꝓprijs manifestū est: sed si ex hijs nō discernis: discerne ex iuuantibus: ⁊ nocentibus: sicut fecit Gal. in dolore vētris: q2 vidēs: ꝙ calida nō iuuabant administrauit frigida: ⁊c̄.

Circa dietā tria intelligēda sunt: p° qd ē dieta: 2° vn̄ summit̄ indicatio: 3° q̄uo ordinanda est. Quantū ad p^{m} dieta est ꝯueniēs cibi: ⁊ potus exhibitio. s. in sbā: quātitate: q̄litate: ⁊ hora p virtute ꝯseruāda: vel manutenenda: dr̄ in sbā: q2 non d3 esse grossa: nec subtilis: dicif in quātitate: q2 nec multa: nec pauca: dr̄ in qualitate: q2 frigida: ⁊ humida: dr̄ in hora: q2 cibatio d3 esse hora quietis: vel in declinatione regulariter: coacte vero in quocūq3 tpe Gal. p° regiminis inq̄t. Deterior hora cibandi est hora principij: ⁊ deinde status: ⁊ minus mala ⁊ hora augmēti dr̄ p virtute ꝯseruanda: vt in cronicis: in quibus virtus ꝯseruari d3: aut manutenēda: vt in acutis: in q̄bus d3 parum minui: hec Gal. Alij addunt: ⁊ ordine debito: vt preponanf facilia. Quantū ad 2^{m} vn̄ summaf indicatio de dieta: dicit Gal. p° regiminis acutoꝝ op3 vt cognoscas morbi dispositionē. s. infirmū: eiusq3 virtutez: ⁊ ꝯsuetudinē in regimine diete: egriq3 cōplexionē: q2 a virtute: ⁊ a morbo sumif dieta principalr̄: s3 diuersimode: q2 a virtute sumif indicatio de exhibitione cibi: q2 cum sit res nālis indicat de sui ꝯseruatione: qđ fit p cibi exhibitionē: a morbo vero summif indicatio de subtractione cibi: q2 cum sit res preter nām indicat de sui remotione: non pōt autez remoueri: nisi cā remoueaf: ⁊ ꝯn̄ter nisi preparef ad expulsionē: ⁊ hoc non pōt fieri si virtus impediaf a multo cibo: quare indicat de subtractione cibi: dando tn̄ aliquid ꝯsuetudini: ⁊ cōplexioni. Quantū ad 3^{m} q̄uo ordinanda sit: Gal. sic ordinat in comēto illius aphor. Tenues: ⁊ certe diete in diuturnis semper egritudinib⁹ ⁊c. dicit ꝙ triplex est dieta. s. grossa: tenuis: ⁊ tenuissima: dieta grossa est sanoꝝ: in q̄bus virtus augmētaf: q̄m cibus grossus augmētat virtutē: moderatus vero custodit eam: tenuissima dieta est nihil dare ⁊ hec: cōuenit in morbis peracutis valde: q̄ terminanf in quatuor diebus: tenuis vero dieta est media inter has: q̄ triplr̄ variaf: q2 vel est tenuis simplr̄: ⁊ hec conuenit morbis acutis simplr̄. s. qui terminanf in 14 diebus: vt est prisana ordeacea nō colata. Alia vero ē tenuis tendens versus tenuissimā: ⁊ hec ꝯuenit morbis peracutis: q terminanf in 7 diebus: vt prisana colata: ⁊ mellicratū. Alia vero est tenuis tendens versus grossam: in qua vltra prisanā nō colatā ꝯueniūt extremitates pulloꝝ: pisces petrosi: ⁊ vitelli ouoꝝ: ⁊ hec ꝯueniunt in morbis acutis tropicis. i. ꝯuersiuis: q terminanf super 14^{m} ⁊ nō transeūt 40^{m}. Posteriores vero: vt Auenzoar: ⁊ Auic. dixerunt: ꝙ iste diete sunt nimis subtiles tēpore nostro: maxime pp ingluuiē hominū: ⁊ ꝓpterea tenuissima dieta: que est nihil dare remouēda est: ⁊ in egritudinibus peracutis valde: siue in quarta die terminādis: siue in septima tenuissima dieta ē dare prisanā: vel micā panis in aqua bullicā in iure pulli: in acutis vero ꝯuersiuis vltra id est dare aliqd de carnibus pulloꝝ: vel auicularū: vel cōtusum ex carnibus valde alteratū: in cronicis vero aliqd plus de carnibus addere ⁊ nō danf nisi semel in die carnes: ⁊ hanc dietā maxime laudamus. Moderni vero nostri tēporis nō sunt cōtenti hijs: sed in oībus egritudinibus exhibent aliqd carnis: ⁊ sublimatū carniū: ⁊ ꝓpterea sunt cā ꝓlongationis egritudinū ⁊ penis faciūt: q exibent carnes in mane: ⁊ in sero: vel cōtusum. Circa descriptionē diete cadit difficultas vtrū dieta ꝯueniēs ꝯsistat in regimine ꝯueniēti istarū quatuor rerum sbe: quātitatis: qualitatis: ⁊ hore. Primo ꝯtra regimē sbe arguif: q2 dictum est: ꝙ regimen diete nec grossum: neq3 nimis subtile sit. Contra: q2 sicut qđ resoluif de corpore d3 restaurari in sba. s. nec magis grossum: nec magis subtile: s3 aliquādo resoluif grossum: vt in rusticis: ⁊ aliqn̄ resoluif subtile: vt in ciuib⁹: igif aliqn̄ restauraf grossuz: ⁊ aliqn̄ subtile: ergo falsum est ꝙ regimē diete sit nec grossum: nec subtile. Item arguif: ꝙ tale regimen d3 esse semper subtile: q2 dicit Hypp. p° regiminis acutorū: ꝙ regimen ꝯuenientissimū in dieta est prisana ordeacea: s3 illa est facilis digestionis 2^{m} Hypp. ibi: igif est subtilis sbe: p3 ꝯn̄ia: quia que est grosse sbe est difficilis digōnis. Itē arguif: ꝙ tale regimē diete sit grossum: q2 Hypp. laudās prisanā i octo ꝓprietatib⁹ dicit: ꝙ ē viscosa: ⁊ leuis: ⁊ iūcta silr̄: ⁊ lubrica: ⁊ mollis: ⁊ humida: ⁊ sedans sitim: ⁊ facilis digestionis.

De prisana.

Est viscosa: leuis: iuncta est: ⁊ lubrica: mollis.
Humida: sitifugans: facilis: nec stiptica: nec flans.

Modo prima ꝯdictio est: ꝙ est viscosa igif est grosse sbe. Itē Gal. in de febribus ad glauconē in cura tertiane vere dicit: in dieta: vt pedes porcelloꝝ ꝯueniūt: ⁊ p3 ꝙ sunt grosse sbe: q2 ille iuncture pedū non cōponunf nisi ex neruis: ⁊ cordis: quare ⁊c. Scđo ꝯtra regimen quātitatis: q2 2^{m} Hypp. p° regiminis: qđ expirat de corpore in quātitate d3 restaurari: nec plus: nec minus: sed aliqn̄ expirat parū: aliqn̄ multū: ergo aliqn̄ d3 restaurari parū: ⁊ aliqn̄ multū: ergo falsum est: ꝙ regimē diete nō sit multū: nec paruz. Itē regimen diete in quātitate d3 diuersificari 2^{m} Hypp. prima aphorᵒʳ 2^{m} diuersitatē quatuor reruz. s. 2^{m} etatē: ꝯsuetudinē: tēpus anni: ⁊ 2^{m} regionez: s3 in quacūq3 harum rerum est diuersitas 2^{m} multū: ⁊ paucū: exempli gr̄a etas pueritie reqrit multū: ⁊ etas senectutis paucū: ⁊ sic de alijs: ergo in hijs non pōt seruari medium inter paucū: ⁊ multū. Consilr̄ arguif in quātitate discreta: q2 daf regimē hoc ab Hypp. p° regiminis

nis acutoꝝ. Qꝫ q bis in die comedere ꝯsueuerūt: bis ptisanā capiāt: ⁊ q semel prima die semel: postmodū: si poteris assuesce bis si videris necessitatē. Cōtra arguit: qꝛ videt dicere ꝯtrariū in 2° regiminis acutorum: nā dicit qui semel in die: vel bis comedere consueuerūt si a solito vsu in aliū mutent: nocumētū eis gñat: ⁊ defectionē: igit qui semel ꝯsuetus est comedere nō dꝫ induci ad comedēdū bis. Itē si in hijs attēdat ꝯsuetudo: igit qui soliti sunt in die quater comedere: vt rustici faciūt: ⁊ pueri: illis egrotātibus quater comedere deberent: pꝫ ꝯñia: ꝯsequens ꝯtra Gal. in regimine diete date: qꝛ non dꝫ vltra bis comedere 3° ꝯ regimē qualitatis arguit: qꝛ dictū est ꝙ regimen diete in qualitate dꝫ esse frigidū ⁊ humidū. Cōtra: qꝛ maior intētio est ad cām febris: qꝫ ad febrē qꝛ opꝫ prius abscindere cām 3° regni: sed cā febris aliqñ est frigida: ⁊ humida: vt in flegmatica ⁊ aliqñ frigida: ⁊ sicca: vt in quartana: sed mā frigida: ⁊ humida: silr frigida ⁊ sicca indiget subtiliatione: que fit p calā: ⁊ sicca: ⁊ nō p frigida: ⁊ humida: igit i illis ꝯuenie͠tius regimen diete est p calidum: ⁊ siccum. Itē querit quare Hypp. dixit magis humide diete ꝯferunt febricitantibus: ⁊ nō dixit frigide diete 4°. Cōtra regimen hore arguit: qꝛ dictū est: ꝙ solūꝫ in hora quietis .i. in declinatione ꝯuenit cibare egrum regulariter operando: qꝺ notant additū est: qꝛ aliqñ in augmēto vel in alio tēpore 2m necessitatē ꝯuenit cibare: ⁊ hec est cura coacta. Cōtra arguit: quia cōiter dr: ꝙ quatuor horis: vel quinqꝫ añ paroxismū ꝯueniens est dare cibū febricitāti ꝓpter dictū Auic. cap° de quartana: vbi dicit: si sumat cibū quinqꝫ horis añ paroxismū: vt euomat: ⁊ si nō euomit: fortasse iuuabit. Cōtrariū huius videt ex altero dicto Auic. in cap° de cura putridarū in gñali: vbi dicit: ⁊ puide ne occurrat paroxismus: nisi ventrē habeat vacuū: sꝫ nec p quatuor: nec p quinqꝫ horas añ paroxismū hꝫ stomacū vacuū a cibo: nec intestina vacua: ergo nō sufficit p quatuor horas: vel quinqꝫ añ paroxismū dare cibū. Itē qꝛ dicit: ꝙ in augmēto paroxismi dare cibum qñqꝫ ꝯuenit .s. qñ non pōt expectari declinatio: iuxta illud Gal. p° regiminis acutoꝝ: ⁊ videndū est quo tēpore ius dandum est in pn° vel in oībus tēporibus morbi: qñ eniꝫ plante pedum frigide fiūt: tunc ius: ⁊ oīs potus maxime negādus est sed tunc cū iam calor in calcaneuꝫ descēderit dandus est: ⁊ illud est tēpus augmēti quare ⁊c. In ꝯtrariuꝫ videt esse Auic. in tertia fen cap° de cura putridarū in gñali: inquit enim ⁊ oīo caueat regimen grossum in hora periodi: ita vt nō det aqua ordei: nec zuccarum nec iuleb: qm̄ frangit periodum cum ꝯstrictione meatuū: sed adiuua: medicus enim ꝓprie ꝯueniens est adiutor nāe: ⁊ nō impediens eaꝫ. Rñdendo ad pm de regimine lbe in dieta ꝯuenienti. Cum arguit ꝯtra hoc: ꝙ non dꝫ esse grossum: nec subtile nimis: sunt due modi rñdēdi vnus dicit: ꝙ Gal. intendit: ꝙ tale regimen non est grossum: nec subtile nimis respectu eius: qꝺ resoluit de corpore: cum quo stat: ꝙ absolute sit grossum: si resolutū sit grossum: ⁊ silr stat: ꝙ sit subtile si resolutū sit subtile: ⁊ silr dicit ad illud de quātitate ꝙ regimen illud nō est multū: nec paucū respectu eius: qꝺ resolutū est: ⁊ sic pꝫ ad illa duo pma argumēta 2m hunc modū. Alter modus rñdendi est: ꝙ regimen diete in lba in acuti egritudinibus nō est grossum: nec subtile nimis in cōparatione ad alias dietas: qꝛ ista dieta tenuis: vt ptisana est media inter dietā grossaꝫ: ⁊ tenuissimā: ⁊ silr de regimine quātitatis dr: ꝙ regimen ꝯueniens quātitatis nō est multū: nec paucū in respectu ad alias dietas: tenet eniꝫ mediū inter multū: ⁊ paucū: qꝛ in pacutis minꝰ dat: ⁊ in tropicis plus dat: ⁊ ēt in cronicis: qre tu ellige magis gratā. Ad aliud cum arguit: ꝙ regimen dꝫ esse semper subtile: qꝛ ptisana ordeacea est facilis digestionis: ergo est subtilis: negat ꝯñia: qꝛ mediocris nō est subtilis: nec grossa. Ad aliud cū arguitur: ꝙ regimen est semper grossum: qꝛ ptisana est viscosa 2m Hypp. igit est grossa dr: ꝙ Hypp. capit improprie viscosum p adherente: ⁊ sic negat ꝯñia. Ad aliud de pedibus porci sm Gal. negat: ꝙ sint grosse lbe: quia ꝯsiderat solum carnē exceptis cordis: ⁊ neruis. Ad 2m pncipale de regimine quātitatis ꝯuenientis rñsum est. Ad aliud cum arguit: ꝙ tale regimen diuersificat 2m diuersitatē quatuor rerū .s. etatis: cōsuetudinis: tēporis: ⁊ regionis: ⁊ in quacūqꝫ harum rerum est diuersitas 2m multū: ⁊ paucum igit in hijs non pōt seruari mediū inter multū: ⁊ paucū: pōt dici: ꝙ dieta tenuis morbi acuti simplr tenet medium inter alias dietas: qꝛ in pacutis minus ꝯuenit: ⁊ in tropicis plus: quare regimen quātitatis in acutis tenet mediū: vel pōt dici: ꝙ dieta tenuis simplr tenet medium in quanto respectu eius: qꝺ resoluit in alijs egritudinibus: qꝛ in pacutis minus resoluit: in tropicis: ⁊ cronicis plus qꝫ in acutis simplr: ideo quod restaurat in acutis simplr est mediū inter illa: rō nec multū: nec paucū: ⁊ reddit fere ad idē cum prima responsione. Ad aliud de quātitate discreta ꝯcedit: ꝙ bis in die ꝯuenit accipere cibū: ⁊ cum tu vrguis ex alio dicto Hypp. Qꝫ qui semel comedere consueuit si in aliū vsum mutet nocumentū gñat ⁊ defectionem: igit iste nō est mutādus: dr: ꝙ Hypp. in p° dicto multum correcte loquit qui ꝯdicionare loquit: si poterit bis assuesce: quasi dicat: si sine nocumēto fiat: fac: ⁊ etiā addit aliam ꝯdictionē: si videris necessitatem accipiendi alium cibū: ⁊ si diceres: quare vellet mutare ordinē de comedendo semel in bis comedendo: dr: ꝙ rō est: qꝛ melius est ptiri cibum in duas vices p virtute ꝯseruanda: qꝫ dare totū in vna vice: qꝛ minus grauat virtus in duabus vicibus. Ad aliud cuꝫ dr si in hijs attendat ꝯsuetudo: igit qui sunt consueti comedere quater: vt rustici: ⁊ pueri: cum egrotarēt: deberent comedere quater: dicit ꝯsuetudo nō simplr seruanda est: sed laudabilis solū: ⁊ cum aliquo respectu: vel ꝯdictione: remoto illo respectu: vel ꝯdictiōe nō est laudabilis: ideo nō est seruanda: sic est de rusticis: ⁊ pueris comedentibus quater in die cum hac cōdictione: ꝙ rustici multū laborent: ⁊ pueri multū moueant: sꝫ remoto labore in rusticis: ⁊ remoto motu in pueris nō est laudabile vt quater comedāt: quare ipsis egrotantibus bis comedere sufficit. Ad 3m principale de regimine qualitatis: cum arguit: ꝙ in febribus maior est intētio ad cām febris: que indiget aliqñ subtiliatione: ⁊ ꝯñter calis: ⁊ siccis: dr ꝯcedēdo: tñ quando dr: ꝙ regimen frigidū: ⁊ humidū ꝯuenit febricitātibus intelligit habita intentione ad febrē: cum febris sit morbus calis ⁊ siccus: ⁊ iō si maior intentio erit ad cām: que sit frigida: debes vti calis. Ad aliud cum queris: quare Hypp. dixit: humide oībus febricitātibus ꝯferunt: ⁊ nō dixit frigide diete:

triplex responsio dat: prima est. Oribasij dicentis: ꝙ
q̄ febris magis ledit siccitate: q̄ȝ caliditate: iō dixit hu/
mide diete scd̄a r̄nsio fuit. Tadei florentini dicentis:
ꝙ dixit humide diete magis: q̄ȝ frigide: q̄ ponit die/
tas simul febricitantiū: ⁊ puerorꝫ: ⁊ illis magis ꝯue/
niunt: q̄ȝ frigide tertia fuit Gētilis: ꝙ cā fuit: q̄ ex
dietis frigidis plus nocumēti pōt ꝯuenire febricitan
tibus: q̄ȝ ex humidis quarta posset esse: q̄ cum febris
sit calor extraneus essentiał̄r: ⁊ nō sit siccitas: magis
manifestū est dietas frigidas ꝯuenire febrientibus:
q̄ȝ humidas: iō dixit de humidis: tanquā de minus
manifestis: ⁊ tacuit d̄ frigidis magis manifestis. Ad
quartū principale: cū dr̄: ꝙ nō sufficit cibare infirmū
ꝑ quatuor horas an̄ paroxismū: q̄ nō haberet vētrē
vacuū a cibo. i. stomacū: sunt duo modi r̄ndēdi: vnꝰ
dicit: ꝙ cum cibus rustici ꝑ digestione requirat octo:
vel nouē horas iō ante paroxismū opȝ dare solū me/
dietatē cibi: vt sit digestus in mediate illius tēporis:
quare stomacus erit vacuus a cibo. Alter modus di
cit: ꝙ qn̄ nō est tm̄ tēpus ante paroxismū: vt totus ci
bus possit esse digestus: tn̄ ꝑ quatuor horas: vel circa
dȝ dari cura coacta: q̄ sic dando lȝ aliqual̄r noceat:
plus tn̄ iuuabit q̄ ꝑ maiori parte facta est digestio: ⁊
ꝯsīter ꝯfortatio virtutis: ⁊ ꝓpterea dixit Auic. fortas/
se iuuabit: q̄ nō est sine nocumēto. Nō satisfaciūt no
bis hec r̄nsiones. Nō prima q̄ cum medietate cibi nō
posset substentari virtus: nec scd̄a q̄ cura coacta est
solum qn̄ dat in paroxismo nō declināte. Jō nos al̄r
dicimus: ꝙ cura regulari sufficit dare cibū ante paro
xismū ꝑ quatuor horas: vel quinqȝ: rō est: q̄ cum to/
tus cibus requirat soluȝ septem horas ꝑ sui digestio/
ne: quia dȝ esse cibus leuis: facilis digestionis ideo in
duabus tertijs totalis tēporis requisiti ꝑ digestione
due tertie cibi erunt digeste: ⁊ transite ad epar: quia
sicut digerit: ita transit. Quare restabit solum tertia
pars aliqual̄r ēt digesta: quē nō nocebit stomaco ad/
ueniente paroxismo q̄ stomacus voluptat ex leui ci/
bo: ⁊ ad dictū Auic. ꝓuide ne occurrat paroxismus
nisi ventrē habeat vacuū: intelligit nisi ventrem fere
vacuū habeat: q̄ cui parū deest: nihil deesse videtur.
Ad aliud cum arguit: ꝙ qn̄qȝ dat cibus in paroxi/
smo nō declināte ꝫm Gal. q̄ dicit p^{o} regiminis acu/
torꝫ: ꝙ nō dȝ dari cibus: qn̄ plante pedū frigide fue/
rint: qd̄ est in pn^{o}: sȝ qn̄ calor descēderit in calcaneū:
qd̄ est in augmēto ⁊ Auic. videt debere cōtrariū: ꝙ
nihil dȝ dari hora paroxismi ad hoc sunt duo modi
r̄ndendi: vnus est. Francisci de pedemontiū dicētis:
ꝙ qn̄ Auic. dicit: ꝙ nihil dȝ dari in hora periodi in/
telligit in pn^{o} periodi: ⁊ sic ꝯcordat cū Gal. ⁊ pȝ per
id: qd̄ sequit: q̄m tunc frangit periodū cum ꝯstrictio
ne meatuū magis: q̄ȝ in alio tempore. Alter modus
r̄ndendi est Gentilis: qui dicit: ꝙ in hora periodi. i.
in tēpore periodi nihil dȝ dari cura regulari: q̄ sem/
per frangit periodū cum ꝯstrictione meatuū: sȝ Gal.
intendit: ꝙ in augmēto dȝ dari. s. cura coacta. Circa
dictū Gal. est $diffi^{tas}$ cum dicit. Cū calor descenderit
in calcaneū: tunc dandus est cibus: quia videt illud
esse ꝑncipiū augmēti ⁊ cōiter practicantes dn̄t: ꝙ in
medio augmēti dȝ dari cibus. s. ꝑ tres horas cum di/
midio: vel circa post calefactionē: ⁊ rō est: q̄ semper
pars subtilior humoris: qui putrefit est que prius in/
flammat: ⁊ hec magis infestat nāȝ ⁊ est ꝑ tres horas:
vel circa: postquā incipit calefieri: deinde pars non
ita subtilis inflammat que nō tm̄ molestat nām: qua
re melius est dare cibum in illa parte augmenti que
minus molestat. R̄ndendo dr̄: ꝙ dictū Gal. nō repu
gnat huic rōni: q̄ nō statim cū calefit corpus descen/
dit calor in calcaneū: immo vix descendit postquā to
ta pars subtilis inflāmata fuerit: ⁊ sic venit ad idē: ꝙ
post tres horas: vel circa a calefactione totius dȝ
dari cibus. Circa 4^{m} dictū. s. ꝙ opȝ ēt cognoscere pul De pulsu.
sum venarū. i. arteriarū: q̄ ꝯfert ad cognōnē febriū:
⁊ causarū: ⁊ tēporū morbi: ⁊ dicemus p^{o} quid est pul/
sus: ⁊ in quot gn̄a: siue spēs diuidit: 2° reddemus cās
illorꝫ: 3° dicemus qūo faciat ad cognōnem horꝫ. Quā
tū ad p^{m} pulsus sic describit ab Auic. pulsus est mo
tus receptaculorꝫ spūs ex diastole: ⁊ sistole cōpositus
ad regendū spūm ꝑ aerē attractū. Phylaretus pul
sus est motus cordis: ⁊ arteriarū que 2^{m} diastolem: ⁊
sistolem fit ad infrigidationē innati caloris: ⁊ egres/
sionē fumosarum superfluitatū. Pulsus diuidit ab
Auic. in decē gn̄a: cuius rō est: q̄ cum pulsus ꝯsistat
ꝑ motū: ad motū vero requirunt quatuor. s. virtus
mouens: mobile: spatium ꝑ qd̄: ⁊ tēpus in quo fit: ex
parte virtutis summit vnū genus. s. a quātitate vir/
tutis: q̄ vel ē fortis vel debilis: vel mediocris: ex pte
mobilis tria gn̄a sumunt: q̄ vnū genus a sb̄a arterie
summit. s. durū: vel molle: vel mediocre: ab eo: qd̄ in/
tra princt sumit aliud genus. s. plenū: vacuū: vel me/
dium: ⁊ aliud genus sumit a qualitate. s. vel calidum:
vel frigidū: vel mediū: ex parte vero spatij: ꝑ qd̄ sum/
mit aliud genus. s. 2^{m} quātitatē dilatationis: q̄ aliqd̄
magnū: aliud paruū: ⁊ aliud mediocre: ex pte tēpo/
ris sumunt tria gn̄a: vnū genus ex pte tēporis mēsu/
rantis motū diastolis. s. velox: vel tardū: vel medio/
cre: ⁊ aliud genus sumit ex parte tēporis mēsurantis
quietē. s. frequens: rarū: ⁊ mediū: ⁊ hoc intelligit qn̄
ꝑcipit sistoles: qd̄ summit penes tp̄s mensurās duas
quietes: si vero nō percipit sistoles: tunc sumit penes
totū tēpus: qd̄ est inter duas diastoles: si tale tempus
breue est summit frequens: si vero lungū summit ra/
rum: ⁊ aliud genus summit ex ꝓportione quatuor tē
porum. s. cōparando motū ad motū: ⁊ quietē ad quie
tem: ⁊ hoc genus dr̄ boni ponderis: vel mali ponde/
ris: ⁊ aliud genus sumit a silitudine pulsuū: vel dissi/
militudine: vt equale: vel diuersum: qd̄ sic intelligit:
q̄ semper fit cōparatio diastolis ad diastolē in silitu/
dine vł dissilitudine aliorꝫ pulsuū. s. in fortitudine: vł
debilitate: in magnitudine: vel paruitate: in veloci/
tate: vel tarditate: in frequētia: vel raritate: aliud ve
ro sumit ab ordinatione: vel inordinatione diuersat:
q̄ si sit diuersus vel est ordinatus: vel inordinatus.
Fortior: ⁊ magnus: durus: plenus: calidusqȝ.
Atqȝ velox: frequens: constans: equalis: ⁊ ordo.
Dicamus secundo reddendo causas horꝫ: ꝙ pulsus
fortis dicitur: q̄ multū resistit tactui cōprimenti: de Quot sūt
bilis ecōtra. dr̄: magnus dr̄: qui multū extendit scd̄ꝫ pulsus.
tres dimensiones. s. in longū: latū: ⁊ ꝓfundū: durus
dr̄ ex pte mobilis: q̄ difficilem cōpressionē recipit ad
intra rōne exsiccate arterie: qd̄ pro tanto dicit: q̄ in
forti cum mollitie arterie difficilem recipit cōpressio
nem: velox dicit ex pte tēporis mensurātis motum
diastolis: q̄ in breui tēpore transit spatiū: tardus eꝯ.
dicit: frequens vero dr̄ ex tēpore mensurāte quietē:
q̄ in breui tēpore transit quietē: ⁊ rarus eꝯ. dr̄: ⁊ aliqd̄
dicit boni ponderis ex ꝯuenienti cōparatione motus

diastolis ad motū sistolis: ⁊ ex cōparatione ꝯuenienti quietis vnius ad quietē alterius: mali ponderis eḡ. dr̄: aliud genus dicit̄ equale cōparando diastolem ad aliam diastolē in fortitudine: magnitudine: velocitate: ⁊ frequētia equali: diuersum vero eḡ. aliud genus dr̄ ordinatū si seruat ordinē in diuersitate: ⁊ si nō seruat ordinē dr̄ inordinatū. Notat ꝙ istud genus vltimū est potius cōputandū in gñe pulsuū cōpositorum: quare restant nouem gña pulsuū: ⁊ Auic. 4° colliget dicit: ꝙ illa tria gña: que summunt̄ ex pte mobilis. s. arterie. s. durū: molle: plenū: ⁊ vacuū: calidum: ⁊ frigidum nō sunt ꝓprie pulsus inquantū est pulsus: quia pulsus inquātū pulsus nō stat nisi p motū: ⁊ quietē: ⁊ ꝯsimiliter restant solum sex gña pulsuū simpliciū: ⁊ cū illud genus: qd̄ dicit̄ boni ponderis: ⁊ mali ponderis nō bene pcipiat̄ nisi ab hijs: qbus porte pulsus aperte sunt: q sunt valde pauci: ideo tertio dici pōt ꝙ tm̄ quinqꝫ gña ꝯferunt ad cognoscendū febres: ⁊ cās earū: ⁊ tēpora. s. forte: ⁊ debile: magnū: ⁊ paruū: velox: ⁊ tardum: frequens: ⁊ rarū: equale: ⁊ diuersū: pbat̄ qꝛ pulsus magnus: ⁊ fortis demr̄at sanguineas: ⁊ velox colicas: paruus valde: ⁊ diuersus flegmaticas paruus nō valde: ⁊ diuersus demr̄at quartanas: debilis: ⁊ frequens ethycas ⁊ sicut tēpora morbi variant̄: qꝛ in pn̄° ⁊ fine oīa accn̄tia sunt debiliora: in statu vero fortiora: sic in pn̄° ⁊ fine pulsus minores in magnitudine: velocitate: ⁊ frequētia: ⁊ ī statu maiores sunt. Subiungamus ēt spēs pulsus diuersi. Est aūt pulsus diuersus: q in vna pulsatione variat̄: aut in magnitudine: ⁊ paruitate: aut in velocitate: ⁊ tarditate: aut in frequētia: ⁊ raritate: aut fortitudine: ⁊ debilitate: ⁊ lꝫ multe sint spēs huius: tn̄ manifestiores sunt hec. Caprizans: vndosus: vermiculosus: formicalis: serrinus: cauda soricina: fusalis: bispulsans: cadens in medio: spasmosus: ⁊ tremulus: ⁊ tortuosus.

Versus de pulsibus compositis.

Est caper: vndosus: vermis: formicaqꝫ serra.
Mus: fus: bispulsans: in medioqꝫ cadens.
Spasmosus: tremulus: tortus: ⁊ inde simul.

Caprizans incipit cū tarditate: deinde intersecat̄: ⁊ fit velox: cōponit̄ ex tardo: ⁊ veloci: ⁊ similat̄ saltui capreoli: q vadit duos passus: ⁊ postea saltat. Undosus vero incipit cū eleuatione ad superiora: deinde intersecat: ⁊ fit paruus descedēs: cōponit̄ ex magno: ⁊ pūo: ⁊ similat̄ vn̄ maris. Uermiculosus assimilatur vndoso: sed est paruus multe spissitudinis. Formicularis adhuc minor: ⁊ maioris spissitudinis. Serrinus vndoso assimilat̄ in diuersitate partiū. s. in elleuatione: ⁊ depressione: sed est durior: est enim serrinus pulsus velox: spissus: ⁊ durus: cuius ptes in magnitudine diastolis diuersificant̄. Cauda soricina est pulsus: qui variat̄ aliqn̄ ab aug^to ad diminutionē: aliqn̄ eḡ. ⁊ eius diuersitas ex magnitudine pendet: ⁊ caude muris assimilat̄: Fusalis: siue acualis: est pulsus: qui pcedit a diminutiōe ad aug^tus deinde ab aug^to ad diminutionē reddit: ⁊ ꝓpea fusalis dr̄ ad similitudinē fusi: q in extremitatib⁹ subtilis est: ⁊ in medio grossus. Bispulsans dr̄: q in vna pulsatione interpollit: ⁊ reuertit̄: ex quo sentiunt̄ due pulsationes in vno pulsu: iō nominat̄ sic: ꝓp' diuersitatē: quā hꝫ in vna pulsatione: qꝛ in eadē interpollare reuertit̄. Cadēs in medio est pulsus: q cadit in medio termino elleuationis: ⁊ iō noīat̄ cadēs in medio: ⁊ dr̄t a caprizāte: qꝛ in caprizāte scd̄a venit antequā cōpleat̄ pma sꝫ in cadēte in medio scd̄a venit cū cōplet̄ pcussio prima. Spasmosus est: in quo percipit̄ ꝯtractio. Tremulus est: in quo pcipit̄ tremor. Tortuosus est: q percipit̄: ac si filū torqueret̄: ⁊ hec de pulsib⁹ ꝯpositis. Circa dcā cadūt alique diffi^tes p^a diffi^tas est: vtrū necessariū sit medico cognoscere hoc genus pulsus boni ponderis: ⁊ mali pōderis: ⁊ vr̄: ꝙ sic: qꝛ necessarium est medico cognoscere oēs dr̄ntias pulsus: tn̄ qꝛ ad ipsū ptinet cognoscere virtutē vitalē: ⁊ sine hijs nō pfecte cognoscit̄: tum qꝛ ad nullū aliū artificē ptinet cognoscere has dr̄ntias. Cōfirmat̄ qꝛ alr̄ Gal. in lib° de dr̄ntijs pulsuū: ⁊ Halyabas 7° theorice frustra tractassent de hijs: si nō esset necessariū medico cognoscere ista. In cōtrarium videt̄ esse Auic. hic: q dicit: ꝙ ꝯsiderat cōparationē motus ad motū: ⁊ quietis ad quietē: ex quibus ꝯstituunt̄ ꝓportiones ꝯsonātie vident̄ ponere capitulum in cap° quasi dicat nō ptinet hoc ad medicū. Cōfirmat̄: qꝛ iste ꝓportiones variant̄ quinqꝫ modis sꝫ Gal. s. 2^m triplā duplā: sexqalterā: sexqtertiā: sexquiquartam: sed imp^le est cognoscere has: quare ⁊c. Rn̄dendo dixit ꝯciliator dr̄ntia 8ꝫ^a exponēs hoc dictum Auic. q ponunt has cōparationes ponūt cap^m in cap° ꝙ visum est Auic. ꝙ sit imp^le hoc sensu discerni: ⁊ medicus loquens de pulsibus: ⁊ dꝫ dicere solum de sensibilibus sed ille ꝓportiones nō sunt sensu pceptibiles: igit̄ supfluū est ī medicina tractare de istis: ⁊ iō dicit ponūt cap^m in cap° qꝛ quod dꝫ esse in cap° cognōnis intellectiue ponūt in cap° de signis: q̄ debent sensu percipi: tn̄ ista mixtio est ēt tolerabilis: qꝛ ꝓportiones pn̄t esse ꝯuenientes: ⁊ incōuenientes: ⁊ vgo tenet cū isto: lꝫ Dinus alr̄ dicat: ⁊ improbat̄ ab vgone ⁊c. Ad arg^ta pꝫ: ad p^m negat̄ ꝙ necessariū sit medico cognoscere oēs dr̄ntias pulsus: qꝛ solum sensibiles dꝫ cognoscere: ⁊ ad pbationē: negat̄ ꝙ sine illis nō possit pfecte cognoscere virtutē vitalem: ⁊ ad aliā pbationē dr̄: ꝙ ptinet musico cognoscere illas: ⁊ si esset medicus musicus ptineret ad illum cognoscere inquantū musicus est. Ad ꝯfirmationē dr̄ ꝙ non sunt frustra inquantū faciūt ad bn̄ esse: lꝫ nō ad esse medici faciant. Scd̄a diffi^tas est vtrū tria gña pulsus sumpta ex parte mobilis. i. arterie sint ꝓpria genera pulsus. s. durum molle: plenū: vacuū: calidum: ⁊ frigidū: ⁊ videt̄: ꝙ sic: qꝛ cū pulsus stet p motū: ⁊ ad motū non minus requirit̄ mobile: qꝫ virtus mouens: ⁊ qꝫ spatium: ⁊ qꝫ tēpus mensurans motū: sed a virtute: ⁊ a spatio: ⁊ a tēpore summunt̄ ꝓpria gña pulsus: igit̄ a mobili summunt̄ ꝓpria gña pulsus. In ꝯtrariū arg^r ex rōne Auic. 4° colliget: ꝙ pulsus inquantū pulsus nō stat nisi p motū: ⁊ quietē interceptā inter motus: igit̄ qd̄ non variat motū aliquo mō: nec quietē: non ptinet ꝓprie ad genus pulsus: sed mobile nō variat motū: nec quietē: igit̄ mobile nō ptinet ꝓprie ad genus pulsus. Rn̄dendo dicit̄: ꝙ cōiter loquēdo a quocunqꝫ: qd̄ ꝯcurrit ad motū pōt summi genus ꝓpriū pulsus: ⁊ sic loquit̄ Auic. ⁊ lꝫ ita sit tn̄ ꝓprie loquēdo nō solū ab eo: qd̄ ꝯcurrit ad motū: sed qd̄ variat aliq̄ modo motū: ⁊ quietē summit̄ genus ꝓpriū pulsus: sꝫ mobile nō variat motū: sed virtus: spatiū: ⁊ tēpus: ergo solum ab hijs ꝓprie summunt̄ gña pulsus: ⁊ per hec pꝫ ad rōnes. Circa dr̄ntias vrinarū: ex quib⁹ cognoscere opꝫ febres: cās earum: ⁊ tēpora: que fuerūt quintū dictū. Tangemus tria principalr̄: p° descriptionē De vrinis

prionē vrine: 2° diuisionē eius in gn̄a prima ⁊ signifi
cationes illoꝝ ne gn̄e: 3° significatiōes in spāli. Quā⸗
tum ad p^{m} tangemus tria: p° descriptionē eius: 2° de
clarationē eius: 3° quas ꝯditiones seruare oporteat:
vt significatio vrine recta sit. Pro p° vrina describit
a Gal. quarta pticula Aphoꝛ° in ꝯ° 69: ꝙ est cola⸗
mētū sanguinis veniēs ab epate ad vesicā. s. p renes.
Isaach vero in cap° de vrina dixit: ꝙ est colamētuꝫ
sanguinis: ⁊ alioꝝ humoꝝ. Pro 2° pro declaratione
descriptionis vrine intelligere opꝫ ꝙ vrina gn̄at in
epate: vbi massa sanguinis gn̄at: ⁊ sic capiēdo sangui
nē p aggregato ex oīb⁹ humoꝛib⁹: sic vrina ē colamē
tū sanguinis: qꝛ virtus sequestratiua epatis q̄ separ
colām sup̄fluā a sanguine: qui est in epate: ⁊ trāsmit⸗
tit ad chistim fellis ⁊ silr: q̄ separat fecē sanguinis. i.
meliaꝫ: ⁊ transmittit ad splenē: sic ēt sequestrat aquo
sitatē vrinalem a massa sanguinis: ⁊ transmittit ad
renes: deinde ad vesicā: ⁊ vltimo mittit ad extra: q̄re
pꝫ ꝙ vrina colamentū sanguinis est: pꝫ etiā super q̄
mēbra p̄ncipalr significet: qꝛ super illa: super que trā
sit. Pro 3° inquit Auic. nō opꝫ significationi vrine
credere: nisi postquā ꝯditiones obseruate fuerint: q̄
sunt quatuoꝛ p̄ncipalr: p° ex recto mō collectionis:
quia dꝫ esse prima collecta in mane: ⁊ tota: ⁊ in vitro
mūdo: vel cristallo posita. s. in vrinali 2° ex recto mō
ꝯseruationis: qꝛ dꝫ ꝯseruari: nō sub sole: nec sub vēto:
nec in loco frigido: nec ad ignē: 3° ex recto mō inspe⸗
ctionis: qꝛ non dꝫ statim inspici cū facta est: nec post
sex hoꝛas: immo Auic. dicit: nec post hoꝛā inspicias:
nec in radio solis nec lucerne: sꝫ in lumine solis. 4° ex
recto regimine obseruato ab eo: qui facit vrinā: quia
nō dꝫ ieiunasse in die p̄cedente: nec sumpsisse aliqd
tāgibile: vel comedēdo: vt crocū: vel aliud: nec pur⸗
gando se cum medicina: vt cassia: vel alia hmōi: nec
vigilasse illa nocte: nec fuisse vsum coitu: nec fuisse
passum laboꝛē coꝛporalē: nec accn̄tia aīa: maxime irā:
⁊ hmōi: qꝛ hec p̄mutāt vrinā ⁊ rectā significationeꝫ
impediūt. Circa descriptionē cadūt due diffi^tes^ p̄ma
est vtrū vrina sit colamētū sanguinis: ⁊ videt: ꝙ nō:
qꝛ si quis potaret aquā potecte: vel aliam aquā mine
ralem: ex qua p̄uenit multa quātitas vrine: tunc illa
vrina nō est colamentū sanguinis: qꝛ nō dr̄ colari ex
sanguine: nisi qđ est mixtū cū sanguine: sed talis aq̄
nō fuit mixta cū sanguine: ergo nō est colamentū san
guinis. Cōfirmat: qꝛ in dyabetica passione: qn̄cunqꝫ
aliquis bibit statim vrinat vrinā: que est sicut aqua:
⁊ pꝫ silr: ꝙ illa nō est sequestrata a sanguine: quia nō
fuit mixta sanguini. scd̄a diffi^tas^ est an istud colamen⸗
tum sanguinis fiat in epate: an in renib⁹: ex vna pte
videt: ꝙ in epate: qꝛ sicut colāt ⁊ melia sup̄flua seque⸗
strant in epate. s. trāsmittendo colām ad chistim: ⁊
meliam ad splenē: sic ēt videt: ꝙ aquositas vrinalis
sequestret in epate: ⁊ transmittat ad renes: ex altera
pte videt: ꝙ fiat in renibus pp duo: p°: qꝛ opꝫ prius
aquositatē misceri cū sanguine in venis: vt fiat subti
lis ⁊ sic possit sanguis subtiliatus penetrare p vias
angustas: 2° qꝛ in epate non est rete: p qđ possit colari
vrina: sꝫ in renibus est: quare fiet colatura in renib⁹.
Rn̄dendo ad p^{m} dr̄: ꝙ de vrina possumus loqui du⸗
plr. s. p̄prie: ⁊ cōiter: p̄prie loquendo vrina dꝫ habere
duas ꝯditiones. s. vt sit gn̄ata cum sanguine: ⁊ vt sic
colata ex eo: cuꝫ vrina dicat ab vrrit greco: qđ demō
stratio dr̄: qꝛ sic demr̄at qualitatē sanguinis: ⁊ sic oīs
vrina est colamentū sanguinis: cōiter vero loquēdo
oīs humiditas veniēs ab epate ad vesicā dr̄ vrina: si⸗
ue vna illarū ꝯditionuꝫ deficiat siue ambe: ⁊ sic vrina
dyabetici: ⁊ vrina facta ex aquis mineralibus vrina
dicenda est: quāuis nō sit colamentū sanguinis: quia
Gal. loquit de vrina p̄prie: vel pōt dici ꝯcedendo: ꝙ
oīs vrina est colamentū sanguinis large capiēdo co⸗
lamentū. s. p eo: qđ sequestrat ab aliquo: ⁊ sic oīs hu⸗
miditas veniēs ab epate ad vesicā vrina dici pōt: qꝛ
cum sequestrat in epate a massa sanguinis pōt dici
colata a sanguine: ad 2^{m} sunt duo modi rn̄dēdi. Mo⸗
dus cōis est: ꝙ vrina sequestrat a massa sanguinis in
epate: ⁊ trāsmittit cū modica quātitate sanguis p ve
nas emulgētes ad renes: ⁊ nō totalr seq̄strat a sangui
ne in epate: vt renes capiāt nutrimētū ab illo modi⸗
co sanguine: q remanet cū vrina: ⁊ sic sequestratio il⸗
la dr̄ colatura: lꝫ nō p̄fecte colata sit: ex hoc pꝫ ad ar⸗
gumētū ꝯtra qꝛ remanet sufficiens quātitas aquosi⸗
tatis cum sanguine qn̄ sit talis sequestratio in epate:
vt possit trāsire p venas. Ad aliam rōneꝫ cum dr̄: cū
non sit rete in epate non opꝫ ibi colari: dicit: ꝙ cola⸗
tura minuta non pōt fieri sine retibus: sed colatura
grossa pōt fieri: que est quedā sequestratio huius ab
hoc. Alter modus est. Theophili dicentis: ꝙ vrina
gn̄at in epate: ⁊ discernit in renibus: ⁊ rō est: qꝛ a ra⸗
mosa vena: que sanguinē gn̄at in epate opꝫ prius trā
smitti sanguinē cū aquositate mixtū ad venā chiliꝫ:
vt possit penetrare p angustos meatus: p quos nō pos
set trāsire sine aquositate: ⁊ iō vena chilis trāsmittit
postea aquositatē ad lumbos: ⁊ renes a dextris: ⁊ fini
stris 2^{m} labdā lrām grecā: ⁊ lumbi sic trahūt a vena
chili: ⁊ ibi p renes colat. Quantū ad 2^{m}. s. de diuisio⸗
ne vrine in prima gn̄a: ⁊ significationibus eoꝝ in gn̄e
mō dn̄dum est. Urina diuidit: qꝛ alia nālis dr̄: ⁊ alia
nō nālis vrina nālis ex tribus p̄ncipalr ꝯstat. s. ex de⸗
bita sb̄a: ex debito coloꝛe: ⁊ ex debito ꝯtento: ⁊ iō di
xit Hipp. vrina est hypostasim albā: lenē: ⁊ equalem
hn̄s: supple ꝯn̄teꝫ sb̄aꝫ moderatā: ⁊ coloꝛe optimo: qꝛ
tetigit solum principalioꝛem partem. ¶ Urina
principalr ꝯsiderat ex trib⁹. s. in caloꝛe: sb̄a: ⁊ ꝯtēto.
¶ Grossa malos chimas demonstrat frigidioꝛes.
¶ Oppilat qꝫ vias subtiles: atqꝫ meatus.
¶ Alba quoqꝫ: ⁊ nigra declarat frigidioꝛes.
¶ Si rubet: humoꝛem calidum demonstrat aperte.
¶ Albet hypos subtus residens figura rotunda.
¶ Leuis: ⁊ equalis: ⁊ multo tempoꝛe durans.
¶ At coloꝛ hinc viridis chimum designat vtrunqꝫ.
Est ergo vrina nālis sb̄a moderata hypostasim hn̄s
albā: lenem: ⁊ equalē: ⁊ in coloꝛe ruffa: vel subruffa. i.
parū rubei p̄ticipans: vt dixit Gal. lꝫ magnus medi
cus dixit ruffa esse dꝫ: hec Thophilus. Nō nālis ve⸗
ro vrina est: que deficit a nāli vrina in aliquo hoꝛum
triū: vel in plibus. Quare si in sb̄a deficit: erit aut te⸗
nuis: aut pinguis. i. aut subtilis: aut grossa: ⁊ si subti⸗
lis duplr variat: quia vel mingit subtilis: ⁊ remanet
subtilis: vel mingit subtilis: ⁊ fit grossa: prioꝛ est vlti⸗
me indigesta: scd̄a vero p̄ncipiū digestiōis significat:
silr grossa vrina diuidit: qꝛ vel mingit grossa: ⁊ rema
net sic: aut mingit grossa: ⁊ fit subtilis: prima signifi⸗
cat indigestionē humoꝝ grossoꝝ: scd̄a vero p̄n^m^ dige⸗
stionis. Cum sb̄a vrine cōp̄rehēdit claritas: ⁊ turbu⸗
lentia scd̄m Theophylū ⁊ Auer. Claritas in tenui
est: ⁊ turbulentia in grossa: nō ꝙ oīs grossa sit turbu⸗

lenta: sed ꝙ in sola grossa pōt esse turbulentia: ⁊ etiā claritas pōt esse in grossa vrina ergo turbulenta vel mingit turbulenta: ⁊ remanet sic: vel mingit turbulenta: ⁊ fit clara: prima indigestionē significat vltimam: ⁊ mortē: nisi virtus sit fortis valde: scđa significat pn^m digestionis. vrina clara vel mingit clara: ⁊ remanet sic: vel mingit clara: ⁊ fit turbida: prima significat bonū: scđa vero pōt significare bonū: ⁊ malū: bonum quidē significat si corrūpat soluz ab intenso frigore: q: tunc claritas nō arguit cruditatem: si vero a quocūq3 frigore corrūpat significat debilitatē caloris nālis: quare mala est: si vero in colore: cū color nālis vrine sit ruffus: vel subruffus. i. coloris auri vl̄ magis clari: vel minus clari: si deficit ab eo vel rōne frigiditatis vl̄ caliditatis: si frigiditatis tēdit versus celestē albū: ⁊ peior oībus ē color lacteus: ⁊ remissior in h̄ ē glauc⁹: q ē vt cornu lucidū: ⁊ remissior adhuc ē karopos: q ē vt camelaꝝ vell⁹: hi igit colores albi dr̄nt in q̄litate albedinis 2^m magis: ⁊ minus: ⁊ si aliquā infectionē fellis recipiat alba vrina subpalida fit: vt decoctio semicrude carnis: ⁊ si fel maiorē infectionē fecerit faciet palidū colorē: in his tn̄ dn̄at frigidū: post hunc aūt ponit subruffus silis auro a celtica venienti: deinde ruffus silis auro emiron: ⁊ hic color nālis est: si vero vrina deficit a colore nālis vrine rōne caliditatis: tunc tendit versus rubeū: ⁊ sic fit p^o subrubeus color: deinde rubeus: deinde rubicūdus: q hypericō dr̄ a Gal. deinde fit inopos: q est sicut vinum nigrū: aut ꝓfundior: vt purpureus sanguis: sicut ē color epatis: deinde fit kianos: q est color resultans ex sanguine putrefacto: ⁊ adusto: ⁊ felle rubeo: sicut tinctoꝝ vrine: fuscus vero ex albo: ⁊ nigro ꝯiunctis fit: deinde fit viridis: q h3 latitudinē multā: ⁊ oīa hec fiunt a calore plīmo. Niger vero color aliqn̄ indicat frigiditatē: aliqn̄ caliditatē si ex viridi ꝓcedēte fiat significat calorem: si vero ex liuido significat frigiditatez: ⁊ hec nigredo super oīa gn̄a coloꝝ est ⁊ 2^m magis: ⁊ minus latitudinem hn̄s: multa. n. nigra alia alijs intensiora sunt: ⁊ dissimilia: ⁊ hec de colorib⁹ sufficiāt. hec Theophilus Si vero in ꝯtento deficiat a nāli vrina: ꝯtentum vero in vrina nāli ꝯstat ex quatuor q: sedimen est albū: lene: ⁊ equale: ⁊ subtus residēs: dr̄ lene. i. ꝯtinuū: ⁊ nō diuersum: dr̄ equale. i. equalitatē hn̄s in ꝑtibus: dr̄ subtus residens: q: ꝓpe fundū: ⁊ ꝓpterea hypostasis dr̄. i. subtus stans. In leuitate vero diuersificat: qn̄ hypostasis nō est ꝯtinua: sed diuisa: q: leuitas significat ꝯtinuitatē. In equalitate vero diuersificat qn̄ hypostasis nō est equalis in ꝑtibus suis. In loco vero diuersificat qn̄ sedimen nō stat inferius ꝓpe fundu3: sed vel est in medio: ⁊ dr̄ encorima ab encorime: qđ est pēdere vel est in superficie superiori ⁊ dr̄ nephylis: vel nubes ad silitudinē nubiū. Circa dicta cadit diffi^tas p^o circa illud dictū: ꝙ vrina tm̄ ꝯstat ex tribus rebus. s. sba: colore: ⁊ ꝯtento q: ꝯtrarium huius dicit Auic. q vltra hec tria addit alia ꝯsiderāda ī vrina. s. claritatē: vel turbulentiā: ⁊ quātitatē: ⁊ odorē. Scđo cadit diffi^tas circa ꝯtentū: q: dictū est ꝙ ꝯstat ex quatuor rebus. s. colore: leuitate: equalitate: ⁊ loco decorsum. Cōtra hoc videt esse Auic. q: vltra hec addit figurā pyramidalem: vel rotundā: ⁊ addit ꝙ sit ꝯstās idest ꝑseuerās. Rn̄dendo ad p^m pōt dici: ꝙ notant dictum est ꝑncipalr est ex tribus: q: nō ꝑncipalr potest esse ex alijs: vel melius dicit: ꝙ vrina dr̄ ꝯstare tm̄ ex tribus: q: alia supaddita pn̄t reduci ad ista: qm̄ claritas: ⁊ turbulētia reducunt ad sba3: vt p3: ⁊ quātitas etiā cū significet solum multitudinē: vel paucitatē: q̄ est in sba reducit etiā ad sbam: odor etiaz reducit ad sba3: ꝓpterea q: si sba corrupta est: odor fetidus ꝓuenit ⁊c. Ad scđa3 diffi^tes de ꝯtento pōt dici sicut ad p^am ꝙ tm̄ illa quatuor principalr cōtinet: vel melius ꝙ oīa ꝯtenta reducunt ad illa q̄tuor: fig^a. n. sequit sba3 lenē. i. ꝯtinuā: ⁊ ꝙ sit ꝯstans necessario subintelligit: q: nō dicit venisse: qui nō steterit ⁊c. Quantū ad 3^m. s. de significatis vrine nō nālis tam rōne sbe: q3 coloris simul Theophilus dixit. Urina tenuis indigestionez significat. Auic. addit aut viarū opilationē: distinguit aūt inter vtrasq3 ex signis indigestionis: ⁊ opilationis. Urina tenuis si ꝯiungat cū colore tendēte ad albedinē indigestionē maiorē significat: q: ex duplici cā indigesta est. s. ex sba: ⁊ colore: si tenuis vrina iungat cum colore tendēte ad rubedinē indigestionem maiorē significat: q: tam ex ꝑte sbe: q3 coloris indigestionē significat: si pinguis vrina iungat cum colore tendēte ad albedinē duplicē indigestionē significat: ⁊ quāto magis tendit versus albedinē: magis indigestionē significat: si pinguis vrina iungat cum colore tendēte ad rubedinē duplicē indigestionē ondit: ⁊ quāto magis ad rubeū adustū tendit maiorē indigestionē demrat. De claritate: ⁊ turbulētia silr dicēdum si iungat cu3 colore tendēte ad albedinē: vel rubedinē: sicut dictū est de tenui: ⁊ pingui. Circa dicta cadit duplex diffi^tas p̄ma est an vrina peccās in sba. s. ꝑ tenuitatē vel pinguedinē possit prius ꝑmutari ad colorē bonū. s. ruffum: vel subruffum antequā ꝑmutet ad bonitatē sbe. Rn̄dēdo de hoc sunt opiniones. Theophilus vult ꝙ sic: ⁊ adducit hanc rōnem: q: facilius est calori nāli reducere vrinā ad digestionē 2^m colorē: q3 2^m sbam: q: difficilius est ꝑmutare sba3: q3 colorē Auic. vero dicit ꝯtrariū: dicit. n. ꝙ prima digestionis operatio est sba3 efficere tanquā p^m intētū: deinde ipa3 tingere: ⁊ iđ si cū vrina tenui apparet tinctura dicit nō eē ꝑꝑ digestionē: alioquin digestio nō prius appareret in sba: tu cogita sup hoc. Scđa diffi^tas q: Auic. dicit: ꝙ color viridis significat frigiditatez excepta zinaria: ⁊ porrina: ⁊ iđ dicit: ꝙ si color niger fiat ex viridi: ꝙ significat frigiditatē: ⁊ si ex citrino: vel rubeo fiat significat caliditatem. Theophilus vero dicit: ꝙ color viridis significat caliditatem: ⁊ iđ dicit si niger fiat ex viridi significat caliditatē. Nos ꝯciliam⁹ istos ⁊ dicimus primo ꝙ color viridis pōt significare vtrūq3 ⁊ caliditatē: ⁊ frigiditatē: ⁊ odor est: q distīguit inter ea: q: fortis odor significat caliditatē: ⁊ priuatio odoris significat frigiditatē: dicimus 2° ꝙ pictores dn̄t: ꝙ ex albo: ⁊ citrino fit color viridis: quare si plus est de albo significat frigiditatē: ⁊ si plus de citrino significat caliditatē: distinguit aūt de quo plus est ex odore: quare ⁊c. Circa ꝯtentū nāle: sciendū: ꝙ ꝯtentū nāle est sedimen: qđ ꝯstat ex quatuor rebus: qm̄ albū: lene: equale: ⁊ subtus residens: variatū aūt in aliquo hoꝝ dicit non nāle: si ergo sedimen deficiat in colore: ꝙ tendat ad rubeū significat indigestionē rōne inflāmationis si vero tendat ad liuidū significat indigestionē rōne infrigidationis: si vero deficit in sba que nō sit leuis. i. ꝯtinua: q: diuisa sit significat indigestionē rōne inflāmationis Si vero deficit in equalitate partiū indigestionē significat: q̄ pōt ꝓuenire a frigiditate: ⁊ a

ditate: ⁊ a calitate 2m ꝙ cũ altera illaꝝ cõiungit̃: si vo deficit ĩ loco: ꝙ nõ sit subtus residẽs: ſʒ in sup̱ficie: vł in medio indigestionẽ significat vtroꝝqꝫ: ſʒ maiorẽ ĩ sup̱ficie. Circa dicta cadit diffi^tas an color vrine nãlis debeat esse ruffus: vel subruffus: ⁊ color sediminis albus: ⁊ videt̃: ꝙ nõ: qꝛ tam color nãlis vrine q̃ʒ sediminis dʒ esse talis: vt nõ peccet per calum: nec per frigidum: sed color ruffus: vel subruffus est hmõi: nõ aũt color albus: q peccat per frigidũ: igit̃ color sediminis dʒ esse ruffus: vel subruffus. Rñdendo dicit̃ ꝙ color nãlis cuiuslibet sup̱fluitatis decise ab aliquo: dʒ aliqualr̃ p̱ticipare de colore illius: a quo decidit̃: sed cũ vrina sequestret̃ a sanguine gñato in epate: igitur dʒ aliqualr̃ p̱ticipare de colore rubeo: quare ruffa: vel subruffa dʒ esse: ⁊ cum sedimen sequestret̃ in venis a sb̃a lactea: in quã ꝯuertit̃ sanguis p̱ tertiã digestionẽʒ: igit̃ dʒ aliqualr̃ p̱ticipare de colore lactis: quare sedimen dʒ esse albũ: ad rõnem ꝯtra negat̃ ꝙ color albus peccet p̱ frigidũ: immo nec p̱ calum: nec p̱ frigidum peccat. Replica: ꝙ color albus non põt esse signũ bone hypostasis: qꝛ aliqñ apparet humor crudꝰ in sedimine: q est albus: ⁊ aliqñ apparet pus albũ: ergo talis color albus decipiet medicũ: qꝛ faciet credere: ꝙ hypostasis sit bona: que nõ est bona. Rñdet Theophilus: ꝙ pus albũ odore discernit̃: ⁊ iõ Hipp. dixit: si sanguinẽ: aut pus mingũt: lumboꝝ: aut renuʒ: aut vesice vlcerationẽ significat: ⁊ iterũ dixit. Quibuscũqꝫ in vrinali virga pustule nascunt̃: his sanie facta: ⁊ erupta solo sit. Ad illud vero de humore crudo dicit: ꝙ humor crudus ex inequali sb̃a sediminis discernit̃: nõ. n. ꝯtinuũ est ipsum sedimen crudi humoris: sed est dissolutũ in minima: velut arena: ⁊ hec quidẽ dicta sunt: vt discernat̃ hypostasis a sanie: ⁊ humore crudo: põt etiam addi: ꝙ humor crudus magis petit fundũ: quare nõ est subtus residens. Canones aliqui vrine nõ nãlis: ⁊ circa sb̃am: ⁊ circa colorẽ: ⁊ circa cõtentũ. Primus si vrina tenuis fuerit in acuta egritudine p̱seuerans mala est: qꝛ priuationẽ digestionis significat est si virtus debilis fuerit p̱ditionẽ significat: ⁊ maxime in pueris: si vero fortis fuerit exituraʒ significat infra epar: ⁊ deterior est durabilitas tenuitatis: q̃ʒ grossitudinis: qm̃ grossitudo qñqꝫ digestionem significat. scd̃s vrina spissa in acutis egritudinibus mala est: significat. n. multos humores: ⁊ forte liquefactionẽ: qd̃ ꝯtingit qñ post horã ꝯgelat̃: ⁊ inspissat̃: ⁊ peior est: q̄ paulatim euacuat̃: qꝛ significat multitudinẽ humoꝝ: ⁊ virtutis debilitatẽ. tertius vrina turbida tripl'r variat̃: qꝛ aut mingit̃ clara: ⁊ postea fit turbida: ⁊ hec significat: ꝙ nã laborat in maturãdo: ⁊ nonduʒ mã ei obedit: aut mingit̃ turbida: ⁊ postea clarificat̃: ⁊ hec significat: ꝙ nã superat mãʒ: aut mingit̃ turbida: ⁊ remanet turbida: ⁊ si hec hypostasim grossam leuiter fecerit: futuram sanitatẽ significat: si vero hypostasim nõ fecerit: ⁊ virtus debilis sit mortẽ significat: si vero virtus fortis fuerit: longã egritudineʒ significat: ⁊ forte p̱ueniet ad maturationẽ: ⁊ forte nõ. Primus si color albus: velut aqua cuʒ tenui sb̃a fuerit: valde malus est: qꝛ fiduciã digestionis aufert: quare in acutis febribus mortem significat: ⁊ maxime si virtus debilis fuerit. scd̃s si color albus cũ grossitudine sb̃e fuerit: flegᵃ significat: ⁊ si vnctuosa adipis liquefactionẽ: si vero lactea flegtis liquefactionẽ: sed in acutis egritudinibꝰ mortẽ significat. tertius si color fuerit niger adustionẽ significat: vel dñium frigiditatis: discernit̃ inter hec ex colore p̱cedentis vrine: ⁊ ex odore: ⁊ si precesserit citrina: vel rubea: significat superadustionẽ: si vero viridis: vel fusca frigiditateʒ significat: hec Auic. Theophilus vero dixit: si nigra p̱uenerit ex viridi superadustionẽ signat: ⁊ si ex liuido frigiditatẽ: quare viridis color aliqñ signat superadustionẽ. s. in acutis febribus: aliqñ vero super frigiditatẽ: vt in cronicis: ex odore discernit̃: qꝛ frigidũ priuat odorẽ. Primus si vrina fuerit sine hypostasi: ⁊ in sb̃a tenuis: vel grossa: ⁊ sic p̱seuerans mortem signat. scd̃s si vero vrina tenuis: vel grossa cũ hypostasi fuerit: minus malum est: vt deficiat in sb̃a. s. ꝙ non sit lenis: vel equalis: q̃ʒ deficiat in colore: ꝙ nõ sit alba: qꝛ minus difficile est calori nãli reducere vrinam ad digestionẽ 2m colorẽ: q̃ʒ 2m sb̃aʒ: hec Theophilus: ꝯtrariũ vult Auic. tertius si vrina tenuis: vel grossa cum sedimine fuerit in medio: minus malum est: q̃ʒ si fuerit in superficie: qꝛ maiorẽ digestionẽ ostẽdit in medio q̃ʒ in superficie. Cum corpus humanũ cõsistat ex tribus p̱tibus. s. ex spiritibus: ex humidis p̱tibus. s. humoribus: ⁊ ex firmis p̱tibus. s. mẽbris: si ex humidis p̱tibus. i. ex humoribus vltra aquositatem vrinalem: que sequestrat̃ ex illis sequestret̃ aliqd viscosum: ⁊ ventosum fit spuma: fiunt ampulle: ⁊ fiunt granula: oĩa ista fiunt ex mã viscosa: ⁊ ventosa: spuma. n. fit ex paruis ampullis simul iunctis. Granula vero fiũt ex his seorsum: ⁊ separatim. Urina igitur spumosa signat humiditatẽ viscosam: maxime renũ: vel totius: idẽ signat ⁊ ampulla: sed maiorẽ viscositatem: iuxta illd̃ Hipp. Quibuscũqꝫ in vrinis ampulle sup̱ueniũt: nefresiʒ signat: ⁊ longã eẽ egritudinẽ: ⁊ cum granula nõ sint nisi spuma intercisa: ⁊ distincta: ideo nõ signant aliud: q̃ʒ spuma: ⁊ ampulla. s. mãʒ viscosam: sed maxime in renibus iuxta illud dictum Hipp. Auic. vero videt̃ ĩnuere: ꝙ hec nõ signant super aliqua mẽbra: nisi mediãte passione illius mẽbri: spuma igit̃ si cum passione renũ est signat humiditatẽ viscosam in renibus: ⁊ si cũ passione capitis signat humiditatẽ viscosam in capite. Egidius vero videt̃ dicere: ꝙ spuma: ⁊ granula absolute signant reuma de capite ⁊ ampulla nefresim: ⁊ reuma: vnde versus.

¶ Granula reumatice semper sunt nuntia cause.
¶ Spuma minuta graui reumate mẽbra ferit.
¶ Et nefresiʒ gñat cerebrũqꝫ ampulla molestat.

Ex p̱tibꝰ vo firmis corp̱is: qdã sunt molliores: vt caro pĩguis: siue pinguedo: qdã sunt duriores: vt caro sine pinguedine: si a p̱tibꝰ molliorib̃ꝰ. s. ex carne pingui: vł pinguedine p̱ viã liq̃factiõis separet̃ vnctuositas: ⁊ veniat ad vrinã illa signat liquefactionẽ pinguedinis renum: vel vesice: vel totius: discernit̃ inter hec: qꝛ si venit pauca: ⁊ commixta: ex toto est: si vero multa: nec commixta: venit a lumbis: ⁊ vnctuositas tres hʒ gradus: in p̱o gradu apparet color olei: in scd̃o gradu apparet vt oleũ mixtũ vrine: in 3o gradu oleagina est in sb̃a: ⁊ colore: vt oleũ est: iuxta illud Hipp. Quibus pingue sedimen multũ: nefresiʒ signat. Itẽ vrina ĩ causon cũ pingui hypostasi mortẽ signat. Itẽ vrina in senibus sine febre superueniẽs paralisim signat. Si vero ex p̱tibus firmis durioribus separent̃ p̱ viã rascationis: vel abrasionis minute p̱ticule dicunt̃ petala: furfura: ⁊ crina: que dñt solum 2m magis grossum: ⁊ minus grossum: nã petala sunt minus

De sb̃a.

De colore

De cõtẽto

De spumosa vrina.

De vnctuositate vrine.

De petaloydibꝰ: ⁊ furfureis: ⁊ crinoydibus vrinis

grossa: ⁊ crina sunt magis grossa: furfura sunt in medio. Petala dn̄tur: q2 similia sunt petalis: que ex tritis triticis: vel decorticatis fiūt: hec totius passionē significant si cum febre: si vero sine febre vesice passionem signāt. Furfura grossiora sunt petalis: vnde vrine furfuree hypostasibus veniēs vesice scabiē: vel totius signant: iuxta illud. Hipp. Quibuscūq3 in vrina pingui furfura ꝯueniūt: his vesica scabit: ⁊ si febris fit: totius corpis passio est: si vero nō fit febris vesice passio est. Crina vero nominant partes grossiores tritici: si ergo in vrinis hypostases crinoydes apparent: solidoꝝ mēbroꝝ liquefactionē signāt: vel adustionē sanguinis iuxta illud Hipp. In febribus acutis vrina hypostases crinoydes hn̄s malum: hec Theophilus: sed p liquefactionē mēbroꝝ intelligit abrasionē. Are-

De arenulis.

nule apparentes in vrina si rubee sint: lapidē renum signant: si vero alba sint: vesice lapidem signant.

De odore.

Si vrina fetida fuerit scabiē: siue vlcus vesice signat: aut magnā putrefactionez: distinguit inter hec ex signis demrantibus scabiē vesice: vel vlcus: ⁊ iō in febribus acutis vrina multū fetens: mala est: si nō fit excoriatio vesice: ⁊ hec de vrinis dicta sufficiant

¶ Tractatus de febribus.

Postquam ventilata sunt dicta Gal. necesse est redire ad tractandū de febribus: ⁊ diuidemus in septē tractatus: in p° tractabimus de febre in vli: in 2° de effimeris: in 3° de putridis: in 4° de etbicis: in 5° de febribus pestilētialibus: in 6° de diebus creticis: in 7° de apostematibus. Quantū ad pm tractatū diuidimus ipz in duo capa in p° tractat qd est febris: ⁊ quō diuidit: i 2° cap° tractabimus d tēporibus febris.

¶ In pmo capitulo tanguntur duo p° qd est febris: scdo quomodo diuidit.

Quantū ad pas partē: febris: vt placet Auic. est calor extraneus accensus in corde pcedēs ab eo mediāte spū: ⁊ sanguine in totū corpus p venas: ⁊ arterias: ⁊ nocēs opationibus nālibus: ita vt retineant. Circa pas pticulā cadit diffitas quō sit calor extraneus idest preter nām: diffitas est an sint eiusdem spēi calor nālis: ⁊ calor preter nām: an diuersarū spērū: ⁊ non videt ꝙ possint eē eiusdē spēi: q2 scdm pbm due qualitates eiusdē spēi non pn̄t stare simul in eodē sbto: ⁊ tn̄ calor nālis: ⁊ calor preter nām sunt in eodez sbto: nec pōt dici: ꝙ sint diuersarū spērū: q2 calitas est spēs spālissima: sed calitas nālis: ⁊ calitas preter nāz sunt sub cālitate: ergo non sunt diuersarū spērū. Ad hanc difficultatē sunt duo modi pncipales rn̄dendi: vnus dicit: ꝙ sunt eiusdē spēi: ⁊ ad autoritatē pbi dicit: ꝙ duo accn̄tia solo numero dn̄tia nō pn̄t stare in eodē sbto: nisi ex illis fiat vnū. s. p intentionē: ⁊ ita est hic: ⁊ duo sunt modi declarandi hunc modū: vnus dicit: ꝙ totus ille calor ꝯiunctiz sumptus ledit sensibiliter operationes: ⁊ nō diuisim: iō totus ille calor cathegorematice sumptus dicit febris: ⁊ nulla pars seorsum dr febris: hāc tenet Marsilius. Alius modus declarandi est: ꝙ totus ille calor dicit febris: ⁊ quelibet pars eius: psupponēdo: ꝙ idē calor scdz ꝙ dirigit a diuersis agētibus diuersas denominationes hz: nā calor: vt dirigit ab idolo paterno dicit nālis: ⁊ vt dirigit a forma elementi. s. ignis: dr elementalis: ⁊ vt dirigit ab influxu celesti dicit celestis: quare calor nālis: vt dirigit a forma ignis: dr igneus: ⁊ pn̄ter preter nām: hoc tenet Ugo. Scds modus pncipalis rn̄dēdi ē: ꝙ febris est solum calitas preternālis inducta ab agēte preternāli: ⁊ nō est cōpositus ex calore nāli: ⁊ preternāli: ⁊ hic modus etiā duplr declarat: vno mō ꝙ calor preternālis est effectus distinctus spē a calore nāli: ideo pn̄t stare in eodē sbto: absq3 hoc: ꝙ vnus intēdat alium: ⁊ hic est modus Gentilis. Alio mō pōt declarari: ꝙ calitas nālis: ⁊ calitas preternālis sint eiusdē spēi: ex quo 2m pbz calitas est spēs spālissima: ⁊ tunc necesse est: ꝙ calitas preter nālis addit calitati nāli: ⁊ intendat illam: sola tn̄ calitas preternālis addita est febris: q2 illa est calitas ignea: que est apta intendere calitatē nālem: ⁊ hic modus nobis magis placet. Circa scdam particulam (accensus in corde) Quō habeat intelligi: nota: bm Gal. pmo de drijs febrium: ꝙ necesse est aliquā pticulam cordis esse in calefacto esse: alijs vero inest calefieri tm̄: quare in effa cor est in calefacto esse 2m spūm tm̄: ⁊ 2m humores: ⁊ humiditates scdas est in calefieri tm̄: ⁊ in putrida cor est in calefacto esse 2m humores tm̄: ⁊ scdm alias ptes est in calefieri: ⁊ in etbica cor est in calefacto esse scdm humiditates 2as siue 2m ptes solidas tm̄: ⁊ scdm alias est in calefieri tm̄. Circa hoc cadit difficultas. An ad esse febris requirat tm̄ calefactū esse in corde: q2 si sic sequit: ꝙ tm̄ cor est sbtum febris: in oppositū vero videt esse dictū Gal. ꝙ febris est nimius calor in toto corpore expansus: ergo nō solū cor est sbtum eius. Ad hoc sunt duo modi rn̄dēdi: cōis modus dicit distinguēdo de sbto: q2 aliud est sbtum pncipale: aliud secūdariū: ⁊ aliud adequatū: cor est sbtum pncipale: residuū corporis est sbtum secūdariū: ⁊ totum corpus est sbtum adequatū. Alter modus dicit: ꝙ solum cor est sbtum febris: nec expansio caloris p corpus est febris: sed accn̄s febris: ⁊ ad Gal. q dicit: ꝙ febris est nimius calor expansus p totū: dicit: ꝙ intēdit causalr. i. est cā nimij caloris expansi p totū: ⁊ hoc mihi magis placet: ex hoc correlarie sequit: ꝙ febris est passio cordis: si tm̄ cor est sbtum febris: q2 sicut calor nālis hz fieri p° circa cor: sic ⁊ calor preter nām: ⁊ intelligit: ꝙ est passio cordis ꝯditionate. s. qn̄cunq3 est: q2 tunc semper est in corde. Circa tertiā pticulam. s. nocens opationibus nālibus. s. sensibilr: ita: vt retineant: qd notanter dicit: q2 nocumentū opationum pōt esse tribus modis. s. diminute: ablate: ⁊ corrupte: nō intelligit ergo ꝙ noceat opationibus ablate: sed tm̄ diminute: vl corrupte: ⁊ p nāles intelligit oēs opationes que fiūt a nā: ⁊ iō dicit Gentilis: ꝙ febris est calor extraneus extraneitate opposita sanitati: ⁊ non vite q2 cū febre stat vita. Alter textus dicit: ita: vt retineat: ⁊ tunc hoc refert ab febrē. i. habeat fixū esse. s. independens ab extrinseco: ⁊ nō sicut calor ire dependens: ⁊ tunc posset dici febris calor extraneus extraneitate opposita nō solum sanitati: sed vite: q2 sicut napellus hz calorē oppositū vite: lz non quilibet napellus in quacūq3 mensura pimat: sic febris est calor oppositus vite: licet nō in quocūq3 gradu perimat: pōt tn̄ intendi ad tm̄ gradū: vt perimat. Quantū ad secūdā partē. s. quō diuidat febris sua prima diuisione: ingt Auic. Tria sunt gn̄a febriū. s. effra humoralis: ⁊ etbica: effimera est cū accensio est in spiritibus: humoralis est cum accensio est in humoribus: etbica est: cum accensio est in mēbris: ⁊ hec diuisio febris est proxima essentiali. hec Auic. idē Gal. in lib° de drijs febriū. Circa pas pticulam ꝙ tria sint gn̄a febriuz est

difficultas

utrum calor extraneus et nalis sint diversarum specierum

difficultas: quia oīs diuisio debet esse bimēbris: vel reducibilis ad bimēbrē: ⁊ si est bimembris sunt duo prima gn̄a: ⁊ si reducibilis ad bimēbrē: silr̄ sunt duo prima gn̄a: ꝯfirmat̄ auctoritate Rasis: q̄ dixit ꝙ duo sunt prima gn̄a febris. s. cum putredine: ⁊ sine putredine: igit̄ non sunt tria prima gn̄a febriū. In ꝯtrariū est Gal. 6. de dr̄ijs febrium: ꝙ tria sunt prima gn̄a febrium: ⁊ rōnē huius assignat: q̄ tot sunt gn̄a febriū: quot sunt ptes corporis: q̄ pͦ calefiūt: sed tres sunt partes corporis: q̄ primo calefiunt: q̄ ptes corporis sunt membra solida: humores: ⁊ spūs: ⁊ si spūs primo calefiunt fit effimera: ⁊ si humores fit putrida: ⁊ si membra solida fit ethica: quare ⁊c. ꝯfirmatur auctoritate Auic. ⁊c. Rn̄dendo dr̄: ꝙ sm̄ ꝙ febris diuersimode ꝯsiderat̄: diuersa sumunt̄ gn̄a febrium: ⁊ iō si ꝯsideretur in ordine ad prima subiecta: in q̄bus fit incensio caloris: sic sunt tria gn̄a: q̄ tria sunt subiecta: in quibus primo accendit̄ calor ꝑternālis. s. spūs: humor: ⁊ membrū: si vero ꝯsideret̄ in ordine ad intētionē curatiuam: sic sunt duo primo gn̄a febriū: quia febris aut curat̄ solum cum vna intentione. s. alterādi: ⁊ sic est effimera: ⁊ ethica: aut curat̄ cum duplici intētione. s. euacuādi ⁊ alterādi: ⁊ sic est putrida: quare febris diuidit̄ primo in febrē putridam: aut sine putredine: primū genus cōprehendit humorales: secundum genus cōprehendit effimeras ⁊ ethicas: tertio modo pōt ꝯsiderari febris quātū ad modū ꝓcessus: ⁊ quia vna ꝓcedit mō fixo: ⁊ independenti: vt ethica: ⁊ alia mō non fixo: immo depēdenti: vt effimera ⁊ humoralis: ideo prima diuisio febris est in duo gn̄a. s. in febrē fixam. s. independentē: vt est ethica: ⁊ in febrē in fieri: q̄ est cōtinue depēdens: vt effimera: ⁊ putrida: ⁊ si dr̄ ꝯtra dicta: quia dr̄ ꝙ febris primo diuidit̄ in febrē ꝑ se. s. que est egritudo: ⁊ ī febrē ꝑ accidēs. s. que seq̄t̄ apostema. Rn̄det̄ ꝙ ista nō est bona diuisio: q̄ nulla febris essentialiter est accn̄s: immo quelibet est egritudo: est tn̄ vtilis: q̄ ꝯfert medico quantū ad actū curandi: q̄ febris: q̄ est accidēs depēdet a curatione accidētis. Circa secūdā particulā. Cum dr̄: ꝙ hec diuisio est ꝓpinqua essentiali: Aduerte ꝙ dr̄ie essentiales febris sm̄ Gal. pͦ de dr̄ijs febrium: siue dr̄ie fōales sunt hee: q̄ alie sumunt̄ a quātitate caloris: ⁊ alie sumunt̄ a mō motus caloris: ⁊ sm̄ primū modū febris diuidit̄ sm̄ magis intensum: ⁊ minus intensū sm̄ ꝙ alique dn̄r mordaces manu: ⁊ alique mites: ⁊ he dr̄ie pn̄t indifferent̄ inueniri in humoribus: ⁊ spiritibꝰ: ⁊ in mēbris: secundum vero secundum modū sumpte: alie dn̄r non mordaces a pͥ°: sed supaddentes. i. postea mordaces in tangendo: ⁊ hoc est: q̄ fiunt a mā grossa: q̄ non statim imprimit: sed postea: alie vero a pͥ° acute sunt: postea vero mites manu fiunt: q̄ sunt ꝯtrarie primis ⁊ hoc est: q̄ iste ꝓueniunt a mā subtili: q̄ statim imprimit: ideo a pͥ° fiunt acute: ⁊ statim resoluit̄: iō postea mites fiunt: alie vero sunt ꝯfestim ardentes. i. vniformiter ardētes: ⁊ a pͥ° in ponēdo manū: ⁊ in ꝓcessu ꝑdurādo q̄ sunt de mā acuta: ⁊ mstat. Circa hec cadit difficultas q̄ vr̄: ꝙ dr̄ie sumpte a mā febris: siue a subiecto sint eēntiales auctoritate Gal. pͦ dē dr̄ijs febriū: ꝙ dr̄ia essentialis febris est: q̄ sumunt̄ a mā sm̄ ꝙ alie fūt imbecilles semꝑ sicce: vt febres effi͛e q̄ imbecilles sunt. i. debiles: ⁊ semꝑ sicce: q̄ nō sudatiue sunt: alie vero sunt infixe versute: vt ethice: q̄ dn̄r infixe. i. independētes: ⁊ versute. i. maligne: alie vō ad manū humide: ⁊ humorales: ⁊ addit ꝙ dr̄ie accn̄tales sunt dicendo: q̄dā ꝯtinue sunt: ⁊ q̄dā interpollate: ⁊ q̄dā siriculose: ⁊ q̄dā nō: ⁊ q̄dā sunt accn̄tia: ⁊ q̄dā egritudines ⁊ multe alie dr̄ie accn̄tales pn̄t inueniri. hec ille. In ꝯtriū arguit̄: q̄ mā: siue subiectū nō est de essentia febris igit̄ dr̄ie sumpte a mā nō sunt essentiales. Rn̄o dr̄: ꝙ loquēdo ꝓprie de dr̄ijs essentialibus: differētie sumpte a materia non sunt essentiales: quia sunt sumpte ab aliquo extrinseco ipsi febri: quare nō sunt essentiales cōiter vero loquendo essentiale pōt dici non solū quod est de essentia: sed etiā quod pertinet ad essentiā illius: sed cum mā pertineat ad diffinitionē febris: q̄ subiectū pertinet ad diffinitionem accidentis: ideo possunt dici essentiales cōiter loquēdo differētie sumpte a materia: ⁊ ꝓprie loquēdo: sed tales dr̄ie sumpte a mā nō sint essentiales: sunt tn̄ ꝓpinque essentialibꝰ.

De temporibus febris.

Quantū vero ad tpa febris dicit pͥmo quot sunt addēdo vnū documētū: 2° diffinit vnūquodq̄ tempus. Quātū ad primū dicit Auic. quatuor sunt hore febrium. i. tpa. s. principiū: augmētū: status: ⁊ declinatio: ⁊ sunt tpa vl̄ia morbi: ⁊ particularia cuiuslibet paroxismi: ⁊ subdit documentū: ⁊ timor est a pͥ° vsq̄ ad statū: apud declinationē vero nō metuit̄ eger: nisi ꝓpter illud: q̄d infra dicet̄. Circa primū punctū cadit difficultas an q̄libet morbus habeat quatuor tpa: pro responsione p̄mittit̄ primo ꝙ tpa morbi tripliciter distingui pn̄t. s. penes essentiā: penes accidētia: ⁊ penes alterationē materie: penes essentiā pͥm est qn̄ morbꝰ est paruus in gn̄e suo: ⁊ augmētū est qn̄ notabilr̄ auget̄: ⁊ status est qn̄ est in summo intensionis: ⁊ dclinatio qn̄ notabilr̄ minuit̄: penes accidētia: principiū est qn̄ accidētia sunt remissa: augmētū vero qn̄ augent̄ accidentia: status est qn̄ sunt ī summo: diminutio vero qn̄ remittunt̄: penes vero alterationem māe: pͥm est qn̄ mā est cruda: vel non manifeste digesta: aut transmutata trāsmutatione opposita digestioni: augmētū est qn̄ est trāsmutata ad bonū per digōnē: vel ad malū ꝑ putrefactionē: status vero est qn̄ vltimat̄ digō: vel ꝯtrariū: diminutio qn̄ notabilr̄ diminuit̄ stante cōplemēto digōnis. Premittit̄ 2° ꝙ sex cōditiones cōiter ponunt̄ ꝑ verificatione dictionis sumpte sm̄ alterationē māe: prima est morbi materialis: ⁊ sic excludit̄ ethica: ⁊ effimera: secunda incipiētis post pͥm gn̄onis: ⁊ sic excludunt̄ morbi incipiētes ante gn̄ationē: tertia ⁊ salubris: ⁊ sic excludunt̄ morbi mortales: quarta notabilr̄ variabilis sm̄ māe varietatē: ⁊ sic excludit̄ morbus ex oppilatione. quīta incipientis a mā cruda nō reducibili ad benignū: ⁊ sic excludit̄ morbꝰ cuius mā reducit̄ ad benignū. sexta ꝓcessuri vsq̄ ad cōplemētū digōnis illius māe: ⁊ sic excludit̄ morbꝰ: q̄ ꝑ euacuationē totalr̄ extirpat̄ añ cōplemētū digōnis: si tn̄ bn̄ ꝯsideret̄ credimus: q̄ tm̄ due cōditiones sint sufficiētes ad saluādū q̄tuor tpa scz in morbis mālibꝰ ⁊ salubribus. Circa māe alterationē cadit difficultas penes cuius māe alterationē attendit̄ ista diuersitas quatuor tempoꝝ. Rn̄deo ad hoc sunt duo modi respondēdi: vnus est Gentilis: q̄ ponit penes alterationē māe stantis sub forma cause añtie: ⁊ nō ꝯiuncte: q̄ mā ꝯiuncta faciēs febrē ꝯtinue est alia: ⁊ alia: sed añs est vna: ⁊ ab vnitate illius morbus dicit̄ vnus: ⁊ addit: ꝙ possumus imaginari tres modos ꝯtinuarum: vnus modus est qn̄ tota mā: que

debet facere febrẽ a principio mouet ad putredinẽ: ꝛ
sic oẽs partes formales sunt calide: nõ aũt oẽs mãles
sunt calide: ſꝫ ꝯtinue alia: ꝛ alia mouet. Scõs modꝰ
cõtinuitatis est: vt vna mã: a pn° moueat vſqꝫ ad de
clinationẽ: ſed ſm diuersos gradus digõnis: ſicut ac
cidit in sanguinea. Tertius modus est: vt p° moueat
vna mã faciens febrẽ tribus diebus: ꝛ in fine alia: ꝛ
sic successiue. Alter modus est Ugonis dicẽtis: ꝙ pe
nes materiã ꝯiunctã attendit alteratio materie: nec
opꝫ materiã esse vnã: vt morbus sit vnus: nec requi
rit: ꝙ eadem mã semp moueat: qꝛ morbus est vt pu
gna ꝯ naturã: sed vt pugna sit vna: nõ opꝫ eosdẽ sem
per pugnare: sed mõ vnũ: mõ aliũ: ꝛ aliqñ quiescere:
cogitatu. Tempora vero pticularia paroxismi febris
distinguunt penes diuersũ modũ se hñdi caloris: qꝛ
in pncipio calor nãlis suffocat a mã submersa in mẽ
bro: in augmẽto vero calor expandit extra: in statu
vero calor est in summo intẽsionis: in declinatiõe dõ
minuit. Circa scõm punctũ cadunt due difficultates
prima circa primã partẽ: q̃ est vtrum timor sit a pn°
vſqꝫ ad statũ: de timore dico mortis: ꝛ de pn°: augmẽ
to ꝛ statu penes alterationẽ mãe sumptis: qḋ notant
dicit: qꝛ nõ verificat de quolibet istoꝝ tẽpoꝝ: nec pe
nes accidẽtia: nec penes essentiã morbi: qꝛ oĩs q mo
ritur semp morit in statu accidẽtiũ in sequẽte essen
tiã morbi: sed in pn°: ꝛ in augmẽto: ꝛ in statu penes
alterationẽ mãe potest mori eger: aut pp multitudi
nem mãe: aut grossitiẽ suffocantẽ: aut pp ipsius mali
gnitatẽ: aut manifestã: aut occultã: aut ꝓpter virtu
tis debilitatẽ. Est ergo difficultas vtrũ stantibus cõ
ditionibus dictis semp sit timor a pn° vſqꝫ ad statũ:
ꝛ videt: ꝙ non: qꝛ apparẽte digõne laudabili nõ vi
det esse timor: qm̃ per digõneꝫ significat: ꝙ nã vincit
morbũ: qꝛ digõ facit cessare putredinẽ ſm Gal. 3° re
gni. Rñdeo duo sunt modi rñdendi: vnus est Gen
tilis dicẽtis: ꝙ apparẽtibus signis digõnis si mã est
vniformis non ꝯtingit egrũ mori: qꝛ si nã pn° fuit po
tens supare mãm: q̃ erat difficilior ẽt multo magis in
sequẽtibus supabit: sed si mã sit difformis põt mori
eger merito malignitatis nõ recipiẽtis digõnẽ. Al
ter modꝰ dicit: ꝙ siue mã sit vniformis siue difformis
ꝛ apparẽtibꝰ signis digõnis ꝯtingit egrũ mori a pn°
vſqꝫ ad statũ: qꝛ lꝫ virtus a pn° sit potẽs digerere par
tem mãe: qꝛ tñ ꝯtinue debilitat virtus: possibile est
plus ꝓportionabilr debilitari: q̃ꝫ possit mã digeri: ꝛ
ideo põt accidere mors añ cõplemẽtũ digõnis: cogita
tu. Scða difficultas cadit circa secũdã ptẽ. s. vtrũ in
declinatione ꝯtingat egrũ mori: ꝛ cõis modus rñden
di est distinguẽdo de declinatione: ꝛ p° dicit ꝙ in de
clinatione vera: ꝛ vbi non ꝯtingit egrũ mori. s. meri
to morbi: rõ est: qꝛ virtus in tali declinatione dñatur
morbo: ꝛ cãe morbi: ꝛ accñtibꝰ morbi: igit non ꝯtin
git egrũ in tali declinatione mori: scðo dicit: ꝙ in de
clinatiõe falsa bñ ꝯtingit egrũ mori: ꝛ ponit. 6. casus:
primus casus est cũ calor nãlis resoluit: ad cuius reso
lutiõe minorat extraneus calor: scðs est cũ mã est dif
formis ꝛ subtilis prius nota est: ꝛ resoluta: ꝛ restat
grossa: tertius casus ẽ qñ mã ꝑmutat de mẽbro igno
bili ad mẽbrũ nobile: quartus est qñ morbus: ꝛ mã
morbi minorat: silr virtus equalr: vel plus minorat:
quintus est qñ ꝓpter multũ conatũ virtutis vident
accñtia remitti: ꝛ virtus fortificari: sextus est qñ ad
aliquẽ morbũ mãlem sequit aliqs morbus immãlis:
vt qñ ad apostema renũ sequit vlcus mortale: ꝛ hoc
est: qḋ dicit Auice. nisi pp illud: qḋ dicemus. Alter
modus est: ꝙ lꝫ in declinatione vera: ꝛ vbi contingat
egrũ mori: nõ tñ merito illius morbi: ſꝫ merito alte
rius: ꝓbat: qꝛ difficilius est p somnũ nãlem aliquẽ ca
dere in egritudinẽ: q̃ꝫ p somnũ nãlem factũ in decli
natione morbũ augeri: sed pm est possibile: vt ꝓbabo:
ergo ꝛ scðm: ſꝫ in augmẽto morbi ꝯtingit mori ergo:
in declinatione mutata ad augmẽtũ cõtingit mori:
probat minor principalis: qꝛ stat aliquẽ hr̃e exterora
adeo frigida: vt p quẽcũqꝫ lapsum ad frigidũ cadat
in egritudinem: q̃ casu posito si administrat somnus
nãlis illi infrigidabunt extrema: ꝛ ꝯñter cadet i egri
tudinẽ: dr ergo: ꝙ nõ ꝯtingit mori merito morbi: sed
merito alterius administrari: qḋ non ꝯuenit. s. meri
to somni infrigidãtis. Quãtũ ad secundã partẽ duo
facit: p° diffinit vnũquodqꝫ tps: scðo docet cognosce
re tpa febris ex duplici gñe signoꝝ. s. ex signis ꝑappa
rentibꝰ: ꝛ ex signis post apparẽtibus. Quãtũ ad tpa
dicit pm est hora in qua calor inatus ꝑfocat a mate
ria submersa in mẽbro: tã diu donec appareat matu
rationis vestigiũ: aut ꝯrĳ eius: ꝛ pm inuẽtũ est in oĩ
egritudine: ſꝫ qñqꝫ occultat: vt in synoco: epilesia: ꝛ
apoplesia. Augmẽtũ est hora: in qua mouet calitas
inata ad resistẽdũ mãei motu manifesto: ꝛ apparẽt
signa digõnis: aut ꝯtraria digõni. Status est hora: in
qua fit vehemens pugna inter nãm: ꝛ morbũ: ꝛ appa
ret victoria vnius eaꝝ sup aliã: ꝛ eius spatiũ in hñti
bus paroxismos acutos est poxismus vnus: ꝛ nõ co
gnoscit nisi p illud: qḋ seqt: aut duo poxismi: ſꝫ i egri
tudinibꝰ macronoxĳs fortasse assilant plures paroxi
smi ꝛ illic apð statũ cõplet vestigiũ digõnis: aut ꝯrĳ
eius: ꝛ declinatio est hora: in qua calor innatus dñat
mãei: ꝛ vincit eã: ꝛ existit in sepõne ꝯgregatiõis eius
scꝫ rei post rẽ: ꝛ tunc alleuiat calidiras caloris occul
ti: ꝛ expellit ad extremitates donec resoluat. Quãtũ
vero ad signa: per q̃ cognoscunt tpa febris: dicẽdũ ꝙ
hec ex duplici gñe signoꝝ sumunt. s. ex signis ꝑappa
rẽtibus: ꝛ postapparẽtibus: vt colligit ab Hippo. ꝛ
Gal. in pa particula aphor. vbi dicit paroxismos ꝛ
ꝯsistẽtias dclarãt egritudines: ꝛ tpa ãni: ꝛ circuituũ
adinuicẽ incremẽta: ꝛ subdit i fine paroxismi: ꝛ vri
ne: ꝛ egõnes sudores: ꝛ eucritas: ꝛ discritas: ꝛ breues:
ꝛ longas apparẽtia declarãt. Signa ꝑapparẽtia su
munt ex tribus. s. ex spẽbus egritudinũ: ex tpibꝰ an
ni: ꝛ ex incremẽtis circuituũ: declaro ista. Ex spẽbus
egritudinũ sumunt signa: qꝛ alique egritudines sunt
valde acute: q̃ terminant in 4a die: vel 7a vt spasmus
siccus: epilẽsia: apoplesia: ꝛ squinãtia: q̃dã sunt acu
te nõ valde: vt tertiana pura: ꝛ causon: q̃ terminant
in. 14. diebus: ꝛ q̃dã sunt acute tropice. i. ꝯuersiue: q̃
terminant vſqꝫ ad. 40. vt tertiane note: ꝛ q̃dã sunt
cronice: q̃ terminãt supra. 40. vt quotidiane: ꝛ quar
tane: quare pꝫ ꝙ in acutis status breuis est: in croni
cis vero status longinquus est. Ex tpibus anni: 2° ex
tpibus anni: ꝛ silibꝰ sumunt signa breuitatis status:
vel longitudinis: qꝛ in tpe calõ: vt in estate status bre
uis est: ꝛ in tpe frigido: vt hyeme status remotus est:
ꝛ in tpe medio modo medio se hꝫ: ꝛ notãter dixi e si
milibus: quia p tempora anni dat intelligere regio
nem: etatem: ꝛ cõplexionem: vnde in regione calida
egritudines sunt breues: ꝛ in regione frigida sunt
longe: ꝛ ꝯsequẽter in regione calida status breuis est:
ꝛ in

⁊ in frigida longus: silr in etate calida. s. iuuẽtutis egri-
tudines breues sunt: q̃ ex humoribus calidis sunt:
⁊ in etate frigida. s. senectutis egritudines lõge sunt:
q̃ ex humorib⁹ frigidis: ⁊ in cõplexione calida egritu-
dines breues sunt: q̃ ex calidis humoribus: ⁊ in cõple-
xione frigida egritudines lõge sunt: q̃ ex humorib⁹
frigidis sunt: ⁊ Auic. addit: ⁊ in virtute debili egri-
tudines acute: ⁊ breues: ⁊ si virtus nõ est debilis non
est acuta: nec breuis. s. merito v̾tutis. Ex incremento
circuituũ. 3° sumunt̃ signa ex incremẽto circuituũ: ⁊
hoc tripl̃r. Primo ex breuitate: vel longitudine pa-
roxismoꝝ: q̃ si breues sunt status ꝓpinquus est: si v̾o
lõgi status remotus est. Scd̃o ex anticipatiõe vl̃ post
positione: q̃ si paroxismi anticipãt. s. sup̃flue signifi-
cant augmẽtũ. Si v̾o postponũt sup̃flue significãt de
clinationẽ: quare ex his cognoscit̃ si breuis est status:
aut remotus. Tertio ex intẽsione paroxismoꝝ: q̃ si
paroxismi sũt valde intẽsi significãt egritudinẽ acu-
taꝫ ⁊ breuẽ: si v̾o nõ sunt intẽsi significãt egritudinẽ
frigidã: ⁊ longã: ⁊ ꝯñter statũ remotũ: ⁊ sic de breui-
tate ꝑoxismoꝝ ⁊ longitudine dictũ est: sic de breuita-
te: ⁊ longitudine rigoris dicẽdũ est: q̃ rigoris longi si
gnificãt egritudinẽ longã: ⁊ ꝯñter statũ remotũ: ⁊ ri-
gores breues significãt egritudinẽ breuẽ: ⁊ ꝯñter sta-
tum ꝓpinquũ. Signa post apparẽtia sumunt̃ ex duo
bus in gñe. s. ex euõnib⁹: ⁊ digõnib⁹: iõ dixit Hippo.
⁊ vrine: ⁊ egõnes: ⁊ sudores: ⁊ ꝑ vrinas itelligit digõ
nem: q̃ demõstrat̃ ꝑ vrinas: ⁊ ꝑ sudores: ⁊ egõnes in-
telligit euõnes non solũ sudoris: ⁊ fluxus ventris: sed
etiã euõnẽ sanguinis: ex digõne sumunt̃ signa sic: si
cito apparet digõ breuẽ morbũ significat: ⁊ statũ pro-
pinquũ: si vero tarde appareat significat longũ fore
morbũ: ⁊ statũ longũ: ex euacuatiõe vero sumunt̃ si-
gna: q̃ si ex euacuatiõe alleuiat̃: significat morbũ fie-
ri breuẽ: si vero nõ alleuiat̃: significat morbũ fore lon-
gum: q̃ euacuatio fit ꝓpter multitudinem materie:
quare status longinquus erit.

¶ Trac. scd̃s de effimeris ⁊ p° in vl̃i: scd̃o in ꝑticulari.

In hoc 2° tractatu tractabim⁹ de febrib⁹ effi^rls:
⁊ diuidemus in duo cap. In p° tractabimus de
eis in vl̃i. In scd̃o tractabimus de his in ꝑticulari.
Primũ capitulũ diuidit̃ in q̃tuor partes: in p̃ma po
nemus descriptionẽ effimere: ⁊ diuisionẽ eius in suas
spẽs: in scd̃a ponemus causas oẽs: ex qb⁹ effimere ꝓ-
uenire pñt: in tertia ponemus signa cõia oĩb⁹: ꝑ que
distinguunt̃ ab alijs febrib⁹: in quarta ponem⁹ curã
in vl̃i cum ꝯ̃rijs. Quãtũ ad primã partẽ dicimus: q̃
effimera sic describit̃. Effimera est calor extraneus ac
census p° in spiritib⁹ cordis: ex q̃ ꝓuenit sensibil̃r no
cumẽtũ in oĩbus opõnibus nãlib⁹: ⁊ diuisio huius fe
bris in spẽs suas est ꝫm diuisionẽ spũum: cum accẽsio
eius p° fiat in spiritib⁹: spũs aũt diuidunt̃: q̃ alij sunt
spũs aĩales: quoꝝ sedes est in cerebro ꝫm medicos: ⁊
alij sunt spũs vitales: quoruꝫ sedes est in corde: ⁊ alij
sunt spũs nãles: quoꝝ sedes ẽ in epate: ⁊ ita tres sunt
spẽs effimere: q̃ alia effimera est ex accẽsione spũum
aĩaliũ: ⁊ alia fit ex accẽsione spũum vitaliũ: ⁊ alia ex
accensione spũum nãliũ: ⁊ talis diuisio est diuisio effi
mere que ꝑ se morbus est: qd̃ ꝓ tanto d̾r: q̃ effimera:
que fit merito apostematis exñtis in aliquo emũcto-
rio: puta in inguine: vel in subascellis: vel post aures
est morbus ꝑ accidẽs: ⁊ nõ ꝑ se: q̃ sequit̃ aliũ morbũ.
Quãtũ ad secũdã partẽ: q̃ est de causis: dicimus: q̃

effimera põt fieri ex oĩbus causis nõ nãlib⁹ nõ ꝯuenië
ter administratis: ⁊ iõ ex aere nimis calido: ⁊ nimis fri
gido fieri põt: ex cibo ẽt: ⁊ potu in quãtitate: vel qua
litate sup̃fluẽtibus: dico in quãtitate. s. ex cibo sup̃-
fluo: ⁊ potu sup̃fluo: dico in q̃litate: vt ex cibo: ⁊ potu
nimis calido: vel nimis frigido: ⁊ etiã ex ordine indebi
to: ex motu ẽt sup̃fluo: ⁊ q̃ete sup̃flua: q̃ facit ad infri-
gidationẽ: ⁊ oppilationẽ: ex somno ẽt sup̃fluo: ⁊ vigi-
lijs etiam sup̃fluis magis fieri põt: ex inanitione. i. ex
euacuatione ẽt sup̃flua fieri põt: ⁊ ex retentione eius:
qd̃ non retineri dꝫ põt etiã fieri: ⁊ ex accñtibus ani-
mi: vt tristitia: ira: ⁊ silibus. Quidam vero reducunt
has. 6. res nõ nãles ad tria gña. Primũ genus cõpre
hẽdit aerẽ: ⁊ vigilias: q̃ ex calitate hoꝝ magis infla-
mant̃ spũs aĩalis: q̃ faciunt vnã spẽm. Scd̃m genus
cõprehẽdit motũ: ⁊ quietẽ: ⁊ accidẽtia aĩ: ex sup̃fluo
eñ motu: ⁊ ex accñtibus aĩ: vt ira: tristitia magis in-
flamant̃ spũs vitales: q̃ faciunt aliã spẽm. Tertiũ ge-
nus cõprehendit cibũ: ⁊ potũ: ⁊ inanitionẽ. i. euacua
tionẽ: q̃ ex his sup̃flue sumptis: vel factis in quãtita
te: vel q̃litate fit inflamatio magis in spiritibus nãli
bus: q̃ faciunt tertiã spẽm. Est quartũ genus causaꝝ
scꝫ ex apostemate in aliq̃ emũctorio: qd̃ est cã effime-
re q̃ est morbus ꝑ accidẽs: ⁊ notant̃ dixi in aliq̃ emũ-
ctorio: q̃ ex apost^te intrinseco corporis: vt pleuresi:
vel periplemonia: vel alio apostemate intrinseco nõ
fit effimera: sꝫ fit febris putrida. Quãtũ ad tertiam
partẽ q̃ est de signis: quedã sunt signa cõia: ⁊ quedã
spãlia. s. ꝓpria vnicuiqꝫ: nunc de cõibus dicẽdũ est: q̃
sumunt̃ ex q̃tuor. s. ex pulsu: vrina: calore corpis: ⁊ ac
cidẽtibus: q̃busdã ex pulsu q̃dẽ: q̃ pulsus effi^rar non
sunt ineq̃les. i. diuersi: sic sunt pulsus putridarũ: nec
sunt sordidi: aut difficiles: aut duri: sicut sunt pulsus
ethicarũ. Vrine in effimeris nõ sunt distãtes a sani-
tate: q̃re nec in colore peccãt: nec in hypostasi: q̃ sunt
sine hypostasi: ⁊ tincte magis. In calore q̃dẽ q̃ calor
effimere nec grauis est. i. non est intensus valde: nec
acris. i. nec remissus valde: ex accñtibus q̃busdã di-
stingunt̃ effimere ab alijs febribus: maxime in q̃nqꝫ
signis. p° q̃ in q̃busdã apparet humor calid⁹ cũ vapo
re in p̃n° quasi velit sudare: nõ sic i alijs febrib⁹. scd̃o
in q̃busdã apparet maxĩe sudor in p̃n° nõ sic in alijs.
tertio si dolor capitis incipit in his effimeris a p̃n°
ante diatritũ cessat: ⁊ nõ apperet sic in alijs febrib⁹.
quarto v̾tus apparet fortis in his febrib⁹: in alijs v̾o
debilis. q̃nto si lauant̃ in balneo hñtes effimeraꝫ nul-
lus horror: vl̃ rigor occupat illos: sꝫ hñtes alias febres
si lauant̃ capiunt̃ a frigore: hec Gal. Quãtũ ad quar
tam partẽ. s. de cura in vl̃i dicit Gal. Cõtraria ꝯ̃rijs
curant̃: q̃ fiunt a cã calida curant̃ cũ frigidis: ⁊ q̃ fiũt a
cã frigida curant̃ cũ calidis: quare si ex calore nimio
aeris febris nata fuerit frigidis auxilijs medicabis: ⁊
si ex frigore cũ calidis: quare si ex ira: ⁊ furore fiat:
blandis affectibus placabis: si ex nimio labore corpo
ris: ⁊ solicitudine: ⁊ cogitatione animi fiat: cum q̃ete
corporis ⁊ cuꝫ solõne curabis: si ex amore: ⁊ ꝯcupiscẽ
tia: ꝑmissiõe sedabis: ⁊ quecũqꝫ alia ꝯtraria ꝯtrarijs
curabunt̃: nã siccis humida ꝓsunt: ⁊ humidis sicca:
⁊ calidis frigida: ⁊ frigidis calida: ⁊ merorẽ gaudia
mutãt: ⁊ gaudiũ meror exupat: sicut famẽ esca ⁊ sitiꝫ
potus sedat: ⁊ indigõnem abstinentia: ⁊ ꝯcupiscentiã
virtus sapientie amputat: ⁊ sicut mũdus constat ex
quatuor elemẽtis. s. igne: aere: aqua: ⁊ terra. s. calido:

humido: frigido: ⁊ sicco: q̄ certa rōne manifestatᷓ per quatuoꝛ tpa: qꝛ ver calidū: ⁊ humidū est: vt sanguis: ⁊ estas calida: ⁊ sicca: vt fel colera: ⁊ autūnus frigidus: ⁊ siccus: vt fel nigrū .i. melencolia: hyems frigida: ⁊ humida: vt flegma sic in nobis sunt humores quatuoꝛ: ex qbus corpora nr̄a cōstant .s. sanguis: colera: flegma ⁊ melīa: ⁊ sicut elemēta qñqꝫ seruāt naturam suā: qñqꝫ non: sic humores: ⁊ qñ non seruant faciunt egritudinē: ⁊ addit. Aduertenda etiā in egrotis sunt tēpora: etates: nā corporū locoꝝ situs: vel tēpus: vsus: vel cōsuetudo languentiū: ⁊ ita cū manifeste cognoueris causam: indubitanᷓ vnicuiqꝫ egritudini adhibebis salubrē curationē iuxta suū genus: ⁊ subdit: ꝙ ad curandū effimerā non expectabis vsqꝫ ad diatritū primū ⁊ scōm: sed mox securus cures cuꝫ lauacro balnei: ⁊ cibo: qꝛ egrotantes his febribus si abstinēt a cibo: ⁊ lauacro peiorāt ⁊ ī his tm̄ vsus balneoꝝ est vtilis: in alijs vero grauis: ⁊ inimicus: ꝑter q̄ꝫ in tertiana: ⁊ aliqua tm̄ diuersitas ē in administrādo: quia alij in aere diutius immorari debēt: q̄ꝫ in solio .i. q̄ꝫ in lauacro: alij ecōtra: ⁊ ne fiat erroꝛ medicorum arbitrio relinquimus: hec Gal. Gal. addit in alio capitulo in qbus abstinere debent a balneo: ⁊ a vino: ⁊ in qbus vti debent illis: ingt enim in oībus effimeris balneo vti possumus: exceptis: q̄ ex oppilatione dependent: ⁊ q̄ ex apostemate inguinis: a vino abstinere debēt: qui ex apostemate inguinis febriūt: donec cā soluatᷓ: ⁊ qui ex ira: ⁊ furore febriūt etiā abstinere debent a vino: donec furoꝛ sedetur.

¶ De effimera in speciali.

In hoc scōo capitulo tractandū est de effimeris in spāli: ⁊ qꝛ iaꝫ narrate sunt cause particulares omniū effimerarū restat solū ponere signa ꝓpria: quibus distingunᷓ adinuicē: ⁊ curā illoꝝ. Quantū ad signa ꝓpria Gal. tripl'r distinguit illas: primo distinguit inter effimeras ab ira ꝓuenientes: ⁊ a tristitia ꝓ gnqꝫ signa dicens: si ab ira ꝓueniat pulsus magnus: ⁊ velox: in tristitia vero pulsus lapsus: ⁊ tenuis: ī ira vrina rubicunda: in alia non: in ira caloꝛ ardens: in alia nō: ī ira caloꝛ in facie: ⁊ oculus rubeus: ī tristitia paloꝛ faciei: ⁊ demersio oculoꝝ: in ira sitis: in alia nō: scōo distinguit inter effimeras ex laboꝛe ꝓuenientes: ⁊ ex cōstructione poroꝝ ꝓuenientes: ⁊ ꝯueniunt tm̄ in vno signo .s. cutis sicca: ⁊ tersa est: in alijs differunt quia si ex laboꝛe est pulsus minutioꝛ: ⁊ lapsioꝛ est: vrina rubea: ⁊ crocea: ⁊ turbulētioꝛ in ijs: qui magis laborarunt: ⁊ motus caloꝛis minoꝛ: sed in cōstructione econtra est. Itē beneficia ventris: ⁊ vrine difficiliora sunt in ꝯstructione: ⁊ addit cōparando has secūdas effimeras ad primas dicēs: in his secūdis nō tm̄ habitudo corporis minuitᷓ: nec tm̄ oculi ꝯcaui: nec pulsus ita minutus: sicut in illis ex tristitia. tertio distinguit effimeras ex apostemate inguinis ab alijs dicēs: ꝙ in his pulsus est magnus: velox: ⁊ frequēs: ⁊ caloꝛ vehemēs: ⁊ plurimus: ⁊ apud statū sudoꝛ nō multus: vultus rube⁹ vrina subalbida: ⁊ cōe signū oīb⁹ effimeris est pulsus equalitas. Moderni vero signa ꝓpria: ⁊ distincta effimerarū ponunt ſm diuersitatē: in quibus sunt: quare signa effimere in spū aīali sunt doloꝛ capitis: coloꝛ faciei rubicūdus: mobilitas oculoꝝ: qa causa est in capite. Signa effimere in spū vitali sunt pulsus velox iuxta coꝛ: ⁊ frequēs: difficultas anhelandi: ⁊ respirandi ꝓpter multā necessitatē attrahendi aerem: signa effimere in spū nāli sunt doloꝛ in dextro hypocundrio versus epar: vrina magis tincta: q̄ꝫ in alijs effimeris ⁊ sitis maioꝛ. Signa effimere ex apostemate sunt doloꝛ ī loco apostematis: ⁊ inflāmatio mēbri apostemati. Quantū ad curā Gal. discurrit per oēs causas: ex qbus pōt fieri effimera: ⁊ dat summatim remedia: dicit ergo. Qui ex nimio laboꝛe febriūt infundēdi sunt oleo: ⁊ fricādi: ⁊ lauare eos ī balneo: ⁊ subdit infra: dieta afferēda: non satis nutriat. Qui vero ex siccitate febriūt fricādi sunt minus cū oleo: ⁊ lauandi frequētius in balneo. Qui aūt ex tristitia febriūt: vel solicitudine: vel insomnietate: minus lauandi sunt: amplius aūt oleo tepido infundēdi sunt: ſꝫ minime stiptico: ⁊ nō multū fricādi sunt: ⁊ subdit infra si nō sit nimia passio: nec plectoꝛia dabis vinū. Qui ex ardoꝛe solis febriūt sanādi sunt cum ijs: que infrigidāt: ⁊ oleo rosato vngendo: ⁊ frequēter lauando. Qui ex frigoꝛe febriūt ad balneū ducēdi sunt solū in declinatione: ⁊ addit infra cibi: q bene nutriāt administrādi sunt. Et q catarrū incurrentes sunt non prius ducendi sunt ad balneū: q̄ꝫ digō passionis fiat. Qui vero ex ꝯstrictione cutis febriūt iuuanᷓ ex balneo aque dulcis: ⁊ fricare: ⁊ exercere: quousqꝫ rare facere possint cutim. Qui aūt ex cibis sup̄fluis febriūt: declināte febre ducēdi sunt ad balneū: ⁊ vngēdi oleo tepido: ⁊ fricatio diuturna ī oleo: ⁊ aqua calida faciēda est: ⁊ post balneū quiescere: ⁊ potus aq̄ calide dandus: ⁊ succus prisane. Qui vero estu febriūt: ⁊ furore: q̄ infrigidant: ⁊ mediocriter calefaciunt administrāda sunt. Qui aūt angustiā: ⁊ tristitiā patiunᷓ: si quidem nō nimia sit passio: nec plectoꝛici sint dabis eis vinū. Qui ex furoꝛe febriūt: mox cū cessauerit febris dabis vinū: si aūt nō ꝑfecte quieuerit nō detᷓ vinum. Qui aūt ex inguine febricitāt in declinatione lauādi sunt: ⁊ ꝓhibēda sunt vina anteq̄ꝫ inguine soluanᷓ: ⁊ dietā extenuatiuā: ⁊ frigidā accipiāt: vt prisanā: ⁊ aquā bibāt. Si colica distēperātia accidit ex indigōne ciboꝝ corruptoꝝ pri⁹ lauare ꝯuenit: demū cōfortare: ⁊ si nō cessat fac epithima cū absynthio: ⁊ lanā infusaꝫ in oleo nardino appone stomaco: ⁊ si nō cessat da masticē tritā: ⁊ fac medicamē ex hypoqstido ballaustijs: ⁊ dactylis: ⁊ si sit moꝛdicatio fac enema cū oleo: in quo resoluitᷓ adeps anseris: ⁊ si ventositas cū doloꝛe nimio sit ī oleo coquas rutā semē apij: ⁊ ciminū: ⁊ semē fenniculi. Quātū ad curā ſm modernos: cū curatio caꝝ distinguatᷓ magis per cās: a quibus depēdēt: q̄ ad triplex gen⁹ cāe reduci pñt ſꝫ eos: qꝛ q̄dā a causis calīs depēdent: q̄ fere idē genus cure hñt: ⁊ q̄dā a causis frigidis: q̄ aliud genus cure hñt: ⁊ quedā ab apost^re^ q̄ aliud genus cure hñt: iō de triplici gn̄e cure tractabimus. Si effi^re^ ꝓueniant a causis calīs: vna sola intētio curatiua hñda est .s. infrigidatio tā extrinsecus: q̄ꝫ intrinsecus: extrinsecus cū balneis ī aqua dulci factis tēpate calīs: ⁊ cū iuuātib⁹ frigidis: vt oleo rosato violato: ⁊ nenufarino: ⁊ cū epithimatibus frigidis factis ad ꝑncipalia mēbra p⁹ inflāmata: qō notāter dico: qꝛ si effi^ra^ sit in spū aīali epithima dꝫ fieri ad cerebrū cū aq̄ violaꝝ: lactuce nenufaris: ⁊ fenniculi: ⁊ adde parū aceti: si vō effi^ra^ sit in spū vitali epithima fiat ad coꝛ cū aqua rosaꝝ: violaꝝ ⁊ buglosse: ⁊ adde paꝝ aceti: ⁊ maluatici: si vō effimera sit in spū naturali fiat epithima ad epar cū aqua endiuie: lupuloꝝ: ⁊ absynthij: ⁊ adde parum aceti.

Intrinsecus

Intrinsecus vero curaꝛ aut cū simplr̄ infrigidanti-
bus: vt cū aqua simplici potata cū iuleb: vel zuccaro
aut cū infrigidātib⁹ appropriatis mēbris: aut cū ele-
ctuarijs: ⁊ quia nota sunt trāseamus: aut cum dieta
restauratiua. Dieta sit ista. Comedāt prisanā: vł mi-
cam panis in iure pulli: ⁊ non comedāt carnes: ⁊ bi-
bant vinū pauciferū lymphatū: excepto in effimera
ex ira: ⁊ furore: qꝛ non debent bibere vinū: sed loco
vini bibāt aquā zuccaratā cū vino granatoꝝ. Si ve
ro effimera sit ex frigiditate: ꝓpter quā fit oppilatio: cu
ra est cū tempate calidis: ⁊ abstinēdi sunt a balneo:
⁊ nō a vino: ⁊ danda sunt intrinsecus: ⁊ extrinsecus
calida tempata deoppilātia: primo cū sirupis: vt si-
rupo de capillo veneris: acetoso de duabus radicib⁹:
aqua capilloꝝ ven. aqua apij: ⁊ fenniculi: ⁊ si ē opus
vt farmaco: vtere infusione reubarbari: aut agarici:
⁊ cum electuarijs: vt diarodon abatis: ⁊ hmōi: ⁊ die-
ta ꝯueniēs sit mica panis in iure pulli: ⁊ vinū nō dul
ce: nec pōticū: ⁊ modicū marciapani: extrinsecus ve
ro cum solis fricationibus ꝯtētus sis. Si vero effime-
ra sit ex apostemate abstinēdi sunt a balneo: ⁊ a vino
⁊ curaꝛ hec febris cura apostematis a ṗnᵒ primo cum
flobothª si virtus: ⁊ etas ꝯsentiūt. scđo digerēdo ma-
teriā antecedētē cū sirupo de fumoterre: acetoso sim
plici: aqua fumiterre: lupuloꝝ: ⁊ buglosse: tertio ma-
teriā gerā apostematis maturādo cū emplo. ℞ mal-
ue: vel bismalue. m. j. coquaꝛ: ⁊ pisteꝛ adde farine fru
mēti: vel fenugreci: vł seminis lini vnc. ij. butyri: vel
assungie porci vnc. ß. olei quātū sufficit ꝓ incorporā-
do: ⁊ quia ista apostemata periculosa sunt qñ veniūt
post aures si vis facere emplastrū valde attractiuum
℞ cepe lilij: vel cepe cōmunis: ⁊ rutā: ⁊ fac emplm̄
cum oleo camomille: ⁊ si vis addere modicū altee: ⁊
croci vtile esset: ⁊ nota: ꝙ hoc emplastrū in febre pe-
stilētiali. s. in apostemate eius: ⁊ in morso a cane rabi
do valde comēdaꝛ. Post digōnē sirupoꝝ: si opꝫ dare
farmacū da pillularū de fumoterre: pillularū agrega
tiuaꝝ añ. ʒ. ß. reformenꝛ pillule gnqꝫ. Post matura-
tionē apostˢᵗⁱˢ aut aptū est apostema aut nō: si sic: vteꝛ
mūdificatiuo: qđ dicā: ⁊ si nō est apertū api tu cū lan
ceta: ⁊ postea vtere mūdificatiuo: vł ex melle rosato
solo: vel ex terbētina mixta cū vitello oui: ⁊ supra po
ne postea peciā intinctā cū vnguēto ꝯsolidatiuo. s. vł
basilicone: vel vnguento de lytargirio. Dieta sit te-
nuis: abstineāt a vino si virtus: ⁊ etas consentiūt: bi-
bāt aquā zuccaratā cū vino gnatoꝝ: capiāt ferculū
factū ex mica panis in iure pulli: sine carnibus: ꝫ ca-
piāt modicū marciapani: ⁊ h̄ de effiˢᵗⁱˢ dicta sufficiāt.

De febre sanguinis in vniuersali.

CVm febres sanguinis sint medie inter putri-
das: ⁊ effimeras vt ingᵗ Auer. ꝯñter post effi-
meras de febrib⁹ sanguinis determinādū est: sunt au
tem due spēs febris sanguinis: vna est dū sanguis nō
est putrefactus: que dr̄ synocha: ⁊ alia dū sanguis est
putrefactus: que dr̄ synochus: ⁊ hic synochus tribus
modis disponiꝛ: vnus est homotenus. i. eodem mō te
nens qꝛ semꝑ in statu est: ⁊ alius ē augmasticus: qui
continue ꝓcedit augmentando: ⁊ hoc est: qꝛ plus est
qđ dissoluiꝛ: qꝫ quod resoluiꝛ: ⁊ tertius est epigmasti-
cus. i. qui declinando ꝓcedit: ⁊ hoc est: qꝛ minus est
quod dissoluiꝛ: qꝫ qđ resoluiꝛ: ⁊ hec febris est morbus
acutus: ⁊ ꝑiculosus: acutus quidē: quia nō transit se-
ptimā: sed vt plurimū in quarta die terminaꝛ: ⁊ ra-
ro in septima: sed synochus vt plimū terminaꝛ in se
ptima ⁊ nūquā venit ad declinationē: ꝑiculosus est
ꝓpter idem: ⁊ ēt quia terminaꝛ ꝑ crisim aut ad sani-
tatē: aut ad mortē: ⁊ ꝓpterea in his febribus dicit Gal.
cognoscunꝛ boni medici: quia cito subueniūt natu-
re antequā deficiat. ¶ De causis.

CAusa huius febris est: qꝛ cū quis exercitari cō-
suetus est: ⁊ subito ꝑdit exercitiū: ⁊ vtiꝛ cibis:
⁊ potib⁹ multiplicātibus sanguinē incurrit hmōi fe
bres: sed dr̄nt: qꝛ in synocho nō solū gn̄aꝛ multa quā-
titas sanguinis: sicut in synocha: ꝫ gn̄aꝛ ēt mala qua
litas: ꝓpter quā putrescit sanguis: ⁊ hec mala qualitas
fit: qꝛ visus est multis fructibus multiplicātibus ma-
lam qualitatem sanguinis. ¶ De signis.

SIgna huius febris sumunꝛ a q̄tuor reb⁹: primo
a sbālr inherētibus: ⁊ est calitas magna: ⁊ lenis
ꝑcepta: a tactu: qꝛ sanguis calus: ⁊ humidus est scđo
ab opōnibus: ⁊ ab opōne vitali pulsus magnus est
valde: ⁊ plenus: ab opōne sensitiua: quia dolor capi-
tis est cum pulsatione rōne plenitudinis arteriaꝝ: ⁊
cum tensione rōne plenitudinis venaꝝ: ⁊ arteriarū:
ab opatione nālı epatis: qꝛ sitis intēsa rōne inflama-
tionis epatis: tertio a q̄litate mutata: rubedo faciei:
⁊ oculoꝝ: ⁊ apparitio lampadarū ardētiū rōne vapo
rum ascēdentiū: ⁊ ꝑmutātiū mentē. quarto ab exeū-
te mutato: qꝛ vrina rubea: ⁊ grossa est: ꝫ in synocho:
cum fetore: ⁊ liuore: ⁊ in synocha sine fetore: ⁊ liuore.
De signis ꝓnosticis: si apparēt pustule liuide: aut ni
gre mortē signānt: silr̄ si in ventre audiꝛ sonus: sicut
tonitrui: sicut dicit Auic. Si lachryme apparēt ꝓpter
maliciā morbi: aut difficultas anhelitus: aut ꝓfoca-
tio: ⁊ apostᵗᵃ in vijs anhelitus silr̄ mortem signānt: si
post somnū sentiat se gnatū ista oīa mortē signānt: si
opō velox: vel tarda sit digōnis: vł indigōnis: crisim
breuē: vel longā: salutē: vel mortē signānt relata ad
virtutem. ¶ De cura vniuersali.

PRo cura vl̄i duplex est intētio. s. euacuatio: ⁊ al
teratio: ꝓ euōne cōuenit flobothª: ꝓ alteratione
simplici ꝯuenit potus aque frigide: ꝫ ꝓ alteratione
restauratiua ꝯuenit dieta ꝯueniens frigida: ⁊ humi-
da: flobothª: ꝗ facienda est in hac febre si v̊tus ⁊ etas
cōsenserit: dr̄ si v̊tus ꝯsenserit: qꝛ si esset debilis ꝑ viā
resolōnis nō ꝯueniret: ꝫ si ē debilis ꝑ viā aggrauatio
nis bñ ꝯuenit: dr̄ si etas ꝯsenserit: qꝛ nec pueri: nec se-
nes flobothomādi sunt dixit Gal. in epla ad Glau-
conē a sexto decimo vsqꝫ ad. 45. ēt Auic. dixit a. 14.
vsqꝫ ad. 40. flobothomādi sūt: ⁊ a scđa hora diei vsqꝫ
ad tertiā dicit Auic. 5. ꝑmisso clysteri: ⁊ ante 4ᵐ diē
faciēda est: qꝛ post nō ꝯueniret: aut nō tm̄: ⁊ de vena
basilica si demōstrat: sin aūt de cōi: ⁊ quātitatē cōue-
nientē extrahere opꝫ: q̄ mēsuraꝛ ꝫm tp̄s: etatē: ⁊ ꝯsue
tudinē. Gal. dixit vsqꝫ ad syncopim. s. exclusiue: qđ
cognosceꝛ tangēdo alterū pulsū dū fit extractio san
guinis: ⁊ cū sentis v̊tutē: tūc iube claudi venā. Po-
tus aq̄ frigide dandus si os siccū fuerit: ⁊ lingua ari-
da: ⁊ aspera fuerit: ⁊ melior est aqua fontis: ⁊ danda
est dum signa digōnis apparuerint: ⁊ mēsura quāti-
tatē ꝫm tp̄s anni: etatē: ⁊ nām. i. cōplexionē: ⁊ ꝯsue
tudinē: ⁊ nō sit aliqd impediens. s. de dolore stomaci:
vel viscerꝝ: vel apostemate: vł incōsuetus fuerit. Die-
ta ꝯueniēs est dieta tenuis: vt prisana: vł mica panis
bullita ī iuꝛ pulli si v̊tus tolerat: qꝛ si nō tolerat opor
teret daꝛ modicū ꝯtusi salsi añ ferculū. s. capere duos

bolos carnis: et addere coclear vnū seminū cōium: et modicum panis: et manuschristi plari: sed in sero pue nit solū ptisana: et deƀ loco vini aqua zuccarata cum modico vino granantoꝝ: et de mane cibeƀ hora cōsue ta dicit Gaƀ. si aliud nō impediat: quāuis alij dicāt: ꝙ hora pueniētior cibationis est in matutinis .i. in aurora. Difficultas est primo vtrū ista cura vlis: que est cum tribus remedijs .s. cum flobothª potu aque frigide: et dieta tenui sit cōis oībus speciebus febris sanguinis: Et videƀ ꝙ non: qꝛ in epigmastico: q est tertia spēs synoci non pueniunt flobothª nec potus aque frigide: pȝ per Gaƀ. in cura epagmastici dicen tem: Cum medicus cognouerit epagmasticum nihil adhibere opȝ nisi oleū rosatum qḋ capiti frigidū in fundat: nec esca vetāda est: et vinū leue dandum est et aquatissimū: cui si aliqḋ aliud adhibueris adiutoriū: aut escam negaueris facies synochū homotenū: hec Gaƀ. In ɔtrariū videƀ esse Gaƀ. q dicit supra de cu ratione vlī synoci dicendū est: et ponit postea illa tria remedia. Rñdendo dƀ ꝙ Gaƀ. non intelligit de cura tione cuiuscūqȝ synoci illa tria remedia: sed solū de synoco: q est febris acuta ɔtinua sine intermissione: et requie: sed cū epigmasticus ɔtinue declinet: et sit cuȝ rege iō de illo nō intelligit: ſȝ de oībus alijs febribus sanguinis intelligit tam de synocha: q̄ȝ de synoco: et si dƀ de cura vlī intelligit: quia pluribus puenit: non tū oībus. Circa putrefactionē sanguinis est triplex difficultas: prima difficultas est an possit fieri febris simplex a putrefactione sanguinis: et vƀ: ꝙ non: quia cum sanguis putrefit subtile puertiƀ in colerā: et gros sum in meliam: igiƀ febris sanguinis cōponiƀ cum fe bre colerica: et melica. In ɔtrariū arguiƀ: qꝛ ex quo cūqȝ humore simplici p corruptionum eius pōt fieri simplex febris: igiƀ non magis ex colera: et flegᵗᵉ pōt fieri febris simplex: q̄ȝ ex sanguine. Rñdendo Auic. voluit ꝙ possit fieri febris simplex ex putrefactione sanguinis: sicut ex putrefactiōe alioꝝ humoꝝ. Gaƀ. videƀ dicere ɔ̄triū: qñ vult ꝙ subtile sanguinis puer tatur in colerom: pōt tamen sustentari stante hoc: ꝙ sit simplex in fieri: lȝ non sit simplex in facto esse: sed cōposita. scḋa difficultas est si ex sanguine possit fieri febris interpollata: et videƀ ꝙ sic: qꝛ sanguis pōt pu trefieri in tanta distantia a corde: ꝙ calefactū esse nō possit cōtinue puenire ad coꝛ: ḡ erit interpollata. In ɔtrariū est Auc. dicēs sanguis nō putrefit: nisi intra venas: igiƀ ex sanguine nō fit: nisi ɔtinua: et nō inter pollata. Rñdēdo de hoc sunt opiones. Auic. vult: ꝙ ex sanguine nō possit fieri febris interpollata pp ra tionē dictā: ad rōnem in ɔ̄triū: negaƀ ꝙ sanguis pos sit putrefieri in tanta distantia: vt calefactū esse non cōtinue attingat ad coꝛ. Gordonius vero vult ɔ̄triū: et ad dictū Auic. ꝑcediƀ ꝙ putrefit solū in venis: sed non valet ɔ̄ña: igiƀ semp faciet ɔtinuā: tertia difficul tas est de ordine istarū febriū: que sit prima: et q̄ scḋa: et videƀ: ꝙ homotenus sit prima ſm Gaƀ. in eplā ad Glauconē et scḋa spēs est augmasticus: q̄ semp est in augmēto et tertia spēs est epigmasticus. In ɔtrariuȝ est Gordonius dicēs: ꝙ prima spēs est que procedit semp augendo: et est deterior: scḋa spēs est epigmasti cus: qui ꝑcedit semp declinando: et tertia spēs est ho motenus q̄ est in statu. Rñdendo de hoc sunt opinio nes: vt pȝ arguēdo: sed opīo Gaƀ. melior est .s. ꝙ ho motenus est prima spē: qꝛ est fortior alijs: qꝛ egritu do: que est in statu est fortior ea: q̄ est in augmento vel declinatione. Circa flobothᵃᵐ cadit difficultas supra tacta .s. an cōueniens sit extrahere sanguinē vsqȝ ad syncopim: vt dicit Gaƀ. Cōtra hunc arguit Auic. quia nā regulariƀ opans nūquā facit tantā euacua tionē. Itē qꝛ medicus nō dȝ euacuare: nisi qḋ est sup fluū. Rñdēdo dicimus: ꝙ Gaƀ. intelligit vsqȝ ad syn copim exclusiue: et sic rōnes solute sunt: et veniunt ad idem. Circa potū aque frigide est difficultas vtrum possit puenire in febre sanguinis: et vƀ: ꝙ nō qꝛ aqua frigida ingrossat: sed nō puenit ingrossare sanguinē: quia est humoꝛ grossus: quare. Rᵒ Auic. dicit: qñ hu moꝛ est subtilis: vt in colera pura puenit aqua frigi da: qꝛ ingrossando digerit: et qñ humoꝛ est grossus: et digestus puenit ēt aqua frigida: qꝛ nō tollit digōneȝ: et infrigidat: et sic est de sanguine: qꝛ nō expectaƀ digō in eo. Circa dietā est difficultas: qꝛ dieta dȝ hr̄e ordi nem in febre: qꝛ ī pñᵒ grossius puenit dietare: et in statu subtilius: et in declinatione grossius ſm Hippo. pma aphori. sed hoc nō pōt hr̄e ordinē: qꝛ si homotenus est cōtinue in statu dȝ semp tenuissime dietare si alia est in declinatione semp dȝ grossius dietare: si altera est in augmēto nec subtiliƀ: nec grosse dietare dȝ: quare. Immo vƀ impossibile ꝙ febres sint huius nāe: quia si est alia semp in statu: nunquā erit in declinatione: et ɔ̄siter erit mortalis: et si alia semp est in augmēto nū quā veniet ad statū: nec ad declinationē: quare moꝛ talis erit: et si alia est semp in declinatione: ḡ nūquā hūit pñᵒ nec augmētū nec statū. Rᵒ dicitƀ: ꝙ homote nus dƀ esse in statu: qꝛ est febris semp intēsa valde: do nec fiat euō sanguinis: et iō dieta tenuis valde puenit ei: donec stat in statu: et alia dƀ agmasticus: qꝛ semper crescit: donec fiat euō: et iō opȝ ꝑcedeƀ ɔtinue magis subtiliādo: et alia dƀ esse in declinatione: qꝛ minuēdo ꝑcedit: et sic dieta hȝ ordinē in his. Ad aliud cū ar guiƀ: ꝙ impossibile est febres esse huius nāe: dƀ: ꝙ dñr sic p similitudinē esse in statu: qꝛ intense valde: et esse in augmēto qꝛ crescendo ꝑcedunt: vel in declinatio ne: quia minuēdo ꝑcedūt. Gordonius dixit: ꝙ licet tempora morbi non distinguantur quo ad accidēria: distinguuntur tamē quo ad digōnem: et indigestionē.

¶ De febre sanguinis in speciali.

Pro cura spāli febriū sanguinis Gaƀ. pᵒ ponit signa distinguētia inter illas spēs: deinde ponit curā spālez aliqḋ addēdo. Signa hōteni sunt pulsus spissi .i. frequētes: et graniores: et sordidi .i. inequales: lingua siccioꝛ: sitis acerrima: lyporhomia: vel angu stia nō deest: cui nulla dclinatio pōt inueniri vsqȝ in quintā vel sextā diem: quē synochū in pᵒ diatrito po teris cognosceƀ. Signa augmastici a pñᵒ nō exagitaƀ grauibꝰ febribus: sed p singulos dies: et horas crescit: et hunc infra tertiā diem puenit cognoscere: si curis prius aspera: asperioꝛ inueniƀ: vrina ruffa .i. rubea in ueniƀ: venter p singulos dies ɔstringitur: pulsus ma gnus: et frequēs: et sordidus .i. inequalis: et qḋ grauius est singulis diebus et horis augmētatur: in qbus non est status: nec declinatio: sed tantūmō augmēta inue niunƀ. Signa epigmastici a pñᵒ grauioribus febribꝰ pulsaƀ: et qcūqȝ medicus eū viderit valde de eius vi ta dubitat: scḋa vō die: et 3ª declinatioꝛ īuenitƀ: et venē eis soluitƀ: aut sudoꝛ emittitƀ: aut sanguis ex naribꝰ ef fluit: pª die sitis patitƀ: 2ª die: et 3ª refrāgitƀ: pulsus mi noꝛ: q signa discussionis si īfra tertiā diē nō habuerit

securus

securus esto in quarta: vel septima cum crisim habitu/
rum: q̄ cum diligẽter cognoueris sine auxilio medici
ne sanitatẽ ꝑmittas. Pro cura homoteni: cum in cu
ra vl̃i posuerit tria remedia .s. flobothãm vsqz ad syn
copim: ⁊ potũ aque frigide copiosum: ⁊ dietã tenuẽ:
nunc in cura sepãli reperit illa tria remedia: ⁊ addit
tantũ balneũ aque dulcis: qđ dicit faciendũ esse post
flobothãm p quatuor dies in epl̃a ad Glauconẽ: lz cõ
mento de ingenio dicat seq̃nti die balneũ faciendũ.
Pro cura vero augmastici reperit flebothãm faciẽdã
infra tertiã diem: ⁊ loco aque frigide docet potionez
facere ligãdo duo coclearia seminis apij: in linteo: vt
bulliant in vase aqua pleno: ⁊ de hac aqua dare cum
potũ desiderat: ⁊ dietã tacet: qr intelligit eaz debere
obseruari: addit aut tria remedia .s. clyster̃ lenitiuũ:
⁊ catarticũ .i. solutiuũ: qđ euacuet colerã: in quo po/
nit diagridij ℨ .j. ⁊ addit remediũ pro dormitione .s.
fomẽtare caput cum decoctione: in qua papauer sit
coctum. Pro cura vero epigmastici dicit: cum medi
cus cognouerit epigmasticũ nihil adhibere opz nisi
tm̃ oleum rosatum capiti infundere: ⁊ esca ei nõ est
vetanda: ⁊ in declinatione vinũ leue aquatissimũ dã
dum est: cui si aliud adiutoriũ adhibueris: aut escam
negaueris facies puerti in sinochũ homotenum. hec
Gal̃. Pro cura speciali harũ febriũ ſm Auic. ⁊ Se/
rapionẽ: ⁊ alios: cum sit necesse vti septẽ intentioni/
bus .s. lenitione vẽtris: flobothª: digõne: ⁊ euacuatio
ne cũ farmaco: potione aque ordei infrigidatiua: cor
rectione accidentiũ ⁊ dieta puenieẽti: que sit regimẽ
apperitiuũ: incisiuũ: ⁊ extinctiuũ: Cadit difficultas:
qr aut Gal̃. diminutus est: aut alij supflui sunt. Re/
spõdẽdo dr̃ ꝙ vbi fieret euacuatio sanguinis vsqz ad
syncopim inclusiue: sicut voluit Gal̃. forte nõ esset ne
cessariũ aliud remediũ vltra flobothãm: ⁊ potũ aque
frigide: ⁊ dietã conuenientẽ: sed vbi ꝓhibitus fueris
extrahere sãguinẽ: aut nõ audebis extrahere tantam
quãtitatẽ: necesse est synochum aliqualr̃ ꝓlongari: ⁊
ita plures alie intentiones habẽde sunt ꝓ cura eius.
Gordonius vero dixit. Cum hec febris cõiuncta fue/
rit cuz crapula necesse est plures alias intẽtiones ha
bere vltra flobothãm ⁊ potũ aque frigide: qm̃ ⁊ dige/
stiuũ: ⁊ euacuatiuum colere dare oportebit: ⁊ ẽt corre
ctionem multoꝝ accidẽtiũ cum dieta puenieẽti. Leni
tio ventris põt fieri tam cũ clysteri cõi: q̃z cum leniti
uo dato p os: siue sit cũ cassia: ⁊ tamarindis: vel cum
mãna: siue in potione: siue ĩ dactylo: ⁊ saltim alternis
diebus. Flobothª debet fieri ante quartũ diem si vir
tus: ⁊ etas ꝯsentiunt: ⁊ Gal̃. dixit vsqz ad syncopim:
Auic. ⁊ serapio intẽdũt vsqz ad syncopim inclusiue.
Nos aũt ꝓpter rõnes Auer. ꝯtra ipm̃ dicimus vsqz
ad syncopim exclusiue: ⁊ si aliq̃d impedit: vt nõ pos/
sit flobothomari applica vẽtosas ad spatulas: ⁊ scari
fica: sic Auic. sic Gordonius dñr. Digestiuũ sit hoc.
℞ sirupi de endiuia simplici: acetosi simplicis: sirupi
de fumoterre añ. vnc. ς aque lupuloꝝ: aq̃ nenufaris:
⁊ aque violarũ añ. vnc. j. misce ꝓ vna vice: ⁊ da plu/
ribus vicibus: donec videas digõnẽ. Euacuatiuũ sit
euacuãs: aut cum medicina simplici. ℞ mãne: cassie:
añ. vnc. j. reubarbari ℨ. j. ς. infunde reubarbarũ in
aqua endiuie: ⁊ tribiano: ⁊ fac expressionẽ in mane: ⁊
distẽpera cassiã ⁊ mãna cum decoctione recẽti: ⁊ cor/
diale: ⁊ misce cũ infusione reubarbari: aut euacua cũ
medicina composita. ℞ diacatholiconis: ⁊ cassie añ.
vnc. j. electuarij de succo rosarũ ℨ. iij. distẽpera cum
decoctiõe recẽti: ⁊ cordiali. Alteratio infrigidatiua
sit cum aqua ordei: de hac cũ iuleb: vel zuccaro detur
ad bibẽdũ qñ vult: vt sitim extinguat: ⁊ si debilitaret
stomacũ bullias passulas intus: qr sic ꝯfortabit stoma
cum. Correctio accidentiũ fiat sicut supra dictũ est:
aliqñ enĩ patiunr̃ vigilias: quare da sirupũ de papa/
uere: ⁊ alia supra dicta: aliqñ patiunr̃ tussim: quare
tolle passulas: iuiubas: sebestẽ: ⁊ zuccarũ candi: bul/
lias in aqua de illa bibat: ⁊ alia supra dicta. aliqñ pa
tiunr̃ cardiacã: recurre supra ad remedia dicta: ⁊ sic
de alijs accñtibus. Dieta puenieẽs est succus prisane
bullitus in iure pulli: ⁊ cum aqua bullita cum zucca
ro fiat potus: ⁊ adde modicum vini granatoꝝ: si vir/
tus tolerat nõ transeas ad aliud: si vero non tolerat:
da micã panis bullitã in iure pulli de mane: ⁊ in sero
prisanã: ⁊ si vis dare vinũ da: vt sint due ptes aque:
⁊ vna vini vel albi: vel rubei nõ refert: sed non sit dul
ce neqz ponticum .i. non sit bruscum: ⁊ da medicum
marciapani: ⁊ hec erit sufficiens dieta.

De causonide.

Causon est febris de col̃a intra vasa existente in
loco ꝓximo cordi: et dicir̃ de colera: qr causon est
ſm duos modos: qr aut est de col̃a pura: aut de flegᵗᵉ
salso: vt ingt Hippo. in epidimijs: dr̃ intra vasa exi/
stente: qr hec col̃a putresit intra venas: ⁊ ꝓpterea hec
febris est ꝯtinua: dr̃ in loco ꝓximo cordi: qr hec colera
putresit vel in venis oris stomaci: vel epatis: vel pul
monis: ⁊ ꝓpterea febris incẽsiua dr̃: ⁊ p hoc differt a
terriana: q̃ est de col̃a putrefacta in venis remotis a
corde: sed causon in ꝓximis: ⁊ iõ causon incẽdiũ in/
terpretar̃. hec Gordonius. Et addit Auic. Et pro
pterea causon accidẽtia vehemẽtiora hz: ⁊ iõ opz: q̃
sit breuioris spatij: q̃z tertiana: ⁊ causon ſm plurimũ
terminar̃ in quarta die: ⁊ raro in septima: ⁊ senibus
parũ accidit: ⁊ cũ accidit ꝑimit: qm̃ non fiunt nisi a
causa forti: ⁊ virtute eoꝝ debiles sunt: ⁊ iuuenibus: ⁊
pueris accñt plurimũ: sz leuior est ĩ infantibꝰ pp hu
miditatẽ. Signa huius febris sumpta ex rebꝰ ꝑter
nãm: primo ꝯtinuitas febris cũ occultatione tẽporuz
morbi ꝓpter vehementiã caloris: qr hic nõ apparet
manifesta excresentia: sicut apparet in alijs febribus
cõtinuis. scđo accñtia insequẽtia intẽsionẽ magnam
demõstrãt hanc febrẽ: q̃ sunt ariditas lingue: sitis in
tẽsa: dolor capitis: instãtia vigiliarũ: alienatio: frene
sis: syncopis: ⁊ hmõi. Signanr̃ ẽt sup hanc febrẽ ex
rebus nãlibus: qm̃ fit ſm plurimũ in statu adolescen
tie: ⁊ in cõplexione cal̃a colica: ⁊ in regione cal̃a: ⁊ ac
cidit extenuatis hñtibus corpora macra: ⁊ pulsus ve
lox: ⁊ freq̃ñs. Signanr̃ ẽt sup eam ex rebus nõ nãli/
bus: qr accidit ꝓprie in aere calidissimo .s. tpe estus: ⁊ il
lis accidit: q̃ multitudine ciboꝝ caloꝝ vtunr̃: ⁊ potu
vini assiduo: ⁊ potenti: ⁊ q̃ exercitijs multis: ⁊ labo/
riosis vtunr̃: ⁊ multo: ⁊ multũ vigilãtibus: ⁊ ẽt furo/
re: ⁊ ira repletis. Pronosticatio dicit Hippocrates
Si in febre causon tremor accidat: permixtio mẽtis
resoluitur ab eo tremorem: ratio est: quia ex permixtio
ne mentis calefit valde cerebrũ: ⁊ inde calefiunt ner
ui. Et si in causon fit permixtio mentis: resoluitur
ab eo per tremorem: ratio est: quia per expulsionem
materierũ ad neruos fit alleuiatio capitis. Et pluri
mum causon ꝯsumir̃ vomitu: aut solone vẽtris: aut
sudore: aut fluxu sanguinis nariũ. Et vt plurimũ ter

Correlarium.

minaẽ in quarta die ad bonũ: vł malũ scḋm ꝙ bona
signa: vel mala apparuerint in pn° morbi: aliqñ tñ se
extẽdit ad septimum: bona aũt signa sumunẽ maxīe
ex virtute: ex vrina: ⁊ accñtibus: ⁊ ex iuuãtibꝰ: ⁊ no-
centibus: si. n. virtus fortis fuerit: ⁊ vrina aliquã bo
nitatẽ digõnis oñdat: ⁊ accidẽtia nõ nimis infestẽt:
⁊ iuuamentũ sumat ex administratis salutẽ porten-
dit: si vero ecõtra mortẽ: ⁊ iõ hec febris senibus semꝑ
mortalis est: iuuenibus nõ semꝑ: pueris vero minus
ꝓpter humilitatẽ multã eoꝝ. Pro curatiõe huius fe
bris. Cum hec febris sit mala complexio cũ mã: rõne
mãe cõpetit euõ: ⁊ rõne male cõplexionis cõpetit al-
teratio. Euõ vero est triplex. s. lenitio vẽtris: minora
tio: ⁊ eradicatio mãe: sed eradicatio presupponit di-
gõnẽ: qa digesta medicari opꝫ ſm Hippo. Alterõ ẽt
est triplex: qꝛ alia est alterõ simpłr. s. morbi. i. correcti
ua male cõplexionis derelicte a febre: siue a morbo:
alia vero est alterõ correctiua accñtiũ: alia vero est al
teratio dicte scḋm indigẽtiã virtutis: qꝛ modus die-
tandi partim sumunẽ a morbo: inquantũ frigidis: ⁊
humidis dietis vtimur: partim sumiẽ a virtute: ⁊ cã
morbi: a ṽtute qdẽ: inquãtũ vtimur cibis ꝯseruãtibꝰ
virtutẽ: a cã vero morbi: inquãtũ subtiliamus cibũ:
quia subtiliatio cibi fit ne multitudo eius impediat
virtutẽ circa causam digerendã. Lenitio vẽtris põt
fieri cũ clysteri: ⁊ cũ lenitiuo: clystere cõe: qḋ fit cũ de
coctione malue: matris violaꝝ blete: ⁊ mercurialis:
addito zuccaro rubeo: oleo violato: ⁊ sale: ꝯueniẽs ẽ.
Potest ẽt fieri lenitiuũ vel ĩ forma dactili: vel in po-
tione: exẽplũ primi ℞ pulpe cassie vnč. j. tamarindo
rum vnč. j. fiat dactilus cũ zuccaro: in potione vero
põt dari non solũ cassia. ʒ. vnč. j. distempata cũ deco-
ctione recẽti: ⁊ cordiali cũ tamarindis: sed ẽt pñt da
ri due vntie mãne ꝑ delicatis cũ vnč. j. tamarindoꝝ
distempatis cũ decoctione recẽti: ⁊ cordiali. Minora
tio põt esse cũ flobothª ⁊ cũ farmaco: vñ Auer. 7° col-
liger dicit. In pn° opꝫ purgare cũ medicina attracti
ua: ⁊ minueẽ ex sanguine: qñ signa appuerint Auic.
dixit. Et cum indiget euõne: tunc festinantia est me-
lior: ⁊ non flobothomeẽ: fortasse enĩ inflãmabit eos: ⁊
fortasse iuuabit: si illic fuerit turbitas: ⁊ rubedo: qua
re flobothª poniẽ sub dubio: ⁊ tñ si signa appuerint
scꝫ de vrina rubea: ⁊ turbida. i. grossa: facienda: ⁊ qꝛ
hoc raro est: ideo Gordonius dixit: flobothª autẽ nũ-
quam fiat: ⁊ si debeat fieri: hoc est de raro ꝯtingenti-
bus valde. s. rõne oppilationis: ⁊ alioꝝ particulariũ.
De minoratione cũ farmaco a pn° Auic. loquiẽ sub
dubio: siue ꝯditionate dicens: cũ indiget euõne festi-
nantia est melior: ⁊ silr Auer. cum ꝯditione dicens.
In pn° opꝫ purgare cum medicina attractiua: ⁊ mi-
nuere ex sanguine: qñ signa apparuerint: vtriusqꝫ: ꝑ
quo nota: ꝙ euõ cum farmaco non est facienda a pn°
nisi cum mã est furiosa: siue ꝓprie ꝓpter mobilitatẽ:
siue improprie ꝓpter multitudinẽ: vel venenositatẽ:
⁊ hec sunt in iudicio extimatiuo medici. Digestio fit
cum administratione sirupoꝝ ꝯuenientiũ Auic. di-
xit. Et diligiẽ ab eis sirupus acetosus: aut emulsio se-
minũ portulace: aut emulsio sem. endiuie: ⁊ melonis
indi. Nos dicimus: ꝙ cũ hec febris possit fieri a cole-
ra pura: ⁊ a flegᵗᵉ salso: sirupus conueniẽs pro colera
pura est. ℞ sirupi violati vnč. j. oxizaccare simplicis
vnč. s. aque violarũ: ⁊ nenufaris añ. vnč. j. s. ꝑ flegᵗᵉ
salso. ℞ acetosi simplicis vnč. j. mellis rosati colati.
vnč. s. aque endiuie: aq̄ capiloꝝ venˢ: ⁊ aque buglos-
se añ. vnč. j. misce ꝑ vna vice. Eradicatio mãe appa
rente digõne dꝫ fieri diuersimode scḋm ꝙ mã peccãs
põt esse diuersa: qꝛ si coła pura peccat. ℞ pulpe cassie
vnč. j. infusionis dragme vnius reubarbari in aqua
endiuie: ⁊ trebiano quãtũ sufficit: ⁊ adde ʒ. j. electua
rij de succo rosarũ: vel electuari diamãne: ⁊ distempe
retur cũ decoctione recenti: ⁊ cordiali. Si vero flegª
salsum peccat aliud euacuatiuũ cõuenit: vnde ℞ pul
pe cassie vnč. j. diafiniconis: electuarij de succo rosaꝝ
añ. ʒ. j. s. distẽpera cum decoctione recenti: ⁊ cordia
li. Et nota: ꝙ digesta mã. s. in statu natura ſm pluri-
mum moueẽ ad crisim faciendã: ⁊ ꝓpterea opꝫ bene
notare ad quã partẽ natura mouet: ne impedias cã:
quare nõ debes euacuare donec transeat statũ: ⁊ tũc
si non mouerit: moue tu. Inquit Gordonius: ꝙ ali-
quando nã mouet ad superiora: ⁊ tunc iuuamus na-
turã cum setis porcinis infra nares subito intromis-
sis: si vero mouet ad stomacuꝫ: cum vomitu adiuua
ipsam: ⁊ si ad intestina: cũ suppositorio: vel clysteri: ⁊
si ad vias vrinales cũ diureticis: ⁊ fricationibus cir-
ca illas partes: si ad totũ corpus: cũ tempate calidis.
Alteratio: vero ad frigidũ simpłr cuꝫ potu aque fri
gide faciẽda est: cum lingua exsiccaẽ: ⁊ si obliuiscitur
petere aquã: da non petenti: ⁊ tutis est dare aquã or-
dei ad bibendũ: ⁊ melius est (dicit Auer.) dare ad
potandũ aquã angurie: siue ꝑ se solaꝫ: siue cum iuleb
in oĩbus febribus: q̄ sunt in vltima calitate: qꝫ aquã
infrigidatiuã a niue: qꝛ hec aqua infrigidatiua a ni-
ue citius infrigidaẽ: ⁊ nõ dat aliqḋ nutrimentũ cor-
pori: sicut aqua angurie. Alteratio correctiua acci-
dentiũ fit cum ijs: que dicta sunt supra de curatione
accidentiũ: ꝯfert tñ repetere curã quatuor accidẽtiũ
scꝫ doloris capitis: instantie vigiliarũ: frenesis: ⁊ flu-
xus sanguinis nariũ. Pro dolore capitis fricatiões:
⁊ ventose ad spatulas ꝯferre debent. Itẽ ꝯfert facere
inũctiones infrigidatiuas fronti non oppilantes ℞
olei rosati vnč. j. aceti vnč. s. ⁊ inunge fronteꝫ. Item
cõfert fomentũ partim infrigidatiuũ: ⁊ partim reso
lutiuũ. ℞ floꝝ camomille: mellilori: capitum papa-
ueris: ⁊ florum nenufaris añ. m. j. bulliãt in aqua or-
dei cũ quarta parte aceti: ⁊ fiat fomẽtũ cum spongia
suꝑ locũ doloris: ⁊ si non sufficit fac emplłum tyriace
quatuor mensiũ: vel circa. ʒ. vnč. j. ⁊ misce cũ oleo ro
sato ⁊ emplastra cum petia locum dolentẽ. Pro vi-
gilijs supfluis da iuleb de papauere. ʒ. vnc. j. s. cum
modico aque per horam post cenã: vel capias vnc. j.
seminum cõium pone ad bulliendũ in iure pulli: ex
quo debet fieri ferculum: ⁊ si nõ sufficit inũge nares
cum hac vnctione. ℞ croci: castorei: opij añ. ʒ. s. olei
rosati vnc. j. ⁊ si non sufficit intinge palatũ cũ modi
co tyriace quatuor mensium: vel circa. Pro frenesi
fac in principio oxirodinũ ad caput cũ succo lactuce
aqua rosata ⁊ aceto quarta parte: ⁊ fac diuersiones
ad spatulas cum fricationibus: ⁊ ventosis: ⁊ si nõ cõ-
fert embroca caput cum aqua camomille: meliloti:
ordei: ⁊ violarũ. s. qñ non est ꝯfirmata: ⁊ si non cõfert
ponaẽ catulus scissus ꝑ dorsum suꝑ caput eius: vel
pulmo arietis. Pro supfluo fluxu sanguis nariũ: qꝛ
est de illis: in qbꝰ timor magnificaẽ: cõia remedia sũt
applicare fronti emplłuꝫ ex aqua rosata cum quarta
pte aceti: ⁊ duobus albuminibus oui: ⁊ applicare vẽ
tosam super latus epatis: ⁊ intra nares ponere stuel-
lum ex

lum ex pilis leporis ꝯtritis: ⁊ tela aranea: ⁊ albumine oui cōmixtis: vel ꝯficere stuellum ex gipso: ⁊ albumine oui more Auenzoar. Unū secretum Gal. recitat Rabi Moyse 22ª ꝑticula aphorꝭ suorum ℞. coclear vnū pulueris cornu tauri: ⁊ da cuꝫ aqua ad potandū hoc a ꝓprietate restringit sanguinē. Dieta cōueniēs cōsistit in duobus ꝑncipalr̄. s. in infrigidatione: ⁊ in subtiliatione: quare prisana est optimus cibꝰ ꝓ illis: ⁊ potus sit aqua cocta cū zuccaro: postea adde modicū vini granatoꝝ: loco prisane potes dare micam panis prius infusaꝫ in aqua caĺa: postea bullire in brodio pulle pue sine carnibus dandus est cibus: ⁊ in mane da micaꝫ panis alteratā prius in aqua caĺa: ⁊ bullitā in iure pulli: ⁊ in sero da prisanā coctā in lacte seminū cōium: ⁊ cū: vt plurimū terminet̄ in q̄rta die: cū trāsis scd̄am diem nō opꝫ dare prisanā nisi semel ī die: si vero terminet̄ in septima: cū appinquas ad statum fac silr̄: sed ante bis da ad comedendum.

¶ De cura tertiane vere.

Cum de febre colica: que tertiana dicit̄ tractādum sit: hec aūt febris duplr̄ diuidi possit ꝑmo rōne cole putrefacte: qꝛ alia est cola pura: alia nō pura: ex cola pura fit tertiana vera: ⁊ ex cola nō pura fit tertiana nō vera: siue notha 2º diuidit̄ rōne loci putrefactionis: qꝛ alia cola putrefit intra venas: ⁊ alia putrefit extra venas: que putrefit intra venas facit ꝯtinuā: ⁊ que putrefit extra venas facit interpollatā: ⁊ qꝛ maior dr̄ntia in cura est inter tertianā veram ⁊ nō veram: ideo duo capª faciemus: vnuꝫ de tertiana vera: ⁊ aliud de non vera: siue de tertiana notha.

In hoc igit̄ capº intendimus tractare de tertiana vera: siue sit cōtinua: siue sit interpollata: qꝛ inter has nō est dr̄ntia nisi 2ᵐ magis: ⁊ minus: vt infra ostendemus. Tertiana vera interpollata terminat̄ in 14ᵐ diebus. Tertiana vero cōtinua in 7ᵐ diebus. Causon in quatuor diebꝰ terminat̄ 2ᵐ plurimū: ⁊ aliqñ in 7ᵐ diebus ꝑº ergo dicemus de signis: scd̄o de cura: ⁊ qꝛ hec tertiana vera vt ꝑlimum est interpollata: ideo ꝑº ponemus signa eius. Signa huius sumuntur ex tribus. s. ex rebus preter nām: ex rebus nālibus: ⁊ ex rebus nō nālibus: ex rebus preter nām signa sunt calor acutus: ⁊ intensus valde: sed in interpollata rigor ingens a ꝑnº est: ⁊ periodicat de tertio in 3ᵐ seruās candē horā: ⁊ accñtia insequētia magnā intensionē caloris sunt arriditas lingue: sitis intēsa: dolor capitis: instantia vigiliarū: alienatio: frenesis: ⁊ vrina subtilis ignea: ex rebꝰ vero nālibus sunt pulsus magnus: velox: ⁊ frequēs: lꝫ in ꝑnº paroxismi puꝰ sit: accidit in adolescētia: in cōplone colica: tempore estus: ⁊ regione caĺa: ⁊ extenuatis ex rebus nō nālibꝰ significat̄ super eam: accidit hiis: q vtunt̄ multitudine ciboꝝ calidoꝝ ⁊ potu assiduo: ⁊ exercitiis laboriosis: ⁊ in coitu suꝑfluo. Cura huius cum sit morbus ex mala cōplone cum mā perficit̄ duabus intentionibꝰ ꝑncipalibus. s. cū euacuatione mãe: ⁊ alteratione male cōplonis caĺe: euacuatio vero est triplex. s. lenitio vētris: euacuatio minoratiua ꝑ flobothªᵐ vel per farmaciā: ⁊ eradicatio mãe digeste: que processit post digestionē: vel eradicatio mãe furiose a ꝑnº que mobilis est de mēbro ad membrū: alteratio etiā triplex est scꝫ alteratio simplr̄ ad frigidū: alteratio correctiua accñtiū: ⁊ alteratio ꝯseruatiua virtutis. s. ꝑ dietā. Lenitio ventris: lꝫ hec lenitio possit fieri indifferent̄ taꝫ cū lenitiuis sumptis: ꝑ os: vt tamarindis: ⁊ syracost: ⁊ terenia bin que sunt spēs mãne: aut cassia fistula: q̄ꝫ cum clysteribus lenitiuis ex malua: violis: bleta: mercuriali: ⁊ hmōi: tñ Serapiōi magis placet lenitiuū ꝑ os: vt mundet̄ stomacus a multis superfluitatibus: ⁊ Auic. prius tangit lenitiuū ꝑ os: postea clystere: hoc tñ pōt poni ī iudicio extimatiuo medici 2ᵐ ꝙ videat stomacū indigere mūdificatione: aut nō: si stomacus indiget mūdificatione: ꝑ os det̄: alr̄ per clystere. Minoratio mãe pōt esse ꝑ flobothomiā ⁊ ꝑ farmatiā 2ᵐ ꝙ signa demr̄ant: si enim vrina est rubea grossa indicat flobothomiaꝫ debere fieri: de qua dicit Auic. Et qñ possibile est vt flobothomes vsqꝫ ad 3ᵐ periodum fac. s. expectādo 3ᵐ periodū: ⁊ ante 4ᵐ facere: qꝛ hoc magis ꝯfert: qm̄ magis iuxta est cola cū sanguine sic expectādo: si aūt vrina nō est rubea ⁊ grossa: non opꝫ flobothomare. Farmacare vero cōuenit duplr̄. s. aut minorando: aut eradicādo: minorādo duplr̄: aut rōne multitudinis mãe: qꝛ iudicas: ꝙ nā non possit digerere tantaꝫ mãm: aut rōne venenositatis: eradicādo etiaꝫ duplr̄: aut qꝛ furiosa: aut qꝛ cōplere digesta. Pōt ēt fieri minoratio mãe. s. ꝯiuncte ꝑ vomitū: maxime in ꝑnº paroxismi qñ fit dolor stomaci: aut nausea: saltē cum digito: vel pennis intinctis in oleo positis in gutture. Digestio fit ingrossando talem mãꝫ: sed qꝛ ꝯiungit̄ cum aliqua oppilatione: iō sirupus dꝫ esse etiā prim aperitiuus: vt ℞. sirupi violati onc̄. j. acetosi simplicis vel oxizachare onc̄. ς. aque violarū: endiuie: ⁊ nenufaris añ. onc̄. j. misce pro vna dosi: in ꝓcessu vero Auic. magis laudat acetosum simplicē cum emulsione seminū frigidoꝝ: ⁊ det̄ digestiuū vsqꝫ quo videt̄ bona digestio in vrina. Eradicatio vero fieri dꝫ vel a ꝑnº cum farmaco euacuāte colam furiosam: vel cū digestio apparet si nā nō euacuat hora motus eius: hora vero motus eius est hora cōplete digestionis: ⁊ hec ē hora status: in quo si nā nō euacuat scꝫ in die cretica: euacua postea tu. Farmacū ꝯueniēs ē ℞. mãne onc̄. j. ς. vel cassie onc̄. j. reubarbari ʒ. j. ς. scꝫ infusionis eius: ⁊ si vis dare calcar: da diamanne ʒ. j. ς. ⁊ distēperet̄ cuꝫ decoctione recenti: ⁊ cordiali. Aliō ℞. pulpe cassie onc̄. j. diamāne ʒ. iij. distēpera cum decoctione superiori. Aliud in pillulis ℞. pillularū aggregatiuarū ʒ. j. ⁊ reformet̄ quinqꝫ pillule: ⁊ dent̄ in aurora. Nota hic: ꝙ Serapio hic Cū declarat̄ digestio in mã opꝫ: vt euacuet̄ mã ꝑ partē: ad quā declinat: si ergo decliuis est ad partē oris stomaci: opꝫ: vt euacues eam ꝑ vomitū cū aqua caĺa: ⁊ oximelle simplici: ⁊ si est in intestinis: tunc ꝑ clystere lene: ⁊ si est decliuis versus illud: qō apparet de corpe: opꝫ: vt euacues eam ꝑ sudorē: ⁊ si est decliuis ad venas: ⁊ epar: tunc ꝑ res: que ꝓuocant vrinā: sicut ē decoctio facta cū apio: ⁊ nitro: ⁊ absynthio: in qua sunt due virtutes. s. ꝯstrictiua: ⁊ solutiua: ⁊ ꝓpter illō opꝫ: vt det̄ post digestionē. Alteratio ad frigidū simplr̄ fit tam cum balneo aque dulcis. s. in declinatione febris ponēdo in balneo: ⁊ nō ante digestionē: q̄ꝫ cum aqua frigida potata: vtrūqꝫ laudat Gal. Et Auic. laudat sirupū acetosum oī mane: ⁊ post duas horas aquam ordei: in die: in qua nō est paroxismus ꝙ si cibus acetat in stomaco: nō det̄ aqua ordei. Et aqua melonis indi. i. angurie maxime laudat̄ ab Auic. ⁊ Auer. ⁊ magis q̄ꝫ aqua frigida: ⁊ q̄ꝫ aqua ordei: qñcūqꝫ ergo sitit potes dare de illa cum iuleb: ⁊ sine iuleb. Altera-

ratio correctiua accñtium dicta est sufficienter supra: qñ de correctione accñtium locuti sumus. Altera/
tio ꝯseruatiua virtutis ē dieta cõueniens: q: ⁊ alterat febrē ad frigidū: ⁊ humidū: qm̄ humide diete ⁊ frigi
de oībus febricitātibus ꝯferunt: ⁊ ꝯseruat ēt virtutē nō impediēdo digestionē mãe: qm̄ tunc tenuis dieta:
que comēdatur in hac febre fit: vt nō impediatur virtus a digestione mãe: ⁊ ꝯseruet virtutem ptisana ergo est
dieta ꝯueniens bullita in iure pulle: vel cū lacte ami/
gdalarū ⁊ seminū cõiuni: ⁊ aqua zucarata .i. cocta cū zuccaro data cum modico vini granatoꝝ: ⁊ silr̄ p cu/
ra: ⁊ prandio detur: ⁊ si virtus nō tolerat da vinū albū: vel rubeū pauciferū: ⁊ bñ lymphatū: ⁊ si nō vult pti/
sanā da micā panis lotam in aqua calida: ⁊ postea bul
litā in iure pulli: ⁊ si nō sufficit da extremitates pulli de mane: vel ꝯtusum falsum .s. cū modica carne ⁊ mo
dico pane: ⁊ seminib⁹ cõibus: ⁊ manusxp̄o plato. Cir
ca dicta cadit difficultas quō tertiana vera cõtinua dr̄at a tertiana interpollata: p° in signis: 2° in cura.
Rñdeo in signis: q: interpollata in pn° est cum rigo/
re: ⁊ finit cū sudore: ⁊ nō transit duodeciȝ horas: ⁊ fit sepe vomitus a pn°. Cõtinua vero est sine his: q: inci
pit sine rigore: nō terminat cū sudore: nec finitur in 12.
horis: sed est ꝯtinua: ⁊ nec fit vomitus in ea: sed calor est magis acutus: ⁊ intensus valde: ⁊ accñtia intēsio/
ra sunt de siccitate lingue: de siti: ⁊ de dolore capitis: ⁊ de instantia vigiliarū: ⁊ hmōi. Sed nota: ꝙ tertiana
vera ꝯtinua dr̄t a causonide duplr̄: p° q: in causonide colera putrefit in locis ꝓpinquis cordi .s. in venis oris
stomaci: vel in venis epatis: vel supra epar: vel in ve/
nis pulmonis: in tertiana vero ꝯtinua colera putrefit in venis remotis a corde .s. in venis infra epar: 2° q:
in causonide mã: que putrefit pōt esse colera pura: vel flegma salsum: vt inqt Hipp. in epidimijs: sed in ter
tiana ꝯtinua vera solum colera pura putrefit in venis: sed remotis a corde. In cura vero ꝯtinua dr̄t ab in/
terpollata solum 2m magis: q: eedē intentiones sunt in ꝯtinua: sicut in interpollata: sed 2m magis sunt in
ꝯtinua: declaro: q: lenitio vētris dȝ esse maior in cõti
nua: ⁊ iō si fiat clystere: fiat magis lenitiuū: ⁊ infrigi/
datiuū .s. ponendo aliqd de cassia: vel tamarindis .s. onc. j. cum decoctione lenitiua: ⁊ infrigidatiua: ⁊ si
detur lenitiuū p os cū cassia: vel mãna dentur etiā tama/
rindi simul .s. onc. j. Minoratio cū flobotha fiat in cõ/
tinua: sicut in interpollata si signa sanguinis appa/
ruerint .s. vrina rubea: ⁊ grossa: sed aliqd plus de san
guine extrahere ꝯuenit in ꝯtinua: q̃ȝ in interpollata ꝯstante virtute .s. donec appareat maior mutatio san
guinis in exitu sanguinis: ⁊ si detur minoratiuum mã exñte furiosa etiā aliqualr̄ magis ꝯuenit euacuare q:
mã intra venas magis est apta nocere: q̃ȝ extra. Di/
gestiuū dȝ esse idē: sed magis infrigidatiuū: ⁊ cum si/
rupus violatus: ⁊ oxizaccara: vel acetosus simplex ꝯueniant: in aquis opȝ plus de aqua nenufaris pone
re q̃ȝ de aqua violarū. Eradicatio fieri dȝ eodē modo vbi mã nō moueat: ⁊ cū farmaco aliqualr̄ magis acu/
to. Alteratio ad frigidū simplr̄ dȝ esse cum eisdē: vel cū aqua frigida simplr̄: vel cū aqua ordei: vl' cū aqua
angurie: sed sepius de his exhibere: vel plus pro vice cū magis sitiat. Alteratio correctiua accñtium ꝯue/
nit magis in ꝯtinua: q̃ȝ in interpollata: cum accñtia sint intēsiora. Dieta dȝ esse subtilior in ꝯtinua: q̃ȝ in
interpollata: q: in interpollata ī die quietis tu potes ꝯcedere aliqd de carnibus .s. vel extremitates pulli: vel ꝯtusum falsum: nō sic in ꝯtinua cõstante virtute: dȝ etiā esse dieta frigidior: q: febris intēsior est. Nota: ꝙ cum rigimine ꝯuenienti diete intelligitur ēt regimē ꝯueniens in administratione sex rerū non nãlium .s.
aeris: cibi ⁊ potus: mot⁹ ⁊ quietis: somni ⁊ vigilie: innationis ⁊ retentionis: ⁊ accñtium al. Nota etiā:
ꝙ si due tertiane vere ꝯiūgantur siue interpollate sint: siue ꝯtinue: singulo die veniūt: ⁊ eadē cura erit: sȝ dif
ficilior: ⁊ si vna erit tertiana vera: alia tertiana no/
tha administrentur adiutoria propria vnicuiqȝ in die sua: dicit Gal. Ex hoc pȝ error quorūdā modernoꝝ:
q dñt: ꝙ in hoc dr̄t duplex tertiana a duab⁹ tertianis q: in duplici tertiana affligitur quotidie in duab⁹ vero
tertianis est vna dies interpollationis: sicut ī simpli/
ci: ⁊ due accessiones ī tertia die. Circa dicta dubitat Serapio duplr̄: p° quō colera possit putrefieri: cū putre
factio fiat tm̄ in re humida. Scdo quō ex colera mota extra venas possit fieri tremor: cum tremor videatur
requirere duos motus .s. vnū mãe gñantis: ⁊ alteruȝ virtutis debilis tentantis subleuare mēbrum debile:
sicut in paralysi: sed hic nō est hoc: quare ⁊c. Rñden/
do ad pm dicitur: ꝙ aliqua sunt corpora sicca: ⁊ complo/
nis sicce: vt lapis: ferrū: ⁊ ista nō pñt putrefieri: ⁊ ali/
qua sunt corpora humida: sed cõplonis sicce: vt colera: ⁊ melia: ⁊ ista pñt putrefieri. Ad 2m dr̄: ꝙ tremor du
plr̄ pōt fieri: vno mō: vt in paralysi: alio mō ex colera subtili pungēte mēbra pp̄ qđ retrahitur calor nãlis ad
interiora: ⁊ fit tremor pp̄ frigiditatē mēbroꝝ extrin/
secoꝝ: fit etiā tremor pp̄ humorē frigidū: q ꝯstringit mēbra sensibilia: ⁊ ꝓhibet expansionȝ caloris nãlis:
vt in febre flegmatica ⁊ melica: ⁊ in illis a pn° nō fit tremor ꝓpter grossitiem humoris: sed cū subtiliatur: q:
fit magis penetratio: ⁊ ꝓhibitio caloris: h' Serapio.

De cura tertiane non vere: siue nothe.

DE cura tertiane nō vere: siue nothe tractando opȝ intelligere: ꝙ tertiana nō vera: siue notha
est: que fit ex colera nō pura. Colera aūt non pura est que fit p admixtionē flegmatis vel melie: ⁊ iō dicitur colera
notha .i. bastarda: hec aūt colera notha diuiditur: q: alia dr̄ maioris fame: q: vt plimum ꝯtingit .s. que est per
admixtionē flegtis ⁊ alia dicitur minoris fame .s. que est p admixtionē melie: ⁊ colera maioris fame diuiditur: q:
alia dicitur vitellina .s. que est p admixtionē flegmatis grossi: ⁊ alia dicitur citrina: q: est p admixtionȝ flegtis
subtilis: colera aūt minoris fame est duplr̄: q: aut est p admixtionē melie ab extra venientis: aut p meliam
ad intra se genite p viā adustionis. h' Auic. ⁊ cõiter p coleram notham intelligimus coleram factā p admixtio
nem flegmatis: q: illa vt plimum accidit: ⁊ de illa ponitur cura ab auctoribus: quāuis possit esse illa: que est
minoris fame: de qua ēt aliqd dicemus infra. De cau
sis igitur tertiane nothe tractādo: cause intrinsece iam tacte sunt: q: sunt colera pura: ⁊ flegma vel subtile: vel
grossum cõmixta adinuicē: extrinsece vero cãe sunt: que multiplicant coleram: ⁊ flegma. Signa vero ter/
tiane nothe sunt calor acutus: sȝ non tm̄: sicut tertia/
ne vere: pulsus velox: ⁊ frequēs: vrina plusquā russa: q: tincta magis: accñtia colere: sed remissa .s. sitis: sicci/
tas oris: dolor capitis: instãtia vigiliarū: ⁊ hmōi. Sȝ interpollate signa vltra hec sunt: q: incipit cū typo .s.
frigore: vel rigore aliquo: sed minore: q̃ȝ in tertiana vera: ⁊ variat horā inuasionis de tertio in 3m q: ascen

dit.i.

dit.i.tardius venit:nec terminat in 14º sed supra sed
nõ transit quadragesimũ:est eniꝫ hec tertiana notha
febris acuta tropica.i.ꝯuersiua. Nota:ꝙ aliqñ descẽ
dit:qꝛ citiꝰ venit merito fortitudinis caloris. De cu
ra igit tertiane nothe tractãdo opꝫ pº itelligere:ꝙ ter
tiana notha alia fit ex cola citrina ⁊ alia ex cola vitel
lina:que fit ex cola citrina hꝫ oĩa accñtia intensiora:
qꝫ illa: que fit ex cola vitellina: lꝫ vtraqꝫ indigeat
subtiliatione mãe: sed maiori subtiliatione indiget
cola vitellina. Cura vtriusqꝫ duabus intentionibꝰ
principalibus ꝑficit.s.euacuatione:⁊ alteratione:cũ
fit morbus ex mala cõplone cum mã: qꝛ mã indiget
euõne: ⁊ mala cõplo alteratione: sed euacuatio cõpre
hẽdit sub se tres intẽtiones spãles: sicut diximus in
cura tertiane vere.s.lenitionẽ: minoronẽ: ⁊ digõnẽ: ⁊
eradicationẽ: ⁊ alterõ cõtinet tres spãles intẽtiones
scꝫ alterõnẽ simplr ad frigidũ: alterõnẽ correctiuã ac
cñtiuꝫ: ⁊ alterõnẽ ꝯseruatiuã virtutis.s.dietã. Pro
lenitione vẽtris intelligere opꝫ: ꝙ siue fiat cũ clyste
ri: siue cũ lenitiuo ꝑ os: ꝙ opꝫ vti partim calis: ⁊ par
tim frigidis ⁊ in cola vitellina magis calis: qꝫ in ci
trina: verbigrã clystere fiat ex decoctione maluetble
te: matris violarũ mercorialis: adde anisoꝝ: fenicu
loꝝ: floꝝ camomille: ⁊ plus in vitellina cola: qꝫ in ci
trina: ⁊ cũ melle rosato vl violato: ⁊ adde aliquid de
oleo camomillino: si vero lenitiuũ det ꝑ os siue cassiã
exhibeas: siue mãnam: siue aliud lenitiuũ in decoctio
ne recenti: ⁊ cordiali: adde aliquid calidum: vt de capil
lo veneris vel hmõi. Pro minoratione facienda in
telligere opꝫ: ꝙ duplex minoratio fieri põt in tertia
na notha: quia aut minoratio sanguinis ꝑ flobotho
miã aut minoratio humoris ꝑ farmaciã: flobothª fa
cienda est si humor faciens febrem sit mixtus sangui
ni: qd cognoscit: qꝛ vrina erit rubea grossa: aliter nõ
fiat: ⁊ nota: ꝙ si potes expectare 3^{m} paroxismum erit
melius: vt dic[illegible] Auic. qꝛ humor erit melius mixtus
sanguini: ⁊ si nõ vis expectare 3^{m} paroxismũ ad minꝰ
expecta 2^{m} qꝛ in febre colica nõ statim dꝫ fieri flobo
thomia sicut in sanguinea: ⁊ de extractione sangui
nis ad minus expecta: ꝙ sanguis exiẽs faciat aliquã
mutationem.s. vt non sit ita grossus: neqꝫ ita niger.
Pro minoratione vero facienda cũ farmaco: siue flo
bothª fiat: siue nõ: scias: ꝙ nõ dꝫ fieri: nisi mã fuerit fu
riosa: vt sepe dictũ est: ⁊ si fiat farmacũ dꝫ euacuare tã
de flegte qꝫ de cola: quare capiat farmacũ: qd vtrãqꝫ
mãm euacuet. Pro digestione mãe opꝫ intelligere: ꝙ
digestiuũ dꝫ esse appropriatũ cole: ⁊ flegmati ⁊ dꝫ eẽ
incisiuũ: ⁊ subtiliatiuũ. Auic. dat hunc sirupũ ℞. ace
tosi simplicis ⁊ mellis rosati colati cũ aqua fenniculi:
⁊ endiuie. Moderni vero in cola citrina addunt siru
pum de endiuia: quare da vnc.ß. de quolibet illorum
triũ: ⁊ adde aque endiuie: aque lupuloꝝ: ⁊ aque fen
niculi añ. vnc.j. sed in cola vitellina sis ꝯtentus siru
po solo Auic. ⁊ cũ febris trãsit 7^{m}.i. ꝙ appareat dige
stio aliqua: decoctio absynthij est melior ꝫ Gal. ⁊ oẽs
alios ℞. decoctionis absynthij ⁊ passularũ: ⁊ in citri
na adde: ⁊ endiuie añ. m.j. bulliant ꝑ horã: ⁊ deinde
coletur: ⁊ de colatura da vnc.iij. ⁊ acetosi simplicis ⁊
mellis rosati colati añ. ʒ.vj. ⁊ fiat sirupus ꝑ vna vi
ce: potes etiã loco acetosi simplicis ponere acetosi de
duabus radicibus: ⁊ si egritudo ꝓlungaret supra 14^{m}
tunc potes loco acetosi ponere sirupũ de besantijs: vl
sirupũ diarodon acetosuꝫ cũ aquis magis aperitiuis:

vt apio: aneto: ⁊ hmõi. Et aliqui ex antiquis: cum fe
bres ꝓlungant vtunt trociscis: vt de rosis minoribꝰ:
de spodio: de eupatorio: ⁊ de reubarbaro: post 14^{m} in
cipiunt dare de trociscis: ⁊ dant magis in forma pil
lulari cum sirupo.s.ʒ.ß. ⁊ illi de spodio dant magis
in febribus inflãmatiuis: ⁊ de rosis in minus inflam
matiuis: ⁊ in processu valde post 14 dies: ⁊ plus dan
tur illi de reubarbaro: vel de eupatorio: mõ aũt nõ
sunt in vsu: aut qꝛ de his Gal. nihil dicit: aut qꝛ sunt
multũ displicibiles: mihi aũt satis placẽt. Pro eradi
catiuo da qd euacuat colam: ⁊ flegª potes hoc facere
cum farmatis simplicibus.s.reubarbaro: ⁊ agarico:
qꝛ reubarbarũ euacuat colam: ⁊ agaricus flegª ⁊ me
lius est dare vtrũqꝫ in infusione: ⁊ reubarbarũ cõue
nit dare in infusione simplici.s.in aqua endiuie: ⁊ tre
biano: ⁊ agaricũ in decoctione facta cum rebus leni
tiuis: ⁊ cordialibus.s.in vnc.iij. illius decoctionis: ꝑ
spatiuꝫ duoꝝ miserere dꝫ bullire: ⁊ de vtroqꝫ capia
tur ad minus ʒ.j. addita vnc.j. cassie: vel duabꝰ vnc
mãne: ⁊ si vis dare farmacũ ex farmacis cõpositis po
tes ℞. pulpe cassie vnc.j. diafiniconis ellectuarij de
psilio añ. ʒ.j.ß. distẽpera cũ decoctione recenti: ⁊ cor
diali additis anisis: fenniculis: ⁊ passulis añ. m.j. liq
ritia ʒ.ij. Pro alteratione simplr ad frigiduꝫ nota:
ꝙ nõ est alteratio faciẽda simplr ad frigidũ: sꝫ ꝑtim
ad frigidũ: ⁊ ꝑtim ad calidum: ⁊ iõ non dꝫ fieri cũ potu
aque frigide: vel aque ordei simplr: sed bulliendo ali
quid calidum in ea.s. semen apij: ⁊ aneti: vel aliquid
hmõi: neqꝫ ꝯuenit balneũ aque dulcis ĩ ista: nisi post
statũ vlem morbi.s.post digestionẽ mãe: quãuis mõ
nõ sit in vsu. Pro alteratione correctiua accñtiũ rec
curre ad ea: que dicta sunt supra de accñtibus corri
gendis: ⁊ si timet de virtute vitali fac epithima ad
cor tale. ℞ specierũ cordialiũ vnc.j.ß. aque buglosse:
aque rose: aque violarũ: aque melisse añ. vnc.iiij. mal
uatici: ⁊ aceti añ. vnc.ij. ⁊ fiat epithima: ⁊ si timet de
virtute nãli stomaci ꝯforta stomacũ: vel cum inũctio
ne ex oleo de absynthio: ⁊ oleo de spica: vl mastice añ.
vnc.ß. garioffiloꝝ: ⁊ coralloꝝ añ. ʒ.j. cere quãtũ suffi
cit: ⁊ si fortius ꝯfortare volueris fac epithima prius
ad stomacũ: ꝑ q ℞. absincthij: mẽte: rosarũ añ. m.j.
bulliant in vino.s.in pentula triũ quaternoꝝ cũ me
dio ciato aceti: ⁊ fac bullire ꝑ horã: ⁊ cola: ⁊ cũ spon
gia fac fomentationẽ ad stomacũ ter: aut quater: po
stea inunge stomacũ cum vnctione predicta. Pro al
teratione ꝯseruatiua virtutis.s.ꝑ dieta: hec dꝫ esse mi
xta ex calis: ⁊ frigidis: ⁊ ideo in iure pulli ꝯuenit bul
lire tria: aut quatuor grana piperis: ⁊ cũ illo iure fa
cere ferculũ: ⁊ cũ hec tertiana notha sit acuta cõuersi
ua terminabilis supra 14^{m} ⁊ .ĩ. 40^{m} ideo ꝯuenit dare
modicũ de carnibus pulli: siue facere ꝯtusum falsum
semel in die.s.in mane si nõ impedit aduẽtus febris:
⁊ in sero dare solum ferculuꝫ bullitũ in brodio pulli:
⁊ duos bolos marciapani: ⁊ ꝯuenit bibere vinũ albũ:
vel rubeũ pauciferũ: ⁊ bñ lymphatũ. Circa dicta ca
dunt alique diffites. Prima diffitas est de tertiana no
tha ꝯtinua quõ curari debeat? qꝛ cum sit intensior fe
bris: qꝫ tertiana interpollata notha: ⁊ magis pericu
losa: nõ videt: ꝙ eadẽ cura sit ꝯueniens. Rñdẽdo dr:
ꝙ eadẽ fere cura est: qꝛ non dñt in cura: nisi ꝫm ma
gis: ⁊ minus: qm̃ cum eisdem intẽtionibus sunt: sed
scdõ magis: declaro: qꝛ si ꝑcedimꝰ cũ lenitiõe: maior
lenitio dꝫ esse in ꝯtinua: qꝫ in interpollata: ⁊ si ꝑcedi

De tertiana notha continua.

mus cũ eradicatiuo: maius eradicatiuũ oꝫ esse in ꝯti
nua: ꝗ͡ꝫ in interpollata: ⁊ sic etiam maior alteratio oꝫ
esse tam simplr: ꝗ͡ꝫ correctiua accñtiuꝫ: ⁊ ꝗ͡ꝫ in dieta:
qm̃ dieta debet esse subtilior: ⁊ frigidior. Scõa diffi-
cultas de tertiana minoris fame: que fit ex coľa mino
ris fame: que est coľa mixta cũ meľia: quibus signis
cognosci possit: ⁊ quõ curari debeat: Rñdendo dr̃: ꝙ
quantũ ad signa: cum hec febris tertiana minoris fa-
me dependeat a coľa: ⁊ meľia simul mixtis signa eius
sunt mixta ex signis coľe: ⁊ meľie: ⁊ cum pulsus rõne
coľe sit velox: ⁊ frequens: ⁊ rõne meľie sit puus: ⁊ tar-
dus: ideo pulsus huius febris nõ est multũ velox: nec
multũ frequens: ⁊ videť pulsus esse aliqualr tensus: ⁊
color corporis inter citrinũ: ⁊ nigrũ. i. declinat ad fu-
scum: vrina subtilis: ⁊ nõ multũ tincta: ⁊ sudor mino
rať in hac febre: ⁊ prolixior est: ⁊ accidit magis in cõ-
plexionibus meľicis: ⁊ in quibus multiplicať coľa: ⁊
meľia: siue sit meľia nãlis: siue sit per viã adustionis.
Quantũ ad curã diciť 2° ꝙ curať hec febris cũ simili
bus intẽtionibus curatiuis: cũ quibus alie febres co-
lerice: sed in hac opꝫ habere intentionem ad coľam: ⁊
meľiam. Primo ergo cum lenitiuis ꝓcedať: ⁊ fortio-
ribus: qr in hac febre fit exsiccatio ṽtris: ⁊ rõne coľe:
⁊ rõne meľie: ꝓcedať ergo cũ frigidis multũ tẽpera-
tis: sed cũ humidis excessiuis addendo semper vltra
decoctionẽ lenitiuã mellis violati vnc̃. ij. olei cõis: vľ
camomille vnc̃. iij. cũ vitello oui: ⁊ vno coclearí salis.
Pro minoratiõe vero: si expedit facere flobothomiã
fac vt supra. s. qñ vrina est rubea: ⁊ grossa: ⁊ nõ alr: ⁊
nõ euacues multũ: ꝓ farmacia vero si ꝯueniens sit: qr
mã furiosa sit da farmacũ: qd̃ partim coľam: ⁊ partiꝫ
meľiam euacuet. Pro digestiuo vero da sirupũ qui
respiciat coľam: ⁊ meľiam ⁊ nota hic: ꝙ alius sirupꝰ
ꝯuenit ꝓ meľia si sit nãlis: ⁊ alius pro meľia genita ꝑ
viã adustionis: ꝓ nãli meľia mixta coľe. ℞ sirupi ace
tosi simplicis sirupi de pomis: Sabor regis añ. ℥. vj.
aque lupulorũ: aque buglosse. añ. vnc̃. j. s. misce ꝓ vna
vice: pro meľia ꝑ adustionẽ genita mixta coľe da hũc
sirupũ. ℞ sirupi de fumoterr̃: sirupi acetosi simplicis
añ. ℥. vj. aque fumiterre: aque lupulorum: ⁊ buglosse
añ. vnc̃. j. misce ꝓ vna vice. Pro eradicatiuo farma-
co da farmacũ qd̃ respiciat coľam: ⁊ meľiam: vt gr̃a
exẽpli. ℞ pulpe cassie vnc̃. j. ellectuarij de psilio: cõfe-
ctionis hamech añ. ℥. j. s. distẽpera cum decoctione
recenti: ⁊ cordiali: ⁊ adde melisse: ⁊ fumiterre: passu-
larũ añ. m. j. liquiritie ℥. ij. ⁊ si vis dare medicinã cõ-
positaꝫ ex simplicibus. ℞ manne vnc̃. j. s. infusionis
reubarbari. s. ℥. j. sene ℥. j. spice ℈. j. distẽpera cũ de-
coctione dicta supra. Pro alteratione simplr quan-
tum ad frigidũ: vtaris tẽperatis: qr si coľa est calida:
meľia est frigida: sed quantũ ad humidũ: vtaris alte-
rantibus fortibus: qr vtraqꝫ pars est sicca. Pro alte-
ratione correctiua accñtiuꝫ reccurre ad ea: que dicta
sunt sup͞ius in correctione accñtiuꝫ. Pro alteratione
ꝯseruatiua virtutis. i. ꝓ dieta procede cũ minus frigi
dis: ⁊ cum magis humidis ⁊ cum nutrientibus boni
nutrimẽti: ⁊ facilis digestionis: vt cũ ferculis ex me-
dulla panis bullita in iure pulli: vľ hedi: vel castrati:
⁊ cum modica carne de mane: ⁊ nõ de sero: ⁊ cuꝫ potu
vini albi: vel rubei pauciferi. Tertia difficultas ẽ an

An possit fieri febris ex colera prassina: vľ eruginosa.

possit fieri febris ex coľa prassina: vel eruginosa: Rñ-
deo de hoc sunt opiniones. Auenzoar vult ꝙ sic:
⁊ dicit: ꝙ sunt febres fraudulente: ⁊ deceptibiles plu-
rimum: que hñt accñtia perniciosa insequẽtia calidi-
tatem validã. s. ex siti valida: instantia vigiliarum: ⁊
alienatione: ⁊ vrine sunt virides: vel nigre: ⁊ addit:
ꝙ si hypostasis est nigra siue in fundo: siue in medio
moriunť ⁊ citius qñ in fundo est nigra: ⁊ si in die cre-
tica aliqñ apparet vrina nigra sine hypostasi ẽ signũ
salutis: qr melius est: vt vrina sit sine hypostasi: ꝗ͡ꝫ ꝙ
faciat nigrã. Auer. ꝯfirmat idẽ: dicens ꝙ nõ euadit
a periculo maximo maxime que fiunt ex prassina: ⁊
eruginosa: ⁊ videť impossibile ꝙ ab eruginosa aliqs
possit euadere: ⁊ hec febris longos hꝫ paroxismos ⁊
accñtia pessima: ⁊ ꝓpter hoc indigent purgatione cũ
medicina purgante coľam adustã. i. coľam: ⁊ meľiaꝫ:
prius remissa caliditate: ⁊ siccitate febris tam intrin
secus cum potu aque ordei: vel angurie: ꝗ͡ꝫ extrinse-
cus cũ oleo amigdalarũ dulciũ: ⁊ oleo violato: ⁊ ape-
rire oppilationes est maxime ꝓprium in hac febre: ni
si fuerit excedentis caliditatis: ꝙ si fuerit debes intẽ-
dere solũ ad infrigidandũ: ⁊ humectandũ: hec Auic.
Alia est opinio cõior: que dicit: ꝙ impleest febrẽ fieri
ex hmõi coleris: qr nã nõ tolerat fieri putredinem in
coľa tãte malignitatis: ⁊ oẽs videnť affirmare h̾: q nõ
tractãt d̾ istis: ⁊ sic Gaľ. Auic. Serapio sũt hmõi ⁊c.

De quotidiana vera.

De quotidiana vera ꝯñter dicendũ est: hec aũt
febris flegmatica quotidiana diciť qr quoti-
die facit motũ suum: diciť aũt vera: qr fit ex flegmate
nãli: ⁊ distinguiť ꝯtra illam: que fit ex flegmate nõ na
turali: ⁊ hec est ꝑncipalis diuisio febris flegmatice. s.
que fit rõne mãe putrefacte: altera vero diuisio fit rõ-
ne loci: ⁊ sic diuidiť in ꝯtinuã: ⁊ interpollatam: febris
ꝯtinua diciť qñ flegᵃ putrefit intra venas: interpolla-
ta vero diciť: qñ flegma putrefit extra venas: ⁊ ter-
tio diuisio fit rõne accñtis: ⁊ sic diuidiť febris flegma-
tica qr alia diciť syncopalis humorosa: q̄ fit ex flegᵗᵉ
crudo ledente os stomaci inducẽdo syncopim: ⁊ alia
diciť syncopalis minuta: que fit ex coľa ledente os sto
maci inducendo syncopim. Reddeamus igiť ad ꝑn-
cipalem diuisionẽ: que est rõne mãe putrefacte: quia
aut fit putrefactio flegmatis nãlis: aut nõ nãlis: flegᵃ
nãle ꝺm Auic. diciť: quod est aptũ ꝯuerti in sangui-
nem: qm̃ flegma est sanguis diminute decoctus: flegᵃ
vero non nãle est quod nõ est aptum ꝯuerti in sangui
nem: ⁊ tale flegma nõ nãle duplr diuidiť ꝺm Auic. s.
aut rõne sp̃e: aut ratione saporis: rõne sp̃e quatruplr:
qr aut flegma hꝫ diuersitatẽ in partibus manifestam
sensibus. s. quo ad subtilitatẽ: ⁊ grossitiẽ: ⁊ est prima
spẽs: aut habet diuersitatẽ in ꝑtibus nõ manifestam
sensibus: ⁊ est scõa spẽs aut flegma est valde subtile:
quod diciť aquosum: aut flegma est valde grossum:
qd̃ diciť gipsum. Si aũt rõne saporis diuidať: aut est
dulce: aut salsum: aut acetosum: aut ponticũ: sic inqt
Auic. dulce diciť: vel qr aliquã dulcedinẽ hꝫ in se: vľ
qr priuať sapore: vt insipidũ: salsuꝫ vero diciť ex per-
mixtione partiũ terestriũ adustarũ: siue ex ꝑmixtio-
ne colere: ⁊ hoc flegma calidius est alijs: acetosum ve-
ro diciť: aut ꝓpter ꝑmixtioneꝫ meľie acris cum illo:
aut ꝓpter cãm in se ipso ꝯtingentẽ: qr ex ebullitione
fit acetosum: sicut vinuꝫ fit acetosum ex ebullitione:
ponticũ vero diciť ꝑꝑ admixtionẽ meľie pontice. i.
stiptice: aut ꝓpter causam in se ipso: qr ingrossať ita:
vt ad terrestritatẽ quodã modo accedat: est ⁊ aliud
flegma in modo sp̃e a flegmatibus dictis distinctuꝫ:

quod

quod ē vitreū: spissum ⁊ grossum: hec Auic. ⁊ postea
subdit ꝯcludendo: flegᵃ ex pͥe sb̃e: aut est aquosum:
aut mucilaginosum: aut vitreū: aut gypseū: ex parte
vero saporis: aut est salsum: aut acetosum: aut ponti-
cum: aut insipidū: quod dicit dulce: ⁊ nō ꝯtradicit su
perius dictis: q2 sub mucidaginoso cōprehēdit duas
species: que hn̄t diuersitatē ī ꝑtibus: ⁊ addit vitreū:
q̄re cū diuisio rōne mãe fiat in flegᵃ nãle: ⁊ nō nãle: ⁊
cū vlterius flegᵃ nō nãle diuidit in dulce .i. insipidū:
⁊ in salsum: acetosum: ⁊ vitreū: vt cōiter de his tra-
ctat in febribus: tunc diuidit non nãle partim ex pͥe
sb̃e: ⁊ ꝑtim ex parte saporis. Et de curatione febris
flegmatice diuersimode ꝓcesserūt: q2 quidā tm̄ vnū
capᵐ faciunt: vt Serapio: ⁊ Gordonius: ⁊ multi alij.
Alij vero curam ponunt in duobus capˡˢ vt Gal. q2
in vno ponit curā quotidiane vere siue interpollata
sit: siue ꝯtinua: q2 parum dr̄nt: in alio ponunt curam
quotidiane nō vere simul cōprehendendo ꝯtinuā: ⁊
interpollatā: hi distinctius loquunt: sed ꝯfuse tm̄ tā-
gunt curā syncopalis: que nō paruā difficultatem hꝫ
Auic. vero ī quatuor capitulis ponit curā cuiuslibet
flegmatice in pͦ capͦ ponit curā interpollate: in scđo
curā ꝯtinue: in tertio curam empyale: ⁊ lyparie: in 4ͦ
curā syncopalis. Non satisfacit nobis: q2 magis dr̄t
quotidiana vera a nō vera: q̄3 interpollata a ꝯtinua
sm̄ Gal. igit magis ꝯueniens erat duo capᵃ facere de
vera: ⁊ nō vera: q̄3 de interpollata: ⁊ ꝯtinua. Nos igit
tm̄ tria capᵃ faciemus de febre flegmatica in pͥmo de
quotidiana vera tractabimus: siue interpollata sit:
siue ꝯtinua: in 2ͦ tractabimus de quotidiana nō ve-
ra siue interpollata sit: siue ꝯtinua: sb̄ q̄ ꝯprehēdit cu
ra empyale: q̄ ē ex flegmate vitreo: ⁊ silr̄ lyparie: in 3ͦ
capͦ tractabimus de syncopali humorosa: ⁊ minuta.

In hoc pͦ capͦ de quotidiana vera determinan
do ponemus causas: signa: ⁊ curā. Quantū ad
causas primitiuas dicimus: ꝙ cãe sunt quecūq3 ge-
nerant humorē flegmaticū sicut ociū: ꝯuatio exer
citij: repletio nimia: indigestio: coitus supfluꝰ: come-
stio multa holerū: potus aque: ⁊ silia: cã vero corpora
lis .s. que est intrinseca corpori est humor flegmaticꝰ
nãlis: ⁊ diuidit: q2 alius stat sub forma cãe ꝯiuncte .s.
qn̄ putrefactus est. Quãtū vero ad signa: hec sumunt
a tribus rebus .s. a rebus ꝑter nãm: a rebus nãlibꝰ:
⁊ a rebus non nãlibus: a rebus ꝑter nãm sumunt
septē signa cōia tā interpollate: q̄3 ꝯtinue .s. calor len
tus: pulsus paruus: ⁊ diuersus: ⁊ tanto minor pulsu
quartane: quãto pulsus quartane minor est pulsu ter
tiane: ⁊ vt inquit Auic. significationes pulsus sunt
de certioribus significationibus huius febris: vrina
in pͥnͦ subtilis: ⁊ alba ꝓpter multitudinē oppilatio-
nis: ⁊ frigoris: in ꝓcessu fit rubea: ⁊ grossa: qn̄ humor
recipit digestionē: color eius trahit ad viriditatē: sed
declinat ad albedinē: dolor stomaci est de fortibus si-
gnificationibus huius febris: est enim accn̄s ꝓprium
huius febris: ⁊ cū vomitu crebro fit talis dolor: ꝯua
tio sitis ꝯcomitat hanc febrē ꝓpter humiditatē oris:
⁊ lingue: ꝯuatio etiā sudoris ꝯcomitat hanc febrē:
inquit Auic. ⁊ de ꝓprijs significationibus est ꝑuitas
sudoris: ⁊ ꝯuatio eius: sed interpollate tria signa vl
tra hec sunt: pͥᵐ q2 incipit cū frigore: 2ᵐ q2 durat de-
cem ⁊ octo horis: ⁊ sex horis in falsa quiete est: inquit
Gal. cum declinat nō est oīo sine febre: 3ᵐ eadē hora
inuadit singulo die cum frigore: sed ꝯtinua eadē hora

excrescentiā facit. Signa ex dispositione nãli sunt: q2
plurimū accidit in complexione flegmatica in etate
pueritie: vel senectutis: sed in pueritia ꝓpter gulosi-
tatem: in senectute vero ꝓpter frigiditatē: ⁊ accidit
scđm plurimū crapulosis: in regionibꝰ frigidis: ⁊ hu
midis: in tēporibus frigidis: ⁊ humidis. Signa ex re
bus non nãlibus: quia multotiens accidit ijs: qui sunt
multe ociositatis: ⁊ qui nō digerūt cibum: ⁊ qui labo
rant assidue: ⁊ ꝓprie post cibum. Pronosticatio vero
est: ꝙ hec febris est longa: ⁊ ꝙ non est absq3 periculo:
qm̄ ledit nãm oī die: ⁊ non ꝑmittit eam quiescere die
integro: qm̄ os stomaci 2ᵐ plurimum lesum est: ⁊ de
ꝓprietate huius dispositionis est: vt faciat nauseā: ⁊
ꝓhibitionē a cibo: ⁊ prauitatem digestionis. Curatio
huius febris quotidiane vere duabus cōplet intētio-
nibus gn̄alibus .s. euacuatione: ⁊ alteratione: sed eua
cuatio tribus cōplet intētionibus spãlibus .s. lenitio-
ne: vel minoratione: digestione: ⁊ eradicatione: alte-
ratio vero cōplet tribus intētionibus spãlibus .s. al-
teratione simplr̄: alteratione correctiua accn̄tium: ⁊
alteratione ꝯseruatiua virtutis .i. dieta ꝯueniēte. Le-
nitio vētris fieri pōt duplr̄ .s. aut cum clysteri: aut cū
lenitiuo ꝑ os: si pͦ modo: nō solum fiat cum decoctio
ne malue: blete: matris violarū: ⁊ mercurialis: s3 ad-
dat de aniso: ⁊ feniculo: ⁊ floribus camomille: ⁊ ad-
dat vnc̄. ij. mellis violati: vel rosati colati sed in ꝓces
su addat hyerepigre vnc̄. ß. si vero sumat lenitiuū ꝑ
os sumat manne vnc̄. j. ß. cū vnc̄. j. diacatholiconis:
vel cassie: ⁊ diacatholicon an̄. vnc̄. ß. vel ℥. vj. 2ᵐ di-
spositionē patientis facilem: vel difficilem ad exitū.
Minoratio: si est necessaria ꝓpter multitudinē mãe
da post tres dies tale minoratiuum. ℞ diacatholico-
nis vnc̄. j. trocisco℞ đ agarico: ⁊ diafiniconis an̄. ℥. j.
distēpera cum decoctione recenti: ⁊ cordiali: ⁊ adde
aniso℞ feniculo℞: capillo℞ veneris passularum an̄.
m. j. liquiritie ℥. ij. vel da pillularū aurearū ℥. j. ⁊ re
forment quinq3 pillule cū aqua feniculi. Digestio
fiat cum ijs: que subtiliant: ⁊ incidunt: sicut est secha
niabin .i. oximel simplex: ⁊ in ꝓcessu cū ijs: que ꝓuo
cant vrinā: sicut est radix apij: feniculi: ⁊ hysopi: ⁊
ad ꝑticularia descendendo da hoc digestiuū a pͥnͦ. ℞
oximellis simplicis vnc̄. j. mellis rosati colati. vnc̄. ß.
aque feniculi: ⁊ capillo℞ veneris an̄. vnc̄. j. ß. ⁊ fiat
sirupus. Post 7ᵐ exhibeant magis aperitiua. ℞ oxi-
mellis sqlitici vnc̄. j. mellis rosati colati. vnc̄. ß. aque
apij: hysopi: ⁊ feniculi an̄. vnc̄. j. Post 14ᵐ dentur
adhuc magis aperitiua: ⁊ magis subtiliatiua: vt. ℞
decoctionis infrascripte vnc̄. iij. ℞ radicis apij: feni
culi: brusci: hysopi: petrosilli: sparagi an̄. m. j. bulliāt
cum absynthio: ⁊ menta an̄. m. j. postea adde oximel-
lis squilitici: mellis rosati colati an̄. ℥. vj. vel da deco
ctionē absynthij: ⁊ eupatorij cū oximelle squilitico: ⁊
rosato colato. Eradicatio vero huius humoris diuer-
sa est apud diuersos: ⁊ tres modos inuenio: vnus est
modus Gal. qui est: vt post digestionem humoris det
catarticū flegmaticū .i. euacuatiuū flegmatis sic enī
inquit Gal. in epistola ad Glauconē: his vēter depo
nendus est catartico flegmatico siue modo fiat illud
cum turbith: siue cū agarico est in ꝑtāte tua. Alter
modus est Serapionis .s. partim digerere: ⁊ partim
euacuare: sic enim inquit Serapio: ⁊ euacuemus eos
assidue cum pillulis de aloe: aut cum illis: in quibus
est eupatoriū: aut cum illis: in quibus sunt spēs: aut

Curatio

cum istis: in quibus est hierapigra turbith: ⁊ mirabolani. Tertius modus est Auic. qui in pte digerit: ⁊ in pte euacuat: ⁊ sic ꝓcedit: inquit enim. Ego vero nō diligo expectationem digestionis: ⁊ lenificationis cum ijs: que diximus prius: immo opꝫ: vt euacuetur ex eo aliquid: ⁊ expecteť in reliquo vsqꝫ quo digerať: ⁊ fiat illud cum facilitate paulatim absqꝫ sup̄fluitate: deinde ꝓuenias ad diuretica: hec ille: ⁊ in hoc casu laudat pillulas de turbith: ⁊ potes intelligere pillulas aureas turbitatas: ⁊ si velles dare medicinā potabilem de cōpositis da diafiniconis dulcis ℨ.iij. cum vnč.j. cassie distēperate cū decoctione recenti: ⁊ cordiali additis anisis: fenniculis: ⁊ passulis: ⁊ liquiritia: ⁊ hunc 3ᵐ modum magis laudo: ⁊ nota: ꝙ magnā vim faciunt in ꝓuocando vomitū in hac febre. Jnqt Gal. radices dande sunt: sicut supra monstrauimus: ⁊ vomitus ꝓuocandus est: ⁊ vrina Et Serapio inqt. Si aūt accidit vomitus ī hac febre: nō opꝫ: vt abscindas eum nisi transeat mensurā: donec debiliter virtutem: ⁊ tunc abscindamus cū sirupo de citonijs qui dř miua. Et Auic. inquit. Et administreť vomitus cuꝫ raffano: cum ministratione cibi: ⁊ fit cū geleniabin: qđ in potu deť in pn°. Alteratio vero simplr̄ ad frigidum nō fiat cum aqua frigida simplr̄: neqꝫ aqua ordei: nisi altereť partim ad calidū: vt inquit Serapio: decoquať in aqua ordei ex radice apij: ⁊ ex radice fenniculi quātitas vnč.j. ⁊ deť cum sechaniabin de melle.i. cum oximelle simplici ⁊ hec dať ꝑ siti tollenda: ꝙ si acescit aqua ordei in stomaco: damus loco eius aquā mellis: neqꝫ balneū aque dulcis: quod fit ad infrigidandū ꝯueniens est in hac febre. Alteratio vero correctiua accn̄tium sic fiat ſm Serapionē. Si soda accidat administra decoctioneꝫ: ⁊ pone pedes: ⁊ manus in dicta aqua: dum est calida: ⁊ stringe crura fortiter: si accidit dolor stomaci: ꝯforteť stomacus cū absynthio madefacto cuꝫ maluatico super testā calidā. Item ꝯforta cuꝫ oleo masticino: ⁊ oleo de absynthio: vel đ spica an̄. vnč.5. gariofilis: ⁊ corallis additis an̄. ℨ.ς. cere quantū sufficit. Et si potētius vis ꝯfortare fac fomentuꝫ ad stomacū cum decoctione absynthij: mente: ⁊ rosarū an̄. m.j. bullitis partim in vino: ꝑtiꝫ in aqua addito medio cyatho aceti. Alteratio ꝯseruatiua virtutis: que maxime fit cū dieta: fiat cum cibis calide virtutis: qui flegma incidant: ⁊ deponāt: ⁊ tē perent ventrē frequēter obsequio. Tria maxime ꝯsideranda sunt in cibo: qualitas: quātitas: ⁊ hora: qualitas est duplex.s. ſbalis: ⁊ accn̄talis: in qualitate substantiali da cibos boni nutrimēti: ⁊ facilis digestionis: in qualitate accn̄tali da cibos aliqualr̄ declinantes ad calidū: ⁊ ideo in iure pulli pone aliqua grana piperis.s. ꝯfracta ad bulliendū. Jn quantitate dieta ꝓcedat subtiliando vsqꝫ ad statū: deinde ingrosseť: ⁊ ꝑ tribus primis dieb⁹ sit ꝯtentus solo ferculo mane: ⁊ postea incipiat cum modico cōrusi in mane: ⁊ ferculo: in sero vero cuꝫ solo ferculo: si aliud nō impediat. Jn hora vero fac: vt cibeť in mane ad minus per quatuor horas an̄ paroxismū ī sero vero si nō pōt cibari ī declinatione: cibeť in aug^{to} ⁊ cuꝫ solo ferculo: ⁊ potus sit vinū albuꝫ: aut rubeū pauciferū aliqualr̄ lymphatum. Circa febrē quotidianā verā ꝯtinuā opꝫ intelligere duo: p° ꝙ iste eedē intētiones sunt ad curandum ꝯtinuā: sicut interpollatā. 2° opꝫ intelligere: ꝙ oēs iste intētiones debēt eē fortiores in ꝯtinua: q̄ꝫ in interpollata: ⁊ lenitio fortior dꝫ esse: ⁊ minoratio si ꝯuenit dꝫ esse fortior: ⁊ digestio fortior: eradicatio etiā fortior: ſꝫ nō plusquā ꝯueniat pro mā digesta: alteratio ad frigidum aliqualr̄ plusquā in interpollata: alteratio correctiua accn̄tium etiā fortior: ⁊ dieta maior in continua: q̄ꝫ in interpollata: ⁊ hec satis possunt intelligi ex dictis superius: quare ⁊c.

De quotidiana non vera.

Quotidiana nō vera fit ex fleg^{te} nothoꝛ siue non nāli: huius signa sunt ſm Gal. in epistola ad Glauconē. Primuꝫ est: qꝛ non vera quotidiana variat semper horas accessionis ⁊ potius descendēdo.i. anticipando: q̄ꝫ ascendendo.i. postponēdo verbigrā si vna die venit q̄rta hora: altera die venit tertia hora: ⁊ sic ꝑ singulos dies descendit: 2ᵐ signū est: ꝙ quotidianarij nothi magis patiunť frigus: q̄ꝫ veri: ſꝫ hn̄t veri horrores leues: ⁊ ideo dicit: ꝙ quotidianarij nothi nō fiunt a flegmate dulci: sed a fleg^{te} acri: ideoqꝫ magis frigus patiunť. 3ᵐ signū addit Gal. ꝙ quotidiana maxime fit in autumno: quāuis oī tēpore fieri possit: hec Gal. vbi supra. Et quāuis hec signa sint cōmunia oī quotidiane nothe: ē tn̄ vna quotidiana notha.s. empiala: que fit a fleg^{te} vitreo: ⁊ huius signum ꝓprium est: qꝛ frigiditas intrinsecus percipiť: ⁊ caliditas extrinsecus: ⁊ rō huius est: qꝛ flegma vitreū solum putrefit extra venas.i. in stomaco: vel intestinis: ⁊ cum pars eius putrefit expandiť calor ad exteriora: sed cū maior pars intrinsecus sit: que vero putrefit in frigore suo magis roborať: ideo intrinsecus magis frigiditas ꝑcipiť: in lyparia vero eꝯ. que est alia quotidiana notha opposita illi: qꝛ in ea calitas intrinsecus ꝑcipiť: ⁊ frigiditas extrinsecus: rō huius est: qꝛ in ꝓfundo corporis parū de vitreo humore est ⁊ parū de illo putrefit: qđ ibi intrinsecus caliditatē facit: sed cuꝫ plurimū de vitreo fit extrinsecus: iō magis extrinsecus frigiditatē facit: quare ꝑcipiť extra frigus: ⁊ intra calor. Cōtingit etiā lypariā fieri a colā: per accn̄s tn̄: qꝛ raro: ⁊ ꝑ se a fleg^{te} vitreo: qꝛ sepe: ⁊ modus: quo fit a colā est: qꝛ cum paruꝫ de colā putrefit ad intra: ibi caloreꝫ facit: sed vapor ex illa resolutus ꝓpter sui paucitatē ad extra ꝑuenire non pōt: quare caliditas interius ꝑcipiť: ⁊ exterius frigiditas. Circa 2ᵐ signū cadit duplex difficultas cū dicit: ꝙ quotidianarij nothi magis patiunť frig⁹: q̄ꝫ veri quotidianarij: ⁊ maxime circa cām eius assignatā: qꝛ dictū ē: ꝙ rō huius est: qꝛ quotidiana notha fit a fleg^{te} acri: ⁊ nō dulci. p° arguiť: ꝙ fit a fleg^{te} dulci: qꝛ Auic. diuidens flegma non nāle rōne saporis: diuidiť pmo in flegma dulce: salsum: ꝑ acerosum: ⁊ ponticū. igiť ex flegmate dulci fit qn̄qꝫ quotidiana notha. 2° arguiť: ꝙ nō fit ex fleg^{te} acri semper: vt videť innuere: qꝛ aliqn̄ fit ex fleg^{te} salso: aliqn̄ ex flegmate pontico: igiť rō assignata non est vera: q꜄ quotidiana notha magis faciat frigus: qꝛ fit ex flegmate acri. Circa signū empyale: ⁊ lyparie cadit etiā duplex difficultas p° qꝛ dicit: ꝙ in empyala interius ꝑcipiť frigiditas: ⁊ exterius caliditas: in lyparia eꝯ. Cōtra arguiť: qꝛ cum febris sit calor extraneus accensus in corde: igiť intrinsecus caliditas ꝑcipiť: ⁊ cum ꝓcedat ab eo mediante spū: ⁊ sanguine ꝑ venas: ⁊ arterias in totū corpus: igiť in toto corpore percipiť caliditas: ⁊ nullibi frigiditas. 2° ꝯtra causaꝫ huius assignatū arguiť qꝛ dictū est: ꝙ fleg^{a} vitreum soluꝫ putrefit extra venas: ꝯtra arguiť: qꝛ humor nō

putrefit

putrefit extra venas: nisi mittatur a venis extra venas
a nã: igitur flegma vitreũ põt esse in venis: sed ibi põt
derelinqui a calore nãli: quare põt ibi putrefieri ꝛc.
Rñdeo ad pᵃᵐ difficultatẽ cuȝ arguitur: ꝙ quotidiana
notha põt fieri ex flegmate dulci: dicitur: ꝙ vera quoti/
diana fit ex flgmate dulci: ꝛ rõ est: qꝛ ꝰm Auic. flegᵃ
est sanguis diminute decoctus: sed sanguis diminute
decoctus est dulcis: igitur flegᵃ nãle est dulce: ꝛ ꝯñter ex
illo fit flegmatica vera. ad argumẽtũ dicitur: ꝙ qñ di/
uidit flegma nõ nãle in dulce: ꝛ salsum ꝛc. improprie
accipit dulce. s. ꝓ insipido: siue ꝓ eo: quod priuatur sa/
pore. Ad scdam difficultatẽ cum arguitur: ꝙ nõ omne
flegma nõ nãle est acre cõiter dicitur ꝯcedendo: sed qñ
Gal. dicit: ꝙ flegmatica notha fit a flegᵗᵉ acri: intelli
git vt plurimũ: ꝛ nõ semp. Põt tñ defendi: ꝙ omne
flegma nõ nãle ꝑticipet acredine: ꝓbatur: qꝛ de vitreo
dicit Auic. ꝙ qñqȝ acre est: ꝛ qñqȝ saporẽ nõ hñs: de
salso probatur: qꝛ cũ fiat ex ꝑmixtione partiũ terrestriũ
adustarũ: licet rõne adustarũ sit salsum: rõne tñ terre
striũ aliquid de acredine tenet: sic etiã ponticũ rõne
partiũ terrestriũ aliquid acredinis tenet: quare ꝛc.
Ad tertiã difficultatẽ cum arguitur: ꝙ non põt esse ꝙ
in empyala frigiditas ꝑcipiatur intra: ꝛ caliditas ex/
tra: ꝛ in lyparia eꝯ. ꝓpterea: qꝛ febris est calor accen/
sus in corde: ergo necessario interius ꝑcipitur calidi/
tas: ꝛ cũ ꝓcedit calor ab eo ꝑ vniuersuȝ corpus: ergo
necessario ꝑcipitur etiã caliditas extra. dicitur: ꝙ de cali
ditate extranea cõicata cordi in empyala: qꝛ ꝑua est:
ꝛ frigiditas maior est: ideo magis percipitur frigiditas
intrinsecus: qȝ extrinsecus. s. in ꝓcessu: in lyparia ve
ro caliditas nõ percipitur exterius ꝓpter impedimen/
tum: qꝛ ibi est flegma vitreũ impediẽs eam: ꝛ in diffi
nitione febris: cum dr: ꝙ calor expanditur per vniuer/
sum corpus: intelligitur nisi aliud impediat: sic dicit
Auic. in capᵒ de lyparia. Ad quartã difficultatẽ cũ
arguitur: ꝙ flegᵃ nõ solum putrefit extra venas: sȝ etiaȝ
intra qꝛ humor nõ putrefit extra: nisi mittatur a venis
extra venas: negatur hoc: qꝛ solum humor gñatus cum
sanguine est: q mittitur a venis extra venas: quale non
est flegma vitreũ: quod generatur solũ ꝑ indigestionẽ.
Curatio quotidiane nothe ꝰm Gal. maxime fit cum
quatuor auxilijs: pᵐ est ꝯfortare stomacũ cuȝ fomẽto
facto ex rebus ꝯfortantibus stomacũ: vt supra dictũ
est. s. absynthio: menta: mastice: ꝛ spica: ꝛ hmõi. 2ᵐ est
exhibere catarticũ. i. solutiuũ: quod colam: ꝛ flegma
euacuet: cum tñ in quotidiana vera ꝯueniat solũ ca/
tarticũ ꝑ flegᵗᵉ deponẽdo. 3ᵐ auxiliũ est premittere di
gestiuũ fortius: qȝ in quotidiana vera: qꝛ in vera suffi
cit oximel: sed in nõ vera opȝ addere piper: pulegiuȝ:
hysopum: origanũ: ꝛ hmõi. 4ᵐ auxiliũ est ꝓuocare vo
mitum: vt supra dictũ est raffano infuso in oximelle
pridie: silr vrina ꝓuocãda est: hec Gal. in epistola ad
Glauconẽ. Circa dicta cadit difficultas qꝛ farmacuȝ
exhibendũ in quotidiana nõ vera debet ꝓportionari
mãe peccanti: sed in quotidiana nõ vera aliqñ cum
flegmate peccat melia: vt in flegᵗᵉ acetoso: ꝛ pontico:
aliqñ vero solum flegma vt in flegᵗᵉ vitreo: igitur nõ re/
cte dicitur: ꝙ in quotidiana nõ vera ꝯueniat solum far
macũ: quod purget solum colam: ꝛ flegma. Rñdẽdo
dicitur: ꝙ intendit: ꝙ in quotidiana vera ꝯuenit soluȝ
farmacũ: quod purget flegma: sed in quotidiana nõ
vera nõ ꝯuenit solum euacuare flegma: sed aliqñ opȝ
euacuare colaȝ: ꝛ flegma vt in flegᵗᵉ salso: ꝛ aliqñ opȝ

euacuare flegma ꝛ meliam: vt in flegᵗᵉ acetoso: ꝛ pon/
tico: ꝛ aliqñ ꝯuenit solum: quod purgat flegma vt in
vitreo: ꝛ hoc intendebat Gal. Quare ꝓ cõpleta cu/
ra quotidiane nothe: siue nõ vere: opȝ 2ᵐ vnãquãqȝ
spẽȝ digestiua ꝓpria ponere: ꝛ farmaca appropriata: ꝛ
alterativa ꝓpria: in quibus drũt a vera quotidiana
Digestiuũ ꝓ flegmate salso. ℞ sirupi de fumoterre:
siue sirupi de epythimo vnc. j. qꝛ vterqȝ respicit mãȝ
adustam: oximellis simplicis vnc. ß. aque fumiterre:
aque endiuie: ꝛ fenniculi añ. vnc. j. misce ꝓ vna vice.
Digestiuũ ꝓ flegmate acetoso: ꝛ põtico. ℞ sirupi de
pomis Sabor regis vnc. j. oximellis simplicis vnc. ß.
aque epythimi: aque fenniculi: ꝛ melisse añ. vnc. j. mi
sce ꝓ vna vice. Digestiuũ pro flegmate vitreo. ℞ oxi
mellis sqlitici vnc. j. mellis rosati colati vnc. ß. aque
hysopi: apij: ꝛ fenniculi añ. vnc. j. ꝛ misce ꝓ vna vice.
Pro flegmate vero dulci digestiuũ ꝯueniẽs est: quod
ꝯuenit in quotidiana vera. s. ℞ oximellis simplicis
vnc. j. mellis rosati colati vnc. ß. aque fenniculi: ca/
pil. veneris ꝛ buglosse añ. vnc. j. Farmacũ vero pro/
prium ꝓ flegmate salso est qd̄ euacuat colaȝ: ꝛ flegᵃ: ꝛ
ideo vltra agaricũ: siue turbith ꝯueniens est reubar/
barũ: ideo ℞ agarici: siue turbith ℥. j. salis gemme
ʒ. j. si capis agaricũ: vel gingiberis ʒ. j. si capis tur/
bith: ꝛ bulliat in tribus vncijs decoctionis cordialis:
ꝛ recentis addito fenniculo: ꝛ aniso ꝑ quartã parteȝ
hore: ꝛ adde infusionẽ ℥. j. reubarbari cum lenitiuo
vno: vel mãna: vel cassia: vel diacatholicone. s. vnc. j.
Aliud farmacũ cõpositũ ad idẽ. ℞ electuarij de suc
co rosarũ: siue de psilio: diafiniconis añ. ℥. j. ß. distẽpe
ra cũ decoctione dicta: addito aliquo lenitiuo. Aliđ
in pillulis. ℞ pillularũ de fumoterre: pillularũ aurea
rum: turbitharũ ℥. ß. reformentur quinqȝ pillule cum
aqua fumiterre. Farmacũ ꝓ flegmate acetoso: vel põ
tico est qd̄ partim euacuat flegᵃ ꝛ partim meliam. ℞
sene: ꝛ agarici añ. ℥. j. salisgemme: ꝛ spice añ. ʒ. j. co/
que in vnc. iij. decoctionis cordialis: addendo fenni/
culum: hysopum: ꝛ apiũ ꝑ quartã partẽ hore addita
vnc. j. diasene magistralis: ꝛ fiat potio. Ad idẽ aliud
farmacũ ꝯpositũ. ℞ diafiniconis: ꝯfectionis hamech
añ. ℥. j. ß. diasene magistralis vnc. j. distẽpera cuȝ de/
coctione cordiali: addendo in decoctione anisi: fenni/
culi añ. m. ß. epythimi: ꝛ polipodij añ. ℥. ij. Ad idem
aliud in forma pillulari. ℞ pillularũ aurearũ turbi/
tharũ: pillularũ de lapide lazuli añ. ℥. ß. fiant quinqȝ
pillule cum aqua buglosseᵃ. Farmacũ ꝓ flegmate vi/
treo. ℞ turbith ℥. j. gingiberis ʒ. j. diacatholiconis
vnc. j. distẽpera cũ decoctione cordiali addendo ani/
sum: fenniculum: hysopũ: ꝛ apium. Ad idẽ aliud far
macum cõpositũ. ℞ diafiniconis: electuarij indi añ.
℥. j. ß. distẽpera cũ decoctione cordiali addendo leni
tiui vnc. j. vel cassie: vel diacatholiconis. Aliđ in for
ma pillulari ℞ pillularũ aurearũ turbitharũ: siue pil
lularũ de agarico ℥. j. vel pillularũ cochiarũ ℥. j. Alte
rantia in flegmate salso ꝯuenientia debent verter
partim ad calidũ: ꝛ partiȝ ad frigidũ: ꝛ magis ad fri/
gidũ. Alterantia in flegmate acetoso: ꝛ põtico debẽt
vergere ad calidũ magis: qȝ ad frigidũ. Alterantia
i flegᵗᵉ vitreo debẽt totalr vergere ad calidũ: ꝛ Auic.
addit: ꝙ lyparia i regimine indiget plus subtilitate:
qȝ empyala: ꝛ ꝙ clysteria sunt magni iuuamenti in
vtraqȝ: ꝛ solicitudo magna hñda est de stomaco. s. vt
ꝯfortetur: ꝛ gradatio fiat in digestiuo: ꝛ silr in farmaco.

¶ De febre syncopali humorosa: ⁊ de febre syncopali minuta.

De febre syncopali humorosa 3° dicẽdũ est: ⁊ silr de syncopali minuta: ⁊ tangemus pncipaliter tria de his febribus: p° quidditatẽ earũ in ordine ad cãm ꝓpriam cuiuslibet: 2° tangemus signa tã demõstratiua q̃ pnostica: 3° tangemus curã vtriusqz. Quantum ad p^m^ febris syncopalis humorosa est que fit 2^m^ plurimũ ꝓpter flegma crudũ: quod: fit 2^m^ plurimuz ꝓpter nauseatiuã satietatẽ: ⁊ repletionẽ: cũ qua debilitas oris stomaci pungit: ⁊ plurimũ fit syncopis: ⁊ modus: quo syncopis fit est: q2 accidit in inceptione sua: vt effundatur ad cor res frigida faciẽs accedere syncopim: ꝓpter quod minoratur pulsus: ⁊ tardatur: ⁊ fit rarus. hec Auic. Quantũ ad 2^m^ quatuor signa pncipalr sunt huius febris: p^m^ est: q2 cum cõmouetur mã ad putrefactionẽ cadit virtus ita: vt faciat hesitationẽ: 2^m^ signũ est de dispositione corporis: q2 cum ea apparet inflatio faciei: ⁊ mollities corpis: ⁊ inflatio sub hypocũdrijs ⁊ silr in visceribus: 3^m^ signuz ẽ ex colore corporis: q2 nõ stant in eadẽ dispositione: aliqñ enim sunt cinericij coloris: aliqñ plumbei: ⁊ aliqñ citrini: ⁊ qñqz nigri: ⁊ qñqz labia eoꝝ sunt: sicut cõedẽtis mora: ⁊ oculi eoꝝ sunt fusci virides: ⁊ exeũtes valde a p° ꝯmotione egritudinis: ⁊ fit sicut maniacus valde. 4^m^ signũ est ex vomitu: q2 qñqz vomunt rem viscosam: ⁊ qñqz est apostema in visceribus ex cola grossa dñante: ⁊ si fit adustio in visceribus euomũt colam. Pronosticatio est magis ad malum: q̃ ad bonũ: rõ est: q2 si dimittatur mã: virtus nõ sufficit ꝯtra eam: ⁊ si fiat occupatio in euacuatione mãei: vel cũ flobotõia vel farmatia: virtus nõ tolerat: q̃o enim põt tolerare euacuationem: cũ ipsa in quiete stans patiatur syncopim? Itẽ cuz indigeat cibo: q2 nõ est in corpore eoꝝ quod viuificet virtutẽ: si dabis cibum: mã augetur: ⁊ si nõ dabis: virtus deficit: quare casus valde suspectus ẽ. Itẽ cum mã solicita fit in calefactione: ⁊ subtiliatione: ⁊ putredo adiuuet hoc: ꝓpter qd cor euadit a nocumento frigoris: sed cadit in nocumentũ caloris: quare fit pulsus velox plusquã in alijs flegmaticis quãuis qd vincit sup h̃ sit ꝑuitas: tarditas: ⁊ raritas. hec Auic. Pro curatione huius febris sunt quatuor intẽtiones pncipales. s. euacuatio: ꝯfortatio vtutis: correctio accidentiũ: ⁊ regimẽ in vita. Quãtũ ad p^m^ intẽtionẽ. s. euacuationis: quinqz modis fieri põt p° cũ clysteri lenitiuo: ⁊ sint clysteria lenitiua abstersiua: parũ attrahentia: ⁊ suauiter. 2° cuz fricationibus: que euacuãt humorẽ resoluẽdo: immo Gal. est ꝯtentus solum his duabus euacuationibus. s. clysteri: ⁊ fricationibus: ⁊ incipiat fricatio a coxis: ⁊ cruribus eoꝝ descendẽdo: deinde ⁊ fiat cum mantili aspero: deinde ꝑmutet ad manus descendẽdo ab humero ad spatulam: deinde ad dorsuz: ⁊ pectus: deinde reddeat ad crura 2^m^ ordinem: ⁊ medietas tẽporis fit in fricatione: ⁊ medietas in dormitione: quãuis Auer. neget illas: qm̃ dissoluẽdo nocent: q2 tales humores nõ educunt. 3° cuz vomitu: ideo dicit si fuerit in eo humor colericus: vomitus iuuatiuus est valde. 4° cum digestiuo: qd disponit ad euacuationẽ: ideo dicit Auic. Et ad sumũ canon curationis eoꝝ est subtiliatio: ⁊ nõ calefactio valde: ⁊ ex subtiliationis ꝯfortantibus est aqua mellis cum virtute hysopi: ⁊ apij in matutinis: silr cum ellectuarijs: ⁊ trociscis subtiliantibus absqz multa calefactione: vt est sirupus acetosus mellinus: ⁊ somnus rẽperat. 5° quinto cũ farmaco laxatiuo euacuari debet humor: si virtus tolerat: ⁊ hoc dixit Auer. ꝯtra Gal. ⁊ hoc fiat in iudicio extimatiuo medici. Quantũ ad scdaz intẽtionẽ. s. ꝯfortationis virtutis: hec intentio cõpletur cũ pane calefacto. i. abbrũzato: ⁊ posito ĩ vino albo odorifero: ⁊ facere vipam in tali vino: ⁊ sic ꝯfortare virtutem: ⁊ necesse est: vt ꝯsideres diligenter pulsum: vt q̃ p^m^ vides aliqd debilitatis: succurrere possis cum illa vipa antequã cadat in syncopim: q2 cũ medicus fit adiutor nãe: ipsius est futurũ periculum ꝓhibere: aut saltẽ cõpetẽti adminiculo tolerabilius fiat: neqz amplius cibare ipm: vsqz ad declinationẽ: nisi cũ aqua ordei: vel pane infuso in iuleb: aut aqua mellis: maxime cum crudis humoribus nutriantur paulatim digerendo eos: vt Gal. dixit: nisi sint putrefacti: quo casu desperandũ est: maxime si in eoꝝ viscerib⁹ apostema existat. Quantũ ad tertiã intentionẽ. s. correctionis accñtium: accidẽtia que superuenire ꝯsueuerũt sunt fluxus vẽtris: sitis: grauedo capitis: subeth: ꝓpter fluxum ventris mel: quo ꝯficitur hydromel tantundẽ amplius decoquatur: ⁊ venter cũ stipticis emplastretur. Sitis vero extinguitur cum sirupo acetoso simplici ⁊ cum aqua tepida oĩ tpe: ⁊ Gal. iniũxit cũ frigida ĩ estate: tñ tutius est cũ tepida: alijs vero accñtibus supra prouisum est. Quãtũ ad quartã intentionẽ. s. regiminis victus: inqt Auic. regimẽ ambarũ. s. syncopalis humorose: ⁊ syncopalis minute est regimẽ flegmaticarum: neqz est diuersitas in eis. Inquit Serapio sumptio triũ: vel quatuor granoꝝ iusquiami cum vino est ex ijs: que curant empyalam cuz ꝓprietate: ⁊ nota bene hoc ⁊c. Cõsequẽter de febre syncopali minuta dicẽdum est: hec aũt febris 2^m^ plurimũ fit ex chimis colericis. s. ex cola vehemẽtis subtilitatis: ⁊ ꝓfunditatis: ⁊ male sbe venenose: cũ iam accidit putrefactio in corporibus calide: ⁊ sicce cõplexionis valde: ⁊ plures paroxismi huius febris sunt tertiane: ⁊ cadit pulsus: ⁊ virtus in vno paroxismo ⁊ duobus paroxismis cũ additione: ⁊ veniens in corpore cuz velocitate qñqz nõ sufficit virtus ad 4^m^. Causa huius febris est colera subtilis valde acuta: ⁊ venenose sbe: ⁊ in suo motu furiosa: que discurrendo venit ad stomacũ: ⁊ ad principalia: quare virtus cadit in paroxismo ⁊ pulsus valde velox: ⁊ vrina ignea. Et accidit in cõplexione calida: ⁊ sicca: ⁊ in iuuentute: ⁊ tẽpore calido: ⁊ accidit ex regimine inordinato tendẽte ad calidũ: ⁊ siccum: ⁊ ex aere: ⁊ cibo: ⁊ potu: ⁊ motu: ⁊ vigilijs: ⁊ accñtibus al. Curatio syncopalis minute: vel subtilis tribus ꝯficitur intentionibus: prima est in abscisione cãe: que abscisio cito fiat cũ medicina solutiua: iuxta illud Hipp. scda ꝑticula aphor. Medicari in valde acutis eadẽ die si expedit: differre enim in talibus valde malum. Sint aũt farmaca: que suauiter soluãt infrigidãdo ⁊ stipticando: quatenus resolonem ꝓhibeant: qualia sunt ex spẽbus mirabolanoꝝ electa: succo rosarũ tamarindis: reubarbaro: succo granatoꝝ expressoꝝ cũ pulpis eoꝝ: ⁊ psilij: ⁊ mucilaginibus: ⁊ similibus. Scda intentio est alteratio discrasie febris: q̃ simul residuã mãe adequat: ista aũt cõpletur cũ medicinis frigidis: ⁊ stipticis cũ ꝓprietate ꝯfortãtibus pncipalia membra interius: ⁊ exterius: interius cuz sirupo de nenufare: trociscis de cãphora cũ aqua coriandri: ⁊ similibus: ⁊ ex ellectuarijs: vt est ellectuariũ de gemmis subtrac-

tis medicinis calidis: ⁊ triasandalis: ⁊ diarodon: ⁊ cum medicinis begeardicis vt est terra sigillata cum aqua coriandri: que venenositati eius resistit: ⁊ tyriaca ꝓprie cum iuleb rosato: exterius vero cũ epithimate ad cor: ⁊ epar cũ sandalis: spodio: ⁊ camphora cuȝ aqua rosata: ⁊ cerebrũ cum oxirodino: vt nocumētũ venenositatis a se repellat extincta inflāmatione febris venenose. Tertia intentio est virtutē confortare cum bono regimine cibi: ⁊ potus: ⁊ aliarũ sex rerum non naturaliũ: cibus sit ex pane tēperato cũ vino: ⁊ aqua rosata. s. hora suspecta syncopis: sed ante: ⁊ post vberior cibatio sit cũ cibis frigidis: ⁊ ex carnib⁹ cordialibus: vt perdicũ: fasianoꝝ preparatis in gelatina: vel cũ aceto: ⁊ agresta: ⁊ succo granatoꝝ: ⁊ similibus: ⁊ potus sit vini subtilis lymphati cum aqua frigida: ⁊ conuersio regiminis in aliĳs sit similis.

¶ De empyala: ⁊ lyparia.

Licet de empyala: ⁊ lyparia satis dictum sit ꝟm Gal. quoniā ꝯtinent̃ sub amphimerina nota: ⁊ flgmatica notha: qm̃ sunt de flegmate vitreo: qd̓ est flegma non nāle: tñ cum moderni aliquā differentiā ponāt inter has: breuiter tangemus dicta eoꝝ: dicũt: ꝙ si flegma vitreuȝ vincit in toto corpore: aut putrefit: aut non: si non: generat in corpore frigus: qd̓ non calefit absq̧ febre: ⁊ si putrefit: aut totũ: aut pars: si totũ: aut extra venas: ⁊ sic facit amphimerinā interpollatam: si vero intra venas facit continuā: si vero pars putrefiat extra venas facit empyalam: que facit interius frigus: ⁊ exterius calorē: lyparia ecōtra: ⁊ hec ꝟm Auic. ⁊ Serapionē semper ĩ empyala frigescunt interiora. Exteriora calent: ĩ lyparia vertit̃ illi. quāuis Gordonius dicat: ꝙ empyala interius calorem: ⁊ exterius frigus facit: econtra lyparia: sed primis magis credendũ est. Urina cruda: ⁊ grossa apparet: ⁊ pulsus tardus: ⁊ rarus. In cura laudant maxime fieri vomitũ cum acetoso simplici: ⁊ aliĳs. Scd̓o cum digestiuo ꝓcedere cũ oximelle squilitico: ⁊ aqua apĳ: ⁊ feniculi. Tertio purgare cũ infusione aloes: vel hyerapigra: vel cũ pillulis de eupatorio. Quarto post purgationē facere balneũ cum infusione rute: mētastre: lauri: camomille: saluie: rorismarini. Quinto cuȝ exit ex balneo inunge cũ oleo de spica: vel simili. Sexto si non cessat egritudo dent̃ rubea trociscata cum apparent alices. Septimo dieta ex pullis decoctis cum rebus aperitiuis: ⁊ vinum sit album.

¶ De quartana vera.

De quartana cōsequenter dicendũ est: que est febris ꝓcedens ab humore melancolico: diuidit̃ hec febris dupl'r. Primo q: alia interpollata: alia cōtinua: interpollata est: que incipit cũ frigore: ꝯtinua vero sine frigore fit. Scd̓o diuidit̃: quia alia vera: alia non vera: vera quartana est q̄ fit ex melācolia pura: non vera vero fit ex melācolia nō pura: sed mixta colere: vel flegmati. dicemus ergo pͥͣ causas: deinde signa: vltimo curatiōes. Causa intrinseca huius febris est melācolia: sed cause extrinsece sunt q̄ multiplicāt humorē melancolicũ: siue ex comestis: siue ex aliĳs rebus: ⁊ sic febres erratice sunt qñq̧ causa hui⁹ febris: quia fiunt ex adustione humoꝝ: ⁊ multiplicatur humor melācolicus: ⁊ ideo ꝑmutantur qñq̧ in quartanam: sic etiā que faciunt duritiē splenis: quia non attrahit: sicut opȝ: ideo sunt causa multiplicationis humoris melācolici. Signa huius febris ex rebus ꝓter naturā sunt in ꝓncipio tremor magnus ledens ossa: ⁊ paroxismus. 24. horarũ quando est pura: siue vera: ꝙ si colera citrina misceat̃: minuit̃ periodus: ⁊ si miscetur flegma: ꝓlungatur: quoniā longitudo periodi non est nisi ꝓpter grossitudinem materieı: aut ꝓpter multitudineȝ: quoniā eius resolutio est difficilis: aut quoniā virtus debilis est: quare nō pōt expellere: aut propter spissitudinē corporis: prolungat̃ etiaȝ ꝓpter tempus: sicut cōtingit in febre: que ĩ fit hyeme: ⁊ abbreuiatur p̲ causas ꝯtrarias: vt in estate: ⁊ vrina eius in inceptione est subtilis: alba: cruda: ⁊ in declinatione nigra ꝟm plurimũ: ⁊ ex eis: que addũt in verificatione huius febris est: quia apparent in hac febre vrine diuerse ꝟm quātitatē colorationis humoꝝ: ex quibus fit: pulsus vero est ĩ initio ꝑiodi paruus: tardus: ⁊ est in statu magis cōsequutiuus: ⁊ apparet in eo diuersitas multa: ⁊ splen magnificat̃ ꝓpter multitudinem melācolie: ⁊ color in eo fit viridis: ⁊ similat̃ colori plumbi: ⁊ denigrat̃ cutis: ⁊ arescit: ⁊ stercus exsiccatur multũ: ⁊ color eius rendit ad nigredinem: ⁊ sudor minorat̃ in ea. Ex rebus vero nālibus signantur super eam: qm̃ accidit ꝟm plurimũ in natura melancolica: ⁊ etate media: ⁊ cōplexionib⁹ frigidis: ⁊ siccis: ⁊ in illis: qui vtunt̃ cibis: quia gñant coleram nigrā multā: sicut caro vaccina: pisces saliti: lētes: caules: ⁊ caseus antiquus. Ex rebus vero nō naturalib⁹ signātur super ea: quia accidit ꝟm plurimum ĳs: qui multiplicant coleram nigrā: siue ex cōmestis: siue ex accidentib⁹ animi: siue ex dispōne aeris frigida: ⁊ sicca: ⁊ ideo in autũno vt plurimũ accidit. Curatio: ⁊ quia quartana ꝯtinua: ⁊ quartana interpollata parũ: aut nihil fere differunt in curatione: sed quartana vera: ⁊ non vera multũ differunt: ideo tantũ duo capͣ faciemus more Gal. in primo tractabimus de quartana vera siue cōtinua sit: siue interpollata: in scd̓o tractabimus de quartana nō vera: siue cōtinua: siue interpollata fuerit. Quartana vera duplici intentione principali curatur. s. euacuatione: ⁊ alteratione: euacuatio vero tribus cōplet̃ intentionibus spālibus. s. lenitione: vel minoratione: ⁊ digōne: ⁊ euacuatione. s. eradicatiua: ⁊ alteratio triplici intentione spāli perficit̃. s. alteratione simpl'r: alteratione correctiua accidentiũ: ⁊ alteratione viuificatiua. s. cũ dieta. Lenitio ventris maxime cuȝ clysteri laudatur a Galeno: qui in hac febre vsq̧ ad statum nō procedit nisi cum clysteri: ⁊ cum debito regimine in sex rebus nō naturalibus: nisi esset maxima abūdantia sanguinis: quia tunc facit flobothomiam. Clysteri vero leni a principio vtendum est: in processu cuȝ acuto. hec Serapio. Minoratio facienda est nō soluȝ a principio: sed quādocunq̧ grauaretur a multitudine sanguinis scilicet cum flobothomia: ⁊ tandiu exeat: quādiu color niger mutatur in rubeum: nec oportet dare medicinas: que soluant humorem melancolicum: nisi quando viderimus signa digestionis: quod erit ĩ statu vel nisi multitudine grauaret. Digestio vero fit cũ subtiliantibus: ⁊ aperientibus: sicut ꝟm Auicenaȝ cum geleniabin idest melle rosato colato adde tu ⁊ sirupo de pomis añ vnc. ς. boraginis: buglosse: ⁊ lupulorum añ vnc. j. ⁊ sic de aliĳs: ⁊ in processu cum magis prouocatiuis exhibeatur. Secundum alios. ℞ sirupi de epithimo: oximellis simplicis añ ℥. vj. cum aquis su

pradictis. Eradicatio vero facienda est cum ijs: que
coleram nigram euacuant: nec faciẽda est nisi appa-
rente digestione humoris melãcolici: huiusmodi me-
dicine ex simplicibus sunt epithimus: polipodiũ: se-
na: lapis armenus: ⁊ lapis lazuli: mirablani indi. Ex
compositis vero est confectio hamech: cuius dosis est
a ℥. iij. vsqz ad. vj. Si ex simplicibus medicinã exhi-
bere vis: da sene ℥. ij. gingiberis: ⁊ spice ãn ʒ. j. pul-
pe cassie vnc. j. distempera cum decoctione recenti: ⁊
cordiali: ⁊ optime operabit: ⁊ si tu das ℥. j. sene adde
℥. j. confectionis hamech: si vero ex compositis exhi
bere vis: da ꝯfectionis hamech ℥. iij. cum vnc. j. cas-
sie: vł oia sene distẽperata vt supra. Cũ ergo digesseris
per duas: vel tres hebdomadas: da solutiuũ modera-
tum in qualitate: ⁊ quãtitate: ⁊ deinde redeas ad di-
gestionem si opz: ⁊ iterum postea ad euacuationez: ⁊
sic oportet ꝑ interualla purgare non expectãdo per-
fectam digestionem: vt in terciana notha: ⁊ flegmati
ca dictum est: sic inquit Frãciscus de Pedemontiũ.
Est ⁊ alia euacuatio. s. per vomitũ: que lenis in prin-
cipio debet esse: ⁊ fortior in processu. s. ante cibum: ⁊
post cibũ: ⁊ in die paroxismi ⁊ in principio eius cum
aqua decoctionis seminis raffani: ⁊ sirupo acetoso ꝑ
duas horas ante paroxismũ: ⁊ deinde cũ młta aqua
calida: que securitatem facit a nocumento frigoris: ⁊
rigoris: ⁊ a nocumento acuitatis rerum ꝓmissarum
ꝓpter febrem: talis enim vomitus ante paroximũ fa
ctus alleuiat ꝑoxismũ: aut eradicat: vt dixit Auic.
Alteratio simplex discrasie febrilis tendat ad frigi-
dum parum: ⁊ ad humidũ plus: ex medicinis inter-
rius: ⁊ exterius approximatis: quales sunt ex herbis:
sicut endiuia: chrysolocana andachocha: ⁊ silia: que
cum sua temperie conferunt febrili discrasie: ex qua-
cũqz materia sit: ⁊ interdicant valde frigida: vt ex
herbis lactuca: quoniã timetur ex ea infrigidatio ni-
mia: quod non est inuentũ in endiuia: ⁊ ex fructibus
interdicatur sicut melon indus: quoniã timet ex eo
propter vehementiã prouocationis ingrossatio san-
guinis: ⁊ incrudatio humoris: quod non est inuentũ
in melone dulci: ⁊ interdicant persica: quoniã time-
tur permixtio putredinis: ⁊ illud non est inuentum
in pomis maturis granatis: ⁊ alijs: ꝙ si timeant pre
dicta ꝓpter excessum frigiditatis: misceant cum eis
calide temperate: que sunt sicut liquiritia capil. ve-
neris: passule: zuccarũ: ⁊ mel: quoniã licet conferant
febri: inquantũ febris est calida: ⁊ sicca: tamẽ nocent
melancolie que frigida est: ⁊ ꝓpter hoc remoueãtur
omnia etiã exsiccantia: que nocent febri: ⁊ cause: ꝙ si
siccis opz vti ad digestionẽ materie: ⁊ diuisionem: ac
apertionẽ oppilationũ: vt est sirupus acetosus: mi-
sceant eis humectantia: vt aqua buglosse: boraginis:
liquiritie: passule: ⁊ hmõi. Et ex cõferentibus ex pro-
prietate est calendula: lauendula: ⁊ pes locuste: ⁊ de-
coctio eius: assa andachocha: cum ex eis bibunt qua-
tuor folia: seu grana: alteratur periodus eius: ⁊ cum
bibunt radices quatuor lingue arietis cũ vnc. iiij. s.
vini: ⁊ semen raffani cum vino curat eam: ⁊ cancer
marinus curat eam: rocha confert febribus quarta-
nis: ⁊ nigella resoluit: ⁊ prohibet febres flegmaticas
⁊ melãcolicas proprie ⁊c. Alteratio vero correctiua
accidentiũ: maxime est circa duritiem splenis: quia
ex hac sequitur debilitas epatis: ⁊ stomaci: ⁊ cõsequẽ
ter indigestio: ⁊ prolongatio egritudinis: quare opz
eius duritiem: ⁊ oppilationẽ remouere: sicut in cole-
ricis febribus oportet ꝓcurare epar: ⁊ in flegmaticis
stomacum. Emplastrũ Gal. contra duritiem splenis
in epistola ad Glauconẽ: ℞ aristologie rotunde: ra-
dicis edere contuse cum synapi: ⁊ caricis. 20. hec oia
contrita in oximelle decoquas: ⁊ cataplasma pones
super splenẽ donec duritia dissoluitur: cõiter vero ad
ditur oleum de caparibus: ex quo inungit splen ⁊c.
Alteratio vero viuificatiua. i. dieta cõueniens cum
regimine sex rerum non naturaliũ: oportet autẽ ad-
ministrare cibos laudabilis chimi: qui vincant mali
tiam humoris: ⁊ quoniam malitia humoris est frigi
da: ⁊ sicca oportet: vt sint cibi: qui dant: calidi: ⁊ hu-
midi subtiliatiui: ⁊ dissolutiui inflationis leniẽtes na
turam: ⁊ ꝯm Galenũ cibi: ⁊ potus cõuenientes sunt:
qui in se aggregant quatuor ꝓprietates. Prima vt
non incrudet materiam: immo sit cruditatem resol-
uens: ⁊ propterea debet esse facilis digestionis. Secũ
da vt non sit ingrossans: immo subtilians grossum: ⁊
ideo subtiliatiuam habens virtutem. Tertia vt non
sit constrictiua ventris: ⁊ viscerũ: ⁊ oppilatiua: sed so
lutiua: ⁊ aperitiua: ⁊ ꝓpterea premittant carice cuz
endiuia: vel caperes cum aqua cicerũ: ⁊ semina leni-
tiua. Quarta vt sit boni sanguinis generatiua: ⁊ pro
inde dicta est euchimia. Et descẽdendo ad particula
ria panis mundus: pulli: ⁊ galline iuuenes: ⁊ pin-
gues: aues parue: perdices: fasciani: caro annualis
agni: vel hedi: pipiones: oua recentia: pisces petrosi
parui: ⁊ mediocres: squamosi: ⁊ marini. Ex herbis
borago: buglossa: endiuia. Ex granis ordeũ: amilum:
⁊ farina cicerũ: ⁊ similia. Ex fructib⁹ caperes: poma
dulcia: ⁊ odorifera: granata dulcia: ⁊ muza carice:
vue passule: amygdale: pinee: ⁊ phistici. Potus autẽ
sit vinum album: vel rubeũ maturũ competent lym
phatum: ⁊ ꝓprie cum aqua ferrea: quia splenẽ resol-
uit: ⁊ quãdoqz mellicratũ conditum ꝓpter debilita-
tem stomaci: ⁊ epatis. Aer sit temperatus: in quo locẽ
tur. Motus sit suauis: ⁊ delectabilis: ⁊ nõ moueatur
nisi in die quietis: exercitium vero laboriosum no-
cet: maxime quintanarijs. Somnus vero superexcedat
vigilias: qr somnus humectat. Inanitio. i. euacuatio
sup̃fluitatum fiat quotidie: si nõ naturalr: cuz clyste-
ri. Ab accidẽtibus animi ꝯtristantibus maxime ca-
ueat: similr ab ira. In die paroxismi abstineat a cibo
aut saltẽ semel cibet cum ferculo tm̃: ⁊ non cũ carni-
bus. s. de mane cũ in vesperis veniat ꝑiodus: alijs die
bus mane: ⁊ vespere cibet cuz carnibus tempate tm̃:
in declinatiõe vero reficiat melius. Et nota: ꝙ cura
ꝓpria quartane ꝯtinue est cura interpollate d'ns ab
ea i quãto: ⁊ non in spẽ: ⁊ ideo in ꝯtinua dz esse decli-
natio ab equalitate ad infrigidationem pp fortitu-
dinem: ⁊ adherentiã febris: ⁊ sic in digestione sit siru
pus acetosus cum seminibus: ⁊ geleniabin cuz aqua
de radicibus: ⁊ in minoratione materie cuz proprijs
misceantur viole: ⁊ tamarindi: ⁊ flobothomia copio-
sior esse debet quando conuenit: ⁊ subtiliatio regimi-
nis maior cum minori licentia in carnibus: quia tan
tum semel in die. Galenus inquit sanaui plurimam
gentem a quartana dando eis in potu post digestio-
nen solutiuum: deinde dedi in potum succum absin
thij: deinde tyriacam: ⁊ dico: ꝙ assa: ⁊ piper sum-
pta cum aqua calida singula sunt iuuatiua valde:
quando apparet digestio: ⁊ peruenit status. Item
pillule

pillule experte ſm iudeū ad ipſam ℞ tyriace noue: ⁊ myrrhe electe quantū ſufficit ad confectionẽ tyriace ⁊ in forma pillulas: de quibus ſumat quinq́ꝫ ieiuno ſtomaco ⁊ poſt hauſtum boni vini omni die ante paroxiſmū. Archigenes recipit fenugreci: ligritie: gingiberis añ vnc. j. bulliãt in optimo vino: de quo ſumat patiens omni mane cyathum vnũ: ⁊ expertus eſt vinũ decoctionis diptami: ⁊ ex electuarijs expertis ſm Nicolaum eſt diaciminũ: mitridatũ: muſa: ⁊ requies: ⁊ confectio de muſco dulci. Nos aũt experti ſumus poſt digeſtionẽ: ⁊ euacuationẽ factam dare ante aduentum paroxiſmi ꝑ mediã horam tribus vicibus medium cyathum ſucci taſſi barbaſſi: ⁊ ſic febris curata eſt: ⁊ non rediit. Item tria oua bullita in vrina egroti: ⁊ ſubterata vbi ſunt formice poſtquam cõmeſta ſunt a formicis ſanata ẽ febris: ſepe fecimus hoc: ⁊ ſemꝑ ſanati ſunt: neſcio vnde ſit: deus ſcit: credo a proprietate quadam occulta.

¶ De quartana non vera.

Quartana non vera fit a melencolia nõ vera: ſigna cõia omnibus ſunt hec duo. Primo quia acceſſiones febriũ non ſeruãt ordines ſuos: ſicut fuit in quartana vera. Scdo quia he accidunt in corporibus humidis: vt pueris: ſenibꝰ: ⁊ alia ſigna ſunt per diuerſas ſpecies melẽcolie nõ naturalis: quia q̄ fiunt ex aduſtione ſanguinis: vel colere minus laborãt frigore: ⁊ magis calore: ſꝫ in quartana ex aduſtione flegmatis vel melencolie magis laborant frigore: q̃ꝫ calore: pulſus in omnibus paruus: ⁊ diuerſus: ⁊ durus: ⁊ vrina a ꝑncipio diſcolorata: ⁊ ſubtilis. Nota ſm Serapionẽ in oĩ febre ſunt tm̄ quatuor intẽtiones prima in regimine vite: ſcda in digeſtione: tertia in euacuatione: quarta in correctione accidentiũ. Curatio quartane nõ vere ſimiliter complet̃ cum ſex intentionibus ſpecialibus. ſ. lenitione ventris: vel minoratione: digeſtione: euacuatione: alteratione ſimplici: alteratione correctiua accidentiũ: ⁊ alteratione viuificatiua. i. dieta cõuenienti: ⁊ nota: ꝙ in quibuſdã harũ intentionũ conuenit cũ cura quartane vere: ⁊ in aliquibus multũ differt. Lenitio eadẽ eſſe debet maxime cum clyſteri: ⁊ in principio cũ clyſteri leui: in proceſſu vero cum fortiori. ſ. ponendo de hiera pigra ſaltem vnc̃. ſ. ⁊ de melle roſato colato vnc̃. ij. in principio partim cũ frigidis: ⁊ humidis: vt malua: bleta: ⁊ huiuſmodi: ⁊ partim cum calidis: ⁊ ſiccis. ſ. aniſo: ⁊ fenniculo: ⁊ floribus camomille: oleo cõi: ⁊ oleo violato añ vnc̃. j. ſ. ⁊ ſale. Minoratio vero multũ differt in aliqua: quia in quartana: que fit ex aduſtione ſanguinis flobothꝰ cõuenit de baſilica manus ſiniſtre. ſ. virtute: ⁊ etate cõſentientibus: ⁊ quantitas ꝯueniẽs extrahatur: in alijs vero quartanis: que fiunt ex aduſtione aliorum humoꝝ non conuenit flobothomia: ſꝫ potius minoratio aliquando humoris melãcolici: ſi iudicant materiã furioſam eſſe modo ſupradicto: ⁊ minoratiuũ debet eſſe ꝓportionatum humori peccãti. Et vomitus cõiungitur cum minoratione: qui añ paroxiſmum per duas horas laudatur: ⁊ etiã in principio iuxta illud Auic. Vomitus ĩ principio paroxiſmi factus: aut abbreuiat paroxiſmũ aut eradicat: cum quibus autẽ fieri debeat vomitus: vel cum vomitiuo cõi. ſ. cum aqua calida: ⁊ acetoſo ſimplici: aut cum raffano: vel ſemine eius bullito in aqua addito acetoſo ſimplici: ⁊ intelligere fieri in ijs: quibus non eſt difficile. Digeſtio vero fit alia: ⁊ alia ſm diuerſitatem melancolie nõ naturalis: vnde ſi ſit melancolia ex aduſtione colere digeſtiuũ conueniens eſt: ℞ ſirupi de fumoterre: ſirupi de endiuia ſimplici ſirupi acetoſi ſimplicis añ vnc̃. ſ. aque de fumoterre: aque de endiuia: aque bugloſſe añ vnc. j. miſce pro vna vice: ſimiliter ad hanc intentionem datur decoctio abſynthij cum ſirupo acetoſo poſt 7ᵐ. Si vero ſit melancolia ex aduſtione ſanguinis: parũ differt ab iſto: quia quando ſanguis adurit̃ pars ſubtilis cõuertit̃ in coleram: ⁊ pars groſſa in melãcoliã: addantur tñ aque: que mũdificent ſanguinẽ. ſ. aque bugloſſe: boraginis: ⁊ fumiterre. Si vero ſit melãcolia ex aduſtione flegmatis: ℞ oximellis ſimplicis vel ſquilitici: mellis roſati colati acetoſi añ vnc. ſ. aque fenniculi: apij: ⁊ bugloſſe añ vnc. j. miſce ꝑ vna vice. Si vero ſit melãcolia ex aduſtione melancolie naturalis: ℞ mellis roſati colati ſirupi acetoſi de radicibus: ſirupi de pomis Sabor regis añ vnc. ſ. aque bugloſſe: boraginis: ⁊ fumiterre añ vnc. j. miſce ꝑ vna vice. Euacuatio vero ſimil̃r alia: ⁊ alia debet eſſe ſm diuerſitatẽ melãcolie non nãlis: vnde ſi fiat melancolia non nãlis ex aduſtione colere: ꝯuenit euacuatiuũ: quod euacuat coleram: ⁊ melãcoliã ſimul: ⁊ medicina potabilis ſit iſta ℞ electuarij de pſilio: cõfectionis hamech añ. ʒ. j. ſ. pulpe caſſie vnc. j. diſtẽpera cũ decoctione cordiali: ⁊ recẽti: ⁊ ſimil̃r ℞ ʒ. j. pulueris ſene: electuarij de pſilio ʒ. j. cum vnc. j. pulpe caſſie: ⁊ diſtempa vt ſupra. In pillulis vero ℞ pillularũ de fumoterre: pillularũ aggregatiuarũ añ. ʒ. ſ. reformen̄t quinq́ꝫ pillule cũ aqua fumiterre. Si vero ſit melancolia ex aduſtione ſanguinis eadẽ medicina ꝯuenit. Si vero ſit ex aduſtiõe flegmatis: farmacũ dꝫ euacuar̃ partim flegma: partim melencoliã: vbi grã: ℞ diafiniconis: cõfectionis hamech añ. ʒ. j. ſ. diaſene: vel diacatholiconis vnc. j. diſtempera cũ decoctione dicta. In pillulis vero: ℞ pillularũ aurearũ turbithar um pillularũ de lapide lazuli añ. ʒ. ſ. reformen̄t quinq́ꝫ pillule cũ aqua fenniculi. Si vero quartana ſit ex aduſtiõe humoris melãcolici: idẽ farmacũ cõuenit qđ in quartana vera. Alteratio vero ſimplex diſcraſie febrilis magis debet tendere ad frigidũ: ⁊ humidũ: q̃ꝫ in quartana vera ꝓpter aduſtionẽ: que facit maiorẽ inflãmationem: ⁊ exſiccationeꝫ: magis tñ: ⁊ minus ſm ꝙ maior ſit inflãmatio: ⁊ exſiccatio: ⁊ iõ in illa: q̄ eſt ex aduſtione colere maior infrigidatio ꝯuenit: ⁊ in illa: q̄ ſit ex aduſtione flegmatis minor infrigidatio ꝯuenit: ⁊ ſm hanc intentionẽ cõuenit adminiſtratio balnei aque dulcis. ſ. in declinatione digeſta mã: ⁊ euacuata. Alteratio vero correctiua nõ variat̃ in hac febre a vera quartana. Accidens vero maxime corrigibile eſt duricies ſplenis: ⁊ de correctione eius dictum eſt ſupra Gal'. ij. de ingenio. Empl̃m ſupra ſplenẽ durum ex radicibus caperoꝝ: abſynthij: aceto: ⁊ melle ẽ melior medicina: que poſſit fieri: ⁊ prius fomenta locũ cum hac fomentatione. ℞ radicuꝫ caperorum: abſynthij: ſcolopendrie: tamariſci: fenugreci: ſeminis lini: ⁊ cuꝫ oleo laurino: ⁊ anetino: ⁊ camomillino bulliat: ⁊ aliquanto aceto: ⁊ fiat fomentatio ad ſplenem. Ad durationẽ splenis. Et rigor intenſus in principio febris pro quo ℞ rubee trociſcate ʒ. j. ⁊ da cum modico maluatici per mediam horam ante febrem. Ad rigorem. Alteratio vero viuificatiua ſcilicet que fit cum dieta cõuenienti variatur:

ſm diuerſam ſpeciem melancolie non naturalis: vnde in illa: que eſt ex aduſtione ſanguinis: quia citius recipit curam: dieta debet eſſe tenuior: ⁊ magis frigida ⁊ humida: ſimiliter in illa: q̄ eſt ex aduſtione colere: in illa vero: que eſt ex aduſtione flegmatis dieta debet eſſe groſſior: quia talis febris magis durare debet: ⁊ minus frigida debet eſſe: in illa vero: que eſt ex aduſtione melencolie naturalis: dieta debet eſſe propinqua diete quartane naturalis. Circa dicta cadūt difficultates: prima circa vomitum: quare Auic. laudat vomitum materie groſſe ante paroxiſmum cum Hippocrates dicat in aphor. materias groſſas ꝑ inferius ducendas eſſe: ⁊ non per ſuperius: Reſpondeꝛ ꝙ tanta eſt virtus vomitus in euacuatione ante paroxiſmum: ꝙ ſi aſſiduetur: materia minoraꝛ: aut eradicatur: minoraꝛ quidem ſi multa ſit: ⁊ indigeſta: eradicatur autem ſi pauca ſit: ⁊ digeſta: aſſiduatio enim ipſius diſponit humorē: vt trahatur ſuperius. Scđa difficultas eſt circa trociſcos de abſynthio: quare docet adminiſtrare illos cum ſirupo aceroſo: vel aqua cicerum in quartana citius q̄ȝ in quotidiana ꝓpter elongationem: cum longior ſit quartana q̄ȝ quotidiana. Reſpondēdo dixit Frāciſcus Pedemōtanus ꝙ licet ſm terminū ꝓprium ſtatutum febribus: tardius in quartanis deberent exhiberi trociſci: quia terminus proprius acutoꝝ eſt. 14 dies: ⁊ terminus ꝓprius quotidiane. 70. dies: ⁊ terminus proprius quartane eſt finis anni: tamē terminus ꝓprius regularius ſm diuerſitatem cauſarum habentium ꝓlongare egritudines: que pñt cum eis ꝯuenire: variatur: quia in terriana terminus eſt poſt duas hebdomadas: ⁊ ĩ quartana poſt q̄tuor ⁊ in quotidiana poſt ſex: vel qnqꝫ: vł quatuor: quare. Ad aliud quare magis trociſci dantur: q̄ȝ alie medicine: cauſa eſt: quia in digerēdo morbos duros ad digerenduȝ: oportet: vt remedio fortis virtutis fiat: tales aūt ſunt trociſci: quia in eis ingrediuntur medicine fortis virtutis: ⁊ ſubſtantialr: ⁊ nō tantum virtualiter: quēadmodum in ſirupis: ⁊ decoctionibus: quia virtus in ꝓpria ſubſtantia fortior eſt q̄ȝ tranſlata in aliud. Tertia difficultas eſt: quare cōceditur tyriaca in egritudinibus neruoꝝ frigidis: ⁊ humidis ante digeſtionē: ⁊ in quartanis prohibetur ante digeſtionē: cum ſint ex materia frigida: ⁊ ſicca minius diſſolubili. Reſpondēdo dicitur: ꝙ cauſa eſt: qꝛ in egritudine neruoꝝ pauce ſunt materie: que eſſentialiter frigide: ⁊ humide ſūt: quas tyriaca diſſoluit: ⁊ conſumit: ſed in quartana nō poteſt ſic facere: quia materia multa eſt: ⁊ cū hoc magis coadunata: ⁊ propterea ē magis apta diſſolui ex calore tyriace: illa vero diffuſa eſt magis apta diſſolui: ⁊ cōſumi. Sed dubium eſt quādo eſt danda tyriaca in quartana exiſtēte materia digeſta: ⁊ euacuata: ⁊ exiſtente in declinatione: quia quidā exhibent tyriacā ſolum ante aduētum febris per horam per tres vices. Quidam vero exhibent tyriacam ſingulo mane in aurora: ſicut electuaria alia cōmuniter exhibentur.

De febribus compoſitis.

De compoſitione febriū conſequēter dicendum eſt: ⁊ quia ſm diuerſas diuiſiones diuerſe fiunt compoſitiones: ideo ſemper ꝓmittemus aliquā diuiſionē: vt ex illa extrahamus cōpoſitiones poſſibiles fieri. Prima diuiſio febris in gñe eſt: qꝛ alia febris dicitur ꝑ ſe: ⁊ alia dicitur per accidens: febris ꝑ ſe eſt: que non dependet ab alio morbo: ⁊ eſt febris ſm eſſentiā: febris vero ꝑ accidēs dicitur: que depēdet ab alio morbo ſicut febris dependens ab apoſtemate ⁊ ſm hanc diuiſionē pōt fieri cōpō febris ꝑ ſe cū febre ꝑ accidēs.

Cōpoſitio febris per ſe cū febre ꝑ accidēs.

Scđa diuiſio ē febris ꝑ ſe qꝛ febris ꝑ ſe diuidiꝛ in effimeram ethicā: ⁊ putridā: ⁊ ſm hanc diuiſionē poteſt fieri cōpoſitio ethice cum putrida: ſed nec ethica: nec putrida pōt componi cum effimera: qꝛ licet effimera ſit cauſa illarū: tñ cum trāſit in illas cito reſoluitur.

Cōpoſitio ethice cuȝ putrida.

Tertia diuiſio pōt eſſe cuiuſlibet iſtoꝝ trium gñeruȝ in ſuas ſpēs: ſed tñ ſola putrida facit cōpoſitioneȝ in ſpēbus ſuis: ſicut patebit: effimera vero: ⁊ ethica cōpoſitionē facere nō poſſunt in ſpēbus ſuis: dclaro primo de effimera: qm̄ effimera habet tm̄ tres ſpēs: quia fit rōne inflāmationis ſpūum: qui ſunt tantū tres in ſpecie. ſ. ſpūs animalis: ſpūs vitalis: ⁊ ſpiritus nālis: ⁊ licet cauſe primitiue: ex quibus inflāmanꝛ ſint ſex res nō naturales: tñ reducunꝛ ad tria gña: quoniā inflāmatio vel fit ex diſtēperātia aeris in caliditate: vel frigiditate: vel ex ſuperfluitate vigiliarū ⁊ ſic inflammatur ſpūs animalis: vel fit inflāmatio ex diſtēperātia motus: vel accidentiū animi: ⁊ ſic inflāmaꝛ ſpūs vitalis: vel fit inflāmatio ex diſtēperantia in cibo: ⁊ potu: ⁊ in inanitione. i. in euacuatione: ⁊ ſic inflāmatur ſpiritus nālis: ⁊ ſm hanc diuiſionē non admittitur cōpoſitio: quia licet iſte ſpēs ſint cōponibiles: tñ in compoſitione nō ſunt bñ diſtinguibiles: nec cōpoſitio cauſat varietatē in cura: quare nō admittiꝛ cōpoſitio. Ethica ſimilr habet tres ſpēs rōne trium humiditatū: que inflāmanꝛ in ca. ſ. roris: cambij: ⁊ glutinis: ⁊ harū ſpecierum non poteſt fieri cōpoſitio: propterea: qꝛ habent ordinē inter ſe: qm̄ cū fit ſcđa ſpēs ceſſat prima: ⁊ cū fit tertia ſpēs ceſſat ſcđa: quare ⁊c. Putrida ergo ſola reſtat: ſm quam fit primo diuiſio ipſius in quatuor gña. ſ. in ſanguineā: quotidianā: colericaȝ: ⁊ quartanā: fit etiā diuiſio cuiuſlibet gñis in ſpēs: ⁊ tam ſm diuiſionē gñis: q̄ȝ ſm diuiſionē ſpecierum pōt fieri cōpoſitio: ⁊ primo dicemus de cōpoſitione gñerum: febris ſanguinea pōt cōponi cum quotidiana: ſcđo cū tertiana: tertio cū quartana: ⁊ flegmatica pōt componi cū tertiana: ⁊ cum quartana: ⁊ tertiana pōt componi cū quartana: ⁊ vnaqueqꝫ harum poteſt cōponi cū duabus: ⁊ cum tribus harū: ⁊ hec cōpoſitio dr̄ ſm vicinitatē. ſ. febrium: qđ pro tanto dico: quia alia eſt compoſitio ſm cōmixtionē materie: ſiue humoꝝ: ⁊ ſic tertiana notha diciꝛ febris compoſita. ſ. ex colera: ⁊ flegmate: ⁊ quotidiana notha dr̄ febris cōpoſita ex flegmate: ⁊ colera: ⁊ quartana notha eſt febris cōpoſita ex melencolia: ⁊ alio humore: ⁊ ſanguinea: que cauſonides diciꝛ: eſt cōpoſita ex ſanguine ⁊ colera: ⁊ hec magis nominata eſt: ⁊ hec variaꝛ tripliciter: qꝛ aut mixtio eſt equalis: ⁊ dr̄ cauſon ſynochus: aut colera in plus eſt: ⁊ diciꝛ cauſon ſynocides: aut ſanguis eſt in plus: ⁊ dr̄ ſynochus cauſonides: ⁊ curanꝛ ſicut ſue ſimplices.

Cōpoſitio putride cū putrida.

Si vero fiat diuiſio putridarum non rōne eſſentie: nec rōne materie: ſed rōne loci: ſic alia dr̄ ꝯtinua: ⁊ alia interpollata: ⁊ ſunt quatuor ꝯtinue: ⁊ tres interpollate: qꝛ ſanguinea nō pōt eſſe interpollata: ⁊ ſic pateſt fieri cōpoſitio ꝯtinue cū interpollata eiuſdem gñis vel diuerſi gñis: exēplum ꝓmi: ſi tertiana ꝯtinua cōponaꝛ cū tertiana interpollata: ⁊ ſilr q̄tidiana ꝯtinua ꝯponaꝛ cū quotidiana interpollata: q̄rtana ꝯtinua ꝯponaꝛ cū q̄rtana īterpollata

Cōpoſitio cōtinue cū interpollata.

Et emitriteus.

lara: exemplum secundi si flegmatica continua com
ponatur cum tertiana interpollata: que dicitur emi
triteus: quia media tertiana est: ⁊ hic emitriteus est
maxime nominatus: q pōt quadrupliciter variari
quia aut flegma putrefit intra venas: ⁊ colera extra:
⁊ dicitur emitriteus maior: aut econtra: ⁊ dicit̄ emi/
triteus medius: aut melencolia putrefit intra venas:
⁊ colera extra: ⁊ dicit̄ emitriteus minor: aut econtra
⁊ dicit̄ emitriteus nōdum baptizatus: vnde versus.
Maior emitriteus interius flegma recondit.
Exterius coleram: medius conuertitur illi.
At minor interius cum stat bilis atra reposta.
Exterius colera est: nescit conuersa baptismum.
¶ Circa dicta cadunt difficultates: ⁊ primo ex dicto
Gordonij: qui ponit tantū quinq3 species febriū cō/
positarū: ⁊ primo quintanā: sextenā: septenam: ⁊ hu/
iusmodi: scd̄o febres erraticas: tertio empyalā: ⁊ ly/
pariam: quarto causonidē: quinto emitriteū. Cōtra
dictum in cōi primo arguit̄: quia non solū iste sunt fe
bres cōposite: sed multe alie vt p3. Scd̄o contra quin
tanam: sextanā: ⁊ hmōi arguitur: quia cōiter dicit̄:
ꝙ he febres fiunt ex adustione humoris vitrei: q fa
ctus est humor melencolicus: sed ꝓpter grossitiem: ⁊
paucitatē humoris facit paroxismū tardiorē: modo
quintanā: modo sextanā: ⁊ sic de alijs. Contra argui/
tur: quia si p esse paucum humorē: ⁊ grossum faceret
paroxismū tardiorē humor melencolicus: a simili co/
lera grossa: ⁊ paucificata posset facere suū paroxismū
tardiorem q̄3 de tertio in tertiū. ꝯsequens est falsum:
ergo illud: ex quo sequitur. Rn̄dēdo ad primū dicit̄:
ꝙ intendit: ꝙ tantū quinq3 sunt spēs cōpositarū dif
ficilis curationis. Ad scd̄m dicitur cōiter negādo si/
militudinē: quia colera maiorē aptitudinē habet ad
suum circuitū: q̄3 alius humor. Non satisfacit: q2 hu/
mor a ꝓprietate h3 facere suū circuitū: igit̄ eadem rō
de oībus. Nos igit̄ aliter dicimus: ꝙ quando humor
est extra naturā suam vel rōnem grossitiei: vel pauci
tatis pōt variare circuitū. Scd̄o pncipalr̄ arguitur
cōtra febres erraticas: q2 dictū est: ꝙ ille fiunt ex hu/
moribus adustis in diuersis locis: q quādo simul con
ueniunt: faciunt quartanā b̄m Hippo. ⁊ ꝓprie versus
autūnum: sed in se nō errant: immo quilibet sequit̄
motū sue nature: s3 nobis vident̄ errare ꝓpter diuer/
sitatem suoꝝ paroxismoꝝ. Contra arguit̄: q2 si tales
humores sequunt̄ motum sue nature in faciēdo paro
xismos: igit̄ non errant: quare nō debent dici febres
errantes. Rn̄dendo dr̄: ꝙ si tales humores seruarent
motū: siue ordinē nature sue: nō facerent febres errā/
tes: quare intendit: ꝙ seruant motū nature sue restri
cte cum grossitie: ⁊ paucitate: ⁊ ideo si vna de quinto
in quintū facit paroxismū cū certa grossitie: ⁊ pauci
tate: cū maiori grossitie: ⁊ minori paucitate faciet de
sexto in sextū ⁊ sic de alijs. Tertio pncipalr̄ ꝯ empya
la3 arguit̄: quia cōiter dicit̄: ꝙ empyala fit a flegma
te vitreo existēte in ꝓfundo corporis: cuius vna pars
putrefit: ⁊ alia nō: que putrefit expādit vaporē putri
dum extra: ⁊ calefacit exteriora: sed pars: q̄ non pu/
trefit magis vnita ꝓpter resistere vapori calido ma/
gis infrigidat̄: ⁊ sic magis infrigidat interiora. Con/
tra hoc arguit̄: quia cōiter dicitur: ꝙ lyparia ecōtra/
rio modo fit ipsi empyale: sed in lyparia non est vna
materia tm̄ in vno loco: s3 diuerse materie sunt in di
uersis locis: q2 flegma vitreu3 est intrinsecus putre/
scens: vel parua portio colere: quod dr̄: quia duobus
modis pōt fieri: ⁊ sic interiora calefiunt: sed in parti/
bus exterioribus est alia materia vitrea: q̄ infrigidat
illas partes: ergo a simili in empyala erunt due ma/
terie diuerse flegmatis vitrei. s. vna in interioribus
non putrescens: ⁊ alia in exterioribus putrescens: ⁊
sit interiora frigida: ⁊ exteriora calida erunt. Rn̄den
do dicitur: ꝙ lyparia fit cōtrario modo ipsi empyale
quantū ad calefacere: ⁊ infrigidare: ⁊ nō quantū ad
pluralitatem materierū. Primū patet: q2 in empya
la interiora frigent: ⁊ exteriora calent: in lyparia ve/
ro econtra interiora calent: ⁊ exteriora frigent. Secū
du3 declaro: quia in lyparia sunt diuerse materie in/
tus: ⁊ extra siue vniꝰ generis. s. flegma vitreū intra:
quod putrescit: ⁊ flegma vitreū extra: qd̄ non putre/
scit: siue diuersoꝝ generū: quia aliquādo intus est co/
lera putrescēs: ⁊ extra flegma vitreū non putrescēs:
in empyala vero est tm̄ flegma vitreū intra: siue mo/
do sit continuū: siue non cōtinuū: sed vna pars ꝓpin
qua alteri: ⁊ pars minor putrescit: que emittit calorē
extra: pars vero maior magis vnita ꝓpter illum calo
rem magis infrigidat̄: ⁊ magis infrigidat interiora.
Et si diceres: hoc est cōtra naturā febris: que est calor
extraneus accensus in corde ꝓcedens ab eo per vni/
uersum corpus: ergo non pōt vna pars esse calida: ⁊
alia frigida. Respōdet Auic. ꝙ diffinitio febris vera
est: si non sit aliquid: qd̄ prohibeat: sed aliquando est
aliquid ꝓhibens: vt hic: sicut aqua debet esse frigida:
si non est aliquid ꝓhibens: ⁊ terra deorsum tendit: si
non sit aliquid ꝓhibēs: quare. Quarto cadit difficul
tas circa causonidē: quia dictū est: ꝙ potest esse com/
positio equalis ex colera: ⁊ sanguine: ⁊ pōt eē inequa
lis. Contra arguit̄: q2 cum sanguis putrefit pars sub
tilis conuertit̄ in colerā: igitur semp plus est de cole/
ra: q̄3 de sanguine. Rn̄deo tenendo opinionē Auic.
negatur: ꝙ quādo sanguis putrefit pars subtilis con
uertatur in colerā: tenendo vero opinionē Gal. con/
cedit̄: ꝙ qn̄ sanguis putrefit pars subtilis eius cōuer
tat̄ in colerā: ⁊ pars grossa in meliam: quare intēdit:
ꝙ qn̄ sanguis est in putrefieri pōt esse pars equalis
sanguinis: ⁊ colere: sed nō in putrefacto esse. Quinto
est difficultas cica emitriteū: quia dictū est: ꝙ maior
emitriteus est quādo flegma intra venas putrefit: ⁊
colera extra cum vero melēcolia intra putrefit: ⁊ co/
lera extra: tunc est minor emitriteus. Contra: quia
peior est quartana continua q̄3 flegmatica cōtinua:
quoniam longior: ⁊ consequenter difficilior ad curā/
dum: igitur maior emitriteus erit quando melenco/
lia ad intra venas putrefit: ⁊ colera extra: ⁊ non quā
do flegma ad intra putrefit. Respondēdo dicitur: ꝙ
deterior est flegmatica iuncta cum colera: q̄3 quar/
tana iuncta cum colera: ⁊ ratio est: quia flegma con/
trarium est in omnibus qualitatibus colere; melen/
colia vero non: ideo difficilior est flegmatica cum ter
tiana: q̄3 quartana cum tertiana: vel dicitur: conces/
so: ꝙ deterior sit melencolica febris cum tertiana: q̄3
flegmatica cum tertiana: ꝙ dicit̄ maior emitriteus:
quod sepius cōtingit: ⁊ minor ꝙ rarius: quia sepius
contingit flegmatica cum tertiana: q̄3 quartana cu3
tertiana: ideo illa dicit̄ maior: ⁊ hec dicitur minor:
prima responsio melior est.

De ethica febre.

Ethica ẽ febris priuua sine humoris vitio: sꝫ hu-
miditatũ ꝯsumptio: cuius subiectũ est cor: ⁊ mẽ
bra solida: ⁊ dicit̃ febris priuua: quedam est ethica: si-
ne febre: que dicitur ethica senectutis: quia est cõsum
ptio sicca magna corporis: sicut in senib⁹: ita: q̄ sicci-
tas multũ preualet: sed caliditas est equalis: ⁊ frigi-
ditas: sicut in senibus: ⁊ talis ethica senectutis acci-
dit iuuenibus: ⁊ pueris: dicit̃ vlterius humiditatum
cõsumptio: ⁊ ꝓpterea hec febris tres habet spẽs: sicut
tres humiditates ꝯsumit. Prima spẽs est in qua con
sumitur humiditas rotalis cordis: ⁊ aliorũ membro-
rum: ⁊ est simile de oleo in lampade. Secũda spẽs est
cum cõsumitur cambiũ: ⁊ est simile de oleo imbibito.
Tertia spẽs est cum consumit̃ gluten: ⁊ est simile de
humiditate ꝓpria ipsius lichinij: siue radicali. Sera-
pio ponit etiam aliã diuisionẽ: siue modum diuiden
di has tres spẽs: si enim accidit inflãmatio cõplexio-
ni cordis: ita vt nõ ꝯsumat̃ humiditas: est prima spe-
cies: quando vero ex ebullitione accidit consumptio
humiditatis est scd̃a species: cum vero ledunt̃ mẽbra
similiũ partiũ. s. velamina: vene: ⁊ huiusmodi est ter-
tia spẽs. Cause huius febris sunt omnia: que inflam-
mant: ⁊ disiccant cor: ⁊ membra alia: ⁊ ideo vt pluri-
mum ꝓuenit ethica: ex febribus p̄cedẽtibus: sicut ex
effimera: ⁊ causone: ⁊ similibus: p̄cipue quãdo in his
fit abstinentia maior q̄ꝫ conueniat: ⁊ aufertur potus
aque frigide: ideo debet dari: quia sic facile ꝯsumun-
tur: maxime calidi: ⁊ sicci: ⁊ extenuati: quia pingues:
⁊ carnosi nõ sic facile veniunt in talẽ consumptionẽ.
Venit etiam ethica sine febre p̄cedẽte sicut ex nimia
tristitia: angustia: ira: ⁊ labore: ⁊ fatigatione corporis
⁊ animi. Venit etiam ꝓpter vitium epatis: ⁊ corpo-
ris: ⁊ pulmonis: ⁊ pectoris: sicut ĩ ptisi: ⁊ empimate
⁊ apostematibus. Signa prime spẽi sunt pulsus du-
rus: ⁊ frequens: ⁊ caliditas vniformis: ⁊ equalis: in
qua nulla videt̃ diuersitas in prima die: nec in secun-
da: nec in tertia: ⁊ apparet in forma eius extenuatio:
⁊ in colore nigredo: vl̃ citrinitas: ⁊ alius addit ⁊ ma
ior caliditas est in arteria: q̄ꝫ in locis vacuis. Signa
secunde speciei sunt: q̄ apparet caliditas notabilis:
⁊ quacũqꝫ hora cibatur magis inflamatur: ⁊ pulsus
velocitatur: sicut apparet in calce viua cum aspergi
tur aqua. Signa tertie spẽi sunt: oculi apparent sub-
mersi cum lippitudine sicca: ⁊ cutis fetida: arida: ⁊
sicca: ⁊ arteria maxime est dura: ⁊ tensa: sicut corda
arcus: pulsus debilis: paruus: ⁊ frequens: ⁊ durus: ⁊
vrina oleagina. Pronosticatio: prima facilis curatio
nis: sꝫ difficilis cognõnis: rõ primi dicti est: q̄ prima
spẽs potest esse sine siccitate: vt dr̃ in de dr̃ijs febrium.
Scd̃a spẽs de difficili curat̃: quia substãtiales humi-
ditates mẽbroꝝ sunt ꝑ parte ꝯsumpte. Tertia spẽs
nullo mõ curari põt: quia humiditates substantiales
membroꝝ iam ꝯsumpte sunt: vel vicine ꝯsumptioni:
⁊ tunc videbis vngues curuari: ⁊ capillos cadere: ⁊ si
venerit fluxus ventris: cito deficient: ⁊ cum tibie in-
flantur infra paucos dies moriunt̃: ⁊ quia mala cõ-
plexio diuersa frigida facta est equalis: ideo non sen-
tiunt febrẽ: quare nõ bene discernunt de calore: ⁊ qñ
ethica cõponit̃ cum putrida est difficilioris curatio-
nis. Signa vero ethice senectutis sunt pulsus tard⁹:
⁊ paruus: ⁊ vrina tenuis: ⁊ remissa. Curatio ethice fe
brilis simplicis. s. non copulate cum putrida sola est
vna intentio. s. infrigidatio: ⁊ humectatio: sed nõ sit
infrigidatio extremal̃r. Tria sunt remedia principa
lia ad intra: ⁊ tria ad extra. Ad intra tria remedia
principalia sunt. s. lac: ⁊ aqua ordei: ⁊ dieta ꝯueniens
cum prisana: ⁊ hmõi cibis frigidis: ⁊ humidis. Ad
extra simil̃r sunt tria remedia principalia: balneũ:
siue tina aque dulcis: in qua sedere debꝫ: irroratio cũ
aqua frigida cum exit a balneo: ⁊ postea inunctio fa-
cta ex rebus frigidis. s. oleo violarũ: ⁊ oleo nenufari-
no. Declaro ista: lac melius: qđ cõuenit est lac mulie-
ris: post lac asine: post capre: ⁊ vltimo lac vacce. s. ex
tracto butyro: ⁊ capiatur summo mane: sed incipiat
cum medio cyatho: ⁊ crescat vsqꝫ ad vnũ cyathum:
sed nõ dormiat supra: ⁊ stet ad minus ꝑ quatuor ho-
ras antequã comedat: post tertiã horã intret balneũ
aque dulcis: ⁊ sit aqua tempata. s. aliquãtulũ plus q̄ꝫ
tepida ⁊ nõ stet in balneo tm̃ vt sudet: immo tantũ:
quantũ stat sine molestia: ⁊ in balneo coquant̃ ordeũ
excorticatũ: folia cucurbite: nenufaris: ⁊ violarũ. Ir
roratio fiat cũ aqua aliqual̃r frigida: cum exit a bal-
neo: ⁊ exsiccet̃: postea inũgat totã personã cũ vnctio-
ne olei violati: ⁊ olei nenufaris: ⁊ post quartã horam
ab assumptione lactis capiat cibũ conuenientẽ in prã
dio. Dieta ꝯueniẽs est prisana ordeacea cocta in bro
dio pulle: vel cocta cũ lacte amygdalaꝝ: ⁊ seminũ cõ
muniũ. Conuenit ẽt cibatio facta cũ attriplicib⁹: la-
ctuca: cucurbita: ⁊ hmõi: simil̃r amidũ: ⁊ auenatũ cõ
ueniunt si coquant̃ cum lacte vaccino remoto buty-
ro: mica panis lota cũ aqua: postea cocta cũ lacte va-
let: simil̃r pisces sequamosi de aquis mũdis: oua sorbi
lia: brodia carniũ: maxime hedi: ⁊ pulle: carnes vola
tiliũ non tñ degentiũ in aquis decocte cum ordeo: ⁊
lactucis: aut cum fructibus frigidis: sicut sunt melo-
nes: ⁊ similia: ⁊ vinũ clarũ subtile cũ multa aqua cõ-
ueniens est: ⁊ vinũ granatoꝝ cum aqua zuccarata cõ
ueniens est: ⁊ cancri fluuiales multũ cõmẽdant̃ abie-
ctis extremis: ⁊ residuo loto cũ lixiuio: donec graui-
tas odoris recesserit: ⁊ postea coquant̃ in aqua ordei.

Si vero febris ethica cõplicata fuerit cum putrida: De ethica cum putrida.
aut cum mã parata putredini: ꝓhibeat̃ lac: ⁊ balneũ:
⁊ loco lactis de mane det̃ aqua ordei decocta cũ can-
cris fluuialibus recẽtibus addito modico zuccari: ⁊
loco balnei sedeat in domo frigida strata salicib⁹: ro-
sis: folijs vitis: ⁊ nenufare: ⁊ aspersa cũ aqua rosata: ⁊
modico aceti. Remoueatur etiam inunctio. Dieta
vero tota dicta cõueniens est: loco vero aque ordei de
coctionis cancrorum: potest dari hic sirupus. ℞ siru-
pi de endiuia simplici sirupi violati: mellis rosati co-
lati añ. vnc̃. ς. iuris pulle vnc̃. iij. in quo bullierit se-
men endiuie: ⁊ cicoree: ⁊ sem. cõmunium añ. ʒ. ij. Et
alternis diebus administrare clystere cum iure pul-
le: in bullierit: malua: mater violaruꝫ: ⁊ flores camo-
mille añ. m. j. zuccari rubei vnc̃. ij. vnum vitellum
oui adde: ⁊ modicum salis: ⁊ si oportuerit euacuare
propter putridam: ℞ manne electe. vnc̃. j. ς. reubar-
bari ʒ. j. ς. infundatur reubarbarum in aqua endi-
uie: ⁊ trebiano añ. quantum sufficit: ⁊ sit reubarbarũ
bene tritum: ⁊ in mane cape infusionem illam: ⁊ ad-
de decoctionis recentis cordialis quantum sufficit: ⁊
distempera mãnam. Pro accidẽtibus: si accidit syn Pro accidentibus.
copis: irroret̃ cũ aqua rosata: deinde cibet̃ cũ medul
la panis intincta in vino bono albo nõ antiquo: aut

exhibeatur

De fluxus ventris. exhibeať vitellus oui. Si acciderit fluxus vētris: da ptisanā cum milio excoricato assato: ⁊ pulueriza sup ipsum gūmi assatum: ⁊ detur de trociscis de karabe.

Tussis. Si acciderit tussis: da gūmi arabicum: ⁊ bolū armenium: ⁊ grana mirthi: da etiā sirupū mirthinum: qa multum cōueniens est.

Excoriatio. Si acciderit excoriatio: cura cum clysteri cōuenienti dicto in regimine excoriationis. s. cum clysteri facto ex lacte capre solo. Curatio ethice senectutis fit a principio cum rebus temperatis: deinde cum rebus fortibus in calefactione: ⁊ propterea damus de citro: ⁊ secacul. i. calcatrepa: ⁊ cibamus cū carne pulli: vel ouis: ⁊ damus in potu vinū nō antiquū: ⁊ facimus sedere in tina: in qua decocta sunt camomilla: sansucus: ⁊ lilium: ⁊ facimus odorare calida sicut narcisum: citrū sambucū: sansucum: ⁊ lilium: ⁊ suffumigamus cum ligno aloe recente: ⁊ si debilitať corpus: damus in potu tyriacā: dimuscū: ⁊ mitridatū: ⁊ cauemus eos a coitu: ⁊ medicamur eos cum clysteri facto ex capite arietis: ⁊ pedibus addēdo flores camomille: mellilotum: ⁊ anetū in decoctione: ⁊ postea adde butyri vaccini: ⁊ olei sisamini aā. vnc. ij. salis modicum: ⁊ vitellū oui. Pro cōfortatione pōt dari aliquid de condito cum gingibere: spica: cinamo: ⁊ galanga. Nos alias curauimus vnum ex istis: capiendo aquā balnei auinionis ⁊ faciendo tinam: in qua stabat p horā: dedimus etiā decoctionē absynthij cum passulis: ⁊ addito melle rosato colato: ⁊ sanatus est. Circa diuisionē febris ethice in tres species cadit difficultas qr cū dicat Auic. ꝙ q̃tuor sunt humiditates scdē. s. nomen nō habēs: ros: cambiū: ⁊ gluten: videť: ꝙ eadē ratio sit de vna humiditate secunda inflāmata: ꝙ faciat febrē: sicut de alia: ⁊ maxime cum illa nō videať facere putridā: cum febris putrida sit tm̄ in humoribus. Rn̄dēdo ad hoc dixit Serapio: ꝙ cum prima humiditas sit in extremitatib⁹ venarū per inflāmationē est magis apta putrefieri: q̃z consumi per exsiccationē: ⁊ ita est magis apta facere putridā: q̃z ethicam. Et si diceret: quā febrē putridā faciet? dr̄ ꝙ scd̄m ꝙ illa humiditas est magis acuta: vl' minus: reduceť ad colericā vel flegmaticā. Posset tn̄ aliter rn̄deri: ꝙ prima spēs ethice est cum fit inflāmatio in prima humiditate: ⁊ scdā: licet magis exprimať de secunda. Circa signa cadit difficultas: qr in signis prime spēi dictuz est: ꝙ primū signū est caliditas vniformis: ⁊ equalis pseuerans per tres dies: ⁊ scd̄m est ī forma extenuatio: ⁊ tertiū est ī locis arteriarū maior caliditas: q̃z in alijs locis ꝯtra scd̄m signū arguiť: quia dictum est: ꝙ prima spēs est facilis curationis: qr est sine impressione siccitatis: vt dr̄ in de differētijs febriū: ⁊ si sic est: igiť non est cum extenuatione: qr extenuatio est ꝑpter siccitatē. Contra tertiū signuz arguiť: qr: ꝙ sit maior caliditas in locis arteriarū cōe est omni febri pp sanguinē magis subtilem: ⁊ magis calidū ꝯtētū in arterijs: qr est sanguis magis spūosus: ergo nō est signū ꝓprium ethice. Respondeť ad primū. diciť ꝙ in ethica prime spēi extenuatio pcessit: ⁊ non est inducta p caliditatem febris ethice: ꝙ si esset inducta: prima spēs nō esset sine siccitate. Ad aliud ꝺ caliditate maiori pcepta in arterijs diciť: ꝙ qr arterie hn̄t illam humiditatē roridā magis subtilē: q̃z alie partes corporis: iō magis inflāmabilis est: ⁊ ꝯsequenter magis pcipiť caliditas ibi: q̃z alijs. Circa curationē cadunt difficultates. primo circa exhibitionē lactis: quia dictū est: ꝙ nō ꝯuenit dormire sup lac: ⁊ tn̄ pueri dormiunt sup lac: ⁊ nō nocet eis. Scdō circa irrorationē factā cum aqua frigida: cuz exit ex balneo: videť aliqualis difficultas quoniā corpus debile aliqualr̄ calefactū: ⁊ subito aspersuz cū aqua frigida videť incidere in tremorē: ⁊ ꝯn̄ter hoc videť nocere ei. Rn̄dēdo ad primū de dormitiōe dr̄: ꝙ non est sile de dormitione puerorum sup lac: ⁊ aliorum: ꝑpter duo. primo ꝑpter ꝯsuetudinē: scdō pp ꝓportionem maiorē quā habet lac cū puero: qr est cibus magis ꝓportionatus ei: in alijs vero dormitio faciť: vt inflāmeť: ⁊ ꝯn̄ter facile corrumpať. Ad scd̄m de irroratione aque frigide fuerunt opiones: vt recitat Auer. septimo colliget. Nam Gal. voluit: ꝙ nō indigēt balneo aque calide: nisi cā pparationis: vt possint sustinere aquā frigidā: cum qua balneari possint: ⁊ ꝑpterea Auic. post balneū aque calide mittit in balneum aque frigide. Rasis vero voluit ꝙ isti infirmi nō indigent nisi balneatione aque tepide: ⁊ non euenīant horripilatiōes eis: cū exeunt ex balneo: ponendū est balneū in camera valde tempata. Auenzoar vero ēt dicit: ꝙ solū in tina aque tepide ponere debemus: ⁊ cum exeunt a tina lac ꝓpinandū est: ⁊ cū est digō: iterum in tina ponēdi sunt: ⁊ postea dabis aquā ordei: ⁊ facta digōne ipsius dabis micā panis cū rebus pdictis. Serapio vero administrat solū balneū aque calide: sed in tali balneo facit decoqui folia cucurbite: ordeum excorticatū: ⁊ violas: ⁊ nenufar: ⁊ sic facit balneum virtualr̄ magis frigidū: ⁊ humidū: ⁊ qn̄ egreditur ex balneo facit inungi cū oleo de nenufare: ⁊ oleo de semine cucurbite: ⁊ oleo violato: ⁊ sic balneū aque calide administrať solum ad humectandū: ⁊ non ad calefaciendū: ideo debet esse multū temperatum in caliditate.

Tractatus quintus de febre pestilentiali.

De febre pestilētiali ꝯn̄ter dicēdū est: hec autē febris est febris putrida ꝓueniēs ex corruptione cuiuscūqz humoris gn̄ata ex corruptione aeris: ⁊ notāter dr̄ ex corruptione: qr corruptio dicit nō solū putrefactionē: sed putrefactionē sociatā cum mala qualitate venenosa: ⁊ diciť cuiuscūqz humoris: quia pōt esse ista corruptio in quocūqz humore: licet vt plurimum in sanguine fiat: vel colera: qr sunt magis apti ad recipiendū impressionem. Causa autē huius corruptionis humoris immediata non est corruptio aeris: vel aque: qr corpora simplicia non corrumpunť inquantū huiusmodi: diciť tamē corrumpi ratione vaporum corruptorum admixtorum: est ergo causa immediata corruptio vaporum: que corrūpit aīalia: ⁊ segetes: ⁊ fructus: ⁊ ita corrumpūt corpora humana: quia aer corruptus vadit ad cor: ⁊ ambit totū corp⁹: ⁊ nutriť ex cibis: ⁊ potibus corruptis: cā vero effectiua mediata istorum vaporum corruptorū sunt virtutes celestes: quia resoluunť isti vapores ex virtute stellarum: ⁊ portantur a ventis ad magnam distantiam: sicut cum strages fit in aliqua parte mundi: ⁊ s̄m diuersitates corporum diuerse generantur febres: ⁊ in aliquibus sanguinee: in aliquibus colerice: ⁊ sic de alijs: ⁊ s̄m diuersitates dispositionū aliq leduntur: ⁊ alij nō: ⁊ aliq euadunt: ⁊ alij nō: hec Gerdenius. Sz nota diuersaz significationē istorum nominū pestilētia epidimia: ⁊ endimia: qr pestilētia s̄m Auic. est putrefactio aeris silis putrefactioni aque remollitientis

fetide.i.pestilētia est ex putrefactione aeris modo di/cto .i. vapoꝝ mixtoꝝ aeri filis putrefactioni aque re mollite fetide: ⁊ apud veteres pestilētia pesestas dr̃ a pessundo: q2 est morbus pessundnas populū. Epidimia dicit̃ ab epi. qđ est supra: ⁊ dimos populus: qa est morbus supra populū: ⁊ ꝓpterea capit̃ pro pestilētia: sed ꝓprie loquēdo in plus se hȝ quia epidimia est morbus a mala dispositione aeris ꝓueniēs siue fit merito putrefactiōis: siue merito excessus alicuius qualitatis: vt qualitatis rabiose: vel frigiditatis stupefactiue: ⁊ sic epidimia est genus ad pestilētiā: que solū fit ex putrefactione vaporis aeris. Endimia vero est morbus ꝓprius vni pplo ab en: qđ est vnū: ⁊ dimos populus: siue ex mala dispositione aeris fiat: vt tusses genuēsibus: ⁊ podagre Neapolitanis: siue ex mala dispositiōe aque: sicut Botij in comitatu bononiensi.s. in oppido plumarij. Signa huius febris sūt exterius quieta: ⁊ interius ꝯturbans dicit Auic. ⁊ alij dicunt interius intensa: ⁊ exterius lenta: qđ idem est: cū hac febre anhelitus fetidus est: silr̃ quicqd exit a corpore: estuationē magnā hn̄t: ⁊ sitim: ⁊ siccitatē oris patiuntur: pulsus paruus: frequēs: ⁊ debilis: immo a principio incipit cū casu ꝟtutis: vrina dicit Auic. est aquosa colerica: ⁊ melica: suple ſm diuersitatē humoꝝ: sed in quarta die turbida: ⁊ incipit cum casu appetitus: qn̄qȝ cum fluxu ventris: ⁊ cū supuenit syncopis moriunt̃. hec Rasis inquit. Et qn̄qȝ est vrina sani: ⁊ pulsus nō multū variat̃: ⁊ tn̄ morit̃ eger: hoc est: q2 natura non audet ꝯ morbū. Curatio huius febris vltra alias intētiones aliarū febriū: requirit prius vnā intentionē subito factā.s. in p̄n° antequā transeant sex hore a principio febris: vel saltē non transeāt duodecim hore: ⁊ istud est dare bezeardicū.i. deffensiuū cordis: qđ resistit venenositati: ⁊ ista est cā: quare pauci sanant̃: quia nō dant a p̄n° istud bezeardicū: ⁊ datuȝ in ꝓcessu nō valet: q2 infectio veneni iam trāsiuit ad cor. Bezeardicū aūt licet multiplex sit: vt diximus in tractatu nr̃o de febre pestilentiali: tn̄ ponemus solum nostrū bezeardicū: in quo ꝯfidimus: q2 experientiā magnā vidimus de eo. Descriptio huius bezeardici est. ℞ diptami: boli armeni: termentille: cornu cerui combusti: sandaloꝝ rubeoꝝ: canfore an̄. partes equales: ⁊ fiat puluis de hoc puluere dant̃ ℨ.ij. cum tanta tyriaca quātū est granū fabe: ⁊ si euomat̃: iterū capiat̃: ⁊ detur cum vnc̄.iij. aque endiuie. Nota: ꝙ si conuersatus fueris cum aliquo pestilētiato capiēdo istud bezeardicū dictuȝ tu es securus ab infectione. Scđa intētio est minoratio: vnde a p̄ncipio opȝ minorare materiā venenosam: ⁊ iđ dixit Auic. Sūma curationis est exsiccatio.i. minoratio: ⁊ illud cuȝ flobothomia: ⁊ solone ventris ⁊ opȝ: vt incipiat̃ in ea ad euacuandū. hec Auic. Quare si vrina est rubea grossa flobothoma: alr̃ non: nisi esset corpus sanguineuȝ: in quo esset multa abundātia sanguinis: si non apparet adhuc apostema fiat floboth^a de vena media: si vero apparet apostema fiat de eadē parte: ⁊ de vena appropriata mēbro principali facienti apostema: quia si apostema ē post aures: fiat flobothomia de cephalica eiusdem partis: ⁊ si apostema sit sub ascellis: fiat đ vena media eiusdem partis: si vero fit in inguinib⁹ fiat floboth^a de basilica eiusdē partis: ꝙ si nō apparet adhuc apostema flobothomia minoratiua facienda est. Si vero apparet apostema floboth^a copiosa faciēda est. Minoratio etiā cum farmaco faciēda est: sȝ prius flobothoma si conueniat: ⁊ sequēti die minoratio cū farmaco faciēda est: ⁊ diuersificat̃ farmacū ſm diuersitatē humoris peccātis. Peccāte colera da electuarij de psilio ℨ.ij. cum pulpa cassie.s. vnc̄.j. vel cū mānna vnc̄.j. ⁊ distēpera cū decoctione cordiali: ⁊ recēti: ⁊ pro delicatis pone ℨ.j. infusionis reubarbari: ⁊ da tm̄ ℨ.j. electuarij dicti. Peccāte vero flegmate loco reubarbari pone agarici ℨ.j. in infusione: ⁊ decoctione cum ℨ.j. electuarij diafiniconis cū lenitiuo dicto: peccāte vero melēcolia loco reubarbari pone ℨ.j. sene additis ℨ.j. ꝯfectionis hamech: ⁊ đ lenitiuo dicto: si vero vellet medicinā ex pillulis in mā̄ colerica da pillularū aggregatiuarū ℨ.j. ⁊ capiat̃ in matutinis: si vero vellet pillulas in mā̄ flegmatica da pillularū aurearū ℨ.j. si vero vellet pillulas in mā̄ melica da pillularū de fumoterre ℨ.j. cum hac intētione minoratiua cōiungit̃ euacuatio diuersiua trahens venenum ad partē longinquā a corde: ⁊ qdā faciūt hanc diuersionē sup apostema solū: vt Gentilis: alij vero faciūt in loco remoto i directo tn̄ apostematis: ⁊ qdā faciunt mō vnā diuersionē: modo duas: declaro ista. Gentilis triplici instrumēto facit hanc diuersionē.s. ventosa: emplo: ⁊ cauterio actuali. Ventosam applicat sup apostema ⁊ facta aliquali attractione scarificat locū: ⁊ inde iterū applicat: vt trahat sanguinē venenosum. Et ꝯsiliū parisiēse dicit: ꝙ si eger nō pōt tolerare ventosam sup apostema: pone inf^a. Emplum vero: qđ ponit remota vētosa. Gētilis est hoc. ℞ galbani: radicis lilioꝝ alboꝝ: stercoris humani exsiccati an̄. ⁊ ꝯfice emplum: hoc.n. valde trahit: ꝯsilium vero parisiense laudat emplum ex galbano: ⁊ armoniaco dissolutis in aceto. Nos vero laudamus emplum factum ex cepa: in qua pforata posita sit tyriaca: ⁊ sit cum ea cocta sub cinerib⁹. Cauteriū vero actuale facit sup apostema cū ferro ignito remoto emplo: hoc eñi plus valet: ꝙȝ potētiale: sȝ de hoc ꝯsiliū parisiense nihil dicit: sed loco eius facit diuersionē aliā in loco remoto ab apostemate in directo tn̄ eius.s. cū cauterio potētiali.s. cū vescicatorio: puta cum herba pedis coruini trita: ⁊ emplata ibi: aut cū puluere cātaridū mixto cū fermēto.s. ꝓpe cauillas eiusdē pedis. tertia intētio est digō: que diuersificat̃ ſm diuersitatem humoris: si eñi cola peccat: ℞ sirupi de endiuia: acetosi simplicis: sirupi de acetositate citri an̄. vnc̄.ss. aque endiuie: acetose: buglosse an̄. vnc̄.j. si vero flegma peccat: ℞ oximellis simplicis rosati colati: sirupi đ acetositate citri an̄. vnc.ss. aque feniculi: buglosse: ⁊ melisse an̄. vnc.j. si vero melencolia peccat: ℞ sirupi de fumoterre: acetosi simplicis sirupi đ acetositate citri an̄. vnc.ss. aque fumiterre: buglosse: ⁊ acetoselle an̄. vnc.j. ⁊ donec appareat digestio ꝯueniens. quarta intentio est euacuatio: ⁊ quantū ad hoc cōsidera minoratiuū: ⁊ adde đ electuario plus.s. ℨ.j. ⁊ faciet: quod desideras. quinta intentio est alteratio simplex.i. extinctio caliditatis febrilis: ⁊ hec extinctio potest fieri ad intra cum tribus rebus.s. aut cuȝ re potabili: aut cum trociscis: aut cum electuarijs: si p̄° modo aqua frigida ꝯuenit: quando virtus est fortis: ⁊ materia est digesta: ⁊ non sit debilitas oris stomaci: nec apostema in visceribus: ⁊ fuerit consuetus: ⁊ aqua ordei similiter cōuenit: ⁊ magis tepida: ꝙȝ frigida: ⁊ pōt exhiberi cū iuleb: vel cum vino granatoꝝ. Aurū potabile

bile sit͛ ꝯuenit ſm Gentilem: qđ ſic fit. ℞ auri opti-
mi vnc̃. j. argenti viui vnc̃. ij. dimittant͛ ſimul donec
aurum diſſoluat͛: poſtea ponat͛ in alembico: ſub quo
ſit ignis bonus: ⁊ dimittat͛ donec exeat argẽtũ viuũ
ꝑ orificiũ alembici: deinde. ℞ aurum denigratum in
fundo in vnc. 47. aque bugloſſe: ⁊ ponat͛ in alẽbico
vitreo bene turato: ſic ꝙ non reſpiret: ⁊ ponat͛ ſub eo
ignis tribus diebus: ⁊ noctibus ꝯtinuis in fine ſi tu
ſciueris artẽ inuenies aquã ꝯſumptã: ⁊ aurum lique
factũ: ⁊ hoc eſt aurum potabile. Hoc nõ ſatiſfacit eis:
qui hñt artẽ lambicandi: ⁊ dicunt: ꝙ hoc potius di
xit ad deridendũ eos: qui dñt: ꝙ aurum potabile eſt
multũ ꝯueniens in oĩbus egritudinibus: ⁊ mouent͛
hac rõne: quia oẽs recepte date de auro potabili ꝯue-
niunt in hoc: ꝙ aurũ debet poni in aqua vitis: ſiue in
aqua ardenti bulliente bñ artificialit͛ facta: ⁊ nos cõ-
firmamus idem: qꝛ ponentes modũ ꝯficiendi aurum
potabile in illo noſtro tractatu de cura febris peſtilẽ-
tialis: ſic inuenimus lambificari in aqua vitis: ſiue in
aqua ardente: ꝑ nunc vero tranſimus: quia nõ eſt ad
ꝓpoſitũ: qm̃ aqua vitis nõ ꝯfert: niſi in egritudinib⁹
frigidis: vt dixit Tadeus florẽtinus in vltimo ſuorũ
ꝯſilioꝝ: vbi tractat de aqua vitis: aut cum trociſcis
fit infrigidatio: ⁊ trociſci extinguẽtes inflammatio-
nem: ⁊ valentes ꝯtra venenoſitatẽ ſunt trociſci de cã-
phora: qui pñt exhiberi cum robub frigidis: ⁊ hos te-
tigit Auic. Itẽ trociſci de ſpodio ſunt hmõi: qui pñt
exhiberi cũ robub de granatis: ⁊ cũ aquis frigidis:
vt aqua aceroſelle: ⁊ aqua nenufaris: ⁊ hmõi: ſed hi
nõ ſunt in vſu: aut cũ electuarijs frigidis: ſicut ſunt
diamarinatũ: diatriaſandalũ: diadragantũ: zuccarũ
violarũ: ⁊ hmõi: ſed qꝛ nõ multũ faciunt ad extinctio
nem: ideo hos Auic. nõ tetigit: ſi tñ cõponant͛ diama
rinatũ: ⁊ zuccarũ roſatũ multũ ꝯueniunt. Ab extra
vero alteratio cũ frigidis: ſiue extinctio põt fieri cum
aere frigido: cũ epithimatibus frigidis: ⁊ cũ odora-
mentis frigidis: aer infrigidat͛ cum irrorantibus fri-
gidis factis in camera tã ex aqua ſimplici ⁊ aceto: ⁊
magis ex aqua roſata ⁊ aceto: ⁊ ſandalis: ⁊ campho-
ra ſimul mixtis: ex fructibus etiã frigidis: vt pomis
roſcis: apijs: citonijs: granatis: cucurbitis: cucumeri
bus: ⁊ hmõi: infrigidat͛ etiã cum folijs ſalicis: arun
dinis: vitis: ⁊ hmõi: põt etiã fieri ductia vna aque in
camera: q̃ multũ infrigidat. Epithimata ⁊ cordis: ⁊
epatis ꝯueniũt: ⁊ a pñ° maxime cordis. Pro corde. ℞
ſpecierũ cordialium vnc̃. j. ſ. ſandaloꝝ citrinoꝝ: ⁊ ru-
beoꝝ añ. ʒ. ij. boli armeni: terre ſigillate añ. ʒ. j. tor-
mentille: diptami albi añ. ʒ. j. aque roſate aque ace-
toſelle: aque bugloſſe añ. vnc̃. vj. maluatici: aceti roſa
ti añ. vnc̃. ij. miſce: ⁊ fiat epithima ad cor cũ pãno de
grana. Pro epithi^te^ epatis. ℞ aque endiuie: aque
aceroſelle: aque nenufaris: aque abſynthij añ. vnc̃. iij
ſpecierũ tria ſandaloꝝ vnc̃. j. aceti vnc̃. j. camphore
ʒ. j. miſce: ⁊ fiat epithima ad epar cũ petijs lineis.
Odoramẽta vero precipue ſunt flores garioſiloꝝ: ſilr
roſarũ: violarũ: flores nenufaris: ſimilr poma roſea:
apia: citonia: arantia vero: ⁊ citra quãuis calida ſint
in corticibus ꝯueniunt tñ. Pro pomo artificiali. ℞
roſarũ rubearũ: mirthi: añ. ʒ. ij. ſ. ſandaloꝝ alboꝝ: ⁊
citrinoꝝ: been albi: ⁊ rubei añ. ʒ. ij. garioſiloꝝ: ⁊ cãpho-
re añ. ʒ. ſ. croci: ⁊ muſci añ. grana. iiij. laudani: ſtora-
cis liquide quantũ ſufficit ꝑ incorporando: vel loco
ſtoracis pone gummi arabici: draganti añ. ʒ. ij. ⁊ in-
corporet͛ ſextã intẽtio ẽ alteratio correctiua accñtiũ:
accñtia vero maioris importãtie ſunt ſyncopis: ⁊ do
lor: fluxus ventris ⁊ debilitas ſtomaci: de quibus ſuf
ficiẽter dictũ eſt ſupra reccurre ad illa loca. ſeptima
intentio eſt alteratio viuificatiua. ſ. cũ dieta: ⁊ debito
regimine in ſex rebus nõ nãlibus: cum dieta aũt ꝯue
nienti ſolum fit reſtauratio ſpũm: cũ odoramẽtis ve-
ro ſolo ꝯfortatio fit: qꝛ ſpẽs nõ nutriunt͛ ex odoribus.
Pro dieta vero ꝯuenienti quatuor regule ponende
ſunt: prima eſt circa qualitatẽ: qꝛ reſtauratio dꝫ eſſe
cũ cibis aceroſis: ⁊ deſiccatiuis: qꝛ tales cibi reſiſtũt
putrefactioni: ⁊ corruptioni: ⁊ cũ hoc ſint boni nutri
menti. ſcđa regula eſt circa quantitatẽ: qꝛ debent eſſe
pauce quãtitatis: ⁊ frequẽter exhibiti: rõ eſt: qꝛ virt⁹
debilis nõ põt multum cibũ digerere: ⁊ qꝛ indigent
ſpũs reſtaurari: ideo neceſſe ẽ frequẽter exhibere. Et
Auic. dixit Qui viril͛r agunt ſup illud: vt violenter
comedant: abſoluunt͛. i. viuũt tertia regula eſt circa
ordinẽ cibarioꝝ: qꝛ liquidiora cibaria: ⁊ faciliora ad
digerendũ debẽt preponi: rõ eſt: vt citius poſſint trãſi
re ad epar: ⁊ ſi poſtponerent͛: niſi trãſirent ad epar cu
ra digeſti ſunt corrumperent͛ quarta regula eſt de ho
ra cibationis: ⁊ hec eſt hora conſuetudinis: niſi febris
impediat: qꝛ nec in pñ° nec in ſtatu febris cibus acci-
pi dꝫ: ordinanda eſt igit͛ dieta: vt in mane mediũ cya
thum ꝯtuſi alterati cũ ſeminibus capiat: poſtea fercu
lum bullitũ ⁊ vltimo aliquid manuſchriſti plati: vel
marciapani: ⁊ coriandros preparatos: vt reprimant
fumos: ⁊ bibant vinũ pauciferũ: ſiue rubeum: ſiue al-
bum: nõ tñ dulce: ⁊ in ſero capiãt ferculum bullitũ
ſine ꝯtuſo: ⁊ poſt modicũ manuſchriſti: ⁊ coriandros
ꝯfectos: ⁊ ſi indiget refectione: vel in die: vel in nocte
det͛ aque diſtillate coclearũ vnc̃. iij. cum vnc̃. ſ. iulcb:
vel vini granatoꝝ: de motu: ⁊ quiete dicat͛: ꝙ ꝯtinue
ante cibũ fiant fricationes a ſuperioribus ad inferio
ra: incipiendo a ꝑtibus inferioribus: ⁊ ſint leues. de
ſomno: ⁊ vigilia dicat͛ ꝙ ꝓlixitas ſomni in hac febre
mala eſt: qꝛ facit venenoſitatẽ ad intra recludi: tñ cõ-
ueniens eſt: vt dormiat: qꝛ vigilie ſuperflue reſoluunt
virtutẽ: ſed reſpectu ꝯſueti aliquantulũ minus dor-
miat: de inanitione: ⁊ retẽtione dicat͛: ꝙ ꝓuidendus
eſt: vt emittant ſuperfluitates vrine: ⁊ ſeceſſus: ⁊ ſcrea-
tus: ꝙ ſi nõ emittat: ꝑ ſeceſſu fiat clyſtere: ꝑ vrina pa
ritaria calefacta ponat͛ ſupra pectinẽ: ꝑ ſcreatu fiat
gargariſma cũ aqua ordei: in qua decocta ſit liquiri-
tia: ⁊ gummi arabicũ cum modico zuccaro. De acci-
dentibus aũt dicit͛: ꝙ vt infirmus ꝯfortet͛: medicus dꝫ
ꝓmittere ſalutẽ: iuxta illud. Damaſceni opꝫ medicũ
ſemper egro ſalutẽ ꝓmittere: ⁊ nunquã a ſpe depone-
re: ⁊ ſi ipſe deſperet. de accñtib⁹ vero ſpãlibus dictũ
ſupra ſufficienter: quare ⁊c. Unũ remediũ ſingulare
in febre peſtilentiali eſt ſumere lutum armenũ in po-
tu cũ aqua roſata vl͛ etiã cũ vino mixto cũ aqua roſa
ta. Valet ẽt in aſmate multũ: ⁊ in coartatione anheli
tus: audi v̾ba Serapionis. Et magis patiẽtes aſmate
⁊ coarctationẽ anhelitus antiquã qñ bibunt ex eo
curant͛ cito: ⁊ qui nõ iuuabit͛ ꝑ hanc medicinã: nun-
quã iuuabit͛ aliqua alia: ⁊ ſumat͛ ex eo in potu ſubti-
liſſimo mediocriter lymphato: qñ eger nõ febrit: aut
paruꝫ febrit: ſed ſi fuerit febris multa: det͛ cum vino
mixto mĺta aqua: ne febris augeat͛: ⁊ qñ bibit͛ in hũc
modũ confert febribus peſtilentialibus valde: ⁊ qui
aſſueſcit potu eius in tẽpore peſtilentiali: preſeruat͛ a

nocumento pestilentie ꝑ ipsum: ⁊ iam sunt quidã: q sumunt ipsuz cũ vino mixto aqua rosata ⁊ ꝯfert: maxime qñ febris adest. hec Serapio in capº de luto armeno. Nota: ꝙ nos nõ habemus veruz lutum armenum: qꝛ vltra citrinitatẽ tendit ad rubedinẽ verus bolus: vt vult Alexander: ⁊ ideo adoperantes boluz nõ videbimꝰ effectus mirabiles: quos deberet facere.

De variolis.

De variolis ꝑñter dicendũ: tum qꝛ 2m plurimũ sequunt ad febres acutas: tum ẽt: quĩdicãt febres pestilentiales. Sunt aũt variole pustule generate ex putrefactione sanguinis mestrui derelicti in corpore: qñ fuit nutrimẽtũ ipsiꝰ in pregnãte: ⁊ morbilli nõ sunt: nisi variole colerice: ⁊ minores: ⁊ nõ alr dñr ab eis. Cause mouentes variolas qñqz sunt ex cibis malis facientibus bullire sanguinez: qñqz vero sunt qualitates tẽporum: qꝛ maxime mouent in vere: ⁊ in autũno: ⁊ tẽpore pestis: ⁊ nos addimus: ꝙ qñqz mouent ex ꝯtagione in aliquibus: ⁊ corpora preparata ad ea sunt corpora calida ⁊ humida: ⁊ vt plurimum accidunt pueris: postea iuuenibus: ⁊ raro senibus: ⁊ nõ solum accñt in cute: sed in oĩbus membris silium partiũ: ⁊ apparentibus: ⁊ occultis. Signa variolarũ futurarũ in aliquo sunt pruritus nariũ: apparitio lãpadũ: timor in somno: rubedo in facie: pũctiones in toto corpore: ⁊ si fuerint ex sanguine: vergunt ad rubedinẽ. si ex colera: ad citrinitatẽ: si ex flegte ad albedinez: si ex melia ad quandã fuscedinẽ. Pronosticatio: si fuerint pauce: ⁊ cito apparentes: bonũ est: e contrario malum. si vergunt ad rubedinẽ vel albedinez: bonũ. si ad viriditatẽ: vel ad nigredinẽ: malũ: ⁊ peiꝰ est si ad nigredinẽ: si mõ appareãt: modo occultent: pessimũ est. si fuerit difficultas anhelitus: pessimũ est: si vero fuerit ⁊ cũ bonitate anhelitus: ⁊ cum alleuiatione febris: bonũ: si superuenerit syncopis: pessimuz est: si vrina fuerit nigra: aut viridis: ⁊ si egestio viridis: mortale: ⁊ fluxus ventris in variolis: malus est: ⁊ silr in morbillis: qꝛ morbillus est variola colerica: ⁊ gñatio variolarũ est pp multitudinẽ sanguinis corrupti: ⁊ morbillus ꝓpter vehemẽtiã caliditatis sanguinis corrupti. Morbilli 2m plurimũ subito egrediunt: variole vero vna post aliã. Curatio fit cuz quinqz intentionibus. prima intentio est lenitio ventris dixit Auic. Et in pñº fiat nã lenis cum tamarindis: ⁊ mãna: põt etiã fieri cum cassia: põt etiã fieri lenitio cum clysteri cõi ponendo de floribus camomille ad bulliẽdum secũ: põt etiã fieri lenitio ventris cũ clysteri ex brodio pulli. scđa intẽtio est minoratio sanguinis per flobothomiã: ⁊ ideo dixit Auic. Opꝫ: vt incipiat ab extractione sanguinis vsqz ad quartã diez: ⁊ nõ post: ⁊ etiã illis apparẽtibus nõ fiat: ⁊ intelligit virtute: ⁊ etate ꝯsentiente: ⁊ nota: ꝙ ista intentio nunquaz: vel raro mãdat executioni: qꝛ vt plurimũ pueris accñt: quibus nõ ꝯuenit flobothª. Si tñ iuuenibus superuenirent ante apparitionẽ põt fieri flobothª ⁊ ante 4m diem. Tertia intentio est ꝓuocatio hoꝝ ad extra cum aperitiuis calidis: vnde Auic. facit hãc decoctionẽ. ℞ ficuũ citrinarũ ℥. vj. lẽtiũ excorticatarũ ℥. iiij. lacce ℥. iiij. draganti: sem. fenniculi añ. ℥. ij. decoquant cum libra vna aque: donec redeat ad tertiam partẽ: ⁊ det in potu: vl' sic fiat. ℞ apij: fenniculi añ. m. j. ficuũ siccarũ: iniubarũ: draganti añ. ℥. iiij. lacce: ⁊ lentium excorticatarũ añ. ℥. iij. bulliant in aqua sufficiẽter: ⁊ adde in fine modicũ zuccari hic ẽ sirupus aperitiuꝰ: qui ꝓuocat variolas: ⁊ morbillos ad extra. Et ꝑñter cauendũ est a ꝯstrictione poroꝝ: quare caueant a frigore: ⁊ stent igit calidi: caueant etiam ab vnctionibus oĩbus: ⁊ ab emplastris: qꝛ faciũt ad ꝯstrictionẽ poroꝝ. quarta intẽtio ẽ ꝯfortatio mẽbroꝝ: vt ꝓhibeant a nocumento. Sunt aũt quinqz mẽbra: q̃ maxͤ ledi pñt ab istis. s. os: ⁊ guttur: oculi: nares: ⁊ pulmo: ⁊ intestina.

Guttur: ⁊ os: oculi: nares: ⁊ viscera: pulmo.

Cõseruatio: ⁊ ꝯfortatio oris: ⁊ gutturis fit cum succo granatoꝝ: vel moroꝝ. s. capere aliquid de istis succis: ⁊ gargarizare aquã ordei cuz rob coꝝ. hec Auic. Cõfortatio nariũ fit odorando acetũ: qꝛ in hoc vehementis iuuamẽti est: dicit Auic. silr inunctio cũ agresta: aceto: ⁊ aqua rosata. Cõfortatio ꝓ custodia oculoꝛuz. ℞ aque rosate, albuminis oui cũ coriãdro: ⁊ sumach: ⁊ fiat collyriũ: qđ instillet oculis. Confortatio pulmonis fit cum loch facto ex lentibus: ⁊ semine papaueris. hec Auic. vel vtat diapapauere. Cõfortatio intestinoꝝ fit cũ trociscis frigidis: ⁊ siccis de sumach: coriandro: ⁊ spodio ꝯditis cum succo acetose. Si vero ꝓpter variolas fieret vlcus in oculo. ℞ sumach: ⁊ bulli in aqua rosata ⁊ de hac mitte in oculuz: ⁊ sanabit: expertũ a nobis. Si vº visus debilitatus sit. ℞ aque centauree minoris: aque celidonie: ⁊ cũ hac laua oculos expertũ a Pauia. quinta intẽtio ẽ regimẽ in dieta: ⁊ in sex rebus non nãlibus. Cibus eoꝝ sit ferculuz ex ordeo: vel aueno: vel amido facto cũ lacte amigdalarum: vel in iure pulli: vel bullias ptisanã: vel micã panis in iure pulle: vel in lacte amigdalarũ: ⁊ non comedat carnes: post ferculum capiat modicũ marciapani: vel manuschristi plati: vel amigdalas: vel passulas: bibat vinũ album nõ dulce: nec bruschum: carice laudant: ⁊ iniube: ⁊ sebesten: ⁊ lentes in decoctione. Stet calidus bene copertus inuolutus in panno rubeo super carnes. Fiant fricationes leues ad vniuersum corpus. Dormiat in nocte: ⁊ in mane: ⁊ super potionẽ: sine sirupum nõ in die. Si venter durus est fiat clystere cum brodio pulli. Caueat ab accñtibus animi: maxime ab ira: ⁊ tristitia. Circa mãm variolaruz cadunt due difficultates: prima est vtrũ variole fiant ex pte sanguinis mestrui: q remansit in fetu post nutritionem. Rñdeo cõis oppinio medicoꝝ est: ꝙ fiant ex pte impuriori sanguinis mestrui: qꝛ fetus nutritª est ex pte puriori. Auenzoar vero dicit: ꝙ infans nõ nutrit ex sanguine mestruo: qui solet purgari in muliere: sed ex sanguine puro: qui veniens ad matricem dr sanguis mestruus: ⁊ hic sanguis lꝫ sit purusꝰ: recipit tñ infectionẽ aliquam a loco: sicut res infuse infectionẽ recipiunt a vase: ⁊ ꝓpter talem infectionẽ veniunt variole: ⁊ hic modus mihi magis placet: qꝛ nõ est rõnabile fetum nutriri ex sanguine tã fetido. scđa difficultas est vtrum variole possint fieri ex sanguine flegmatico ⁊ melico: sicut fiunt ex sanguine puro: ⁊ colerico: Et videt ꝙ nõ: qꝛ sicut sanguis putrescens cum cola facit causonidẽ: ita putrescens cum flegmate faceret aliam febrẽ cõpositã: ⁊ putrescens cũ melia aliaz febrẽ faceret: quod nõ fit in istis: qꝛ febres variolarum sunt valde intense: ⁊ fiunt a puro sanguine: vel a sanguine colerico. Rñdẽdo ad hanc dr: ꝙ aliud est querere vtrũ variole possint fieri ex sanguine flegmatico ⁊ melico: ⁊ aliud ẽ vtrũ febres variolarũ possint esse ex sanguine flegmatico vel melico: pm verũ est: 2m

vero

vero nõ est verũ. Circa cãz efficiẽtẽ mouẽtẽ variolas est duplex difficultas prima difficultas est: quare in matrice nõ fiunt variole: nec in feru dum est in matrice: sed extra sic: ⁊ in alijs membris a matrice fiunt. Rñdẽdo. Gordonius dixit: ꝙ due cãe necessario cõcurrunt ad gñandũ variolas. s. ebullitio sanguinis: ⁊ fortitudo caloris impellentis: ꝓpter primã cãm non fiunt variole in matrice: qꝛ membrũ frigidũ: nisi esset peraccñs: qꝺ ꝯsequeref morbos sanguineos: pp scðaz cãm non fiunt in feru exñte in vtero: nec statim post vterũ qꝛ nondũ calor vigoratus est. 2ª difficultas est: vñ ꝓuenit tanta diuersitas apparitionis variolarũ: qꝛ quibusdã in pueritia: ⁊ quibusdaz in iuuẽtute superueniũt: ⁊ quibusdã in senectute: immo in decrepitis qñqꝫ: qm̃ vidi hoĩem octogenariũ: cui superuenerunt variole: ⁊ sanatus est. Rñdendo dicif cõiter: ꝙ causa faciẽs apparef variolas est multiplex: qꝛ aliqñ rõne diuersitatis cõplexionis fit variatio: qm̃ in sanguineis prius fit apparitio: qꝫ in alijs cõplexionibus: aliqñ rõne diuersitatis etatis: qꝛ in pueritia citius: deinde iuuenibꝰ: dehinc senibus: rõne etiã diuersitatis tẽporis anni: qꝛ in vere magis apparent ꝓpter ebullitionẽ sanguinis: que incipit in vere: deinde in autũno ꝓpter corruptionẽ sanguinis: ⁊ rõne diuersitatis regionis: qꝛ in calida regione citius apparent: ⁊ rõne diuersitatis regiminis: qꝛ ĩ regimine multiplicatiuo sanguinis citius apparẽt: ⁊ rõne ꝯtagionis: qꝛ morbꝰ ꝯtagiosus est. Posset forte dici: ꝙ est ꝓpter aliquam ꝓprietatẽ occultã. Circa signa cadit difficultas. pͥmo quare dictũ est: ꝙ fluxus ventris in apparitione variolarũ est signũ malum: cũ per viã illam possit fieri fluxus creticus: igif nõ semper est signũ malum. Rñdendo, dicif: ꝙ fluxus ventris post apparitionẽ variolarum est malum signũ: tum ꝓpterea: qꝛ timor est: ne mãe expulse ad exteriora trahanf ad intra ꝓpter aliquã mãm venenosam: que remanserit ad intra: ⁊ posset reccurrere ad membrũ nobile: tũ qꝛ posset mã faciens fluxũ esse acuta: ⁊ facere excoriationẽ intestinorum: ⁊ tunc valde timendũ esset. Scðo cadit difficultas quare vrina viridis: ⁊ nigra sunt malum signũ: ⁊ rubea: ⁊ alba sunt bonũ signũ: Cõtra: qꝛ vrina alba significat mixtionẽ cum flegᵗᵉ ⁊ viridis significat mixtionẽ cum coła: sicut est in morbillis: ⁊ pꝫ: ꝙ melius est: ꝙ sanguis sit mixtus cum coła: qꝫ cum flegᵗᵉ. Rñdendo dicif: ꝙ vrina viridis ſm Auic. significat frigiditatẽ: ⁊ nigra sequẽs illam signãt frigiditatẽ mortificantẽ: quare vtraqꝫ malum signũ: sꝫ color viridis ſm. Theophilum signãt caliditatẽ adustiuã: ⁊ nigra sequẽs illam maiorẽ adustionẽ signãt: quare vtraqꝫ maluz signũ: est alba vero vrina si ꝓprie capiaf alba: vt significat colorẽ lacteũ pessima est: qꝛ signãt sumã cruditatẽ: improprie vero alba significat colorem remisse rubeũ: que signãt remissam frigiditatẽ: ⁊ sic nõ ẽ mala. Circa curã cadit difficultas p^{o} circa potionẽ factã ex caricis: ⁊ lentibus: ⁊ hmõi: qꝛ ficus nõ videnf ꝯuenientes: vt ponanf in decoctione: qm̃ inflammãt epar: ⁊ qꝛ oẽ dulce est oppilatiuũ: ⁊ lentes etiã nõ videnf ꝯuenientes: qꝛ cum sint frigide: ⁊ sicce sunt oppilatiue. Rñdendo df: ꝙ potio dꝫ fieri ex illis rebus: que diffendunt mẽbra a nocumentis ꝯfortando illa: ficus aũt gutturi: ⁊ pulmoni ꝯferunt: ideo ponunf: ⁊ ad corrigendũ defectũ illoꝝ ponunf draganti: qui sunt frigidi: ⁊ etiã ꝯferunt pulmoni: ⁊ gutturi: lentes vero ponunf: qꝛ deffendũt intestina a fluxu: ⁊ ad corrigendũ deffentũ illoꝝ ponif lacca: que est deoppilatiua: ⁊ vltra hec ponunf apiũ: ⁊ fenniculum ad aperiendũ: ⁊ ad ꝓuocandũ materias ad extra. Scðo cadit difficultas qꝛ cũ variole varienf quatuor modis: qꝛ alique sanguinee: alique flegmatice alique cołice: ⁊ alique mełice: videf: ꝙ potio danda sit variãda 2^{m} varietatẽ illarũ: quare nõ vna potio est ꝯueniẽs illis. Rñdendo dicif: ꝙ habẽdo respectũ solum ad mẽbra ꝯfortanda: ne recipiant nocumentũ vna sola potio: ⁊ eadẽ ꝯuenit illis: qꝛ ꝑ illam ꝯfortanf oĩa mẽbra ꝯfortanda: habẽdo vero respectũ ad mãm facientẽ variolas: sicut mã diuersificaf: ita digestiuuz dꝫ diuersificari. hec Gordonius. Quare si mã fuerit colerica: adde cum potione sirupi violati in plus: oxizachare in minus: ⁊ silr sirupi de fumoterre: ⁊ si mã fuerit flegmatica adde oxizachare cõposite: ⁊ sirupi de fumoterre: ⁊ si mã fuerit mełica adde oximellis diuretici: ⁊ sirupi de fumoterre: ⁊ si fuerit sanguinea adde oxizachare in plus: ⁊ sirupi vioᵗⁱ ĩ minus: ⁊ silr sirˡ de fumoterre.

Tractatus sextus de diebus creticis.

Consequẽter post determinationẽ febriũ: de diebus creticis determinandũ est: cũ febres ꝑ dies creticos 2^{m} plurimũ terminenf. Circa dies creticos quatuor maxime vidẽda sunt p^{o} qd nominis dieruꝫ creticoꝝ. s. vnde dies cretici dicanf: 2° qd rei. s. a qua causa dies cretici sumanf 3° cũ dies cretici dicanf a crisi 2^{m} ꝙ in eis crisis bona fit: vel mala: dicendũ est etiã de crisi: ⁊ de signis bone crisis: ⁊ male: ⁊ que ꝑfecta crisis est. 4° mouẽde sunt alique difficultates circa dies creticos: ⁊ soluende.

Quantũ ad p^{m}. s. quid nominis dierũ creticoꝝ dicimus: ꝙ dies cretici dicunf a crisi: que fit in tali die: est aũt crisis: vt dixit Auic. alteratio: que fit subito ad latus sanitatis: aut egritudinis: hec aũt alteratio fit inter nãm: ⁊ egritudinẽ tanquã inter duos inimicos pugnãtes adinuicẽ: qꝛ egritudo intẽdit expugnare vitã: ⁊ nã intẽdit ꝯseruare illam: ⁊ aliqñ victoria est ex parte nãe: ⁊ tunc remouef egritudo: aliqñ vero victoria est ex ꝑte egritudinis: ⁊ tunc perimif vita: egritudo aũt põt duplr remoueri: aut 2^{m} semitã crisis: ⁊ fit subito: aut in acutis egritudinibus: aut scðm semitã paulatine resołonis: ⁊ sic fit in cronicis: silr si egritudo vincit aut fit ꝑ viã crisis. i. subito: aut scðm viã arefactionis. i. paulatine resołonis: ⁊ cum aliqua crisis fit bona: ⁊ laudabilis: ⁊ aliqua mala: ꝯñter aliq dies cretici boni sunt: ⁊ aliqui mali: ⁊ in cretica bona semper fit crisis bona: nisi aliunde veniat impedimentũ: vt infra declarabif: ⁊ in cretica mala semper fiet crisis mala similiter.

Quantũ ad 2^{m}. s. qd rei dierũ criticoꝝ. s. a qua cã dies cretici sumanf: astronomi: ⁊ medici partim ꝯueniunt: ⁊ prim dfnt. Cõueniunt quidẽ in hoc: ꝙ dies cretici sumpti sunt 2^{m} aspectus quadratos: ⁊ oppositos lune: nã Ptholumeus in centiloquio verbo. 60. inquit: ꝙ dies cretici sumẽdi sunt 2^{m} loca lune in angulis quadrati ꝯclusi a circulo directo: ⁊ hoc est dicef scðm aspectus quadratos: vel oppositos lune: qꝛ isti aspectus incitant nãm ad pugnaz: ⁊ eam adiuuant. Et Gal. in libᵒ de diebus creticis dixit: ꝙ varietas dierũ creticoꝝ seruans vnũ ordinẽ non videf posse reduci in aliã cãm: nisi in motũ supercelestẽ: sꝫ cũ inter motus supercelestes: maxime videaf fieri varietas in

humiditatibus ex motu lune: ⁊ solis: vt pz ex fluxu: ⁊ refluxu maris ⁊ in augº humiditatũ ex luna crescente: ⁊ eꝫ. in decremento: quare cã dierũ creticoꝝ vsqz ad. 40. sumẽda est ex motu lune: supra annũ vero sumenda est ex motu solis. Discordant vero penes quẽ mensem aspectus quadrati: ⁊ oppositi sumendi sint: nã astronomi dñt ꝙ penes mẽsem peragrationis lune in zodiaco sumunt isti aspectus quadrati: ⁊ oppositi: ⁊ cum ille mensis sit. 27. dierũ: ⁊. 8. horarũ diuidẽdus est in quatuor quadras: siue ĩ quatuor ptes equales: ⁊ sic quelibet quarta erit sex dierũ: ⁊ viginti horarũ: vt pz: ⁊ pñter prima dies cretica erit sexta die cũ viginti horis: ⁊ pz ꝙ tangit plus de septima qꝫ de 6ª ⁊ 2ª dies cretica erit decimatertia dies: ⁊. 16. hore: ⁊ pz ꝙ tãgit plus de decimaquarta qꝫ de decimatertia ⁊ si super istam addant sex dies: ⁊. 20. hore erunt. 20. dies: ⁊. 12. hore: ⁊ sic. 20. hꝫ medietatẽ de cretica: ⁊. 21. hꝫ aliam medietatem: ⁊ si addant sex dies: ⁊. 20. hore: erunt. 27. dies: ⁊. 8. hore: ⁊ sic pz ꝙ. 27. plus hꝫ de cretica: qꝫ. 28. Medici vero: maxime Gal. non acceptat aspectus hos sumẽdos esse 2m mensem peragrationis: mouet maxime ex auctoritate Hipp. 3º pnosticorum: qui. 20. esse diẽ creticã: ⁊ non. 21. ⁊ tñ si sumunt aspectus 2m mensem peragrationis: equaliter est cretica dies. 21. sicut. 20. sicut dictũ est supra. Et si diceres ꝙ. Gal. ꝙ Hipp. in libº epidimiarũ dixit. 21. esse diem creticã. Dicit: ꝙ Hipp. cõposuit librũ illum qñ erat iuuenis: ⁊ nõ pfecte ꝯsiderauit: sicut fecit in libº pronosticoꝝ: ⁊ in aphor. in qbꝰ dixit. 20. creticã: ⁊ nõ. 21. Quare dicit: ꝙ opz inuenire mẽsem aliũ: penes cuiꝰ quadras sumant dies cretici: p quo notat ꝙ alius est mensis ꝯiunctionis lune. s. ab vna ꝯiũctione ad aliã. qui est. 29. dierũ: ⁊. 12. horis: ⁊ alius est mensis peragrationis mensurans motũ lune in suo deferẽte: qui fit incipiẽdo ab aliquo pũcto: quousqz redeat ad idẽ punctũ: qui est. 27. dierũ ⁊. 8. horarũ: ⁊ alius est mẽsis apparitionis. s. tẽpus: in quo luna recepto lumine a sole: nobis apparet: ⁊ est mensis cõis impressionis: q est. 26. dierũ: ⁊. 12. horarũ: qz est per tres dies ante cõiunctionẽ. hec Gal. Ex quo infert: ꝙ cum nõ possint sumi tales quadre penes mensem peragrationis: vt probatum est: qz tunc. 21. esset ita cretica sicut. 20. ꝙ. Hipp. nec possint sumi penes mensem ꝯiunctionis: qz medietas est. 14. dierũ: ⁊. 18. horarum: ⁊ sic. 15. esset magis cretica qꝫ. 14. ⁊. 3ª 4ª addita: fieret: cretica. 22. dies: ⁊. 3. hore: nec etiam possint sumi penes quadras mensis apparitionis: qz medietas est. 13. dierum: ⁊. 6. horarũ: ⁊ sic. 13. esset magis cretica: qꝫ. 14. quod est falsum: vt sepe pbatum est. Quare opz facere mensem medicinalem: penes cuius quartas sumunt dies cretici: ⁊ saluent oĩa dicta Hipp. hic aũt mensis erit cõpositus ex mense peragrationis: ⁊ mense apparitionis: qz si ꝯiungant isti duo menses adinuicẽ: ⁊ cum mẽsis peragrationis sit. 27. dierũ: ⁊. 8. horarũ: ⁊ mensis apparitionis sit. 26. dierũ: ⁊. 12. horarũ fiẽt in totũ. 53. dierũ: ⁊. 20. horarum: si modo capiat medietas huius mensis: illa erit mensis medicinalis: ꝯtinens. 26. dies ⁊. 22. horas: ⁊ huius mẽsis 4ª pars est. 6. dies: ⁊. 17. hore cũ dimidio: ⁊ aggregando tres quartas huius mẽsis fiunt. 20. dies: ⁊ 4ºr hore cum dimidio: ⁊ sic. 20. dies plus hꝫ de cretico: qꝫ. 21. hec Gal. Ex quo infert pº ꝙ septimana medicinalis nõ est integra ex numero cõpleto dierũ nãlium 2º infert diem medicinalẽ nõ esse integrã nãlem: sꝫ deficere a die nãli p vnam horã: vel circa: qz. 14. parte hore. 3º infert: quare 2ª septimana dz esse ꝯiuncta cum 3ª ⁊ debet esse separata a pª ⁊ 4ª dz esse separata a 3ª. hec Gal. 3º de diebꝰ creticis. Circa aũt hanc assignationẽ mensis medicinalis factam a Gal. cõprehẽd. manifestus error: qz ex illa sequit: ꝙ. 13. esset magis cretica: qꝫ. 14. ꝙ. Hipp. pbat ꝯñria qz cum vna 4ª istius mensis medicinalis sit sex dierũ: ⁊. 17. horarũ cũ dimidia si super istã addat 2ª. 4ª faciet. 12. dies: ⁊. 34. horas: ⁊ sic erunt. 13. dies: ⁊. 11. hore: quare. 13. plus hꝫ de cretico: qꝫ. 14. Nõ vidit autem hoc: qz nimis intẽtus erat circa. 20. ideo nõ aduertit ad. 14. quare cecidit in scyllam cupiẽs vitare charibdim. Fundamentũ vero sui erroris fuit: qz posuit occultationẽ lune fieri tribus diebus: ⁊ ꝯñter posuit mẽsem apparitionis esse. 26. dierũ cum dimidio: cum tñ occultatio luminis lune fiat tñ per duos dies cũ dimidio: vt pbabit: ⁊ ꝯñter mẽsis apparitionis est. 27. dierũ precise. Corrigendus est igit mensis medicinalis: vt que dicta sunt p ipsum fieri: saluari possint. Dicamus igit: ꝙ mẽsis medicinalis fit ex ꝯiũctione mẽsis peragrationis: ⁊ mensis apparitionis: dũmodo recte sumat mensis apparitionis: qui est tñ. 27. dierum: vt probabo: qz tempus occultatiõis lune est ad plus duoꝝ dierũ cum dimidio: ⁊ rõ est: qz quãdiu luna est sub luce solis tãdiu põt occultari: est aũt sub luce solis scdm quãtitatẽ orbis solis: qui est. 15. graduũ: ⁊ ideo per. 15. gradus ante ⁊ p. 15. post est luna sub luce solis: ⁊ dicit esse in ꝯbustione: hi aũt. 30. gradus ad plꝰ pertranseunt a luna in duobus diebus cum dimidio: qz luna ad minus pertransit in die nãli. 12. gradus: ⁊ cõiter. 13. ⁊ ad plus. 14. quare tẽpus occultationis lune est ad plus duoꝝ dierũ cum dimidio: ⁊ cum dixerit Gal. 3º. de diebus creticis: vbi dicit. Tẽpus occultationis lune est tẽpus longũ: ⁊ ẽ quasi quãtitas cursus signi integri. hec Gal. Cũ aũt signũ sit. 25. graduũ: ⁊ pertrãseat ad plus in duobus diebus cum dimidio: mirum est: ꝙ postea dixerit tempus occultationis lune esse triũ dierũ. Ex hoc sequit pº ꝙ mensis apparitionis est. 27. dierũ tñ: patet qz subtractis duobꝰ diebus cum dimidio a mense ꝯiunctionis: qui est. 29. dierum cũ dimidio: sequit: ꝙ mẽsis apparitiõis erit. 27. dierũ. 2º sequit ꝙ si cõponant isti duo menses adinuicem. s. mensis apparitionis: qui est. 27. dierũ: ⁊ mẽsis pagrationis: q est. 27. dierũ: ⁊. 8. horarũ: ꝙ mẽsis medicinalis extractꝰ ab illis erit. 27. dierũ: ⁊ 4ºr horarũ vt pz. Vlterius sequit ꝙ facta diuisione talis mensis medicinalis ĩ. 4. qrtas: qlibet. 4ª erit. 6. dies: ⁊. 19. hore: ⁊ pz in pª 4ª ꝙ 7ª dies est magis cretica: qꝫ 6ª qz plus tãgit de 7ª ⁊ si super hãc 4ªm addes. 6. dies ⁊. 19. horas fient. 13. dies: ⁊. 14. hore: ⁊ pz ꝙ in hac 2ª 4ª. 14. est magis cretica: qꝫ. 13. ⁊ si super hanc scdam 4ªm addes. 6. dies: ⁊. 19. horas fient. 20. dies: ⁊. 9. hore: ⁊ patet ꝙ. 20. est magis cretica: qꝫ. 21. ⁊ si super hanc tertiam quartã tu addes. 6. dies: ⁊. 19. horas: fient. 27. dies: ⁊ qtuor hore: ⁊ pz ꝙ. 27. est magis cretica: qꝫ. 26. Quare pz: ꝙ sic ponendo mensem medicinalem saluant magis dies cretici esse scdm quadras talis mensis.

Quantũ ad 3m. s. de crisi tria tangenda sunt: pº qd est crisis ꝓprie: 2º que sunt signa bona crisis: ⁊ que mala: ⁊ 3º que sit pfecta crisis. Quantũ ad pm sciendum: ꝙ crisis ꝓprie loquẽdo est subita purgatio. i. euacuatio mãe facientis morbũ: vel 2m totũ: vel 2m partem.

Colligit̃ hoc a Gal. in comẽto illius aphor. prime pti
le. Ea quoꝝ crisis fit: aut facta est equalr̃ nõ mouere:
nec nouũ facere: sed sinere: vbi dicit: ꝙ crisis cũ pur-
gatione melior est ea: que est cuȝ apostẽ ⁊ ꝑ purgatio-
nem intelligit euacuationem ad extra corpus: ⁊ si ꝯ.
hoc dicat̃: qr Gal. dixit ꝙ crisis est vehemens: ⁊ ve-
lox motus morbi: cuȝ infirmus ad mortẽ: vel ad sani-
tatẽ deducit̃: modo si crisis est motus morbi: igit̃ non
est purgatio mãe. Itẽ Auic. capº de crisi inquit. Cri-
sis est alteratio: que fit subito ad latus sanitatis: aut
ad latus egritudinis: modo si crisis est alteratio: igit̃
nõ est purgatio. Rñdẽdo dicit̃: ꝙ in crisi facienda tri-
plex tẽpus ꝯsiderat̃. s. tẽpus ante crisim: qḋ est tẽpus
difficile: qr in illo tẽpore nã diuidit nociua a bonis: vt
ad expellendũ faciat apparata: vt dicit Gal. in comẽ-
to illius aphor. Quibuscũqȝ crisis fit: hijs nox diffici-
lis ante acumen: 2m tẽpus: quod ꝯsiderat̃ est tempus
sequẽs crisim: qḋ est leue: qr quiescit in eo: iuxta illud
Hipp. superueniẽs vero leuior est: vt in pluribꝰ: ⁊ iõ
quiescit ĩ eo. 3m vero tẽpus est: qḋ est mediũ inter hec
duo tẽpora. s. in quo fit crisis: qr cum in pº tẽpore fece-
rit mãm preparatã ad expulsionẽ: ⁊ in 3º tẽpore quie-
scat: igit̃ in illo tẽpore medio expellit mãm: ⁊ illa su-
bita expulsio mãe morbi crisis dicit̃: ꝙ aũt dicat̃ mo-
tus: vel alteratio potius vsaliter est: q̃ȝ formalr̃: qr cri-
sis fit mediãte motu: ⁊ mediãte alteratione. Quantũ
vero ad 2m de signis bone crisis: ⁊ male: sciendũ: ꝙ si-
gnũ bone crisis est: ꝙ antea appareat pfecta digestio:
⁊ malum signũ ꝯtrariũ est: ꝙ fiat crisis nõ precedẽ-
te digestione. Colligit̃ hoc a Gal. in ꝯto illius aphor.
secunde pticule. Nõ 2m rõnem alleuiatis non opȝ cre-
dere: nec vereri valde mala: que irrationabilr̃ fiunt:
vbi Gal. dicit. Qȝ in magno: ⁊ forti morbo: si subito
veniat alleuiatio purgatione nõ precedẽte: nec signis
coctionis apparentibus nõ opȝ credere: sȝ coctionis
significationibus pfectis apparentibus nõ opȝ time-
re: ⁊ si infirmus sit cũ malo spũ: ⁊ cum mentis aliena-
tione: siue febris duritie: ⁊ virtutis defectione: qr non
diu pmanent hec: ⁊ aliqñ crisim signant laudabileȝ.
hec Gal. Quantũcũqȝ igit̃ eger male se habeat: si ap-
pareant signa digestionis ꝯsidendũ est. Cõtra hec vi-
dent̃ duo dicta: pm est Auic. dicentis: ꝙ in febre pesti-
lentiali vrina aliqñ est sicut sani: ⁊ tñ infirmus tẽdit
ad mortẽ: sed vrina sani est cũ digestione: igit̃ digestio-
ne apparente nõ semper fit crisis bona. Scðm dictuȝ
est Gal. in ꝯto illius aphor. Quibuscunqȝ crisis fit: ijs
nox difficilis ante acumen: dicit in fine cõmẽti ꝙ cri-
sis plus attinet sanitati: q̃ȝ morti: nisi morbus sit pe-
stilentialis: modo sequit̃ si in morbis nõ pestiferis cri-
sis plus attinet sanitati: igit̃ in his nõ opȝ ꝯsiderare
si digestio appareat: vel non. Rñdeo. Ad pm dicit̃: ꝙ
qñ dicit̃ apparentibus signis digestionis crisis super-
ueniens est bona: intelligit̃ ꝙ illa signa ondant dige-
stioneȝ mãe peccantis: qualr̃ nõ est in casu adducto:
qr in illo casu nã nõ audet ꝯ morbũ: ⁊ ideo vrina est
sicut sani: ⁊ si dicit̃: quõ ergo in febre pestilentiali põt
cognosci: ꝙ sit digestio mãe peccantis: vel nõ? Dicit̃:
ꝙ cognoscit̃ ex hoc: qr mã peccans paulatine digeri
dȝ: que ergo apparet subito cũ digestione non arguit
digestionẽ mãe peccantis. Ad 2m dicit̃ ꝙ crisis plus
attinet sanitati: q̃ȝ morti exceptis febribus pestilen-
tialibus ꝑpterea: qr tales morbi fiunt a mã benigna:
que non irritat nãȝ: quin possit expectare digestionẽ
nisi forte multitudine peccaret: ⁊ tunc etiã purgatio
magis attinet sanitati: sed in febribus pestilentiali-
bus eꝯ est: qr mã venenosa incitat nãm ante digestio-
nem: quare sepe mala crisis fit in pestilentialibus: ⁊
ꝑpterea datũ est preceptũ in pestilentialibus: vt mi-
noret̃ mã a pñº iuxta illud Auic. in cura febris pesti-
lentialis. Sũma curationis huius est exsiccatio. i. mi-
noratio. s. in pñº cum floborbª vel farmaria: ⁊ si prius
dari posset bezeardicũ in prima die tãto melius: qr
hoc pbibet infectionẽ trãsire ad cor: ⁊ ꝑpterea saluat
vitã. Ad argumentũ vero negat̃ ꝯñtia illa in morbis
nõ pestiferis crisis plus attinet sanitati: igit̃ non opȝ
ꝯsiderare digestionẽ: qr cã quare plus attinet sanita-
ti est: qr fit post digestionẽ in eis: quare. Quantũ ad
tertiũ. s. de pfecta crisi: sciendũ: ꝙ crisis pfecta hȝ sex
ꝯditiones: vt inquit Gal. in ꝯto illius aphor. secunde
pticule. Ea quoꝝ crisis fit: aut facta est equalr̃ nõ mo-
uere: nec nouũ facere: prima est: ꝙ fit cum purgatio-
ne. s. mãe ad extra corpus ⁊ ideo dixit. Crisis enim cũ
purgatione melior est ea: que cum apostẽ est: scða ꝙ
fiat purgatio maloꝝ humoꝝ: qui sunt cã morbi: 3ª ꝙ
fiat purgatio ꝑ rectã viã: quarta ꝙ fiat in die creti-
ca: quinta ꝙ fiat cũ alleuiatione: sexta ꝙ fiat cũ appa-
ritione signoꝝ digestionis: ⁊ si deficit vna istarũ: non
erit perfecta crisis: neqȝ certa: vñ versus. Purgo
malos recte cretice: leuiter qȝ digestos. Et sicut pfe-
cta crisis requirrit sex ꝯditiones dictas: sic pfecta co-
ctio. i. digõ ꝑ vrinã requirit sex cõditiones: vñ ꝟsus.
Albet hipostasis subtus residens: figura rotunda.
Lenis: ⁊ equalis: ⁊ multo tempore durans.
Et sicut que deficit in aliqua ꝯditionuȝ crisis non est
pfecta crisis sic que deficit in aliqua ꝯditionuȝ dige-
stionis nõ est pfecta digestio. Circa dicta de crisi ca-
dunt due difficultates: prima est: qr videt̃ tñ vna cõ-
ditio necessaria ad crisim pfectam. s. pfecta digestio:
pbat̃: qr ꝑ pfectã digestionẽ sufficiẽter preparat̃ mã
ad expulsionẽ: igit̃ pfecta digestio sufficit ꝑ expulsio-
ne: ⁊ ꝯñter ꝑ crisi perfecta. Scða difficultas est: qr nõ
videt̃: ꝙ sit necesse crisim fieri in die cretica: quia stat
perfectã digestionẽ esse: ⁊ nõ fieri crisim: pȝ per illud
dictũ Auic. prima quarti capº. de cura putridarũ in
gñali. Apud statũ vero nõ moueas: donec nã vincat:
⁊ digerat: ⁊ si ipsa nõ mouet: moue tu hora motus eiꝰ:
ecce: ꝙ stante pefecta digestione nã nõ mouet: quare
Auic. precipit: vt moueas tu: qñ nã nõ mouet ea ho-
ra: qua dȝ mouere. s. in die cretica. Respõdeo ad pri-
mam. negat̃: ꝙ tñ vna ꝯditio sufficiat ad crisim pfe-
ctam. s. digestio perfecta: ⁊ ad pbationeȝ: si perfecta
digestio sufficit ad preparationẽ mãe: ergo sufficit ad
expulsionẽ: ꝯcedit̃ ꝯñtia: ⁊ vlterius igit̃ sufficit ꝑ cri-
si perfecta: negat̃ ꝯñtia: qr crisis perfecta nõ soluȝ di-
cit expulsionẽ mãe peccantis: sed ꝑ viã rectã: ⁊ in tẽ-
pore debito. s. in die cretica: ⁊ cuȝ alleuiatione: quare
oẽs sex ꝯditiones requirunt̃. Posset tñ dici: ꝙ dige-
stio mãe magis necessaria est: q̃ȝ alie ꝯditiones: qr ha-
bita illa nã habet in ptãte sua elicere alias. s. purga-
tionem debitã: ⁊ rectã viã: ⁊ debitũ tẽpus: sed nõ eꝯ.
qr habitis alijs nõ est in ptãte nãe semper facere dige-
stionẽ perfectã: quare ⁊c. Ad scðam cum arguit̃: ꝙ
stat perfectã digestionẽ esse: ⁊ nõ fieri crisim: igit̃ non
est necesse fieri crisim in die cretica: dicit̃ concedendo
hanc ꝯñtiam: sed nõ est ꝯ nos: qr intelligimus: ꝙ qñ-
cũqȝ crisis pfecta fit: necesse est fieri in die cretica: qñ

aũt nõ fit nõ fit in die cretica: nec nõ cretica: stat ergo bene digestionẽ perfectã esse: ⁊ nõ fieri crisim: sed non stat fieri perfectã crisim: ⁊ nõ esse digestionẽ pfectaz: sic lz stet nõ fieri crisim in die cretica: nõ tñ stat fieri crisim perfectam: ⁊ non fieri in die cretica: quare ⁊c. ¶ Quartũ ad 4^{m} dicendũ de difficultatibus circa dies creticos mouendis. Circa aspectus sunt due difficultates: prima est: q2 si dies cretici sumunẽ 2^{m} aspectus quadratos: ⁊ oppositos ipsius lune: sed ex eodẽ aspectu idez effectus sequi oƷ: igiẽ dies cretica: que est effectus illius aspectus: non est modo bona: mõ mala: pz ꝯñia: ꝯñs tñ falsum: q2 sm̃ hipp. 3° pronosticoꝝ. In acutis febribus idem est terminus quibusdã ad vitã: quibusdã vero ad mortẽ. Itẽ Auer. 6° colliget: ꝯtingit: ꝙ duo iuuenes equalis cõplexionis ⁊ etatis: ⁊ fortitudinis incipiant egrotare eadẽ die: ⁊ ab eodẽ physico perito curenẽ: ⁊ tñ vnus rẽdet ad sanitatẽ: ⁊ alter ad mortẽ: ⁊ in eadẽ die cretica: quare in vno bona erit: ⁊ in alio mala: ⁊ dicit Auer. ꝙ hoc ꝯtingit ꝓpter cõditiones mãles: quas ignorat medicus: ⁊ ideo medicina imperfecta est. Scõa est q2 si dies cretici sumunẽ 2^{m} aspectus: igiẽ fortior aspectus fortiorẽ diem creticam facere debet: pz ꝯñia: ꝯsequẽs tñ falsum: q2 aspectus oppositus est fortior quadrato: quoniam aspectus oppositus est aspectus perfecte inimicitie: ⁊ aspectus quadratus est aspectus medie inimicitie: ⁊ tñ dies 7ª que est scđm quadratũ aspectuz est fortior. 14. que est scđm aspectũ oppositũ: q2 mĩ Gal. dicit: ꝙ in 7ª fortior fit crisis: q̃z in. 14. Rñdẽdo ad p^{am} difficultatẽ ꝯcediẽ: ꝙ ex eodem aspectu idem effectus sequi oƷ quantum est ex pte sui: ⁊ si modo veniant diuersi effectus: hoc aliunde venit: ⁊ ꝓpterea dixit Auer. ꝙ est ꝓpter diuersas ꝯditiones mãles: quas ignorat medic⁹: nõ aũt ignoraret astronomus: qui hẽret natiuitatẽ vtriusq3 calculatã: q2 in illo2 qui moriẽ: cognosceret: ꝙ est vel ex defectu alcocho den quod deficit in annis: vel ex mala directione alicuius infortunij ad hyleg illius. Ad scđam dicit: sm̃ Gal. ꝙ fortior dies cretica dr̃: in qua fortior fit crisis: ⁊ cũ in 7ª fortior fit crisis q̃z in. 14. iõ septima est fortior dies cretica: q̃z. 14. Ad rõnem dr̃: ꝙ fortior aspectus est aptus facere fortiorẽ diem creticam: si cetera sint paria: que ꝯcurrunt ad fortificandum diem creticã: sed hic nõ sunt paria: q2 in 7ª virtus est fortior: ⁊ mã magis apta: q2 subtilior: iõ fortior fit crisis in 7^{a} q̃z in. 14. Circa mensem medicinalem sunt due difficultates. ꝑma est q2 non videẽ: ꝙ penes quartas mẽsis medicinalis sumanẽ dies cretici: probaẽ q2 dies cretici sumunẽ penes quartas mensis peragrationis: vt supra ꝓbatũ est: igiẽ nõ sumunẽ penes quartas mensis medicinalis: pz ꝯñia: q2 isti mẽses. s. peragrationis: ⁊ medicinalis: aut diuersificanẽ: aut nõ: si nõ diuersificanẽ frustra est facere inuentionẽ de mense medicinali: ⁊ si diuersificanẽ: igiẽ quod sumiẽ penes quartas vnius illoꝝ nõ sumiẽ penes quartas alterius. Scđa difficultas est circa fundamentũ mensis medicinalis: q2 cum talis mensis ꝯstruaẽ ex mense peragrationis: ⁊ mense apparitionis: variato vno illoꝝ variareẽ mensis: sed ꝙ mẽsis apparitionis sit. 27. dierũ fundaẽ super hoc: q2 occultatio luminis lune a sole est duoꝝ dieruz cũ dimidio. Cõtra hoc est Alfraganus: qui dicit: ꝙ aliqñ luna ingrediẽ vno die sub radijs solis: ⁊ scđa die ita egrediẽ: vt appareat: igitur nõ est tm̃ tempus occultationis: sicut dictũ est. s. duorum dierum cum dimidio. Rñdendo ad p^{m} diciẽ sm̃ Gal. 3° de diebus creticis: ꝙ due sunt radices dieruz creticoꝝ. s. rõ: ⁊ experimẽtũ: rõ vult: ꝙ dies cretici sumanẽ 2^{m} aspectus quartarũ mẽsis ꝑagrationis: experimentũ vero vult ꝙ sumanẽ 2^{m} aspectus quartaruz mensis medicinalis: ⁊ huic magis ꝯsentiunt medici: quare negaẽ añs: si sumanẽ vlẽter: diciẽ 2° ꝙ concesso antecedẽte: negaẽ ꝯñia: q2 quarte istoꝝ mensiuz sunt adeo ꝓpinque: vt fere eedẽ sint: q2 nõ dr̃nt: nisi ꝑ horam: vel minus: sed cũ parũ deest: nihil deesse videẽ: quare ⁊c. Ad 2^{m} cum arguiẽ cõtra fundamentũ mensis medicinalis: ꝙ est recte mẽsurare occultationem lune sub radijs solis: ⁊ dictũ est: ꝙ talis occultatio est duoꝝ dierũ cum dimidio: ⁊ ꝑñter mẽsis apparitionis est. 27. dierũ precise: cuz arguiẽ cõtra auctoritate Alfragani: diciẽ: ꝙ de occultatione lune sub radijs solis est magna diuersitas 2^{m} ꝙ cõiunctio fit in nocte: vel in die: ⁊ 2^{m} ꝙ fit in vesperis: vel in matutinis: ⁊ ideo poniẽ triplex tẽpus occultationis. s. maius: minus: ⁊ mediũ: maius est duoꝝ dierũ cum dimidio ꝓpter rõnem dictã: q2. 30. gradibus luna stat sub radijs solis scz. 15. ante solem: ⁊. 15. post: sed hoc tẽpus pertransiẽ a luna in duobus diebus cum dimidio: quare ⁊c. Minus vero tẽpus est vnius diei cum dimidio: vt dixit Alfraganus: ⁊ q2 2^{m} hoc tẽpus aliqñ apparet. Mediũ vero tẽpus est: quod est inter hec duo. s. duo dies: quare pz ad argumentũ: q2 Alfraganus loquiẽ de minori tẽpore: nos vero de maiori: quare ⁊c. Restat grande dubiũ circa hanc mãm. Utrũ dies egritudinum sint scđm. 24. horas cõputandi ad habẽdũ dies creticos: aut minuenda sit vna hora: vel circa in qualibet die. Et arguiẽ: ꝙ nõ debent computari dies egritudinis scđm. 24. horas diei nãlis: p^{o} ꝑ hipp. 3° pronosticoꝝ dicentẽ. Neq3 est cõputari septimanã in cõpleto numero dierũ: nec annis: nec mẽsis: ad quoꝝ formã septimanas tres in viginti dierũ numero terminamus: ⁊ scđm hanc augmẽti rõnem euenit primus periodus in. 20. die: scđs in. 40. ⁊ tertius in. 60. Cõfirmaẽ idem ꝑ aphor. hipp. scđa ꝑticula. Septimã 4ª manifestat alterius ebdomade 8^{a} ꝑn^{m}: ꝯtemplaria rursus. 11. hec enim est 4ª scđe ebdomade ꝯtemplaria rursus. 17. hec eniz est 4^{a} a. 14. ⁊ 7^{a} ab. 11. ex quo pz manifeste ꝙ. 20. est finis tertie ebdomade: ⁊ ꝑñter dies cretica diminuta est in hora a die nãli. Scđo principalẽ arguitur per Gal. 3° de diebus creticis: q2 dies cretici sumendi sunt 2^{m} quartas alicuius mẽsis: q̃m iste quarte insequunẽ aspectus quadratos: ⁊ oppositos lune: sz nõ sunt sumẽde iste quarte 2^{m} quadras mensis peragrationis: q2 tunc. 21. esse ita cretica sicut. 20. nec 2^{m} quadras mensis ꝯiunctionis qui est. 29. dierũ: ⁊. 12 horarum: q2 tunc. 15. esset magis cretica: q̃z. 14. ⁊. 22. esset magis cretica: q̃z. 20. ⁊ q̃z. 21. nec scđm quadras mẽsis apparitionis: q2 tunc. 13. esset ita cretica: sicut. 14. ergo opz ꝯstituere mensem medicinalem: scđm cuius quartas sumamus dies creticos: ⁊ hic mensis erit cõpositus ex mense peragrationis: ⁊ mense apparitionis: vt dictum est corrigendo errorẽ Gal. Et sic saluanẽ oẽs dies cretici: qui minuunẽ a die nãli. Confirmat Gal. idem in p^{to} illius aphor. Septimã 4ª manifestat: q2 si 3ª septimana finiẽ ad viginti dies impossibile est dies creticos tot horas ꝯtinere: quot horas cõtinent dies nãles: quare. In ꝯtrariũ arguiẽ auctoritate Gal. in lib^{o} de febribus ad Glauconẽ: vbi dicit in fine.

fine. Deinde hoc pretermittendũ nõ fuit: quẽadmodum cretici dies debeant cõputari ꝑꝓ crisim cognoscendã: ⁊ subdit: ꝙ dies nãles debent esse. 24. horarũ: ⁊ dies artificiales. 12. horarũ: ⁊ idõ si febris hora tertia diei venerit: debes computare vsqȝ ad tres horas noctis: vt sit dies artificialis. 12. horarũ: ⁊ silr mõ dies: ⁊ noctes egritudinũ cõputare debes: vt nõ magis numerũ dierũ: vel noctiũ attendas q̃ȝ horarũ 2m numerum dierũ cõstituroꝝ: ⁊ ideo si ex hora qua cecidit in egritudinẽ: in triduũ cõputare velis: tunc opȝ: vt cõpleas numerũ. 72. horarũ: que ꝯplent tres dies nãles: silr si amplioris numeri: dies cretici fuerint: cõputandi sunt vt supra demostrauimus: quare pȝ: ꝙ dies creticos cõputat 2m horas dierũ nãlium. Rñdẽdo dicit ꝙ dies cretici nõ sunt cõputandi scðm tot horas: scðȝ quot cõputant dies nãles: cuȝ hoc tñ stat ꝙ dies egritudinũ sunt cõputandi vt dies nãles: ⁊ artificiales ad habendũ: vel ad extrahendũ dies creticos: ⁊ ꝓpterea premittit Gal. ꝙ dies nãles debent cõputari 2m. 24. horas: ⁊ dies artificiales scðȝ. 12. horas: ⁊ ideo subdit cum egritudo incipit 3a hora diei dȝ fieri cõputatio vsqȝ ad tertiã horam noctis: vt habeat dies artificialis: qui est. 12. horarũ: ⁊ dȝ fieri cõputatio vsqȝ ad tertiã horã alterius diei: vt habeat dies nãlis q est. 24. horarũ: ⁊ hoc dixit ad remouendũ errorẽ illoꝝ dicentium: ꝙ qñ egritudo incipit de die: nõ sunt cõputande nisi hore diei: ⁊ qñ incipit de nocte: nõ sunt cõputande nisi hore noctis: quod est falsum: q: debes magis attẽdere ad numerũ horarũ ꝯstituentiũ diẽ nãleȝ: vel artificialem: q̃ȝ ad numerũ horarũ dierũ: vel noctium. hec Gal. intendit: ⁊ subdit. Silr si amplioris numeri fuerint dies cretici: cõputandi sunt: vt supra demõstrauimus: ⁊ p hoc nõ intendit: ꝙ sint cõputandi 2m numerũ horarũ diei nãlis: sed alr: vt demõratuȝ est supra. Ex his pȝ. ꝙ Gal. in de febribus ad Glauconẽ nõ ꝯtradicit Hipp. nec sibi in numero horarum diei cretice: ⁊ hec de febribus sufficiant. Placet addere quinqȝ signa: que significãt crisim futurã posita a Gal. in libo de febribus ad Glauconẽ. Primũ signũ sumit ex morbo. i. ex qualitate morbi. s. ꝯsiderare an morbus sit acutus vel nõ: q: acutus amat crisim: non acutus vero nõ: acutus aũt triplex ẽ. s. acutus simplr: qui terminat in. 14. diebus: vt tertiana vera: acutus valde. i. peracutus terminat in. 7. vel in. 4or. diebus: acutus tropicus: ⁊ terminat supra. 14. s. in. 20. vel vsqȝ ad. 40. vt tertiana notha. Silr morbus: vel ẽ salubris: vel nõ: salubris: in quo apparet digestio: si vero nõ apparet digestio: nõ est salubris. 2m signũ sumit a principio morbi sumendo pñm more Hipp. qui diuidit morbum in pñm statũ: ⁊ declinationẽ: ⁊ sic prima medietas augmẽti se tenet ex parte pñcipij ⁊ scða medietas se tenet ex parte status: si ergo in pño videris aliquaȝ euacuationẽ factã a nã: vel fluxũ sanguinis: vel p fluxum ventris: vel per fluxuȝ vrine vel sudoris: vel vomitus: cum hec fiant nõ precedente digestione p viaȝ synthomatis facta sunt: ⁊ nõ per viã crisis: quare nõ speres in statu debere fieri crisiȝ. si vero in pño nõ fiat aliqua euacuatio a nã: sed potius appareat aliqua digestio: indica in statu futurã crisim. 3m signũ sumit a die cretica. tu scis: ꝙ 7a est cretica: silr. 14. 7. 20. ⁊ sic de alijs vsqȝ ad. 40. si ante diẽ creticã videris infirmũ angustiari: indica crisim futurã in die cretica: ⁊ proprie si ꝓcesserint signa digestionis: si vero videris infirmũ angustiari ante dieȝ nõ creticã: non speres crisim futuram: ⁊ si put fieret: mala erit. Nota: ꝙ si ante diem creticã nõ angustiat: ⁊ fiat tñ crisis in die cretica: ꝙ talis crisis est cum molestia: q: nã facit duo opera. s. separare malum a bono: ⁊ expellere. 4m signũ sumit ex accñtibus diuersarũ partiũ corporis: si eñi dolor in capite: vel pruritus in naribus acciderit: indica fluxum sanguinis ex naribus futurũ: ⁊ si dolorẽ in aure persenserit: aposta futurũ post aures suspicãdũ: ⁊ si rugitũ ventris senserit: crisim futurã per fluxum ventris indica: ⁊ si pruritũ in toto corpore perceperit: indica sudorẽ futurũ: ⁊ si in renibus inflammationẽ persenserit: fluxũ venturũ per vrinã indica. 5m signũ sumit ex cõplexione: etate: nã tẽporis: ⁊ ꝯsuetudinis: in cõplexione sanguinea magis expectat crisis per fluxũ sanguinis: in colerica p secessum: vel p vrinam: vel p sudorẽ: ⁊ scðm diuersitatẽ etatũ diuersam crisim expectare opȝ: ⁊ scðm diuersitatẽ tẽporũ: in vere p sanguinẽ: in estate p colerã: in autũno p meliaȝ: in hyeme p flegma. Et scðȝ ꝯsuetudinẽ diuersificant etiã crises: q: aliqui ꝯsueti sunt habere sepe fluxũ sanguinis: aliqui vero fluxũ vẽtris: ⁊ aliqui sepe sudãt: ⁊ scðm has ꝯsuetudines variant postea crises in egritudinibus: vnde versus.

Signa hec quinqȝ dabunt futuram noscere crisim:
Morbus: ⁊ initium: cretici: synthomata: physis.

Tractatus septimus de apostematibus.

Apostema est tumor preter nãm: quo membra magnitudine exeunt ab eo: quod est 2m nãm. Quatuor sunt cãe eius. s. mãlis: efficiens: formalis: ⁊ finalis. Cã mãlis est duplex. s. in qua: ⁊ est mẽbrum: ⁊ ex qua: ⁊ est humor: ⁊ 2m vtrãqȝ variat cura. sunt aũt humores mã ex qua: ⁊ ventositas: ⁊ aquositas. Causa efficiens est duplex. s. intrinseca: ⁊ extrinseca: intrinseca est duplex scðm duplicẽ moduȝ fiendi: q: si fit apostema per influxionẽ mãe ab altero: quod est vt plurimum est triplex. prima est ex pte influentis: ⁊ mittẽtis: vt totius corporis in plectoria: vel cachochimia: vel ex pte alterius mẽbri. scða ex parte recipientis: quod est debile. tertia ex latitudine venarũ: vel pororum. Si vero aposta fiat per viã paulatine cõgestionis: causa huius est sola debilitas membri: in quo est apostema: aut q: non põt ꝯuertere nutrimentũ: aut nõ põt expellere superfluitates. debilitas vero mẽbri est ex mala cõplexione diuersa: vel equali nãli: vel accidentali: ⁊ vitio humoris est 2m plurimũ: qui est causa oppilationis coarctatõe: vel ex multitudine superfluitatũ: vel ex grossitie: ⁊ viscositate: vel ex regimine ꝓcedens: vel ex nã mẽbri. Causa vero extrinseca est causa primitiua quantũ ad vtrũqȝ modũ. s. malitia regiminis nõ solum in cibo: ⁊ potu: sed etiam in alijs rebus nõ nãlibus: ex quibus maxime sunt motus fortes corporei: ⁊ animales: ⁊ vinũ: ⁊ etiã cause nõ necessarie. s. casus: ꝑcussio: morsus: ⁊ silia. Causa formalis est cõtractio magnitudinis nãlis mẽbri apostemati ad id: quod est preternãm: ⁊ 2m hanc diuidit: q: aut est tumor grandis: vt aposta: aut paruus: vt bothor. i. pustule. Causa finalis est duplex. s. vel quantũ ad finẽ vltimũ: ⁊ sic vel est salubre: vel mortale: aut quantuȝ ad finẽ mediũ: qui est altero sex modoꝝ: q: aut resoluit: aut maturat. i. saniat: aut lapidat: aut putrefit. i. corrumpit: aut subito aperit: ⁊ suffocat: aut ꝑmutat. Melior est resolutio: scða maturatio: mala est apertio

De causis eius.

subita suffocatio deinde corruptio: lapidatio vero
media est: permutatio pōt esse ad bonū ⁊ ad malum.

De signis.

Apostematū extrinsecoꝝ signa sunt manifesta
sensui. s. tumor: ⁊ inflatio: sed apostematuz in-
trinsecoꝝ quedā sunt signa essentialia: que sunt cōia
omnibus. s. grauitas: vel tensio in loco: ⁊ tumor: siue
inflatio: si ad ipsuz cū medio perueniat spūs: vt quia
sunt in stomaco: epate: vel splene: quedā vero sunt si-
gna accñtalia ꝓpter vicinitatē: vel colligantiā: vt te-
nuitas vētris in mirach: extenuatio subita corporis:
grauitas repentina in oculis: ⁊ quedā sunt signa ge-
nerū: nā aliud apostª est calidū: ⁊ aliud frigidū scōm
genus diuidēdo. signa calidi sunt inflāmatio: ⁊ dolor
acutus: siue fortis: ⁊ ꝑdurans: ⁊ rō est qr in eo est nō
solum replō: sed malitia cōplexionis diuerse: ⁊ solō cō
tinuitatis: ideo Hipp. in aphor. dixit. Dolores in la-
teribus: ⁊ pectoribus: aut in alijs ptibus si multū ste-
terint ad discernendū: magnū malum est etiā febris:
si sit ꝓpinquū cordi: ⁊ putrefactio: seu sanies fuerint.
Signa spērū sunt signa mãerũ: nā si est apostª calidū:
⁊ mã sit sanguis: accñtia predicta erunt obtusa: si co-
lera erunt intensa: si adusta intensiora: si vero mã sit
frigida: dolor erit paruus: nec tumor magnus: ⁊ acu-
tus: nec est febris: inquantū hmōi: nisi ꝑ putrefactio-
nem acquirat caliditatē: ⁊ sunt signa flegmatis ⁊ me
lencolie: ⁊ si sensus pōt peruenire ad illud in flegmati
co sentiet frigiditatē: albedinē: ⁊ mollitiez: in melēco
duritiē: ⁊ fuscedinē absqz dolore o[illegible]: in ventoso tēsio
nem resistentē tactui cum dolore. Signa vero sbtoꝝ:
siue causarū mãliũm: si fuerit in mēbro neruoso: erit
dolor acutus: pungitiuus: ⁊ fortis qñqz perducēs ad
spasmū: ⁊ pulsus serrinus. Si vero in mēbro insensi-
bili fit: in eo erit grauitas sine dolore acuto: vel dolor
erit grauatiuus: ⁊ pulsus vndosus: ⁊ signū ꝓprij mē-
bri officialis est nocumentū opationis ipsius: ⁊ signa
distinguētia si sit ꝑ modū influxionis: videbis replō-
nez totius: vel alicuius mēbri mandantis: ⁊ debilita-
tem recipientis. Signa vero per modū cōgestionis:
debilitatio sola mēbri apostemati erit cū priuatione
predictoꝝ: ⁊ si sit in fieri: videbis augeri tumorē: ⁊ ac-
cidentia: si vero facta est: tumor ꝑmanebit in esse suo:
⁊ dolor: ⁊ febris augebit. Signa vero tēporū apostˡⁱˢ
sunt triplr: aut penes essentiā: aut penes accñtia: aut
penes signa digōnis ⁊ indigōnis. Penes eēntiā: qr in
pnͦ incipit tumescere mēbrum: deinde augetꝛ: deinde
stat: deinde minuitꝛ: ⁊ resoluitꝛ: si dz eē salubre. Penes
vero accñtia: illa erūt in pnͦ leuia: in augᵗͦ augmēta
buntꝛ: in statu vltimantꝛ: ⁊ in declinatione remittuntꝛ:
donec cessent: i salubri dico: si vero mortale sit: stabūt
in acumine suo: donec extinguant. Penes digestionē
vero: ⁊ indigestionē signa: eius tēpora cognoscuntur
sic: nā si incipiet maturari: videbis duritiez minui: ⁊
dolorem: ⁊ febrem augeri: si fuerint: vel infingere si nō
fuerītꝛ: deinde vltimari: qñ digestio: ⁊ maturatio fue-
rit cōpleta: ⁊ virulētia egreditꝛ: si nō sit sub cute cela-
tum: sed in oculis: naribus: labijs: pleura: ⁊ similibꝫ:
vltimo cum cōpleta est minui. Signa vero termina-
tionis sunt diuersa 2ᵐ diuersitatē terminationū: si re
soluitꝛ fit remissio doloris: grauitatis: ⁊ febris: ⁊ alioꝝ
accñtiuz. Signa maturationis: siue saniationis sunt
pulsatio: augmētatio doloris: ⁊ febris: sed qñ facta est
maturatio: fit diminutio illoruz. Signa eruptionis
sunt rigor: diminutio grauitatis: ⁊ doloris: ⁊ egressio
puris: ⁊ signa bone saniei sunt: vt sit alba: lenis: ⁊ eq̄-
lis: ⁊ malo carens odore: ⁊ si eͦ̄ est: mala est. Signa
ꝯuersionis in lapidē diminutio doloris: ⁊ febris: dio
cum duritie. Signa corruptionis ferentis sunt muta
tio coloris mēbri ad liuiditatē: vel nigredinē: ⁊ exeū-
tium fetor. Signa subite apertionis sunt subita mu-
tatio grauedinis: ⁊ doloris: ⁊ ꝑmutatio puris ad mē-
brum ꝓpinquū: ⁊ qñqz exitus puris: ⁊ sanguinis. Si
gna permutationis sunt diuersa 2ᵐ diuersam ꝑmuta
tionē: nā si permutatio fit ab interioribus ad exterio
ra: alleuiatio fit oīum accñtium: eͦ̄ vero fit aggraua-
tio. Inquit Hipp. herysipilaz interius extra ꝯuerti:
bonū: exterius vero intus malum: aut fit permutatio
de nobili ad ignobile: vt de pͥncipali ad emunctoriū:
aut econtra: aut de minus nobili ad magis nobile: vt
de pleura ad pulmonē: aut de pulmone ad cor: aut de
superioris ad inferius: aut eͦ̄: si pͦ modo fit alleuiatio
febris: ⁊ doloris: ⁊ alioꝝ accñtium: si 2ͦ modo: signa
ꝯtraria erunt: ⁊ malitia anhelitus: ⁊ pulsus diuersi-
tas: si a superiori ad inferius: si a cerebro ad cor: tunc
deteriora signa erunt: si ad minus nobile: meliora si-
gna. ⁊ hec de signis.

De cura apostematis in vniuersali.

Curatio apostematis est duplex gñalis: ⁊ specia-
lis. Gñalis curatio est euacuatio: qr egritudi-
nes: que ex plenitudine fiunt euacuatio sanat. Eua-
cuatio vero aliqñ fit a parte apostᵗᵃ sola. s. qñ apostª
est factū: ⁊ fit ꝑ extractū solum. s. duplr aut per diafo
resim. i. per resoluentia: aut ꝑ digerentia: siue matu-
rantia. s. preparantia ad apertionē: si vero nondum
factū est: sed fiens est: opz: vt precedat preuisio: ⁊ ab-
scissio cause antecedentis: efficientis: deinde sequatur
cura apostematis facti: seu euacuatio iam mãe influ-
xe: ⁊ sic curatio apostematis ꝯsistit in 4ᵒʳ intentioni-
bus: pͦ in abscissione cause añtis: 2ͦ in abscissione ma
terie influxe iam: ⁊ colate: 3ͦ in regimine vite: 4ͦ in
correctione accñtium. Abscissio cause añtis si fiat ꝑ
modum influxionis: pͦ fit cū euacuatione totius cor-
poris: vel mēbri influētis ꝓuenienti: ⁊ cū diriuatione
ad ꝯtrariū: qr vel ē repletio totius: vel alterius ptis.
Euacuatio aūt fiet duplr scōm duplicē modū reple-
tionis: aut enim est plectoria: aut cachochimia: si ple-
ctoria. euacuatio fit cum flobothª in ꝯtraria pte: ⁊ in
ieiuno: si cum febre sit: alr nō: si vero est cachochimia:
farmatia appropriata euacuabitꝛ. 2ͦ cum stringētibꝫ
venas medias: atqz ductus: fit aūt illud cum stiptī-
cis applicatis. s. in venis intermedijs: ⁊ 3ͦ fit cum cō-
fortantibus mēbruz ne recipiat: qualia sunt stiptica
farmaca sbam eius adiuuantia: ⁊ adequantia cōple-
xionē eius cum caliditate: vel frigiditate: prout di-
scrasia exigit: vel ꝓprietate: ⁊ cum sedantibus dolorē
eius: atqz calorē. Et cōdisi cū acero ꝓhibent apostª
in pnͦ. Si vero apostema fit ꝑ modum congestionis:
curabitꝛ cum ꝯfortatione ex adequātibus cōplexionē
ipsius mēbri apostemati ⁊ vnientibus sbam eius: ne
mãz generet: qm̄ causa añs interior est cōplexio vlis:
⁊ nō humoralis: vel exterior primitiua: nisi repletio
precedens sit in eius debilitate: quo casu opz premit-
tere euacuationē. Si vero apostema fiat ꝑ modū in-
fluxionis: cōplebitꝛ curatione duplr. s. ꝑ recursum: ⁊ ꝑ
extractum: ꝑ recursum triplr: ꝑ pulsum: ꝑ tractuz: ⁊
ꝑ transmissum: ⁊ his modis tm̄ reccurret. Si vero ꝑ
modum

modum congestionis factum est complebitur similiter: licet per extractum de patiente magis: ⁊ p pulsum minus. Pulsus cuꝫ repcussiuis frigidis: ⁊ stipticis: talia enim repercussiua competunt in principio omnis apostematis facti p modum influxionis: licet fallat rõne materie: quia frigida: grossa: ⁊ viscosa: vel quia venenosa: vel quia membrum apostematum est emunctoriuꝫ alicuius membri principalis. Tractus autem fit cum fricationibus: ligaturis: ⁊ pressionibꝰ dolorosis: ventosis in partibus illi oppositis: ⁊ remotis: fit quoqꝫ flobotomus venarũ lingue in squinãtia: ⁊ saphene in apostemate matricis: vesice: ⁊ renum. Transmissus vero completur cum applicatione medicinarum stipticãtium super ipsum: sic enim mã fluẽs repellit: ⁊ q̃ fluxa est recurrit ad partes circũiacẽtes. Extractus de parte patiẽte fit dupl'r. s. insensibil'r p diaforetica: ⁊ sensibil'r p sectionẽ: vbi mã nõ sit grossa: quare tũc pcedere oꝫ maturatio: vt mollificatio resolõnẽ faciens: ⁊ post maturationẽ: siue saniationẽ oꝫ sequi aprio: deinde mundificatio sanici: deinde incarnatio: ⁊ ꝯsolidatio vlceris: vltº sigillatio: siue cicatrizatio. Regimẽ vero fit in debita administratione sex rerũ nõ nãlium: q̃ dñr cause primitiue: tunc recte administrent': vt ꝯfortent' v̈tutes mẽbroꝝ: digestiua: retentiua: attractiua: ⁊ expulsiua: ⁊ sit dieta subtilis. Correctio accidẽtiũ: maxĩe doloris dicta est supra ⁊ maxime consistit in alteratione contraria rei facienti dolorem: ⁊ quia calida est talis res: cum frigidis fit: non excessiue.

¶ De cura flegmonis. i. apostematis sanguinei.

Apostema sanguinis vel fit ex puro sanguine: vel mixto alteri humori: si ex puro sanguine: vel grosso: vel subtili: si ex sanguine: grosso vel nãli: ⁊ dr̃ flegmon: vel adusto: ⁊ dr̃ antrax: vel carbũculus: si ex subtili: vel nãli: ⁊ dr̃ furunculus: vel spina: vel adusto: ⁊ dr̃ carbo: vel ignis ꝑsicus: si v̊o ex sanguine mixto alteri humori: vel colere: ⁊ dr̃ pãnaritius: vel malũ pini: vel flegmati salso: ⁊ dr̃ sere: vel melie: ⁊ dr̃ vena egrediẽdi. Si flegmon fit a cã primitiua: aut corpus est vacuũ: ⁊ purgatũ: ⁊ tunc cura est cũ extractione materie de loco: ⁊ hoc fit cuꝫ mollitiuis: ⁊ resolutiuis: fiat ḡ hoc empl'uꝫ. ℞ farine tritici: ⁊ decoquat' in aqua cõi: ⁊ cũ oleo cõi fiat empl'um: mollificatiuũ est rõne olei: qđ est calidũ: ⁊ humidũ: ⁊ resolutiuũ rõne farine tritici: q̃ est calida. Aliud: ℞ mucilaginis althee: fenugreci: sem. lini añ vnc. ij. olei veteris: adipis galline: olei lilioꝝ: ⁊ camomille añ. ⁊ parũ butyri: cũ cera fiat vnguẽtũ hoc est mollitiuũ: ⁊ resolutiuũ: vt dicit Auic. ⁊ si mã fuerit multa scarificatio excusat laborem in resoluẽdo: q: euacuat materiã p parte. Aut corpus est repletũ: tunc nõ tangat' locus cum mollitiuis: q: plus de mã traheret' ad locũ: sed pº facias flobothm̃: ⁊ solutionem ventris ſm dñium humoris: deinde appone mollitiua: ⁊ in isto repercussiua fortia non ꝯueniũt: sed leuia: ⁊ ꝯfortatiua: ⁊ forte nõ sup locum: ⁊ in ꝯtusione empl'a data ꝯueniunt facta purgatione: ⁊ tũc nõ ꝯueniunt repcussiua. Si flegmon fuerit a cã añte: aliter est purgatio: ⁊ hꝫ quatuor intẽtiones. Prima est regimen vite. Scđa materiã añtem purgare. Tertia ꝯiunctã remouere. Quarta accidẽtia corrigere. Prima cõpletur cũ debita administratione sex rerũ nõ naturaliũ vertentiũ se ad frigidũ: ⁊ siccum: aer sit frigidus: ⁊ siccus: cibaria sint leuia: declinantia ad frigiditatẽ: pauci nutrimẽti: vt lactuca: ⁊ spinachia: lentes: ⁊ rizũ: vinũ eius lymphatum: ⁊ sit etiã granatoꝝ: si fuerit febris vtatur ptisana. Secunda intẽtio cõplet' cum floborhª: ⁊ solutione ventris: in pñº fiat floborhª ex cõtrario p vnã diametrũ: si aũt flegmon sit in statu fac floborhm̃ de eodẽ loco: ⁊ fiat farmacũ cum vnc. j. cassie: ⁊ electuarij de psilio: ⁊ cõfectionis hamech añ ʒ. j. q: colerã: ⁊ melãm euacuat: ⁊ sanguinẽ mundificat. Tertia intẽtio cõpletur cum repcussione. s. in pñº exceptis sex casibus: pmus est si mã est in emũctorio: scđs est si mã est venenosa: tertius sit mã fuerit expulsa p viam crisis: quartus si locus fuerit ꝯtusus: qntus si corpus fuerit plenũ non purgatũ: sextus si mã fuerit multa: ⁊ viscosa. Repcussiuũ Gal. 2º ad Glauconẽ ℞ aque: aceti in forma potabili: mixte calefiat: ⁊ cũ spongia exprimat': ⁊ sup locum ponat': ⁊ liget' linitiuũ. Aliud ad ideꝫ Auic. ℞ succi sempuiue lib. j. vini acerbi grossi lib. j. farine ordei vnc. ij. s. corticũ granatoꝝ: sumach puluerizatoꝝ añ vnc. j. coquant': ⁊ incorporent' adinuicẽ cũ oleo: ⁊ fiat linimẽtũ: ⁊ sup locũ ponat'. In augmẽto: ℞ olei rosati: ⁊ boli armeni misceant': ⁊ ponant' sup locum: ista sunt pcussiua: ⁊ resolutiua. Aliud ſm Auic. ℞ folioꝝ malue. m. j. absynthij: rosarũ añ vnc. s. farine ordei vnc. j. olei camomillini vnc. j. coquant': ⁊ pistent': ⁊ fiat empl'um. In statu vero: ℞ folioꝝ malue pitarie añ. m. j. furfuris partẽ. j. aneti: fenugreci añ vnc. s. camomille quartũ. j. pistent' oĩa: ⁊ coquant': ⁊ fiat emplastrũ. Aliud Gal' therapeutica: ℞ medulle panis frumẽti lib. j. infundant' in aqua feruẽti: ⁊ exprimat' aqua: mellis quãtũ sufficit: ⁊ misceat': ⁊ fiat empl'um. In declinatione v̊o: ℞ sumach: balaustiaꝝ: nitri rosati añ. m. s. bulliãt in vino: ⁊ cũ stuppa: aut filice balneet' locus: ⁊ lꝫ' i declinatiõe frigida: ⁊ sicca ꝯueniãt: ⁊ etiã calida: ⁊ sicca ꝯueniũt: ⁊ si accidit q̄ mã nõ possit resolui: sꝫ firmet': valet hoc de mẽte Gal. ℞ farine fenugreci aq̃ rosate olei cõis: bulliãt: ⁊ addat' paꝝ croci: ⁊ fiat empl'um. Aliud Gal. ℞ mucilaginis ficuũ: corticis radicũ maluauisci lib. j. farine frumẽti lib. s. misceat' simul: ⁊ fiat empl'uꝫ: ⁊ si nõ apit' de se: apiat' cum sagittella: vel cũ alia medicina apitiua: ⁊ mũdificet' locus cũ vnguẽto apl'oꝝ: ⁊ incarnet' cũ basilicone: ⁊ ꝯsolidet' cũ vnguẽto de minio: cuius hec est ℞ta. ℞ minij ʒ. j. olei de mirto: vel rosati ʒ. ij. misceant' oĩa in cacciola: ⁊ bulliãt ad ignẽ cum paruo: ⁊ lento igne vsqꝫ ad consumptionem olei: ⁊ misci cum spatula: vt induretur: ⁊ fiat vnguentum aliqualiter durũ: hoc fortiter sigillat. Quarta intentio est correctio accidentium: ⁊ maxime doloris: hoc mitigat doloreꝫ in principio: ⁊ in augmẽto: ⁊ remouet malã complexionẽ: ⁊ dilatat poros. ℞ farine ordei vnc. j. malue. m. j. coquantur in aqua cum oleo rosato: ⁊ fiat emplastrũ super locum. Aliud mitigatiuũ doloris. ℞ farine fenugreci: sem. lini foliorum camomille: pinguedinis galline añ vnc. ij. misceantur: ⁊ bulliant: ⁊ postea incorporentur cũ oleo de aneto: ⁊ camomille: ⁊ fiat emplastrum. Aliud ad idem: ℞ olei rosati: ⁊ cum vitellis ouorum misce. Aliud ad idem: ℞ maluam coqueꝫ in aqua: ⁊ misce cum furfure: ⁊ oleo violato: ⁊ bulliant: ⁊ adde parũ croci: quia Auicẽna dicit: q̄ crocus mitigat dolorem. Diascorides dixit. Agrimonia contrita cum assungia: ⁊ applicata: mire dolori subuenit.

¶De antrace: vel carbunculo: que fiunt a sanguine grosso adusto.

DE cura antracis: ⁊ carbunculi: q̄ fiunt ex sanguine grosso adusto: nā antrax ē apostema: paruum: seu borboꝛ fraudolentū: ⁊ venenosum cōburēs: ⁊ corrūpens particulā: cui accidit vlcerando: ⁊ reliquas inflāmando: ⁊ vlterius corrodendo petens antrum. i. absconsum corporis: ⁊ ꝓprie cora ꝓprietate venenositatis: debilitatē opatur: pulsus tremorem: ⁊ syncopim: deinde occidit. Carbūculus autē est spēs eius: sed minoris malitie ꝓpter liquores admixtos obtundētes acuitatē: ⁊ causa eius est sanguis malus: quia adustus ex adustione acquisiuit malitiā: ⁊ grossitiem: ⁊ qn̄q3 citrinitatē: ⁊ viriditatē: ⁊ qn̄q3 nigredinem. Curatio cōplet cum quinq3 rebus: primo cū euacuatione repletionis cōis. s. cum floborbᵃ a principio si ꝯditiones aderint: scđo cum euacuatione materie apostematis cū scarificatione ꝓfunda pp grossitiem: vt trahat extra mā: ⁊ cum cauterizatione vlceris escarosi: ⁊ cauterizabis cum causticis farmacis: sicut ex vitriolo: ex limatura eris adusti: arsenico: calce: ⁊ sandaraca simul mixtis: q2 cōburit simile igni: ⁊ aliquādo cu3 ferro ignito supimmisso: q2 talis cauterizatio trahit materiā venenosam extra: tertio in correctione accidentiū. s. q remittat ⁊ extinguat feruorem: ⁊ ardentē dolorē. Remittit autē cum farmaco dulci qđ fit ex pane clybanaceo: ⁊ vino acetoso: vl arnaglosse succo: vel decocta lenticula cum pane in aceto: ⁊ circa ip̄m cum farina orobi mixta oximelli: ⁊ non sup vlcus: quarto in regimine vite: minuat cibus: ⁊ potus: ⁊ sit ex frigidis: ⁊ humidis parū nutriētibꝰ: vt chist ordei: ⁊ vinū granatoꝝ ⁊ paꝝ dormiat. quinta intētio est in cura vlceris maligni: de qua dr̄ infra. ¶Medicamen efficax in principio antracis: cu3 apparuerit nigrū mortificans ip̄m. ℞ vitellum oui: ⁊ cum sale trito compone: ⁊ pones sup periam: ⁊ ponatur vna post aliā supra apostema: ⁊ sint .12. petie.

¶De spina: vel forunculo: qui fit a sanguine subtili naturali.

DE cura spine. Spina fit a sanguine nāli subtili: qui trāsit ad partes subcutaneas: ⁊ nō remanet in carne. Signa: est doloris acuti pungitiui: ad modum punctionis spine: ⁊ ꝓpterea spina dr̄: sine pulsatione est: ⁊ color rubeus: alij dicunt clauū: aliqui furtū culum. Cura eius est sicut cura flegmonis carnei: sed cum minoribꝰ euacuationibus: q2 loco floborbomie fiat ventosatio in dorso: ⁊ loco farmacie: administret cassia. scđo cum euacuatione materie faciētis pustulam: ⁊ primo in pn̄ᵒ cu3 repellentibus vsq3 ad tertiū diē: ⁊ attrahētibꝰ a remotis: deinde cū resoluētibus. Q2 si nō resoluit: quod raro accidit: maturet: ⁊ si difficulter veniat ad pus: ⁊ caliditas eius est grauis floborboma venā: que imbibit ip̄m: deinde ventosa locum: ⁊ nō agas illud in principio: qm̄ egredietur sanguis humidioꝛ virulentus: ⁊ retinebit grossus: ⁊ fiet vlcus durū: ⁊ cum maturat: ⁊ non aperit: pfora cum medicinis: aut cum ferro: ⁊ de repcussiuis ꝯuenientibus est oleum rosatū cum aceto: ⁊ lacte. Ex resoluētibus ꝯuenientibus est emplastrū de passulis cum melle: ⁊ floribus camomille: ⁊ baurach: ⁊ de maturantibus ꝯueniens est frumentū masticatū: emplastratū: ⁊ ficus: ⁊ passe cum melle: ⁊ silia: ⁊ ex rūpentibus bonū est emplastrū: qđ fit ex semine lini: fimo columbino: ⁊ fermento: tertio cum ordine dicta: quarto cum correctione accidentiū. s. doloris: ⁊ alioꝝ: si op3. Inquit Diascorides fermentum de farina frumenti: quando decoquitur cū sale maturat clauos: ⁊ aperit eos: ⁊ similiter nasturtium emplastratum.

¶De carbone: ⁊ igne persico: qui fit a sanguine subtili adusto.

AStautē carbo: ⁊ ignis psicus de apostematibꝰ paruis: ⁊ venenosis: ad quātitatem lupini: ⁊ fit ex sanguine subtili adusto: sicut qn̄q3 in pestilētia accidit: hoc antecedit pruritus: coloꝛ ē niger: vt carbo: aliqn̄ rubeus: vel citrinus: qn̄q3 viridis: ⁊ qn̄ colera dominat melancolie in tali adustione dr̄ ignis persicus: ⁊ cōburit supficiē: ⁊ corrodit eam: cum vero melancolia dn̄at colere: coloꝛ erit niger ad modū carbonis: ⁊ eius combustio: est ꝓfundioꝛ: ⁊ non tm̄ in cute. Pro cura: est ꝓpinqua cure carbunculi cum euacuatione vl̄i ꝑcedente. s. cum floborbᵃ prout tolerat virtus: ⁊ etas: ⁊ cū euacuatione partis apostemose: ⁊ materie inameate: ⁊ cōplet euacuatio partis apostemose cū scalpellatione ꝓfunda: donec egrediat sanguis malus venenosus: q2 mā est ꝓfunda: deinde cū administratione medicinarū repcutientiū: ne materia venenosa pellat ad interiora: ideo administrat medicamen exsiccatiuū: in quo est infrigidatio: ⁊ resolō cu3 caliditate tempata: qualia sunt: q̄ dicta sunt: vt arnaglossa emplāta: ⁊ galle cū aceto vini decocte: ⁊ lentes cum pane qd furfuris habente: ⁊ cū regimine vite: ⁊ cum correctione accidentiū. Emplm̄ ꝯueniēs: ⁊ efficax. ℞ granata acetosa integra: ⁊ infundantur: ⁊ coquant cum aceto: donec dissoluant: deinde terant: ⁊ ponant sup pannū: ⁊ superponant. ¶Medicina cōueniens in pn̄ᵒ cum nōdum vlceratū est. ℞ accatie: dragganti: opij: corticū granati ana ℥. j. floris eris ℥. j. seminis iusquiami albi ℥. ß. ꝯfice cū vino. ¶Medicamē cōueniēs huic: qn̄ vlceratus est. Trocisci. iiij. ⁊ exdra cum vino dulci: ⁊ rob. Op3 subuenire partibꝰ adiacētibus loco cōbustionis: ne putrefiāt: ⁊ corrūpant cu3 bolo armeno: ⁊ aceto supinunctis. Cum vō qescit inflāmatio: ⁊ remanēt vlcera: curet cum emplō de merda sengi: ⁊ emplastro đ diabutyro: ⁊ nux antiqua vnctuosa est conueniens igni persico in hac hora ⁊c.

¶De pannaritio: qui dicitur male de pino: qui fit a sanguine mixto colere.

PAnnatitius est apostᵃ ex sanguine colerico. s. ex sanguine mixto colere: fit in circuitu vnguiū: ⁊ perducit ad casu3 vnguis: ⁊ qn̄q3 ad corrosionē digiti: est ardēs dolorē inferēs ⁊ pulsans: ex q̄ plurimū accidit febris: ⁊ doloꝛ pertingit vsq3 ad ascellas. Cura eius ꝯsistit quatuoꝛ rebus. primo in euacuatione vl̄i sc3 cum floborbᵃ. scđo in regimine vite ad frigidū: ⁊ humidū. tertio in correctione accidētiū: applicando remedia particularia cū sedātibus dolorē: ⁊ partim cum extinguētibus calorē: ⁊ pulsu3 cū apocrusticis: ⁊ primo in pn̄ᵒ cū submersione digiti in aceto calō: vt iussit Galē. 4ᵒ in maturatione: ⁊ resolutione: ⁊ iđ fiat emplū3 de cāphora: aut de mucilagine psilij cū aceto deinde si expedit pp dolorē cū epithimare sup digito ex aceto: ⁊ opio dissoluto in eo. Q2 si pulsus vehemēs fuerit ꝑdicta medicamina p diē integrū approximētur: deinde aliqđ emplū3 dictū in cura flegmonis administret: donec ad suppurōnē veniat: deinde apiat: ⁊ qđ in eo ptinet: educat ꝓprie cum emplō ex farina lupinoꝝ

lupinoꝝ cum melle: deinde rege cū curātibus vulnera: ⁊ ꝓprie cum aloe: deinde cum vnguēto de cerusa: ⁊ sarcocola: ⁊ superponat̄ pānus madefactus in fine. Emplastrū mirabile: qḋ sanat hoc apostema: vt sepe experti sumus. ℞ succi apij: succi solatri: an̄ vnc. iij. pinguedinis veteris porci: fac bullire ad lentū ignē per quartā partē hore: postea adde cere albe vnc. s. ⁊ remoue ab igne.

¶ De sere: qui est a sanguine mixto flegmati.

Sere pustula parua est lata sicut vesica tēdens ad aliqualē rubedinē: ⁊ feridū pruritū: ⁊ angustiam: ⁊ venit subito ſm plurimū: ⁊ accidit vt currat ex ea humiditas: q̄ forte ē sanguinea: ⁊ eius causa est vapor calidus eleuatus in corpore subito: aut ex sanguine colerico: aut flegmate salso: ⁊ in brachio fit ſm plurimū: ⁊ sanguinea est vehementioris rubedinis: ⁊ caliditatis vehementioris aptionis: ⁊ flegmatica est minor in oībus illis. Cura eius ↄsistit in quatuor rebus. Primo in euacuatione cause an̄tis cū floborhª si sanguis fit vincens: deinde ↄiter cum solutione colere si tolerat virtus. Scḋo ↄsistit in maturatione: ⁊ resolutione cause ↄiuncte approximādo resoluētia tēperata humida: ⁊ saniantia: si expedit. Tertio ↄsistit in regimine vite. s. vt regat̄ cum cibis frigidis: acetosis: ⁊ abstersiuis. Quarto ↄsistit in correctione accidētium: maxime in sedatione inflāmationis cū tamariscis de aqua fructuū: ⁊ de infusione crysomilloꝝ: ⁊ succo duoꝝ granatorū expressoꝝ cum pulpis suis in quātitate lib. s. aut cum succo granati acetosi: ⁊ infusio sumach est ex ijs: que sedant: cum sumūtur in potu ℥. iij. ⁊ detur in sirupo de nuce: in die multotiens: est enim ex ijs que multum conferunt.

¶ De vena egrediendi: q̄ fit a sanguine mixto melic.

Est autē vena apostema sanguinis ex cōmixtione. s. melācolie: ↄtingit enim qn̄qz: vt super aliquā particulā corporis supueniat quidā feruor: qui dicit̄ vesica: vel ampulla: deinde rumpit̄: ⁊ egredit̄ quoddā rubeū decliue ad nigrū: deinde ꝓlongari nō cessat: ⁊ hoc apostema dr̄ vena: ⁊ forsassē est eius motus ↄtinuus sub cute: ac si esset nālis. Extimāt quidā ꝙ sit ramus vili nerui ꝓp vehementiā grossitudinis: ⁊ extensionis: ⁊ plurimū quidē accidit ī cruribus: ⁊ causa eius est sanguis malus melancolicus: aut flegmaticus adustus cū vehemētia siccitatis cōplexiōis. Cura eius ↄsistit in quatuor rebus. primo in abscissione cause materie an̄tis cū floborhª opposite partis: ⁊ cum mundificatione sanguinis cū medicinis ex mirabolanis: epithimo: fumoterre: polipodio educentibus humores adustos. scḋo cū euacuatione materie cōiuncte cum appositione sanguisugarū sup locum: deinde cū repercussiuis frigidis notis: non tn̄ talia frigida sup vlcus ponant̄: sed circa ipsum: ꝙ si nō resoluatur: sanies: deinde aperiat: ⁊ mundificet̄: ⁊ regat̄ cura vlcerū. tertio cum regimine vite tam in dieta administrādo cibos frigidos: ⁊ humectatiuos: q̄z in alijs sex rebus non nālibus corrigendo aerem regionis: in quo accidit: ꝑducendo ipz ad frigidū: ⁊ humidum: ⁊ rectificādo aquas: ⁊ alias res nō nāles. quarto cum correctione accidentium. Cum ergo ampulla rumpitur: ⁊ vena: oportet in die prima vt bibat ℥. s. de aloe: ⁊ secunda die ℥. j. ⁊ tertia die ℥. ij. ⁊ locus eius epithimetur cum aloe: ex hoc enim nocumentum omnino deletur.

¶ De apostemate colerico: ⁊ primo de herysipilla: que est a colera naturali.

Apostema colericū vel fit a colera nāli: ⁊ dicit̄ herysipilla: vl̄ fit a colera adusta ⁊ dr̄ formica. Herysipilla differt a flegmone primo: q2 a flegmone maior fit tumor: ⁊ minor calor: hic econtra maior calor: ⁊ minor tumor. scḋo differunt in mā: quia in flegmone sanguis peccat: in herysipilla vero colera. tertio differūt in loco: q2 flegmon est intus in carne: in musculo: herysipilla vero in cute: q2 subtilitate sua pertransit carnē: ⁊ venit ad cutē: differunt ēt in accidentibus: q2 in flegmone cutis rubea est cū pulsu: in herysipilla vero cutis citrina est sine pulsu. Herysipilla variat̄ dupl̄r: quia vel est sine vlcere: vel cum vlcere: primā herpetē vocat Gal̄. secūdā herpestiomenum. herysipilla est sine pulsu: quia nō est profundo: nec cum arteria. Cura est quatuor res. Prima est abscissio cause an̄tis. Scḋa euacuatio cause ↄiūcte. Tertia ordo regiminis. Quarta correctio accidentium. Primo in euacuatione cause an̄tis ↄuenit herysipilla cum flegmone: simil̄r ↄuenit in infrigidatione: sz differt in quātitate euacuationis: ⁊ infrigidationis: quia in herysipilla maior infrigidatio: ⁊ minor euacuatio sanguinis ↄuenit: ecōtra ī flegmōe maior euacuatio sanguinis: ⁊ minor infrigidatio. Scḋo euacuatio cause cōiuncte. s. partis herysipillate dupl̄r fit: pª per apocrustica. i. per repellētia ad partes alias: 2º per diaforetica. i. resoluētia: quare indiget infrigidantibus: ⁊ repercussiuis fortioribus: q̄z in flegmone: ⁊ vti talibus repercussiuis piculosū esset: nisi ꝓcessisset euacuatio cause an̄tis: nec ēt diaforesis fieri posset: q2 dicit Gal̄. plenū corpus nō recipit qḋ impellit̄: quare premittendū est colagogū sicut in flegmone florothª deinde ad euacuationē partis herysipillate. s. col̄e in cute collecte deueniendū est: ⁊ postea cū repercussiuis fortioribus: q̄z in flegmone: quales sunt lactuce: semꝑuiue: portulace: lēticule: aq̄: mucilaginis psilij: iusquiami: virga pastoris. Emplastrū cū ſbā vel succis hoꝝ: ⁊ cū remanet aliqd grossioris partis: opz diaforeticis vti: qn̄ feruor iam abiuit: qualia sunt tēꝑata in caliditate: ⁊ humiditate: vt ordeacea farina: ⁊ croco: ⁊ plures medicine sunt ad excoriationem: deinde curetur cū eo: in quo est resolu̇o fortis cū infrigidatione: quale est hoc. ℞ lacce veteris aduste nō lote ℥. xv. scorie ferri: plūbi an̄. ℥. viiij. sepi caprini veteris abluti cum aqua ℥. xv. olei mirthi ℥. v. ⁊ vtatur. Aliud lenitiuū leuius illo: ℞ scorie plūbi ℥. x. succi sicle ℥. ij. olei: ⁊ cere quāto sufficit. tertia intētio est ordinatio regiminis ad frigidū: ⁊ humidū. ℞ scorie plumbi in vino pontico bullite: ⁊ misce cū folijs sicle: ⁊ cū eo euaporetur. quarta intentio est curatio accidentiū. s. doloris: ⁊ inflāmationis. Vlcerationis corriges ꝓ desicatiuis: ⁊ emplastrando ordeaceam farinam: ⁊ excoriationem medicabis cum vnguento de cerusa.

¶ De formica: que est colera adusta.

Formica est apostª cutis collectū ex col̄a adusta: incipiēs vna: vel plures cū punctione ad modū ꝓ̄punctionis formice: ⁊ ꝓp hoc formica dr̄: q̄re fit apostª paruū: ⁊ ambulat: ⁊ qn̄qz vlcerat: ⁊ fit vlcꝰ putridū: ⁊ qn̄qz resoluit̄: cū est subtile: ⁊ est vesicās tn̄ separās ⁊ excorians: ⁊ quedā eius est miliaris: eo: ꝙ habz plures paruas similes milij: ⁊ ē spēs formice. Signa sūt: parua est ⁊ citrina cum inflāmatione habens radicē

laram: ⁊ ꝓpter hoc dicitur miliaris. Cura cõsistit in
quatuor rebus: sicut cura herysipille. s. in euacuatio/
ne totius: in euacuatione ptis: ⁊ ī alteratione: ⁊ infri
gidatiõe: regimine vite: ⁊ correctiõe accidẽtiũ. Pri/
ma intẽtio est euacuatio cum colagogo euacuãte co/
leram adustã: qualis est aqua casei. i. serum cũ folicu/
lis sene: ⁊ fumoterre ⁊ similibus cũ additione scamo
nee. Scḋa intẽtio est circa partẽ apostematã admini
strare repellentia dicta in herysipilla: nisi corrosiua:
quia tunc humida nocent: ꝫ frigida sint: sꝫ̄ diafore/
tica: quare opꝫ: vt administres ea: in qbus est stiptici
tas cũ frigiditate: ⁊ caliditate parua: vt est rubꝰ: lin/
gua cans: isolatrũ: lentes: plãtago. Tertia intẽtio in
regimine vite est administrare sauich ordei: corticẽ
granati: ⁊ ramos vitis. Cum vero fuerit corrosio sup
eam: misce cũ infrigidãtibus aliqd mellis: aut farine
thuris cũ aceto: ⁊ aqua: ⁊ stercus ouinũ cum aceto: ⁊
ficus cũ assungia porcina supposita nõ sinit illam di/
latari: cũ vero terminabit̃ corrosio: tunc administra
trociscos andaron cũ vino stiptico: aut cũ aceto com
mixto cũ succo cucumeris asinini: ⁊ sal: ⁊ fel hirci: ⁊
ruta cũ thure: ⁊ piper nigrũ cũ vrina pueroꝝ. Illius
autẽ formice: que pura est: cura: ⁊ destructio est cũ in/
tromissione in balneũ multe aque: qm̃ nocet ei aer:
deinde egrediat̃ velociter ⁊ inungat̃ cũ oleo rosato: ⁊
aqua rosata. Eius vero: q̃ miliaris est: sit̃ is est huic
verũ cum eius colagogo sit virtus farmaci educẽtis
flegma sicut turbith: ⁊ educẽtis melãcoliã: sicut epi/
thimũ: ⁊ sit̃ ia: qm̃ necesse est illic melãcoliã: ⁊ flegma
esse mixta colere ꝑꝑ grossitiẽ eius: deinde sumant̃ gal
le: ⁊ fructus tamarisci: ⁊ cortices ḡnati: ⁊ boli arme/
ni an̄. ⁊ aggregent̃ oĩa cum aceto: ⁊ aqua rosata tali
mixtione: ne mordeant: ⁊ liniant̃ desup cum peria: ⁊
lac dulce vehemẽter conueniens est huic egritudini.
Cũqꝫ transit ꝑn^m tunc curet̃ cum medicinis ex capi
te piscis adusti cũ vino pontico: ⁊ fortius illo est qñ
exsiccatio vltima est necessaria: ⁊ sumant̃ folia alliȷ̃ se
geregi: ⁊ ponant̃ in eis calidis: ⁊ administrent̃: ⁊ for/
tius hoc est: vt sumat̃ flos eris: ⁊ sulphur citrinũ adu
stum: ⁊ fiat ex eis linimentũ cum vino: aut aqua vi/
tis predicta. Aliud Elleboꝝ cuꝫ aceto: ⁊ oleo mixtũ:
⁊ linitum in principio formice: aufert eam.

¶ De apostemate flegmatico quod diuidit̃ in
vndimiam: ⁊ glandulas molles.

APostema flegmaticũ diuidit̃ in duas spẽs. s.
in apostema laxũ: ⁊ glandulas molles ⁊ dr̃nt:
quia glandule sunt separate: ⁊ inuolute in coptorio:
⁊ apostema laxũ est mixtũ: ⁊ non separatũ: ⁊ dr̃ vndi
mia: nodi vero sunt ex flegmate viscoso resoluto sub/
tili: ⁊ apostema flegmaticũ in gñe dr̃ apostema mol/
le. Undimia ḡ est tumor flegmaticus albus: mollis:
frigidus: ⁊ indolorosus: ⁊ sepe ẽt accidit in pedibus pti
sicoꝝ: ⁊ hydropicoꝝ ex totius corporis cachochimia:
⁊ frigida cõplexione: ꝫ talis tumor non fit apostema
de quo hic loqmur: sed illud est synthoma ꝯñs egritu
dines dictas: ⁊ dr̃ cacesia: ſꝫ tumor apostemosus ꝑ se
veniens: ⁊ nõ seq̃ẽs alias egritudines est apostema
molle: siue laxum: de quo est sermo. Causa eius est du
plex: vna interior: ⁊ alia exterior: cã interior est sup/
fluitas humoris flegmatici in ꝑticula aliqua existẽs
corporis: vt neruis: panniculis: ⁊ iuncturis: cã exte/
rior est casus: ꝑcussio: ⁊ sit̃ ia attrahentia flegma ad lo
cum illũ. Cura vndimie: q̃ est synthoma dependet ex

curatiõe morbi: ad quẽ sequit̃: si tñ supercrescat: fiat
fricatio cum oxirodino: aliqñ cum oleo: ⁊ sale: vel sa/
lis cum oxirodino. Curatio vero vndimie apostemo
se cõplet̃ quatuor intẽtionibus: prima ẽ abscissio cau
se añtis: scḋa euacuatio cause ꝯiuncte: tertio regimẽ
vite: ⁊ in dieta maxime quarta est correctio acciden/
tium. Prima intẽtio cõplet̃ cum euacuatiõe flegma
tis ⁊ rectificatione male cõplexionis frigide: ⁊ humi
de: ⁊ ꝯfortatione mẽbroꝝ nutrimenti: ⁊ digõnis: ⁊ fit
hoc cũ enematibus fortibus: ⁊ vomitibꝰ: ac farmacis
flegmagogis: q̃ vera sunt simplicia: ⁊ cõposita: ⁊ cum
sirupis: ⁊ aliȷ̃s antidotis rectificãtibus: ⁊ electuariȷ̃s:
⁊ cerotariȷ̃s. Scḋa intẽtio cõplet̃ cũ repcussiõe in pn^o
siente apostemate cũ eo: qḋ aligat frigiditatẽ: ⁊ sicci/
tatẽ: ⁊ resolõnẽ: quale est spongia noua: vel antiqua:
aut filtrũ: aut peria duplicata: stuppa cũ aqua: ⁊ mo/
dico aceti inũgẽdo: hoc. n. facit sistere passionẽ: vel cũ
quibusdã exsiccãtibꝰ calidis: ⁊ succus mirthe est bo/
nus. Si v̊o sistere nõ fecerit: ſꝫ augeat̃ plus: cũ aceto
miscere opꝫ: cõmensuratũ tñ: ꝙ si ꝑ primas opõnes
nõ iuuet̃: ⁊ egritudo venerit ad statũ: tunc cũ aliquo
resolutiuo oleo spongiã: aut cũ sale: ⁊ nitro: aut cum
lixiuio ex cineribus vitis: vel salicis: vl̃ fici: vel aqua
calcis: q̃ est fortior: ꝯfert applicare eam. Adhuc vero
non debitescere: bonũ est applicare spongiã ꝯfortatã
in aqua aluminis: ⁊ sulphuris vel calcis: vel sulphu/
ris adusti: ⁊ cortex citri cũ aqua caulis est mirabilis:
⁊ opꝫ spongiã spatiosam esse: vt cõprehẽdat totũ apo
stema. Gal. vero in tumore vndimioso cronicãte vn
gebat particulã cũ oleo: deinde supponebat spongiã
ex lixiuio ꝯstringẽs violent̃: vt det passionẽ curatã:
⁊ non adhuc hñs intentionẽ: miscebat virtutẽ diure
ticam: ⁊ incisiuã. Cum apostema est in mẽbro neruo
so spisso: aut ligamẽto: aut corda: miscendũ est cũ me
dicinis ꝑdictis qḋ incidat cũ lenificatiõe: ⁊ de embro
cis ẽ decoctio caulis: ⁊ anetiꝝ decoctio corticũ citri:
⁊ de expertis est inuolui ĩ foliȷ̃s cauliũ rubeoꝝ: ⁊ ipos
assatos comedere. Tertia intẽtio ẽ regimen: qḋ sit ad
siccitatẽ decliue: ⁊ ad caliditatẽ resoluentẽ: quale di/
ctum est cura male cõplexionis frigide: ⁊ humide sto
maci: ⁊ epatis: cacessie. Quarta intẽtio est correctio
accidẽtiũ: maxĩe doloris: si ex cã extrinseca ꝓuenit
cum sup applicatione hysopi humide: ⁊ vini cocti: ⁊
cocturus ex oleis anodinis cũ camomillino: aneti/
no: fenugreco: ⁊ semine lini: ⁊ cũ embrocatione ex vi/
no agro stiptico: ⁊ post illud administratio cũ cinet̃:
⁊ cũ epithimatibꝰ: in qbus sumat̃ liriũ: mirrha: cipe
rum: aloes: crocus: accatia: bolus armenus paꝝ: ⁊ ꝯfi
tiat̃ cuꝫ aceto: ⁊ cum dolor antecesserit: sumat̃ sordes
balnei: ⁊ bibat cum vino: ⁊ aqua: ⁊ inspisset cum cal
ce: que ponatur in ea donec fiat sicut massa mellis: ⁊
liniatur: ⁊ iterum liniẽtur loca cum oleo: ⁊ superpo/
natur spongia: vel lana imbibita in aceto: ⁊ super li/
getur fortiter: ⁊ medicamen de frumento est iuuati/
uum: ⁊ de iȷ̃s: que sunt mirabilis iuuamenti sunt fo/
lia liliȷ̃: ⁊ exprimantur: ⁊ superponãtur: ⁊ similiter
alumen: ⁊ litium cõrrita cum aceto: ⁊ aqua cineris:
⁊ de epithimatibus fortis iuuamenti est stercus vac/
cinum: ⁊ olibanum: ⁊ storax: ⁊ calamus aromaticus:
⁊ vsnee: ⁊ spica: ⁊ absyntibium: ⁊ alia similia.

¶ De glandulis mollibus.

GLandule molles significant apostema flegmati
cum: si vero dure sint signãnt apost^a melãcolicũ

de quibus

de quibus infra dicet̃. Sed opꝫ prius intelligere: ꝙ glandula aliqñ significat mēbrū: aliqñ significat apostema paruū: vt hic. Glādule differunt ab apostematibus: qm̄ glandule sunt separate a mēbro: in ꝗ̄ sunt: ⁊ mobiles. apostemata v̄o sunt affecta ipsius: ⁊ tñ generant̃ p̄ter naturā: ⁊ sunt: sicut auellana: vel nux: ⁊ cum p̄munt̃ separant̃: deinde redeunt: ⁊ qñq₃ nō redeunt: ⁊ qñq₃ post aurē sunt ⁊ ī collo. Causa eaꝝ est supfluitas flegmatica transmissā a circūstātibus mēbris. s. neruis: ⁊ pānicul is. Signa sunt: qñ sunt mobiles: ⁊ molles: ⁊ parui doloris. Cura est due res: prima est mollificare: ⁊ digerere: scd̄a euacuare: ⁊ resoluere: maxīe illius: ꝗ̄ est ī fronte: ⁊ in vola manus. Prima fit cum mollificātibus: ex q̄bus est armoniacū dissolutū in aceto: ⁊ sub lamina plumbea positū: ꝗ̄ supponatur illi: ⁊ ꝯstringat̃: ꝙ si nō recedat: frangat̃: ⁊ preparatur cōpressione: ac supligatione p̄dicte lamine: ꝙ si nō recedat scindat̃ cutis: ⁊ extrahat̃: deinde incisio sanet̃. Et quidā p̄forant ⁊ cum caustico farmaco paulatine corrodunt: ⁊ ꝯsumunt: sed melius est cū incisione: qm̄ vlcus minus efficit: ⁊ cicatrix minor relinquitur. Cura eius: que in collo exit: ⁊ post aurē est cura apostematū glandulosoꝝ: inferius dicenda: ⁊ ex appropriatis ē cinis lumaciarū ꝯfert cū adipe antiqua: ⁊ salita: ⁊ nulla quidē medicina est ei par. Et iterum cinis mustelle p̄mixto eius cerebro cum oleo de lilio: ⁊ antiquat̃: ⁊ detur: ⁊ confert etiam scrophulis. Contingunt quandoq₃ pustule glandulose in membris: ⁊ cura earum est cum compressione predicta.

¶ De sclyro. i. apostemate duro.

Sclyro ē apostema duꝝ: qd̄ fit ex errore medici: non tñ oīo indolorosuꝫ: nisi particule insensibilis fit oīo: vt ꝯcatenatiōes existūt: glādule: ossa: ⁊ cartilaginis: si vero particula sensibilis est: vt corde: nerui: iuncture: ⁊ lacerti: ⁊ silia: tunc durū apostema nō est oīo insensibile: si enī oīo insensibilis esset: tunc cēt oīo insanabilis: sed q₂ est difficile sensibilis: est difficile sanabilis. Est aūt difficile sanabile: q₂ fit ab humore grosso: ⁊ viscoso difficile resolubili a rebus: cū quibus emplat̃: multoties enī ignorās medicus apponēdo a p̄n° apocrustica: vel diaforetica incōpetent̃ vndimioso apostemati reddit apostª durū: vel durius: quia diaforetica partes subtiles resoluūt grosso: ⁊ viscoso remanēte: q₂ nō paulatim euaporatio facta est: sed repente simul exsiccatū est: ꝓpterea in duris apostematibus nihil eoꝝ: ꝗ̄ fortiter calefaciunt: vel desiccant ꝯueniens est: sed ꝗ̄ caliditatē tepidā hn̄t poterē euaporare: vt neq₃ multā: neq₃ oīo minimā: sed sufficientē mollificare: superexcellens enī humidū non oīo diaforat: modicā vero hn̄s humiditatem exsiccat fortius: q̄₃ conueniat. Cura itaq₃ insensibilis est tres res: ꝓprie eius: que est a medio ḡnata. Prima est mūdificatio corporis ab humore flegmatico sanguineo: vel colerico: vel melācolico apto augere egritudinē ⁊ cōpletur cū eis: que nota sunt. Scd̄a intētio est curatio tumoris sclyrotici: complet̃ autē mollificatione: ⁊ resolutione: cōplet̃ autē quādoq₃ ex eisdē simul mixtis farmacis: aliquādo distinctis: simul q̄dem: vt simplicibus: vel cōpositis: diuersis tñ s̄m fortitudinē: ⁊ debilitatē: s̄m diuersitatē infirmi: ⁊ membri: ⁊ naturā simpliciū: vt puta medullis: ex quibus melius est: vt ceruina: ⁊ vitulina: ⁊ de adipibus: de q̄bus inter volucres anserina melior: inter gressibilia asinina: similiter ex rapacibus auibus: vt vulturis: ⁊ falconis: ⁊ ex quadrupedibus syluestribus rapacibus: vt vulpina: lupina: leonina: vrsina: leopardina: ⁊ taurina: caprina vero pinguior est ⁊ siccior: ⁊ magis q̄₃ hircina: ⁊ ꝓpterea ī his dispositionib⁹ ꝯuenientior est. Adhuc autem cū his armeniacū: timiama: bdelium: mastix: storax humida: ⁊ sicca. Mucilagines: vt fenugreci: sem. lini mollificant multū cum resolutione pauca. Composita sunt ex cerotis: electuarijs: in antidario dictis: ⁊ ꝓpterea in neruis: ⁊ catenationibus nil melius mollificātibus: ⁊ diaforizantibus: fit aūt paucū: ⁊ parum: qm̄ neruis nocet. Ordo sit talis p̄mittātur fomentationes ex decoctionibus herbarū: seminū: ⁊ radicū predictarū cum folijs malue: melliloti: ancti: branche vrsine recētis: radice cucumeris asinini cuꝫ oleo antiquo: oleo alcāna: de lilio: de laudano: de storace: de sambuco: de caricis pinguibus: deinde inunctiones cuꝫ p̄dictis adipibus: ⁊ medullis: deinde habeat lapidē marchasitū ignitū: ⁊ supfundat̃ acetū: ⁊ euaporatio fiat supra sclyrosim: deinde applicēt diaforetica simplicia: ⁊ cōposita ex gūmis: ⁊ pinguedinibus. Optimū est armoniacū cuꝫ aceto dissolutū: mollificat sclyrosim: sufficit aūt vti eo s̄m vnū: vel duas dies: ⁊ iterū redire ad mollificātia: quibus factis per plures dies: opꝫ sup apponet̃ sithiā: deinde redire ad armoniacū: vel oppoponacū. Tertia intentio cōplet̃ debito regimine: fit aūt humectatiuū: ⁊ ꝓprie ex radice altee cū adipe decoctis: ⁊ extenuatio: siue exsiccatio sit mixta s̄m t̄pa: varietur autem sic: vt tempore mollificationis: ad humectationē tendat: ⁊ tempere resolutionis ad siccitatem.

¶ De nodis.

De nodis ꝯñter dicēdū: que sunt ex apostematibus sclyrosis duris: ⁊ cā interior est flegmatis grossi: ⁊ viscosi discursus ad aliquā particulā corporis: ⁊ plurimus ad dorsum: ⁊ pedis iuxta iuncturas: ⁊ transit multoties in melācolicū: licet a p̄n° ex flegmate fiat: cuius pars subtilis resoluta est: ⁊ grossa dura remansit: ⁊ qñq₃ est non durū valde: ⁊ ꝓprie cum in curuaturis iuncturaꝝ euenerit: ⁊ qñq₃ accidit: vt videt̃ neruus: ⁊ assimilat̃ nodo: l₃ non sit nodus: ⁊ est dictū a nodo: eo ꝙ nō separat̃ ab oī parte: nec a longitudine: nec a dextra: nec a sinistra: ⁊ quandoq₃ accidit a causa exteriori: vt a percussione: cūq₃ capiat̃ a principio cū strictura supposita resoluit̃: ⁊ deletur: nec redit: ⁊ in ꝓcessu vero opꝫ: vt incidat̃: ⁊ extrahat̃: vel curet̃: vt cancer: ⁊ differt a glandula molli in sui principio ⁊ dura in fine: quoniā glandula est mobilis ⁊ separata a mēbro cū folliculo suo: nodus vero est magis cum eo in mēbro: ⁊ magis durus: neruosus: ⁊ dolorosus: ⁊ cum cōpressione spongie non redit: alia vero non. Cura nodoꝝ similis ē cure glandulaꝝ dicte: Completur cum mollificantibus: ⁊ digerentibus: deinde cum cōpressione forti frangēte: ⁊ cōtrahente lamine plumbe super ipsum: ⁊ vltimo perforatione: ⁊ incisione: ⁊ perforatio fiat cū farmacis causticis: que dicentur infra: ⁊ cum preuisione euaporationis alicuius calidi: ⁊ emplastratiōe cū mollificātibus: deinde auferatur simul cum kisti: ⁊ si nō cum oleo: saltim cum vncinis: ⁊ excorietur: vt nihil de eo remaneat: quoniam redit: si primo aliquid remaneat de eo: ponat̃ emplm̄ causticū: qd̄ melius est. Medicamē bonū ex acutis: ⁊ est Aboaly. ℞ calcis ℥. iiij. fecis vini

adusti ℥.ij. magnetis ℥.j. ferueant in aqua cineris parum: ꝛ ponantur in ampulla de plumbo: ꝛ rotetur super: nec exsiccet. Aliud bonum nodis: ꝛ glandulis similibus. ℞ arsenici rubei: ellebori an̄. ptes.ij. corticum eris ptes.iiij. ꝛ fiat linimentū cum oleo rosato. Emplastrum bonū Rasis: ℞ galbani: bdelij: sorditici vasis apum: ꝛ glutinis albotin an̄. partes equales.

¶ De apostemate ventoso.

Apostema vētosuȝ est tumor inflatiuus mēbri pter naturā eueniēs: ꝛ alius est: q fit a vapore leni facile resolubili: ꝛ alius est: q fit a grosso aggregato in mēbro: ꝛ dr̄ inflatio: ꝛ ē duplex: vna est: q̄ ex ipo spū grosso fit aggregato in vacuitatibus viscerū: vel mēbrorū: vt stomaci: ꝛ intestinorū: vt in colica: ꝛ iliaca: ꝛ dr̄ inflatio: alia est: q̄ ex ipso spū subito: vel paulatim influxo a nutritiuis mēbris ad aliquē locū separāte inter adherētiā suarū ptiguarū partiū: vel eius medio aggregato: sic inter musculos: ꝛ cutē: hec est permixta sbe mēbri: ꝛ dr̄ cacessia. Cura est quatuor res cōes omni inflationi: siue fm viscera: siue fm mēbrum aliqd̄ extiterit: prima est doloris sedatio: q̄ cōpletur cū calidis anodinis: ꝛ ꝓprie cū illis: q̄ virtutē extenuatiuā: ꝛ resolutiuā hn̄t grossi: ꝛ ventosi spūs: qualia sunt ꝓprie calefactoria sicca Hippo.s. ex sale: ꝛ milio pp siccitatē suā: vel ex sale: ꝛ sulphure: ꝛ alia hmōi. Scd̄a est regimen: qd̄ cōplet cum dieta extenuatiua mixtionē hn̄te alicuius resolutiui ventosi spūs: ꝛ cōmouēte ipm: q̄ ex p̄dictis nota est. Tertia est euacuatio ventosi humoris: ꝛ vētositatis: ꝛ a mēbris: ex quibus influit: ꝛ pȝ que sint ista ex dictis supra: quarta est expulsio eius de loco: in quo aggregata est: ꝛ cōplet cū ijs: q̄ calida sunt: ꝛ sicca: qualia sunt ex oleis rutaceū: costinū: de enula: de spica: de piperibus: de castoreo: d̄ terbētina: de lauro. Emplastrū resolutiuū vētositatis intercluse in mēbris cordosis: ꝛ neruosis. ℞ sorditici balnei: q̄ ponat cum aqua in patella calcis non extincte fm quantitatē: qua ꝑueniat spissitudo: sicut lutū: ꝛ liniat cum eo: ꝛ qn̄qȝ fit illud cuȝ vino. Aliud. ℞ hysopi sicce terrat: ꝛ puluerizet sup cerotum factū ex cera: ꝛ oleo anetino: ꝛ emplet. Aliud Gal. ad idem: ℞ certā aquā mixtā fac bullire: ꝛ cola primo: ꝛ fiat pura: rursus mitte in ollā calcē nō extinctam leuē: vt farinā: ꝛ misce donec fiat vnctuosa sba: deinde empla. Aliud ℞ piscis: rasine: terbentine cōfice cū pinguedine leonis: vel tauri. Aliud ℞ glutinis: calcis: fici syluestris: vel cineris eius: ꝯfice cū vino: vel pinguedine leonina. Si vero apostema siue inflatio ex vapore leui fiat: curabit cū leuioribꝰ: ꝛ extenuātibus: quales sunt spongie in aqua aneti: anisi: ꝛ fenniculi: ꝛ carni: ꝛ cum oleis lenibus: quale est anetinum: de semine lini: de squinanto: ꝛ similibus.

De apostemate aquoso.

Apostema aquosum est duplex.s. hydropisis asclytes: ꝛ ramex aquosa. Primū fit cū in mēbro cōcauo intermedio aquositas aggregata existit. Scd̄m fit cū non in vacuo ꝑexistente in corꝑ medio: sed inter sbam mēbri: ꝛ mēbranā copientē ipsam: sicut in epate: ꝛ splene ꝑ anothomiā vidimus fieri ampullas: qbus eruptis aqua egredit: de qbus supra dictū est: ꝛ qn̄qȝ est inter duas tunicas: siue inter duas cutes: aut cū aliquā vesicā plenā aqua in manu: vel pede fieri videmus: sicut erratice in periplemonia cōtingit: vt Hippo. in ꝓnosticis dixit. Cura eius ē due res. Prima est euacuatio: q̄ complet cuȝ ꝑforatione. Scd̄a est curatio ꝑforationis: q̄ cōplet vesice: ꝛ cutis abscissione: deinde ꝯglutinatione: seu cicatrizatione subterioris cutis: qd̄ cum siccātibus fiet: ꝛ ex appropriatis: ꝛ ꝯueniētibus ei est sordities balnei: siue ventosa: siue aquosa sit: ꝛ proprie si cuȝ spongia superponatur: ꝛ expressus emplastrus extenuat ramicem.

¶ De apostemate melancolico.

Apostema melancolicū in gn̄e dr̄ sclyroticū: ꝛ hȝ tria gn̄a: dicit Auic.s. duritiē: cancrum ꝛ glādulas: durities differt a cancro in hoc: q: durities est melācolia nāli: ꝛ est sine dolore: cancer vero est ex mā adusta: ꝛ est cū dolore: ꝛ ē mobilis hn̄s radices.i. branchas: ꝛ in medio figure rotunde est: sed lepra est cancer vlis: sed gn̄a glandularū sunt separata ab eo: in quo sunt. Durities vero: ꝛ glandule differunt: q: glandule separate sunt a mēbro: i q̄ sunt: durities v̄o non: ꝛ sub duritie cōprehendunt scrophule: ꝛ botia.

¶ De duritie.

Durities est apostema factū ex melācolia nāli: ꝛ est sine dolore: vt dictū est. Cura eius cōsistit in tribus. Primo in euacuatiōe totius corporis: vel mēbri ab humore: a quo gn̄onē habuit: q: ab eo posset recipere augmētū: ꝛ illud fiat cū farmaco forti educente flegma grossum: vel melācoliā: vel vtrūqȝ: vel cuȝ pillulis cochijs: ꝛ d̄ hyera ꝑcedēte digōne: vel cū agarico: turbith: ꝛ sena cōfortatis cū gingibere: ꝛ spica. Scd̄a intētio est cū euacuatiōe māe indurate in parte sclyrosa cū mollificātibus: ꝛ resoluētibꝰ simul mixtis: vl̄ alternatim administratis diuersificatis in virtute: potētia: ꝛ q̄litate fm diuersitatē materie i grossitie: ꝛ duritie hȝ magis: ꝛ minus. Et quidē scrophule cū sint glandule rare sbe in supficie posite: euacuatio materiei indurate dupl̄r hȝ fieri: pᵒ cum mollificātibus: ꝛ directicis: si sufficiētes sint: 2ᵒ si non sufficiūt cum incisione facta cū ferro: ꝛ cū putrefaciētibus farmacis educat cum velamine: ne redeāt iterū: nisi fuerint magne: qm̄ ꝑducūt ad vlcerationē: quare expedit: vt cū subtili regimine regulet: ꝛ cū mollificantibus: ꝛ resolutiuis: ꝛ ex appropriatis sunt acetosa emplastra suspēsa ad collū. Tertia intētio est cū regimine subtiliatiuo tēdente ad siccitatē: vitet replōnem: exercitet mane: ꝛ sero an̄ cibū: aer sit calidus: vtatur pane furfuraceo: carnes sint ex volatilibꝰ: ꝛ mōtanis: ꝛ siccis: vitet ꝯstipationē ventris: ꝛ vina fumosa vitet. Emplm̄ Gal. resoluēs duritiem in hebdomada vna: vel tribus diebus: qd̄ ipse narrat in megategni. ℞ sinapis: sem. vrtice: sulphuris: spume marine: aristologie: armoniaci: bdelij: olei antiqui: ꝛ cōis qd̄ sufficit. Item aliud relatū ad Andromacū. ℞ radicū caperorū rad. cauliū: lupini amari: fenugreci: calcis: ꝛ nitri an̄. admisceant cū pinguedine porci: ꝛ oleo antiquo: ꝛ melle. Aliud mirabile: ꝛ ē Nicodemi. ℞ sem. lini: fenugreci resideant in vino: ꝛ addat eis fimi columbini pars media. Item aliud Alkindi ad scrophulas: ꝛ botiū est simplex: qd̄ est. ℞ oximellis squilitici cum aqua morbelle.i. scrophularie: radicum: ꝛ florum genestre: vel seminis eius. Nota: ꝙ sephiros fm Auic. est omne apostema durū: siue fit ex sola melācolia: siue ex solo flegmate: siue ex melācolia mixta cum flegmate. Nota: ꝑ scd̄a intētione adimplenda: ꝙ melancolia: ex quibus fiunt mollificantia: ꝛ resoluētia sunt pinguedines galline: anatis: vulpis lupi: ꝛ leonis:

leonis: vulturis: ꝛ aquile: ꝛ medulle vituli: ꝛ cerui: farina sem. fenugreci: ꝛ sem. lini: ꝛ gũme oppoponaci: galbani: serapini: bdelij: storacis calamite: masticis: laudani: ꝛ huiusmodi: ꝛ ex istis fiat compositio cum oleo camomillino: ꝛ huiusmodi. hec Gordonius.

¶ De cancro.

CAncer ẽ apostema melãcolicũ pauci rumoris: ꝛ diffusi: cuius cã est melia adusta in toto corpore: ꝛ epate: ꝛ venis abũdans ꝓpter nãlez cõplexionẽ eorum: ꝛ regimen malũ in actio lentibus: a carceribus antiquis: ꝛ melãcolicis: pp splenis defectionem non trahentis illã: ꝛ defectũ virtutis expulsiue non expellentis extra corpus: differt a glandulis mollib⁹ fixione cũ mẽbro: differt a duritie: p⁹ in cã: quia melãcolia nãlis est cã duritiei: cãcri vero cã est melãcolia adusta: a qua acredinẽ acqsiuit: ꝛ ꝓpterea ꝓiecta in terrã bullit: sicut acetũ: ꝛ acris odoris: a qua fugiunt musce: ꝛ ꝓinde nõ est getus cancer: sicut durities: sꝫ mobilis: ꝛ corrodendo procedens hꝫ radices infixas vndiqꝫ mẽbro ad modũ branchaꝝ cancri infixarũ: ꝛ in medio est rotunde forme cũ colore nigro cancri: a qua egrediunt vene: sicut brãce cancri: quare dictus est cancer: vt plurimũ mãmillis accidit. Cura alia est anteqꝫ veniat ad vlcerationẽ: ꝛ postquã venerit. Anteqꝫ veniat ad vlcerationẽ cura est duplex regimen. s. vle: ꝛ particulare. Uniuersale est quatuor res scꝫ dieta vlis: euacuatio: ꝛ rectificatio mẽbroꝝ gñantiũ materiã: ꝛ correctio accidẽtiũ. Dieta ad frigidũ: ꝛ humidũ tendat. Euacuatio fit cũ euacuãtibus materiã melicam: p⁹ minorãdo: ꝛ deinde digerẽdo: postea euacuãdo eradicatiue: ꝛ si expedit applica sanguisugas ad hemorrhoidas: vel in muliere ꝓuoca mestrua cum flobotha saphene: vel facies sic flobothõm de basilica dextra: vel sinistra. Tertia intẽtio est cũ rectificatione mẽbroꝝ gñantiũ melãcoliaꝫ. s. alterãdo epar ꝛ ꝯfortãdo: sꝫ ꝛ splenẽ. Quarta intẽtio. s. correctio accidẽtiũ si dolor est fortis: mitiget cũ frigidis repcutiẽtibus: ꝛ repellẽtibus mãm: si nõ fuerit: qđ ꝓhibet: vel cum calidis anodinis mixtis cũ eis. Et si sit calitas in eo vehemẽs: extinguat cũ aqua coriãdri: ꝛ solatri: ꝛ ꝑdictis repcussiuis: ꝛ alijs frigidis interi⁹ sumptis. Regimen ꝑticulare cõprehendit quatuor res. Prima destructio cancri si. poße est: hoc fit duplr. p⁹ cum resoluẽtibus mãm aggregatã in mẽbris ꝓpinquis paratã fluere. scđo fit cũ fortibus infrigidãtibus: ꝛ temperatã caliditatẽ miscẽdo cũ eis: qualia sunt coriandrũ: solatrũ: lẽtes cũ aceto: succus plãtaginis: ꝛ filia. Alienent q̃ debilis virtutis sunt: ꝛ q̃ mordicationeꝫ faciũt: ꝛ medicine ꝯueniẽtes sunt minerales ablute: vt tutia abluta mixta cũ aqua rosata. Alia ẽ incisio ipsius: vbi resolo non suffecerit: ꝛ ꝑcipue cũ fuerit in aliquo extremorum: vt pes: manus mamille apte incisioni: ꝛ opꝫ: vt incisio fiat magna: vt ex toto abscindat particula: in qua est cancer: ꝛ qđ est in circuitu eius extremis circũdãtibus ipm: ita vt nihil eius remaneat: ꝛ currat postea sanguis plrimus: ꝛ forte post incisionẽ indigebit cauterio cũ igne: qm̃ resoluit reliquias materie male: ꝛ ꝯfortat mẽbrũ: ꝛ retinet omo rosagiã. ꝛ q̃buscũqꝫ cancer absconditũ fuerit: nõ curari melius est: qꝛ curati citius ꝑeunt: ꝛ opꝫ vt rectificent cum administratione mundificãtiũ sanguinẽ: qualis est aqua lactis. i. serũ: ꝛ cũ dieta ciboꝝ ad frigidũ: ꝛ humidũ. Scđa intẽtio est ꝓhibeř additionẽ: hoc fit cum duabus rebus: prima cũ repcussiuis: ꝛ cũ mineralibus maxime: ꝛ scđa est cũ ꝯfortãtib⁹ mẽbrũ: tertia intẽtio est ꝓhibitio vlcerationis: qm̃ ꝓpter caliditatẽ: ꝛ pulsationẽ apparẽtẽ timet vlceratio in ea: quare ꝓhibẽtia caliditatẽ tam ex medicinis: qꝫ ex cibis sunt ꝯueniẽtia: ꝛ ꝓhibitio somni: ꝛ de appropriatis magni iuuamẽti est emplꝫ 𝔡 cancris fluuialib⁹: ꝛ ꝓprie cũ clymia. Unguentũ ad cancrũ Thome de garbo. ℞ ceruse vnc. ß. camphore ʒ. ij. plũbi vsti ʒ. j. abluant iste res cũ aqua rosata quatuor vicibus: addẽ boli armeni ʒ. ß. succi semꝑuiue: olei rosati: ꝛ cere qđ sufficit: ꝛ fiat vnguentũ. quarta intẽtio est cũ duabus rebus: aut cũ infusione pãni linei in succo solatri sup ipm vlcus: ꝛ cũ exsiccat iterũ infundat desuper aqua ꝑdicta: si nõ sit apta incisio mẽbri: ꝛ si est apta: regat: vt supra dictũ est: emplꝫ ꝯueniẽs ad illud. ℞ medulle tritici: ꝛ olibani: ꝛ ceruse 𝔡 plumbo añ ʒ. j. terř sigillate: boli armeni: aloes abluti añ ʒ. iij. aggregent: ꝛ pulu̇erizent: ꝛ misceant cũ oleo rosato: ꝛ si administrat ei equale de clymia: melius erit. Medicamen ad idẽ. ℞ tutie ablute cũ aqua portulace: ꝛ mucilaginis psilij: ꝛ emplastret. Melagagum solutiuũ vtriusqꝫ melãcolie ꝯueniẽs cãcro. ℞ epithimi: fumiterre: sene añ. auꝝ. iiij. puluerizent in aqua lactis: aut mellis: mittat: ꝛ sumat plurib⁹ vicibus. Contra cancruꝫ oris: puluerizet cristallũ: ꝛ fricet cũ illo puluere: deinde proiciat de eo in ore vsqꝫ ad. 10. dies: ꝛ liberabit: expertũ est. Itẽ ablutio cũ vrina mũdificat: ꝛ ꝯsolidat: expertũ est.

De glandulis duris.

GLandule dure sunt apost⁹ melãcolica separata a mẽbro: i quo sunt: ꝛ sunt mobiles: ꝛ sunt sicut auellana: vel nux: ꝛ cum ꝑmunt: separant: deinde redeũt: differũt a nodis: qꝛ nodi nõ separant ex ol parte a mẽbro: nec in longitudine: nec a dextra: nec a sinistra. Cura cõprehendit tres res: siue intentiones. s. mũdificationẽ corporis: maxie ab humore melãcolico: scđo curationẽ: ꝛ dissolonẽ ipsarũ: tertio debitũ regimen. Prima intẽtio cõplet cũ ꝑmissione digõnis: deinde purgationis humoris melãcolici: digõ fit sic: ℞ sirupi de fumoterre: sirupi de pomis Sabor regis: oximellis simplicis añ vnc. ß. aque fumiterre: aque epithimi: aque buglosse añ vnc. j. misce ꝑ vna vice: ꝛ capiat septẽ vicibus. Purgatio põt fieri in pillulis sic. ℞ pillulaꝝ de lapide lazuli ʒ. j. reforment qnqꝫ pillule cũ aqua fumiterre. Purgatio in potione sic fieri põt: ℞ diasene vnc. j. pulueris sene ʒ. j. cõfectionis hamech ʒ. j. distempet cũ decoctione cordiali: ꝛ recẽti. Scđa intẽtio cõplet cũ mollificãtibus: ꝛ resoluẽtib⁹: ꝛ põt fieri duplr: aut illis mixtis simul. s. mollificãtib⁹: ꝛ resoluẽtib⁹ ꝛ in ꝑn⁹ plus 𝔡 mollificãtib⁹ dꝫ esse: i ꝓcessu min⁹: aut separati põt fieri mollificatio: ꝛ resolo. s. ꝑrim mollificare. s. aliqb⁹ dieb⁹: ꝛ ꝑrim resoluere. s. in alijs dieb⁹. Mollificãtia ex herbis maxime sunt altea. i. maluauiscus: malua: viole: mercurialis. Itẽ magis mollificãtia sunt mucilagines oẽs: ꝛ medulle: ꝛ pinguedines. Resoluẽtia vo sunt: q̃ calia ꝛ sicca. Anodina tempate resoluentia sunt: vt camomilla: mellilotũ: anetũ. Maxime resoluẽtia sunt gũme: armoniacũ: oppoponacũ: bdeliũ: galbanũ laudanum: ꝛ storax: olea ẽt resolutiua sunt: sicut oleũ antiquum: qđ sapit virtutẽ balsami: oleũ de lilio: oleum de alkanna: de sambuco: de spico: 𝔡 ruta: ꝛ huiusmodi ex his epithimata: ꝛ empla cõponi psũt. ℞ farine fe-

nugreci: farine sem. lini añ vnc. j. mucilaginis psilij: ⁊ fenugreci añ vnc. ς. medulle vituli: piguedinis anatis añ ʒ. ij. olei liliorum quãtũ sufficit ad incorporãdũ. Ad idem armoniacũ dissolutũ in aceto: ⁊ emplastruz optimũ est: similiter oppoponacũ: ⁊ galbanũ: ⁊ alie gũme faciũt idez. Ultimo capiatur lapis marchasite ignitus: ⁊ supfundatur acetũ: vt euaporet: ⁊ fiat talis euaporatio sup glandulas: miraculũ faciet. Tertia intẽtio est regimen vite: qd̾ dz declinare ad humidũ: ⁊ maxime comedat fercula bullita i brodio: vel pulli: vel hedi: vel castrati: vel vituli: ⁊ bibat vinum pauciferum bene lymphatum.

¶ De lepra.

Cum lepra sit cancer vlis: vt inqt Gal. ⁊ Auic. consequẽter post determinationẽ de cancro: restat determinare de lepra. Est aũt lepra: vt inqt Gal. sexto de morbo error ṽtutis assimilatiue i carne. i. infectio carnis pueniẽs ex defectu ṽtutis assimilatiue: sicut morphea est infectio cutis pueniẽs ex errore eiusdem virtutis assimilatiue: vnde qñ virtus digestiua errat in disseminãdo causatur ethica: ⁊ qñ errat in assimilãdo causatur lepra: ⁊ qñ errat in vniẽdo causatur hydropisis: hec Gal. in de virtutibus nãlibus. Mala ergo cõplexio frigida: ⁊ sicca in carne: q̃ nõ gñat carnem bonã est cã illius: ⁊ est morbus ꝯsimilis: ⁊ offitialis ꝓpter corruptionẽ figure: immo corruptio forme: ⁊ figure est sua dr̃ia: est morbus cõis: qr soluit ꝯtinuũ. Cause causarum: alia ẽ intrinseca: ⁊ alia est extrinseca: intrinseca alia ẽ cã imediata hui⁹ morbi: alia mediata cã imediata interior est: colera rubea adusta cũ sanguine multiplicata in venis: effusaqz ad vniuersum corpus: ⁊ subcutaneas partes. cã vero mediata effectiua multiplicatiua talis colere in venis est mala complexio cala: ⁊ sicca epatis gñans hos humores calos adurentes sanguinem: ⁊ alios humores nãles: siue sit hoc ex hereditate: siue ex defectu genito tpe mestruationis: siue ex infectione: siue acqsita ex tpe ex malo regimine. s. ex malis cibis melãcolicis: ⁊ colericis simul: ⁊ ꝓprie ex piscibus: ⁊ lacte: vel ex aere corrupto: vt tpe pestis: vel ex ꝯtagiõe ex vapore resoluto ex corpore leproso p infectionẽ. Addit ad hec õbilitas splenis nõ trahentis humorẽ melãcolicuz: nec ẽt purgatur p hemorrhoidas: ⁊ si putresieret: fieret febris melãcolica: ⁊ si non põt regulari: qñqz pellitur ad aliqd̾ membrum: ⁊ facit cancrũ: si fuerit humor grossus: ⁊ si subtilis facit herperẽ. i. herysipilã sine vlcere: si vero ad cutim pellatur: facit albaras: ⁊ morpheã nigraz. Circa dicta cadit difficultas: qr dictũ est: q̔ mala cõplexio calida: ⁊ sicca epatis gñans sanguinẽ adustũ est causa huius egritudinis. In ꝯtrariũ videtur esse Auic. qui dicit: q̔ cause huius egritudinis faciunt acqrere sanguinẽ frigus: ⁊ subdit. Et prefocatur calor innatus: ⁊ infrigidatur sanguis: ⁊ ingrossatur: ⁊ ꝓprie qñ splen oppilatur: quare fit mala cõplexo frigida: ⁊ Gordonius dicit: q̔ hec egritudo põt fieri a cã calida: ⁊ frigida. Rñdendo dr̃ cõiter: q̔ põt fieri a causa extrinseca frigida: ⁊ calida: de frigida pz: quia fit hec egritudo ex piscibus: ⁊ lacte: de calida pz: quia ex cibis fit inflãmãtibus sanguinẽ: sed cã intrinseca est semp calida: cuius signũ: qr curatur cum frigidis: ⁊ humidis: vt dicit Franciscus de Pedemontiũ. Ad Auic. dicũt: q̔ licet sanguis infrigidetur: ⁊ ingrossetur: tamen pp continuã gñationẽ colere aduste trãsmisse i vniuersuz corpus: semp remanet cõplexio totius calida. Uel aliter põt dici: q̔ licet cõplexio epatis semp sit calida tñ cõplexio totius nõ semp calida est: qr in ꝓcessu fit frigida: quare aliter in pn̄o curari dz: ⁊ aliter in ꝓcessu: ⁊ immo in ꝓcessu non põt curari: cum facta est mala cõplexio totius frigida: ⁊ sicca. Uel aliter dr̃: q̔ in aliqua spẽ est mala cõplexio calida: ⁊ sicca: ⁊ in alia mala cõplexio frigida: ⁊ sicca.

¶ Signa.

Signa lepre in triplici dr̃ia: aliqua sunt signa inceptionis. s. qñ est principio. s. in fieri: cũ est color faciei rubeus vergens ad nigredinẽ: capilli incipiũt subtiliari: ⁊ ꝑuicari: anhelitus immutatur: ⁊ vox aliqualiter raucescit: sudor: ⁊ anhelitus declinat ad fetorem: in sumno somniat terribilia: ⁊ sentit grauedinem supra corpus: ⁊ in qbusdã apparet scabies: siue morphea p totũ corpus: his apparẽtib⁹ dũmodo non corrumpatur forma: ⁊ figura nõ est adhuc separandus ab alijs. Signa iam facte ⁊ q̔ dz separari: sunt color faciei lucidus vergẽs ad fuscedinẽ mortificatã: casus capillorum: depilatio supciliorum: ⁊ grossities eorum: rotũditas oculorum cum fixo intuitu: ⁊ terribili aspectu: dilatatio nariũ exterius: ⁊ constrictio interius: difficultas anhelitus: vt quasi cũ naribus loquatur: gracilitas ⁊ ꝯtractio pulparũ auriũ: consumptio musculorum: qui sunt inter policẽ: ⁊ indicẽ: extremitatũ isensibilitas: ⁊ fixura: infectiones cutis. cũ ista signa fuerint: separandus est ab alijs. Signa naufragij. i. q̔ appropinquat ad nõ esse: sunt corrosio cartilaginis nariũ: fixura pedũ: ⁊ manuũ grossities labiorum: disnia: vox raucagulosa catuli: terribilis aspect⁹ faciei. Si fuerit lepra ex adustione sanguinis: color faciei vergit ad rubedinez obscurã: si ex colere adustione: oĩa vergunt ad citrinitatẽ nigrã cũ puncturis: si ex flegmatis adustione: oĩa tendũt ab albedinẽ obscuram: si ex melia oĩa vergũt ad nigredinẽ: si ex sanguine fuerit vocatur allopitia: si ex cola: leonina: si ex flegmate tyria: si ex melia elephãtia. Curatio huius egritudinis cõpletur cum quatuor intẽtionib⁹. Prima intẽtio est purgare materiã: hec aũt mã aliqñ est sanguis peccãs in quãto: ⁊ tunc ꝯuenit flobothª: ⁊ magis secura ẽ ex venis paruis: vt saluatella: vel ex hemorrhoidib⁹ cũ sãguisugis: aut sanguis peccat in q̃li. s. qñ peccat humor mixtus sanguini: ⁊ fiat minor flobothª: aut peccat alius humor sine sanguine: ⁊ tunc p⁹ ꝯuenit digõt ℞ sirupi de epithimo vnc. j. sirupi de fumoterre vnc. ς. aque tamarisci sparagorum: ⁊ squinãti: vel decoctionis eorum añ vnc. iij. Post digõnẽ detur farmacũ: vel pillularum de fumoterre ʒ. j. vel in potione: ℞ diasene vnc. j. puluerís sene ʒ. j. ꝯfectionis hamech ʒ. j. spici ℈. j. distẽperentur oĩa cũ decoctiõe recẽti: ⁊ cordiali. Scd̾a intẽtio est remouere malã cõplexionẽ siccaz: aliqñ iunctam caliditati: vt in leonina: ⁊ alopitia: aliqñ iunctaz frigiditati: vt in tyria: ⁊ elephantia. Remouetur cũ quatuor rebus. Primo cũ acceptione iuris serpẽtis octo diebus: ⁊ sit serpens niger ex loco sicco: abscisso capite: ⁊ cauda p quatuor digitos: ⁊ abiectis intestinis: ⁊ bñ coquatur cũ sale: ⁊ aneto. Scd̾o cũ acceptione iuris pulli singulo mane: quia nihil melius. Tertio cũ balneo in quo bullierint anodina: ⁊ fumusterre: ⁊ scabiosa: ⁊ lupulus: singulo mane intret balneuz: ⁊ in exitu vngat totum corpus cuz hoc vnguẽto: ℞ olei iesumini vnc. ij. aceti vnc. j. galle: mirabolanorum indorũ añ ʒ. ij. bulliat simul: ⁊ cum hoc inungat totuz corpus. Quarto post exitũ a balneo detur tyriace ʒ. j. cũ vino

Curatio

decoctionis

decoctionis fumiterre. 3ª intentio est correctio accidē tium: sunt hic tria accñtia maxime corrigenda: pmū sunt nodositates remouende: que incidendo remoueri pñt: aut cum cauterio potētiali: pº modo cū rasorio: ⁊ tunc sanguis ille colligendus est: ⁊ miscēdus cū litergirio: ⁊ sic emplastret locus per tres dies: postea inunge locū cū hoc vnguēto. ℞ vnguēti citrini: vnguenti fusci: vnguēti ad scabiem: litargirij añ. vnc. ij. misce: ⁊ oīa loca vngant: prius illis lotis cū aqua furfuris. si vero cum cauterio remoueant: pone cauteriū in capsa cerea: ⁊ applica loco: ne noceat locis vicinis: scdm sunt nares oppilate: ad quas fiat tenta missa in vnguēto citrino: ⁊ aspergat puluere litargirij: aristologie rotunde: ⁊ tartari: aut fiat stuellus de aurea alexandrina: ⁊ abluant nares quotidie cū vino tepido trahendo p nares. 3^{m} accñs corrigēdū est depilatio superciliorū: scarificent supercilia: ⁊ sanguisuge apponant: deinde cum isto oleo vngant. ℞ capillorū veneris recentiū: spice nardi: laudani: bulliant oīa in oleo laurino: ⁊ vngant supercilia: vel fiat tale vnguentū. ℞ talpam ꝯbustā: cortices auelanarū: nuciū: ⁊ castanearū: apes: ⁊ muscas: cōburant: ⁊ tunc. ℞ capil. veneris recentium: spice nardi: laudani: bulliant oīa in oleo laurino: ⁊ addat cera: ⁊ fiat vnguentū ⁊ post scarificationē supercilia inungant. 4ª intentio est regimen vite: ⁊ hoc ſm Franciscū de pedemontiū dꝫ declinare vſr ad frigidū: ⁊ humidū: ſꝫ Gordoniū aliqñ ad frigidū: aliqñ ad calidum scdꝫ diuersas spēs. Aer eligatur in actiuis temperatus: ⁊ in passiuis decliner ad humidū. Cibus ad humidum: ⁊ vitet res frigidas melicas: ⁊ res calidas incēsiuas: vitet oēs carnes syluestres: ⁊ pisces preter petrosos: vitet oēs fructus: ⁊ cibos ex pasta: ⁊ olera: preter boraginē: bletam: spinachia: petrosillūꝫ: ⁊ sparagos: ⁊ qñ anhelitus est valde difficilis pōt vti lacte: ⁊ vinū sit album. In motu vitet nimiū laborem: ⁊ tēperato vtat exercitio. In somno vitet nimiū somnum. In inanitione: pūideat purgare superfluitates singulo die: ⁊ caueat oīa acuta. In accñtibus aīe: caueat ab ira: ⁊ tristitia. Inquit Gordonius nullus paratus ad lepram: incurret leprā si per totū annūꝫ sumat singulo mane coclear vnū epythimi cū sero caprino. Inqt Serapio: dixit mihi fidelis: ꝙ fuit quedā mulier supra quā apparuit lepra: ⁊ datū fuit ei ꝺ decoctione tamarisci cū passulis sepe: ⁊ curata ē: ⁊ nos expti sumus in alia muliere: ⁊ curata est.

Finis de febribus ⁊ de diebus creticis: ⁊ de apostemātibus.

Scōa pars practice de qualitate operandi in particulari circa particulares egritudines a capite vsqꝫ ad pedes.

De egritudinibus capitis tractando: cum tales fiant in capite: vel in ptibus eius: ideo opꝫ prius intelligere ptes capitis: ptes aūt capitis quedā sunt extrinsece: ⁊ quedā intrinsece: extrinsece sunt cutis: ⁊ panniculus: qui dr̄ gingia mater: vel almucharim: ⁊ craneū: intrinsece vero sunt panniculi .s. dura mater: ⁊ pia mater: ⁊ tres ventriculi totaꝫ sbām cerebri cōtinentes: in pº ventriculo ſm Auic. est sensus cōis: ⁊ fantasia: sensus cōis cognoscit sensibilia oīa sensuū exteriorū: ⁊ inter ea drām ponit: fantasia vero reseruat spēs ⁊ non cognoscit: in 2º ventriculo est imaginatiua: siue cogitatiua: ⁊ extimatiua: ⁊ dicitur imaginatiua si extimatiua ei imperat: ⁊ dicitur cogitatiua: si rōnalis ei imperat: imaginatiua componit species adinuicē: extimatiua elicit spēs insensatas a sensatis: ⁊ memoratiua reseruat oēs spēs. Pia mater cooperit primū ventriculum: ⁊ 2^{m} simul: 3^{m} vero ventriculūꝫ scorsūꝫ cooperit. In fine pmi ventriculi ē foramen: qd dicit lacuna: siue colatoriūꝫ: per qd se expurgat scdꝫ ventriculus: qr primus 2^{m} maiorē partē se expurgat p nares: in medio tertij ventriculi: est aliud foramen: p quod applicant oēs nerui cerebro: a pº ventriculo ad 3^{m} est meatus quidā: per quē transeunt spūs: qui aperit: ⁊ claudit mediante quodā: quod est velut vermis de sbā cerebri in modū duarū ancharū: qui cūꝫ dilatat se extendit: ⁊ claudit anchas: ⁊ ꝓhibet transitum spūum: ⁊ specierū ad aliū ventriculum: ⁊ cūꝫ se ꝯstringit: aperiunt anche: ⁊ fit transitus spūūꝫ: ⁊ specierū: a pº ventriculo oriunt septē paria neruorū ſm Mundinū: qui dant sensum: ⁊ motū sensibus: dixi ſꝫ Mundinū: qr ſm Gal. aliqui istorū oriunt a puppi: vt septimū par: a puppi etiā oriunt nerui q dant sensum: ⁊ motū toti corpori: pᵐ par neruorū sunt duo nerui obtici venientes ad oculos: qui dant visum oculis mediantibus spiritibus visiuis: ques deferunt ad illos. 2^{m} par neruorū vadit etiā ad oculos ad dandum motum illis. 3^{m} par sunt duo nerui: quorū vnus vadit ad nares ad dandum odoratū illis: alius vadit ad faciem ad dandū motum lacertis faciei. 4^{m} par vadit ad stomacū: ⁊ intestina ad dandum sensum illis: ⁊ ex his veniunt nerui reuersiui ad guttur ad ꝯstituendū instrumentū vocis: quod est epiglotum. 5^{m} par vadit ad aures .s. ad os petrosum ad dandū auditū. 6^{m} par vadit ad guttur ad dandū motū lacertis gutturis: q mouent epiglotū: quod est instrumentū vocis. 7^{m} par vadit ad linguā ad dandum sensum: ⁊ motū lingue: ⁊ isti sunt nerui loquele: ſꝫ nerui sexti paris sunt nerui vocis. His premissis opꝫ intelligere: ꝙ quedā sunt egritudines ꝓprie partibus capitis: ⁊ quedā sunt communes partibus: ⁊ toti: sicut dolor: qm̄ pōt inesse toti capiti: ⁊ ptibus: sed qñ inest toti capiti dicit a Gal. cephalea: ⁊ galea: ab Auic. soda: omnium: qñ vero inest medietati dicit emigranea: ⁊ qñ inest quarte parti: dicit monopagia: ⁊ qñ inest pticule dicit clauus: sicut ꝯtingit qñqꝫ in supercilio: eo ꝙ quasi clauus pforans videat: pendet enī a mā acuta cum portione venenositatis: prius de egritudinibus cōibus dicendum est.

De egritudine comuni capitis: que dicitur dolor.

Dolor capitis est actio corrupta virtutis sensitiue capitis: naꝫ virtus sensitiua tripſr ledi pōt scꝫ diminute: ablate: ⁊ corrupte: cause vero ē tuus aliquando sunt extrinsece: que dicunt cāe primitiue .s. sex res nō nāles: aer: cibus: ⁊ potus: motus: ⁊ quies: somnus: ⁊ vigilia: inanitio: ⁊ retentio: ⁊ accñtia aīe: casus: ⁊ pcussio reducunt ad motū: ⁊ coitus reducit ad inanitionē: vel ad accñtia animi 2^{m} alios: aliquādo vero cāe sunt intrinsece .s. quatuor humores: ⁊ vētositates: siue vapores. si sanguis ē in cā: signū est inflammatio: ⁊ rubedo in facie: ⁊ dolor pulsatiuus: si cā est mā colerica: signū est inflammatio acuta: ⁊ citrinitas oculorū: vel subrubedo: ⁊ dolor pungitiuus: si mā est flegmatica signū huius est: qr percipit frigiditas cum humiditate: ideo dolor est in occipitio: ⁊ extensiuus: si mā est melica percipit frigiditas cum siccitate: ⁊ ideo dolor ē grauatiuus: ⁊ magis in sinistra pte: ⁊ cūꝫ tristitia: ⁊ color faciei niger est. Nota ſm Auic. quarta fen. pmi capº penultº. Curatio doloris tripſr

fit aut cum remotione cause: aut cū anodinis leuiter alterantibus cōplexionē: aut cum opiatis: ⁊ hoc vltᵐ est suspectū valde: ideo Mesue dicit. Cōpingere: ⁊ stupefacere sit vltᵐ ad quod inniti debes: ⁊ ꝓprie cū cetera nō contulerint: ⁊ nota: ꝙ opiatū dicit͛ suspectū intrinsecus administratū: sꝫ extrinsecus nō: ideo pōt administrari hoc extrinsecus. ℞ tyriace vnius anni vnč. j. trociscoꝝ stelle ʒ. j. farine fenugreci vnč. ij. misce cū oleo: ⁊ fiat emplꝛ̄: ⁊ ponas supra optimū est: a nobis sepe expertū. Ad emigraneā: que sepe molestabat. ℞ mellis rosati colati duo coclearia singulo mane ⁊ sero dent͛. Curatio: si fiat a cā extrinseca: vel calida: vt a sole curatio est solum cū alterantibus frigidis: si nō sit grauedo capitis: qꝛ tunc est signum mãei: que indigeret euacuatione: remediū pᵐ ⁊ cōe. ℞ olei rosati aque rosate añ. in vnč. ij. aceti vnč. j. intinge pecias: ⁊ pone super locum dolorosum: ⁊ si vis fortius facere. ℞ succum nenufaris: vel semperuiue: ⁊ misce cum oleo rosato ⁊ appone loco: pōt etiã fieri fomentatio ex folijs nenufaris: ⁊ semperuiue: ⁊ floribꝰ camomille bullitis in aqua ordei: vltᵐ est tyriaca noua quatuor mensiū emplāta supra cū oleo rosato. Si vero fiat dolor a cā extrinseca frigida sine grauedine capitis: alteratio sola sufficit: ⁊ iō pᵐo fiant anodina: aut p viam fomenti: vel empli. s. ex floribꝰ cãmomille: melliloti: aneti: fenugreci cū oleo cãmomillino: vel lilioꝝ: ⁊ si nō sufficit empla tyriacã distemperatã cū oleo rosato: ⁊ si vis fortius. ℞ succi rute vnč. iiij. castorei vnč. ij. misce: ⁊ calefacias: ⁊ empla: vltᵒ fiat medicamen sumptū a muliere: quod recitat Auic. in emigranea. ℞ cucumeris asinini: ⁊ absynthij añ. m. ij. bulliant in aqua: ⁊ oleo quousqꝫ dissoluant͛: ⁊ cola: ⁊ cum colatura fomenta locū cum spongia: ⁊ cū fece illarum herbarū empla postea locū: hoc reperi efficacissimum: ⁊ in oībus doloribus laudant͛ clysteria: ⁊ dieta subtilis sine carnibus: ⁊ maxime de sero. Si vero dolor fiat a cã intrinseca: aut est p essentiã in capite: aut per cōitatē: si per cōitatē: vel a stomaco: vel a toto: si a stomaco: da repressiuū vapoꝝ stomaci. s. vel vt bibat parum vini granatoꝝ cum aqua cocta zuccarata: vel bucellam panis intinctã in tali vino capiat: si a toto: prohibe vapores ascendere: intinge peciã in aqua rosata ⁊ oleo rosato añ. vnč. ij. aceti: vnč. j. ⁊ pone circa guttur: ⁊ circa tēpora. Si vero p essentiã sit dolor: aut est mã sanguinea: ⁊ tunc premisso clysteri fiat flobothª de cephalica eiusdē partis: postea altere͛ locus cū oleo rosato ⁊ quarta parte aceti: ⁊ si opꝰ est postea purget͛ dando sirupum pᵒ violarū: ⁊ sirupū de nenufare cum aqua lupuloꝝ: ⁊ fumiterre: deinde medicinã ex cassia: ⁊ tamarindis añ. vnč. j. distēperatã cū decoctione fructuū: postea si opus est infrigida magis cū fomentis: ⁊ emplis: si vero mã est colerica pᵐo digeras mãm. ℞ sirupi acetosi simplicis sirupi de endiuia: mellis rosati colati añ. vnč. ß. aquarū lupuloꝝ: ⁊ buglosse añ. vnč. j. ß. deinde digesta mã da medicinã. ℞ pulpe cassie: ⁊ tamarindoꝝ añ. vnč. j. electuarij de spilio. ʒ. ij. distēpera cum decoctione fructuū: vel da. ʒ. j. pillularū sine quibus: postea fac fomenta frigida dicta: vel empla: ⁊ nota: ꝙ in causa calida plurimū cōfert tyriaca noua quatuor mensium distēperata cū oleo rosato onfangino: ⁊ emplata super loco dolente: si vero mã est frigida: ⁊ flegmatica digesta prius mã cū oximelle simplici ⁊ sirupo de sticados: ⁊ aqua fenniculi: ⁊ saluie: da. ʒ. j. pillularum cochiarū: vel da diacatoliconis vnč. ß. trociscoꝝ de agarico. ʒ. j. diafiniconis. ʒ. j. ⁊ distēpera cum decoctione fructuū addendo anisum: fenniculum: ⁊ sticcados: postea fac emplꝛ̄um Reinaldi ex succo rute ⁊ castoreo: vel semen rute: ⁊ castoreū bulliant in vino: ⁊ oleo: ⁊ cū spongia fiat fomentū: vltᵒ recurre ad medicamen mulieris factū ex cucumere asinino ⁊ absynthio. Si mã est frigida: ⁊ melica: pᵒ digeras mãm cū sirupo de fumoterre ⁊ sirupo de pomo Sabor regis cum aqua buglosse: ⁊ melisse: deinde da medicinam. ℞ pulueris sene. ʒ. ij. ꝯfectionis hamech. ʒ. j. diacatholicō. vnč. ß. distēpera cū decoctione fructuū addēdo aliquid de epythimo: ⁊ passulis: ⁊ liquiritia: postea applica remedia localia capitis vel purga cū pillulis indis. ʒ. j. post purgationē p duos dies da methridatū. s. ʒ. j. cum vino decoctionis calamēti: ⁊ fac fomentū cum aqua decoctionis sansuci: pulegij: rorismarini: floꝝ camomille ⁊ lauri: odorifera naribꝰ apponant͛: ⁊ silia. Accidit qñqꝫ dolor a mã cōicata panniculis intrinsecis cerebri. s. pie matri: vel dure matri: cuius signū: qꝛ dolor cōicat͛ in originibus oculoꝝ: ⁊ p directū: si mã in pia matre est: ⁊ p transuersum si in dura matre est: ⁊ tunc nihil cōfert nisi flobothª arteriarū tēporū: ⁊ de hoc fecimus cōsilium: ⁊ vidimus experientiã in nobili muliere. Maria de lencis: qꝛ cū cyrugicus aliquã scarificationē circa locum doloris facere vellet: percussit arteriã: ⁊ exiuit plurima quãtitas sanguinis: ex qua habuit alleuiationē. plura alia remedia pono ibi in ꝯsilio illo. Nota vnū s͞m Gal. in cōmento vltimi aphoꝛ. pᵐe particule. Que egerunt͛ nō modo multitudinē ꝯsiderare opꝫ: sꝫ quō egerunt͛: dicit Gal. ꝙ in tribus casibus flobothª ꝯuenit si virtus fort͛. s. in acutissimo apostͤ: in febribus peracutis: ⁊ in maximo dolore: ⁊. 11. de inge. san. dicit in oībus casibus pōt cōuenire flobothª in corpore venoso: ⁊ sue sanguineo: nã dicit venosū flobothomat͛ nō dubites: q̈re in apostͤ ẽt f͛ro aliqñ ꝯuenit ĩ tali corpe venoso.

De egritudinibus partium capitis ⁊ primo de egritudinibus primi ventriculi

De vertigine: ⁊ scothomia.

Primo de vertigine: ⁊ scothomia: que sunt passiones sensus cōis: quelibet enī est actio lesa. s. corrupta sensus cōis: qꝛ per eã indicat sensus cōis oīa verti in giruꝫ. s. in vertigine: vel videre muscas. s. in scothomia: que dr͛ a scothos: qđ est videre: ⁊ mia musca: causat͛ a mã vaporosa existente in cancellatione neruoꝝ opticoꝝ hoc pacto: qꝛ cū talis mã vaporosa ibi circūuolat͛: oīa vident͛ verti in girum: ideo vertigo dicit͛: ⁊ cū talis mã aliqualꝛ grossior euaporat sursum sensus cōis indicat videre muscas: ⁊ ꝓpterea scothomia p se passio sensus cōis: ⁊ per accñs est passio visus. Curatio: si talis mã vaposa sit ex sanguine: fiat flobothª de cephalica pmisso clysteri cōi: ⁊ si sanguis esset infectus colꝛa: vel alio humore: det͛ digestiuū appropriatū tali humori ⁊ postea euacuatiuū: ⁊ fiãt fricationes ad diuertendū: ⁊ ventose in spatulis: ⁊ ꝯfortet͛ cerebrum: verbi gꝛa. ℞ zuccari rosati vnč. j. diambre: vl tyriace. ʒ. ij. distēpera simul: ⁊ capiat ad quãtitatē auellane: qñ vadit dormitū intingat ĩ palato. Aduerte vnū: ꝙ vt plurimū cōtingit hec egritudo qñ durat oppilatio in naribus: qꝛ mã primi ventriculi extra oꝫ purgari p viã hanc: ⁊ cum nō possit ꝑ oppilationē

oppilationē ideo transmittit̄ ad neruos obticos: q̄re aperias cū leuibus. ℞ malue: florum camomille: an̄. bullias in aqua ordei ⁊ postea adde quartā partē nucis muscate puluerizate: deinde mane ante cibū: ⁊ sic in sero ante cibum traheret: aut quater p nares: nisi enim aperiat̄ hac via: non potest sanari: alij ponunt piper cum aqua perse.

De frenesi: est aūt frenesis apost^a cerebri. s. primi ventriculi causatuʒ a mā calida. s. a sanguine ⁊ vel colera. Curatio: si a sanguine: fiat floboth^a de cephalica premisso clysteri: det̄ postea digestiuū ex sirupo de fumoterre: ⁊ de endiuia cū aquis appropriatis: postea euacuatiuū respiciēs infectionē sanguineaʒ: ⁊ fiant prīus diuersiones cuʒ clysteribus: ⁊ fricationibus: si vero mā sit colerica premisso clysteri det̄ minoratiuū colere. s. vnc̄. j. cassie ⁊ sit̄r tamarindoꝝ addita. ʒ. j. electuarij de psilio cū decoctione recēti: ⁊ cordiali: det̄ postea sirupus. ℞ orizachare: sirupi de endiuia an̄. ʒ. vj. aque lupuloꝝ: ⁊ nenufaris an̄. vnc̄. j. s. postea da farmacū dictum addendo. ʒ. j. reubarbari infusi in aqua enduuie: ⁊ trebiano ⁊ da expressionē solum: sit̄r fiant diuersiones cū fricationibus: ⁊ clysteribus. Dieta sit subtilis sine vino ⁊ sine carnibus: loco vini aqua zuccarata cum vino granatoruʒ ⁊ fercula: que si sint ex prisana melius est: de fructibus pōt accipere de malis granatis.

De suberb: ⁊ lytargia dicenduʒ: suberb describit̄ ab Auic. ꝙ est somnus ꝓfundus preter nām causatus a mā mala: vt plurimū flegmatica pp queʒ somnū fit reditus spūs alalis ad suuʒ pn^m. i. ad cor ⁊ ad cerebrū: ⁊ ꝓprie loquēdo suberb est apost^a flegmaticum prore cerebri: ⁊ q2 lytargia est apost^a flegmaticum partis posterioris cerebri ꝯuenit cum suberb in mā: sed dr̄nt in loco: ideo Rasis ponit rubricaʒ de suberb: postea exequit̄ de lytargia: q2 eadem est cura. Curatio: p^o fiāt diuersiones cū clysteribus fortibus ⁊ cum fricationibus: 2° det̄ digestiua pro mā flegmatica. ℞ oximellis simplicis sirupi de sticcados cum aqua saluie ⁊ sticcados: postea accipe p euacuatione flegmatis. ℞ pillularū cochiarum. ʒ. j. reformentur quinqʒ pillule cū aqua fenniculi: ⁊ fiant localia cum empl̄is: ⁊ vnctionib^9 calis dictis. s. ī alijs capitulis. Duo remedia potissima valent in suberb: ⁊ lytargia. Expertū p^m ⁊ vlt^m in francisco forbisaro. p^m est exhibitio castorei. s. grana. v. cū oximelle simplici ⁊ aqua fenniculi an̄. vnc̄. s. vel in pillula vna: 2^m est emplatio facta capiti. s. puppi: hoc pacto. ℞ sinapis: piretri: squille an̄. vnc̄. ij. castorei ⁊ euforbij an̄. ʒ. iiij. misce cū succo maiorane: ⁊ epithimetur puppis cerebri: sʒ fac prius empl̄uʒ ex mitridato: aceto: ⁊ oleo rosato frōti.

De epilensia dicendū est. Epilensia sic describit̄ ab Auic. Epilensia est egritudo ꝓhibens mēbra aīata ab opationibus sensus: ⁊ motus erectione nō integra. i. oppilōne nō completa: ⁊ illud est pp oppilationē ꝯtingērē in ventriculo anteriori: ⁊ in vijs ⁊ in meatibus eius: s̄m vero Gal̄. 4° de interioribus. Epilensia est oppilatio meatuū: ⁊ viarū in ventriculis prore cerebri: qui meatus sunt pelliculosi: ⁊ ꝯñter est spasmus dictarū pellicularū 4° de interioribus: ⁊ est duplex: quedā est p essentiā in cerebro: ⁊ quedaʒ p cōitatem ab inferioribus membris: sicut a stomaco: ⁊ intestinis: ⁊ dr̄ myrachia: siue a toto: vel ab vna pte: puta a pede: ⁊ Rasis in ꝯtinente dicit ꝙ sunt tres species: a capite: a stomaco: ⁊ ab alijs mēbris: ⁊ vt plurimum fit a mā flegmatica: aliqñ tamen a sanguinea: vt ponit Gal̄. Curatio flegmatice: si presentit accessionem ab inferioribus venit: ⁊ liganda sunt illa membra: deinde digerenda mā flegmatica cū oximelle simplici ⁊ sirupo de sticcados cū aqua saluie: ⁊ fenniculi: ⁊ deinde euacuanda cum pillulis fetidis. ʒ. j. vel cum tali medicina electuarij de hyera vnc̄. s. diafiniconis ʒ. ij. cū vnc̄. j. cassie: vel diacatholiconis: ⁊ distēperet̄ cum decoctione fructuū addendo saluie: ⁊ sticcados an̄. m. j. sit̄r si nō presentit eam da digestiuū dictuʒ: ⁊ medicinā dictā: postea da ꝯfortantia caput: vt tyriacam: vel metridatū: si vero mā pticiparet sanguine: cuius signū rubor in facie: tunc floborhoma de saphena: ⁊ ordina dietā subtilem sine carnibus: ⁊ vino. Rabi. 22. pticula inquit ꝙ. Quidā curabat epilensiaʒ: ⁊ dolorē iuncturarū cum ossibus humanis cōbustis dando in potu illa. s. ossibus cerebri. Iteʒ peonia applicata ad caput a ꝓprietate curat epylensiaʒ. Itē in pueris sirupus de cicorea cum modico rosati colati curat epilensiam.

De egritudinibus tertij ventriculi.

De lytargia: que est apost^a frigidū tertij ventriculi: dictū est de cura eius sufficiēter: qñ dictū est de suberb. De ꝯgelatione: cōgelatio est passio ptis posterioris cerebri: p quā hō ammittit sensum: ⁊ motum in toto corpore. Causa huius est oppilatio partis posterioris: vel facta ex mala cōplexione frigida: ⁊ sicca: vel ex humore melico frigido: ⁊ sicco: ⁊ propterea stant oculi aperti: veluti cōgelati. Curatio: si est cum mā: fit p^o diuersio cū clysteribus: ⁊ fricationibus: postea digeras mām cum sirupo de pomis: ⁊ cuʒ sirupo de fumoterre: ⁊ cū aqua buglosse: ⁊ fumiterre: deinde purga cuʒ pillulis indis: vel de lapide lazuli: deinde conforta cerebruʒ intus cum tyriaca: ⁊ extra cū oleo de costo: ⁊ emplastris: ⁊ fomentis.

De incubo. Incubus est egritudo: in qua hō sentit: sicut fantasma super se cū ingredit̄ somnū: hec Auic. quare angustiat̄. Causa huius est oppilatio originis neruoꝝ: ideo nō pōt se mouere: nec loqui: ⁊ accidit maxime qñ iacet resupine. Curatio: cuʒ est in paroxismo bonū esset: vt haberet sociū: qui moueret illum super aliud latus cuʒ sentiret ipsum angustiatū: q2 statim reddit ad sanitatē: purgatio cōuenit ei dando sirupū digestiuū flegmatis vt oximellis simplicis ⁊ sirupi de sticcados cū aqua saluie ⁊ maiorane: deinde purget̄ cum pillulis cochijs. s. ʒ. j. ⁊ inungat̄ nuca cū oleo de costo: ⁊ detur modicuʒ tyriace in sero mixte cum zuccaro rosato.

De egritudinibus cerebri occupantes plures ventriculos: q̄ sunt apoplexia: mania: ⁊ heresis.

De apoplexia. Apoplexia diffinitur ab Auic. ꝙ est ociositas. i. ablatio mēbroꝝ neruosoꝝ a sensu: ⁊ motu ꝓpter oppilationē ꝯtingentē in ventriculos cerebri: ⁊ in cursibus. i. in commissuris circa pn^a neruoꝝ: vel meatibus. i. in vijs spūs sensibilis: ⁊ motiui. i. apoplexia est passio cerebri auferens sensum: ⁊ motū toti corpori repente ⁊ subito ꝓpter oppl̄onem in meatibus: ⁊ ventriculis cerebri tam pncipalibus: q̄ʒ nō principalibus: ⁊ sic est in oībus ventriculis oppilatio: ⁊ cā huius vt plurimū est fleg^a ⁊ ēt vt plurimuʒ sanguis: ponunt̄ tres spēs: siue gradus: pma spēs est: cū fit maxima difficultas anhelitus sicut in strangulato: ⁊ cuʒ

spuma: ⁊ sine interpollatione. 2ª est cū ē difficultas magna: sed aliqñ quiescit. 3ª spēs cum nō est vox strāgulati: ⁊ sine spuma ⁊ aliqñ quiescit. pª incurabilis: iuxta illud Hipp. 2ª aphorᵒʳ. Apoplexiā fortē soluere impossibile est: debilem vero nō facile. Curatio aliarū duarū specierū. Si in facie rubedo: ⁊ significat ꝙ est ex sanguine: ⁊ fiat flobothª de vtraqꝫ cephalica si virtus: ⁊ etas ꝯsenserint premisso prius clysteri forti ad diuertēdū: si vō nō apparet rubedo ī facie fiat clyster fortis ⁊ fricationes: ⁊ ligature: deinde detur digestiuum ex oximelle simplici ⁊ sirupo de sticcados cū aqua saluie: ⁊ maiorane: post digestionem detur medicina: si est possibile. ℞ pillularū cochiarū. ℨ. j. distēperentur cum aqua fenniculi: vel reformentur 2ᵐ ꝙ vis. Nota ꝙ si virtus pulsus est fortis: ⁊ cognoscas ꝙ sit mā in capᵗᵉ apta de nouo fluere ꝓpter somnolentiā: ⁊ grauedinē capitis: quā habet da a pn° minoratiuū forte. ℞ pillularum cochiarū: pillularū aurearum turbit: arharuꝫ añ. ℨ. ſ. sic enim multi sanantur: ⁊ nō opꝫ expectare digestionē: q: sic expectādo plures moriuntur: qꝫ sanentur: sed facta digestione da aliā medicinā: deinde fiat sternutatio cuꝫ castoreo: pipere: ⁊ elleboro: ⁊ si nō sternutat: recede ab eo: q: signū pessimū. Sunt qui faciunt sternutationē in pn° q: non pñt dare medicinā: non placet: q: poterit mouere mām: ⁊ non educet: quare suffocabit eum. Ult° apponunt super caput frixoriū: vel textū calidū ita: vt cōburat capillos. alij emplꝫ de sinapi: ⁊ castoreo: abraso prius capite. alij faciunt epithima ad caput cū vino decoctionis saluie: maiorane: sticcados añ. m. j. sinapis: ⁊ castorei añ. vnc. j.

De melia. Melia ſm Auic. describitur ꝙ est mutatio extimationū: ⁊ cogitationū a cursu nāli ad corruptionē: timorē: ⁊ maliciam ꝓpter cōplexionem melicam facientē spūm syluestreꝫ: ⁊ timidum ꝓpter tenebras: sicut tenebre extrinsece timere faciunt: ⁊ est passio ptis anterioris cerebri. ſ. pⁱ vel medij ventriculi causata ꝓpter mām melicam: vel malam cōplexionem frigidā: ⁊ siccam: ⁊ mania est spēs melie: ⁊ mania dr̄ qñ fit ex mā adusta: q: tūc sunt seua accñtia: ⁊ melia aliqñ est mixta cuꝫ sanguine. ſ. qñ est cū risu: aliqñ cum flegmate qñ est cū pigritia: aliqñ cuꝫ colª sicut qñ est cum agitatione magna: vt mania aliqñ est melia nālis. ſ. qñ est cum magno timore: ⁊ cogitatione magna: ⁊ sine agitatione. Curatio eius: que est cum sanguine: flobothª ꝯueniens est de saluatella sinistra: vel de cephalica: deinde digeratur mā cum sirupo de fumoterre: ⁊ sirupo de pomis Sabor regis: ⁊ detur post digestionē solutiuū: vel cum pillulis de fumoterre: vel cū vnc. j. diasene: ⁊. ℨ. ij. ꝯfectionis hamech: deinde altere caput ad humidum: si vero melia peccat cum colª: da digestiuū ⁊ melie: ⁊ colere: ⁊ tandem da euacuatiuū illis ꝯuenienes: ⁊ sic de alijs mēbris dicatur. Dieta decliuet ad humidum: oīa impinguantia ꝯueniunt: ꝯuenit etiā ꝓuocare somnū: fiant diuersiones cum fricationibus: ⁊ cū clysteribus: dentur electuaria cordialia: ⁊ fiāt epithimata ad cor. Et nota: ꝙ illa: q̄ fit ex adustione sanguinis dicitur mania canina: ⁊ est cum risu: que vero est ex adustione colª dicitur mania demōiaca: ⁊ ē cū furore: q̄ vō ē ex melia ē cū tristitia.

De hereos. Hereos sic describitur est solicitudo melica ꝓpter mulieris amoreꝫ: dicitur hereos: q: heroes. i. nobiles ꝓpter affluentiā deliciarū istaꝫ passionē incurrere ꝯsueuerunt: ⁊ ideo dicit Gordonius. Uersificator dicit. Oīs amans cecus: nō est amor arbiter equus. Naꝫ deforme pecus iudicat esse decus. Cā huius passionis est corruptio estimatiue ꝓpter formam ⁊ figurā fortiter infixam: q: ꝯtinue de illa cogitat: ideo solicitudo melica dicitur. Silr pōt fieri solicitudo melica circa alias res. Fuit enim vnus episcopus satis doctus: qui existimabat oīo se futurū pōtificem: ⁊ dederat ꝓmittendo multa officia: ⁊ ita in hac fixa cogitatione erat ꝯtinue: erat etiā solicitudo melencolica. Curatio p° purga istum ab humore melico dando sirupos ⁊ medicinas: inducas somnū: ⁊ fac dietaꝫ impinguatiuā: fac: vt distrahatur ab illa re amata: vituperando illam: iniunge aliqua negocia ꝑtractanda: vt nō stet in ocio: iuxta illud. Ocia si tollas periere Cupidinis arcus: ⁊ dicit Auic. ꝙ aliqs plus mouetur ꝑ instrumēta musica. Et dicit ēt ꝙ vocetur vetula q̄ diffamet illam: ⁊ si nō sufficit: subito extrahat pannū menstruatū cū facie sua clamando talis ē amica tua.

De egritudinibus neruorū totius corporis: que dicuntur egritudines cerebri: vt stupor: tremor: tortura: spasmus: ⁊ palysis.

De stupore. Stupor est diminutio sensus: ⁊ motus: sed nota: ꝙ sensus: ⁊ motus aliqñ fiunt per vnum neruū: ⁊ tunc stupor fit qñ impeditur talis spūs transire: ⁊ est diminutio sensus: ⁊ motus: aliqñ vero fit ꝑ duos neruos: ⁊ tunc stat: ꝙ adueniat nocumentum in tactu: ⁊ nō in motu: ⁊ tunc stupor est diminutio sensus tactus: si vero pateretur neruus motiuus: ⁊ nō sensitiuus: tunc magis pertineret ad paralysim: vel spasmū. Qñ ergo est oppilatio in neruo ꝑ quē trāsit spūs sensitiuus: ⁊ nō pōt transire: tunc est stupor. Causa stuporis pōt eē extrinseca: ⁊ intrinseca: extrinseca fortis ligatura mēbri: vel cōpressio mēbri: intrinseca pōt esse frigiditas multa: vel mā oppilans neruum: vel caliditas dissoluens spūs: ⁊ resoluens: ⁊ hec est raro. Curatio: purgetur mā flegmatica: ⁊ p° detur sirupus 2° medicina: vel pillule: vlt° fiant fricationes ad locum stupidū: ⁊ inunctiones: sed facias fricationes in sursum: ⁊ nō in deorsum: ⁊ facias epithimata resoluentia mām: vel emplª. Nota cū aqua porrecte curaui quendā: qui habebat duos digitos pedis stupidos: q: illa transit ꝑ neruos: ⁊ sic deopilat. Nota oleuꝫ de andachocha. i. trifolij cōfert. Auenzoar inquit oleuꝫ nucum vnc. ij. euforbij 8ª pars aur. j. que est ℨ. ſ. ⁊ loco olei nucum potest poni olei de lilio: ⁊ de oliuis añ. vnc. j. curant stuporem in nuca.

De tremore. Describitur sic: tremor est diminutio virtutis motiue: sicut stupor est diminutio virtutis sensitiue. ſ. tactiue: vel tremor est bellum virtutis voluntarie mouentis ad superiora: ⁊ morbi deprimentis ad inferiora. Motus ergo tremoris est cōpositus ex motu nāe: ⁊ motu morbi ſm Gal. 5° de morbo. si enim virtus nō esset impedita: posset eleuare membrum: ⁊ eleuatū regere ⁊ cōseruare: sed q: impedita est ꝓpter morbum: qui deprimit: igitur est motus continuus modo istius: mō illius. Causa istius est qd debilitat virtutē: aut instrumentū: aut vtrūqꝫ: sicut imaginationes aīales: vt cum timet cadere: aut cum timet principem tremit. 2ª causa est qd debilitat instrumētū: vt frigiditas mortificās: caliditas resoluēs: humiditas mollificans: ⁊ siccitas vehemēs reddens instrumentū ineptū: nos addimus: ꝙ etiaꝫ ex oppilatione nō integra nerui: q: pauci spūs transeunt: qui nō pñt

sustentare

sustentare mēbrum: ⁊ istud pōt dici esse ex pte virtu
tis diminute: ⁊ etiā paucitatis spūum. Curatio est p
ↄtrariū cāe facientis tremorē: nā si est ex accñtibus:
remoueanꝰ accñtia: ⁊ ↄfortet virtus cū epythimari-
bus: si est ex dispositiōe mala instrumēti: remoueaꝰ p
ↄtriū cāe: si est ex oppilatione: remoueaꝰ mā oppilās.

De tortura dicendū est. Tortura sic describiꝰ: ē
morbus officialis figurā: ⁊ dispositionē faciei
nālem corrūpens. Causa huius morbi est paralysis: si-
ue spasmus veniens in neruis: vel lacertis faciei: in
paralysi fit mollificatio nerui: i spasmo fit oppilatio:
⁊ phibitio trāsitus spūum. Signū spasmi est ↄtrctio: ⁊
durities: signū paralysis ē mollificatio: ⁊ humiditas
mēbri. Curatio huius morbi fit p curationē spasmi:
vel palysis: de qbus statim diceꝰ. Specialr tñ de hye-
ra Hermetis sumaꝰ ↄtinue lōgo tēpore vsqꝫ ad ℥.j.
optimū est. Itē hec tria a ↄpuetate valent. Accorus:
nux muscata: ⁊ zingiber: ex quibus pōt fieri sirupus
cū melle: aut electuariū: aut gargarisma: aut caput-
purgium: aut masticatoriū: singulare remedium est.

De spasmo dicendū. Spasmus est egritudo ner
ualis ↄtrahens neruū ad suā originem cū abla
tione motus: ⁊ est inobediens in dilatatione. Causaꝰ
aūt spasmus ppter mām penitus oppilantē: ⁊ replen
tem vias: ⁊ porositates neruoꝝ ⁊ lacertoꝝ. Spasmꝰ
est triplex. s. de inanitione: de reple̅ne: ⁊ nō ↄportio-
natus ad mām. Spasmus de inanitione ex exsiccatio
ne: ⁊ hoc est difficile curare: qꝛ difficile est siccū hume
ctare. Spasmus de repletione pcedit ex mā humida
oppilāte viā nerui: cū exsiccātibꝰ curaꝰ: ⁊ euacuāti-
bꝰ: ⁊ pōt eē ex oī humore. Spasmus nō ↄportiōatus
ad māꝫ fit pp pūcturā nerui: ⁊ hic curaꝰ cū sulphure
trito: ⁊ mixto cuꝫ oleo oliuarū: ⁊ posito super neruū.
hec Auenzoar. Curatio spasmi ex repletione cuꝫ pos
sit fieri ab oī humore: si ex sanguine fiat pº fiat flobo-
thomia deinde digeraꝰ mā qualificans sanguinem: ⁊
postea euacueꝰ: ⁊ ↄforteꝰ locus: si ex flegmate fiat op-
pilatio: quod est vt plurimū: fiat clystere forte: ⁊ dige-
raꝰ mā cum oximelle: ⁊ purgeꝰ cum pillulis fetidis:
fiant stuphe ad locū spasmatū. Item balnea sulphu-
rea valēt: vt exhibitio aque porrecte est ↄueniēs mul
tum: silr si oppilatio ex alijs mēbris purgenꝰ: ⁊ con-
forteꝰ membruꝫ: ⁊ resoluaꝰ: ⁊ tandem aqua porrecte
est optimum remedium.

De paralysi dicendū. Est aūt paralysis mollifi-
catio neruoꝝ cum ablatione sensus: ⁊ motus
Drñtia inter spasmū: ⁊ paralysim est: qꝛ mā si oppi-
lat totalr viā nerui facit spasmū: ⁊ curtaꝰ membrum
per longū: ⁊ p latus crescit: in paralysi vero mā non
oppilat penitus viā nerui: sed mollificat neruū: ⁊ sic
elongat ipsum. Curatio: si cū febre sit: magis tēpera-
te pcedere debemus: qꝫ si sine febre: ⁊ lꝫ possit causari
a quocūqꝫ humore: tñ vt plurimū fit a flegmate ⁊ pª
intentio est diuertere mām a capite cū clysteribus: ⁊
fricationibus. 2º cum digestiuis: vt oximelle simplici
⁊ sirupo de sticcados cū aqua saluie: ⁊ maiorane: dein
de euacueꝰ mā flegmatica cū pillulis cochijs: vel feti
dis: deinde fiant inunctiones fortes cū oleo laurino: ⁊
castoreo: ⁊ fiant stuphe: ⁊ fumalia remedia: ⁊ ex humi-
dis vnctuosis nutriaꝰ: silr si alia mā peccat purgetur
illa: ex vinis multum mixta cum aqua.

De catarro. Et quāuis catarrus non sit egritu-
do capitis: sed alterius mēbri: causaꝰ tñ a cere-
bro: ideo cōiter tractaꝰ de catarro: qñ tractaꝰ de egri
tudinibus capitis. Catarrus aūt est reuma fluens a
capite ad ptes inferiores: si fluit ad nares diciꝰ bran-
cus: si vero fluit ad fauces diciꝰ coriza: si fluit ad pe-
ctus dicatur reuma catarrus.

Ad nares brancus: ad fauces esto coriza.
Si fluit ad pectus: dicatur reuma catarrus.

Curatio lꝫ possit fieri ex oī humore: tñ vt plurimum
ex flegmate fit: ⁊ tres intentiones pncipales sunt ha-
bende. pª est euacuatio: sed dꝫ premitti digestio māe
peccantis: ⁊ postea fiat euacuatio: ⁊ in catarro in tri-
plici casu fit flobothª ſm Mesue. pmo si sit in corpore
calido. s. sanguineo. 2º si sit paratus ad faciendū colle
ctum: vel apostª. 3º si cum febre: quidā dñt si sit catar-
rus calidus cū febre intensa: qꝛ febris ppter euapora-
tionē facit crescere catarrū: nos dicimus si cuꝫ febre:
que indicet de sanguine: qꝛ catarrus in se nō requirit
flobothomiā sed respectu addito dicit Gordonius.
scd̄a intentio pncipalis est diuertere cū fricationibꝰ:
⁊ clysteribus. 3ª intētio est sistio catarri cū appropria
tis: ⁊ addiꝰ dieta subtilis sine carnibus: ⁊ sine vino: sꝫ
aqua zuccarata cum vino granatorum conuenit.

De egritudinibus sensuū exterioꝝ: ⁊ pº de egri-
tudinibus oculi: ⁊ pº de passionibus ↄiunctiue
que sunt. 8. Et prius opꝫ premittere anathªs oculi.
Inquit Gal. 8º de iuuamētis mēbroꝝ: Cerebrum tm̄
est ppter oculos: vt oculi sint in eminētiori loco cor-
poris: vt possint speculari ante. Oculus componiꝰ ex
tribus humoribꝰ: ⁊ septē tunicis: primus humor ad
extra dꝰ albugineus: scd̄s vitreus: tertius cristallinꝰ:
qui ↄtineꝰ a vitreo: ⁊ vitreus ab albugineo: prima tu
nica exterior diciꝰ cōiunctiua: ⁊ est illa: que est alba:
scd̄a diciꝰ cornea: ad similitudinē cornu: tertia diciꝰ
vuea: que est ad modū grani vue nigre: que est in me
dio pforata: ⁊ foramen diciꝰ puppilla: quarta dꝰ ara-
nea: huic ad intra correspondet tunica: que dꝰ rethi-
na: ⁊ vuee correspondet tunica: que diciꝰ secundina:
⁊ cornee correspōdet sclyrotica. Azaruius vero di-
xit: qꝫ ppꝛie loquendo tm̄ quatuor sunt tunice oculi:
quarū due immediate regunt humores. s. vuea: ⁊ secū
dina: que originanꝰ a pia matre: ⁊ alie due mediate
regunt illos humores. s. cornea: ⁊ sclyrotica: ⁊ a cere-
bro pcedunt duo nerui ad oculos 4º de morbo: qui
soluꝫ sunt cōcaui: ⁊ intelligiꝰ hoc antonomatice: ⁊ hi
sunt duo nerui obtici: per quos transeunt spiritus
visibiles vsqꝫ ad oculum. s. ad humorem cristallinuꝫ:
⁊ ibi recipiunt speciem rei visibilis.

¶ De egritudinibꝰ oculi: ⁊ pº ↄiūctiue: ⁊ ophthalmia.

De ophthalmia prius dnd̄ū est. Est aūt ophthal
mia apostª calidū oculi. s. sanguineū. Cā huiꝰ
aut est exterior. s. sex res nō nāles incōuenient̄er admi-
nistrare versus calidū: aut interior: ⁊ hec est sanguis
vel colera: vel vapores eoꝝ: vel ascēdentes ab inferio
ribus: vel descendentes a superioribus. s. a capite per
venas ad oculos. Curatio pº fiat flobothª cephalice
premisso clysteri. 2º digeraꝰ mā cum sirupo de endi-
uia: ⁊ cū sirupo de fumoterre: ⁊ cum aquis appropria
tis. s. endiuie: nenufaris: ⁊ violarū. 3º purgeꝰ mā cuꝫ
medicina ex cassia fistula vnč. j. ⁊ ℥. iij. succi rosaruꝫ.
quarto ponanꝰ remedia ad oculuꝫ: sed nihil sit actu
frigidū: lac mulieris lactantis infundaꝰ in oculuꝫ: ⁊
est optimū. Item albumen oui bene agitatū mixtuꝫ
cum lacte mulieris: ⁊ cū hoc balnea sepe oculuꝫ: ⁊ sic

Primo.

flebotomia
catarro

de alijs Ad ophthalmiam. ℞ aloes. ʒ.j. infunde in aqua rosata ⁊ vino: ⁊ laua oculos: abstergit: ⁊ abscindit lachrymas. Mesue hec dicit. Itē balnea oculum cum lacte: aut cū albumine oui: confert ophthalmie ipsius Rasis: hoc iudicat optimum.

Scdo. De vlcere piuncriue: purget corpus scdz q expedit: vel cuz flobothomia vel farmacia: vel cuz vtraq: deinde vtatur sief ꝑb de thure.

Tertio. De vngula piūctiue. Est aūt vngula: vel vnguis excrescentia quedā media inter dispositionem neruosam: ⁊ carnosam: ⁊ aliqñ coperit partē piuncti ue: aliqñ totā. Curatio. supposito: q corpus sit purgatum: ⁊ mundificatū suffumiget oculus cū aqua malue: ⁊ bismalue: deinde vtat isto collyrio: qd pōit Gordoni⁹. ℞ vitrioli: viride eris vsti: salis armoniaci: fellis tauri añ. ʒ .s. aloes: cinamomi: gingiberis: trium gñum piperis: fragmentoꝝ fintille terre viridis añ. ʒ .j. puluerizent: sicut decet: ⁊ cum succo feniculi: ⁊ maiorane: ⁊ modico mellis misceant: ⁊ fiat collyriū: si autem cum hoc nō curetur recurre ad cyrugicum.

Quarto. De albugine oculi. Est aūt albugo macula alba: vel subalbilla oculi: que aliqñ remanet post vlcerationē curatā. Curatio dicit Rasis. Cū eger egressus fuerit balneū ⁊ teneat faciē super vaporē aque calide vsq quo rubea fit: ⁊ si hoc nō facit qd desideras nō vidi melius hoc ad tollēdā albuginē dicit Gordoni⁹. ℞ massacumie: stercoris magni lacerti: baurach: zuccari añ. partes equales: deinde sumat accori: celidonie seni ambarū añ. ʒ. 10. coquant ī lib. j. aque donec ad 4ᵐ redeat: ⁊ colet: ⁊ ex hac aqua imbibāt species: quas prediximus: ita: q pfitiant ex ea: ⁊ siccent in vmbra: deinde iterū terant: ⁊ pspergant vt prius: ⁊ siccent: ⁊ postquam quater factuz fuerit siccentur: ⁊ terantur: ⁊ in oculo mittantur: hoc non habet par ad remouendum grossam albuginem.

Quinto. De macula in oculo. s. rubea. Contingit eniz hec ex oculo expressione: vel ex alia re punctū rubeuz. Curatio fit cū hoc. ℞ albuminis oui: ⁊ spumet: ⁊ cum modico aque rosate ⁊ boliarmeni puluerizati incorporetur: ⁊ in oculo distilletur.

De sebel. i. de venis rubeis dilatatis vltra debitum supra piunctiuā ad modū panniculi ⁊ de scabie oculoꝝ. i. de grossitie pruriginosa cū rubore: ⁊ asperitate aliquali in labris palpebrarū: que scabies precedit inuersationē palpebrarū: ⁊ vlcera ipsarum Sebel est passio oculi p colligantiā: q venit quod venire non dz. s. sanguis calidus dilatans: ⁊ replens venas vltra debitū. Scabies sitr est p colligantiā: q venit sanguis colericus: vel salsus ad palpebras: qui venire non dz. Pro cura indiget floboth ⁊ solone ventris: ⁊ dz vti dieta subtili declinante ad frigidū: ⁊ sepe ingredi balneū: vtile est p st cibū: ⁊ mittere in oculum sieth rubeū. ℞ emathitis: colcothar cōbusti amboꝝ añ. ʒ. iij. eris vsti ʒ. ij. myrrhe: croci amboꝝ añ. ʒ. j. piperis lōgi ʒ. s. pspergant ex vino veteri: ⁊ fiat ex eis sieph: ⁊ si non curant: vadant ad cyrugicum.

De lachrymis cū pruritu. i. de pruritu labryma lis hec passio nō est negligenda: q cum durant terminār in fistulam. Pro cura lauet oculus sepe cū aqua: ⁊ acero mixtis: ⁊ emplastret cū folijs recentib⁹ populi bullitis cū acero: ⁊ pistatis: desuper applicatis: ⁊ si cū istis nō cessat purget cum ʒ. j. pillularum aurearū: ⁊ fiat collyriū d aloe: ⁊ sarcocolla: ⁊ sumach: ⁊ si veniūt a cerebro: pfortet cerebrū cum camphora: ⁊ rosis: ex quo cā est calida: ⁊ ponant ventose in collo: ⁊ ponant stiptica supra frontem: puta ex sanguine draconis: accatia: myrrha: ⁊ olibano cū albumine ouorum: ⁊ similibus. Ad sanandas lachrymas. ℞ rorismarini: centauree minoris añ. m. j. ⁊ bulliāt in aqua feniculi: ⁊ aqua rosata añ. vnc. vj. ad psumptionem tertie ptis: postea adde colature salis armoniaci. antimonij añ. ʒ. j. ⁊ bulliant ad lentū ignem: ⁊ cum ista laua oculos. Ad lachrymas stringendas. ℞ aque prunellarum syluestrium: ⁊ laua oculum.

De fistula in lachrymali. Fistula est passio piunctiue: p quo notat q Apost⁹ mollia aliqñ generant in lachrymali oculi versus nasum: ⁊ vt plurimum terminant in fistulam. Pro cura diligentissime mundificet corpus: deinde fomentet locus cum spongia infusa in aqua decoctionis gallarū sumach: ⁊ modico mellis: deinde cum aqua decoctionis mali granati: ⁊ folijs mirthe: deinde fiat tale colyriū. ℞ viride eris atramenti: salis armoniaci: vitrioli: calcis viue: auri pigmenti: cantaridarū: aluminis añ. ʒ. s. fiat puluis: ⁊ puluis ponat in paruissima quātitate: vel misceat cuz vrina pueri: ⁊ fece olei antiqui: ⁊ fiat vnguentū: ⁊ tenta intigat: ⁊ fistule apponat: deinde fiat vnguētū post mortificationē fistule: de aloe: ⁊ olibano: ⁊ sarcocolla nutrita: ⁊ sumach: ⁊ cortice malorum ad carnis regenerationē deinde sumat talis potio. ℞ folioꝝ agrimonie folioꝝ oliue: ⁊ conquassent ⁊ tēperent in vino albo: ⁊ accipiat vinū: ⁊ pculdubio si corpus ē mundificatū: ⁊ patiēs boni regiminis fit: ista potio priuata curat oēm fistulam. hec Gordonius: ⁊ addit colligat agrimonia cum oratione dominica: ⁊ portetur ad collum: ⁊ curat fistulam: vt plurimum: si aūt non curat: fiat cauterium in loco: ⁊ fiant alia: sicut decet.

De passionibus cornee.

Nota: q ferme cōsimiles passiones pñt accidere cornee: sicut piunctiue: quāuis Rasis nihil dicat: dixi ferme: q nec lachryme: nec fistula lachrymalis pñt ei accidere: sed bothor: vlcus: vngula: albugo: macula: ⁊ pannus pñt eis accidet: ⁊ psimilis fere cura est in cornea: sicut in coniunctiua: ⁊ ideo nō opz repetere: quamuis Gordonius etiam tangat illas.

De passionibus vuee.

Primo. De dilatatione vuee. i. pupille: pupilla aūt ē foramen vuee: istud foramen aliqñ ita dilatat: q videt tangere piunctiuam: ista aūt dilatatio aliqñ est nālis: q a natiuitate est: ⁊ hec nō recipit curationem: aliqñ venit accñtal: ⁊ quādocūq fuerit: nocet visui: qm aut nihil videt: aut videt in minori quātitate: q sit res visibilis: ⁊ hoc est ꝓpter nimiā dispersionem spūum. Cause dilatationis aut sunt extrinsece: sicut est casus: ⁊ percussio: ⁊ nimius dolor capitis: aut sunt intrinsece: hoc est ꝓpter apostͣ aut ꝓpter magnitudinē humoris albuginei: aut ꝓpter humiditatem currentē ad vueā: aut ꝓpter siccitatē: qm cōtrahitur versus circūferentiā: ⁊ ita foramen magnificat: sicut apparet in corijs pforatis cum desiccant: ⁊ tunc dilatatio vuee est morbus per se: ⁊ apparet tota vuea minorata. Cura si fit ꝓpter desiccationē iniungat dieta resumptiua: humectatiua: ⁊ nutriens: ⁊ fter in ocio: ⁊ balneet frequēter: ⁊ fomentet oculum cū aqua dulci calida: ⁊ proiciat lac mulieris sup. oculuz: si causa sit

ꝓpter

ꝓpter humorē albugineū: sit in dieta tenui: ⁊ purget caput cum hyerapigra: lauet oculum cū aqua salsa calida: ⁊ aceto: ⁊ ponant in oculo que dicta sunt ꝯtra albuginē: ⁊ maculam. Si causa fuerit apost^{a} ꝓpter casum: ⁊ percussionē: curet apost^{a}: sicut de ophthalmia dictum est: postea ponatur in oculo lac mulieris: ⁊ sanguis columbe.

De ꝯstrictione puppille. Causa huius aut est siccitas: ⁊ corrugatio vuee: ⁊ motus eius a circūferentia versus centrū: ⁊ tunc oculus minorat: ⁊ non recipit curā: aut est ex paruitate humoris albuginei: ⁊ sic facile curat cū humectantibus: aut causa est ex humore cōprimēte: tunc purget caput: ⁊ vtat isto collyrio. ℞ croci: musci aloe: stercoris lacerte viridis añ. ℈. j. balsami ℈. ß. piperis: floris eris armoniaci añ. grana. vj ꝯficiantur cū aqua fenniculi distillata.

De cataracta. Est aūt cataracta aqua in oculo existens cooperiēs puppillam ꝙ aqua nō ascēdit: nec descēdit ad oculum: sed vapores aquosi: qui coagulant a frigido: ⁊ cataracta aliqñ est in pn^{o}. s. cū apparent coram oculis musce: ⁊ cimices: ⁊ tunc opz purgare caput cū hyerapigra: vel pillulis cochijs: ⁊ semel in semptimana cape de mitridato ad quātitatē auellane: ⁊ vtat collyrijs de fellibus auiū: q2 multum valent ad dissoluendū aquā: ne congelet: sitr in augmēto valet purgatio: sed in statu cū facta est congelatio nō valet purgatio. Et est cū nō videt nisi radium solis: tunc signū est: ꝙ aqua cōgelata est: ⁊ non pōt curari: nisi per cyrugicū expertū. Gordonius inquit vapores aquosi aliqñ ascēdūt a stomaco ad oculos: cuius signū: q2 añ cibū peius se hñt: q̄z post cibū: ⁊ aliqñ descendunt a cerebro: cuius signū: q2 equalr se habent ante cibum: ⁊ post cibum.

De passionibus pertinentibus ad totum oculum.

De debilitate visus. Tripl'r debilitat visus. s. diminute: ablate: ⁊ corrupte. Cā vero debilitans aut est extrinseca: aut intrinseca: extrinseca est vt puluis: ventus: inspectio solis aut corporis luminosi: legere litteras minutas: ⁊ oēs res nō nāles incōuenienter administrate. Cause intrinsece aut sunt a mēbris inferioribus: aut a capite: si a capite egritudines capitis: ⁊ reuma debilitant: si ab inferioribus est pp vapores ascendentes a stomaco. Nota ꝙ si spūs fuerit paucus: ⁊ subtilis bene videt ꝓpinqua. Si fuerit paucus ⁊ grossus male videt ꝓpinqua ⁊ remota: si fuerit multus ⁊ subtilis bene videt propinqua: ⁊ remota: ⁊ si fuerit multus: ⁊ grossus male videt de ꝓpinquo: ⁊ a remotis sic. Qui hñt spūs nimis subtiles: ⁊ pueros de nocte melius vident: ⁊ qui hñt spiritus grossos de die parū: ⁊ de nocte nihil. Cura: si debilitas sit ꝓpter res inanientes cōfortet oculus cū cibis humectantibus: ⁊ cum ocio: ⁊ quiete: ⁊ cū fomentationibus factis circa oculum cū aqua dulci tepida: ⁊ lacte mulieris.

Pro debilitate visus recepta optima. ℞ aque rosate lib. j. maluatici dulcis lib. ß. aloes lori ʒ. ij. tutie ʒ. j. gariofilorum ʒ. j. ß. antimonij ʒ. ß. succi fenniculi: succi celidonie añ. vnc. j. bulliant simul lento igne: ⁊ cum hac lauet oculos de mane. Ad idem. ℞ aque rosate aque celidonie añ. vnc. ß. aceti quartaz partē. s. ʒ. ij. marchasite auri: vel argenti ʒ. j. ß. misce ⁊ cum hac calida laua oculos. Si causa fuerit repl'o siue a capite: siue a mēbris inferioribus veniat: purget caput: vel totū corpus: cū pillulis sine qbus: caput: ⁊ cū hyerapigra corpus: deinde fiat collyriū de fellibus auiū ad oculos. Gordonius ponit nouē experimēta bona ad oculos. p^{m} est ꝯfectum ex aquis respicientibus oculos: de quibus penas singulo die in oculis. 2^{m} est de pica exsiccata: ⁊ puluerizata: ⁊ ponat i oculis: vel fiat collyrium ex ea. 3^{m} est de epate hircino puluerizato: ⁊ fiat collyriū: quod distillat in oculos. 4^{m} est illud collyrium factū ex tutia ignita ⁊ distillata in oculū. 5^{m} est ex quodā puluere: ponendo in oībus suis comestionibus. 6^{m} de anguillis flagellatis abscissis capite: ⁊ cauda: ⁊ ablutis cum sale: ⁊ decoctis cū melle: ⁊ fenniculo donec caro separet: ⁊ de carne illa cum zuccaro fiat electuariū. 7^{m} ꝙ vtat per interualla aut mirabolanis conditis: aut pillulis aureis: aut cochijs. 8^{m} frequens vsus tyriace ꝯfortat visum. 9^{m} est secretū experimentū: q̊ deus melius reuelare noluit vsqz ad hāc horā: ⁊ est collyriū factū ex ꝑmistione multarū rerū.

De noctilupa. i. de passione illa oculorum: qua post occasum solis nō vident: ⁊ describit sic. Noctilupa est passio oculi causata ꝓpter grossitiē: ⁊ paucitatem spūum: ꝓpter quā in die vident ꝓpter claritatē diei: ⁊ pp obscuritatē noctis nō vident. Nota: ꝙ visio diuersificat 2^{m} multitudinē: ⁊ paucitatem spūum ⁊ scd̄m subtilitatē: ⁊ grossitiem eorum: multitudo spūū vel est cum grossitie eorum: vel cū subtilitate: si cū grossitie male vident de prope: ⁊ bene de longe: si iungit cū subtilitate bene vident de prope: ⁊ de longe: paucitas spūum vel iungit cū grossitie: vel cū subtilitate: si cum grossitie isti male vident de prope: ⁊ de longe: si vero cum subtilitate: de ꝓpe bene vident: ⁊ non de lōge. In noctilupa spūs sunt grossi: ideo nō vidēt in sero. Pro cura. Causa aūt aut est repl'o sanguinis: aut aliorum humorum: aut debilitas virtutis: si repl'o sanguinis flobotb^{a} indigent: si est repletio aliorum humorum farmacia indigent: si debilitas virtutis fiat ꝯseruatio virtutis: ⁊ vtat rebus subtiliātibus: ⁊ tandē collyrijs de fellibus auium Gordonius nihil de illa dicit: quia intellexit sub debilitate visus.

De strambositate oculorum. Est aūt strābositas fz Gal. 4° de morbo duobus modis. p^{o} cū oculus torquet versus dextrū: vel sinistrū: ⁊ tunc nō accidit aliud nocumentū: nisi ꝙ res videt oblique: ꝓpterea ꝙ magna pars oculi remanet illuminata: si aūt torqueat versus superius: ⁊ inferius: tunc vna res videt due: qm̄ magna pars puppille cooperit: ⁊ iō nō pōt iactari simulachrū vsqz ad cristallinū: nisi per viam inundationis: ⁊ iō nō pōt cancellari simulachrum in cruce signatione nerui obtici: vbi ꝯtingit recte videre: quare spēs: siue idola non pñt simul cācellari: sed transeunt ad sensū cōem sine cancellatione: ⁊ ita cōtingit male videre: q2 vnum videt duo. Prima igit causa: ꝓpter quā non ꝯtingit recte videre est tortuositas cristalline: ⁊ copertura eiusdē: qm̄ simulachrū non pōt directe iactari: ⁊ ideo venit cū quibusdam inundationibus: ideo pars citius est in cruce signatione: q̄z alia: ⁊ q2 non obuiant se adinuicē non pñt idola cancellari: sed transeunt ad sensum cōem sine cancellatione: ideo ꝯtingit male videre: q2 vnum vr duo: seu multa. 2ª causa pōt esse nimia mobilitas spiritus: ⁊ agitatio: ⁊ motus versus dextrū: ⁊ sinistrum versus partē anteriorē oculi: q2 mouet per modum inundationis nō fit cancellatio: ⁊ ideo vnū videt multa. 3ª causa pōt esse nimius motus agitatiuus spūs: q

modo mouet̃ ad sensum cõem: modo reuertit̃ ad crucem: ⁊ signationẽ: ⁊ hoc facit ventus ꝑturbans spũs. quarta causa põt esse nimia subtilitas spũs: qui mouet̃: ⁊ agitat̃. Cura: nota: ꝙ si strãbositas est a natiuitate: aliquo mõ põt rectificari: ⁊ nõ est alius modus: nisi ꝙ lumen ponat̃ sibi in opposito: vt recto aspectu aspiciat: siue illud lumen sit candela accensa: siue fenestra aperta: si vero veniat strãbositas ꝑꝑ spasmum de inanitione: vel repl̃one: aut ꝓpter mollificationẽ: ⁊ paralysim: aut ꝓpter epilensiam: tũc curabit̃ strambositas illis curatis.

De eminentia: ⁊ ꝓfunditate oculi. Eminentia aut ꝓpter repletionẽ nimiaꝫ cerebri: ⁊ oculi: ⁊ totius corporis: aut ꝓpter ventositatẽ: aut ꝓpter apostema cerebri: aut ꝓpter paralysim: ⁊ mollificationeꝫ lacertoꝝ mouentiũ oculos: aut ꝓpter nimiũ dolorem capitis: ⁊ propter vomitũ: ⁊ nimiũ clamorẽ. Cura: si eminentia fuerit parua sufficit paruitas cibi: ⁊ pot⁹: ⁊ ꝙ iaceat resupinet ⁊ ꝙ oculus colliget̃ cum aqua rosata in qua fuerit sumach: ⁊ cortex thuris: si vero fuerit magna: fiat flobot^h^ cum ꝯuenientia ꝑticularium: deinde sequat̃ farmatia: deinde ventosa in collo: deinde fomentet̃ oculus cum aqua decoctionis sumach galliarum: ballaustiarũ: masticis: thuris: albumine ouorum: ⁊ nucleis dactyloruꝫ adustorum.

De ꝓfunditate oculi. Causa est aut ꝓpter maliciam febris: aut propter vigilias nimias aut tristitiã: ⁊ angustiã: aut ꝓpter similia ꝯsumentia humiditatẽ nãlem oculi. Cura est remotio illarũ causarum cum cibis humectantibus: ⁊ fomentationibus aque calide dulcis: ⁊ similibus.

De passionibus palpebrarum.

Accidit palpebris aliqñ pruritus: ⁊ scabies: ⁊ vlcus: que fiunt ex humoribus acutis: ⁊ adustis. Accidit ⁊ tumor ipsis palpebris: ⁊ depilatio: ⁊ inuersio piloꝝ: tumor accidit aliqñ a causa extrinseca. s. a punctura aranee: vel ab humore fluente: causa depilationis est humor adustus in radice piloꝝ. Pro cura pruritus: ⁊ scabiei purget̃ corpus ex humoribus calidis: ⁊ postea inungat̃ cũ oleo onfancino: ⁊ modico camphore. Pro cura vlceris mundifica cum vino albo: in quo lẽtes: ⁊ cortices granatoꝝ bullierint: postea appone collyrium de vitello oui: ⁊ croco: ⁊ olibano: ⁊ si sit ibi sanies ablue cũ aqua salsa. Pro cura tumoris: si sit ex pũctura aranee appone tyriacã supra cum salgemma: si fuerit ꝓpter rutelam appone oleuꝫ rosatũ cũ albumine oui: si fuerit ꝓpter causas intrinsecas. s. ex humoribus fluxis ad locuꝫ illum: purgent̃ humores: sicut opꝫ. Pro cura depilationis palpebrarum: si fuerit ex defectu nãe: humectet̃ corpus sbalr: ⁊ corpus: ⁊ oculi: si vero ex malo humore corrũpente radicẽ capillorum: purget̃ corpus scðm exigentiam humoris: ⁊ si fuerit ibi rubedo: liniat̃ cũ malo granato cocto cum totalitate sua: ⁊ si fuerit grossities palpebre: aut humoris: intingat̃ locus cũ isto medicamine. ℞ spice nardi: stercoris muris: laudani: ossiuꝫ dactyloꝝ vstorũ: stercoris hirundinis añ. ℥. i. ꝯficiant̃ cum melle. Pro cura inuersionis piloꝝ euellat̃ pilus inuersus: deinde intingat̃ locus cum sanguine rane: aut catuli canis: aut fiat cũ ouis formicarũ contritis: aut cum rubigine ferri: ⁊ saluia: aut cuꝫ isto. ℞ mucilaginis psilij: spume maris: salis armoniaci: vngule asini aduste misceant̃ cum aceto fortissimo: ⁊ liniatur locus: ⁊ si nõ curet̃ sic: cauterizet̃ locus: ⁊ postea inungatur locus cum albumine oui: ⁊ oleo rosato.

De egritudinibus aurium: ⁊ auditus.

De grauedine auditus. i. de diminutione auditus: ⁊ de ablatione: que dicit̃ surditas. Nota p^o^ anath^as^ eius. Auris prout est organũ auditus cõstat ex quatuor ꝑtibus: inter quas vna est ꝑ̃ncipalis: ⁊ cetere coadiuuãtes sunt. Est eniꝫ neruus durus veniẽs a 5° pari neruoruꝫ hñs ortũ magis a puppi 8° ⁊ 9° de iuuamentis mẽbroꝝ: cuius nerui extremitas est pars principalis in organo auditus: ⁊ habet ꝯcauitatẽ aliquam: vt multitudo spũum recipiat̃. 2° est ibi os durum ꝑforatũ quod dicit̃ petrosuꝫ: ⁊ tortuosum: ꝑ cuius foramẽ subintrat caput illius nerui cooperiẽs ipsꝫ foramen: ⁊ inuoluens ipsuꝫ ꝑ modũ pellicule ampliãtis se: ⁊ dilatantis ꝑ modum cuiusdaꝫ cõcauitatis: ⁊ ita extremitas nerui sic se ampliantis: ⁊ extendentis super foramen ossis petrosi est pars principalis in organo auditus: sicut cristallina est ꝑ̃ncipalis in oculo quarto de morbo cap^o^ 2° 3° est ibi aer cõnãlis quiet⁹ stans in illa ꝯcauitate pelliculosa ipsius nerui dicti: rõne cuius inundationis: ⁊ motus a ꝑcussione aeris subintrantis exterius cõprehendit̃ sonitus: ⁊ vox in aure: ⁊ fit auditus. 4° est ibi in organo auditus cartilago plicabilis tortuosa: que ꝯstituit aurẽ. Modo auditui veniunt tria nocumẽta: sicut alijs sensibus. 4° de morbo: q: aut auferet̃: aut minorat̃: aut corrumpit̃: auferet̃: qñ nihil audit: sicut in surditate: minuit̃ qñ nõ audit: nisi multum clamantẽ: corrumpit̃ qñ audit sonos strepidos: sicut rumorẽ: ⁊ tinnitũ in aure. Rasis nõ tractat de ablatione auditus. i. de surditate: q: vt plurimũ est a gñone: ⁊ incurabilis est: ⁊ ꝓuenit ab errore informatiue: ⁊ nã illi nerui sunt indurati nõ bñ ꝑforati: ⁊ callosi: potissime in extremitate pelliculosa in osse petroso: ⁊ ꝓpterea nõ sentiunt inundationem: nec ꝑcussionẽ aeris: ⁊ ista est causa potissima surditatis: a gñone: surditas aũt aliqualis a tẽpore: cũ q̃ est male audire: si nõ alleuiet̃ ex se, q̃busdã tẽporibus potissime flante vento aliquo: vel tẽpore claro: illa curationem non recipit: ⁊ talis fit a triplici causa: aliqñ fit a sordido feculento ad modũ cere subnigre fluxo ꝑ capita venarũ: ⁊ expulso ab ipsis venis: ⁊ in radijs solis videt̃ talis sordities: interdũ fit a grosso flegmate fluxo: ⁊ expulso ꝑ capita venarũ ibi ꝯtiguarũ: ⁊ oppilat meatũ nerui: per quẽ veniunt spũs ad aurem: siue ad os petrosum. 3ª causa est ventositas grossa frigida ingrossans illum aerẽ cõnãlem: ⁊ indurans sbaꝫ illius pellicule: ꝓpter quod nõ percipit inundationẽ illius aeris: hec distinguit̃ a 2^a^ q: cũ hac causa stat tinnitus grossus ad modũ aque cadentis in molendino: fit etiã ex carne addita: que est incurabilis: fit etiam ex apost^te^ in illa pellicula: ⁊ hec curat̃ curando apost^a^. Pro cura: ⁊ si grauedo auditus ꝓueniat ex illa sordicie nigra: respicias aurẽ ad intra in radio solis: ⁊ clarifica te: ꝙ si sit sic: ⁊ remolliat̃ cum oleo cõi tepido instillãdo in aurẽ bis: vel ter in die quinqꝫ: vel sex guttas cum oleo fenniculi: vel cuꝫ oleo vmbre piscis: vel cum pinguedine anguille assate: vel cũ aqua ramulorum vitis albe recollecta: dum cõburit̃ vel ꝓuocetur sternutatio: vt melius expellat̃ mã illa: ⁊ si tñ grauis auditus fiat ex mã flegmatica fluxa ꝑ capita venaꝝ: vel rõne frigiditatis: vel rõne ventositatis gñate ab aliqua mã humida ꝓpulsa: curatio eius fit mediante purgatione:

purgatione: ⁊ digõne pmissa: deinde fiat gargarisma cũ decoctione aq̄ ciceꝝ: in qua synapis bullierit: masticet postea masticẽ mixtũ cuꝫ pipere: deinde euaporetur auris cũ aqua decoctionis calamẽti: absynthij: lauri: ⁊ origani: quo facta distellenť ĩ aurẽ tres gutte decoctionis ellebori nigri: vel de isto. ℞ corticũ radicis fenniculi: petrosilli: apij: raffani exficcati p duos dies in vmbra añ. m. j. saxifragie vnc. ij. baccaꝝ lauri vnc. j. olei cõis: qd̾ sufficit incorporenť: ⁊ ponanť ad solẽ. 40. diebus post festũ Joãnis baptiste. Item sternutatio ante prandiũ: ⁊ ante cenaꝫ ꝓfert singulo die. Pro cura quatuor remedia. Primũ oleũ de synapi laudať a Gal. Secundum scarabones bulliti in oleo amygdalaꝝ amaraꝝ a Gal. laudanť. Tertiũ ab Alexandro byatros. ℞ castorei: ellebori nigri añ ʒ. j. bulliant in oleo dicto. Quartũ aqua vite: q̄ dr̃ aqua ardens ꝓfert. Nos dicimus: ꝙ ista posita in aure intra cannã parum ꝓferunt: quia nõ faciut impressionem: quare oporter cum squiciatorio ponere illa in aurẽ: vt efficacius imprimant.

De tinnitu: siue de corruptione auditus.

Tinnitus est corruptio auditus: sicut apparitio muscaꝝ est corruptio visus: fit aurẽ tinnitus: cũ ventositas: aut vapor cõmouet violẽter aerẽ intrinsecum gerũ: ⁊ ꝫm diuersitatẽ vaporis: diuerse fiunt corruptiões in auditu: ⁊ sic tinnitus est subtilior: vl̃ grossior: ita mã faciẽs tinnitũ ẽ subtilior: vl̃ grossior. Causa tinnitus aut ẽ exterior: aut interior: si exterior: vomitus: labor: crapula: ebrietas: multiplicatio ciborũ indigestibilium: casus: fames: angustia: cã intrinseca aut a toto corpore: aut priuata: si priuata: aut pp inanitionẽ: qr spũs est siccus: aut pp debilitatẽ capitis: ⁊ corporis: aut pp vaporẽ grossuꝫ ventosum: qui p modum inũdationis pcutit aerẽ quietũ. Cura: si pp acumen sensus fiat: instilleť in aurẽ castoreũ: ⁊ granũ piretri cũ aceto mixtũ: si autem cã fuerit mãlis: purgeť corpus ꝫm ꝙ opꝫ: postea fiant caputpurgia: iniectiones: vltimo cauteria: vitẽt balnea: fomẽtationes: q̃m cõmouẽt materiã. Nota: ꝙ bettonica calida est in 3° gradu: valet in tinnitu ꝫm nostrũ modũ: sic cõmedatur. s. si bulliat in vino: ⁊ poteť vinũ: vel recipiat fumum vini: vel succus tepidus ponať in aure. Materialia ex quibus fit suffumigatio: elleborus albus: castoreũ: euforbium: spica nardi: myrrha: spica celtica: calamus aromaticus: calamentũ: anisum: maratrũ: bace lauri: ⁊ folia: oleũ laurinũ: oleũ de lilio: oleũ costinũ: ꝺ ruta: ꝺ castorei: aqua raffano: vinũ albũ puꝝ.

De dolore auris.

Dolor ꝓuenit a causis extrinsecis: aut intrinsecis: si extrinsecis: aut a vento forti: aut calore: aut frigore: casu: aut aliqua res cadens in aurẽ: cã intrinseca aut mala cõplexio cum mã: vel sine mã: aut morbꝰ offitialis: sicut apostemata: vel sanguinea vel colerica: vel flegmatica: vel melancolica: vel morbus cõis: sic solutio ꝯtinui. Curatio: si ex apostemate fit: est curatio apostematis: curatio apostematis est cum cepa cocta cum oleo amygdalarũ amararũ: ⁊ emplastrata sup aurem. Differunt in duobus ab alijs apostematibus: primo quia non fit cum repercussiuis: ne pellatur mã ad membrũ principale: in dolore tamen disperato possunt apponi narcotica: scd̾o differt: qr pure maturatiua calida: ⁊ humida nõ debent apponi quinto de ingen. san. quia in apostemate auris imperatoris ponebat putrefactiua: ⁊ ipse docet apponere aliqua stiptica rõne mẽbri. s. ferruginẽ ferri valde tritam cũ stercore: ⁊ aceto: si apostema cã fuerit: ⁊ sit apostema a causa frigida põt addi assungia vulpina vsqꝫ ad oleũ scorpionis: si fuerit ventositas in causa: decoquatur fel tauri: donec sit dissolutũ: si mala complexio cum materia fuerit in causa: cureť illa ꝫm ꝙ oportet: deinde apponať oleum camomille in aure: si ex solutione ꝯtinui ꝓuenerit: ℞ myrrhe: thuris: litij: opũ: galbani: musci: croci añ ʒ. ij. amygdalarũ excorticatarũ ʒ. ij. ꝯficianť cum aceto: ⁊ fiant trocisci: ⁊ distempenť cum oleo rosato qñ vti volueris: si causa est vlcus antiquũ. ℞ conchilia marina: ⁊ assentur: ⁊ fiat puluis: ⁊ cum oximelle ponatur in aure.

De vlcere: ⁊ sanie auris.

Causa vlceris põt est apostema intrinsecus: vel extrinsecus. Cura: mũdificet corpus p° ⁊ dieta tenuis iniũgať: ⁊ ster sup partẽ lesaꝫ: vt exeat sanies: deinde mũdificeť auris cũ oximelle diuretico: aut vino albo: aqua pisciũ salsoꝝ: si vero locus fuerit fistulatus: ꝓiciať in aurẽ fel tauri cũ vrina pueri virginis.

De ijs: que cadunt in aurem: ⁊ oppilatione auris.

Oppilatio auris aliqñ fit aut pp aquã: aut puluerẽ: aut pulices: aut vermes: aut carnẽ superfluam. Cura mũdificato corpore attrahať aquositas hoc pacto: accipiať cãnula: ⁊ appliceť auri: ⁊ attrahatur cũ flatu: vel attrahať cũ syringa. i. sqciatorio. Si fuerit vermis: interficiať cũ rebus amaris intus positis: sicut est absynthiũ: centaurea: oleũ amygdalaruꝫ amararum: fel: acetũ: ⁊ hmõi: deinde fac sternutationem: vt possint extrahi. Si caro supflua fuerit: corrodatur cũ auripigmẽto: vel abscindať: si fuerit versus superficiem: si fuerit in profundo: valde difficile est.

De apostemate: quod venit extra: ⁊ est in radice auris.

Tale apostema si venit post signuꝫ digõnis: ⁊ in die cretica: possibile est: ꝙ sit ad bonuꝫ: si aľr: vt plurimũ moriunť. Curatio matureť cum farina fenugreci: ⁊ tyriaca: ⁊ sem. lini: ⁊ assungia anatis: dissolue cũ oleo ꝺ camomilla: deinde si p se nõ apianť rũpanť cum calce viua: ⁊ sapone molli: ego appono cũ cepa lilij cocta cuꝫ tyriaca intus addita farina fenugreci: oleo camomillino: ⁊ radice maluauisci. ista faciũt: vt extrahatur extra: ⁊ maturetur: vel resoluatur.

De egritudinibus narium.

De fluxu sanguinis nariũ: dicit Gal. 3° de morbo: sanguis fluit: quia vena in naribus: seu in fronte aperitur: aperitur auteꝫ ex triplici causa: vno modo a virtute expulsiua forti in bona crisi signis digestionis apparentibus: vt in pleuresi: synocha: ⁊ huiusmodi. Secundo modo aperitur vena a sanguine mutato in quantitate: excedenti: nam quãtitas excedens aperit vnam sexto de morbo. Tertio modo aperitur vena a sanguine mutato in qualitate: quia acutus: ⁊ pungitiuus: sicut qualitas acuta stimulat expulsiuam: sic quãtitas excedens stimulat ꝯtentiuã: ⁊ nota: ꝙ fluxus non est restringẽdus: nisi debilitet virtutem: ⁊ sic exit p venas istis duabus causis vltimis: ⁊ aliqñ etiã apiunť vene matricis: ⁊ aniex defectiõe venarum: quia rara: tenuis: mollis a gñatione ꝓpter humiditates fluentes ad partes illas. Cura cõis est cum decoctione aluminis: ⁊ gallaꝝ: ⁊ corticũ thuris,

Secretũ ad ſtringendũ fluxum ſanguinis narum: cape cornu tauri limatum: ⁊ cuȝ aqua potatum. ſ. ʒ. j. Raſis inquit tria grana mumie data in potu cum vino ſtatim reſtringunt ſanguinem.

De coriza. i. reumate ad nares.

Coriza ē fluxus reumatis ad nares ſubitus: vnde ſunt tres ſpēs catarri. ſ. coriza: branchus: ⁊ reuma: qñ vadit ad nares dr̃ coriza: ⁊ qñ vadit ad fauces dr̃ brancbus: ⁊ qñ ad pectus dr̃ catarrus: vel reuma. Nota: ꝙ reuma eſt mater oīum egritudinũ: quia ſi fluit ad aures facit ſurditatē: vel tinnitũ: ſi ad oculos caliginē: ſi ad nares fetorē: vel polypũ: ⁊ ſic de aliis mēbris: excepto ſplene: qꝛ paſſiones ſplenis fiũt a mã groſſa: reuma vero eſt ſubtile. Cauſe reumatis vel ſunt extrinſece. ſ. ſex res nõ nãles: maxime vẽtus boreas: ⁊ auſter: vel intrinſece in capite ſunt humores: vel ex aliis mēbris vapores aſcēdentes. Cura eſt: ſi fluat ad mēbrũ nobile nõ expectando digõnē: ⁊ cuȝ dieta: euacuatio ſi mã eſt calida mixta ſanguini cum floboth^a: ſi nõ eſt mixta ſanguini cũ pillulis ſine qbꝰ: ſi eſt mã frigida cũ pillulis aureis: vel cochiis. Nota ſm̃ Meſue: ꝙ in catarro: ſiue in reumate ĩ tribus caſibus cõpetit floboth^a. Primo ſi catarrus ē calidus: ⁊ in corpore calido: in quo ſit oculoꝝ rubedo: ⁊ plenitudo venaꝝ: eſt dicere in corpore ſanguineo. Scđo ſi catarrus ſit calidus deſcēdens ad oculos: vel ad fauces: vel ad pulmonē: ⁊ figat̃ in eis ad collectionē: ⁊ eſt dicere: vt ꝓhibeat̃ apoſtema. Tertio ſi catarrus accidit cũ febre. Dicit Gordonius ſi catarrus calidus accidit cũ febre: qꝛ in tertio caſu dicit ſi accidēriã cum febre: ⁊ iaȝ loquutus eſt ſemꝑ de catarro calido: ⁊ ſic: qꝛ febris fouet catarrũ euaporãdo ad caput. Nos aũt: quia catarro ex ſe non ꝓuenit floboth^a: vt dicit Gordonius dicẽs lȝ in reumate nõ cõpetit floboth^a nihilominus pōt cõpetere cum ſanguis dñat̃: ⁊ corpus eſt plectoricũ: ⁊ mã ruit ad interiora: vt in ſquinãtia: ⁊ pleureſi: ⁊ ſilibus: hec ille. Modo ſi nõ ꝓuenit ex ſe floboth^a catarro: ergo rõne adiũcti: ꝙ cũ dicat in febre rõne febris cõpetit. ſ. qꝛ febris indicat de floboth^a: aut quia de ſanguine: aut de materia mixta ſanguini.

De nocumento odoratus ablatione: corruptione: ⁊ diminutione.

Tripl'r pōt ledi odoratus. ſ. diminute: ablate: ⁊ corrupte: corrupte qdē ledit̃ qñ ſit fetor odoratus. ſ. qñ odorifera iudicant̃ fetida. De anth^a nariũ nota: ꝙ nares cõponunt̃ ex quatuor ptibꝰ. Primo ex oſſe: qđ colatoriũ appellat̃: qđ eſt pforatũ: ⁊ pãniculo cerebri aperte verſus oſſa colatoria: vt nã expellat ſuperfluitates ꝑ loca illa: ⁊ vt attrahat aerē ad tẽperãdũ ſanguinē arterialē cerebri. Scđo cõponit̃ ex duobus additamẽtis exeuntibus a colatorio ad modum capitũ mamillaꝝ: vbi eſt iudiciũ de olfatu: qꝛ vapor odorabilis portat̃ ad illũ locũ. Tertio cõponit̃ ex carne cartilaginoſa: q̃ apparet in naribus ad ꝯſeruãdũ vaporē. Quarto cõponit̃ ex lacertis dilatãtibꝰ: ⁊ cõſtringẽtibus ꝑꝑ attractionē: ⁊ expulſionē. Cauſa fetoris aut eſt ꝑꝑ corruptionē in aliis: mēbris: aut ꝑꝑ defectũ in naribꝰ: ſi in aliis mēbris: aut ꝑꝑ corruptionem pectoris: ⁊ pulmonis: aut ꝑꝑ corruptionē ſtomaci: aut ꝑꝑ corruptionē dentiũ: ⁊ gingiuaruȝ: ſi ꝑꝑ defectum in naribus: aut ꝑꝑ vlcera nariũ: aut ꝑꝑ polypum. i. carnē additã: aut ꝑꝑ puſtulas: aut ꝑꝑ oppilationes factas in caruncu lis mamillaꝝ: aut ꝑꝑ malã cõplexionē factã aut cum mã: aut ſine mã in additamentis: aut in oſſe colatorii: aut in cerebro. Cura ſi fiat vitio pectoris: vel pulmonis: vel ſtomaci: vel dentium: vel gingiuaꝝ: curent̃ illa mēbra: ſi fiat vitio cerebri: ⁊ corpus ſit plectoricũ: ⁊ ex mala cõplexione calida fiat floboth^a de cephalica: ⁊ ponant̃ ventoſe in collo: ſi fiat ex oppilatione carũcularũ: inſuflet̃ in naribus puluis nigelle: ⁊ bulliat nigella in aceto ſquilitico: ⁊ ꝑ nares fortiter attrahant: ante q̃ȝ attrahat nigellã fac purgationē capitis dando aliquas pillulas: ⁊ poſtea ſirupos: ⁊ poſtea pillulas: ⁊ ꝯtinue duȝ capit ſirupos de decoctione malue: ⁊ blete: ⁊ aqua ꝑ ſe añ. mixtis addita quarta parte nucis muſcate: ⁊ trahat ſingulo mane ꝑ nares: ⁊ poſt vltimas pillulas ꝑ nares trahat nigellã bullitã in aceto ſquilitico cuȝ ſirupo violato añ. ⁊ adde modicũ nucis muſcate. Si fuerit ꝑꝑ aliquas excreſcentias: abſcindant̃: a cyrugico: deinde ꝓiciat̃ in nares hmōi puluis. Re aluminis: nitri: litargyrii: myrrhe: ⁊ bullãt in aceto: ⁊ lixiuio: ⁊ tẽta intingat: ⁊ applicet̃ naribꝰ. ſi fuerit puſtula: vngat̃ cũ vng^to de retrigerio: ſi puſtula fuerit ſicca: vngat̃ cũ medulla vituli: ⁊ gũma dragãti: ⁊ olei ſiſaminii: ſi nullo mō poſſit remoueri paliet̃ cũ rebꝰ plurimis odoribus: ex qbꝰ ꝯficiant̃ pillule: ⁊ ſingulo mane dent̃ due.

De vlceribus in naribus.

Vlcera in naribus fiũt ꝑ viã reumatiſmi qñ colera: vel flegma ſalſum trãſmittit̃ ad nares facit cruſtã: deinde eleuat̃ cruſta: ⁊ fit vlcus. Raſis docet curã p^o remouere cruſtã cum mollitiuis. ſ. oleo: cera: ⁊ aſſungia galline: vel cum butyro ſine ſale: conſequenter docet exſiccare cum aqua ſalſa: vel cum vnguento de ceruſa: quod eſt valde bonum in hoc caſu.

De polypo narium: ⁊ hemorrhoidibus.

Nota: ꝙ ĩ naribꝰ fiunt cõiter quatuor paſſiones ſcȝ vlcera dicta: polypus: hemorrhois: ⁊ cãcer: polypus eſt excreſcẽtia carnis medie ĩ duritie: ⁊ mollitie: ⁊ medie quãtitatis: hemorrhois ē excreſcẽtia bñ mollis: ⁊ maioris quãtitatis: cãcer ē excreſcẽtia parua dura. Raſis ponit curã polypi ꝑ floboth^a cephalice: deinde ex vnguẽto viridi. ſ. tenta intincta in illo ĩmittẽda naribus: aliq curãt cũ ferro incidẽdo: ⁊ errant: qꝛ orit̃ cancer: q eſt res dura: potius dimittat̃.

De gutta roſacea in facie: ſiue in naſo.

Nota a qbuſdã intitulat̃ d gutta roſacea faciei: ſed a Raſi 5ª almãſoris: ⁊ in diuiſionibꝰ ſuis intitulat̃ de rubore faciei: iſte rubor in iſtis ptibꝰ diuerſificat̃: qdã vergit ad ruborē clarũ: q atteſtat̃ cole: ⁊ fit in naſo magis: ⁊ aliqual'r in ptibꝰ faciei: qdã eſt cũ rubore obſcuro: ⁊ fit de ſanguine magis principaliter in facie: ⁊ aliqual'r in naſo: ⁊ hic venit a capite: ⁊ fit vitio ṽtutis aſſilatiue: ⁊ ꝓpterea qdã dñt: ꝙ eſt lepra particularis. ſ. lepra faciei: ſȝ dicẽdũ: ꝙ nõ ē lepra: qꝛ virtus aſſilatiua pōt errare dupl'r: vno mō in ſbã: ⁊ qualitatibus ſequẽtibus: ⁊ tunc facit carnē corruptã granuloſaȝ: ⁊ exanguē ſubalbidã: ⁊ hec ē lepra: aliqñ vero errat virtus aſſilatiua in qualitatibꝰ primis cõſequẽtibus in calido: ⁊ frigido: ⁊ hec nõ eſt lepra: hoc vult Gal. 5° ⁊ 6° de morbo. Cura: ſi ſit rubedo obſcura: cum fiat a ſanguine det̃ primo caſſia: deinde fiat floboth^a de cephalica vtriuſqȝ brachii: aplicet ſanguiſugas ĩ parte altiori: liniat̃ facies cũ ſapone ꝑ noctē: ⁊ in mane lauet̃ cũ aqua decoctionis furfuris: intret balneũ: teneat faciē ſuꝑ vaporē aque calē dcoctionis

palee

palce auene: ⁊ ordei: ⁊ malue: post ponat saponē saracenicū: ⁊ de mane lauet cū aqua furfuris. Si vero color sit rubeus clarus: q venit a colera: sicut vult: q flobothomet: sed non tm̄: nec applicent sanguisuce: purgetur colera: deinde lauet cū decoctionibus dictis. Nicolaus laudat vnguentū citrinū ad vngendū in nocte: ⁊ in mane lauare cum aqua furfuris: ⁊ alij laudant saponē saracenicū in nocte: ⁊ d̄ mane lauēt sicut. Signa q fiat gutta rosacea a sanguine sūt tria. Primo q si a sanguine rubedo obscura est: ⁊ si a colera rubedo clara. Scd̄o q si a sanguine fit cū pruritu delectabili: ⁊ alia cū pruritu pungitiuo. Tertio q si a sanguine fit cum pustulis trahentibus ad saniem: alia non. Nota pro inunctione faciei quidam laudant: q est idem inungere cum pomata: ⁊ est delectabilius.

De passionibus oris.

Os habet septē mēbra siue partes. s. labia: gingiuas: dentes: linguā: palatū: vuulam: ⁊ guttur. Primo de fixuris labiorum. Fixura labiorum est solutio cōtinuitatis facta in carne tenera labiorum. Causa aut est extrinseca: aut intrinseca: extrinseca cā est casus: vel pcussio: ventus: calor: ⁊ frigus: intrinseca sunt humores acuti pungitiui vlcerātes labia: aut gn̄antes pustulas: isti humores aliqn̄ veniūt a capite p viā reumatismi: aliqn̄ veniūt a stomaco: ⁊ toto corpore. Cura: si cā est extrinseca calida inungat cū oleo rosato: ⁊ violato: ⁊ assungia galline recenti: ⁊ mucilagine dragāti facta i aqua rosata. Si cā est frigida sicut ventus borealis: tūc tempent in aqua rosata mel rosatū dragāti gūmi arabicū: mastix: thus: ⁊ liniat cū illis. Si cā est intrinseca mūdificet corpus deinde liniant labia cū isto medicamine. ℞ ceruse lote: amidi: carbi mie lote: lytargiri: ⁊ pficiant cū mucilagine dragāti.

De fixuris labiorum.

De passionibus gingiuarum.

De passionib⁹ gingiuarū. Passiones gingiuarum sunt sic̄ mollificatio: qm̄ ex q̄libet facili cā sanguinant: ⁊ aduenit aug^{tum} carnis: ⁊ diminutio: corrosio: putredo: fistula cancer pustula: ⁊ p p̄ns fetor rōne putredinis gingiuarum. Cāe: aut a stomaco pcedūt pp humores corruptes acetosos ascēdētes: aut pp fumos eorum: aut pcedunt a capite: aut pn̄t prouenire pp malam cōplexionē gingiuarū. Cura p fluxu sanguinis: qui venit a capitibus venarū q̄ facile aperiunt: cura principalis est firmare: ⁊ solidare cū ablutione de rebus stipticis. Cura fetoris facile fiet intellecta cā illius: aliqn̄ venit a mā corrupta retenta in pra in colatorio nasi: ⁊ pringit hn̄tib⁹ meatus strictos: op3 p cura aperire hos meatus: aliqn̄ fit a gingiuis tumefactis repletis malo sanguine: op3 apire: deinde mūdificare: aliqn̄ fit a dente corrupto: ⁊ hunc op3 euellere: aliqn̄ fit ab humoribus corruptis in spūalibus potissime in pulmone: ⁊ op3 tunc mūdificare pulmonē: aliqn̄ fit ab humoribus corruptis in stomaco: ⁊ tunc op3 mūdificare stomacū. Si fiunt corrosio: putredo: cancer fetor: aut pustula: gargarizet frequēter ex dirrecticis: deinde fiat cū oximelle sqlitico: deinde vrat isto medicamine. ℞ vtriusq3 aluminis: salis cōis: psidie: balaustie: gallarum: copularū: glandiū: rosarum: radicis aristologie: piperis longi: cinamomi: spice nardi: ligritie: gūmi arabici: dragāti pulnerizent: ⁊ bulliāt in aceto: ⁊ addat mel ⁊ pseruet: ⁊ gingiue corrose cancrose quotidie liniant: ⁊ pcedat ablutio oris cū vino decoctionis foliorum oliuarū ⁊ oximelle sqlitico: ista cō tinuent bis: ⁊ ter in die: donec curent. istud pculdubio curat gingiuiā mollificatā: corrosam: putridam: fetidam: ⁊ cancrosam.

De passionibus dentium.

De passionib⁹ dentiū: ⁊ p° de dolore. Dentes patiunt multas passiones. s. dolores aut in se: aut in suo ligamēto: ⁊ apost^{ta} patiunt: ⁊ corrosiones perforationes: vermes: cōmotiones: mollificationē: ⁊ sicia. Cause aut sunt extrinsece: aut intrinsece: extrinsece sunt res nō nālcs casus: ⁊ pcussio: caliditas: ⁊ frigiditas: aut potare nimis frigidū: aut frangere res nimis duras: ⁊ hmōi. Cause intrinsece aut a cerebro: ⁊ neruis: aut gingiuis venētib⁹ ad dentes. Cura: si cā est calida: p° cū floboth^{a} postea cū purgatione: ⁊ vltimo cū rebus sedātibus dolorē: si cā fuerit frigida: purget corpus: deinde cū sedātibus dolorē. Quedā valent a tota spē in sedando dolorē siue cā fuerit calida: siue frigida: rasura cornu cerui: radix herbe tunici q̄ vocatur apd̄ Dioscoridē polamon: radix cucumeris asinini: radix titimalli: radix aristologie rotūde: radix celidonie: spolium serpētis: epar lacerti viridis: fructus tamarisci.

De alijs passionibus dentium.

Dentes incurrūt multas passiones: sic̄ pforatio: putredo: vermis: elongatio: difficilis excressio: ⁊ in somnis stridor: ⁊ pcussio: stupor: pgelatio dētiū: debilitas dentiū. Pro cura p° mūdificet corpus: sicut op3: ⁊ cōfortet mēbrū mādans: deinde abluat os cum vino decoctionis vtriusq3 mente: vtriusq3 saluie: vtriusq3 calamēti: ⁊ piretri: deinde pcauitas repleat de puluere galle viridis: ⁊ resine: ⁊ aluminis: ⁊ nitri: deinde eradicet si putridus: ⁊ corrosus ē: ⁊ fiat prius cautela in extrahendo: vt dn̄ excoriet circūquaq3. i. descalciet. Curatio vermiū fiat cū opio: castoreo: ⁊ semine cepe: vel cū iusqamo: ⁊ semine porri: vel cū iusquiamo: ⁊ synapi. Curatio cōmotionis dentis: si ex mala cōplexione fit: fiat cū rebus stipticis ptrarijs in complexione: ⁊ ista bulliāt in aceto: ⁊ gargarizet: vel in vino bm q puenit complexioni. Curatio stridoris dentiū in somno: hoc pueniit pp vermes stomaci: vel intestinorum: vel pp repletionē capitis: si prima da aliquid q̄ vermes: vt amara: absynthiū: mirrhā: aloe: ⁊ hmōi: si pp repletionē capitis: purga caput. Curatio stuporis dentiū. Vinū calidū in ore retineat: aut fricent dentes cū portulaca: aut cū3 bacis lauri. Curatio debilitatis dentiū ℞ salis assi: aluminis assi: cinni assi: bacarū lauri: aristologie longe: cinamomi optimi: piperis gingiberis gallarū assaratū in aceto: nucis cipressi an̄. puluerizent: ⁊ ponat in sacculo: ⁊ fricētur dentes quotidie: vel ingenient aliū modū applicandi. istud medicamen clarificat dentes: ⁊ pfortat: ⁊ pparat: q nō de facili patiunt nec a calido extrinseco: nec a frigido: nec ab acetosis. Curatio fedi coloris: ablue eos cū vino decoctionis rapisterij: ⁊ piperis: ⁊ vrat isto medicamine siue p modū pulueris: siue alr. ℞ ossis sepie: pcularum marinarum alborum: porcellane: spume maris: nitri: aluminis: aristologie rot. salis gēme: radicū cāne vste: ordei vsti: sulphuris cōbusti: cornu cerui cōbusti: cinamomi: piperis longi: ⁊ ex istis accipiat vnum: vel multa: quia summe clarificat dentes.

De passionibus lingue.

Passiones lingue sunt multe: sicut paralysis: spasmus: solutio pcinuitatis: apostema magnitudo

paruitas: corruptio gustus: loq̄le: ꝛ silia. Lingua autē
cōponit̄ ex carne: ꝛ neruis: ꝛ arterijs septēplicib⁹ sm
Gal. 4º de simplici medicina: h̄ fuit pp nobiles opō-
nes suas: q̄ sunt due. s. gustus: ꝛ loq̄la. Loq̄la aūt fit p
motū: ꝛ gustus p sensuʒ: ꝛ q꞉ plura sunt necessaria ad
motū: q̄ʒ ad sensum: iō citius amittit̄ opō loquele: q̄ʒ
opō sensus gustus. Istis aūt opōnibus tria nocumēta
accidūt: sic̄ ꝛ alijs. s. ablatio: minoratio: ꝛ corruptio:
v̄bi gr̄a: aliq̄n loquela oīo aufert̄: sic̄ est ĩ mutis: aliq̄n
minorat̄: sicut est in illis: q ꝯceptū exprimūt cū diffi-
cultate: alijs corrūpit̄: sicut in traulis: ꝛ blesis: ꝛ stri-
dētibus: lʒ diuersimode: q̄n trauli: ꝛ blesi appellant̄
qui corrūpūt lr̄as: ꝛ ponūt vnā p altera: ꝛ nō p̄nt no
minare lr̄am. s. ꝛ hoc fit pp nimiā humiditatē: sic̄ in
pueris: aliq̄n aūt corrūpunt̄ syllabe: sicut in isto: q dʒ
dicere dn̄s: ꝛ duplicat primā syllabā: ꝛ dicit do dn̄s:
vel si velit dicere ar p se: diceret Arist. ꝛ tales vocā-
tur scindētes: vt tactū est in illo aphor. Trauli enĩ a
diaria. Silr̄ sensus gustus aliq̄n aufert̄: cum penitus
nō iudicat de aliquo gustabili: q̄n sensus oīo ablatus
est: aliq̄n aūt minorat̄: cum nō sentit nisi excellentiā
sensibiliū: aliq̄n aūt corrūpit̄: cuʒ oīa iudicat amara:
aut salsa: aut alterius saporis: q̄ʒ sint. Cause istoꝝ acci
dētiū sunt morbi ꝯsil̄es: officiales: ꝛ cōes: ꝛ aliq̄n acci
dit pp passiones lingue: ꝛ pp passiōes alioꝝ mēbroꝝ.
Si pp passiones alioꝝ mēbroꝝ: aut pp passiones ce-
rebri: sicut est apost͞a epylensia: lytargia: frenesis: ma-
nia: fluxus humoꝝ: ꝛ sil̄a: aliq̄n pp passiones neruoꝝ
veniētiū ad linguā: aliq̄n pp passiones stomaci: sicut
est crapula: nausea: ꝛ ebrietas: aliq̄n pp passiones pe-
ctoris: vt in pleuresi: ꝛ piplemonia: aliq̄n pp passio-
nes totius corporis: vt in febre. Si vero pp passiones
lingue: sicut est mala cōplexo cal̄a: frigida: sicca: ꝛ hu
mida: aut apost͞a: aut magnitudo: aut puitas: aut so-
lutio continui: aut dispō ligamēti: qd̄ est sub lingua.
Curatio: si venit ex passionib⁹ alioꝝ mēbroꝝ: curent̄
illa prius: si venit ex mala cōplexione lingue cuʒ mā
calida ꝯueniētibus particularib⁹ fiat flobotb͞a: dein-
de fiat mūdificatio cū medicina ꝯueniēte: d̄inde gar
garizet succū lactuce: portulace: veruecelle: cucume
ris: ꝛ cucurbite: ꝛ siliū: si mā fuerit frigida cū oximel-
le diurectico: ꝛ purget̄ cum hyerapigra: ꝛ fiat gagari
smū de saluia: hysopo: mēta: calamēto: pyretro: ꝛ sili-
bus: ꝛ fiat cauteriū in collo: si fuerit pp apost͞a calidū:
vel frigidū: curet̄ sm q̄ opʒ. Nota si fuerit pp passio-
nem neruoꝝ motiuoꝝ: ponat̄ emplr̄ʒ sup collū de ca-
storeo: euforbio: staphisagria: ꝛ piretro: si fuerit nigre
do: vel infectio lingue pp malitiā febris: curet̄ febris:
si fuerint vlcera: ꝛ fissure: aspergant̄ puluere thuris: ꝛ
lytargiri: si fuerit mollificatio: ꝛ humiditas nimia:
corpore purgato fricet̄ lingua cū tyriaca aurea alexā
drina: ꝛ castoreo: si fuerit ex veneno det̄ tyriaca cū vi
no decoctionis baccharuʒ lauri. Si corrūpit̄ gustus:
purget̄ corpus sm exigentiā: ꝛ cā est calida assuescat
cibaria acetosa: ꝛ si frigida assuescat cibaria grossa
acuta: sicut sunt allia: cepe: pori. Si sit palisis lingue:
ꝛ videat sanguinē dn̄ari fiat flobotb͞a deinde purget̄
primo cū hyerapigra: deinde cū hyeralogodion. Ma
terialia: q̄ cōpetūt in palysi lingue: ꝛ mollificatione:
cum aliquis loq̄t impedite pp nimiā humiditatem
sunt illa: ex q̄bus p̄nt fieri gargarismata: fricatiōes:
pulueres: pillule: empl̄a: q̄ in collo applicent̄: ꝛ sunt
ista saluia: accorus: menta: origanū: calamētū: ruta:
primula veris nux muscata: piretrum: castoreū: sta-
phisagria: euforbiū: synapis: cortex capis: pip: gingi-
ber: assa fetida: salgēma: sal indū: sal armoniacū: ni-
trum: ꝛ sil̄a. Imprimis bulliat hysopus: saluia: ꝛ ac-
corus: primula veris in oximelle squilitico: ꝛ fiat siru
pus: ꝛ purget̄ mā: vt dictū est: deinde fiant gargari-
smata: ꝛ alia iuxta ꝯueniētiā pticulariū: ꝛ si ponerēt
arsenicū in gargarismate caueāt ne transglutiāt: q꞉
vlceraret pulmonē. Et si pueri nimis tardant ad lo-
quēdū fricet̄ lingua quotidie cū saluia: ꝛ si in maiori
etate: bulliat saluia: ꝛ hysopus in hydromelle: ꝛ quo-
tidie gargarizet: ꝛ si spasmet̄ lingua: ꝛ sit spasmus de
repletione: purget̄ corpus sm exigētiā humoris: ꝛ fo-
ment̄ collū: ꝛ lingua cū decoctione aneti: fenugre-
ci: ꝛ corone regie: ꝛ si fuerit de inanitione: sicut in fe-
bre: vngat̄ collū: ꝛ lingua cū oleo salicis: ꝛ nenufaris:
ꝛ olei violati. Et si lingua fuerit nimis magnificata:
ꝛ fuerit de sanguine: fiat flobotb͞a: ꝛ ventose in collo:
ꝛ fricet̄ lingua cū cortice mali ḡnati acetosi: ꝛ citri:
ꝛ si magnificatio fuerit ex flegmate: purga corpus: ꝛ
frica linguā cū gingibere: ꝛ pipe: ꝛ salgēma: ꝛ si lingua
fuerit abbreuiata pp ligamentū: qd̄ est sub lingua in-
cidat̄: vel cauterizet̄ cū medicinis: ꝛ si glandule due
fuerint sub lingua: fiat flobotb͞a de venis sub lingua:
ꝛ fricet̄ locus cuʒ sale armoniaco: ꝛ aceto: ꝛ cōponat̄
medicamen de dragāto vsto: ꝛ albumine oui: ꝛ si fue-
rint vlcera maligna: mūdificato corpore curet̄ cum
gallis: ꝛ psidia: spidio: rosis accatia: ꝛ alumine: sed re
mittant̄ in pueris: ꝛ si saliua multa fluxerit ex calidi
tate dissoluēte: fiat flobotb͞a: ꝛ vtat̄ cibis stipticis: ꝛ
acetosis: si fuerit est flegmate purget̄ corpus: ꝛ pro-
cetur vomitus: ꝛ fricet̄ lingua: os: ꝛ palatū cum au-
rea alexandrina. Et si quis nullum odorem sentiat:
gargarizet rutam: ꝛ hysopum cocta in aceto squili-
tico: ꝛ masticet frequenter gedoariam.

De passionibus palati.

Accidit palato aliola: ex febribus enĩ malignis
eleuant̄ vapores ad guttur: ꝛ palatum: ꝛ infi-
ciunt guttur ꝛ palatū quasi tela alba: q̄ facit excoria-
tionē in loco: ꝛ impedit cibū: ꝛ potū. Cura mirabilis
est tāgere cū hac aqua. s. facere fuscellū: ꝛ in extremi-
tate ponere modicū bōbicis: ꝛ infundere ĩ hac aqua:
ꝛ tāgere palatū: ꝛ guttur: vbi ē alchola mane: ꝛ sero:
in paucis dieb⁹ curat̄. ℞ viridis eris ℥. j. ceruse ℥. s.
vini albi vnc. vj. bulliat ad ꝯsumptionē tertie ptis.

De passionibus vuule.

Accidit casus vuule: siue relaxatio: siue palysis: pp
qd̄ cadit quodāmō sup epiglottū: ꝛ meri impe
diēs loquelā: ꝛ trāsglutionē. Nā vuula pellicula paꝝ
carnosa: seu rotūda: seu oblonga situata in palato. s̄.
caput cānule pulmonis: ꝛ. s̄. meri: siue hysophago si-
milis pue vngule: siue ḡnodue maioris. Nota: q̄ vuu
la hʒ iuuamētū vnū ꝑncipale: vt dicit Gal. pº de mor
bo cap. 9º: facit ipsi pulmoni: q꞉ ꝓseruat ipʒ a mā reu
matica ne distilet. s̄. ipʒ: ꝛ ēt ne trāsglutiēdo cibū ca-
dat. s̄. hysophagū: seu caput cāne pulmonis: ꝛ habet
actionē: q꞉ ex intērio māe loquēdo: ꝛ vociferādo clau
dit sm plus: ꝛ minus ipsum epiglottum: seu caput
canne pulmonis: ꝛ se habet sicut digitus in foramine
fistule: nam voluntarie cum ea: ꝛ lacertis epiglotti
facimus vocem acutam: ꝛ grossam: ꝛ sm plus: ꝛ mi-
nus ad placitū cum palato: ꝛ dētibus: quia iste sunt
partes iuuātes in voce: ꝛ loquela: cuʒ ergo vuula ha-
bear

beat claudet epiglottū: qd̄ est caput cāne pulmonis: est morbus in situ si palyticat: qr claudit viā pulmonis: si casus vuule est a mā calida: qr sanguinea: cura est p° flobotomare cephalicā: et gargarizare acetum cū aqua rosata: et pone supra ipm̄ cum spatula de hoc puluere. ℞ rosar: et seminis eius: corallorum: et sandalorum: ballaustiarum an̄ ℥.j. cētauree ℥.s. Aliqui faciūt gargarisma ex dia moro cū aqua rosata. Si vo casus vuule est a mā flegmatica: da p° pillulas cochias: gargarizet de synapi cum oximelle diueretico: vel aquam decoctionis myrrhe: thuris: gallarum cipressi: et aluminis: et ponat cum spatula de puluere thuris vel aluminis super vuulam.

¶ De passionibus gutturis: et primo de squinantia.

Notat Gordonius: q̄ versus radicē lingue sunt duo meatus: quorum vnus est via cibi: et alter est via anhelitus. Via anhelitus appellat trachea arteria: caput eius vocat epiglottū: via cibi vocat appellatur meri: seu hysophagus: via media inter istos duos meatus appellat guttur: sz illa lingula q̄ est supra istos duos meatus ad modum digiti in fistula appellat vulua: sed quedā caro addita in radice lingue appellant due amygdale: pars aūt anterior colli appellat gula: et est ꝓprie via anhelitus: pars autē posterior colli: per quā transit meri appellat ceruix: nunc autē in illis mēbris accidūt nocumenta multa: sicut de ijs: q̄ ingrediunt guttur et casus: et pcussio: ꝓpter que fit dislocatio spondiliū: et talis nūquā curat: accidit etiā difficultas anhelitus pp debilitatē virtutis. s. ꝓpter mollificationē neruorum: et de his nō agitur hic: sed de difficultate: q̄ accidit pp apostema gutturis: qd̄ appellat squināntia. Squinantia est apostema gutturis impediēs viā anhelitus: et viam cibi: et fit in lacertis gutturis: et viarum duarū: siue anterioribus: siue posterioribus: et sm̄ hec diuersificant spēs squināntie: q̄m spēs vna squinantie est: in qua apparet tumor et rubor ore aperto. Scd̄a spēs est q̄n non pōt videri: nisi lingua fortiter cōprimat. Tertia spēs est q̄n nihil pōt videri dato q̄ cōprimat: et tūc latet apostema interius in vijs. Quarta spēs est: q̄n tumor intus ī gutture: et exterius in ceruice apparet. Cause q̄dā extrinsece: et quedā intrinsece: extrinsece sunt nimia caliditas: et frigiditas: sufflatio ventorum: acceptio fungorū: vel quorūdam venenosorum. Intrinsece cause sunt pp repletionē capitis: et pp reuma: et aliqñ prouenit pp vapores ascēdentes a stomaco: pectore: et toto corpe: aliquando pp febres priuuas q̄ aliqñ terminant per squināntiā: aliqñ p frenesim. Curatio fiat p flobotho̅ de saphena eiusdē lateris: vel de cefalica oppositi lateris: deinde si idiguerit de cephalica eiusdē lateris: deinde de venis: q̄ sunt sub lingua: et si non pōt deglutire fiat ventosa in collo: vel sub mēto: dieta subtilis fiat sine carnibus: et vino: et vtat prisana: maturetur apostema: siue calidū: siue frigidū sit: et in vltima desperatiōe deglutiat ligata cū filo forti: et subito extrahatur: vel frustū lardi liget fortiter: et deglutiat: et subito extrahat. Secretū nostrū est: q̄ cum res est in desperatione: quia nō rumpitur apostema. ℞ pulueris hirundinis cōbusti: et suffla in guttur: qr hoc rumpit apostema squināticū. Idē facit puluis stercoris eius insufflatus ī guttur. Et nota: q̄ in amygdalis apostema tale producitur: et non est vera squinantia: curatur tamen eodē modo: sicut squinantia vera.

¶ De ijs: que ingrediuntur guttur: sicut spine: sanguisuce: et huiusmodi.

De ijs: q̄ ingrediunt guttur siue spina: siue aliquid tale. Rasis ponit curā percutiendo in collo retro in occipitio: et aquā: vel vinū sepe deglutiēdo si autē acutū fuerit: vt spina: vel angulare: vt os gracile: et talia visa fuerint: extrahant cū tenaculis delicatis: cum qbus sagitte extrahunt: et si nō fuerint visa. Rasis in suo ptinēte dicit: q̄ liget caro mollis cū filo forti: et patiēs trāsglutiat carnē: deinde extrahat cū filo: et sepe reiteret donec qd̄ infixū est egrediat. Alij dicunt: q̄ fiat cū spongia: sed piculū est si remaneret. Rasis in continēti dicit q̄ stercus fureti illinitus in gutture gargarizādo dissoluat. cū aqua decoctionis carnis bullite ad extra ī gula trahit ossa infixa: et spina a tota natura specifica spūalia incipiūt hic: et p°.

¶ De passionibus epiglotti: siue de nocumēto vocis.

Nota: q̄ guttur pur est instrumētū vocis ptinet in se epiglottū: qd̄ est vnū corpus ꝯstitutū ex tribus cartilaginibus: et duobus neruis: q vocant reuersiui: qr extensi in collo reuertunt ad guiā 7° de iuuamētis: īō isti vocant ꝓprie nerui vocis p° de interioribus: vbi recitat: q̄ inuenit res p anoth̄ᵃᵐ: quas magistri sui nō cognouerūt: et epiglott⁹ vocat lingua fistule: qr sicut lingua fistule est pars principalis in voce fistule: ita iste epiglottus: q ꝯstat ex trib⁹ cartilaginibus dissimilib⁹: quarū interio ē maior: et due exteriores sunt minores subintrātes se adinuicē mediātib⁹ suis ligamētis: et hñtes motū a lacertis: et a neruis iam dictis volūtariū: stant sub figura. Verba sunt Gal. libro ð voce: et anhelitu. Iste epiglottus est pars principalior ī vociferādo: lacerti dicti: et nerui sunt adiuuantes q nerui hñt ortum a 6° pari neruorum 4° de interiorib⁹. Et triplex pōt esse nocumētū vocis. s. ablate: diminute: et corrupte: et raucedo vocis est actio corrupta: qr q̄n epiglottus cū ptib⁹ suis vicinis ē ꝯ debitum humectatus: tunc rauce sonat: qr humidū pcussum nō clare sonat: q̄n vero vox clara est in formā debitā: lz modica est actio diminuta: q̄n vero est totalr ablata: tūc pdit vocē. Cōsidera ēt si sit antiquata: qr si trāsiuit annū nō curat. Cōsidera etiā si venit ex catarro extra venas. i. ex reumate fluēte p palatū: vl' cā calida: vel frigida: vel ex cātu: et clamore nimio. Cura: si mā frigida: dieta sit subtilis: comedat duo oua ī sero: pomū coctū: vinū hñ aquatū: et rubeū: teneat in ore cubebe: myrrhā: et thus: pluries capiat de cassia fistula. Torramira phibz sirupū: qr ꝓuocāt fluxū aperiēdi meat⁹. Gargarizet de vino dulci cocto cū aqua decoctiōis hysopi: saluie: et cicerū rubeorum: bibat post gargarismū de sapa vini bullita cū melle: et infundat lana succida in ista: et cōpressa apponatur calida faucibus: si non curatur cum istis: da ℥.j. pillularum cochiarum: vel de agarico: et postea teneat in ore pillulas bichichias. si materia fuerit calida mixta sanguini fiat flobothᵃ de cephalica: et si fuerit calida colerica dentur pillule sine qbus. s. ℥.j. detur sirupus violatus: et sirupus de nenufare cum aquis proportionalibus: vtatur malo granato dulci: vtatur prisana ordeacea in sero: bibat aquā zuccaratā cum modico vini granatorum: vtatur zuccaro violato et similibus. Gordonius. Tria sunt: q̄ competunt in omni raucedine. s. ficus sicce: et debent assari donec sudent: et statim comedantur. Secūdū est caulis: siue succus: siue

substātia: siue brodiū: vel ꝑ modum electuarij: vel cō diti. Tertiū est pedes aīaliū: potissime vacarū. Si venit ꝓpter clamorē cōueniūt vitella ouoꝝ tremuloꝝ: lac: butyrū sine sale: malue: attriplices: oleū violatū: oleū amygdalinū: oleū sisaminū: balneū: dragagātū: penidie: amilū: vue passe: pinee: granata dulcia. Si a causa calida curet vt supra: ⁊ silr si a frigida: sȝ qꝛ vt plurimū venit ex humida: ⁊ ꝓpter reumate: iō curato reumate curat faciłr. Vtat cubebis die: ac nocte. Suffumiget caput cū nigella. Ad raucedinē subitam. Secretū nostrū. ℞ thuris ʒ.j. fiat suffumigiū. qđ capiat ꝑ os: postea da mediū cyathum aque dissolute cū penidijs: ⁊ hoc remedium de suffumigio: ⁊ de aqua cū penidijs fac ad minus ꝑ duos dies: ⁊ curabitur raucedo subita.

¶ De egritudinib⁹ mēbroꝝ spūaliū: ⁊ sunt quatuor mēbra spūalia pulmo: Asmaqȝ cū tussi: piplemonia sanguine: ptisis pectus: cor: ⁊ mamille. Primo de egritudinibus pulmonis: ⁊ sunt quinqȝ tussis: asma: piplemonia: sputū sanguinis: ⁊ ptisis.

¶ De tussi.

De tussi primo dicēdū est. Tussis est motus nālis virtutis expulsiue: sicut enim sternutatio est motus nālis cerebri sentiētis aliqđ nocumētū pp qđ virtus nālis cerebri mouet ad expellendū illud: sic tussis est motus nālis pulmonis sentiētis aliqđ nocumētū: ⁊ ꝓpterea virtus motiua eius incitata a sensitiua pcipiente nocumētū mouet ad expellēdū illud nocumentum. Et tussis ꝓprie passio est cāne pulmonis: que hȝ virtutē sensitiuā percipiētis nocumētū: ⁊ talis conatus: ⁊ motus dr tussis. Cause aūt inducētes nocumentum in cannā pulmonis: vel sunt extrinsece: fumus: puluis: cibus acetosus: vel salsus: aer: corruptus: ⁊ similia. Causa intrinseca aliqđ descēdens a capite ad cannā ꝑ viam reumatismi: aliqñ ꝓueniūt mali fumi a stomaco: ⁊ vadūt ad cānales: aut qꝛ ꝯprimunt spiritualia: eodē mō fit ab epate: ⁊ splene: aliqñ pp vitia totius clybani pectoris. s. aut malā cōplexionē cum materia: vel calidā: vel frigidā: vel sine materia: aut propter apostema pectoris: vt pleuresis: ⁊ periplemonia: aut propter vlcus: aut propter febrem.

Si cause sunt extrinsece remoueātur ille.

Si causa est reuma descendens purgetur reuma.

Si mali fumi veniūt a stomaco: vł ab epate: purgent illa mēbra: si pp malaȝ cōplexionē pectoris cum mā purget pectus: si sine mā: alteret illa mala cōplexio: si sit pp apostema: curet apostema: si pp vlcus: curet vlcus: si pp febrē: curet febris: ⁊ qꝛ vt plurimū a reumate capitis venit tussis purgato capite: ⁊ ordinata debita dieta: dent electuaria facilitātia sputū ꝫm diuersitatē materieꝝ: ⁊ fiat aqua pectoralis: de qua bibat: ⁊ cū qua gargarizet. Ad tussim electuariū cōc: ℞ electuarij de mucilaginib⁹: ⁊ sauonee añ vnc. j. s. misce: ⁊ fiat electuariū. Secretū nostrū ad oēm tussim: ⁊ curat oēm tussim: ℞ terbētine mellis albi añ vnc. j. draganti ʒ. j. misce ad lentū ignē: ⁊ in trib⁹ viscib⁹ summo mane sumat: remouet oēm tussim. Ad tussim ex mā frigida. Electuariū mři Benedicti: in q̄ mřı cōfidūt. ℞ loch sani ⁊ expti: diapēdion añ ʒ. vj. loch de pulmōe vulpis vnc. j. penidiaꝝ: zuccari cādi añ ʒ. ij. pistent: ⁊ fiat electuariū: ⁊ si opȝ ꝑ distēperādo addere aliqđ: adde sirupi de liqritia quātū sufficit. Ad tussim ex mā calida electuariū optimū: ℞ diadragāti: electuarij đ papauer: penidiaꝝ añ vnc. j. misce: ⁊ vtat cōtinue. Pillule ad tussim tenēde in ore. ℞ dragāti: gūmi arabici: zuccari cādi: succi liquiritie: amidi añ ʒ. j. zuccari ad pōdus oīuȝ: ⁊ fiāt pillule tenēde ī ore.

¶ De sputo sanguinis.

De sputo sanguinis: cuius cause q̄dā sunt exteriores: ⁊ q̄dā interiores: cause extrinsece sunt multe: vel qꝛ insciens potauit sanguisugā: q̄ adheret gutturi: vel qꝛ stetit in terra sub radio lune: ⁊ dormiuit: vel radius introiuit ꝑ fenestrā: vel ex comestione ciboꝝ acutoꝝ: vt alia: cepe: vel salsoꝝ: vel acetosoꝝ: vel ex casu: ⁊ ꝑcussiōe: saltu: clamore: rixa: ira: ⁊ odio: vel ex vomitu nimio: vel tussi forti: ⁊ res adiuuantes calitas nimia: vel nimia frigiditas: cursus: labor: coitus: clamor: ⁊ vigilie. Intrinsece pp apostᵃ: aut ꝓpter vlcus: aut pp aptionē vene. s. aut fracte: que dr rixis: aut pp sudare venā: q̄ dr diabrosis: aut pp aptionem orificioꝝ vene: ⁊ dicitur anastomasis: vnde versus.

Rixis fracturam: sudat qȝ diabrosis: ana.

Stomasis ora forat: sic omnis scissio vene.

Curatio: si venit ex pectore: vel pulmone ex scissione vene floborthᵃ: pᵒ ꝯuenit: 2ᵒ cape tyriacā q̄tuor mensiuȝ media nocte ʒ. s. p. 40. dies: ⁊ cape mane: ⁊ sero ante cibū ꝑ tres horas đ hoc electuario ad quātitatē castanee: ℞ zuccari rosati vnc. j. trociscoꝝ stelle ʒ. j. misce. Et 3ᵒ vti zuccaro rosato cū oībus cibis. Tyriaca fit a duobus mēsib⁹ vsqȝ ad q̄tuor sic dicit Auic. ⁊ Gordonius. Si ex sanguisucis fiat extrahant cū tenaculis: vtat portulaca: spodio: carabe: rosis: corallis: sandalis: sanguine draconis: bolo armeno: terra sigillata: emathites: myrrha: thus: mastix: storax: calamita: semē papaueris albi: mucilago psilij: citonioꝝ: draganti: ⁊ gūmi arabici. Prima medicina Alexandri post floborthᵍ facta ℞ thuris: amili: ꝯsolide maioris añ ʒ. iij. ꝯtunde: ⁊ da bibet coclearīū vnū cū modico pusce. i. aceti aq̄ mixti: aut mali granati succo. Scđa medicina ꝯtinet aliqua q̄ ignorant. Tertia medicina silr ꝯtinet aliqua: q̄ ignorant. Quarta medicina. ℞ accatie stiptiee añ vnc. j. cū decoctionis papaueris fac cataputias. i. pillulas: ⁊ teneat sub līgua vnā: maxime aūt facit ad eos: q ex faucibus: ⁊ trachea arteria sanguinē spuūt. In diabrosi fuget opȝ floborthᵃᵍ dicit Alexāder. Ad diabrosiȝ qñ spuūt pus valet lapis emathitis: dat ʒ. j. bñ puluerizatus cū vino odorifero ad bibēdū: vel facias poni in petia tenui in vino in sero: ⁊ colet in mane: vt q bibit vinum sentiat qualitatē: ⁊ curabat oēm diabrosim cū hoc: ⁊ dicit ꝙ bolus armenus silr valet: si nō inuenires lapidē emathitis. Itē ꝑ sirupo dat: ℞ sirupi de mirtho vnc. j. sirupi violati vnc. s. aque plantaginis vnc. iij. misce ꝑ vna vice: ⁊ sequere oī mane. Ad firmādū sanguineȝ ex vena pectoris. ℞ boli armeni: gūmi arabici: masticis: clybani añ vnc. iiij. terant: ⁊ cum albumine oui emplastrum fiat sup pectus: ꝓbatū a me: a Rinaldo

¶ De empymate. i. de collectione saniei in pectore.

Empyma interpretatur sputū saniosum in concauitate pectoris existēs: aut pulmonis. Nota differētia inter empyma: ⁊ ptysim. Primo in empymate non venit sanies: ⁊ sputū nisi cuȝ magna tussi: in ptysi cum modica tussi. Secundo in ptysi est tussis cōtinua: difficultas anhelitus: in empymate rara tussis: ⁊ nō difficultas. Tertio in ptysi est extenuatio magna corporis cum rubedine maxillarū: in empymate non. Causa empymatis est catarrus descēdens ad

cōcauitatē

cōcauitatē pectoris: ⁊ cum nō mundificat ibidem digeritur: ⁊ in saniē permutatur: ideo talis collectio sanei appellat empima: fit etiam alio modo: qn̄ aliqđ apostema rumpitur: ⁊ ad cōcauitatē pectoris mittit materia sicut in squināria: pleuresi: ⁊ periplemonia: fit aliquādo ꝓpter vapores: ⁊ humores venientes a toto corpore: qui cōgregant in concauitatē pectoris: ⁊ conuertuntur ad saniem: fit aliquando ꝓpter vlcera pulmonis: ⁊ pectoris ex materijs: ⁊ similibus. Curatio: purget corpus ƀm q̄ opꝫ: deinde mundificetur sanies. emplastrū ad maturandū: ⁊ mollificandū: ⁊ preparandum materiā saniosam in pectore: vt de facili expurgetur. ℞ dactylos pingues: ⁊ ficus siccas: radicem malue: ⁊ bismalue: ⁊ cōquassentur: ⁊ bulliant in aqua: post: ℞ stercus columbinū: resinaꝫ: ⁊ misceant cum mucilagine seminis lini: ⁊ fenugreci: ⁊ fiat emplastruꝫ: ⁊ extendat supra pectus. Pro sirupo: ℞ radicis malue: bismalue: radicis hyreos: lilij: hysopi añ vnc. ß. capillorum veneris quattuor seminum frigidoruꝫ mundatorum: seminis brusci sparagi: seminis endiuie: scariole: lactuce añ vnc. ij. vuarum passularū: liquiritie rase: se. bombicis: draganti: candi: penidiarū añ vnc. j. ordei lib. j. mellis vnc. iij. panis zuccari lib. j. ⁊ fiat sirupus purget. cum pillulis cochijs actuatis cū agarico: inungat pectus cum butiro bullito in oleo laurino: ⁊ si nō sufficiunt cauterizet locus. Pro empimate sirupus appropriatus: ℞ oximellis simplicis sirupi violati: ⁊ sirupi de capillo veneris ⁊ vel liquiritie añ vnc. ß. aqua buglosse: capillorum veneris: ⁊ violaruꝫ añ vnc. j. misce. Iulep longū. ℞ aque ordei lib. j. sirupi violati vnc. ij. oximellis simplicis vnc. j. bulliant leniter: ⁊ de hoc sepe accipiat duo coclearia pro vice. Item ad facilitandū spūtum electuariū. ℞ electuarij de mucilaginibus: sauonee añ vnc. j. ß. diapenidion: loch de pulmone vulpis añ vnc. j. penidiarum. draganti añ vnc. ß. Item ad ꝓhibendū ne catarrus descendat pillule. ℞ boli armeni ʒ. ij. succi liquiritie ℈. j. fiant sex pillule: vt capiat duas post cenā. Inunctio ad pectus. ℞ olei amygdalarū dulcium: olei liliorū añ vnc. ß. butyri ʒ. ij. dialthee vnc. j. misce ⁊ fiat inunctio cum mucilagine fenugreci vnc. ß. ⁊ fiat vnguentum: vel emplastrum.

¶ De ptisi.

Ptisis est vlcus pulmonis cum cōsumptione totius corporis. Causa: oīa q̄ vlcerant pulmonē: ⁊ vna causa potest esse reuma descēdens a capite ad pulmonē: maxime si sit acutum: quia gutta cauat lapidem. Scđa causa pōt esse apostema oris cum rumpitur: ⁊ vadit ad pectus. Tertia causa pōt esse retentio menstruorum: ⁊ hemorrhoidarū: ⁊ vaporum corruptorum ascendentium ad pulmoneꝫ. Quarta causa pōt esse passiones pectoris: cum non bene mundificat: sicut pleuresis: periplemonia: spūtū sanguinis. Quinta nimia caliditas: vel frigiditas rūpens venas: ventositas: ⁊ mora in cauernis. Cura: purget corpus. s. humorem peccantem: ⁊ que volent in curam prisicorum: quedā habent materiam cibi: potus: ⁊ medicine sunt tria lac ouinuꝫ: ⁊ prisana: lac mulieris primo conuenit: deinde asine: postea capre: quia in lacte est mundificatio rōne seri: est consolidatio ratione casei: est resumptio: siue restauratio: si febris putrida est caue a lacte. Scđm est vinum: quod abstergit: mundificat: ⁊ nutrit. s. album: clarum aliqualr dulce: ⁊ vitet quando sumit lac. Tertiū est ptisana abstergit: mundificat: ⁊ nutrit: ⁊ potest dari prisana siue lac detur: siue vinum. Alia hn̄t virtutē cibi: ⁊ medicine: ⁊ sunt tria: primū mel: scđm cancri fluuiales: tertiū est zuccarū rosatū mel mundificat: abstergit: ⁊ nutrit: ideo hippo. docet in pleuresi: ⁊ periplemonia hydromel: ⁊ oximel si esset febris posset dari oximel cum multo zuccaro. scđs cibus sunt cancri fluuiales: q sunt medicina benedicta: abluant cum lixiuio: deinde coquātur: ⁊ comedant: ⁊ aqua decoctionis potetur: tertiuꝫ est zuccarū rosatū: de quo dicit Auic. q̄ mulier preparata ad ptisim curata est cū acceptione multitudinis zuccari rosati: ⁊ tanta fuit quantitas q̄ primo incredibilis est. Quedā habēt virtutē medicine radix hyreos aristologia: hysopus: capillus veneris: drobus: semen bombacis: sem. papaueris: sem. fenugreci: ⁊ similia: ⁊ quedā sunt cōposita: sicut tyriaca: rubea trociscata. Elligat aer altissimi mōtis. Vinū bonū aqua sit pluuialis panis: bene coctus: ⁊ bene fermentatus: carnes sint volatiliū preter illas: que viuūt in aquis: potest etiam vti edinis: montoninis: ⁊ vitellinis: possunt oīa confici cū lacte amygdalarū: aut brodio pulle: potest vti spinachijs: boragine: fenniculo: petrosillo: lactuca: portulaca: melonibus: cucurbitis: potest vti piscibus scacciosis de flumine petroso.

¶ De asmate.

Asma est difficultas anhelitus cū sonitu: ⁊ dispnia ē difficultas anhelādi sine sonitu: vn̄ vsus.
Dispnia se cellat: morbum canit asma reuelans.
Et sunt quatuor spēs ista duo q̄ sunt sunt tāquaꝫ genus. Prima spēs est qn̄ non potest bene expellere aerem: qđ est expirare: ⁊ dr̄ sansuginosus. Scđa spēs est quādo non pōt aer bene trahi ad cor: ⁊ dr̄ anhelosus. Tertia spēs est qn̄ laborat vtroqꝫ morbo in expellendo: ⁊ in attrahendo: ⁊ dr̄ orthomia. Quarta spēs est anhelitus duplicatus sicut philocapti: ⁊ pueri flētis.
Omnis anhelosus inspirat cum grauitate.
Expirat grauiter sansuginosus homo.
Orthomia quoqꝫ morbo laborat vtroqꝫ.
Duplicat anhelitum qui philocaptus erit.
Cause huius passionis sunt q̄ grauāt diafragma: pulmonē: cānā: epiglottū: aut lacertos mouētes clybanū pectoris: cū ista mēbra sint ꝓpriū subiectū huius passionis. Tres sunt morbi ꝯsimilis: offitialis: ⁊ cōis: difficultas anhelitus ꝓuenit: aut a causis extrinsecis: aut intrinsecis: extrinsecis casus: obuiatio: nimia caliditas: ⁊ nimia frigiditas: aer cauernarum: fundentiū mettalla. Cause intrinsece sunt reuma descēdēs a capite: vel pp passionē stomaci: vel splenis: vel epatis: vel matricis. Si ex caliditate spūaliū venit est cū siti: ledit a calidis: iuuatur a frigidis: ⁊ pulsus magnus: ⁊ frequēs. Si ex frigiditate pulsus paruus: sine siti: iuuat a calidis. Si ex humiditate est cū screatu multo. Si ex siccitate sine screatu. Si reuma ad tracheam arteriā vadit: vel ad supficiē pulmonis ē cū screatu: ⁊ tussi: ⁊ vadit p colatoriū reuma. Si īfra ad sbaꝫ pulmonis vadit reuma p venas vadit: ⁊ nō expuit: grauat pectus. Si vadit p venas ad lacertos diafragmatis grauat ī parte diafragmatis: ⁊ nō expuit. Si vadit p arterias ad cor pulsus tremulus cū tremore cordis. Si vadit ad clybanū pectoris expuit cū tussi forti: in pcessu fit empyc⁹. Nota q̄ ī asmate aliqn̄ fit tremor cordis: iam est materia subtilis transiens ad arterias

finistre partis pulmonis: ⁊ hec mã ẽm Auic. a cere
bro venit: ẽm Rasim ab epate: ⁊ materia est adusta:
cõuenit flobotõ basilice sinistre siue ab epate: siue a
capite veniat: ⁊ de sero da tyriacam nouam ad susti
nendũ catarrũ. s. vnius anni: ⁊ epati fac fomentũ fri
gidũ. Et si femina sit: ⁊ ex matrice vapor corruptus
venit: quare fac cerotum matrici cum galbano: ⁊ ty
riaca: ⁊ pone prius duo grana misci i vmbilico: ⁊ fac
cerotuz supra: ⁊ in paroxismo quãdo sit angustia ma
gna: ⁊ tremor magnus cordis: pone ventosam ex late
re splenis: qr mirabilis est. Circum cor inunge cum
oleo rosato aut violato: vnc. j. ⁊ camomille vnc. s. ⁊
quatuor granis cãphore. Curatio: cũ a cãis extrinse
cis venit: ⁊ remoue illas. A causis intrinsecis: reme
dium Rainaldi. ℞ squille assate: radicis lilij celestis
añ vnc. s. ysopi: prassij: capil. veneris añ. m. j. bulliãr
in libris tribus aque p mediam horã: dispumeẽ: ⁊ da
summo mane: adde aliquid mellis ad bulliẽdũ. Ad
idem Auenzoar: ℞ furfuris. m. j. leuiter bulliat: ⁊ co
la: ⁊ adde prassij: ⁊ iterum bulliat: ⁊ coleẽ ego addo
mellis albi: vel oximellis simplicis vnc. j. ⁊ bulliat: ⁊
dispumetur: ⁊ melius erit si bulliat absynthium: pras
sium: ⁊ hysopũ. Fac emplastrũ super pectus ex radi
cibus malue: ⁊ maluauisci: ficubus: ⁊ penidijs cuz fa
rina fenugreci: ⁊ sem. lini: ⁊ oleo liliorum. Inquit Sera
pio bolus cuz vino datus: curat asma: si sit sine febre:
si sit cũ febre deẽ cũ aqua mellis: ⁊ prisana: ⁊ vitellis
ouorum. Mesue inqt aristologia rotũda ẽ ex maxĩe mũ
dificantibus pectus: ⁊ pulmonẽ a flegmate putrefa
cto: ⁊ cõfert iuuamentũ manifestũ asmati: ⁊ tussi ẽm
omnẽ modũ administrationis eius cuz oximelle sim
plici: ⁊ etiã suffumigatio ex ea administrata p embo
tum: ꝯfectio formarũ: ex qbus fit suffumigatio: ℞ ari
stologie rot. arsenici citrini partes equales ⁊ cum vi
tello oui fiant forme sicut auellane. Inqt Auic. si ma
teria sit in arterijs pulmonis flobotõ ex basilica sini
stra ꝯfert. Serapio. Armoniacũ ʒ. j. si cuz melle: vel
aqua bibaẽ ꝯfert asmati coarctatione anhelitus: que
cogit ipm stare rectũ. Ad asma secretũ nr̃m: ℞ loch
de mucilaginibus loch de pulmone vulpis loch sanũ
⁊ exptum: añ vnc. j. peniti sugo de liqritia añ ʒ. ij.
zucaro candi. vnc. s. per vsare ogni hora.

De Pleuresi.

PLeuresis est apostema calidũ pãniculorum existen
tium inter costas pectoris: duplex est pleuresis
scz vera: ⁊ nõ vera: vera est in velaminibus inter co
stas interius existẽtibus: nã quidã est pãniculus: qui
regit costas interius: ⁊ quidã est: q diuidit pectus ẽm
longũ in duas partes. Nunc aũt in partibus remotis
a costis in istis velaminibꝰ non põt gñari apostema:
sed in partibus: in qbus iunguntur coste: cũ ibi sint ve
ne: ⁊ arterie: ⁊ aliqua carnositas: ⁊ humores: ideo põt
causari apostema. Est g̃ pleuresis apostema velami
num costarum interiorum: sed q̃ est in latere sinistro est
magis piculosa: sed velocius terminaẽ. Non vera ve
ro est in lacertis: seu carne costarũ exteriorum: aut in co
stis falsis: q̃ sunt sub diafragmate siue sint exteriꝰ: si
ne interius: siue cũ ex ventositate fit. Terminaẽ ali
quãdo insensibilr̃ p euaporationẽ: ⁊ est melior termi
natio: aliqñ resudat: ⁊ expelliẽ cuz tussi ad pulmonẽ:
aliqñ ẽminaẽ p saniẽ: ⁊ vadit ad cãnales pulmonis:
aliqñ vadit ad ꝯcauitatẽ pectoris: ⁊ mũdificaẽ in. xl.
diebus: aliqñ induraẽ: aliqñ vadit ad vias vrinales:
aliqñ ad intestina. Cause pleuresis aliqñ sunt extrin
sece: sicut res non nãles non ꝯueniẽter administrate:
grã exempli a nimio calore ⁊ a nimio frigore: ⁊ sic de
alijs: aliqñ a causis intrinsecis. Causa añs est nimia
repletio totius: vel capitis cũ supuenit vehemẽs fri
giditas in aere. Causa immediata est colera: vel san
guis: flegma: ⁊ melãcolia: ⁊ ventositas nõ faciunt ve
raz pleuresim. Curatio est ordinatio diete subtilis si
ne carnibꝰ: ⁊ sine vino: ⁊ cũ prisana ordeacea: ⁊ aqua
zuccarata. scdõ flobotõ ex latere opposito. tertio or
dinatio sirupi violati: vel iniubini: ⁊ sirupi de capil.
veneris cum aqua violarũ: ⁊ capil. veneris. Et dicit
Gal. si nõ inueniẽ basilica: fiat de mediana: ⁊ calefa
ctoria ꝯueniẽtia fiant: vel inunctiones. quarto existẽ
te corpore plectorico medicina ꝯuenit ex cassia: ⁊ dia
finicone. quinto facilitãtia sputũ ꝯueniũr: vt cũ ele
ctuario de mucilaginibus: ⁊ sauonia: ⁊ inũctione cũ
oleo amygdalarum dulciũ: ⁊ butyro. Secretũ Augusti
ni Ghisi si nõ rumpaẽ apostema in quo tpe rũpi dz:
quia nõ spuit sanguinẽ: cape dentẽ porci sylucstris. s.
qui venit extra: ⁊ fac puluerez: ⁊ da coclear vnum il
lius pulueris cum cyatho medio aque calide in po
tu: ⁊ sanat: ⁊ de hoc vidi experientiam.

De periplemonia.

PEriplemonia est apostema calidum pulmonis:
terminaẽ autẽ diuersimode: aliqñ resoluiẽ: ali
qñ induraẽ: aliqñ trãsmittiẽ mã ad cerebrum: aliqñ
ad pleuresim sed raro: aliqñ ad neruos: aliqñ transit
in empyma: ⁊ si mundificetur in. 40. diebus bñ est: si
non: suspectũ est. Causa aliqñ fit ex pleuresi: ⁊ est ma
la: aliquando causatur a catarro: ⁊ frequẽter: ⁊ sicut
pleuresis vt plurimũ ex colera fit: ita periplemonia
vt plurimũ ex flegmate: ⁊ ex sanguine flegmatico fit
⁊ fit febris fortissima: difficultas anhelitus vehemens
durities quasi ad prefocationem: rubedo maxillarũ
inflatio oculorum: dolor in medio duarum spatula
rum. Curatio fere est eadẽ cum curatione pleuresis:
nisi: qr in periplemonia debemus fortiora medicami
na applicare: ⁊ super particulã patientẽ: ⁊ debemus
esse magis intenti: vt materia cuz tussi mũdificetur.

De tremore cordis.

TRemor cordis est motus cordis tremulus ꝑter
naturã. Cause alie extrinsece. s. res nõ nãles in
conueniẽter administrate: exẽplũ: nimia caliditas: ⁊
frigiditas: nimia sanitio: accidẽtia cũ vehemẽtia: res
venenose assumpta: ⁊ morsus rei venenose. Cause in
trinsece sunt magne passiones mẽbrorum cõicantiũ cor
di: aut pp vẽtositates: ⁊ vapores sanguinis corrupti
prouenieẽtes ad cor: ⁊ propter nimiũ sensuz stomaci:
⁊ colere: ⁊ flegmatis: ⁊ melancolie. Curatio: primo
administrentur aromatica contraria in qualitate
cause facienti morbum: quia in causa calida aroma
tica frigida cum modica appositione calidorum: ⁊
ecõtra: frigida sunt ista: viole: nenufar: rose: sandali:
cãphora: acetũ: agresta: succus acetosus: succus mali
granati: fructus acetosi: sicut citonia: lac acetosum:
prisana: zuccarum. Composita sunt ista. Sirupus li
monum: ribes: sirupus rosatus: ⁊ violatus: trocisci
de violis: ⁊ de cãphora: ⁊ dragagãti. Calĩa sũt ista am
bra: storax calamita: muscꝰ: lignũ aloes: gariofili: cor
tex citri citrãgulorum: nucis muschate: cinamomũ:
sem. maiorãe: basilicõis: vinũ aromaticũ: folia enule.
Que valẽt in vtraqz cã sunt aurum purum foliatũ: argen
tum

cum purũ foliatũ: margarite: corallus: rasura eboris: spodium: os de corde cerui: hyacinthi: blacte bizãthe: smyraldus: doronici: crocus: borago: buglossa: ex his põt fieri trocisci: sirupi ⁊c. Si fuerit de sanguine fiat flobotbª ⁊ vtaꝛ sirupo de boragine: ⁊ buglossa: ⁊ de nenufare. Si fuerit de coł'a: digeratur cum sirupo violato ⁊ de nenufare: ⁊ de buglossa: ⁊ purgetur cum cassia fistula: ⁊ tamarindis. Si fuerit flegmatica: digeratur cuz sirupo diabuglossato: ⁊ oximelle diurectico: ⁊ sirupo d̃ acetositate citri: ⁊ purgetur cum hyerapigra acuata cũ diasinicone. Si fuerit melia digeratur cũ sirupo de boragine: ⁊ buglossa: ⁊ oximelle squillitico: ⁊ purgetur cum hyeralogodion: ⁊ acuatur cum ꝯfectione hamech. Si fuerit ex nimio sensu detur aromatica frigida cuz paucis calidis: vitet oẽm laborez. Nota: ꝙ crocus nõ debet dari in magna quãtitate: q: interficeret ridendo. Secretũ Gordonij: succus buglosse cuz gariofilis datus quolibet mane multum valet in tremore.

¶ De syncopi.

Syncopis est ablatio sensus: ⁊ motus in toto corpore 2ᵐ maiorẽ partẽ ꝓpter debilitatẽ cordis. Nota pº: ꝙ tremor: ⁊ syncopis nõ differũt nisi 2ᵐ magis: ⁊ minus: q: cause sunt fortiores in syncopi. Nota scd̃o ꝙ cause immediate syncopis sunt due .s. oẽ: qd̃ facit subito ad exhalationem caloris a corde: ⁊ quod facit ad cõculcationẽ caloris in corde. Cãe alie extrinsece: alie intrinsece: extrinsece: sunt res nõ nãles incõuenienter administrate subito: ⁊ in excessu .s. subita caliditas: ⁊ nimia: ⁊ sic de frigiditate: ⁊ de alijs: venenũ assumptũ: morsus reptiliũ .s. oẽ qd̃ subito inanit: ⁊ sił'r nimia repł'o. Cause intrinsece sunt passiones magne membroꝝ corporis: sicut in cerebro ꝓpter apoplexiam: ⁊ epilensiam: sicut in passionibꝰ stomaci nimia repł'o aut inanitio: ⁊ sicut pꝫ in canino appetitu: ⁊ bolysmo: ⁊ dolore stomaci: ⁊ mordicatione eius: ⁊ sicut pꝫ in colica: iliaca: ⁊ in fluxu vẽtris: nimio fluxu menstruoꝝ ⁊ ĩ nimio fluxu sanguinis ex naribꝰ: ⁊ in suffocatione matricis: aut ꝓpter nimiã repletionẽ: aut oppilationẽ: aut ꝓpter nimiam inanitionẽ aut propter nimiã cordis caliditatẽ aut frigiditatẽ: aut febres pestilentiales: aut ꝓpter p̃nᵐ paroxismoꝝ: aut propter dolores: aut accñtia intensa: que superueniũt febribꝰ: aut ꝓpter vulnera: aut apostª aut ꝓpter labores animales: ⁊ corporales. Curatio: in paroxismo syncopis fricentur extrema fortiter: ⁊ fiant ligationes dolorose. scd̃o vocetur alta voce: ⁊ sit in aere claro. 3º ꝓiciatur aqua rosata in facie: aut aqua frigida: nisi in tribꝰ casibus: si syncopis esset ꝓpter nimiam frigiditatẽ: aut ꝓpter nimiam repletionẽ: aut ꝓpter fluxum ventris quarto debemus applicare aromatica naribus .s. frigida in causa calida: ⁊ eꝯ excepto si esset syncopis ex suffocatione matricis: q: in suffocatione apponi debent fetida naribus: vt galbanũ: ⁊ assa fetida: ⁊ odorifera inferius ad matricẽ: vt alypta muscata 5º debemus exhibere vinũ: sed diuersimode: q: si causa fuerit inanitio: dꝫ exhiberi vinũ cum brodio carniũ: ⁊ si fuerit causa calida: detur vinuz cũ frigida: ⁊ si causa fuerit frigida: detur vinuz cũ aqua calida: ⁊ si fuerit ꝓpter repletionẽ detur vinũ purum aromaticũ: sed in ꝑua quãtitate 6º aperiatur os cum cultello ligneo: ⁊ fricetur lingua cũ tyriaca. 7º ⁊ vltº apponantur naribus sternutatoria: ⁊ si sternutat bonum est: si nõ: fugiat medicus insalutato hospite. Si aũt nõ sit in paroxismo sed timet: ꝙ veniat ꝓpter paroxismũ febris: aut q: vult facere flobotbomiã ⁊ alias nõ fecit: aut q: patitur tremorem cordis: aut q: est multũ formidolosus: tũc sumat aliquid aromaticũ puta vel bolum panis intinctum in vino: aut in succo citonioꝝ: aut in aqua rosata aut citri: aut in brodio carniũ: aut accipiat parũ de diacitoniten: aut de zuccaro rosato aut de diambra: aut de similibus. His visis curetur 2ᵐ diuersitatẽ causarũ: verbigrã si sumpsit venenũ capiat tyriacam: si fuerit ex accñtibus aĩ ꝯtristantibus inducatur gaudium: ⁊ sic de alijs. Si fuerit ex causa repletionis: subtilia regimen. Si fuerit ex causa inanitionis: elarga regimẽ: ⁊ semꝑ cũ aromaticis calidis: vł' frigidis: vt ꝯtrietur cãe.

¶ De passionibus mamillarum.

Mamilla est membrũ glandosum: album: ex venis: ⁊ arterijs cõtextũ ad gñonẽ lactis ordinatum: vt batalarius nouiter genitus nutriatur. Passiones sex accidunt mamillis. pª minoratio lactis. scd̃a superabundantia lactis. 3ª apostema. 4ª nodus: glandula: ⁊ duritics. 5ª corrosio: vlcus: ⁊ fistula. 6ª magnitudo mamillarũ: de quibus breuiter dicemus. Causa minorationis lactis est ꝓpter paucitatẽ sanguinis: ⁊ malitiã eius. Si fuerit ex nimio fluxu: restringatur cuz stipticis. Si fuerit ex ꝑuatione cibi: aut ex mala qualitate: aut ex labore: inducatur ꝯtrarium. Si fuerit ex aquositate: ⁊ ocior detur cibus calidus: ⁊ siccus: iniungatur exercitiũ. Si fuerit ex malo sanguine: rectificetur mala cõplexio: ⁊ si coł'a peccat: q: lac tendit ad citrinum: purgetur coł'a: ⁊ sic de alijs humoribus peccantibus. Cibaria: ex quibus multiplicat lac: sunt triticũ: farina eius: amidũ: rizum: ordeũ: farina cicerũ: fabaruz: sisamũ: oleũ eius: amigdale dulces: carice: gingiber album: ⁊ cinamonium: panis zuccari ex his põt fieri omnis cibus: ⁊ decoctio.

De nimia abundantia lactis: que est ex abundantia sanguinis: sanguis aũt vadit ad mamillas: ⁊ ꝯuertitur ad nãz lactis in tribus casibus .s. aut q: mulier cõcepit aut q: peperit: aut q: mestrua retenta sunt. Nunc aũt cũ exuberauerit lac in mamilla inducet dolores: tumores: duritiẽ: ⁊ casseationez: distinguitur ista casseatio ab apostemate: q: casseatio est in tota mamilla: apostema in altera pte tm̃. Curatio impossibilis: repercutiatur: ⁊ resoluatur cum aqua calida: ⁊ aceto embrocatis desuper frequẽter. Minoratur autez lac vno quatuor modoꝝ: aut cum valde desiccatiuis: sicut sunt lentes: fabe: ⁊ acetũ: aut cum fortiter infrigidatiuis: sicut mucilago psilij: citonioꝝ: ⁊ papillus: aut cũ fortiter resolutiuis: ⁊ calefactorijs: sicut est gũmi rute agrestis: aut cum nimis humectatiuis: sicut folia coriandri recentia: succus cucurbite: oĩa viuificant fetũ: ⁊ peruificant lac. Minuatur nutrimentuz: ⁊ desiccetur sanguis: ⁊ resoluatur: ⁊ infrigidetur: ⁊ humectetur. De casseatione lactis in mamilla dicendũ: que fit vel a nimio calore: qd̃ discernitur q: totum lac citrinũ est: ⁊ tota mamilla calida est: aliqñ casseatur a frigido: qd̃ discernitur: q: lac est valde aquosum: ⁊ tota mamilla frigida. Si aũt casseatio fiat a frigido: resoluatur cũ calidis resolutiuis: ista sunt sicut apiũ: succus blate: succus rute: fenugrecũ: anisum: cinamomũ: siseleos: abrotanũ: succus feniculi. Accipiamus ergo vnum vel plura ex istis: ⁊ cũ farina lupinoꝝ: myrrha: ⁊ croco: ⁊ vino albo faciamus emplm̃: ⁊ super mamillã apponamus. Si casseatio fit ꝓp caliditatẽ. ℞ succi cauliũ:

succi morelle: succi coriandri: succi portulace añ. cuz
oleo rosato ⁊ aceto: ⁊ farina ordei fiat emplm̄: ⁊ ad/
daŕ modicū croci: ⁊ myrrhe: vt frigida premperenŕ.
Illud aūt quod in vtraqꝫ causa resoluit cafeationē:
⁊ dolorē: ⁊ tumorē mamillarū supposito bono regimi
ne est acetum albuꝫ: ⁊ aqua: calefiant: ⁊ proijciantur
ex alto supra mamillam.

DE apostemate mamillarū: hoc aūt aut fit ex cā
calida: ⁊ tunc floboth^a ꝯueniens est de pte op/
posita: si plenitudo est magna ꝯuenientibus pticula/
ribus: si nō: de eadem pte: ⁊ mundificeŕ corpus scḋm
exigentiā humoris peccantis: ⁊ si mā est prope caput
mamille pone repercussiua: si non: cum repercussiuis
addanŕ resolutiua: qm̄ alr esset timenduꝫ ne mā iret
ad cor. In primis fomenteŕ mamilla cum aqua cali/
da: aceto: ⁊ oleo rosato ⁊ emplastreŕ cum farina faba
rum: ordei: ⁊ camomilla cū parua parte sandaloꝝ: ⁊
misceaŕ cum aceto: ⁊ vino albo debili: ⁊ fiat emplm̄:
deinde ponaŕ istud: qḋ maturat. ℞ medullaꝫ vituli:
vitellum oui: farinaꝫ fenugreci: ⁊ seminis lini: farine
volatilis molendini: ⁊ misce cū oleo zizamino: ⁊ fiat
emplm̄. Si mā fuerit frigida corpore mundificato
fomēteŕ cū aqua calida: aceto: ⁊ vino albo debili: de/
inde fiat emplūꝫ. ℞ risi vnč. ij. apij vnč. j. ꝯquassenŕ:
⁊ bulliant in vino albo debili: postea exprimaŕ vinū:
⁊ fiat emplm̄: ⁊ desuper ponaŕ: deinde matureŕ sic.
℞ radicis lilij: apij añ. vnč. j. fenugreci: sem. lini: fari
ne tritici: mirthe añ. vnč. v. croci ℥. ij. misceanŕ cum
melle: ⁊ fiat emplūꝫ: ⁊ si vis: ⁊ ꝙ aperiaŕ fiat emplūꝫ
de folijs ruthe: ⁊ ꝓsici recētib^9 cū felle bouis: ⁊ pōt rū
pi cū calce viua: ⁊ sapone molli: vł apiaŕ cū sagitella.

DE nodis: glandulis: ⁊ duritie mamillarum. ℞
dragantū: gummi arabicū: vitella ouoꝝ: oleū
violatū: misce: ⁊ fiat emplm̄: ⁊ si fortius operari vo
lueris: liquefiat cera: ⁊ pix in oleo rosato: ⁊ addaŕ mo
dicum fellis: ⁊ stercoris columbini: ⁊ fecis vini anti/
qui: ⁊ fiat emplastrum super duritiam: ⁊ glandulas.

DE corrosione: ⁊ vlcere: ⁊ fistula mamillarū. ℞
nucis cipssi: gallarū: cassie lignee añ. ℥. ij. aloes:
corticis thuris añ. ℥. j. litargerij ℥. iij. puluerizenŕ: ⁊
tēperenŕ in vino claro subrubeo tribus diebus: ⁊ tri/
bus noctibus: ⁊ postea simul bulliāt quousqꝫ veniāt
ad spissitudinē mellis: ⁊ tūc vlcus: ⁊ corrosio illiniaŕ:
⁊ illud valet in oī vlcere: ⁊ corrosione: ⁊ potissime in
membro nobili. Si aūt mamilla fuerit fistulata lauet
quotidie cū vino puro calido: vbi bulliat myrrha: ⁊
postea desicceŕ: deinde ℞. sarcocolle: aloes: puluerize/
tur: ⁊ misceaŕ cum melle: ⁊ inuoluaŕ tenta ⁊ in fistu/
la mittatur: ⁊ est de secretis contra fistulam.

DE magnitudine mamillarū: aliqñ mamille ni/
mis magnificanŕ: maxime in ꝑuis puellis: tūc
cōperitꝙ fomentenŕ non frequēter cū aqua: ⁊ aceto:
deinde operemur cū narcoticis: sicut est opiū: mādra
gora: iusquiam^9: papauer albū: mucilago psilij: ⁊ qḋ
diximus de mamillis: de testiculis idē intelligimus.

De fetore ascellarum: ⁊ totius corporis.

FEtor ascellarū: ⁊ totius corporis: si diu durauē
rit: ⁊ sine causa manifesta: leprā futurā signat.
Rectificeŕ igiŕ dieta: ⁊ regimē: ⁊ purgeŕ corpus cum
floboth^a ⁊ farmatia scḋm exigentiā humoris peccan
tis: deinde fiat balneū: deinde in exitu a balneo ablua
tur cū aqua decoctionis hyreos aluminis: litargyrij:
myrrhe: spice nardi: rosaꝝ: deinde aromatizenŕ ascel
le: ⁊ totuꝫ corpus sic. Resoluanŕ alypta muscata: san/
dali puluerizati: ⁊ rose in aqua rosata: vel oleo lauri/
no: ⁊ illiniantur ascelle: ⁊ totum corpus.

De passionibus stomaci: ⁊ intestinorum
primo de difficultate transgluciendi.

TRansglutio cibi est motus compositus ex vir/
tute animali sensibili mouente voluntarie: ⁊ ex
motu nāli: membruꝫ aūt: per qḋ fit operatio: est meri:
deseruit enim stomaco in deglutione cibi. Meri autē
est membrū cōpositū ex duabus tunicis: ⁊ carne: tuni
ca aūt interior hꝫ villos longitudinales: cuꝫ quibus
fit motus voluntarius: tunica aūt exterior habet vil/
los transuersales: cum quibus fit motus nālis: nunc
aūt transglutio fit ꝓ^o: ⁊ principalr cuꝫ villis longitu
dinalibus interioribus: qui mouent voluntarie: ⁊ cū
villis latitudinalib^9 exterioribus: qui mouent nālr:
⁊ ideo motus transgluciendi facilis est: cū illa se hn̄t
scḋm nām. Vomitus aūt fit cū vilis exterioribus ⁊
ideo fit cū difficultate carnesitas aūt abundat circa
tunicā exterioreꝫ: nunc aūt sicut via anhelitus est si/
tuata in pte anteriori: ita via cibi: que appellaŕ me/
ri: seu hysophagus est in pte posteriori versus colluꝫ:
⁊ spondilia: nunc aūt actio transgluciendi aliqñ au/
ferŕ: cum nō pōt deglutire: aliqñ minuiŕ qñ fit cū dif/
ficultate aliqñ corrumpiŕ: qñ fit cum tremore: ⁊ titil/
latione. Cause difficultatis aliqñ sunt ex pte meritali
quādo ex parte membroꝝ vicinoꝝ. Si ꝑpter mēbra
vicina: sicut ꝑpter dislocationē spondiliū: aut ꝑpter
squinantiam: aut ꝑpter id: quod transglutiŕ: ⁊ ita de
alijs. Si ꝑpter meri: est propter tria: aut ꝑpter ma/
litiam cōplexionis: aut ꝑpter apost^{ta}: aut propter vl/
cera: malitia cōplexionis alia est calida: alia frigida:
alia sicca: ⁊ alia humida: apostemata quedā calida: ⁊
quedā frigida. Propter debilitatē virtutis accidit
sic illis: qui patiunŕ fortes egritudines: aut cronicas:
aut sunt cōualescentes: aut senes. Curatio: nota ꝑmo
tres regulas ꝑ^a est: qñ daŕ aliquid ꝑ passionibus me/
ri: oportꝫ: ꝙ diu teneaŕ in ore: ⁊ paulatine transglutiaŕ.
scḋa est ꝙ tunc nullus sumaŕ potus: q2 nimis cito fa/
ceret descendere. 3ª medicina: que applicaŕ ad extra:
appliceŕ collo: ⁊ inter duas spatulas: q2 versus illas
ptes transit meri. Tunc si fiat ꝑpter dislocationē spō
dilium: cureŕ dislocatio: si fuerit ꝑpter squinantiam:
tūc curenŕ circa spatulas: si ꝑpter ea: que attrahunŕ:
apponanŕ lenitiua: sicut ficus: liquiritia. Si propter
debilitatē virtutis: denŕ restauratiua: sicut oua sorbi
lia: medulla vituli: carnes volatiliū: pisces squamosi:
vngaŕ cuꝫ oleo violato: sisamino: ⁊ amygdalarū dul/
cium: vtaŕ electuario resumptiuo: draganto frigido:
⁊ vtaŕ lacte: ⁊ balneo. Si ꝑpter malam cōplexionem
siccam fiat vnctio: si ꝑpter malam cōplexionē calidā
vtaŕ sirupo violato: ⁊ nenufarino: emplastreŕ collum
ex mucillagine psilij: ⁊ citonioꝝ: sandalis: ⁊ spodio:
vtaŕ pillulis bichichijs: ⁊ teneat in ore. Si fuerit ex
mala cōplexione frigida: bulliāt ista in oleo laurino:
⁊ costo. s. myrrha: storax calamita: spica nardi: casto/
reuꝫ: armoniacū: intingaŕ lana: ⁊ ponaŕ supra collū:
inter duas spatulas: ⁊ vtaŕ isto electuario. ℞ diayris:
diacalamēto: rosata nouella: plyris: diatrion pipeon
añ. vnč. ij. fiat sirupus ď maiorana: beronica: ⁊ vtroqꝫ
calamento: assaro: aniso: ⁊ matarro: ⁊ melle. Si fuerit
mala cōplexio humida: bulliat hysopus in oximelle
diuretico: ⁊ vtaŕ eo: ⁊ purgetur cū hyerapigra: ⁊ fiāt

ea: que

eaꝫque dicta sunt in mala cōplone frigida ex mālibꝰ. Si fiat pp apostᵃ curet apostᵃ ponēdo empla sup spatulas scōm ꝙ conuenit si sit frigidū: vel calidum ⁊c.

¶ De debilitate appetitus.

Desiderium cibi: ⁊ potus est appetitus stomaci inanitionē sentientis: nunc aūt Fames est appetitus calidi: ⁊ sicci in rōne cibi: ⁊ sitis est appetitus frigidi: ⁊ humidi in rōne potus. Uirtus desideratiua idest appetitiua ꝓprie pertinet orificio stomaci: sicut transglutio pertinet meri: ⁊ digestio fundo stomaci. cōponit aūt hec virtus ex nāli: ⁊ animali: ⁊ ideo qñ stomacus: ⁊ alie se hñt 2ᵐ nām tunc actio est bona: ⁊ qñ est preter nām: tunc aut actio aufert: aut minuit: aut corrumpit: nūc de ablatione: ⁊ minoratione agit hic: que dñt scōm intensum: ⁊ remissum. Causa debilitatis aut est extrinseca: aut intrinseca: si extrinseca: sunt res nō nāles non ꝯuenīter administrate. s. caliditas nimia aeris: vel frigiditas: nimius labor. i. motus: nimius cibus: vel potus: somnus superfluus: ⁊ sic de alijs. Causa intrinseca aut est ꝓpter stomacum: aut propter alia mēbra: si ꝓpter stomacū: est propter tria: aut ꝓpter ablationē virtutis sensitiue stomaci: ex hoc: ꝙ spiritus nō venit a cerebro: ⁊ ita non sentit inanitionē suam: aut est ꝓpter malam cōplexionem frigidā stomaci: aut ꝓpter nimiū calorē: ⁊ ista causa euenit frequētius. Si ꝓpter alia mēbra: aut propter catarrum: aut ꝓpter fortes febres: aut ꝓpter fluxum ventris: aut qꝛ splen nō mittit melīam ad stomacū: aut nimis mittit: aut ꝓpter fluxum mestruoꝝ: aut retentionē: aut ꝓpter vermes: aut ꝓpter conceptum: ⁊ apostemata. Curatio: pᵒ debemus vitare crocū: ⁊ butyrum: ⁊ oīa vnctuosa: ea: que ꝓuocant: sunt oīa acutataromatica: sicut cepe: allia: porri: syncopis: piper: cinamomum: gariofili: spica nardi: ⁊ nux muscata: ⁊ omnia stiptica menta: absynthiū: mastix: thus: storax calamita: lignū aloe: succus citonioꝝ: gallia muscata: sandali: ⁊ oīa acerosa: sicut acetū vini: acerositas citri: ⁊ citrāguli: ⁊ limonis: ⁊ oēs cōfectiones: q̄ sunt ex eis: vt tyriaca: metridatū: diacitonitem: diambra: ⁊ zuccarū ⁊ mel. In causa calida dentur frigida stiptica: ⁊ in frigida dent calida stiptica: ⁊ vtat sirupis calidis: ⁊ frigidis scōm materiam: ⁊ sic de alijs.

¶ De debilitate digestionis.

Digestio fit in fundo stomaci: digestiua stomaci aliqñ aufert: aliqñ minuit: aliquando corrumpitur: ⁊ hoc accidit 2ᵐ diuersitatē causarum: hoc aūt accidit ꝓpter causas intrinsecas: aut extrinsecas: cāe extrinsece sunt sex res nō nāles non cōuenīter administrate. Si ꝓpter causas intrinsecas: aut ꝓpter stomacū: aut propter alia mēbra: si ꝓpter alia mēbra: sicut propter passiones cerebri: vt reuma: aut propter passiones cordis: vt tremor: aut ꝓpter passiones epatis: qꝛ mittit nimis de colā: aut ꝓpter splenem: qꝛ nimis mittit de melīa. Si rōne stomaci aut rōne male cōplexiōis: vel male cōpōnis: vel solute ꝯtinuitatis: ⁊ aduenit indigestio rōne debilitatis: ⁊ si fit rōne male cōplexionis: aut calide: aut frigide: aut humide: aut sicce: aut cum mā: aut sine mā. Et si mala compositio nimia oppilatio in via: aut apostᵃ in quātitate nimia paruitas: vel nimia quātitas: aut peccatum in situ: ⁊ ita de alijs. Si venit ꝓpter solutionē cōtinui: aut intrinsecus: aut extrinsecus: aut qꝛ dolet in se: aut pp dolorē alioꝝ membroꝝ. Stomacus patit ablationē digestionis: sicut pz in lyenteria: aut minorationem qñ cibus multum morat in stomaco: ⁊ cū grauitate: aut patit corruptionē: sicut pz in eructuatione acetosa: aut fumosa: aut saporosa alicuius male qualitatis: ⁊ ita de alijs. Curatio circa causas extrinsecas: ordina oppositum: si pp cās intrinsecas: ⁊ ꝓpter stomacum: tunc det cibus digestibilis in parua quātitate: ⁊ frequēter ⁊ rectificet mala ꝯplo stomaci p ꝯriū: ⁊ si ꝓpter egritudines aliorum membroꝝ: curent ille. Si fuerit apostᵃ stomaci: curet apostᵃ. Dieta sit tenuis: det ordeatū: auenatū: lac amygdalarū: lactuca: aqua ordei: sirupꝰ violatus: oīa dent calida: deinde fiat flobothᵃ si ꝑticularia ꝯueniūt: ponat emplm supra stomacū de herbis frigidis: portulaca: plātagine: absynthio: cū aqua rosata. Utat tali sirupo. ℞ absynthij: scariole lactuce vnč. iij. quatuor senium frigidoꝝ: draganti: liquiritie mūde añ. vnč. j. zuccari lib. j. deinde purget cū vnč. j. cassie fistule munde: ⁊ det ante diē: deinde fiat emplm fortius cum absynthio: enduiia: malua: scariola añ. vnč. j. mastice vnč. ʃ. farina ordei vnč. ij. ꝯquassatis fortiter: ⁊ bulliant: ⁊ fiat emplm: ⁊ si emplm fiet calidū pᵒ fiat emplū de absynthio: camomilla: apio: ⁊ rosis: ⁊ posset addi maluā: spicā: ⁊ hmōi: masticem: thus: fenugrecū ⁊c. ⁊ capiet sirupū acetosum de duabus radicibus: cum decoctione absynthij: fenniculi: hysopi: ⁊ capillo veneris ⁊ non separentur stiptica a maturatiuis: ⁊ resoluentia.

¶ De canino appetitu.

Appetitus innālis est quadruplex: quidā vocat caninus: quidā bolysmus: ⁊ quidā vocat Fames syncopalis: ⁊ quidā appetitus corruptꝰ. Caninus appetitus est intensus: ⁊ insatiabilis: ⁊ quanto plus comedit, tanto magis appetit: ⁊ dicit caninus: qꝛ sicut canis nūquā satiat: immo reuertit ad vomitum: sic qui hunc appetitū patit nunquā satiat: ⁊ sicut diabetica passio est sitis insatiabilis: ita caninus appetitus est Fames insatiabilis. Causa huius appetitus est triplex: caliditas resoluens: cuius signū sitis: ⁊ vt plurimū ꝯstipatus: ⁊ apparent signa ꝯplexionis calide. 2ᵃ causa frigiditas cōprimens: cuius signū fluxus ventris: pauca sitis: ⁊ ventositas. 3ᵃ causa est flegᵃ acetosum existens in orificio stomaci: signum huius paruitas sitis: ⁊ eructatio acetosa. Curatio prime cause est, in dando oīa: que sunt dure digestionis: ⁊ cauere ab acetosis: ⁊ vti frigidis: in secūda causa debēt dari oīa: ⁊ vnctuosa: ⁊ pinguia: ⁊ butyrosa: ⁊ si est cū materia frigida vel flegmatica vel melīca: digeratur talis materia: ⁊ euacuetur.

¶ De bolysmo.

Bolysmus est appetitus intensus: ⁊ cum incipit desinit: ⁊ accidit frequēter itinerantibus: per loca frigida: ⁊ niuosa. Causa huius est inanitio corporis: ⁊ repletio stomaci nauseatiua cū debilitate eius: ⁊ ideo cum stomacus infrigidat incipit appetere: ⁊ ēt rōne inanitionis totius corporis: ⁊ cū incipit desinit: quia stomacus repletus est: ⁊ virtus debilis: ⁊ virtus appetitus in hoc incipit mortificari: ⁊ destruit: quare opꝫ vt extrema pūgant. Curatio: si stomacus peccat per frigiditatē: vtat calidis aromaticis: ⁊ purget mā in stomaco existēs: ⁊ vtat digestiuis. s. decoctione absynthij. Si vero stomacus peccat per caliditatē: vtat frigidis aromaticis: ⁊ purgetur: ⁊ digeratur materia cum sirupo rosato ⁊ violato: ⁊ huiusmodi.

¶De fame syncopali.

Fames syncopalis est fames: per quā incurrūt syncopim. Pro quo notat q̄ aliqui hn̄t orificiū stomaci ita debile ⁊ sensibile: q̄ non pn̄t ieiuniū tolerare: ⁊ ideo si in hora famis careant cibo: de facili incurrunt syncopim. Curatio: aut isti sunt actu in syncopi: aut nō. Si sunt actu: fricent̄ extrema fortiter: ⁊ ligent̄ ligatione dolorosa: ⁊ trahant̄ p nares: ⁊ digiti cōplicati fortius frangant̄: ⁊ aspergant̄ aqua rosata: vtant̄ pane intincto in vino: vtant̄ brodio carnium. Q; si pticularia vergunt ad caliditatem fiat: sicut dictum est in cura bolysmi: ⁊ si vergunt ad frigiditatez fiat sicut dictum est.

¶De corrupto appetitu.

Corruptus appetitus est appetitus enormis: ⁊ irrationabilis. s. cum aliquis appetit comedere terram carbones: carnes crudas: fructus nouellos adhuc pōticos: sicut videmus in mulieribus pregnātibus. Causa huius est ꝓpter humores corruptos: maxime melēcos existentes in stomaco infitientes stomacum: ⁊ ita corrumpūt stomacū. Curatio est purgatio humoꝝ corruptoꝝ a stomaco: ⁊ ideo ꝯueniens est vomitus eius ante cibum: ⁊ frequēter si nō sit pregnās: ⁊ magis accidit mulieribus q̄ʒ viris ex retētione menstruoꝝ: det̄ sirupus oximel simplex: vel squiliticum: ⁊ purgetur cum aloe: ⁊ mirabolanis: ⁊ confortetur stomacus cum aromatibus calidis.

¶De siti intensa.

Sitis est appetitus frigidi ⁊ humidi in rōne potus: sicut fames est appetitus calidi: ⁊ sicci in rōne cibi. Potus aūt necessarius est: vt faciat cibum descendere: ⁊ transire ad mēbra. Sitis aūt aliqñ aufert̄: aliqñ intendit̄. Si auferat̄: hoc est ꝓpter malam cōplexionē frigidam stomaci: aut humidā: aut ꝓpter vtrāq; : aut propter passionē capitis: sicut est nimia melēia: aut propter ablationē sensus: intēdit̄ aūt sitis aut a causis extrinsecis. s. sex rebꝰ nō nālibus aut aere nimis calido: aut motu laborioso: aut cibis salsis: vel calidis: ⁊ similibus. A causis intrinsecis aut a stomaco: aut rōne alioꝝ membroꝝ a stomaco est ꝓpter cōplexionē calidam: ⁊ siccā: aut q2 cola abundat in stomaco: vel flegᵃ salsū: vel p medicinā sumptā. Rōne alioꝝ membroꝝ: vel propter caliditatē epatis: vel renum: vt in diabete: ⁊ rōne catarri salsi: ⁊ multorum alioꝝ: quia ꝓpter oppilationes epatis vt in hydropisi. Curatio est: si a causis extrinsecis: remouere illas: ⁊ vti cōtrarijs. Si a causis intrinsecis alioꝝ mēbroꝝ: remouere illas causas. Si causa stomaci: si sit mala cōplexio calida cum mā: purgare mām illam: ⁊ digerere cū ꝯrijs: q̄ satis nota sunt: ⁊ a pn̄ᵒ det̄ cassia: post sirupos vero: detur medicina: que respitiat coleram.

¶De eructatione.

Eructatio est ventositas fumosa ex indigestione stomaci ꝓueniens ad superiora proiecta a virtute expulsiua stomaci. Nota circa istam mām: q̄ ventositas generat̄ a calore debili resoluente mām in vaporē non potente eaʒ ꝯsumere: nunc aūt iste vapor ventosus sic gn̄atus aut expellit̄ per superiora: aut p inferiora aut remanet in medio. Si p supiora causat eructationem: si p inferiora cū sonitu causat peditū: si sine sonitu causat trullaʒ: si aūt remanet in medio: ⁊ ventositas iuncta fuerit cum humiditatē causat rugitum: si nō causabit tortiones 2ᵐ q̄ ventositas vadit p loca ampla: vel stricta: ⁊ 2ᵐ q̄ ē grossa: vel subtilis: ⁊ 2ᵐ hoc facit diuersas melodias: ⁊ ꝓportiones harmonicas: sicut dicit Gal. 6ᵒ de morbo. Cause vero sunt extrinsece. s. ex sex rebus nō nālibus non ꝯuenienter administratis: verbi gratia ꝓpter cibos ventosos: ⁊ alia sim̄r: vel a causis intrinsecis: aut ꝓpter stomacuʒ: aut ꝓpter alia mēbra: si propter alia mēbra: vt ꝓpter egritudines epatis: ⁊ venarū meseraicarum: ⁊ ita de alijs: que virtutē digestiuā stomaci impediūt. Si pp stomacū: aut ꝓpter malam cōplexionez stomaci: aut propter malos humores: ⁊ si ꝓpter humores: aut colericos: aut flegmaticos aut melēcos: qui virtutē digestiuam stomaci corrūpunt: ⁊ diuersas causant eructationes: q2 quedā fetida est: quedā fumosa: ⁊ quedam abbominabilis: sicut odor pisciū corruptoꝝ: aut ouorum frixoꝝ: aut carniū rancidarū: ⁊ ita de alijs: ⁊ q2 corruptio digestionis nō pōt rectificari per alias digestiones: ideo cū maiore diligētia insistendū. Curatio: si ꝓpter res extrīsecas: remoueant̄: ⁊ rectificet̄ dieta. Si ꝓpter passionē alioꝝ membroꝝ: curent̄ alia membra. Si propter malā complexionē stomaci calidam: alteret̄ cuʒ sirupo rosato violato nenufarino: ⁊ ex his fiat emplm̄ super stomacū ex rosis: sandalis: ⁊ similibus: ⁊ si esset cola: purget̄ cum mirabolanis citrinis: ⁊ cassia fistula: ⁊ alia frigida in sex rebus nō nālibus applicent̄. Si causa fuerit frigida: det̄ sirupus de decoctione absynthij: cum oximelle simplici: vel squilitico: ⁊ purget̄ cū diafinicone: ⁊ det̄ tyriaca: ⁊ similia. Electuariū p ventositate stomaci expertuʒ a me. Rx diacalamenti vnc̄. j. pulueris hyreos vnc̄. j. gingiberis ʒ. j. cinamomi ʒ. s. passularū vnc̄. ς. ameos: syleris motani añ. ʒ. j. zuccari vel mellis quātū sufficit.

¶De singultu.

Singultus ē quasi spasmus stomaci repleti: aut inaniti ꝓpter expulsionē nociuoꝝ. Nota: q̄ exquisite loquēdo singultus nō est spasmus: sed d̄r spasmus pp ꝯueniētiā: quā habet cū spasmo: vnde sicut spasmus fit ex inanitione: ⁊ repletione: ita ⁊ singultꝰ: sed d̄nt: qm̄ spasmus semper est motus preter nām: ⁊ cum hoc cū retrahit̄ nō reuertit̄: nec extendit̄ se: sʒ singultus pōt esse motus 2ᵐ nām: ⁊ cum hoc lʒ retractio fiat: postea tñ fit extensio: vt nociua expellantur quantū in ipso est motus. Fit aūt singultus hoc mōr: cum aliqua res nociua inuiscat̄ in villis: ⁊ sba stomaci: tunc virtus animalis sensibilis sentit illud: ⁊ tunc suscitat virtutē expulsiuā: ⁊ cum magno impetu nititur expellere rem nociuā: talis motus impetuosus: ⁊ fortis dicit̄ singultus: ⁊ sic p eundē modum fit sternutatio: sicut dicit Gal. 6ᵒ de morbo. Causat̄ ergo singultus ex repletione: ⁊ inanitione: ex apostemate ⁊ vlcere: ⁊ sic de alijs. Cause aūt sunt extrinsece: aut intrinsece: extrinsece ex sex rebus nō nālibus: nam cuʒ stomacus pueri infrigidat̄ incurrit singultū. Si sunt intrinsece: aut est ꝓpter stomacū: aut propter alia mēbra: sicut cassus: percussio: fractura cranei: apostema epatis: ⁊ hmōi. Si propter stomacū: aut ꝓpter humores frigidos inuiscatos: aut ꝓpter calidos pūgitiuos: aut ꝓpter apostema aut vlcera: aut propter nimium sensum. Signa distinguentia inter humores frigidos: ⁊ calidos sunt: si ex humore frigido viscoso: sentiet vētositatē: que eleuat̄: si a calido punctionē ⁊ amaritudinem in ore: ⁊ inflāmationē. Curatio: si sint cause extrinsece: reducant̄ ad tēperamētū. Si pp intrinsecas

alioꝝ

alioꝝ membroꝝ: curent̃ ille male dispositiones alioꝝ mẽbroꝝ. Si pp stomacũ: si cã fuerit calida: ⁊ digerat̃: ⁊ purget̃ illa mã calida stomaci. Si vero fuerit frigida: consilr digerat̃: ⁊ purget̃: ⁊ vtaꝫ dieta ꝯueniente.

¶ De fastidio stomaci.

DE fastidio stomaci dicendũ. Est aũt fastidium abhominatio cibi: ⁊ potus: quasi cuꝫ quadam nausea: ⁊ appetitu vomendi ꝓpter corruptionẽ cibi: ⁊ potus: ⁊ humoꝝ in stomaco existẽtiũ. Causa aut est extrinseca: ⁊ sic sunt sex res nõ nãles inconuenienter administrate: aut intrinseca: ⁊ sic vel mã fluit ad stomacũ ab alijs mẽbris: vel est in stomaco: que corrũpit cibum: ⁊ potũ: ⁊ debilitat virtutẽ digestiuã stomaci. Curatio: fit remouendo malaꝫ mãm a stomaco cum appropriatis: deinde alterare: ⁊ rectificare malam cõplexionẽ: ⁊ licet talis mã possit esse indifferẽter ex quocũqꝫ humore: tñ scđm plurimũ fit ex mã flegmatica det̃ digestiuũ oximel simplex cuꝫ decoctione absynthij: ⁊ passularũ: ⁊ digesta purget̃ cum vnc. ʒ. electuarij de hyera Gal. addendo ℥. j. diafiniconis: ⁊ distempera cuꝫ decoctione recenti: ⁊ cordiali addendo anisum: feniculum: mentã: ⁊ calamentũ in decoctione. Pro alteratione male cõplexionis frigide fac fomentũ ad stomacũ. ℞ absynthij: menthe: rosarũ: calamenti añ. m. j. bulliant in vino rubeo p horaꝫ: postea colet̃: ⁊ adde gariofiloꝝ: calami aromatici: spice nardi añ. ℥. ij. ⁊ fomentet̃ stomacus: deinde inunge cum oleo de spica: ⁊ de absynthio additis gariofilis. Et Gentilis inquit si supra stomacũ ponat̃ medulla panis intincta in maluatico: ⁊ super aspersa gariofilis: ⁊ cinamomo: ⁊ posita supra stomacum mirabiliter iuuat: ⁊ confortat stomacum.

¶ De vomitu stomaci.

VOmitus est expulsio mãe cõtente in stomaco p supiora: siue fuerit cibus: siue potus: siue sanies siue aquositas. Anastropha appellat̃ facilis cibi expulsio p superiora: sed cathastropha appellat̃ facilis cibi expulsio p inferiora: aliqñ etiaꝫ fit vomitus sanguinis. Cause intrinseca: aut sunt in alijs membris mittentibus ad stomacũ: aut sunt in stomaco: q̃ sunt ab alijs mẽbris interpollate veniunt: ⁊ apparent alique passiones illorum membroꝝ: que vero veniunt a stomaco sunt magis ꝯtinue: ⁊ stomacus patit̃: ⁊ non alia mẽbra. Curatio: fiãt diuersiones p clysteria: ⁊ fricationes: deinde curet̃ membrũ mãdans: deinde mũdificet̃ stomacus: deinde ꝯfortet̃: ita: ꝙ frigidus ꝯfortet̃ cum calidis stipticis aromaticis: calidus cũ frigidis stipticis. Gordonius inquit vltm remediũ est potare apium cũ succo plantaginis: ⁊ croco. Auer. laudat ad firmandũ vomitum qñ prouenit mã colerica pulsa ad stomacũ dare trociscos stelle. s. ℥. ʒ. in pillulis. Nota: ꝙ vomitus nõ cõpetit in ꝯseruatione sanitatis: sed in preseruando: ⁊ ꝓpterea Auic. ⁊ quidam alij cõmendãt vomitũ semel in mense: tñ multuꝫ cauendũ est a mala ꝯsuetudine: ne humores ad stomacũ fluant. Nota: ꝙ si cibus descendat ad inferiora: tunc stiptica cõpetunt ante cibũ: ⁊ si ad superiora: cõpetũt post: ⁊ si simul fluit ad inferius: ⁊ superius: ⁊ ante cibum: ⁊ post cibum competunt.

¶ De colyrica passione.

COlyrica passio sic describit̃: ẽ acutissima passio cum vomitu: ⁊ fluxu ventris immoderatis: ad quã sequit̃ dolor vehemens: ⁊ aliqñ syncopis. Nota: ꝙ hec passio ꝯuenit 2m Rasim a mã colerica: sed ẽm Gordoniũ causa huius passionis est duplex: aliqñ. n. venit ꝓpter corruptionẽ cibi in stomaco corrupti trãsmissi ad intestina: ⁊ aliqñ venit ꝓpter corruptionem humoꝝ maloꝝ. s. flegmaticoꝝ vel colericoꝝ: quãuis nõ sit inconueniẽs aliqñ talem passionẽ venire ꝓpter mãm melicam incensiuã: acutã. Inquit Gordonius. Colyrica passio est angustiosa cibi corrupti descensio: deinde expulsio p superiora: ⁊ inferiora. Serapio colyrica passio est hesitatio cõmestoꝝ: que nõ digerunt̃: quoꝝ alia mouent̃ sursuꝫ alia ad inferiora euacuant̃ comesta: que corrũpunt̃ sunt acetosa corrupta: ⁊ ĩ eis est amaritudo parua. Curatio: si cã est in stomaco. s. mã corrupta: aut est in stomaco calido ꝓpter paucitatem cibi: qꝛ stomacus calidus corrũpit paruũ cibuꝫ: raro tñ accidit hoc. Rasis dat in potu aquã calidam multoties: moderni addunt modicũ: miue: vel sirupi de ribes: in isto casu tunc ꝯuenit aqua cocta cũ modico zuccari rubei pp melius abstergere: ⁊ lauare ipm: postea fomentet̃ stomacus sic. ℞ menthe: absynthij: rosarũ: myrthi: sumach: balaustiaruꝫ: nucum cipressi añ. m. j. bulliant in vino nigro: deinde colet̃: ⁊ fomentet̃ stomacus: deinde inungat̃ cuꝫ hac inunctione. ℞ olei de absynthio: olei masticis: olei citoniorum añ. vnc. ʒ. pulueris electuarij ꝯstrictiui ℥. ij. pulueris gariofiloꝝ: ⁊ nucis muscate añ. ℥. j. misce: postea supra inunctionẽ ponat̃ tale cerotũ ꝯstrictiuũ. ℞ pulueris electuarij ꝯstrictiui ℥. ij. rosarũ: coralloꝝ añ. ℥. ij. thuris: masticis: gariofiloꝝ: nucis muscathe añ. ʒ. ij. resine quantũ sufficit ⁊ fiat cerotuꝫ. Si vero causa est pp humorẽ flegmaticũ salsum: tunc fiãt remedia supradicta: ⁊ det̃ sirupus. ℞ oximellis cõpositi: mellis rosati colati sirupi de citonijs añ. vnc. ʒ. aque absynthij: aque fenniculi añ. vnc. j. misce: ⁊ sumat in matutinis. Si vero dicta passio causet̃ a mã colerica: tunc subito fiat embroca supradicta: ⁊ frigide inũctiones: ⁊c. epithimata: ⁊ electuaria frigida. Si dicta passio causet̃ a mã melica facias embrocas supradictas: ⁊c. que appropriant̃ humori melico. A mã sanguinea non põt causari talis passio: quãuis vomitus sanguineus possit fieri: ⁊ de hoc auctores nihil dicũt: ⁊ tunc remedia dicta supra conuenirent.

¶ De inflatione stomaci: ⁊ dolore.

INflatio stomaci est ventositas aggregata in stomaco ꝓpter debilitatẽ virtutis digestiue inducens tumorẽ: ⁊ inflationẽ: ⁊ eructationẽ: gurgulationem: tortionẽ: ⁊ rugitũ: qꝛ quando calor est debilis p cõparationẽ ad materias: tunc generat̃ ventus: quia tunc potens est dissoluere: ⁊ nõ cõsumere. Cause sunt extrinsece: vel intrinsece si extrinsece: tũc sunt sex res nõ nãles indebite administrate: si intrinsece: aut ẽ pp stomacũ: aut pp alia mẽbra: aut est ꝓpter oppilonem meseraicarũ: aut ꝓpter intestina supiora: vel inferiora: aut myrach: a quo myrachia passio accidit: aut ꝓpter splenem: aut epar: aut propter matricẽ. Si pp stomacũ: aut rõne sui: qꝛ non põt cibum digerere aut rõne cibi. Si rõne sui: ꝯfortet̃ stomacus cũ aromaticis p viã fomenti: ⁊ fiãt empla: ⁊ cerota: ⁊ vnctiones. Si pp alia mẽbra corrigant̃: ⁊ rectificent̃ illa alia mẽbra. Electuaria ꝯ̃ ventositatẽ diagalãga: diaciminũ: aromaticũ rotus dianisum: ⁊ alia hmõi. Singulare remediũ ẽ bibere aquã cũ vino: ĩ q̃ decocta sint mastix: ⁊ cãnella añ. ʒ. ʒ. Rabi moyses auctoritate Gal.

¶ De dolore stomaci.

Dolor stomaci est actio lesa virtutis sensitiue stomaci .s. actio corrupta. Cause eius aut sunt extrinsece: aut intrinsece: si extrinsece sunt sex res non nāles nō conuenienter administrate: tā aere nimis calido: vel nimis frigido: vel cibo: ⁊ potu in quātitate: vel qualitate: vel hora nō ꝯuenienti. Remoueant̄ ille cause: ⁊ si esset ex cibo venenoso: ꝓuoca vomitū si est possibile cū aqua calida vnc. iiij. ⁊ sirupo aceroso vnc. j. postea exhibe sibi ʒ. j. tyriace distemperatā cū vino albo. Si vero causa est intrinseca: aut sanguis: aut co˜la: aut flegᵃ aut melia ē: si sanguis: fiat flobotͥᵃ de basilica: vel de vena cōi: postea da digestiuū 2ᵐ humorem: ad quē sanguis magis appropinquat: postea euacua. Si co˜la sua acuitate facit dolorē tenta si pōt euomere: postea da digestiuū cum sirupo aceroso: ⁊ sirupo de endiuia: postea da pulpe cassie: vel manne vnc. j. reubarbari infusi ʒ. j. ⁊ adde electuarij de psilio ʒ. j. distēpera cū decoctione recenti: ⁊ cordiali: postea fomenta stomacū cum rosis: myrtho: absynthio: ⁊ mēta bullitis in aqua: ⁊ vino: ⁊ postea colature adde corallorū rubeorū: masticis: carabe: ⁊ gariofiloꝝ añ. ʒ. j. ⁊ postea fiat inunctio ex similibus. Si vero dolor fiat a mā flegmatica qđ est vt plurimū: purget̄ stomacus cū vnc. ς. electuarij de hyera: vel cū ʒ. j. pillularum de hyera: ⁊ de˜t digestiuū ex oximelle simplici cum decoctione absynthij: postea purgent̄ cum vnc. ς. electuarij de hyera: ⁊ ʒ. j. electuarij de psilio distēperatis cū decoctione recenti: ⁊ cordiali. postea fac fomentationē ad stomacū cum absynthio: menta: calamento bullitis in vino rubeo: ⁊ colatis illis adde gariofilorū: calami aromatici añ. ʒ. j. ⁊ fiat inunctio ad stomacū cum oleo de absynthio: de spica añ. vnc. j. gariofilis: ⁊ calamo aromatico: ⁊ corallis añ. ʒ. ς. cere quātum sufficit. Si mā sit melica: que faciat dolorē .s. ꝓp venenositatē: quam facit: euacua mām illam: ⁊ prius digeras cū oximelle squilitico: ⁊ sirupo de pomis. Sabor regis: ⁊ cū aqua buglosse: ⁊ melisse: ⁊ postea euacua cū ʒ. ij. pulueris sene: ⁊ ʒ. j. ꝓfectiōis bamech: postea fomenta stomacū cum superiori fomento: ⁊ inunge cū illa inūctione. De dolore stomaci ꝓpter fungos malos. Remediū optimū est dare vnū cyathū olei ad bibendum: vt euomat: ⁊ cū hoc remedio audiui multos sanari: hoc est remediū Gal. factū in syncopi ꝓueniente a co˜la existente in ore stomaci: q2 dicit aut euomet: aut mollificabit ventrem: vt ꝑ deorsum mittat. Ad dolorē stomaci ⁊ matricis experimentū mirabile in frangēdo ventositatē ⁊ ꝓuocādo mēstrua. ℞ saturegie puluerizate ʒ. j. sumat ieiunus cum vino albo.

¶ De passionibus intestinorum.

Primo de lyenteria dicendū. Est aūt lyenteria fluxus ventris: in quo cōmesta: ⁊ bibita egrediunt̄ in eisdē quātitatibus: ⁊ qualitatibus: in qbus accepta sunt ꝓp debilitatē ꝯtentiue stomaci: ⁊ intestinorum superiorꝝ: ⁊ vlcera corꝝ. Notat circa istā mām Gordonius. Q2 fluxus ventris est multiplex: quidā vocat̄ anastropha: q est velox expulsio cibi ꝑ supiora ⁊ qdā vocat̄ cathastropha: q est velox cibi expulsio ꝑ inferiora: ⁊ sic colyrica passio est velox expulsio ꝑ supiora: ⁊ inferiora: cuius cā est humor corruptus ī stomaco: qui transit ad mēbra: ⁊ iterū reuertit̄ ad stomacū: ⁊ nā subito: ⁊ cū impetu expellit ꝑ superiora: ⁊ inferiora: q2 sentit ꝑūcturā. Lyenteria est fluxus cibalis: in quo nā non egit aliquid: de quo sit curandū: nec est facta trāsmutatio ad chilum: nec ad chimū: ⁊ ante tēpus expulsus est. Dyaria est fluxus humoralis simplex .s. nō faciēs excoriationē. Dissynteria est fluxus humoralis cum sanguine: ⁊ saluo honore Gal. dicit Gordonius: q2 bene pōt apparere fluxus sanguinis cum lyenteria. Thenasmon appellat̄ nimia volūtas assellandi sine effectu ꝓpter inordinationem longaonis. Cause oīū fluxuū aut sunt extrinsece: aut intrinsece. Extrinsece sunt sex res nō nāles nō conuenienter administrate: intrinsece vero aut sunt ꝓp stomacū ⁊ intestina: aut ꝓpter alia mēbra: q2 aut venit a capite: sicut in catarro: aut ꝓpter oppilationē meseraicarum: aut venit ab epate mittēte superfluitates ad stomacū: ⁊ intestina: aut ꝓpter splenē: aut matricē: aut ꝓpter totum corpus: aut ꝓpter crisim. Si venit a stomaco: ⁊ intestinis: aut propter malam cōplexionem: ⁊ aut ꝓpter vlcera: si propter malam cōplexionē: aut cum mā: aut sine mā: ⁊ aliqn̄ debilitat̄ ꝯtentiua ⁊ fortificat̄ expulsiua: aliqn̄ vtraq3 debilitat̄: ⁊ cū hoc digestiua: ⁊ si ꝓpter malam cōplexionē: aut calidā: aut frigidā: fit etiam ꝓpter paralysim istorꝝ membrorꝝ: ⁊ si ꝓpter vlcera: hoc fit propter humores acutes stringentes: ⁊ vlcerantes. Curatio lyenterie. Tria sunt q̄ curant fere oēm fluxum indifferēter: pͫᵐ est coagulū leporis: ⁊ coagulū hedi. 2ᵐ est caseus antiquus si decoquat̄ in multis aquis dulcibus: ⁊ postea desiccet̄ ⁊ exhibeat̄ postquā salsedo bulliendo recesserit. 3ᵐ est lac vaccinū: siue ouinū: a quo butyrū fuit extractū: ⁊ post bullitum. 4ᵐ est nasturtiū assum: ⁊ exhibitū cum lacte caprarū: vbi ferrum ignitū fuerit extinctū: aut calculi fluuiales candētes. 5ᵐ pōt addi aqua pluuialis: q2 facit cito penetrare ad epar. Pro curatione lyenterie: si sit mala cōplexio sine mā cū solis alterātibus curat̄: si cum mā mundificet̄: ⁊ si fuerit cū mā frigida mundificet̄ cum mirabolanis Kebulis: ⁊ si fuerit calida cū citrinis: deinde vtat̄ isto medicamine: si causa fuerit calida. ℞ boli armeni: terr̄ sigillate: corallorꝝ: oīum sandalorꝝ: sumach: berberis: seminis citoniorꝝ: psidie: balaustie: gallarū: accatie: hypoquistidos: myrtillorꝝ: rosarꝝ siccarū: sanguinis draconis añ ʒ. j. puluerizent̄: ⁊ misceant̄ cum succo plantaginis ⁊ succo absynthij: ⁊ fiant trocisci: ⁊ cum volueris vti: distemperet̄ vnus cū lacte caprino: vel ouino bullito: ⁊ cocto: vbi calculi fluuiales candentes extinctī fuerint. Si aūt causa fuerit frigida: fiat istud. ℞ anisi: cimini: nasturtij: assari: masticis: thuris: laudanis storacis calamite: ambre: myrrhe: nucū cipressi ⁊ filiorum eius añ. ʒ. j. misceant̄ cum succo mente: ⁊ succo absynthij: ⁊ fiant trocisci: ⁊ exhibeant̄ cū dicto lacte. Nos in tali fluxu administramus hunc sirupum. ℞ sirupi de absynthio: sirupi de menta añ. ʒ. vj. aque absynthij: aque plātaginis añ. vnc. j. ς. misce: ⁊ si opꝫ mūdificare: damus hanc medicinā. ℞ diacatholiconis vnc. ς. reubarbari in sba: ⁊ ꝯtundat̄: ⁊ det̄ cū decoctione cordiali: in q̄ bullierint mirabolani citrini: ⁊ Kebuli añ. ʒ. j. ē leuis medicina: ⁊ bū stipticās.

¶ De dissynteria.

Dissynteria est fluxus ventris sanguineus cum vlceratione: ⁊ excoriatione intestinorꝝ. Cause aut sunt extrinsece: aut intrinsece: de extrinsecis dictum est sepe: intrinsece aūt sunt immediate: aut remote: si immediate: est co˜la acuta pungens: aut flegᵃ salsum:

ſalſum: aut aliqs humoꝛ acutus aduſtus: aut ruptura
vene: vel apertio: vel coꝛroſio: ſi magis remote: eſt ꝑ
paſſiones alioꝝ mēbꝛoꝝ: conſidera ſi aliquod mem-
bꝛum peccat. Et 2ᵐ diuerſitatē cauſarū diuerſi ſunt
fluxus: nam quidā eſt chyloſus: cuius cauſa eſt oppi-
latio meſeraicarū: ⁊ quidā eſt aquoſus: ⁊ eſt propter
maliciā ſtomaci: ⁊ quidā eſt colericus: ⁊ eſt ꝓpter cole
ram: ⁊ quidā eſt melicus niger: ⁊ eſt ꝓpter meliam: ⁊
quidā albus ꝓpter flegma: ⁊ quidaꝫ ſanguineus ꝑ
ſanguinē: ⁊ quidā virulentus ſanguineus fetidus ꝑ
coꝛruptionē humoꝝ: ⁊ apoſtemata ⁊ ille: q aſſimilat
fruſto carnis eſt ꝓpter ſanguinē: ⁊ cōgelationem. Et
diſſynteria aliqñ eſt in ſuperioꝛibus inteſtinis: aliqñ
in medijs: ⁊ aliqñ in inferioꝛibus. Curatio: ſi ꝑticula-
ria ꝯueniant. i. ſi vrina eſt rubea ⁊ groſſa fiat flobo-
thomia: deinde purget ſcdꝫ exigentiā humoꝛis: ſi co-
lera eſt in cauſa cū mirabolanis citrinis: ſi flegᵃ cum
mirabolanis Kebulis: ſi melia cum indis: ⁊ fiat deco-
ctio cum aqua pluuiali: vbi fuerit dragantū: gummi
arabicū: ⁊ vue paſſe: purgatio etiā cum reubarbaro:
⁊ diacatholicone ꝯueniens eſt: deinde mundificet vl-
cus cum aqua oꝛdei: ⁊ oleo roſato ꝑ clyſtere. Magis
cōmendat lac capꝛe ab Alexandro. ſ. facere clyſtere
cum eo: ſi in ſuperioꝛibus inteſtinis ſit vlceratio: per
ea: que exibent ꝑ os curari dꝫ: ſicut cum ſirupo tali.
℞ ſirupi de myrtho: mine citonioꝝ: ſirupi de ribes
añ. vnc. ſ. aque plantaginis: poꝛtulace añ. vnc. j. ſ. ⁊
exhibeat in auroꝛa: ſi vero vlceratio fuerit in inferio-
ribus ꝑ clyſtere ex lacte curet vlceratio. Nota ꝙ coa-
gulum lepoꝛis cum ſucco plantaginis ſumptū curat
oēm fluxum. Goꝛdonius dicit. Clyſtere foꝛte contra
diſſynteriā Goꝛdonij. ℞ ſucci poꝛtulace: ſucci planta
ginis: ſucci virge paſtoꝛis añ. vnc. ij. ſumach: myrtil
loꝛum: copularū: glandiū: accatie: carte ꝯbuſte alumi
nis vſti añ. ʒ. ij. ſepi renū capꝛarum: vitelloꝝ ouoꝛuꝫ
coctoꝝ añ. ʒ. iij. fiat decoctio in aqua pluuiali: ⁊ fiat
clyſtere. Si añt non poſſet doꝛmire: fiat ſuppoſitoꝛiū:
quod inducat ſomnū: ⁊ ꝯſtringat: hoc eſt magnuꝫ re-
mediū: dicit Goꝛdonius. Fiat ergo ſuppoſitoꝛiuꝫ de
myrrha: ſtoꝛace calamita: croco: ⁊ opio: ⁊ ſucco plan-
taginis: ⁊ albumine ouoꝝ: ⁊ faciat: ꝙ ſit ſolidū: ⁊ po-
nat per ſe: vel cum bombice. Aduerte ꝙ opiū nō trā-
ſcendat quinqꝫ grana: ſed incipias potius cū tribus
granis. Nota tyriaca multū valet in fluxu cuꝫ cauſa
eſt frigida: ⁊ ſi cā fuerit calida diarodon: triaſandali:
diacitoniten: ⁊ zuccarū roſatum ⁊ micleta añ. vnc. ij.
miſceant: ⁊ dent. Nota: ꝙ Meſue laudat oleū roſatū
rude. i. onfanginū: ⁊ dicit: ꝙ potatū eſt potentiſſimuꝫ
remediū ad diſſynteriaꝫ: ⁊ ad oēm fluxum mēſtruum:
q: extinctiuū inflamationū: ꝯfoꝛtatiuū: inſpiſſatiuū:
⁊ pꝛohibitiuum curſuum.

De dyaria.

Dyaria eſt fluxus humoꝝ ſine excoꝛiatione. Cu-
ratio: pꝛouocet vomitus: ſi nō ſponte venerit:
dietet dieta ſubtili: ⁊ conueniente: ⁊ ponat in balneo
aque dulcis: ⁊ vtat iſto electuario. ℞ zuccari roſati
facti ex roſis ſiccis: triaſandaloꝛuꝫ: diacitoniten ſine
ſpeciebꝰ añ. vnc. j. miſceant: ⁊ ſi opꝫ purget pꝛemiſſo
digeſtiuo ſirupo de ribes: ſirupo de myrtho: ⁊ mina ci
tonioꝝ añ vnc. ſ. aque plantaginis añ. vnc. j. ſ. miſce:
⁊ fiat ſirupus: ⁊ det ſex vicibꝰ: facto clyſtere ex aqua
oꝛdei lib. j. ⁊ oleo roſato vnc. iij. ſine ſale: purget cum
reubarbaro ʒ. j. in ſba additis mirabolanis citrinis:
⁊ Kebulis añ. ʒ. j. in decoctione recenti: ⁊ coꝛdiali: die
ta declinet ad frigidum: ⁊ ſiccum: cum aqua ferrata
lymphet vinum: capiat diacitoniten ante cibū: vtat
rebus aſſatis: carnibus: ⁊ vtatur ſtipticis.

De thenaſmone.

Thenaſmon eſt appetitus: ⁊ volūtas nimia ege-
rendi cuꝫ modico: aut nullo effectu. Cauſa hu-
ius eſt: aut dure feces: ⁊ ſquibaloſe: aut q: humoꝛ cali-
dus eſt imbibitus in lōgaone: aut humoꝛ frigidus eſt
inuiſcatus: aut accidit ꝓpter hemoꝛhoidas: aut ꝓpter
apoſtemata: aut ꝓpter vlcera: aut propter aſſumptio-
nem medicine laxatiue. Curatio: ſi fuerit ꝓpter cās
extrinſecas: ſedeat in balneo aque dulcis calide: ⁊ inū
gat poſtea cum oleo laurino: ſi fuerit ꝓpter apoſtema
ta: fiat flobothᵒ de baſilica: ſi fuerit ꝓpter humoꝛes fri
gidos inuiſcatos: ſedeat in balneo: vbi calida bullita
ſint: vt hyſopus: calamentū: oꝛiganū: anthos: ⁊ ſticca-
dos: ⁊ poſtquā exierit: ex illis herbis fiat empl̄m ſu-
pꝛa ⁊ inungat cum oleo laurino: rutaceo: ⁊ caſtoꝛeo:
ſi humoꝛ fuerit calidus imbibitus: fiant clyſteria: ⁊
ſuppoſitoꝛia: aut empl̄a: aut vnguēta cum rebus frigi
dis actu calidis. Malia ſunt iſta oleum roſatū viola-
tuꝫ nenufarinū: ſalicis: aſſungia poꝛci recentis: aſſun
gia galline: ſemen coꝛiandri: ſem. endiuie: ſe. ſcariole:
ſe. melonū: acetū: aqua roſata ex iſtis fiant pꝛedicta.
Si fuerit ꝓpter duritiē fecum fiat clyſtere mollifica-
tiuū ex malua: biſmalua: melliloto: camomilla: ⁊ ad-
dat ſuccus blete: ⁊ hyerapigra: ⁊ ſimilia. Remedium
in thenaſmone a quacūqꝫ cauſa fuerit. ℞ fenugreci
ſeminis lini: malue: biſmalue: melliloti: camomille:
ſummitatū cauliū añ. vnc. iij. ꝯquaſſent: ⁊ bulliāt in
aqua: ⁊ cū ſpongia intincta in illa aqua: ⁊ expꝛeſſa: ⁊
ſuper locum poſita fomentetur: ⁊ hoc fiat ſepius.

De iliaca.

Iliaca paſſio eſt paſſio inteſtinoꝝ graciliū cum
conſtipatione vētris: ⁊ frequēti vomitu: ⁊ dolo-
re vehemēti: tanquā ſi inteſtina terebello perfoꝛent.
Nota circa iſtam mām ꝙ colica: ⁊ iliaca conueniunt
in cauſis: ⁊ ſignis: ⁊ ꝓnoſticatione: ⁊ curatione: ⁊ cuꝫ
hoc dn̄t in eo: ꝙ doloꝛ in iliaca eſt maioꝛ: ⁊ citius
interficit ꝓpter ſenſibilitatē inteſtinoꝝ. 2ᵒ dn̄t: qm̄
doloꝛ in iliaca eſt magis deambulatiuus verſus de-
xtrum: ⁊ ſiniſtrum. 3ᵒ differunt: qm̄ iliaca magis ꝑue
nit ab aere peſtilentiali. 4ᵒ differunt: qm̄ iliaca ma-
gis ab vmbilico ſuperius capit: colica vero deoꝛſuꝫ.
quinto dn̄t: qm̄ colica magis remediat ex clyſteri-
bus: iliaca vero ex hꝭ que accipiuntur per ſuperius:
⁊ dn̄t iſta a doloꝛe renū: qm̄ doloꝛ renum eſt magis
fixus in vno loco: ⁊ quietus: ⁊ maioꝛ circa poſterioꝛa:
⁊ anchas: ⁊ crura: ⁊ cū hoc parū alleuiat cū clyſteri:
ſicut iuuat colica: ⁊ diſcernit ꝑ ea: que apparent in
vrina. Cauſe alie extrinſece: ſicut res nō nāles indebi
te adminiſtrate: intrinſece vero aut ſunt ꝑ inteſtina
aut ꝓpter alia mēbꝛa: aut propter apoſtᵃ epatis: aut
meſeraicarū: aut ꝓpter apoſtemata renū: aut veſice.
Si ꝓpter inteſtina eſt propter. 7ᵐ cauſas: pᵃ eſt ꝓpter
apoſtemata ylioꝝ calidum: aut frigidum. 2ᵃ cauſa eſt
humoꝛ calidus imbibitus. 3ᵃ cauſa eſt humoꝛ frigidus
inuiſcatus. 4ᵃ debilitas virtutis ſenſitiue inteſtinoꝝ:
⁊ debilitas expulſiue. 5ᵃ ventoſitas groſſa incluſa. 6ᵃ
fex indurata in inteſtinis. 7ᵃ vermes inuoluti in inte-
ſtinis: ⁊ breuiter oē: quod claudit: ⁊ oppilat inteſtina.
Curatio: ꝑ mitigatione doloꝛis fomentet locus cum

aqua decoctionis camomillet milij: ⁊ salis: deinde inũge cum pinguedine galline: opio: ⁊ castoreo: deinde curet̃ causa morbi: si apostª calidũ: fiat flobothª de basilica: si virtus: ⁊ etas ꝯsentit: postea curet̃ apostema cuꝫ emplr̃is: ⁊ alijs rebus conuenientibus: ⁊ det̃ digestiuum ꝯueniens: postea medicina ꝯueniens: siłr si apostema fuerit frigidũ: curet̃ cum emplr̃is: ⁊ purget̃ corpus. Si ꝓpter humores inuiscatos: digere cũ oximelle: postea purga cum diafinicone: fac clysteria carminatiua: ⁊ fac fomentũ anodinũ: ⁊ si opꝫ ponat̃ in balneo anodino. Si ꝓpter feces induratas: fiat clystere mollificatiuũ: ⁊ carminatiuũ: ⁊ si nõ sufficit: ponat̃ in balneo de oleo: qđ est mirabile in isto casu. Si ꝓpter cibaria stiptica det̃ cassia fistula: ⁊ manna resoluta in vino. Si pp venena: fiat vomitus cũ aqua turbith: ⁊ raphani: deinde det̃ tyriaca: ⁊ corpore mũdificato aproximent̃ resolutiua cũ camomilla: aniso: rutha: ⁊ vino: ⁊ similibus in iliaca. Si propter apostema fiat flobothª. Si ꝓpter humores fiat balneũ anodinũ. S propter feces induratas fiat balneum olei. Propter vtrũqꝫ det̃ ius galli preparatũ taliter: vt educat. Si propter venenum: fiat vomitus: postea det̃ tyriaca.

De colica.

Colica est passio penultimi intestini: qđ colon appellat̃ cum difficultate exitus stercoris per inferiora cum dolore magno: ⁊ punctura. Nota circa istam mãm ꝙ lꝫ intestinum nõ sit nisi vnum ꝯtinuũ: nihilminus 2ᵐ sui reuolutionẽ: ⁊ plicationẽ: ⁊ grossitiem: ⁊ subtilitatẽ diuersa nomina sortitur: ita ꝙ pᵐ dicit̃ duodenum. 2ᵐ ieiunũ. 3ᵐ longum: ⁊ gracile: seu ilion: ⁊ ibi causat̃ iliaca passio. 4ᵐ orobus: siue monoculus. 5ᵐ colon: ⁊ ibi causat̃ colica passio. 6ᵐ vocat̃ longaon. Cause extrinsece sunt sex res nõ nãles inde bite administrate. Intrinsece vero sunt: aut mala cõplexio calida resoluens ptes subtiles: aut mala cõplexio frigida: aut nimia siccitas corrugans: aut humiditas viscosa: aut humor calidus imbibitus in sƀa intestini: aut mixtus cũ humore grosso: ⁊ viscoso: aut apostema aut feces indurate: aut fit ex passionibus membroꝝ ꝓpinquoꝝ: sicut renes: viscosa: ⁊ hmõi. Nota: ꝙ hic dolor põt prouenire a vẽtositate: ⁊ põt prouenire a punctura humoris colici: distinctio fit rõne modi doloris. Curatio: qꝛ hmõi egritudines dolorose sunt multũ periculose: ideo circa curationeꝫ huius multi canones sunt ponendi. Primus: si accñtia sunt multum intensa: mitiget̃ cum anodinis: ⁊ resolutiuis: ⁊ finałr cuꝫ narcoticis. Scđs canon: narcotica nõ apponant̃ nisi in magna necessitate: ⁊ administrentur in parua quãtitate: ⁊ sint bene repressa: ⁊ modico tẽpore morent̃. Tertius canon: nullo modo potet aquã frigidam: nec aliquã aquam: quãto magis est possibile. Quartus nõ satisfaciat sitisꝫ potet quãto minus erit possibile. Quintus: si dolor est ex mala ꝯplexione: vtat̃ alteratiuis taꝫ in cibis: qꝫ in medicinalibus: si fuerit mala cõplexio cuꝫ mã: euacuet prius mãm peccantẽ. Sextus: a pñº applicent̃ calefactiua: ⁊ resolutiua debilia: ⁊ paulatim fiat ascensus ad fortiora: ⁊ si dolor augmẽtat̃ a calefactorio: statim dimittat̃. Septimus casus: si fuerit ventositas sola calefactoria applicent̃: si fuerit cum mã digerat̃ prius: postea euacuet̃: si fuerit cum stercoribus duris: mollificet̃ cum clysteri: ⁊ euacuet̃: deinde ad calefactoria balnea ꝯuertant̃. Octauꝰ casus: cum calefactoria applicãtur: ꝯseruet̃ epar: ne calefactiõe resoluat̃. Nonus: ꝯfortet̃ cerebrũ ex vnctione olei rosati ne ledat̃ ex ascensione vapoꝝ. Decimus. Mirifice ꝯsiderationis est: ꝙ in oĩ agibili quãto minus poteris medicinã laxatiuã exhibeas. Pro colica in retentione fecum: que est cã oppilationis: vbi ꝑ clysteria nõ educant̃: que sint lenitiua: ⁊ ꝑ exhibita ꝑ os: vt per terbentinã exhibitã per os: ⁊ alia lenitiua: vt brodiũ galli: optimum remediũ est balneum oleis in quo sedere dꝫ: ⁊ hoc mane: ⁊ sero: hoc curauit ducẽ Laurentiũ de medicis: ⁊ multos alios. Curatio: fit a quibusdã cum medicinis a tota speicie ꝯferentibus: sicut est stercus lupinuꝫ: quod quotiescũqꝫ sumit̃ curat colicã: sicut stercus caninũ curat squinantiã: distẽperet̃ igit̃ stercus cũ vino bono: ⁊ misceat̃ cuꝫ melle: ⁊ exhibeat̃. Deinde grã synthomatis foment̃ cuꝫ aqua decoctionis malue: violarũ: nenufaris: coriandri: ordei: papaueris albi: si cã fuerit calida: ⁊ deinde fiat sacellatio cũ millio: ⁊ furfure torrefactis ⁊ sine liquore: ⁊ si cã fuerit frigida saccellet̃ cum aqua decoctionis camomille: mellilotí: anthos: sticcados: anisi: cimini: ⁊ ruthe. Si fuerit propter apostema fiat flobothª de basilica premisso clysteri. Deinde digerat̃ mã cum sirupo frigido. Postea purget̃ cuꝫ cassia: ⁊ mãna añ. vnc. j. tamarindis vnc. ß. electuarij psilij ℥. j. Et si fuerit ex mala cõplexione calida: alteret̃ locus ex cõtrarijs: ⁊ si fuerit cuꝫ mã: digerat̃: ⁊ purget̃: ⁊ si fuerit apostema frigidum: curetur cum emplr̃o: ⁊ digeratur mã: ⁊ euacuetur: ⁊ si fuerit delicatus: det̃ brodiuꝫ galli loco medicine: ⁊ sic de alijs.

De myrachia.

Myrachia est passio hypocũdriaca cũ frigiditate accñtium. Nota: ꝙ myrach est quidã pãniculus supra intestina: sicut syphach ẽ altertita: ꝙ pãniculo myrach accidunt morbi ꝯsimiles: officiales: ⁊ cões. hec Gordonius. Mundinus in anathª dicit: ꝙ aqua hydropicoꝝ ꝯtinet̃ inter zirbum adipinũ: ⁊ syphach. Myrach aũt cõponit̃ ex sex rebus. pª ẽ cutis. scđa pinguedo sub cute. 3ª pãniculus ꝯpositus ex carne: ⁊ neruis. 4ª sunt corde. 5ª sunt musculi. 6ª est syphach: qui est pãniculus subtilissimus valde durus: tegens intestina: nõ tñ immediate: qꝛ mediat zirbus adipinus q est rete tegens intestina immediate: ⁊ ẽt stomacũ. Moderni ꝯcordant cuꝫ Mundino: qꝛ dñt: ꝙ Gordoniꝰ improprie accipit myrach ꝓ zirbo adipino: ⁊ sic aqua hydropici ꝯtinet̃ inter myrach: ⁊ syphach. i. inter zirbum adipinuꝫ: ⁊ syphach. Est alia dubitatio a qua cã proueniat passio myrachia: qꝛ vr̃ ex vna pte: ꝙ passio myrachia sit vna species melie: ⁊ ꝯñter dependet ab humore melico: ex alia parte vr̃: ꝙ passio myrachia ꝓueniatˀ a ventositate: que latet in hypocũdrijs: ⁊ ꝓpterea post tractatũ ď colica: tractat de myrachia. Rñdet̃ ꝙ passio myrachia põt accipi dupłr. s. ⁊ ꝓ specie melie: ⁊ ꝓ dolore existente in hypocundrijs ex ventositate causato ab humore melico: q est in myrach: capiendo myrach ꝓ zirbo adipino: qꝛ ibi sunt multe vene meseraice: in quibus est humor melicus: quãuis Nicolus dicat: ꝙ dicit̃ melia myrachia: nõ qꝛ sit in myrach: capiendo myrach ꝓprie: sꝫ qꝛ est sub myrach: qꝛ zirbus adipinus: in quo est humor melicus: est sub myrach capiẽdo ꝓprie myrach. Cã huius passionis. s. doloris ex ventositate est tanquam a causa immediata: ⁊ ex humore melico est tãquã a causa mediata. Curatio fit principałr cuꝫ ijs que

que euacuāt humorē melancolicū: fit et cum ijs: que
resoluūt ventositatē tam cum clysteribus q̄ȝ cum fo-
mētis sup hypocūdria: ⁊ cū inūctionibus: ⁊ emplis.

De vermibus.

Vermes: ⁊ serpētes: ⁊ scarabei gn̄ant ex putredi
ne in corpore humano: sic gn̄ant extra in mun-
do. Cause vermiū sunt illa: ex qbꝰ gn̄ant humor fleg-
maticus: qm̄ ex sanguine nō gn̄ant: nec ex colera: nec
ex melācolia: ⁊ iō fructus maxīe: ⁊ caseus: ⁊ res visco
se gn̄ant humorē crudū: qui putrefit: ⁊ sic gn̄ant ver-
mes: ⁊ in supiorībꝰ intestinis gn̄ant vermes longi:
⁊ rotūdi: ⁊ vocant lumbrici: si vō gn̄ant in longaone
sunt parui: ⁊ rotūdi: sicut q gn̄ant in caseo: in intesti-
nis vero medijs gn̄ant curti: ⁊ lati: ⁊ appelant ascari
des: siue cucurbitini: qd̄ idē est. Curatio: imprimis re
ctificet regimē: vt nō gn̄et flegma: deinde digerat mā
cū oximelle diuretico: ⁊ purget cū hyerapigra acua
ta cū agarico: deinde si mā ptinet in supioribus dent
potiones p os: ⁊ si in inferiorībꝰ fiant suppositoria: ⁊
clysteria: ⁊ si in medijs: fiat vtrūqȝ. Vermes interfi-
ciunt hoc mō: det lac ad potandū duobꝰ: vel tribus
diebus: ⁊ post in illa hora det acetū: vel aliqd̄ amarū
cuȝ lacte: sicut aloe: vel mel cū aloe: ⁊ velociter inter-
ficit: vel detur semen centauree: ⁊ cōiter fit sic: det se-
men gedoarie ad potandum cum brodio: vel vino: ⁊
proculdubio interficit eos. Nunc dat limatura cor-
nu cerui cum vino: ⁊ interficit eos.

De passionibus ani de fluxu sanguinis ex hemorrhoidibus.

Passiones ani quārū est de pn̄ti sunt decē: sicut
hemorrhoides: apostēa condilomata: atrites: fi-
cus: ragadie: paralisis fistula: pruritus: ⁊ exitus ani.
Hemorrhois est fluxus sanguinis p venas: q̄ sunt in
ano. Nota: q̄ a vena chyli pcedūt qnqȝ vene: q̄ mul-
tiplicant vsqȝ ad circulū nature: q̄ replent sanguine
melācolico: ⁊ apiunt vene: ⁊ fluit sanguis: ⁊ talis flu-
xus appellat fluxus hemorrhoidarū: ⁊ qn̄ fluxus est
temperatus soluat a multis egritudinibꝰ melācolicis:
⁊ si fluūt vltra tēperamētū sunt cā hydropisis: ⁊ pti-
sis: cognoscit si fluxus sit temperatus qn̄ alleuiat: econ
tra: si grauat. Cause alie sunt extrinsece: sic acceptio
medicinarū laxatiuarū acutarū: si intrinsece sunt sic
humores multiplicati: qui replent venas: ⁊ rūpunt:
⁊ diuerse spēs inueniunt: qȝ quedā fiūt d̄ sanguine: ⁊
vocant vuee: qȝ sunt ad modū vue rubee: ⁊ q̄dā fiunt
de sanguine colico: ⁊ vocant morales: qȝ sunt ad mo-
dum mori cū incipit rubefieri: ⁊ q̄dā sunt de humore
melancolico: qȝ sunt ad modū veruce: ⁊ iō verucales
dn̄r: ⁊ sunt ad modum papille mamillarū: ⁊ alie sunt
de mā flegmatica ad modū vesice albe: ⁊ vesicales di-
cunt: ⁊ ille raro accn̄t. Curatio attendit circa tria q̄
sunt necessaria: p° si nimis fluūt: q̄ restringant: scdo
si restringant pter solitū: q̄ aperiant: 3° q̄ si ad ista se
quat magnꝰ dolor: q̄ mitiget. Quātū ad p^{m} si nimis
fluūt: p̄ fiat flobotha de basilica: deinde mūdificet cor
pus sm̄ exigentiā humoris peccātis: si sanguis dn̄et
mūdificet corpus cū cassia fistula ⁊ tamarindis: ⁊ si
colera cū mirabolanis citrinis: si mela cū indis: ⁊ si
flegma cū kebulis: ⁊ oīa illa parent: sic opȝ: deīde po
nat vētosa cū scarificatiōe intra spatulas: deinde po-
nat vnguentū restrictiuū supra anū. Rx acatie: masti
cis: thuris: sanguinis drac. tele aranee: pilorū leporis
minutissime incisorū: glutinis pisciū: glutinis carpē-
tariorū: gallarū: sumach: myrtillorū an̄ ʒ. j. fiat vngūm
⁊ desup ponat: ⁊ si aptio fuerit īfra anū: fiat stuellus:
⁊ intingat: ⁊ītromittat: cū cautela tn̄ stringant ita:
vt vna remaneat apta: ⁊ hoc pōt fieri sic: pistent ficus
cū aloe: ⁊ ponamus sup illā: quā volumus aptā. Itē
vtat trociscis de karabe vel in pillulis: vel i forma ele
ctuarij. Quātū ad 2^{m} si nimis restricte fuerint: ⁊ flu-
xus pcesserit antiquus: apiēde sunt vene: sȝ nouū flu-
xum restrictuȝ non opȝ aperire. Tunc p̄ fiat flobotha
de saphena: deinde mūdificet corpus de cā frigida:
vel calida sm̄ q̄ est: postea fomētet: ⁊ sedeat in aqua:
vbi ista fuerint decocta. s. prassiū: origanū: calamētū:
porri: blete: ⁊ silia: deinde inūgant cū oleo amygdala
rum: vel cū aliq̄ felle: vel cū lacte ficus: vl' fiat emplm̄
de stercore colūbino: vel fiat vnguētū: ⁊ si fuerint in-
tus: fiat stuellus: illiniat: ⁊ intromittatur. Si aūt he-
morrhois esset magnificata pōt remoueri: cū nouacu
la: vel cū aliqua medicina caustica: sic est calx viua:
atramētū: vitreolū: auripigmētū: vl' scindat paulati
ne cū pilo caude equine: vltimo cauterizet cuȝ ferro
calido: ⁊ tunc restauratoribꝰ relinq̄. Quātū ad 3^{m} si
dolor sit magnus mitiget sic: sedeat in aqua decoctio
nis camomille: mellilotī: rosarū: coriandri: papaue-
ris: deinde inūgat cū oleo rosato: ⁊ oleo amygdalarū
dulciū cū medulla cerui: ⁊ vituli: ⁊ sepo hircino recē
tibꝰ: ⁊ cū pinguedine anatis: ⁊ galline. Itē aliud: qd̄
sedet dolorē hemorrhoidarū. Rx cepam: ⁊ coquat inter
prunas: postea pistet cū sepo hircino: ⁊ incorporet: ⁊
fiat emplm̄: ⁊ desup ponat: ⁊ dr̄ q̄ apiū hemorrhoi-
dibus multū valet. Si aūt dolor sit in intestinis: pote
tur mucilago psilij cū sirupo rosato: ⁊ ex istis eisdem
cum oleo rosato: ⁊ albumine oui: ⁊ dragāto: ⁊ gūmi
arabico fiat emplm̄: ⁊ intelligit ista localia approxi-
mari debere postq̄ȝ corpus est mūdificatū cū flobotha
⁊ farmacia. Itē radix lilij decocta: ⁊ pistata cum oleo
myrthino desup posita multū valet: lana succida cū
oleo rosato desup posita multū valet: silr diaglon de-
sup positū cum modico opio: ⁊ croco sedat dolorē he-
morrhoidarū. Ad dolorē hemorrhoidarum: Rx herbe
scrophularie. s. radices: terre eas: ⁊ cum structo porci
fac vnguentum ⁊ inūge: si vero intus sunt fac fritellā
ex herba illa singulo mane: ⁊ remouebit dolorē. Ad
idem efficacius. Rx herbe: que dicitur querciola: ⁊ co-
que in oleo: ⁊ cum in illo inunge hemorrhoidas: ⁊ mi
raberis: expertuȝ in Dego hispano. Ad idem. Rx olei
rosati ʒ. j. butyri ʒ. j. croci: opij an̄ grana. v. hoc opti
mum est: ⁊ nobis familiare.

De apostemate ani. In primis purgetur corpus: ⁊
dieta: ⁊ regimen cōueniens administretur post hoc
fiat tale remedium in calido apostemate decoquant
lentes: ⁊ terantur cum rosis: ⁊ folijs solatri: ⁊ oleo ro-
sato: ⁊ draganto: ⁊ fiat emplastrum: deinde fiat istud.
Rx vitellum oui decocti: ⁊ pistetur cum diadragāto:
sirupo rosato: ⁊ oleo rosato: ⁊ fiat emplastruȝ: ⁊ si ma-
teria esset apponantur ista semen lini: fenugreci: gū-
mi arabicum: folia caulium: oleum de camomilla: ⁊
similia: ⁊ est intelligendū in apostematibus ani ante
tempus rumpi: ⁊ aperiri: ⁊ mundificari: ⁊ ne profun
dentur: timendum esset de fistula.

De ↄdilomatibus: ⁊ atrites. Condilomata: ⁊ atri-
tes sunt quedā excrescentie circa anum panniculose
molles: rugate: ⁊ quādo sunt plene: ⁊ inflate appellā-
tur condilomata: ⁊ quando sunt vacue appellantur
atrites: quorū curationem restaurantibus relinque.

¶ De ficu. Ficus sunt quedā excrescētie ad modum
ficus habentes quedam grana alba minuta: quorum
curationem restaurantibus relinque.
¶ De ragadijs. Ragadie sunt aptiones venarū: que
sunt in ano dolorose: sine tumore: ꝛ p h̄ differūt ab he-
morrhoidib⁹: qꝛ aptio hemorrhoidaꝝ est cū tumore.
Per ragadias possumus intelligere vlcera: fixuras:
ꝛ ꝯsimiles solutiōes ꝯtinuatas dolorosas: ꝛ hoc dr̄: qꝛ
curatio istoꝝ pōt esse vna. Cause istoꝝ sunt sex dura:
sicca: scindens illas partes: aut apostᵃ calidū: aut flu-
xus hemorrhoidarū: aut qlibet fluxus. Curatio: ꝓsup
posito: ꝙ corpus sit bn̄ purgatū: ꝛ sit in bono regimi
ne. Ad particularia veniēdo dicimus: ꝙ si vlcera fue
rint humida: aquosa: virulēta quasi saniosa: tunc fiat
tale vnguētū. ℞ litargyrij ʒ .s. cadmie auri: ꝛ argē-
ti: ceruse lote: aloes loti: masticis: thuris: sarcocolle:
ostrearū: gallarū: ꝑsidie: balaustie: mumie: boli arme
ni an̄ ʒ. j. puluerizenᷓ: ꝛ ꝯficiantᷓ cū oleo rosato: ꝛ fiat
vnguētū: ꝛ inūgatᷓ quotidie bis: aut ter: ꝛ lauetᷓ cū vi
no puro calı̄o: ꝛ modico melle. Si aūt iste fixure facte
fuerint ex nimia siccitate: fiat tale vnguētū. ℞ medul
le cerui: ꝛ vituli: ꝛ medulle: q̄ est in maxilla porci: ꝛ as-
sungie gallinacee: ꝛ anatis: ꝛ butyri sine sale: olei sisa-
mini: olei amygdalaꝝ dulciū: olei myrthini: olei de
papauere an̄ ʒ. ij. aloes: litargyrij: cathmie an̄ ʒ. j.
cere noue quantū sufficit: ꝛ fiat vnguentum: ꝛ potest
addi farina grani. ¶ De paralisi.

Paralisis ani dr̄ exitus ani: siue egōnis inuolūta
ria. Cause aūt sūt aut extrinsece: aut intrinsece:
extrinsece sunt sessio sup lapidē frigidū: aut in aqua
frigida: aut casus: aut ꝑcussio sup spinā dorsi: aut inci
sio lacertoꝝ: ꝛ neruoꝝ: ꝛ tunc venit subito: ꝛ est incu-
rabilis: vn̄ hemorrhoides aliqn̄ incaute ꝓscinduntᷓ:
aliqn̄ pp vnguēta frigida: ꝛ silia. Cause aūt intrinse-
ce, vt plurimū sunt pp malā cōplexionē frigidā: ꝛ hu
midā: ꝛ humor flegmaticus imbibitus ī lacertis lon-
gaonis aliqn̄ est cā: ꝛ tunc est pūctura: mordicatio: ꝛ
arsura. Curatio: si cā fuerit frigida: sedeat in aqua:
vbi sint menta: saluia: calamētū: costus: absynthiū: sa
uina: squinātū: postea inūgatᷓ cū oleo ď nuce cipressi:
ꝛ spica: ꝛ cardo: ꝛ costo: ꝛ euforbio: ꝛ mō fiat vnū: mō
aliud: ꝛ sic ꝯtinuetᷓ donec sit curatus. Si aūt talis pa
lisis fuerit a cā calı̄a: sedeat ī aq̈ vbi rose: ꝑsidie: balau
stie: mirtille: ꝛ acetū bullierint: postea inūgatᷓ cū oleo
roᷓᵒ: ꝛ myrthino: ꝛ possent appōi aliq̈ calı̄a: sic̄ costus.
¶ De exitu ani. Longaon egreditᷓ aliqn̄ pp apostma-
ta: ꝛ tunc prius curentᷓ illa: aliqn̄ egreditᷓ pp nimiaꝫ
cōpressionē: aliqn̄ pp mollificationē: sicut ī pueris: ꝛ
curatio in exitu longaonis pp mollificationē sit: vbi
sit costus: hypoqstidos: balaustie: nux cipssi: euforbiū:
ꝛ pulpa collognt ide: ꝛ bulliāt: deīde vngatᷓ intestinū
cū oleo laurino: deinde aspgatᷓ supra puluis. ℞ myr-
rhe: mumie: nucis cipressi: masticis: thuris: gallarū:
sumach an̄. fiat puluis: ꝛ intromittatur.
¶ De pruritu ani. Quidā pruritus fit pp vermes: ꝛ
curetᷓ vt dictū est. Quidā fit ꝓpter vlcera: ꝛ curetᷓ vt
dictū est: ꝛ qn̄qꝫ fit pp humores acutos: ꝛ tunc mutetᷓ
dieta: ꝛ regimen oppositū: ꝛ euaporentur mēbra im-
bibita: ꝛ fiat suppositoria sedatiua doloris: ꝛ fiat sicut
dictum est in capitulo de thenasmone.
¶ De fistula. Fistula aliqn̄ oritᷓ ī ano pp apostᵃ vt he-
morrhoides: ꝛ fiſta: aliqn̄ ꝓfundat se mītū: aliqn̄ paꝝ:
ꝛ quāto plus se ꝓfundat tāto ďterius: ꝛ aliqn̄ ꝑforat
intestinū: ꝛ discernitᷓ: qꝛ feces exeūt p fistulā: ꝛ sanies
p foramē ani: aliqn̄ ꝯsumit magnā ptē lacerti, qd̄ di-
scernitᷓ: qꝛ stercus exit inuolūtarie: ꝛ si digitus intro
mittatᷓ in anū nō pōt bn̄ ꝯstringi vndiqꝫ: ꝓfunditas
fistule discernitᷓ: ꝙ ꝓbatᷓ cū tenta depurata. Curatio:
scias: ꝙ qn̄ fistula penetrauerit intestinū: ꝛ vesicam:
oīo incurabilis est: ꝛ si est curabilis: cauēda est valde
a lacerto: ꝛ curabilis nō pōt curari: nisi discopiatᷓ lo-
cus vsqꝫ ad ꝓfundū vel cū ferro: vel cū alijs medica-
minibus: vt locus bene mundificetᷓ: ꝛ paulatine caro
regeneretᷓ: deinde restauratoribus cura relinquatur.
¶ De passionibus eparis splenis: renum: ꝛ vesice.

De mala cōplexione eparis. Epar est pᵐ pnᵐ in
giñone humaꝝ s3 medicos: ꝛ pōt pati oēs mor-
bos: sic̄ alia mēbra. s. morbos ꝯsiles: officiales: ꝛ cōes:
pᵒ ḡ de morbis ꝯsilibus dicēdū est: patitᷓ ḡ malā cōple
xionē calı̄aꝫ: frigidā: siccā: ꝛ humidā. Si malā cōple-
xionē calı̄aꝫ patitᷓ. cāe sunt sex res nō nāles incōuenie
ter administrate. s. aer: cib⁹: ꝛ potus: motus: ꝛ qes: ꝛ
sic de alijs. Signa male cōplōis: vel sumuntᷓ a sb̄atr
inherētib⁹: vel a necessario ꝯn̄tibus: necessario ꝯn̄tes
sunt opōnes: ꝛ casus: ꝛ casus dr̄ de q̄litate mutata: ꝛ
exeunte mutato: in mēbris intrinsecis non pn̄t sumi
signa a sb̄atr inherētib⁹: s3 loco illius sumuntᷓ ex iuuā
tib⁹: ꝛ nocētib⁹: si calı̄a iuuāt: est mala cōplexio frigi
da: ꝛ si frigida iuuāt: ē mala cōplō calı̄a. Ex opōnibᵃ
vero vitalib⁹: pulsus velox: ꝛ freqūes est signū male
cōplexionis calı̄e: ꝛ tardus: ꝛ rarus ꝯtric. Ex opōnib⁹
nālib⁹ sitis est signū cōplōnis calide eparis: ꝑuatio si
tis est signū cōplōnis frigide. Ex opōnib⁹ aīalib⁹ vi-
gilie sunt signū caliditatis. ꝛ somnus signū frigiditatis
eparis. Ab exeūtib⁹: p vrinā: vrina tincta ī cōplōne
calı̄a eparis: in frigida ē discolorata: feces sunt colı̄ice
in calı̄a cōplōne eparis: ī frigida sunt flegmatice. Vo-
mitus ī cōplōne calı̄a eparis est colicus: in frigida est
flegmaticus q̄litas mutata ī cōplōne calı̄a: color citri
nus: vel rubeus ī facie: ī frigida discoloratio. Curatio
male cōplōnis calı̄e sine mā eparis fit cū solis alterāti
b⁹. s. cibis: ꝛ potib⁹: ꝛ silib⁹: vtatᷓ ꝑuis piscib⁹ sq̄mosis
de aq̄s mūdis: aut pullis: vel hedis: vino ꝑuo cū mul
ta aqua: ꝛ ꝯdiantᷓ oīa cū aceto: ꝛ aqua rosata vtatᷓ la-
ctuca: endiuia: vtatᷓ electriue zuccaro rosato triasan-
dalis: diadragāto: diarodon abbatis. Itē pōt vti oxi-
zachara: ꝛ sirupo violato. Si vō sit mala cōplō cū mā
detᷓ digestiuū fortius. ℞ acetosi simplicis: vł oxizacha
re: sirupi de endiuia an̄ ʒ. vj. cū aqua lupuloꝝ: nenu-
faris: ꝛ epatice an̄ vnc. j. misce p vna vice: postea detᷓ
medicina cum cassia fistula: ꝛ tamarindis an̄ vnc. j. ꝛ
reubarbaro ʒ. j. ꝛ electuario de psilio ʒ. j. distēpa cū
decoctiōe cordiali: ꝛ recēti. Si vō si mala cōplō frigi-
da sine mā: curatio est cū solis alterātibus calı̄is: vtatᷓ
vuis passis: auellanis assis: ꝛ amygdalis: electuarijs ca
lidis: vt diagalāga: diābra: diāthos cū muscho: diani
so: ꝛ hmōi: vngatᷓ cū oleo ď absynthio: ď spica: ď costo:
ꝛ oleo amygdalaꝝ amaraꝝ: ꝛ nota: ꝙ ī discrasia fri-
gida semp cū calı̄is debēt poni aliq̈ frigida: ꝛ e⁹ in ca
lida cū frigidis ponantᷓ aliq̈ calı̄a. Si discrasia fuerit
cū mā vtatᷓ sirupo ď absynthio cū ďcoctiōe absynthij:
sirupo ď eupatorio: sirᵒ diarodon: sirᵒ de bi[illegible]antijs: mel
le rosato coᷓᵒ oximelle simpᶜⁱ oximelle sqlli[illegible]ico cū aq̄s
apij: fenniculi: capilloꝝ venr. eupatorij: ꝛ silib⁹. Dige
sta mā purgetᷓ cū agarico: vł turbith: ꝛ hmōi. s. cū de-
coctiōe ʒ. j. agarici: ꝛ ʒ. j. salisgēme: ꝛ distempetᷓ cū
vnc. iij. ďcoctiōis corˡˡᵉ: ꝛ anisoꝝ: ꝛ fēniculi: ꝛ passula-
rū ꝛ ligritie: ꝛ adde postea vnc. j. cassie: ꝛ ʒ. j. electua

rij de

rij de psilio: ꝛ dieta sit aliqualiter versus calidam: ꝛ coquantur carnes cum modico piperis: vel cinamomi: ꝛ vinum sit aliqualiter potens parum lymphatum.

¶ De oppilatione epatis.

Oppilatio epatis est ꝯstructio siue coartatio: seu clausio venarũ: q̄ sunt in epate: seu poroꝝ: ꝛ foraminũ: que sunt in sb̄a eius. Cause alie sunt extrinsece: ꝛ alie intrinsece: extrinsece maxime sunt ex cibis assumptis stipticis: siue grossis: vt fungis: ꝛ silibus: intrinsece vero: aut sunt ꝑ epar: aut ꝑ alia mēbra: si ꝑpter epar est: aut q: vene sunt stricte a natiuitate: vel ꝑpter aliquā de malis cōplexionibus debilitātibus digestiuā: quare multa sup̄flua ibi coadunantur: aut ꝑ debilitatē virtutis expulsiue: vel ꝑ malam qualitatē humoꝝ: siue rōne multitudinis: vt flegma rōne frigiditatis: ꝛ quātitatis: ꝛ grossitiei: ꝛ viscositatis: ꝛ melācolia rōne grossitiei: ꝛ quantitatis: ꝛ rōne ventositatis: aliqñ rōne apostematis. Si ꝑ membri vicina: aut q: chystis fellis nō mūdificauit: aut splen non depurauit: aut ꝑ retentionē mestruoꝝ: aut hemorrhoidarū: aut ꝑ mēbra mutilata. Signa primū est malus color faciei: vrina tenuis: grauitas in parte dextra: ꝛ difficultas anhelitus. Curatio: si fuerit oppilatio ꝑ causas extrinsecas: abscindant̄ cāe: ꝛ ꝑ ꝯtrarium ad tēperiē reducant̄. Si fuerit ꝑ passiones aliorum mēbroꝝ: curent̄: si fuerit ꝑ stricturā nālem venarū: dent̄ cibus subtilis in parua quantitate: quater: vel quater in die cibet̄: si fuerit in parte inferiori epatis: dent̄ prouocantia ventrē: ꝛ si in supiori: dent̄ ꝑuocātia vrinā: medicinalia ergo subtiliātia: ꝛ aperientia dent̄. In oppilatione antiquata cōpetit flobothomia de basilica: ꝛ si fuerit ꝑ ꝯstructionē venarū: dent̄ ea: que humectant: sicut lac: ꝛ nota istud: ꝛ digeratur mā oppilās siue calida: siue frigida fuerit: ꝛ digesta purget̄: calida cum infusione reubarbari: ꝛ frigida cum decotione agarici: ꝛ adde vtriq3 medicine ℨ.j. electuarij de psilio: vel diafiniconis.

¶ De debilitate epatis.

Debilitas epatis est dispositio: q̄ de facili ledit̄ a quocūq3. Cause: si cā fuerit manifesta: sicut apostema: aut fluxus: aut silia: curent̄ illa: sicut opȝ: si vero causa nō est manifesta: sed vr̄ declinare ad caliditatem: curet̄ sicut mala cōplexio calida: si vero vr̄ declinare ad frigiditatē: curet̄ sicut mala cōplexio frigida: q: debilitas mēbri non est nisi mala cōplexio mēbri.

¶ De dolore epatis.

Dolor epatis est actio corrupta virtutis sensitiue: sed cū epar nō habeat virtutē sensibilē: ideo per se nō patit̄ dolorē: sȝ rōne pāniculi: cui applicat̄. Curatio: fiat purgatio: ꝛ vtat̄ bono regimine: deinde si cā vergit ad calidū: epithimet̄ cū reb⁹ frigidis: ꝛ si cā vergit ad frigidū epithimet̄ cū reb⁹ calis. Secretū Auenzoar. ℞ olei de vitellis ouorum: olei de nuce añ vnc. ß. ꝛ inūge locū epatis: ꝛ valet ī q̄cūq3 dolore ei⁹.

¶ De apostemate epatis.

Apostema est tumor ꝑter naturā: hoc aūt apostema: aut est in scima epatis: aut in gibo: aut in lacerto circa epar: ꝛ quoddā ē humorosuȝ: ꝛ quoddam vētosuȝ: ꝛ quoddā terminat̄ insensibilr̄: ꝛ quoddam ad saniē: ꝛ quoddā ad duritiē. Cause apostematum: aut sunt exteriores: aut interiores: si exteriores casus: ꝛ ꝑcussio: si interiores crapula: ꝛ indigō stomaci debilitas digestiue epatis: aggregatio humoꝝ in epate: malitia mūdificatiōis chistis: ꝛ splenis ꝛ renūꝝ ꝛ intestinoꝝ. Curatio: in p̄n° debēt poni repcussiua: potissime in calido: in augmēto cū repcussiuis resolutiua: ꝛ in statu resolutiuis: ꝛ in declinatiōe mūdificatiuis. Nota: q̄ nō debemus applicare ī apostēte epatis nimis frigida: ꝛ stiptica: q: cito in duritiē ꝯuerteret̄ ꝛ veniret in hydropisim: nec nimis resolutiua: nec mollificatiua: q: sequeret̄ mors: vt dicit Gal. x° de ingenio: nec nimis ꝯstrictiua vētris: q: retētio fecū est multū nociua: nec nimis laxatiua: q: fluxus est nociuus: nec cū est scima debēt poni diurectica: sȝ trahat̄ mā versus intestina: ꝛ cū est in gibbo debēt dari diurectica vrinā ꝑuocādo: ꝛ cognoscit̄ q̄ est in scima: q: nō assellat: nisi cū difficultate: ꝛ cū grauedine: ꝛ si est in gibbo nō pōt vrinare. His p̄missis: In apostemate calido p° fiat flobotbª de basilica: ꝛ si non inueniat̄ de media: deinde apponant̄ repcussiua sup regioneȝ epatis: si est in p̄n° ꝛ vtat̄ isto sirupo. ℞ acetosi simplicis sirupi de endiuia: mellis rosati colati añ vnc. ß. aq̄ lupuloꝝ: ꝛ buglosse añ vnc. j. ß. vel da hunc sirupum. ℞ acetosi simplis sirupi violati: oxizachare añ vnc. ß. cum aqs dictis: ꝛ cū apostª venit ad augmentū adde resolutiua: postea purga cū cassia: ꝛ reubarbaro: ꝛ si apostema sit in gibbo multiplica diurecticat in dieta vero abstineat a carnib⁹: ꝛ vino: ꝛ vtat̄ prysana: ꝛ panatellis. Si vero apostª sit frigidum: in p̄n° velociter succurrēdū est: q: cū ꝯfirmatū: est nō recipit curationem: ꝛ ponat̄ supra emplastrum de mellilotо: ꝛ in primis teneat̄ vent̄ laxus cum suppositorijs ꝛ clysterijs lenitiuis: ꝛ cuȝ cassia fistula: deinde apponat̄ diaglon sup epar: postea vtat̄ sirupo apitiuo: ꝛ emplo partim mollificatiuo: ꝛ partim resolutiuo: ꝛ materia digesta purgetur cum decoctione agarici: ꝛ cassia fistula.

¶ De fluxu sanguinis ab epate.

Fluxus sanguinis ab epate est ꝑ quatuor causas in gn̄ali. s. aut ꝑ apostª: ꝛ tunc est cū febre: ꝛ exit simul sanguis cū sanie: ꝛ putredine: aut fit ꝑ debilitatē virtutis digestiue: ꝛ tunc est sicut lotura carnis: aut est ꝑ oppilationē: ꝛ tunc est sanguis niger: ꝛ coagulatus: aut ꝑ ap̄ōnē venaꝝ: ꝛ tunc est clarus: ꝛ venit subito: ꝛ si ꝑ venas: tripl̄r: aut q: vena fracta est: ꝛ tunc est ī multa quātitate: ꝛ nō cessat: ꝛ dr̄ rixis: aut orificia venarū apta sunt: ꝛ tunc fit multus: lȝ cesset: ꝛ dr̄ anastomasis: aut est q: vene resudant illū sanguinē: ꝛ dr̄ diabrosis: ꝛ est paucus: ꝛ subtilis: vñ v̄sus.

Rixis fracturam: sudatq3 diabrosis: Ana-
Stomasis ora ferat: sic omnis scissio vene.
Aut tumor in causa est: aut virtus debilis: aut res.
Oppilans venas: aut est apertio vene.

Curatio: si sit propter apertionem vene: fiat flobothª de vtraq3 epatica: deinde applicent̄ vētose in spatulis cū scarificatiōe: ꝛ iniūgat̄ dieta sanguinis ingrossatiua: sicut iuiube: risuȝ: panicū: lētes sine cortice ꝑma aqua abiecta: oua cocta in lacte: lac coctū: ꝛ silia. Nota: q̄ ois fluxus pōt reduci ad duas cās: aut ad causaȝ calaȝ: aut frigidā: ꝛ si cā est cala cū medicaminib⁹ frigidis intus: ꝛ extra curari pōt: ꝛ si cā frigida ē: curet̄ cū calis. Medicinalia frigida sūt bol⁹ armenus: terra sigillata: sanguis drac. hypoqstidos: accatia: psidia: balaustie: myrtillus: berberis: rose: sandali: plātago virga pastoris: sem. acetose: bedegar: galle: ꝛ silia cuȝ paucis calis stipticis. Medicinalia cala sunt mastix: thus: storax: calamita: ambra: nux: cipressi: folia eius:

gariofili: anisum assum: cinamomũ assum: nasturtiũ assũ. Nota medicamentũ: qd̄ indiferẽter curat oẽm fluxũ. dicit Gordonius si curari dz: supposita cõpetẽti dieta: ⁊ ꝙ corpus sit mundificatũ. ℞ spodij: rasure eboris: añ vnc. j. aluminis scissi: seminis caulis añ vnc. ß. rosarũ rubearũ: margaritarũ: coralloꝝ alboꝝ: ⁊ rubeoꝝ: sanguinis draconis: mustaccille. Karabe: sandaloꝝ: ambre: squille añ ʒ. ij. cõficiat cum sirupo myrthino: ⁊ fiant trocisci: ⁊ cũ vti volueris: deãt distempari cũ lacte cocto: valet principalr̃ istud medicamen ꝯ fluxũ sanguinis epaticũ: ⁊ secundario ꝯ stomaticũ: ⁊ ꝑ ꝯsequens valet in omni fluxu: nisi fluxus esset ꝑꝑ oppilationẽ: ⁊ tunc valet oppilatione remota: ⁊ corpore mundificato: vt dictum est.

De hydropisi.

Hydropisis ẽ error virtutis vnitiue in toto corpore sequens mutationẽ virtutis digestiue in epate: ⁊ hydrops est error virtutis digestiue in epate. Pro quo nota circa istã materiã: ꝙ virtus digestiua triplici dispositione mensurat̃: qm̃ primo nutrimentum disseminat̃. scd̃o vnit̃. tertio assimilat̃: cum deficit disseminatio causat̃ macies: ⁊ si deficiat vnio causatur hydrops: ⁊ si deficiat assĩlatio causat̃ lepra: hec sunt: q̄ legunt̃ a Gal. in libᵒ suo de virtutibus nãlibꝰ. Cum ergo nutrimẽtũ non põt ꝑfecte vniri: ⁊ solidari: tunc tumescit mẽbrũ: ⁊ inflat̃: ⁊ tunc causat̃ vera hydrops: q̄ hyposarcha appellat̃: hyposarcha tñ non est sine epatis passione: ⁊ iõ qñcunqꝫ facies est tumida: seu inflata: vel pectus versus diafragma: vel stomacus: vel matrix: vl̃ manus: vl̃ pedes: nihilominus tñ non esset hydrops: nisi virtus digestiua epatis pateret̃: ⁊ iõ bene dr̃: ꝙ hydrops est error ṽtutis digestiue in epate: qm̃ sine passione epatis fieri nõ põt. Tres autẽ spẽs hydropisis ponunt̃: prima ẽ de cã frigida: ⁊ appellat̃ hyposarcha: seu anasercha: seu leucoflãcãtia: qd̄ idem est: cuius cã est sanguis frigidus flegmaticus aquosus cũ vl̃i tumore totius corporis: ⁊ iõ illa spẽs est vera hydropisis: qꝛ primo ⁊ principalr̃ patit̃ epar: ⁊ qꝛ errat virtus vnitiua in toto: ⁊ mẽbrũ non põt ꝑfecte ꝯsolidari: ⁊ firmũ esse: sꝫ est molle: inflatũ: tumidũ: ⁊ tñ ista spẽs minus mala est inter oẽs. Alie due spẽs sunt de cã calida quãtũ ad causam añtem: licet cã ꝯiuncta sit semꝑ frigida: ita ꝙ prima spẽs appellat̃ asclytes: ⁊ causat̃ ex humiditate subtili aquosa: multa cũ modica vẽtositate: ⁊ ẽ deterior inter oẽs. scd̃a spẽs quãtũ ad calidas vocat̃ tympanites: cuius causa est vẽtositas multa cũ modica aquositate: ⁊ est valde mala. Modus aũt gñandi est iste: qm̃ cum deficit virtus digestiua epatis: ita ꝙ chylus ad ꝑfectionem humoris ꝑuenire non põt: nec põt bene segregari: purgari: ⁊ expelli: ⁊ mũdificari: tũc aliqua portio mittit̃ ad totũ corpus: ⁊ aliqua remanet in epate: ⁊ quia illa: q̄ vadit ad totũ corpus: nõ est bñ vincibilis: nec nã põt ꝑfecte ꝯuertere: ⁊ ꝯsolidare: iõ magnã portionẽ mittit ad epar: ⁊ ita est de renibus: ⁊ vesica: cũ non possint bñ mũdificari. Ista oĩa iterũ regurgitãt ad epar: ⁊ quia epar fuit debile in gñando: ⁊ segregãdo: ideo mõ plus est debile in expellendo ad exteriora: sed facit qd̄ potest: ⁊ ideo ꝯuertit̃ ista mã in vaporem: ⁊ ꝑ porositates: ⁊ foramina resudat vsqꝫ ad pelliculas ꝯtinentes intestina: q̄ syphach: ⁊ myrach appellant̃: ⁊ ibidẽ includunt̃: ⁊ aggregant̃: ⁊ causant tumorẽ vẽtris in tm̃: ꝙ intestina balneant̃ in illis: ⁊ qñ venit ad terminũ nõ est curatio. Pellicula aũt: que immediate adheret intestinis: vocat̃ zirbꝰ: vnde myrach est pinguedo gibbosa tenuis ad modũ retis immediate inuoluens intestina: deinde venit alia pellicula: q̄ magis approximat̃ cuti: ⁊ appellat̃ syphach: ⁊ ita vẽtositates: ⁊ aquositates inter has duas reclaudunt̃. auctores ergo volunt ꝙ primaꝰ spẽs causatur immediatius ꝓpter errorẽ virtutis digestiue tertie: sed scd̃a ꝓpter errorem mundificatiue renũ: ⁊ vesice: sed tertia ꝓpter errorẽ stomaci ꝯuertentis materiã in vaporem: quam epar rectificare non põt. quecũqꝫ igitur fuerit cã: ⁊ quocũqꝫ modo vadat negociũ: in omni spẽ hydropisis principalr̃ patit̃ virtus epatis digestiua. Cause aũt sũt extrinsece: aut intrinsece: extrinsece sunt sex res non nãles nõ debite administrate: ⁊ casus: ⁊ ꝑcussio reducunt̃ ad motum: intrinsece aut sunt ꝓpter epar: aut ꝓpter alia mẽbra: si ꝑꝑ alia membra: sunt ꝑꝑ illa: q̄bus epar cõpatit̃: aut cũ quibus hꝫ colligantiã: aut vicinitatẽ: ⁊ ita virtus digestiua epatis patit̃. s. minorat̃: aufert̃: ⁊ corrumpit̃ ꝓpter stomaci passiones: ⁊ etiã ꝑꝑ morbos venarũ meseraicarũ: ⁊ ꝓpter vitia intestinoꝝ: ⁊ matricis: ⁊ vesice: ⁊ renũ: ⁊ splenis: ⁊ diafragmatis: ⁊ pulmonis: ⁊ ita de alijs. Si aũt fuerit ꝑꝑ epar: est ꝓpter tria: aut ꝑꝑ morbos ꝯsimiles: aut officiales: aut cões: ꝯsimiles sicut est mala cõplexio frigida: ⁊ illa est cã immediata hydropisis: aut ꝑꝑ malam cõplexionẽ calidã: que facit ad exhalationẽ caloris nãlis: quo exhalato succedit frigiditas: lꝫ causa añs sit caliditas: cã tñ immediata est frigiditas: morbus officialis est sicut oppilatio: apostema: ⁊ silia. Ex oĩbus istis virtus digestiua epatis immutat̃: ⁊ si ꝯtinet̃: hydropisis gñabit̃. Signa future hydropisis est cũ sup̃fluitates: q̄ expurgari ꝯsueuerunt: retinent̃: sicut sudor: egestio: vrina. scd̃m signũ est cacexia: ⁊ ꝑter solitũ mala coloratio faciei: ⁊ aliqñ inflant̃ testiculi. Signa p̃ntis hydropisis sunt inflatio pedis: tumor ventris: sitis inextinguibilis. Curatio hydropisis ꝓseruatiua: cũ sit a mala cõplexione frigida epatis debilitãte virtutẽ digestiuam epatis: primũ in dieta vitent potũ: ⁊ tolerent sitim: ⁊ vitent brodialia: nisi qñ accipit medicinã põt capere: vitẽt panẽ tritici: vtat̃ pane ordeacco: ⁊ vino claro subtili sine aqua: nisi sit febris: ⁊ vtat̃ magis carnibus volatilibus: ⁊ assis: ⁊ pullis: vtat̃ exercitio ante cibũ: vitet flobotham nisi esset ꝑꝑ intentionẽ mestruoꝝ: ⁊ hemorrhoidaꝝ. Alterius digerat̃ mã cũ oximelle diuretico: vel squillitico: deinde purget̃ cũ hycrapigra acuata cum aloe: ⁊ mastice. Corpore mũdificato vtat̃ stupha. s. in furno calo ante cibũ: siue sepeliat̃ in harena maris: vel petat balnea sulphurea: ⁊ aluminosa: vtat̃ tyriaca: ⁊ sciendũ: dicit Gordonius: ꝙ lac multũ valet: si potet̃ mane: ⁊ sero: ⁊ si posset abstinere ab omni alio potu: ista est curatio ꝓseruatiua fm̃ Gordoniũ. Curatio actualis hydropisis ꝓsuppositis vniuersalibus: in omni hydropi prouocetur vomitus cum decoctione raphani: ⁊ oximelle diuretico: deinde vtatur tali sirupo precipue in causis frigidis. ℞ radicis aristologie: hyreos: fenniculi: petrosilli: brusci: sparagi: graminis: apij: gentiane añ vnc. iij. cõquassentur: ⁊ tempent̃ in aceto fortissimo ꝑ diẽ: ⁊ noctẽ: colet̃: ⁊ colature addat̃ mellis rosati: ⁊ zuccari añ lib. ß. ⁊ fiat sirupꝰ deĩde tali vtet̃ medicina. ℞ euforbũ: pulpe colloquintide: agarici añ ʒ. ij. lacce: spice nardi: bdelij: seminis

minis endiuie: se. Scariole añ ʒ.ß. succi hyreos: suc. absynthij: suc. cucumeris asinini añ unc. ß. carnium citoniorum ʒ.j. puluerizanda pulueriżent: ⁊ fortissime incorporent cũ oximelle sqlitico: qd sufficit. vtatur duobus: vel tribus dieb' sirupo predicto: ⁊ sequẽti die vtatur de predicta medicina vsq3 ad ʒ.j. vel.ij. ⁊ iterũ qnq3 diebus vel sex vtatur sirupo: deinde duobus diebus primis vtatur medicina: ⁊ ita paulatine euacuabitur aqua citrina hydropicorum: deinde stuphetur: deinde emplastretur cũ isto emplastro. ℞ stercoris bouini: stercoris capre: chimolee: desiccent ad ignẽ: postea: ℞ stercoris colũbini: sulphuris: nitri: limatiarum cũ testis suis: ⁊ testas cõchiliorum marinorum pterantur oĩa simul: ⁊ fiat emplastrũ cum vino albo: ⁊ extẽdatur sup ventrẽ: s3 si hydropisis esset de cã calida fiat emplastrũ de rosis: ⁊ sandalis: ⁊ camomilla sup epar: ⁊ emplastra calida non ponantur supra epar: s3 sup residuũ. Aliter scamoneã oẽs hydropici: ⁊ titimalũ: ⁊ alliũ: nisi sit lotu3 fiat aqua: ista aqua in delicatis curat oẽm hydropisim. Ego su3 expertus succu3 radicis hyreos: atrũ iste succus d3 esse crudus: q2 si esset coctus: nihil valeret: ⁊ accipiat de mane quãtũ media testa oui capit p se: vel cũ oleo sorbili: ⁊ procul dubio curat oẽm hydropisim: q̃ manu humana curari possit: du3 tñ puenet: educit enim.iij. vel.iiij. sellas aque citrine: ⁊ istud sufficiebat mihi: ⁊ de alijs medicaminibus nõ curaui. vltimo in despõne3: cũ non videmus aliã viã: scidatur p duos digitos subtus vmbilicum: sed istã curã relinquo cyrugicis. Et addit: q in hydropisi de cã calida siue cũ febre: vel apostemate nõ debet dari vinũ: nec panis: ⁊ potissime de frumẽto: s3 vtatur ordeaceo: ⁊ aqua ordei: ⁊ digeratur mã alio mõ. s. ℞ endiuie: scariole ortulane: ⁊ syluestris añ lib.ß. lacce: epatice: fumiterre: cuparo: ij: scolopendrie: cicoree añ ʒ.j. aceti albi unc.iiij. panis zuccari lib.j. mellis lib.ß. fiat sirupus lib.j.ß. Emplastret epar cũ sũmitatib' vitis albe: ⁊ succo maurelle: ⁊ epatice: ⁊ endiuie: ⁊ scariole: ⁊ aqua rosata. Et purget sic. ℞ florum boraginis: florum violarũ: fumiterre añ unc.j. ligritie munde: iuiube: foliorum absynthij: vuarũ passarũ mũdatarum añ unc.ß. prunorum.xx. spice nardi ʒ.ij. fiat decoctio in sero caprino: ⁊ i decoctiõe tempent cortices mirabolanorum citrinorum unc.j. fricẽt lento igni: ⁊ colent: ⁊ colature addatur cassie fistule munde unc.j. reubarbari ʒ.j. nunc ista curãt sicut dictũ supra in alio sirupo ⁊ euacuatiuo: si aliqb' diebus vtatur sirupo: ⁊ aliqbus euacuatiõe. In tympanite possent fieri saccellatiões de milio: panico: ⁊ furfure: ordeo pfracto: camomilla: ⁊ mellilo to: assent ista: ⁊ frequens fiat saccellatio: ⁊ multa alia ponit: ⁊ addit vnũ: qd nõ est reuelãdũ: nisi dilectis: sic dicit Gordonius ℞ reubarbari agarici añ ʒ.ß. spice nardi: sem. endiuie: sem. scariole: sem. portulace: masticis: lacce: dragãti: salisgẽme añ ʒ.j. mellis rosati unc.ß. puluerizãda pulueriżent: ⁊ in sole in vase vitreo diu agitent: ⁊ pficiatur ad modũ pserue rosate: ⁊ pseruent: ⁊ nõ reuelent nisi dilectis. hec ille.

Curatio hyposarche s3 nostrũ modũ est hec. Triplex intẽtio est in curãdo istã: prima est in digerendo: ℞ absynthij: a capillorum veneris añ m.j. passularum unc.j. bulliãt i lib.iij. aq ad psumptionẽ medietatis: postea cola: ⁊ colature adde mellis rosati colati unc.ij. ⁊ bulliant p duo miserere: ⁊ de ista decoctione: ℞ unc.iij. sirupi de eupatorio unc.j. sirupi acetosi diarodõ unc.ß. misce p vna vice: ⁊ postq3 ostẽdet digõnẽ fac scdã3 intentionẽ. scda intẽtio: euacuando dabis medicinam hanc. ℞ pillularum de reubarbaro Mesue ʒ.j. agarici ʒ.j. salisgẽme ʒ.j. bulliat agaricus: ⁊ salgemma in unc.iij. decoctiõis cordialis. s. in petia subtili: siue in stamigna posita: ⁊ adde in decoctiõe anisorum: fenniculorum: passularũ añ m.j. ligritie ʒ.ij. ⁊ bulliat p spatiũ duorum miserere: ⁊ postea exprimas bñ: ⁊ cũ dicta expressione distempa pillulas de reubarbaro: ⁊ da in potu in aurora: ⁊ si vellet prius cape pillulas: ⁊ postea bibere supra infusionẽ agarici idem esset. ista medicina facit optimã operationẽ: ⁊ est experta a me pluries. tertia intentio est dieta: q̃ sit subtilis sine carnibus: ⁊ cũ vino albo paucifero: vel rubeo: ⁊ da passularum coclear vnũ ante cibũ: ⁊ parum bibat: ⁊ si virtus esset debilis da mediũ cyathum prusi: ⁊ postea ferculũ de mane: s3 de sero solo ferculo vtatur: ⁊ cum modico marciapani.

Curatio asclytis: ⁊ tympanitis sm nostrũ modũ: sm quem curauimus plures. s. Ginũ Caponũ: ⁊ Petrũ Sodorinũ: quorum vter q3 erat asclyticus: ⁊ desperatus a medicis. Curauimus cum hac potione. ℞ succi hyreos: succi kebuli añ unc.vj. succi epatice: succi endiuie añ unc.iiij. passularũ de corinthio unc.ij. epatis lupi ʒ.j. aque absynthij: aque endiuie añ unc.vj. bulliant prius succi lento igne: vt depurent: postea bulliant passule: ⁊ epar lupi cum aquis dictis: ⁊ succis p quartã partẽ hore: postea cola: ⁊ iterũ mitte ad ignẽ cum zuccari electi unc.ij. ⁊ vno albumine oui: ⁊ cu3 elleuat bulliturã asperge cũ modico aque endiuie desup ⁊ albumine oui: ⁊ remoue ab igne: ⁊ cũ infrigidatum fuerit repone in ampulla: ⁊ da hunc potũ.30. diebus. s. unc.iiij. in mane pro vice: faciat singulo mane clystere ex duob' cyathis vrine: ⁊ medio cyatho olei rute unc.ij. zuccari rubei: ⁊ modico sale: faciat istam dietã: in mane capiat mediũ cyathum paruũ prusi: deinde ferculũ: ⁊ non bibat: nisi quartã partẽ cyathi sine aqua si est sine febre: ⁊ si cũ febre lymphatũ: ⁊ vltimo capiat duo coclearia passularum de corynthio: in sero bibat duo oua: ⁊ nil aliud: ⁊ modicũ panis intincti in vino albo: ⁊ vnũ haustũ paruũ. i. vno sorso. Cũ isto regimine isti fuerũt sanati. Ginus.18. die incepit vrinare multũ: ⁊ assclere: ⁊ sic in.30. diebus fuit sanatus. Alter vero. s. Petrus Sodorinus in.xxviij. diebus cepit vrinare multũ: ⁊ sic in decẽ diebus postea sanatus est ⁊ alios ẽt curaui eodẽ mõ. In loco passularũ feci fieri tortã marciapani p istis hoc mõ: ℞ passularũ de corynthio: amygdalarũ dulciũ añ unc.iij. cinamomi. ʒ.ß. zuccari optimi lib.ß. olei amygdalarum dulciũ: aque rosate: quãtũ sufficit: ⁊ coquatur lento igne: ⁊ dicitur marciapanũ passulatum: potes etia3 facere cum unc.iij. passularum: ⁊ cu3 amygdalis: ⁊ seminibus cõibus añ unc.j. ⁊ erit magis gratum.

De hycteritia.

Hycteritia est simplex vlis cutis defedatio: sicut morphea est defedatio cutis maculosa: sed differunt: quoniã defedatio morphee est pter errorem tertie digestiue: ⁊ hycteritia propter errorem secunde. Tres autẽ species sunt hycteritie: citrina: viridis: ⁊ nigra: modus aũt gñandi est iste: qñ qñ nã sine bullitione mittit colerã ad cutẽ: defedatur cutis vniuersalis sine macula: ⁊ talis: dfedatio appellatur hycteritia: qñ vnus: idẽ humor cũ trãsmittitur ad diuersas ptes: diuersas causat passiones. Cause aũt sunt extrinsece: aut intrinsece: extrinsece sunt sex res non nãles: ⁊ ad

has reducit̃ morsus reptiliũ venenosoꝝ: ⁊ assumptio
veneni: cõmestio ciboꝝ calidoꝝ: ⁊ vl̃r oĩa illa pñt esse
causa hycteritiei q̃ vltra tempamẽtũ mł̃tiplicãt cole
ram. Cause intrinsece aut sunt pp epar: aut pp alia
membra. Si pp alia mẽbra: aut pp chistim fellis: aut
ꝓpter splenẽ: aut pp venas totius corporis. Si ꝓpter
chistim: aut est pp malã complexionẽ: aut pp aposte
ma: aut pp oppilationẽ ipsoꝝ meatuũ. s. illius: p quẽ
trahit: aut illius: p quẽ mittit ad ĩtestina: aut illius:
per quẽ venit ad stomacũ: ⁊ si fuerit pp splenẽ sil̃r ac
cidit pp illa iã dicta: nisi q tunc est hycteritia nigra:
⁊ si fuerit pp venas totius corporis: aut pp nimiã ca
liditatẽ: aut multũ sanguinẽ: aut humores: accidit ẽt
febris pp expulsionẽ materie ad totũ corpus. Curatio
hycteritie ad tres causas reduci pñt. s. ad causas ve
nenosas: ⁊ ad causas calidas: ⁊ ad causas frigidas: ⁊
ad causas oppilatiuas ſm Gordoniũ. Si hycteritia
ꝓuenit pp venena: in primis vtat̃ tyriaca: vel mitri
dato: deinde vtat̃ acetosis: sicut est succus acetose: ⁊
acetositas citri: succus maloꝝ granatoꝝ: sil̃r lac pota
tuz cũ oleo amygdalaꝝ dulciũ valet in hycteritia pp
venenũ: sicut dicit Auic. Si cã fuerit cal'a: ⁊ corpus
videat̃ plectoricũ: fiat flobotho de vena epatis vtrius
que brachij: deinde mundificet̃ corpus hoc pacto. ℞
cassie fistule: tamarindoꝝ: mãne añ vnc. ss. distẽperet̃
cuz sero caprino: in quo bullierint flores boraginis: ⁊
violaꝝ. Si aũt colera dñet̃: digerat̃ mã per hunc mo
dum. ℞ acetose: scariole: endiuie: epatice: capilloꝝ ve
neris lactucelle añ vnc. iij. seminũ frigidoꝝ maioꝝ: ⁊
minoꝝ añ vnc. ij. spodij: sandaloꝝ añ ʒ. j. camphore:
spice nardi añ ʒ. ij. aceti albi vnc. iiij. panis zuccari
lib. j. ss. ⁊ fiat sirupus q̃ñ lib. ij. Materia digesta pur
get̃. ℞ pulpe cassie tamarindoꝝ añ vnc. j. reubarba
ri infusi ĩ vino albo: ⁊ aqua endiuie ʒ. j. electuarij de
psilio ʒ. j. distempent̃ cũ decoctiõe recẽti: ⁊ cordiali:
⁊ postea addat̃ expressio reubarbari. Dieta horuz sit
panis in parua quãtitate: vinũ albuz bñ lymphatũ:
carnes volatiliũ: ⁊ hedoꝝ: ⁊ pulloꝝ in parua quãtita
te: ⁊ vtat̃ piscibus squamosis: ⁊ acetositate citri: ⁊ her
ba dicta acetosa. Si aũt cã cẽt frigida: digerat̃ cũ oxi
melle simplici: ⁊ melle rosato colato añ ʒ. vj. aq̃ apij:
fenniculi: saluie añ vnc. j. p vna vice ⁊ det̃ vsq̃ ap
pareat digõ: postea mũdificet̃ cum ista medicina. ℞
agarici: vł turbith ʒ. j. salisgẽme ʒ. j. buliat ĩ vnc. iij.
decoctionis cordialis addendo anisum: fenniculũ: ⁊
apium añ. m. j. ⁊ colet̃: ⁊ colature addat̃ diafiniconis
ʒ. j. ⁊ exhibeat̃ in aurora. Nota: q vomitus in oĩ hy
cteritia ꝯfert. Item lac bullitũ cum modico aceto: ⁊
aqua curat hyctericos de cã calida. Idẽ facit herba
pilosella cũ vino cõmesta. Itez rasura eboris cũ vino
in ieiuno accepta. Itẽ piscis vocatᵘ tẽcha extinguat̃
sup epar. Itẽ succus morelle: vel solatri epithimatus
exptus est cũ modico aceti. Itẽ endiuia: scariola ortu
lana cõmixte cũ modico aceto: ⁊ modica aqua: ⁊ pau
co zuccaro curat oẽm hycteritiã de cã calida. Itẽ en
diuia: ⁊ scariola syluestres: ⁊ eupatoriũ cõmesta cũ vi
no albo: ⁊ modica portione aq̃ raphani distillate cu
rat oẽm hyctiritiã de cã frigida. Item serũ caprinũ
multũ cõmẽdat̃ ad hyctiritiã. Si aũt hycteritia fue
rit pp splenẽ: ⁊ cũ apostemate fiat flobothᵃ de basilica
partis sinistre: ⁊ si vlterius indigeat: fiat de saluatella
manus sinistre. Si aũt hycteritia fuerit sine apostᵗᵉ: ⁊
sine febre: si venit pp oppilationẽ duritiei splenis: ⁊
pp malitiã mollificãdi: det̃ sirupus talis. Decoquat̃
in sirupo acetoso: ⁊ sirupo squillitico scolopẽdria: ra
phanus: capares: squinãtũ: centaurea: ⁊ vtat̃ ista po
tione: deinde purget̃ melia sic. ℞ mirabolanoꝝ indo
rum: belliricoꝝ: emblicoꝝ añ vnc. ss. bulliãt in sero ca
prino: in q̃ bullierint flores boraginis: flores violaꝝ:
folia sene: passule mũde ab arillis: ligritia mũda: dei
de fricent̃ mirabolani manibus: ⁊ colent̃: ⁊ colatura
det̃ ĩ aurora. Ad hycteritiã remediũ laudatũ a Gal.
vermes luti triti. s. ʒ. ij. dati in potu cũ vino albo sa
nant eadẽ hora Rabi Moyses. 22. particula aphor.
Ad idẽ cõmẽdatũ a Francisco de Pedemontiũ. ℞
lacce ʒ. j. ss. distẽpera cũ aqua sparagoꝝ: ⁊ paritarie
añ vnc. j. ss. vel cum decoctione istoꝝ est mirabilis.

De passionibus splenis.

Splen est mẽbrũ rarum spongiosum: oblongũ:
in sinistra parte corporis collocatuz: ad mũdifi
candũ: ⁊ depurandũ sanguinẽ ordinatuz. Pro quo
nota: q qñ splen bñ mũdificat sanguinẽ: corpus est
iocundũ: bñ dispositũ: ⁊ qñ non bñ mũdificat: adue
nit tristitia corpori: ⁊ multe alie male dispositiones:
qm̃ si splen deficiat in attrahendo gñat̃ hyctiritia: ⁊
si deficiat postq̃ traxit in ꝯtinẽdo causat̃ fluxus ven
tris: ⁊ si deficiat digerẽdo: ⁊ immutando causat̃ duri
ties: apostᵃ: ⁊ oppilatio: splen igit̃: sicut alia mẽbra pa
titur morbos ꝯsimiles: offitiales: ⁊ cões. Cause oppi
lationis: ⁊ duritiei quedã sunt extrinsece: ⁊ quedã in
trinsece: extrinsece sunt multiplicatio ciboꝝ melico
rum: sicut caseus: caulis: ⁊ legumina: ⁊ accidẽtia ani
mi sicut timor: tristitia: ⁊ hmõi. Si aũt sint intrinse
ce: aut ꝓuenit ab epate multiplicãte humorẽ melãco
licũ: aut a splene: cũ ĩcurrat aliquã malã cõplexionẽ:
aut frigidã: aut calidã: aut siccã: aut humidã: aut pp
apostemata: aut solonẽ ꝯtinui. Curatio: intellige pᵒ q̃
cõferũt epati: ꝯferunt spleni: ⁊ q̃ nocẽt epati: nocent
spleni: sz maioris virtutis: ⁊ fortioris debẽt cẽ medica
mina splenis. Si passio splenis fuerit de cã cal'a: aut
quia mã calida: aut q: apostᵃ: aut q: febris: tunc fiat
flobothᵃ de basilica sinistra: deinde d̃ saluatella: si vir
tus: ⁊ etas ꝯsenserint: deinde digerat̃ mã. s. cum deco
ctione scolopẽdrie: endiuie: epatice: lupuloꝝ: corticũ
capoꝝ: ⁊ tamarisci: addẽdo oximellis simplicis: ⁊ si
rupi de enduuia: vel sqllitici vnc. j. ss. digesta mã eua
cuet̃: aut cũ pillulis aggregatiuis: ⁊ cũ pillulis indis
scz ʒ. ss. aut cũ ʒ. ij. pulueris sene: ⁊ ʒ. j. electuarij de
psilio: vel ʒ. j. ꝯfectiõis hamech distẽperata cũ deco
ctione sirupi ⁊ floribᵘ cordialibus. Fomẽtatio ꝓ sple
ne optima. ℞ scolopẽdrie: tamarisci: corticũ capoꝝ:
maluauisci: ⁊ absynthij añ. m. j. bulliãt in aq̃: ⁊ aceto.
Inũctio optᵃ. ℞ olei d̃ capibᵘ: olei amygdalaꝝ dulciũ
añ vnc. ss. Cerotũ optᵐ ex armõiaco: ⁊ dialtea añ quã
tum sufficit. Electuariũ optᵐ ex diarodon: ꝯserua ci
tri: diablugossato: electuario ferrato añ. Si aũt fuerit
sine febre: ⁊ sine apostᵗᵉ: ⁊ dolor insit in loco splenis:
minuat̃ cibᵘ: ⁊ potus: ⁊ nõ potet aquã: sz vinum sine
aqua: fiat potio ex agno casto: ⁊ rutha: aniso: cinomo
mo: ⁊ spica narde: ⁊ squanto: ⁊ ex istis fiat sacellatio:
aut inũctio: aut balneum. Item bulliat nux cipressi:
ꝑatiũ caparis: agnus castus in oleo costino: ⁊ intin
gatur lana: ⁊ desuper apponatur: ⁊ in hoc casu sum
me valet abstinentia: ⁊ exercitium: fricatio fortis: ⁊
balneum sulphureum. Si autem fuerit durities: de
bet prius mollificari: ⁊ qd̃ valet ĩ apostemate splenis

valet

valet in duritie: ꝛ oppilatione: sicut sunt medulle: vi
tuli: ꝛ cerui: assungia galline: ꝛ anatis: pinguedo por
ci: oleum amygdalarū dulciū: oleum sisami: misceā
tur cū cera: ꝛ fiat vnguētū quo inūgat̄ regio splenis.
Si causa fuerit frigida: digerat̄ mā: ꝛ postea det̄ me/
dicina cum ijs: que hñt respectū ad splenē: qꝛ ex ijs
possunt cōfici sirupi: ꝛ medicine: hmōi sunt radix hy/
reos: acorus: aristologia: gentiana liliū: apiū: fennicu
lus petrosillus: vterqꝫ tribulus: capes: frassinus: ge
nestre: ebuli: ꝛ sambuci: hysopus: capillus veneris sco
lopēdria: betonica: sqlla: camedrios: camepytheos: ꝛ
ita de alijs.

¶ De passionibus renum.

DE dolore renū. Nota: ꝙ duo renes: quoꝝ vnus
supponit̄ alteri fuerunt creati duri: ꝛ solidi: vt
aquositatē supfluā a sanguine attraherēt: ꝛ mūdifi
carēt: ꝛ patiunt̄ renes: sicut alia mēbra malā ꝯplexio
nem: morbū officialē: ꝛ solutionē ꝯtinui. Dolor autē
est accidēs: qḋ sequit̄ ista: cuius cā aut ē exterior: aut
interior. Si exterior: nimius vsus diureticoꝝ: aut
narcoticoꝝ: casus: ꝛ pcussio: coitus supfluus: equita/
tio supflua: ꝛ potissime in nō ꝯsuetis. Si cā est intrin
seca est mala cōplexio diuersa cū mā: vel sine mā apo
stemata oppilatiōes vlcera: ꝛ multa silia. Curatio: si
dolor ē sine mā: sufficiūt alterātia. Si est cū mā: exhi/
beant̄ alterātia: ꝛ euacuātia. Nota: ꝙ in dolore renū
cauendū est a fortib⁹ diureticis: ꝛ narcoticis. Si cā
est calida: facto clysteri cōi: si particularia ꝯueniunt:
fiat flobotha de basilica eiusdē lateris: deinde ḋ saphe
na eiusdē partis: deinde fiat sirupus ex endiuia: sca/
riola: lactuca: floꝝ violarum: floꝝ nenufaris añ. m. j.
aceti vnc. ij. panis zuccari lib. j. digesta mā purgetur
cum cassia fistula: ꝛ electuario de succo rosaꝝ: deinde
fiat inunctio ad renes cū oleo rosato: ꝛ oleo nenufari/
no: ꝛ fiant epithimata: ꝛ empla cū rebus frigidis: vel
fiat tabula plūbea pforet̄: ꝛ applicet̄ renibus: ꝛ vtat̄
cibis frigidis. Si cā fuerit frigida: digerat̄ mā cuꝫ si/
rupo facto ex mēta: saluia: camedreos camepytheos:
origano: calamēto: ꝛ silibus: addito aceto: ꝛ melle: ꝛ
purget̄ cū agarico: vl̄ turbith ꝓparatis: sicut ꝯuenit:
ꝛ postea inūgat̄ loc⁹ cū oleis calidis: vt oleo laurino:
costino: camomillino: ꝛ oleo de scorpionibus: ꝛ silib⁹.
Si dolor cēt a vētositate ꝓcipiat̄ abstinētia: ꝛ exerci/
tiuꝫ: ꝛ inūgat̄ cū oleo de rutha: ꝛ agno casto. In dolo/
re a mā calida. s. cū lapide: vel harenulis. primo miti
ga dolorē cū vnctione ex oleo rosato: ꝛ oleo camomel
lino: ꝙ si nō mitiget̄ sic: fiat balneū anodinū ex flori/
bus camomille: melliloto: aneto: ꝛ fenugreco: ꝛ mal/
ua añ. m. ij. bullitis in aqua cōi: ꝛ sedeat in balneo il/
lo: statim mitigabit̄. scḋo fiat clystere cōe ꝓ mā ante/
cedēte purgāda. tertio dent̄ partim diuretica: ꝛ par
tim laxatiua: vt litētripon ℥. vel electuariū ducie: cū
diaprunis laxatiuo: triphera saracenica: ꝛ diarodon
abbatis: ꝛ misceant̄ cū vino albo: aut cū brodio cice/
ruꝫ. In tpe aūt interpollationis: digerat̄ mā partim
cuꝫ ingrossantib⁹ materiā ꝓꝑ causaꝫ añtem: ne fluat
ad locū: partim cū diureticis ꝓꝑ materiā ꝯiunctā: ꝛ
digesta mā purget̄ cū electuario de succo rosaꝝ. No/
ta aqua raphani distillata. s. vnc. ij. cum brodio cice/
rum nigroꝝ mirabilr̄ confert ad frāgendū lapidem:
expertū est sepe: hec Gordonius. Nota secretum no/
strum: ℞ aque sparagorū aque paritarie añ vnc. j. s.
sirupi acetosi de duabus radicibus vnc. ij. da in potu
contra lapidem ijs: qui non possunt vrinare: sed per
diē ante da vnc. j. cassie: ꝛ miraberis in dolore renū.

¶ De apostemate renum: ꝛ vesice.

REnes aliqñ apostemant̄ ex parte gibbositatis:
aliqñ ex parte ꝯcauitatis: aliqñ ex parte pāni/
culi: ꝛ tūc est magnus dolor: aliqñ ex parte lumboꝝ:
ꝛ sunt partes adiacētes renibus: ꝛ aliqñ fit apostema
in via media inter renes: ꝛ vesicam: aliqñ apostemat̄
vesica: ꝛ tunc est dolor vehemēs: sicut est dolor mulie/
ris parturiētis ꝓꝑ sensum mēbri. Causa exterior pōt
esse casus: ꝛ pcussio: ꝛ inepta equitatio. Signa huius
aggrauatio in pte illa: febris ꝯtinua: dolor vehemēs:
hec sunt signa apostematis: sed q̄ pars sit apostemata
discernit̄: qꝛ si iacet in altero laterū sentit pondus: ꝛ
si apostema est in rene dextro: tunc ascēdit dolor vsqꝫ
ad epar: ꝛ si est in rene sinistro descēdit dolor vsqꝫ ad
vesicā: ꝛ si est apostema in vesica est dolor in pectine: ꝛ
peryroneon: ꝛ ascēdit vsqꝫ ad renes: ꝛ mingit cuꝫ
difficultate: ꝛ si est de cā calida: febris est intensa val/
de cum dolore acuto pungitiuo: ꝛ si de cā frigida oīa
sunt remissa: ꝛ si dꝫ terminari ꝑ saniē signū est: quia
febris fortificat̄: ꝛ calor: ꝛ pulsatio est in loco: ꝛ si rum
pat̄ signū est: qꝛ tunc est tremor: ꝛ vrina apparet spis/
sa: ꝛ saniosa: sanguinolēta. Signum cōcistoꝝ aposte/
matū est frigiditas extremoꝝ. Curatio: p° fiat clyste/
re cōe: deinde fiat sirupus: ꝛ si cā est cala fiat flobotha
de basilica: si particularia ꝯueniūt: ꝛ si vlterius indi/
get: ꝛ de saphena eiusdē lateris: facta digōne: det̄ me/
dicina: q̄ purget humorē: ℞ pulpe cassie: tamarindo/
ruꝫ añ vnc. j. distēpera cū decoctione recēti: ꝛ cordia/
li: deinde fiat emplastrū ℞ maluc: bismalue: coriān/
droꝝ recentium: mucilaginis psilij: ꝛ citonioꝝ: ordei
mundi: medulle cerui: ꝛ vituli: olei sisaminij: farine
ordei: ꝛ tritici: ꝛ fiat empl̄m: ꝛ si dolor est vehemens
addat̄ semen papaueris albi: ꝛ corticis mādragore: ꝛ
cum venit ad statū fiat emplastrū de radice lilij: fenu
greci: ꝛ sem. lini: ꝛ oleo sisamino: in decoctione addat̄
anisum: ꝛ spica nardi. Et dieta sit ordeatū: ꝛ auenatū:
amygdalatū: spica nardi a triplices: lac amygdalaꝝ:
brodiū parue pulle. Aqua nocet ꝑ se l apostematib⁹
renū: ꝛ vesice: vinū silr̄: nisi in declinatiōe: ꝛ diureti/
ca silr̄ nisi in declinatione: ꝛ carnes silr̄ nocēt: ꝛ medi
cine laxatiue: dent̄ igit̄ legumina: ꝯpetit aqua ordei:
serū caprinū: balnea nō cōpetūt: nisi in declinatione.
Si dolor esset intolerabilis: sedeat in aqua calida fa/
cta ex reb⁹ anodinis. Si cā est frigida: qḋ discernit̄:
qꝛ egritudo ꝓlongat̄: ꝛ vrina est alba tenuis: ꝛ sentit
magnā grauedinē sine magno dolore: pōt fieri flobo/
thomia: postqꝫ cruditas fuerit aliq̄ mō digesta. Inū/
gatur locus cū oleo nardino: costino: ꝛ camomillino:
emplastret̄ cū caricis: ꝛ radice lilij: ꝛ fenugreci ꝛ sem.
lini. Fiat sirupus de absynthio: menta: ꝛ radice lilij.
Purget̄ cū polypodio: sene: ꝛ epithimo: ꝛ sero capri
no. Clysteria fiant cū adipibus: ꝛ purget̄ cū turbith:
ꝛ polypodio.

¶ De vlceribus renum: ꝛ vesice.

VLcera sunt in renib⁹: ꝛ vesica: ꝛ ī locis medijs.
Cause aūt sūt exteriores: aut interiores: si exte/
riores sunt: aut casus: ꝛ pcussio: coitus nimius: medi/
cine acute nimis. Si ab intus aut est ꝓꝑ apost° male
curatū: ꝛ male mūdificatū: aut humor peccās nimia
sui quātitate: aut q̄litate sui mala: sic est viscositas: ꝛ
adherentia: aut acumine medicine: aut lapis: cū dis/
soluit̄ aut sanies: que venit a pulmone: ꝛ epate. Si vl/
cus fuerit in renib⁹: tunc est dolor ibidē: ꝛ in coxis: ꝛ

sanies cum: ⁊ frigiditatē cōmixta est vrina: ⁊ ꝯtenta
sunt rubea: ⁊ vrina exit sine difficultate: ⁊ si est in ve/
sica: tunc dolor est in pectine: ⁊ sanies facit residētiā:
⁊ est quasi separata ab vrina: ⁊ ꝯtēta sunt alba: ⁊ vri
na exit cū difficultate⁊sanies: q̄ venit a ꝑtib⁹ supiori/
bus discernit̄ ꝑ lesionē illarū partiū. Curatio: primo
fiat clystere cū lenitiuis deinde fiat vomitus ante ci/
bum: ⁊ post q̄m mirabilr̄ cōfert in passionibus renū:
⁊ vesice: ⁊ si ꝑicularia ꝯueniūt fiat flobotha de basili/
ca: ⁊ de saphenis: deinde purget̄ mā peccās ſm exigē
tiam humoris: deinde mūdificet̄ locus. Illa aūt: que
mūdificāt: sunt aqua ordei: hydromel aquaticū: de/
coctio hysopi: prassij: hyreos: capilloꝝ veneris recen
tium: ficus nō cōperunt q2 lacticiniū hn̄t: lac summe
mūdificat: ⁊ si timeamus corruptionē lactis: appona
mus modicū de sale: ⁊ melle: ⁊ sumat̄ ab vbere quātū
est possibile: ⁊ si sequit̄ sumēdo lac: nō capiat aliquid
donec lac exiuit stomacū: ⁊ epar si est possibile: dein/
de dent̄ ꝯsolidātia: sic̄ bolus arm. sanguis drac. myr/
rha: spodiuz: rase: ⁊ silia. Ante oīa ista mitiget̄ dolor
cum narcoticis: sicut est iusqamus: opiū: mandrago/
ra: papauer: psiliū: sandali rubei: camomilla: ⁊ silia.
Deinde faciamus istud medicamen: qđ hʒ virtutem
omniū supradictoꝝ. ℞ quatuor seminū frigidoꝝ mū
datoꝝ: seminis papaueris albi: sem. malue: sem. bom
bacis: sem. portulace: sem. citonioꝝ: myrtilloꝝ: dra/
ganti: gūmi arabici: pincarū mūdarū: iuiubarū: fisti/
corum: tamarindoꝝ: ligritie mūde: odei mūdi: muci/
laginis: psilij: amygdalarū dulcium añ vnc. j. boli ar
meni: sanguinis drac. spodij: rosarū: myrthe añ. ʒ. ij.
conficiant̄ cū hydromelle ⁊ fiant trocisci: ⁊ cū vti vo
lueris: distempet̄ vnus cū lacte: ⁊ ꝓijciat̄ ꝑ syringā.
Dieta sit talis: vitet oīa salsa: ⁊ oīa acuta: ⁊ oīa ace/
tosa: ⁊ oīa: que sunt vehemētis dulcedinis: ⁊ oīa: que
sunt nimis diurectica: vtatur ordeato: ⁊ aqua ordei:
gallinis: ⁊ perdicibus: ⁊ auriculis paruis: ouis sorbi/
libus: ⁊ piscibus squamosis: vtat̄ pineis: sed nō vtat̄
ficubus: ⁊ si sanies esset nimis grossa: addant̄ ꝑdictis
trociscis hysopus: spica nardi: radix lilij: ⁊ apij: ⁊ simi
lium: modo igitur vtatur mundificatiuis: modo ab/
stersiuis: mō cōsolidatiuis: ⁊ modo dolorē sedatiuis.

¶ De mictu sanguinis.

SAnguis apparēs in vrina aliq̄n ꝓuenit ab epa
te: aliquando a venis medijs: aliq̄n a renibus:
⁊ a vesica: aliq̄n est purus: aliq̄n impurus: aliq̄n cum
sanie: aliq̄n nō: ⁊ aliq̄n est sicut lotura carnis. Causa
aliq̄n exterior: aliq̄n interior: exterior: sic̄ casus ꝑcus/
sio: coitus supfluus: exercitiū nimiū: ociū nimiū post
laborē: repl̄o nimia cibi: ⁊ potus: distractio alicuius
fluxus soliti: sicut mā hemorrhoidarū: ⁊ similia: sicut
membrū mutilatū. Causa interior: aut est ꝓꝑ nimiaʒ
repletionem humoꝝ: aut acuitatem: aut ventositates
descendentes: aut vlcus: aut apostema: aut ꝓpter de/
bilitatem renum: ⁊ vesice: aut ꝓpter vlcera: ⁊ ita de
alijs: ⁊ est intelligendū: ꝙ aliquādo ꝓuenit per viam
crisis: ⁊ mūdificationis: ⁊ aliquādo ex synthomate.
Curatio: in primis fiat flobotha de basilica: maxime
si causa recens est: ⁊ aduerte ꝙ stiptica nō debent po/
ni nisi vie vrinales prius sint mūdate: ⁊ sanguis coa/
gulatus fuerit expulsus: decoquant̄ ergo radices hy/
reos: ⁊ apij: ⁊ hysopus: ⁊ liquiritia in lacte: ⁊ colet̄: ⁊
colatura sumat̄: aut solum lac: aut decoctio capilloꝝ
veneris in aqua cuʒ modico melle: ⁊ multa ꝯsimilia:
deinde vtat̄ isto medicamine. ℞ quatuor sem. frigido
rum mundaroꝝ: sem. papaueris albi: dragātis: liquiri
tie mūde: masticis: thuris: ambre: myrthe: gressie añ.
ʒ. ij. copularū glandiū: spodij: karabe: sandalloꝝ mu
scatelli: sanguinis drac. boli armeni: terre sigillate:
myrtilloꝝ: sumach: corriandri ꝑparati añ ʒ. iij. spice
nardi ʒ. ß. cōficiant̄ cum succo plantaginis: ⁊ fiant
trocisci: ⁊ cū vti volueris: distēperetur vnus cū lacte:
⁊ exhibeat̄: vel ꝓijciatur ꝑ syringā: ⁊ ex istis pōt fieri
empl̄um: qđ ponatur super particulā patientē: acci/
piat̄ ergo vnū: vel multa iuxta ꝯueniētiā ꝑicularitū.

¶ De ardore vrine.

ARdor vrine est cum quis mingit sentit ardo/
rem: ⁊ punctionē in virga: ⁊ pōt esse sine vlce/
re. s. a principio ⁊ durādo fit vlcus: cuius signū: quia
dolet ī tota virga: ⁊ apparuit vna gutta sanici. Pro
cura prime. Caueat a salsis: ⁊ acutis: allijs: ⁊ cepis: ⁊
caulibus vtat̄ spinachijs: ⁊ lactucis: ⁊ vino bene lym
phato. Anteq̄ʒ intret mēsam vtat̄ vno coclcari semi
nuʒ mūdatoꝝ. Pro cura medicinali Rasis dat sem.
melonis ʒ. xxx. sem. citruli: sem. cucurbite: sem. pa/
paueris: sem. portulace añ ʒ. iij. sem. iusquiami ʒ. ij.
zuccari ad pondus oīum: ⁊ dat ʒ. iij. mane: ⁊ sero cū
vnc. j. sirupi violati. Moderni dant prius ʒ. j. ß. reu/
barbari dissoluti in aqua ordei ꝑ noctē: ⁊ dissoluti de
mane cum vnc. ij. sirupi violati post flobothomāt de
vena epatis: vltimo dant vnum coclear illoruʒ semi/
minum melonum. Si cum vlcere dant lac: vel seruʒ
ad potanduʒ: ⁊ syringant vesicā cum lacte: vel sero.

¶ De oppilatione canalis vesice a mā grossa viscosa.

PRimo purga corpus: ℞ cassie vnc. j. spice gra/
na. v. distēpera cū decoctione recēti: ⁊ cordiali:
scđo ordina sirupū. ℞ acetosi simplicis mellis rosati
colati añ vnc. ß. cum decoctione absenthij: capilloꝝ
veneris: ⁊ passularū añ. tertio ordina medicinā reu/
barbari in infusione ʒ. j. diafiniconis ʒ. j. distēpera
cum decoctione cordiali. quarto ordina balneū mol/
lificatiuū. ℞ malue bismalue: floꝝ camomille: melli/
loti: aneti: fenugreci: sem. lini: añ. m. j. bulliāt ī aqua
ī vno cacabo: ⁊ fiat balneū māe: ⁊ sero: vt sedeat ī eo.

¶ De lapide renum: ⁊ vesice.

LApis est morbus officialis in numero addito
ꝑter naturā. Nota: ꝙ lapis aliq̄n gn̄at̄ in vesi/
ca: aliq̄n in renib⁹: ⁊ in multis ꝯcauitatib⁹ ſm Gal.
Cause: quedā sunt immediate: ⁊ quedā remote. Cau
se immediate sunt tres. s. mā grossa viscosa: sicut est
flegma: aut sanies: aut melancolia: aut sanguis gros/
sus. scđa cā est calor excedēs. tertia cā ē strictura mea
tuū. Modus aūt gn̄andi est iste: cū aliqua mā grossa
adheret in aliq̄ meatu: ⁊ calor est fortis: tunc intēdit
illā materiā digeret̄: ⁊ cōmouere: ⁊ assikare: sʒ nō pōt
ꝓpter impedimētū materie: ⁊ tūc resoluit qđ est sub/
tilius: ⁊ remanet residuū grossum: ⁊ ita indurat̄: ⁊ la
pidificat̄. Cause remote: quedā sunt extrinsece: ⁊ que
daʒ intrinsece: extrinsece sunt o[illegible] cibus: q gn̄at gros/
sum sanguinē: sicut panis agimus: ⁊ opyrus: vinum:
nouū: ⁊ vinum grossum: aqua turbida: caseus anti/
quus: faba fracta: ⁊ alia legumina: ⁊ aues degētes in
aquis: carnes animaliū syluestrium: pisces bestiales
sine squamis. Cause autēʒ intrinsece sunt indigestio:
⁊ humorum cruditas: ⁊ crapula: ⁊ debilitas virtutis
expulsiue: ⁊ quādo ista ꝯueniūt: lapis gn̄atur prope.
Curatio lapidis ē triplex: quedā ꝓseruatiua: quedā
doloris

doloris mitigatiua: ꝛ queda curatiua. Pro cura mitigatiua doloris: cu auferk vrina fit magnus dolor in pectine: ꝛ locis vicinis: qd cu ita fuerit: vtak balneo in quo bullierint malua: bismalua: sem. altbee tribuli marini: ꝛ campestres: anisi: cimini an. lib. s. ꝛ ponank iuxta pectinem: ꝛ embrocek locus frequenter: ꝛ cadat aqua supra pectine ex alto. Et post exitum a balneo vtak qualibet vice tyriaca vsq ad ʒ. j. si tyriaca inueniak recens. s. quatuor mensium: vel circa ꝛ dek cu brodio. Ite fiat tale emplm supra pectine. ℞ malue: bismalue: sem. altbee: sem. lini: caricarum: butyri recentis an. vnc. j. ꝛ fiat emplum: ista cura vocak mitigatiua doloris q si no mitigek: pvocetur vomitus cu sem. raphani ꝛ atriplice: aut mediani cortice sambuci: aut nuce vomica. Istud valet oibus tribus modis predictis. Ite fiat clystere cu violis: maluis mercuriali: bleta: oleo violato ꝛ hyerapigra: ꝛ capiak quantitas sufficies: ꝛ hec de curatione mitigatiua sufficiat. Curatio: vero preseruatiua talis est. Pro dieta: si est possibile no vtak nisi carnibus de volatilib⁹ exceptis ijs: q degut in aqs: vtak brodio ciceru nigrox cu oleo de cartamo: vtak vino albo: ꝛ lymphek cum aqua decoctionis cicerus nigrox. 2° vtak rebus: que a pprietate sunt ptra lapidem: sicut raphanus: ꝛ aqua eius distillata pseruat a lapide: vomitus summe pseruat: ꝛ clysteria preseruat: iacere: ꝛ dormire supra dorsum valet auicula parua vocata cauda tremula multu valet siue salita: siue elixata: siue assa: ꝛ desiccata: ꝛ puluerizata siue in toto: siue in parte. Si hircus nutriak herbis diureticis: sicut feniculo: petrosillo: ordeo: saxifragia: milio solis: bertonica: postea in estate decolek: ꝛ sanguis desiccek: ꝛ puluerizek: puluis iste preseruat: ꝛ curat: balnea sulphurea valent: si no sint parata: bulliat sulphur in aqua: ꝛ spongia intingak: ꝛ calida pectini applicek. Electuariu preseruans a gnone lapidis: in renibus maxime. ℞ raphani incisi minutim vnc. ij. cinamomi ʒ. ij. mellis albi lib. j. bulliant prius mel cum raphano: postea adde cinamomum. Aliud fortius. ℞ raphani vnc. j. nucleox persici no mundatox: sem. caulium an. vnc. s. capillox veneris sem. vrtice an. ʒ. ij. gingiberis: cinamomi an. ʒ. j. mellis quantu sufficit fiat electuariu: de quo capiat ad quantitate castanee. Curatio vero curatiua lapidis psistit in fractione lapidis. istis presuppositis de bono regimine: ꝛ de dieta: ꝛ q corpus no sit plectori, cum nec reumaticu: nec nimis extenuatu. Fiant tuc ista. ℞ cinis scorpionu ʒ. ij. cantaridaru abscissis capitibus: ꝛ alis ʒ. j. sanguinis hirci exsiccati vnc. ij. cineris nitri: cineris caulis no transplantati: cineris leporis: cineris auis caude tremule: cineris corticum ouox: ex quibus exeunt pulli an. vnc. iiij. lapidis iudaici: lapidis inuenti in felle bouis: lapidis spongie: piperis: dauci: carui: sem. altbee: gummi: saxifragie: milij solis: siselcos: carpobalsami: xilobalsami: spice nardi: capillox veneris recentiu: quatuor sem. frigidox an. vnc. j. pficiank cum melle rosato quantu sufficit ꝛ fiat conditu: ꝛ vtak eo ad quantitate duaru auellanaru mane: ꝛ sero cu aqua decoctionis ciceru: ꝛ tribuli marini: vel melius denk ʒ. ij. sanguinis hirci cu vino albo: istud frangit lapide: vel denk. ʒ. ij. lientripon cum aqua decoctionis milij solis: ꝛ saxifragie. Hec sunt: que faciunt omnes vrinare lapillos: Tremula: sanguis: auis: vitrum: lepus: atq lapillus: Et laurus. i. Cauda tremula: sanguis hirci: auis combusta: vitrum pistum: lepus cobustus: lapillus iudaicus. laurus sicca: de quolibet datur ʒ. j. ꝛ de sanguine ʒ. ij. cum vino albo. Item vngatur pecten cum oleo scorpionum oleum scorpionum fit hoc modo. ℞ aristologie: gedoarie: ciperi: corticum radicis caperox an. vnc. j. olei amygdalaru amararu lib. j. coquassenk predicta fortik: ꝛ bulliat in predicto oleo: ꝛ aqua vsq ad aque psumptione: ꝛ coletur: ꝛ in colatura ponank. 10. scorpiones: ꝛ ponank in olla copta: ꝛ fortik lutata: ꝛ ponak in furno: vnde exiuit panis: ꝛ stet ibi p vnam noctez: cum isto oleo inungak pecten quotidie bis: vel ter: vel lana abluta intingak in oleo predicto: ꝛ tepida apponak pectini. Nota ad dissoluedum lapide: q experientia visum est: q bullire hederam in ranno: siue in lixiuio: ꝛ ponere in dicto ranno lapidem extractu ex vesica: q dissoluit illum: quare decoctio: in qua fit hedera bullita: facit ad dissolutionem lapidis. Ite si no posset vrinare: qr lapis est magnus: ꝛ oppilat meatu: aut qr paruus ingredik foramen virge: remedia sunt ista. Primu remedium: stet capite inferius posito: ꝛ crura superius: ꝛ tunc fricek locus vesice: ꝛ coprimak: ꝛ tunc lapis remouebik a faramine: vel digitus ponak in ano: ꝛ coprimat: vel syringa intromittak in virgam: ꝛ impellat lapidez: vel accipiak vnc. j. predicti coditi: ꝛ distemperek cu aqua raphani: ꝛ lacte: ꝛ colek: ꝛ colatura p siringa iniciak. Itez vtak isto electuario. ℞ electuarij ducis: litontripon an. vnc. iij. diaprunis lib. s. miscenk. Volatilia assa: ꝛ cancri fluuiales assi sunt cibaria bona in isto casu: ꝛ vomitus post cibu multum pfert. Nota ad ciciedum lapidem. ℞ paritarie sparagox an. m. j. bulliat simul in aqua decoctionis capil. veneris ꝛ celidonie: ꝛ dentur: est mirabilis.

¶ De passionib⁹ vesice: primo de diabetica passione.

Diabetica est passio immoderata vrine effusio. Nota: q in diabetica passione est sitis intensa: ꝛ multu potak: ꝛ sicut accipik: ita mingik: ꝛ est sile de appetitu canino: vbi mltus cib⁹ accipik: ꝛ indigestus emittitur: sic hic multus potus accipik: ꝛ indigestus exit: ꝛ nuqua satiak ex potu: sicut in appetitu canino no satiak ex cibo. Causa huius passionis: vt plurimu est nimia caliditas renu attrahens aquositatem ab epate: ꝛ a stomaco: ꝛ ita est ptinua suctio: ꝛ ptinua sitis: ꝛ potus insatiabilis: fortificak virtus attractiua renu: ꝛ debilitak contentiua: ꝛ ita cito exit: sicut enim potatur: sic mingik: prouenit aliqn ex nimia frigiditate renu: ꝛ totius corporis: ꝛ lz causa sit frigida non priuak a siti: ꝛ aliqn est sine siti: frigidu enim paralyticans no permittit ptinere vrina: sicut corrumpik attractiua qn est ex caliditate: ita corrumpik cotentiua qn est ex frigiditate. Signa distinctiua: qn est a caliditate: sentik caliditas in renibus: ꝛ iuuak a frigidis: ꝛ nocek a calidis: ꝛ apparent alia signa caliditatis econtra qn est ex frigiditate sentik frigiditas etia in extremitatibus: ꝛ iuuak a calidis: ꝛ nocek a frigidis. Si a caliditate pueniat: quod est vt plurimu. Curatio talis fit. p° fiat clystere lenitiuu: deinde pvocetur vomitus: deinde fiat flobotb⁹ deinde purgek cu manna ꝛ cassia fistula: deinde potet aqua multa frigida ꝛ postea euomat eam: deinde vtak ista potione: fiat mucilago de psilio: deinde. ℞ sanguinis drac. sandalox rubeox an. ʒ. ij. camphore ʒ. s. fiant trocisci cu muci

lagine predicta: ⁊ distemperet᷑ vnus cum lacte ouino acetoso: vnde butyrū fuerit extractū: deinde ꝯfortent᷑ renes. ℞ cupularū glandiū: psidie: balaustie: accatie: rosarū: boli armē. hipoquistidos añ. vnc. ς. laudani ℥. ij. misceant᷑ cum sirupo myrtino: ⁊ fiat emplm̄: ⁊ vtat᷑ auenato: ordeato: amido: piris cottanis: portulaca: cucurbita: melonibus: ⁊ vtat᷑ vino grosso cū multa aqua: ⁊ vitet oīa diuretica. Si cā fuerit frigida: ⁊ cum siti: tunc cura est valde difficilis: vtat᷑ vino odorifero: fricent᷑ extrema: ponant᷑ ventose supra renes sine scarificatione: ⁊ si est mā peccans: purget᷑ cum hyerapigra: ⁊ ꝓuocet᷑ vomitus cum raphano: vtat᷑ sirupo myrtino: fiat emplm̄ de laudano: ⁊ myrrha: ⁊ mastice: ⁊ thure: ⁊ nuce cipressi: ⁊ aniso asso: ⁊ rutha: ⁊ menta: ⁊ fiat balneū de istis eisdem: ⁊ fricet᷑ totus: donec rubefiat: ⁊ si causa fuerit frigida sine siti: fiat potus de castoreo: myrrha: piretro: cupulis glādiū: ⁊ decoquat᷑ in sirupo myrtino: ⁊ sumat᷑ mane: ⁊ sero: vtat᷑ vitellis ouoꝝ: ⁊ gallina pingui: ⁊ vtat᷑ assis: frixis: ⁊ similibꝰ.

De stranguria.

Stranguria interpretat᷑ guttatim vrine emissio inuoluntarie. Nota q̄ emissio vrine inuoluntarie est duobus modis: qm̄ aut emittit᷑ in nimia quātitate: ⁊ ꝯsumit᷑ corpus: ⁊ hec diabetica dicit᷑: de qua dictum est: aut paulatine: ⁊ guttatim emittit᷑: ⁊ sic est stranguria. Causa aut est extrinseca: aut intrinseca: si est extrinseca: sic est acceptio rerum nimis calidarū: ⁊ diureticarū: cum accipiunt᷑ in nimia quantitate: sicut est litontripon: ⁊ electuarium ducis: ⁊ similia: si aūt sit ab intus: tunc pōt ꝓuenire: aut ꝓpter apostema epatis: aut ꝓpter alias passiones eiusdem: aut ꝓpter passiones renū: ⁊ matricis: ⁊ intestinoꝝ: ⁊ vesice: ⁊ totius corporis: ⁊ ꝓpter crysim: oēs iste possunt reduci ad duas: aut ad nimiā caliditatē pungentē: ⁊ mordicantē: aut ad nimiā frigiditatē paralyticantē ⁊ mortificantē. Signa qn̄ est ex caliditate: tunc punctura sentit᷑: calor: ⁊ sitis est: ⁊ ex iuuantibus: ⁊ nocentibus. Si est a frigiditate: ꝑcipit᷑ frigiditas: ⁊ sine siti: sine mordicatione: ⁊ ledit᷑ a frigidis: ⁊ iuuat᷑ a calidis. Curatio si causa est calida: si est stipticus: fiat clystere: deinde vomitus: deinde flobothꝰ: si ꝑticularia ꝯueniāt: deinde purget᷑ mā peccans 2m exigentiam mãe: deinde vtat᷑ cucurbita: melonibus: lactuca: spinachijs: atriplicibꝰ: vtat᷑ sirupo myrtino: ⁊ zuccaro rosato ⁊ triasandalis: diadraganto: ⁊ diacitoniten sine specibus: emplastret᷑ cuꝫ mucilagine rosarū: sumach: hypoquistidos: spodio: sandalis. Karabe: laudano: cū mucilagine psilij: ⁊ sirupo rosato per modū emplī: vel potionis ex lacte acetoso a quo butyrū est extractuꝫ. Si cā est frigida dent᷑ assa: ⁊ frixa: ⁊ vinū odoriferum: ⁊ fiat emplm̄ de mastice: thure: storace calamita: ambra: cum modico gariofiloꝝ: galanga: nuce cipressi: cimino: asso: rutha: menta: absynthio: origano: calamēto: ⁊ est fere eadem curatio cū diabetica. Nota: q̄ in causa calida debent applicari intus: ⁊ extra stiptica aromatica frigida: in frigida econtra: det᷑ tyriaca: metridatum: aurea alexandrina: diambra: diaolibanum: diamenta: diacitoniten: diagalanga.

De dissuria.

Dissuria interpretat᷑ inuoluntaria vrine retentio. s. cū aliquis appetit mingere: ⁊ nō pōt: aut qn̄ potest nō appetit. Nota: q̄ exitus vrine aliqn̄ aufert᷑: aliquando aūt minorat᷑: qm̄ licet retineat᷑ preter voluntatē ad tempus: postea expellit᷑ cum difficultate: ⁊ aliqn̄ corrumpit᷑: ⁊ exit inordinate: sicut in strāguria dictū. Causa retentionis vrine: quedā est nālis: ⁊ quedā innālis: nālis est sicut in sudore: ⁊ fluxu vētris: ⁊ si est innālis: aut ꝓuenit ab extra: aut ab intra: si ab extra: tunc accidit ꝓpter flatum venti borealis: aut ꝓpter balneū aque frigide: aut q2 sedit longo tēpore super marmorē: aut q2 inunxit se cū narcotizantibꝰ: si causa fuerit intrinseca: aut ꝓuenit a vesica: aut ab alijs mēbris: si ab alijs membris: aut ꝓpter apostema matricis: ⁊ alias eius passiones: aut ꝓpter intestina: q2 feces sunt nimis indurate: aut ꝓpter passiones renum: sicut est apostema lapis: ⁊ ita de alijs: aut ꝓpter passiones epatis: vt caccia: hydropisis: aut ꝓpter passiones cerebri: sicut mania: melia: vbi obliuiscant᷑ mingere: vt in lytargia: aut ꝓpter passiones neruoꝝ: ⁊ lacertoꝝ: cum sunt mollificati: ⁊ spasmati: vel propter passiones totius: sicut est febris acuta: ⁊ liquefactiua desiccans: ⁊ corrugans. Si fuerit ꝓpter vesicaꝫ: hoc est aut ꝓpter passiones animales: aut nāles: si animales: vt cum aliquis est in loco venerabili: ⁊ nō vult se remouere: ⁊ retinet vrinā: tunc implet᷑ vesica: ⁊ dilatat᷑ superius: ⁊ ꝯstringit᷑ inferius: ⁊ ideo postea nō pōt exire ꝓpter coarctationē foraminum: si ꝓpter passiones nāles: tūc ē triplex: aut morbos cōsimiles: aut officiales: aut cōes: si ꝯsimilis aut est mala cōplexio calida: vt febris: ⁊ hoc raro est: aut ꝓpter malaꝫ cōplexionem frigidam: ⁊ hoc est frequēter: si fuerint morbi officiales est ꝓpter oppilationes: aut lapidem: ventositatem: ⁊ si ꝓpter morbum cōem: sicut in vlceribus: ⁊ similibus. Curatio: ꝯsideret᷑ causa eius: ⁊ curet᷑ per contrariū verbigrā causa est calida: applicent᷑ frigida: ⁊ econtra: si causa est repletionalis: euacuet᷑: ⁊ ecōuerso curet᷑. In primis ergo fiat clystere: deinde ꝓuocet᷑ vomitus: deinde fiat flobothꝰ de epatica: deinde de saphena: si ꝑticularia cōueniant: deinde purget᷑ 2m exigentiā humoris peccantis: ⁊ q2 frequēter causa frigida humoralis peccat: purget᷑ cuꝫ benedicta: ⁊ hermodactylis: deinde ponat᷑ in balneo aque dulcis: vbi sit paritaria: fenniculus: petrosillus: apiuꝫ: fricet᷑ vēter: ⁊ dorsum suauiter: deinde vtat᷑ ista potione. ℞ leuistici: crete marine: saxifrage: milij solis: tribuli marini: ⁊ campestris: raphani: anisi: maratri: ameos: sisileos: cicerum nigroꝝ: apij: cōquassent᷑: ⁊ bulliant in vino albo: ⁊ sumat᷑ potio mane: ⁊ sero. Aqua raphani distillata multū valet: ⁊ breuiter oīa que valent in frāgendo lapidem: siue illa ponantur in balneo: siue fiat emplm̄: siue potio: siue oleum: ⁊ ita de alijs. Tyriaca multū valet in hoc casu: oleum de balsamo: oleū scorpionum: aurea alexādrina: metridatū: posito q̄ non sit febris: nec apostema nec vlcus. Nota: q̄ duo sunt: que in hoc casu vrinā ꝓuocare ꝯsueuerunt: assungia cameli: ⁊ pellis eius si supra pectinem: ⁊ virgam applicetur. Idem faciunt cimices siue viui: siue cōtrite si ponantur supra caput virge.

De his qui ignoranter mingunt in lecto.

Causa quare hij ignorāter mingūt in lecto est: aut q2 lacertus vesice est mollificatus: ⁊ nō pōt ꝯtinere: aut q2 dormiendo imaginant᷑ esse in loco vbi mingere ꝯsueuerunt: ⁊ tunc virtus imaginatiua precipit expulsiue: ⁊ ita mingunt in lecto. Curatio si sit ꝓpter mollificationeꝫ lacerti: capiant ossa mirabolanoꝝ: ⁊ assent᷑: ⁊ extinguant᷑ in aceto: ⁊ desiccent᷑: sic

assent᷑

assenẽ glandes: deinde extinguanẽ in aqua rosata de-
inde affertur nasturtiuz: ⁊ extinguaẽ in succo agreste:
ista cũ erũt desiccata puluerizenẽ: ⁊ misceanẽ cũ myr-
rha: storace calamita: ambra: sem. ruthe: nuce cipres-
si: mastice: thure: laudano: ex his ꝯficianẽ cum sirupo
myrtino: ex his põt fieri potio: emplẽz: aut vnguẽtũ
aut electuariũ: quod mirifice valet in passionibus re-
nuz: ⁊ vesice a causa frigida cũ deficit ꝯtentiua: ⁊ cor-
pus est mundificatum: si fuerit ꝓpter imaginationẽ:
decorẽ locus: vt in die videt: ꝙ ibi non dz mingi. In
lacerto vero deẽ tyriaca: minuaẽ cibus: ⁊ potus: non
ꝓfundeẽ i somno: vitẽt q̃ mollificãt neruos. Nota: ꝙ
vesica capre: ⁊ tauri: lz sit frigida cõpetunt ex virtute
specifica. ¶ De passionibus membroꝝ gñonis.

De paucitate coitus. Nota: ꝙ vnũquodqz pfe-
ctum est cum põt sibi simile gñare: ex hoc eniz
assimilaẽ enti diuino: ⁊ immortali ẽm Arist. scðo de
anima: ⁊ pp hoc Auic. 6° de nãlibus deificauit virtu
tem gñatiuã: vt quod in se saluari nõ poterat: in suo
simili saluareẽ: ⁊ ideo ꝓpter gñonẽ deus benedictus:
⁊ sublimis masculum: ⁊ feminã creauit. Instrumẽta
gñonis in masculo sunt testiculi: ⁊ virga: in femina
matrix: ⁊ os eius: ⁊ duo testiculi: q sunt in carnibus
matricis. Nunc aũt in coitu sunt tria necessaria. s. ca-
liditas: vẽtositas: ⁊ humiditas: ⁊ ita ẽm Auic. sensus
venit a cerebro: spũs: ⁊ ventus a corde: sanguis: ⁊ desi
deriũ ab epate: ita ꝙ desideriũ nãle partim venit a
renibus: ⁊ ab epate: ⁊ cõplemẽtũ a corde: ⁊ ideo q hz
oĩa ista fecundus est quantũ est de nã sui. Modus ge-
nerationis est iste: cũ masculus appetit nãliter ꝓpter
seminis multitudinẽ aggregatã: ⁊ digestio stomaci: ⁊
epatis ꝯpleta est: ⁊ nullũ est impedimẽtũ extrinsecũ:
nec intrinsecũ cui tũc licẽtia data est 2^m legẽ: dz spar-
gere semen in matricẽ: ⁊ nullo mõ in alio foramine: ⁊
tunc occurrũt spermata adinuicẽ: ⁊ retineẽ: ⁊ fit ꝯce-
ptio. Sicut igiẽ ex ꝯcursu oĩum istoꝝ fit fecũditas: ita
ex deffectu fit sterilitas: ⁊ si humidũ: ⁊ humiditas sit:
⁊ alia sint ablata causaẽ gomorea: ⁊ si humidũ: ⁊ ven
tositas: causaẽ satyriasis: ⁊ si deficiat caliditas cũ aliĳs
causaẽ sterilitas: ⁊ ideo põt intitulari cap^m de frigidis:
⁊ mollificatis: aut cap^m quod dr̃ approximare. Cãe
sterilitatis: aut ab exterioribus ꝓuenit: aut ab interio
ribus: si ab exterioribus. Laut q: coit cũ muliere: que
nondũ peruenit ad annos: aut q: est vetula: aut quia
coit turpi mõ vtendo mulieribus: aut q: est mestrua-
ta: aut scabiosa: aut trumosa: aut fetida: aut horribilis
aspectus: aut q: ipe est puer: aut q: est decrepitus: aut
ebri⁹: aut crapulosus: aut malesanus: aut debilis: aut
fecit flobothomiã: aut cepit medicinaz: aut cucurrit:
aut laborauit: aut q: superflue coiuit: aut per accñtia
aĩe. Sicut tremor: furor: ⁊ siĩa oĩa q̃ extrinseca: q̃ di-
minuũt calorẽ nãlẽ: aut vẽtũ: aut cõsumũt humidita
tes nãles sterilizãt: ⁊ iõ oĩa frigida sterilizant sicut la-
ctuca: opiũ: ⁊ siĩa: ⁊ illa q̃ ꝯsumũt ventũ: sicut rutha:
⁊ agnuscastus: ⁊ illa: q̃ desiccãt: sicut acetũ: ⁊ abstinẽ-
tia: ⁊ vigilie sup̃flue: ⁊ siĩa. Si a causis intrinsecis:
aut ꝓuenit a testiculis: ⁊ virga: aut ab aliĳs mẽbris. s.
principalibus: cũ veniat semen hora coitus prĩpaliť
a mẽbris principalib⁹: ⁊ ita fit sterilitas ꝓpter passio
nes cerebri: sicut lytargia: mania: ⁊ si incidanẽ vene
iuueniles: que sunt retro aures: cũ fermentũ veniat a
cerebro: aut accidit propter passiones cordis: sicut est
tremor: ⁊ similia aut accidit ꝓpter passiones stomaci:
sicut est indigestio: aut accidit ꝓpter passiones epatis
⁊ renũ: ⁊ intestinoꝝ: ⁊ ita de aliĳs mẽbris: cũ passiones
exuberant. Si fuerit ꝓpter testiculos: aut q: excedũt
in caliditate: aut frigiditate: aut siccitate: aut humi-
ditate: aut q: sunt ꝯtracti versus inferiora. Si ꝓpter
virgam: aut q: nimis breuis: aut nimis longa: longi-
tudo virge inducit sterilitatẽ dicit Auic. in libro de
historĳs aĩalium: accidit etiã sterilitas ꝓpter mollifi
cationẽ: ⁊ paralysim virge: ⁊ ꝓpter dolorẽ hemorrhoi
darum: ⁊ ani: ⁊ similia. Curatio: p^o viteẽ omne illud:
quod corrumpit cõplexionẽ: aut ꝯpositionẽ: aut indu
cit accñtia aĩe tristiosa: ⁊ ideo vitenẽ: que nimis cale-
faciunt: aut infrigidant: ⁊ viteẽ repletio nimia: crapu
la: ⁊ ebrietas: ⁊ viteẽ nimia inanitio: ⁊ 2^m hoc vitenẽ
nimis infrigidãtia: sicut est lactuca: papauer: ⁊ opiũ:
⁊ millium: ⁊ similia ⁊ vitenẽ que nimis calefaciunt:
sicut rutha agnus castus: ⁊ similia: viteẽ floboth^a me
dicina laxatiua: balneũ: ⁊ viteẽ coitus mulieris: que
venit ad annos: ⁊ breuiter si venit sterilitas propter
causas extrinsecas: reducanẽ ad tẽperamẽtũ. Si pp
causas intrinsecas: ⁊ sit ꝓpter passiones alioꝝ mẽbro
rum: curenẽ ille si vero ꝓpter mollificationem virge:
cureẽ sicut paralysis: ⁊ si propter breuitatẽ virge ve-
nit: tunc mulier elleuet crura intantũ ꝙ possit cade-
re semen in funduz agri nãe: vel magnificeẽ: verbereẽ
suauiter cũ virgis: vel emplastreẽ cũ pice: sicut docet
Gal. in de ingenio versus finẽ. Si sit ꝓpter nimiam
longitudinẽ virge: tunc femina teneat radicez virge
strictam cũ tota manu: ⁊ tota virga nõ introibit: ⁊ vt
semen in via nõ infrigideẽ. Si aũt sterilitas fuerit pp
malaz cõplexionẽ calidã testiculoꝝ: ⁊ vapoꝝ seminis:
vtaẽ ordeato: lacte acetoso: lacte vaccarũ: vbi bullie-
rit portulaca: ⁊ si fuerit ꝓpter malam complexionẽ
siccam: vtaẽ ouis sorbilibus: ⁊ brodĳs carniũ: ⁊ lacte
vaccino: ⁊ similibus oĩbus ressumptiuis: ⁊ nutrienti-
bus. Si venit ꝓpter malam cõplexionẽ frigidã: quod
est vt plurimũ: tunc vtaẽ istis electuarĳs plyris cum
musco: diantbos: si veniret deffectus ꝓpter cerebruz:
vtaẽ metridato. Si ꝓpter cor: vtaẽ potione muscata:
⁊ si deffectus veniret ꝓpter stomacũ: vtaẽ diagalãga:
diamẽta: ⁊ si ꝓpter epar: vtaẽ diagingibere: ⁊ si ꝓpter
renes: ⁊ testiculos: vtaẽ diasatyrion: deinde vtaẽ ista
ꝯfectione: de qua dicũt boni socĳ: ꝙ facit deficere mu-
lierem sub viro. ℞ testiculos vulpis: cerebella passe-
rum: decoquanẽ in aqua: deinde assenẽ: ⁊ potissime
cerebella: ⁊ denẽ cuz floribus palmarũ: ⁊ medico cau
darũ yringoꝝ: ⁊ ꝯficianẽ simul: ⁊ vtaẽ ista ꝯpositione
mane: ⁊ sero. Item yringi ꝯditi fecũdant: ⁊ gingiber
ꝯditum: ⁊ galanga si cõdiaẽ: ⁊ menta silr: deinde fiat
tale medicamen. ℞ priapi tauri: eruce: piperis: gario
filoꝝ: cinamomi: testiculi vulpis añ. caudarũ stincoꝝ
parum fiat puluis: ⁊ puluis accipiaẽ cuz ouo sorbili.
Et nota: ꝙ cerebella passerũ elixata: ⁊ postea assa si su
manẽ cum lacte faciũt hoĩem fecundũ: deinde sumaẽ
de isto medicamine: qð est diuinitus reuelatũ: vt in-
quit Gordonius. ℞ vitella ouoruz: butyri recentis:
papi tauri citrini: galãge: satyrionis: gingiberis ꝯdi-
ti: mẽte: testiculoꝝ galloꝝ: ⁊ vulpis añ. vnc. j. cerebel-
loꝝ: columboꝝ: ⁊ passerũ bene coctoꝝ: ⁊ assorum añ.
lib. s. medulle nucis indice: pinearũ mundatarũ fisti
corũ: iniubarum: amygdalarũ dul. mundatarũ: sem.
malue: sem. mercurialis: auellanarũ excorticataruz:
dactyloꝝ añ. vnc. ĳ. sem. eruce: gariofiloꝝ: gingiberis

piperis longi albi⁊ nigri: lingue auis: sem. bulbi: cinamomi añ. vnc. s. oia mūdificent: ⁊ coquant̄ i lacte ouino: postea fortit̄ ꝯterant̄: ⁊ addant̄ caude stincorum vnc. s. totū ꝯficiat̄ cū melle rosato ⁊ pane de zuccaro quantū sufficit ⁊ lento igni diu agitādo ꝯdiant̄: noli reuelare: nisi filijs tuis. Nota: ꝙ comestio corticū castanearum puluerizatarū cum vino albo facit potenter coire.

¶De impotētia coeūdi ex deffectu erectionis virge.

SI impotentia coeundi venit ꝓpter deffectum erectionis virge: pōt fieri ꝓpter duas cās: aut ꝓpter priuationē ventositatis: aut ꝓpter mollificationem virge: distinguit̄ inter has causas: quia si virga posita in aqua frigida nō ꝯtrahit̄: est mollificata: ⁊ si ꝯtrahitur: nō est mollificata. Si ex ventositate fit: pᵒ ꝯfortet̄ cor extrinsecus cum epithimatibus calidis: ⁊ intrinsecus cū diambra: diamusco: ⁊ vel diasatyrion: qꝛ est hoc mouens ventositatē. 2ᵒ ꝯforta testiculos: ⁊ virgam cū oleo sambucino: in quo bullierit sem. laureole: ⁊ piretri. 3ᵒ administra mālia: que multiplicāt ventositates. Ex carnibus cerebra passerum: testiculi galloꝝ: ⁊ vulpis: ⁊ verris: virgā tauri: ⁊ virgā arietis. Ex oleribus: rapam: pastinacā: ⁊ faba: cicera: cepa cocta: ⁊ assata super oīa valet. Ex medicinalibus: gariofili: galanga: gingiber sumpta cū oībus. Si vero impotentia erigendi virgā sit rōne mollificationis: quāuis medici dicant: ꝙ est incurabilis: tñ̄ ego tentarem mittere ad balneū dutie ꝓ capᵉ: ⁊ mittere ad balneū aluminosum: ⁊ sulphureum ꝓ virga tenenda intus: vt est balneum casei cocti in balneo de morbo.

¶De satyriasi: ⁊ priapismo.

SAtyriasis est ꝯtinua virge erectio cum desiderio: ⁊ appetitu ad coitū. Priapismus ē immoderata: ⁊ ꝯtinua virge erectio sine appetitu: ⁊ desiderio. Cāe satyriasis: q̄dā exterior: ⁊ q̄dā interior: exterior: sicut fortis imaginatio circa aliquā mulierē: dimissio coitus soliti: amplexus: ⁊ similia. Cā interior ē multitudo spermatis. Causa priapismi quedā exterior: ⁊ quedā interior: exterior est longus decubitus: ⁊ frequens supra dorsum: multiplicatio in cibis erucē: ceparū: fabarum: raparū: ⁊ similiū: nimius coitus: densitas poroꝝ virge. Causa interior est humiditas viscosa ꝯtinēs: ⁊ ambiens ventositatē: ⁊ calor medius potēs resoluere: sed non ꝯsumere. Curatio: si corpus est plenū fiat flobothª deinde vomitus: medicina aūt laxatiua nō deƀ: nisi esset fortis: ⁊ angustia: deinde fomentet̄ virga cū agno casto: rutha: camomilla: ⁊ meliloto: ⁊ pulegio: deinde infrigident̄ renes cū opio: cāphora: sandalis: semperuiua: ⁊ acceto: ⁊ cū lamina plūbea ꝑforata: ⁊ madefacta in aceto: ⁊ vtat̄ lactuca: portulaca lentibꝰ: milio: ordeato: vino multū lymphato: ⁊ similibus: acetū vitet: vel parum vtat̄: qꝛ aliqñ inducit ventositatem: sicut docet Auic. iaceat in duro accubitu: ⁊ supra folia salicis ⁊ folia vitis albe: ⁊ nenufaris: ⁊ agno casto: ⁊ ruta: ⁊ odoret rosas: camphoram: ⁊ nenufar: ⁊ sandalos: ⁊ aquā rosatā: ⁊ acetū: ⁊ vitet omnia: que valent ad coitum: que dicta sunt.

De gomorea.

GOmorea est emissio spermatis inuolūtaria. Cā aut est exterior: aut interior: exterior sicut ꝯcupiscentia: amplexus: sessio super lapides frigidos: ⁊ similia. Si causa est interior: aut ē a vasis: aut ab alijs mēbris: sicut a cerebro: ⁊ pꝫ in epilensia: vbi emittit̄ sperma insensibilr̄. Si circa vasa. s. testiculos: ⁊ renes: aut accidit ꝓpter membra: aut ꝓpter humores: si ꝓp membra spermatica: aut qꝛ nimis calida: aut paralyticata: aut spasmata: ⁊ ita pōt venire ꝓpter vitiū neruoꝝ: ⁊ lacertoꝝ: si propter humores: aut qꝛ peccant in nimia quātitate: aut mala qualitate: si ꝓpter malā qualitatē: aut qꝛ nimis calida: aut aquosa. Curatio: oēs cause reducant̄ ad tēperamentū: ⁊ grā breuitatis oēs cause reducant̄ ad duas aut ad calidā: aut frigidam: si causa fuerit calida cū multitudine materie: nubat in xp̄o: qꝛ melius ē nubere: q̄ȝ vri: ⁊ si ꝑicularia ꝯueniant fiat flobothª deinde vtat̄ vomitu: ⁊ vtat̄ sirupo rosato ⁊ myrtino: ⁊ nenufare cū cāphora vtat̄ lentibus: ⁊ brodio cicerū: ⁊ milio: ⁊ ordeo bene cocto: ⁊ vtat̄ pane eius: ⁊ aqua frigida: lactucis: portulaca: melonibus: cucurbitis: ⁊ similibus frigidis. Vngat̄ virga: testiculi: ⁊ renes cū opio: iusquiamo: ⁊ mucilagine psilij: papauere: oleo rosato ⁊ myrtino cū sandalis: ⁊ camphora: ⁊ alijs frigidis: ⁊ siccis ꝯfortantibus virtutē retentiuā vasoꝝ vtatur in oībus cibis pulueribus factis de sem. lactuce: portulace: coriandro preparato: sumach. Si causa fuerit frigida: tunc mālia q̄ valent sunt mēta: myrrha: nux cipressi: anisum assum: mastix: thus: laudanū: storax: calamita: ambra: euforbium: castoreum: ruta: origanum: calamentū: ⁊ si fuerit propter cōcupiscentia: inducant̄ ieiunia: ⁊ flagella: ⁊ si fuerit propter paralysim curet̄ sicut paralysis.

¶De apostematibus: ⁊ vlceribus virge.

PAssiones virge multe sunt: sicut apostᵗᵃ vlcerationes: cancer: inflatio: dolor: pruritus. Cāe aūt sunt extrinsece: aut intrinsece extrinsece sicut casus: ⁊ ꝑcussio: iacere cū muliere infecta. Si intrinsece sunt humores corrupti descendentes ad virgā. Curatio: si ꝑicularia ꝯueniāt fiat flobothª deinde vomitus: deinde qes: ⁊ tenuis dieta: deinde purget̄ 2ᵐ exigentiā humoris peccantis: deinde, veniendū est ad localia remedia: in apostᵉ calido: ponat̄ in primis tenta in foramine capitis virge: ne via oppilet̄: ⁊ superfluitates libere possint exire: deīde emplastret̄ apostª. ℞ folioꝝ iusquiami: ⁊ bulliant in aqua: ⁊ ꝯterant̄ cum assungia porcina: ⁊ in augmēto dicto emplō radicis malue: bismalue: sed in statu emplastret̄ cum fenugreco: ⁊ semine lini: ⁊ farina volatilis molendini. Si vero apostema sit frigidum. ℞ radicis malue: bismalue: ⁊ decoquant̄: ⁊ lapatium acutū in aqua ꝯterat̄: ⁊ cum assungia porci antiqua fiat emplm̄: ⁊ in augmento addat̄ fenugrecū cum semine lini: ⁊ in statu addatur radicis lilij. Et si fuerit ex percussione emplastret̄ cū arthemisia: ⁊ absynthio: ⁊ oleo de camomilla ꝯtritis. Si dolor virge molestat: curet̄ sic: accipiat̄ mica panis: ⁊ tēperet̄ in lacte: deinde accipiant̄ vitelli ouorū cocti: ⁊ tēperent̄ in oleo rosato deinde accipiat̄ modica portio opij: ⁊ croci: ⁊ misceant̄: ⁊ fiat emplm̄ super locum dolorosum: istud emplm̄ mitigat oēm dolorē in quocūqꝫ loco fuerit in corpore: ⁊ si dolor vehemēs est: emplastret̄ cum folijs iusquiami decoctis sub prunis: ⁊ inuolutis in folijs caulium. Si fluxus sanguinis sit ex virga: curet̄ sic. ℞ boli armeni sanguinis draconis hypoquistidos: masticis: thuris: piloꝝ leporis: ex his minutissime ꝯtritis fiat emplastrum. Si fiat inflatio virge sine apostemate bulliat absynthium: ⁊ furfur: ⁊ pes columbinus in vino grosso: ⁊ conterantur: ⁊ desuper ponatur.

¶De

¶De apostematibus testiculorum: ꝛ vlceribus.

Apostemata testiculi: ꝛ bursula eius: ꝛ patiunt vlcera: ꝛ pruritū: hec aūt aut fiunt a cā extrinseca. s. casu: ꝛ percussione: ꝛ tunc applicent vnguēta respicientia nām illoꝝ membroꝝ. Si vero cā est intrinseca ex fluxu humoꝝ: si calida cognoscit ex punctura: ꝛ mordicatione calore: febre: rubore: si causa est frigida oīa sunt remissa. Curatio: in cā calida si pticularia ꝑueniant fiat flobotḃª de epatica eiusdē lateris: postea de saphenis: deinde digerat mā: ꝛ purget: ꝛ abstineat a vino: ꝛ carnibus: ꝛ vtat dieta tenui: deinde emplastret locus cū portulaca: lactuca: ꝛ aqua rosata ꝛ aceto. Et si dolor est fortis: addant folia iusquiami: ꝛ mandragore: ꝛ papaueris: ꝛ in augmēto cuꝫ farina fabarū: lentiū: ꝛ mucilagine psilij: ꝛ oleo rosato ꝛ oleo de camomilla: farina ordei: ꝛ melle. In declinatione fomentet locus cū decoctione anisi: camomille: ꝛ vino albo: ꝛ caue ne rumpat versus anū: q2 facile fit ibi fistula. In apostᵉᵉ vero frigido emplastret cum farina fabarū: ficubus: fenugreco: ꝛ silibus ꝛ cū adipe renū: ꝛ si durum fuerit apostª: emplastretur cum dialthea.

¶De hernia: siue crepatura.

Hernie: quantū est de pñti: species sunt septē. pª dicit ventosa. 2ª aquosa. 3ª humoralis. 4ª carnosa. 5ª varicalis. 6ª gibalis. 7ª intestinalis: qm̄ bursa testiculoꝝ inflatur: ꝛ tumet sine apostᵉᵉ: ꝛ febre: ꝛ dolore magno: ꝛ tunc apparet crepatus: ꝛ ruptus ꝛ nōie hernie vocari pōt. Illa impletio aliqñ fit ex vento: aliqñ ex aquositate: aliqñ ex humore: ꝛ alquādo ex carne ibi augmētata preter nām: aliqñ replent vene sanguine multo ꝛ fiūt varices grosse: aliqñ descendit girbus: aliqñ intestina: ꝛ sunt coperta girbo: ꝛ syphac: ꝛ myrach: aliqñ isti panniculi relaxant: ꝛ tunc fit hernia inguinalis: aliqñ rumpunt: ꝛ tunc cadūt intestina in osseū: ꝛ ista est vera hernia: didymus: etiā aliqñ relaxat: ꝛ mollificat: ꝛ cadit inferius. Cause crepature aut sunt extrinsece: aut intrinsece: labor extraneꝰ: ꝛ coitus: ꝛ saltus: ꝛ vox alta: ꝛ oīa similia pp nimiaꝫ ventris repletionē: q2 tunc de facili rumpit syphach: ꝛ rumpit ꝓpter tussim laboriosam: ꝛ cū semen: quod erat paratū exire: retinet propter aliquā occasionē: ꝛ si causa fuerit intrinseca: hoc est pp mollificationē: ꝛ repletionē: ꝛ similia. Curatio: vitet oīs nimia repletio: oīs labor nimius creatus post nimiā repletioneꝫ: vitet balneuꝫ: ꝛ oīa ventosa vitent: ꝛ oīs fructus: ꝛ oēs herbe: ꝛ oīa legumina. Si aūt mā fuerit ventosa: mūdificet corpus: ꝛ ponant mollificantia super illuꝫ locum: sicut est fenugrecū: semen lini: farina frumenti: oleum sisaminū: ꝛ nō apponant stiptica. Nota: ꝙ vētosa: aquosa: humoralis: carnosa: ꝛ girbalis magnam hūt ꝑuenientiā: supposita tenui dieta: ꝛ corpus sit mūdificatū. In primis fiat setrum in bursa testiculoꝝ: ꝛ extrahat quotidie paulatine mā: deinde fomentet cū resolutiuis: sicut est origanū: calamentū: ruta: camomilla: piretrū: ꝛ similia: deinde apponant stiptica cōfortatiua: sicut est nux cipressi: anisum assum: mastix: accatia: copule glandiū: galle: ꝛ similia: sed in girbali fiāt cauteria sup pectinē. Si aūt hernia fuerit intestinalis: tunc mollificent intestina: q̄ ceciderūt in aqua decoctionis malue: bismalue: deinde resupinet ꝛ intestina in sua loca reponant: deinde portet brachale ferreum cū lingula ad modū semicirculi: deinde apponant empla: ꝛ dent potiones. Nota: nasturtiū sylu[e]stre assum: ꝛ cuꝫ lacte cocto sumptū curat oēm rupturam a pñº ꝛ curat etiā fluxum ventris: ꝛ recordatum fuit supius: ꝛ hoc est valde bonū ꝑ pueris: radix brusci minutim incidat: ꝛ emplastret in vino: ꝛ vinū sumat multis vicibus: ꝛ curat oēm crepaturā: maxime a pñº: deinde fiat potio: que curat oēꝫ rupturā. ℞ fabe inuerse: que vulgari ꝓuincialiū vocat borradinē: ꝛ triuꝫ ꝯsolidarū: lacce nigre: corrigiole: plantaginis: quinq3 neruie: visci q̄rcini añ. m. j. mel rosati thuris: masticis: mumie: sanguinis drac. emathithis: boli armeni añ. ℥. j. myrtillorum: sumach añ. ℥. s. nasturtij ℥. ij. galle ℥. iij. decoquant in aqua pluuiali: ꝛ addat puluis leporis ꝯbusti cū oto: ꝛ zuccari quantū sufficit ꝛ fiat sirupus: quo vtat mane: ꝛ sero. Deide fiat istud emplꝫ. ℞ picis: naualis: aloes añ. ℥. iij. masticis: thuris añ. ℥. ij. boli: sanguinis drac. añ. ℥. vij. litargyrij: colofonie: armoniaci: galbani añ. ℥. ij. cer rubee ℥. iij. galle: visci q̄rcini gipsi añ. ℥. viij. vtriusq3 aristologie añ. ℥. iij. myrrhe: termētine: emathitis añ. ℥. ij. balaustie: psidie añ. ℥. j. accatie: sepi hircini lib j. s. oluꝫ cōsolidaꝝ añ. ℥. ij. galle: ꝛ sanguis hūani: rosarū añ. lib: oīa ista sint distēperata in aqua pellis arietine cū tota sua lana: sint liquefacta p decoctionē: pili et lepis cōtriti in multa quātitate apponant. Gumme pº bene resoluant: ꝛ cera: postea agitādo cū spatula pulueres incorporent deinde emplm̄ cū oleo rosato ꝛ myrtino formet: ꝛ vna pars rupture apponat: ꝛ postea brachale desuper. Si autem ista non valent. Aliqui cauterizant didymun: ꝛ alij alia faciunt: ꝛ hec cura restauratoribus relinquatur.

¶De passionibus mulierum: ꝛ pº de mestruis.

Mestrua currūt nāliter a. 14. anno vsq3 ad. 40. ꝛ qñq3 vsq3 ad. 50. 2ᵐ enim diuersitatē cōplexionuꝫ citius perdunt mestrua: vel tardius: retinent aliqñ nāliter: aliquādo preter nāꝫ nāliter retinentur ante. 14. ꝛ post. 40. vel. 50. retinent etiā nāliter in ꝯceptu: lꝫ aliquādo fluant: sed parū: ꝛ raro fluūt: ꝛ scōm etates lune: puellis veniunt in pª quadra: iuuenibus in. 2ª ꝛ que magis ꝓcesserunt in etate in. 3ª quadra: ꝛ alijs in. 4ª ꝛ vltª quadra. Et ex hoc possumus elicere: ꝙ iuuenes debēt flobothomari in noua luna: ꝛ senes in antiqua: qm̄ ars imitat nām: ideo luna vetus veteres minuit: noua luna minores. Cause aūt retentionis preter nāꝫ: aut sunt extrinsece: aut intrinsece: extrinsece sunt indebitū regimen sex rerum nō nāliuꝫ: si intrinsece: sunt tribꝰ modis: aut rōne virtutis: aut membri: aut humoris. Si rōne virtutis: hoc est rōne alicuius male cōplexionis debilitantis virtutem: siue calida: siue frigida: siue sicca: siue humida. Si ꝓpter membra: q2 ꝯstrictū: ꝛ oppilatū sicut ex matrix: ꝛ orificia venaruꝫ. Si ꝓpter humorē: hoc est aut propter quātitatē: aut qualitatē: si ꝓpter quantitatē: q2 sanguis est in corpore in parua quātitate: si ꝓpter qualitatem: hoc est aut q2 nimis grossus: aut viscosus: aut q2 nimis subtilis: ꝛ ita de alijs causis. Curatio fiat in primis cū flobothª de vtraq3 basilica ꝓpter causam antecedentē: si pticularia ꝑueniant: deinde de vtraq3 saphena: deinde mundificet mā scōm indigentiā humoris peccātis. Corpore alterato: ꝛ mūdificato vtat diureticis: ꝛ aperitiuis: q2 que ꝓuocant vrinā: ꝓuocant mestrua. Mālia sunt ista rubea tinctoꝝ: origanum: calamentū: pulegiuꝫ: dictamus: anisum: maratrum: ciminū: ameos: siseleos: spica nardi: squinantū:

calamus aromaticus: myrrha: oppoponacū: piretrū: eruca: castoreū: fella nigelle: muscus: serapinum: coloquintida: piper: assarū: accipiat̃ ergo vnū ex istis: vel plura ⁊ fiat decoctio: ⁊ empl̄a: ⁊ vnguētum. Potio: que valet ad ꝓuocandū mestrua. ℞ matricalis: ⁊ saluine añ. m. j. bulliant cum vnč. ij. mellis: ⁊ cola: ⁊ vtere illa coctione. Ad idem trociscorū de myrrha. ℥. j. prouocat mirabiliter.

¶ De nimio fluxu mestruorum.

Mestrua fluūt nãliter qualibet lunatione semel scḋm ꝙ ꝯuenit etati mulieris: ⁊ alia ꝑticularia: ⁊ durat a tribus diebus vsqȝ ad septē 2m diuersitatē complexionū: ⁊ qñ mestrua currunt 2m ꝙ opȝ in quãtitate: qualitate: ⁊ ordine: tunc sunt mulieres sanatiue: ⁊ caste: ⁊ fecunde: qñ vero mutant̃: tunc sunt egrotatiue: ⁊ incontinētes: ⁊ steriles: ⁊ si gñant imbeciles: ⁊ morbidos gñant: aliqñ ergo fluunt preter nãm: ⁊ sunt causa multoꝝ morboꝝ. Cause hmōi sunt aut extrinsece: aut intrinsece. Si extrinsece sunt casus: ⁊ percussio: ⁊ alie res nō nãles non ꝯuenienter administrate. Si aūt cause intrinsece sunt ꝓpter tria: aut ꝑ virtutē: aut membrū: aut humorē. Si ꝓpter virtutē: hoc est ꝓpter aliquã malam cōplexionē: si ꝓpter mēbra: aut q: laxum: mollificatū: aut apertū: si propter humorē: hoc est aut q: peccat quãtitate: aut qualitate. s. subtilitate: aut q: nimis subtilis calidus acutus: aut salsus: mordicatiuus: aut putridus ventusus: aut subtilis aquosus frigidus. Curatio: nullus fluxus dȝ curari quãdiu pōt nã tolerare: ⁊ est bene colorata: si debilitat̃: restringat̃: ⁊ si ꝓpter causas male cōplexionatas: reducant̃ ad tēperiem ꝑ ꝯtrariū suum: ⁊ tunc oēs cāe pñt reduci ad duas: aut ad nimiã frigiditatē aquosam: subtilē: ⁊ indigestã: aut ad nimiã caliditatem: subtilē: acutã. Et si cã fuerit frigida: tūc dent̃ q̄ calefaciūt: ⁊ ingrossant ex parte ciboꝝ: ⁊ medicaminum: lac coctū: frumentum coctū: farina tritici: faba fracta cū cinamomo: rizum: mēta: vinū grossum. Ex ꝑte medicaminū: dent̃ nux cipressi: ⁊ foliū eius: myrrha: ⁊ maxie valet mastix: thus: laudanū: storax: anisum coctū: exercitiū forte: ⁊ fricationes. Trocisci de carabe: trocisci de terra sigillata: isti trocisci valēt ad firmãdū fluxū. Si causa fuerit calida: dent̃ lentes cū aceto: portulaca: lac acetosū coctū: panis ordeaceus: sūba cauliū: pira cotana: mespile: sorbe: ⁊ ita ḋ alijs: deīde ponant̃ vētose magne sub vtraqȝ mamilla: ⁊ si corpus sit plectoricum: ⁊ virtus toleret: fiat flobothomia de basilica. Nota: ꝙ super oīa experimenta: istud maxime valet. ℞ succū plantaginis vnč. ij. gummi arabicum ℥. ij. misceant̃: ⁊ vna pars ꝓijciat̃ in matricē: ⁊ alia sumat̃ ꝑ os: ⁊ ꝯtinetur: ⁊ vlibus precedentibus ꝓculdubio curat. Et nos dicimus: ꝙ suffumigatio facta cū thure ignito maxime firmat fluxū mestruorū. Emplastrū ad firmandū fluxum mestruoꝝ. ℞ trociscoꝝ stelle ℥. j. olei rosati vnč. j. incorpora: ⁊ inunge ventrē: ⁊ renes in sursum. Itē potio nostra de pomis granatis optima est ad firmandū fluxum. Itē aqua porrecte valet ad firmandum fluxum.

¶ De suffocatione matricis siue dolore.

Suffocatio matricis est ascensus matricis ad superiora: vel vapoꝝ eius vsqȝ ad diafragma ꝑ vapores corruptos venenosos: ꝓpter qḋ accidit compressio spũalium: ⁊ syncopis: ⁊ ablatio sensus: ⁊ motus in toto corpore: ⁊ dolor capitis: ⁊ renū. Causa hoc est ꝓpter vapores venenosos existentes in matrice: q accidūt ex tribus: aut ex spmate retēto: sicut accidit viduis: q̄ ꝯsueuerūt coire: aut accidit puellis: cū carēt viris: alia causa est humoꝝ corruptio in matrice: alia est mestruoꝝ retentio. Curatio: aut mulier est in paroxismo aut nō: si in paroxismo: tūc fiant fricationes fortes in extremitatibus cū sale: ⁊ aceto: ⁊ ligationes fortes ⁊ dolorose in coxis: deīde apponant̃ fetida naribus sicut assa fetida: ⁊ castoreū: ⁊ hmōi: ⁊ a ꝑte inferiori suffumiget̃ cum ligno aloes: ambra: ⁊ gariofilis: ⁊ alypta muscata: deinde obstetrix intingat digitū in oleo de violis ⁊ allijs: ⁊ intromittat ī vuluã corruptae: ⁊ ꝯcutiat: deinde fiat sternutatio cū castoreo: pipere: ⁊ syncopi. Cuȝ cessauerit paroxismus: ⁊ causa fuerit retentio mestruoꝝ: fiat flobotha de saphenis. Si fuerit ꝓpter retentionē spmatis: nubat in christo si pōt: si non pōt: iaceat super folia agni casti: odoret rutam: abstineat a carnib9: ⁊ vino. Si vis ꝓuocare mestrua: fiat cū agarico: menta: castoreo. Ad suffocationē matricis. ℞ pillularū de mastice cuȝ castoreo ʒ. j. reformēt̃ due pillule ⁊ exhibeant̃ sepe. Nos ex ꝑte sumus in maxima prefocatione tenere manū nostrã calidā supra matricē: ⁊ sedata ē prefocatio subito ī pulchra morella. 3o ponendo in balneo aque bullite cū camomilla: melliloto: ⁊ aneto. In ꝑfocatione matricis fac cerotū ad vmblicū ex galbano ⁊ tyriaca añ. ℥. ij. addito oleo rosato ad sufficientiã: ⁊ dissoluat̃ prius galbanū in aceto. Pro suffocatione matricis qñ eris dubius an veniat a corruptione spermatis vel a corruptione mestrui. ℞ seminis agni casti. ℥. j. s. squinãti doronici añ. ℥. j. bertonici saturegie añ. ℥. j. mellero- mellis
sato sodo vnč. iiij. rosato colato vnč. ij. gingeue noce "Syrupi
muscata cinamo añ. ʒ. s. misce ⁊ fa latē posse agiūgere fac ē3
limatura dacciaio coretta ℥. ij. Ad idē. ℞ doronici squinanti seme dagno casto bertonica saturegia añ. ℥. s. diarodon diabuglossato añ. vnč. j. misce per vsare ogni di.

¶ De precipitatione matricis: ⁊ casu.

Matrix precipitat̃ aliqñ: ⁊ declinat versus alterum laterū: ⁊ tunc appellat̃ precipitatio: ⁊ aliquando descēdit versus inferiora: ⁊ vocat̃ casus: ⁊ ita passiones matricis sunt tres: suffocatio: casus: ⁊ precipitatio. Cāe aut sunt extrinsece: aut intrinsece: si extrinsece: aut casus: aut sessio super lapidē frigidū: aut in aqua frigida: ⁊ si interior aut fit a mollificatione lacertoꝝ: aut ꝓpter ꝯcursum hūiditatis aquose versus matricē: aut ꝓpter vētositatē: ⁊ ita de alijs. Curatio: in primis ꝓuocet̃ vomitus: dieta fiat calida: ⁊ sicca: deinde si precipitatio est in altero laterū: ꝯcat ventosa in altero. Si fuerit casus matricis: fiat ventosa subtus mamillis sine scarificatione: deinde apponantur aromatica naribus: ⁊ suffumiget̃ inferius cū fetidis: deinde obstetrix intingat manū in oleo masticis: ⁊ ponat matricē ad locū suū: deinde bulliat in vino pōtico mastix: nux cipressi: hypoquistidos: bolus armen9: ⁊ inuoluat̃ lana: ⁊ super orificio apponat̃: ⁊ fiant reliqua: que dicta sunt in exitu longaonis: deinde emplastret̃ venter cū mēta: arthemisia: sauina bullitis in vino pontico. Si fuerit ex vētositate: sacellet̃ cū furfure bullito in vino: aut cū aniso: ⁊ rutha: aut cum latere asperso in vino albo calido. Si fuerit duritices versus alterã partē: post vomitū: applicet̃ ventosa in latere opposito: deinde accipiat̃ mucilago psilij: fenugreci:

fem. lini ⁊

sem.lini: ⁊ misceat cũ medulla ceruiꝛ ⁊ vituli: ⁊ assungia galline: ⁊ applicet: ⁊ ab intus: ⁊ ab extra. In casu aũt matricis sedeat in aquis stipticis: postquã precesserint: que dicta sunt. Suffumigatio facta cuz thure ignito: ⁊ bolo firmat casuz matricis. Itẽ aqua porrecte ad precipitationem: ⁊ casum.

¶ De apostematibus matricis.

De apostemate matricis. Apostemat matrix: sicut alia membra. Causa aut est extrinseca: aut intrinseca. Si extrinseca: casus: vel percussio: vel nimius coitus: aborsus: partus innãlis ab obstetrice indocta male tacta. Causa intrinseca est retentio spermatis: aut mestrui: aut humor currens ad locũ: sicut sanguis: colła: aut fleg^a aut melia: aut viscositas: aut aquositas: aut simplex: aut ꝯpositus: ⁊ aliqñ adustus. Signa apostematis sunt dolor in parte matricis vbi est mã: aliqñ aũt apostema ẽ in ꝓfundo matricis: aliquando in lateribus: aliqñ in orificio: ⁊ ita diuersi dolores apparent. Ad apost^a matricis etiã sequit dolor capitis: ⁊ dolor ĩ radicibus oculoꝝ: difficultas anhelitus: dolor stomaci: ⁊ dolor ĩ dorso: in pectine: ⁊ coxis. Accidit claudicatio: ⁊ ꝯstipatio matricis: si mã est calida: adest febris: dolor vehemens cũ punctura: ⁊ vigilie: inquietudo: ⁊ cũ matrix sit mẽbrũ multũ sensibile: ⁊ si causa fuerit frigida: oĩa sunt remissa: ⁊ apost^a aliqñ est durum: sclyroticũ: ⁊ aliqñ est cancrosum: ⁊ discernit cancrosuz: qꝛ quod exit est virulentũ: grauis odoris: ⁊ diuersoꝝ coloꝝ. Pronosticatio: tõẽ apost^a matricis est difficilis curationis valde: ⁊ quanto magis ad interiora ꝓcedit: ⁊ cum augmentat sanies: augmẽtat febris: ⁊ dolor: ⁊ si sanies est alba iuncta: ⁊ equalis: ⁊ sine odore horribili est bonũ signũ. s. euasionis: ꝙ si virulenta: fetida: diuersoꝝ colorum est malũ signũ. Curatio: si causa ẽ calida: ⁊ corpus sit plectoricũ: fiat flobothomia de basilica: deinde de saphena si ꝑticularia ꝯueniant: deinde ꝓuocet vomitus: ⁊ mundificet corpus cũ mãna: ⁊ cassia: ⁊ dieta sit tenuis: sicut in febre acuta. Ad apost^a vero in pñ^o fiat repercussio ad ext^a: ⁊ ad intra: si mulier est corrupta. Ad extra fiat emplastrũ hoc supra matricẽ. ℞ coriandri recentis: plãtaginis: quinqꝫ neruie: lactuce: portulace: bulliant: ⁊ ex his fiat empl̃um cũ aqua rosata ⁊ aceto. Ad intra vero fiat pessariũ si mulier corrupta est cũ illis eisdez: deinde decoquantur lentes: plantago: ⁊ portulaca in aqua: ⁊ sedeat mulier in illa aqua: hoc repercutit: ⁊ mitigat dolorẽ. Et cũ apost^a est in augmento addatur fenugrecũ: sem.lini: ⁊ farina ordei: ⁊ cũ est in statu: apponat farina volatilis molendini: malua: fenugrecũ: sem.lini dactyli cocti triti: ⁊ carice: ⁊ fiat empl̃uz cũ oleo camomille. In declinatione vero inungat intus: ⁊ extra cũ oleo d̃ spica nardi: ⁊ pessarizet cũ myrrha: sarcocolla: hysopo: ⁊ melle: ⁊ vino albo. Et vtat lacte cũ spica nardi. Si aũt causa fuerit frigida: mũdificet corpus scd̃m exigentiã humoris peccãtis: deinde emplastret: ⁊ pessarizet cum malua: fenugreco: sem.lini: portulaca: radice lapatij: ⁊ ꝯficiant cuz oleo de camomilla. In augmẽto addat stercus columbi: carice: radices lilij: ⁊ oleũ de spica nardi: ⁊ in statu addat bdelium: ⁊ armoniacũ. Si vero mã esset valde dura: vtat diaquilon: aut fiat empl̃um de assungia gallinacea: ⁊ arietina: ⁊ medulla vituli: ⁊ vitellis ouoꝝ: ⁊ cuz sem. malue: ⁊ fenugreci: ⁊ sem.lini misceat: ⁊ fiat empl̃uz: aut vng^tum aut pessariũ: deinde mũdificatiua: q̃ dicta sunt. Et nota: ꝙ magis ex saguine mestruo fit apost^a qꝛ plus abundat: ⁊ lꝫ sperma peiores habeat qualitates: nõ tñ ibi manet: sed spargit ꝑ corpus: ⁊ in pñ^o corpore plectorico ꝯuenit floboth^a de basilica: sed corpore non plectorico: competit flobothomia de saphena quantum ad causam coniunctam.

¶ De vlceribus: ragadijs: ⁊ pruritu.

Vlcera: ragadie: ⁊ pruritus accidunt quãdoqꝫ in matrice. Causa aut est exterior: aut interior: si exterior casus: obuiatio: partus innãlis: grossitudo virge: impositio medicaminis acuti: vt nigelle. Causa interior est aut ꝓpter rupturã apostematis aut ꝑ humores acutos corrosiuos: aut ꝓpter saniem: ⁊ silia. Signa: si quod exit est saniosum: tũc est ruptura apostematis: ⁊ si est virulentũ fetidũ: tũc est corrosio: ⁊ cãcrositas: ⁊ si est sicut lotura carnis: tunc est ibi putredo: ⁊ si ex humoribus calidis: est ibi calor: dolor: punctura: mordicatio: ⁊ inquietudo: ⁊ si causa est frigida: oĩa sunt remissa: discernit etiam ex visu: si fuerit versus orificiũ: ⁊ si in ꝓfundo est dolore discernit: ⁊ etiaz põt videri hoc mediante speculo. Curatio. ꝑ^o mundificet corpus cũ floboth^a ⁊ farmatia: ⁊ vomitu 2^m exigentiã humoꝝ ⁊ particularũ: ⁊ iniũgat dieta tenuis: deinde mitiget dolor sic. Extrahat succus plantaginis: ⁊ portulace: ⁊ quinqꝫ neruie: ⁊ coriandri recẽtis: ⁊ colet: ⁊ tepidũ inijciat in matricẽ: ⁊ frequẽter. Deinde sedeat in hac aqua. ℞ gallarũ: lentiũ: balaustiarum: psidie: sumach: rosarũ: ⁊ sandaloꝝ: ⁊ bulliant in aqua sufficiẽter: ⁊ sedeat in ea. Deinde mũdificet matrix cũ decoctione absynthij: hysopi: ⁊ mellis rosati ⁊ vini albi: ⁊ lactis: ⁊ colet ꝑ pessariũ: ⁊ iniciat. Deinde vtat isto vnguẽto. ℞ dragãti: gũmi arab. ceruse lote: cachymie: litargyrij: amili: sanguinis drac. boli arm. rosarũ rubearũ añ. ℥. j. corticis eris ℥. ij. olei rosati ⁊ cere quãtũ sufficit: ⁊ cũ ista parata fuerint fiat vnguẽtum: ⁊ si vnguentũ non põt attingere ad locuz: decoquant oĩa in lacte cũ oleo rosato ⁊ colet: ⁊ colatura ꝑ pessariũ inijciat. Si aũt volum^9 carnẽ gñare: fiat vnguẽtũ de myrrha: ⁊ aloe: sarcocolla: sanguine drac. litargyrio: tutia lota: cachymia lota: ⁊ cũ oleo rosato ⁊ fiat vnguentũ: aut ista decoquant in lacte: ⁊ colent: ⁊ proijciat. Cum istis pñt curari vlcera matricis: ⁊ ragadie: ⁊ violenta defloratio. Si autẽ fuerit pruritus: fiat floboth^a: ⁊ purget humor iuxta qlitatẽ suã: deinde pessarizet cum frigidis: sicut sunt rose: sandali: hipoquistidos: ⁊ oleum rosatũ: ⁊ vtat dieta frigida: qm̃ aliqñ ex pruritu accidit tanta titillatio: ꝙ aliquo coitu sanari nõ posset. Nota: ꝙ in vlceribus aliqñ cõpetunt frigida: sicut ad sedandũ dolorem: vt papauer: ⁊ calida cõpetunt ad mundificandũ: sicut absynthiuz: mel: spica nardi: lac: ⁊ sicca ad abstergendum: ⁊ glutinandum: sanguis draconis: bolus arm. modo ad generationem carnis: vt sarcocolla.

¶ De sterilitate mulierũ. s. ꝓuidendo: vt fiat fecũda.

De sterilitate mulierum. Sterilitas aut accidit ex ꝑte mulieris: aut ex ꝑte viri: aut vtriusqꝫ. Si ex ꝑte mulieris: aut accidit ꝓpter causas extrinsecas: aut ꝓpter causas intrinsecas. Si ꝓpter extrinsecas: aut accidit ex nimio potu aque frigide: aut qꝛ continuauit nimis cibari acetosa: aut aliqua cibaria male qualitatis: aut accidit ꝑ aliqua accñtia aĩe: sicut tristitia: timor: ⁊ similia: aut qꝛ post coitum saltauit: aut nimis velociter mota ẽ: aut qꝛ accipit aliqua

sterilizantia. Si ꝓpter causas intrinsecas: aut ꝓpter
membra matricis: aut ꝓpter totū corpus: si ꝓpter to/
tum corpus: hoc est ꝓpter passiones manifestas cere/
bri: cordis: stomaci: ⁊ epatis: aut q̄ꝛ mestrua sunt re/
tenta: aut q̄ꝛ nimis fluūt: aut q̄ꝛ nimis extenuata: q̄ꝛ
nimis pinguis: aut puella: aut antiqua. Si ꝓpter ma
tricem: aut ꝓpter morbos ꝯsimiles: aut officiales: aut
cōes: si ꝓpter morbos ꝯsimiles: tunc est mala ꝯplexio
matricis: aut seminis nimis calida: aut frigida: aut
sicca: aut humida: simplex: aut cōposita: cū mā: ⁊ sine
mā. Si aūt fuerit morbus officialis: tunc est sicut ve/
ruca: aut hemoroys: aut cicatrix: aut pinguedo in ori
ficio matricis interius: aut nimia strictura: aut ni/
mia laxitas: aut amplitudo: aut tortura: aut sanies.
Si aūt fuerit morbus cōis: tunc est solutio cōtinuita/
tis: aut vlcus. Si fuerit sterilitas ex parte viri: aut est
ꝓpter causas extrinsecas: aut ꝓpter causas intrinse/
cas magis. Si est ꝓpter causas extrinsecas: tunc est
sicut in muliere: aut nimius potus aque frigide: aut
nimia frequētia ciboꝝ acetosorum: aut alterius male
qualitatis: aut q̄ꝛ ē puer: aut decrepitus: aut crapulo
sus: aut ebriosus: aut vtiꝶ nimis coitu: ⁊ accidit: etiaꝫ
ꝓpter accidentia aie. Si fuerit magis ꝓpter causas
intrinsecas: aut est ꝓpter totum corpus: aut propter
mēbra gn̄onis: si propter totū corpus: aut ꝓpter egri/
tudines membroꝝ principaliū: ⁊ eis adiacentiū: sicut
est cerebrū: ⁊ ita de alijs: aut q̄ꝛ vene iuueniles: que re
tro aures sunt incise: aut q̄ꝛ est nimis pinguis: aut ex/
tenuatus. Si ꝓpter membra gn̄onis accidit: aut ꝓꝓ
morbos ꝯsimiles: tunc accidit ꝓpter malaꝫ cōplexio/
nem seminis: ⁊ testiculoꝝ calidā: aut frigidā: aut hu/
midam: aut siccā: aut q̄ꝛ testiculi sunt infrigidati cuꝫ
opio: iusquiamo: ⁊ similibus narcoticis: aut q̄ꝛ nimis
est vsus camphora: aut ruta: aut agno casto. Si vero
fuerit ꝓpter morbos officiales: tunc accidit aut quia
virga est nimis longa: aut nimis breuis: aut q̄ꝛ ē mol/
lificata: aut spasmatata: ⁊ testiculi siľr: aut q̄ꝛ testiculi
nō sunt: aut q̄ꝛ foramen virge est tortuosum: aut quia
lapis extractus est a vesica sua ꝑ incisionē. Si aūt fue
rit ꝓpter morbū cōeꝫ: hoc est ꝓpter vlcera: aut q̄ꝛ est
fascinatus: aut q̄ꝛ sumpsit aliqua sterilizantia. Si aūt
sterilitas accidit ꝓpter vtrūqꝫ: hoc est q̄ꝛ conueniunt
in malitia cōplexionis: aut q̄ꝛ malitia cōplexionis est
nimis intensa: ⁊ discōueniunt: ⁊ ita accidit sterilitas.
Si vterqꝫ est nimis calidus: aut frigidus nimis: aut
siccus: aut humidus: aut si vnus est excedenꝶ calidus:
⁊ alter excedenꝶ frigidus: q̄ꝛ semina nō pn̄t se tēpera
re: nec corrigeꝶ adinuicē: sed si alter excederet aliquā
tulum in caliditate: ⁊ alter parum in frigiditate: tūc
talibus seminibus posset bene resudare fecunditas.
Accidit etiā sterilitas: qn̄ vnus anticipat effusionem
seminis ante alterū: simul enim debēt venire semina.
Accidit etiā sterilitas: qn̄ instrumenta nō sunt bene
ꝓportionata: vt q̄ꝛ matrix est nimis ampla: ⁊ lata: ⁊
ꝯcaua: ⁊ virga est nimis breuis: ⁊ gracilis: nō eniꝫ est
bona ꝓportio. Signa primitiua: ⁊ manifesta ex iudi/
cio patientis cognoscunꝶ: egritudines etiā totius cor
poris: ⁊ partis: que precesserūt: satis note sunt volēti
aliquid inuestigare. Signa male cōplexionis calide
ꝑ hunc modū discernunꝶ: vrina intensa est: circa pu/
dibunda est multitudo piloꝝ: calor: ⁊ punctura: ap/
petitus in venere: velox emissio seminis: ⁊ delectatio:
mestrua sunt citrina: ⁊ sunt calida tactu: animose:
pulsus velox: sitis: veloces sunt in motib⁹: ⁊ in oībus
suis actionibus. Si aūt sunt frigide cōplexionis: tūc
sunt opposita vrina remissa: paucitas piloꝝ: paucí/
tas appetitus in venerē: paucitas mestruoꝝ: ⁊ albe/
do eoꝝ: tarda emissio seminis: ⁊ modica delectatio:
pulsus tardus: paruitas piger in motib⁹ suis. Si aūt
fuerit mala cōplexio sicca: tunc mulier est extenuata:
⁊ modicū: aut nihil emittit in coitu: mestrua pauca:
vrina tenuis: labia sicca: ⁊ fixa. Si aūt fuerit nimia
humiditas cā sterilitatis: tunc apparent ista signa:
matrix est humida: ⁊ post mestrua remanet humida:
⁊ quasi semper exit a matrice quoddam liquidū: flui
dum: albū: aquosum: ⁊ nō delectaꝶ in coitu: ⁊ matrix
est lubrica: ita ꝙ semen retineri nō pōt: ⁊ ista cā adue
nit vt plurimū iuncta cū frigiditate. Hipp. etiam do
cuit experimentū experiri: vtrū mulier esset parata
cōceptui. s. ꝙ suffumigareꝶ cum aromatibus: ⁊ si fu/
mus sentireꝶ ab intus parata erat: si autē non sentiꝶ
posset sterilis iudicari causa manente: qm̄ oppilatio
significaꝶ: ⁊ hoc experimētū valet etiā in virginib⁹.
Si aūt mulier fuerit corrupta: dn̄t aliqui auctores: ꝙ
supponat sibi dolsam allij: ⁊ si ab intus sentiat odorē
allij ascendendo vsqꝫ ad os: ⁊ nares parata est ad ꝯce
ptum: ⁊ si nō: nō: 3° pōt experiri: ꝙ semina proijcianꝶ
in scutella plena aqua frigida: ⁊ si supernatat: ille est
sterilis: si vadit ad fundū: fecūdus iudicaꝶ: ⁊ sicut de
viro iudicaꝶ: ita de muliere. Multa alia experimēta
ponunꝶ ab auctoribus: sꝫ nō adhibeo fidē: q̄ꝛ emperi/
ca videnꝶ. Pronosticatio: hemorrhois: ⁊ excrescētia
in matrice non recipit curationē: siľr nec tortuositas
foraminis virge virilis. Mulier fecūda magis viuit
sana: sꝫ citius est anus: mulier sterilis magis ꝯseruat
iuuentutē: sed magis est egrotatiua: notabilis ꝑuitas
virge nō recipit curationē: mulier vulnerata in ma/
trice: ⁊ postea cicatrizata nō recipit curationē: ⁊ si cō
cipiat valde timendū est de morte matris: q̄ꝛ orificiū
matricis nō est bn̄ dilatabile ad exitū fetus: cicatrix
ergo in matrice: aut orificio eius est valde mala. Cu/
ratio: si mulier fuerit sterilis ꝓpter malam cōplexio/
nem calida: in primis si ꝑticularia ꝯueniunt fiat flo/
botō de basilica: deinde de saphenis: deinde vtaꝶ si/
rupo rosato violato ⁊ nenufarino: deinde purgeꝶ cuꝫ
trifera saracenica: ⁊ reubarbaro: deinde stupheꝶ cuꝫ
herbis frigidis: deinde vtaꝶ rubea trociscata: deinde
vtaꝶ zuccaro rosato ⁊ triasandalis: ⁊ dragāto: deinde
vtaꝶ pessario de stercore leporis: ⁊ matrice leporis: ⁊
semine mercurialis cū modico melle rosato: deīde vi/
tet oīa cibaria calida: ⁊ exercitiū nimiū: ⁊ oīa q̄ pn̄t
nimiū calefacere: ⁊ vtaꝶ ordeato: ⁊ pane ordei nō so/
lum ꝑ dies: ⁊ menses: sed per annos: ⁊ vtaꝶ piscibus
squamosis de aquis mūdis: ⁊ vtaꝶ lacte acetoso: ⁊ or/
dinenꝶ sex res nō nāles in gradu opposito: donec ca/
lor sit reductus ad tēperiem. Si aūt causa fuerit ma/
la cōplexio frigida: ⁊ humida: digeraꝶ mā cum sirupo
calido: vt sirupo de absynthio: de eupatorio: melle ro/
sato colato oximelle simplici ⁊ hmōi cum aquis ꝯue/
niētibus arthemisia: sauina: ruta: maiorana: ⁊ hmōi:
deinde purgeꝶ cum electuario de dactylis: aut cū pil/
lulis aureis: aut cū hyera: ⁊ hmōi: deinde mundificeꝶ
matrix cū aqua decoctionis facte ex absynthio: myr/
rha: pulpa coloquintide ⁊ proijciaꝶ vnc̄. j. in matri/
ce: deinde vtaꝶ isto electuario. ℞ pulueris potionis
muscate: pulueris triphere magne sine opio: pul. sto/

matrici cōfortatiue: cōserue citrangulorꝫ añ vnc. j. li-
gni aloes: ambre añ vnc. ij. musci ℨ. j. panis zuccari
quantū sufficit: ⁊ fiat electuariū: ⁊ si nō sit fecundata
ꝓpter ista: vtaṫ isto puluere. ℞ testiculū veris dextrū
si vult masculū: ⁊ sinistrū si vult feminam: desicceṫ in
vmbra: ⁊ puluerizeṫ: tūc ℞ limature eboris: seminis
siseleos: matricis leporis: coagulū eius añ. ⁊ fiat pul-
uis: ⁊ vtaṫ isto puluere mane: ⁊ sero cū brodio cicerū:
vel carniū: vel vino albo: ⁊ pōt apponere puluerē li-
quiritie: ⁊ panē de zuccaro: vt sit magis gratū. Si au
tem fuerit matrix nimis humida fiat tale pessariū. ℞
myrrhe: aloe: masticis: thuris: laudani: nucis cipres-
si: ⁊ foliorꝫ ius: blacte bisantie: ligni aloes: galange: ge-
doarie: nucis muscate: aluminis: copularū glādiū añ
vnc. j. ꝯficianṫ cū oximelle squilitico: ⁊ fiant pessaria:
⁊ inuoluanṫ in corpore mūdificato: ⁊ vomitu p̄ceden
te matrici supponanṫ: ⁊ teneaṫ ꝑ vnā horam ⁊ quie-
scat ꝑ aliā: ⁊ vitet ociū: ⁊ exerceitet se ante cibū: vitet
omnes fructus: ⁊ oīa legumina: ⁊ oēs herbas crudas:
⁊ vitet oīa: que sunt dure digōnis: ⁊ carnes bouinas:
caules: caseū antiquū: oua in dura: ⁊ pisces bestiales:
⁊ silia: ⁊ vitet repletionē nimiā: vtaṫ carnibus assis:
⁊ auibus nō degentibus in aquis: ⁊ ordinenṫ oēs sex
res non nāles declināntes ad siccū. Si fuerit sterilitas
ꝓpter nimiā siccitatē: iungaṫ quies: ⁊ ociū: vtaṫ die-
ta resumptiua: vtaṫ lacte: ⁊ stet in leticia: ⁊ gaudio.
Vtaṫ isto pessario. ℞ cerebri cerui: ⁊ vituli: medulle
cerui: ⁊ vituli: butyri vacini sine sale: adipis caprarꝫ:
cere: ⁊ mellis quātū sufficit: ⁊ fiat pessariū: ⁊ totū re
gimen declinet ad humidū. Si fuerit sterilitas ꝓpter
pinguedinē matricis cōperit ieiuniū: dieta subtilis
parū nutriens: accidētia aīe: vt ira: solicitudo: tristi-
tia: vigilie: pessarizeṫ cum aurea alexandrina: vel ty-
riaca. Si fuerit sterilitas ꝓpter ventositatē: apponā-
tur q̄ cōsumūt ventositatē ꝑ modū emplastri ante: ⁊
post: ⁊ pessaria: ⁊ suppositoria: ⁊ clysteria: ⁊ balnea: ⁊
suffumigationes ex ruta: nasturtio: aniso: cimino: ane
to: castoreo: agno casto. Si fuerit sterilitas ꝑꝑ orificij
matricis stricturā: balneeṫ frequēter ī aqua decoctio
nis malue: bismalue: palee ordei: ⁊ auene: ⁊ fiant pes-
saria: ⁊ paulatim ingrosseṫ de apio: cimino: ⁊ melle.
Si fuerit sterilitas ꝑꝑ amplitudinē nimiā orificij ma
tricis: balneeṫ in aquis stipticis: vbi sint cauda equi-
na plantago: myrtilli: sumach: nux cipressi: mastix:
thus: bolus arme. galle: cupule glandiū ⁊ ex istis fiat
pessariū. Verrucā: ⁊ hemorrhoim restauratiuis cyru
gicis relinquo. Nota: ꝙ modus debitus coeūdi ē post
primū somnū cibo quasi digesto in stomaco: ⁊ mascu-
lus dꝫ excitare feminā tangēdo mamillas: ⁊ pectinē:
⁊ vuluā: ⁊ osculando eam: vt veniat ad emittendum
semen simul cū ea: nec statim emisso spermate exsur-
gat: nec mulier moueaṫ: sꝫ stet quieta versus partem
dextram: ⁊ dormiat si potest. Dubitaṫ hic si sperma
viri intret substantialiter cōpositionē tanquā pars
totius. Phs arguit ꝙ non: quia artifex non intrat
artificium: sed semen est artifex: quare ⁊c. Preterea
agens: ⁊ materia nō coincidunt: sed semen est agens:
ergo: non est materia. In contrariuꝫ est Galenus q᷑
fetus assimilatur modo patri: modo matri: sed non
est nisi ratione dominantis: ergo patris materia quā
doqꝫ donaṫ. Respondendo diciṫ: ꝙ semen non habet
ista omnia: sed solum spiritus gignitiuus cōpositus
ex tribus spiritibus: q est in semine: ⁊ ille est sicagens
⁊ sicut forma: ⁊ non coincidit: ⁊ nō intret substantia-
liter fetus compositionem. Et Haly appellat istum
spiritum intelligentiā diuinam que generat embrio-
nem: quare nō est incōueniens si semen intrat substā-
tialiter. Potest etiaꝫ aliter dici: ꝙ semen habet duas
partes: vnā partem subtilem spiritualem: per quam
effectiue concurrit: ⁊ aliam crassiorem: que est sicut
vehiculum alterius: que materialiter concurrit.

De mola matricis.

De mola matricis: est frustū carnis: quod nasci
tur in matrice loco fetus ex mala dispositione
matricis. Et est intelligendum: ꝙ triplex est mola. s.
ventosa: aquosa: ⁊ carnosa: inflatur enim matrix ac si
esset pregnans: ⁊ aliquando impletur ventositate: ali-
quando aquositate: ⁊ aliquādo carnositate. Et medi
ci cōmuniter dicūt: ꝙ fit ex caliditate seminis mulie-
ris cum currit ad matricē cum carētia seminis viri-
lis: sic dicit Gordonius. Phs autem vult quarto de
aīalibus: ꝙ fiat ex frigiditate matricis: ⁊ iō volendo
saluare medicos opꝫ dicere: ꝙ intelligunt molā car-
neam factā esse ex caliditate respectu mole ventose: ⁊
aquose: ⁊ nō absolute s̄m phm fit ex semine viri de-
bili: ⁊ mala dispositione frigida matricis: quare sine
coitu non pōt fieri: sed s̄m Auic. sic poteſt fieri quia
s̄m eum fit ex semine mulieris cū sanguine mestruo
carēte semine viri. Habꝫ aīaꝫ vegetatiuā saltē: q᷑ au
geṫ: ⁊ nutriṫ. Tornimira vult ꝙ hēat aīam sensitiuā
enormis aīalis: qđ laici appellāt arpā: q᷑ arpa hꝫ ro-
strum acutū sicut mus: ⁊ dr̄ in Italia frater lumbar-
dorꝫ: q᷑ in eorꝫ terra gn̄atur ex multiplici mā. Signa
aliqua sunt per q̄ assimilaṫ p̄gnationi: primo q᷑ ven-
ter sit tumidus: scđo sentiṫ motus: sicꝫ si esset embrio:
tertio mestrua retinenṫ: quarto mamille inflantur: ⁊
indurantṫ: qnto cadit aperitus: ⁊ discoloraṫ mulier:
sicut ⁊ vere p̄gnans. Signa distinctiua sunt ista: p̄mo
motus nō est ordinatus in mola: nec piodalis: nec de
latere ad latus: nisi cū expulsione: scđo venter est du-
rior: q̄ꝫ in ꝯceptu nāli: tertio pedes sūt molles valde.
Pronosticatio: mola est difficilis curationis: aliqñ
stat ꝑ quatuor annos: aliqñ vsqꝫ in finē vite. Curatio
si ꝑticularia ꝯueniāt fiat flobotḣ deinde deṫ farma-
tia: denṫ ⁊ oīa: q̄ prouocāt aborsum: balneeṫ in aqua
decoctionis maluarū: ⁊ similiū. Vtaṫ sirupo arthemi
sie: ⁊ sauine: calamēti: leuistici: betonice añ vnc. ij. ma
tratri: squinātꝫ: spice nardi: calami aromatici: cipi añ
vnc. j. aceti vnc. iiij. mellis lib. s. fiat sirupꝰ deide pur
getur cū theodoricon empicon: deinde fiat stupha: ⁊
ponanṫ ea: q̄ ponunṫ in sirupo: ⁊ vtaṫ aurea alexan-
drina: ⁊ suffumigeṫ cū ijs: q̄ ponunṫ in sirupo ⁊ bal-
neeṫ in eisdē: ⁊ emplastreṫ cum eisdem: deinde si ista
non valeant: inungat obstetrix digitū in oleo petro-
leon: ⁊ conuitiat ostium matricis: deinde suffumigeṫ
cum myrrha: castoreo: ⁊ elleboro: ⁊ si ista non valeāt:
requiescant in pace Rasis inquit: postquaꝫ preterijt
tempus nascendi pueri dentur trocisci de myrrha: ⁊
apogima de seminibus: ⁊ oleum de reysin adhiben-
dum: ⁊ pessarium de ruta: ⁊ myrrha in ponendum:
ꝙ facilē facit partum. Doses quoqꝫ de pillulis feri-
dis frequenter tribuende sunt: cū ijs enim euadunt.

De aborsu.

Aborsus est orsus embrionis ante debitū tp̄s:
qui prouenit ex debilitate virtutis contentiue

matricis: q2 embrio suspendit in matrice ad modū fructus in arbore mediāte secūdina alligata cum matrice quarto aphorismoꝝ cōmento quinto: ⁊ ideo in principio: ⁊ in fine ligamēta sunt debilia: sicut in fructibus: ⁊ secūdina dicit: quia ante eam est alia pellicula: q̄ immediate cooperit embrionē: ⁊ embrio exit cum illa: ⁊ illa est subtilis: ⁊ rara. Est ⁊ alia pellicula grossior: que dicit secūdina respectu illius prime: que alligat venis matricis. s. cum capitibus earū: ⁊ aliqñ fortiter: qñ habz illas venas matrix magnas: ⁊ aliqñ debiliter: qñ ille vene matricis sunt valde stricte: vt in hn̄tibus frigidas: ⁊ densas matrices: ⁊ ideo ex facili causa abortiunt: ⁊ secundina facta est etiam vt retineat superfluitates secunde digestionis scilicet vrinam vsqz quo parit.

¶Cause aborsus.

Rasis dixit in ꝯtinente auctoritate Hynarasij: ꝙ mulieres: q̄ abortiunt in tribus primis mensibus: abortiunt ex vētositate: ⁊ q̄ abortiūt in tribus medijs mēsibus: ex humiditate matricis: ⁊ eius ligamentoꝝ: ⁊ ille: q̄ abortiūt in tribus vltimis mēsibus: abortiunt ex frigiditate. Hec opinio nō est cōsona dictis Gal. ⁊ Mesue ⁊ Hippo. nā Hippo. qnta aphor. cōmento. 45. Queciūqz abortiunt scd̄o mēse: aut tertio sine occasiōe manifesta: his cotilidones plene mucilaginib⁹ sunt: ⁊ nō possunt retinere pre grauedine fetum: sed ab rumpunt. Ecce: ꝙ ex humiditate rumpunt: ꝓpter quod cōiter dicit: ꝙ que abortiūt in tribus primis mēsibus: faciūt hoc ꝓpter malā cōplexionem humidā cum mā venarū: ⁊ ligamentoꝝ matricis: ⁊ specialr secūdine: vt etiā colligit a Gal. 6° de interioribus capitulo penultimo. Que vero abortiūt in alijs tribus mēsibus: hoc faciunt ꝓpter raritatē: ⁊ laxitatē ligamentoꝝ secūdine matricis: ⁊ accidit ijs: que sunt rare texture: ⁊ gracilis: ⁊ cōpositionis delicate. Que vero in vltimis tribus mēsibus abortiūt: hoc faciunt ꝓpter venulas paruas cuz capitibus paruis: quare secūdina non pōt bene alligari cū illis: ⁊ iō ex facili cā abortiunt pp pondus fetus grauātis ipsa ligamenta: hec Tornamira laudat. Quāuis hec sentētia verior sit: ⁊ vt in plurib⁹ vera: non tñ semp sic est: quoniā vidimus mulierē qñqz abortire ex abundantia saguinis: ⁊ hec curata fuit a famosis medicis putantes venas matricis laxas pp humiditatē ⁊ nihil profuere: ⁊ nos examinantes ipsam: ⁊ intelligentes ipsaz hr̄e plura mestrua in vna vice: q̄z tres mulieres haberēt: iudicauimus ex abundātia sanguinis abortire. Et signū fuit corrosio fetus facta ex illo sanguine: ꝓpter qd̄ purgauimus ipsaz ante impregnationē ⁊ post impregnationē p mensez cū dimidio. flobothomauimus ex basilica extrahendo vnc. iij. vel circa: ⁊ illinc ad decē dies tantūdē: ⁊ sic tertio: ⁊ portauit filios ⁊ fecit tres filios: duos masculos: ⁊ vnā femellā: ⁊ hec fuit vxor ꝑetri Cursini ciuis florentini. Quare opz medicū diligēter examinaf mulierē: ⁊ si peccat ī in multitudine sang. flobothomare basilicā: si peccat in humiditate vel totius corpis vel catarri attribuere aborsuz illi: ⁊ si peccat in siccitate: attribuet aborsum subtilitati venaꝝ: ⁊ ligamētoꝝ. Singa.

Signa aborsus futuri: detumefactio mamillarū dolor renū: ⁊ matricis illud idem indicāt: ⁊ aliqua apparitio sanguinis menstrui magis demonstrat illud: motus fetus immutaf. Cura: Si mulier incurrat aborsuz ratione humiditatis flegmatice fluentis ad venas matricis: ⁊ ad ligamēta secūdine vtaf stipticis: ⁊ siccis: quare in dieta vtaf rizo cocto in brodio pulli cum pedibus castrati: vel vituli: bibat vinū rubeum lymphatū cū aqua calybeata: vitet herbas: ⁊ fructus ꝓter citonia. Iste mulieres sunt frigide: ⁊ humide: petat balnea nālia aluminis: ⁊ ferri disiccātia humiditates: vtaf tyriaca: vel metridato cōmixtis cū zuccaro rosato. vtaf petijs balnearis in aqua ferri: ⁊ aluminis aliquātulū calidis: ⁊ ponaf ad os matricis: immo etiā sup matricē. Itē ponere emplastrū ante inter pectinē ⁊ vmbilicū: ⁊ retro factū ex magna quantitate radicū bistorte siue p se solū: siue addendo alia stiptica secū. s. masticē: laudanum: gallas cipressi: ⁊ nuces muscatas: lignū aloes: ⁊ sandalos: rasurā eboris: ⁊ coralloꝝ: ⁊ similiū: hoc multū ꝯferre pōt: q2 bistorta hz magnā ꝓprietatē in cōfortando ꝯceptū in vtero materno: ⁊ ad ꝯfortandū retentiuā matricis: ⁊ si cerotū ex bistorta fieret ad renes cū aliqbus stipticis dictis: multū etiā ꝯferre posset. Si vero aborsuz incurrat ratione raritatis: ⁊ laxitatis: ⁊ tenuitatis ligamentoꝝ matricis: ⁊ secūdine ex earū creatione: pp qd̄ non valet sustinere pondus ipsius fetus: tunc talis mulier est gracilis: ⁊ satis delicata: ⁊ īcurrit aborsuz in qnqz mēsibus vltimis. iste sunt calide: ⁊ humide. Non tangaf a viro in illo tp̄e: ⁊ si tangaf: mō mansueto fiat: ⁊ in tali tp̄e nec ascēdat: nec descēdat: immo parū: aut nihil moueaf: ⁊ hec mulier nō indiget emplr̄is multū calidis: sed parū calidis: ⁊ stipticis: ⁊ sic emplastrū de solo mastice cōferens est: vel de mastice: ⁊ laudano. s. due partes masticis: ⁊ tertia laudani: vel fac emplr̄z confortatiuū de radicibus bistorte cum qbusdā stipticis dictis: ⁊ vnū ante teneat: ⁊ aliud retro: ⁊ dz viuere ex rebus stipticis: ⁊ grossis: ⁊ debet postponere herbas: capiat ergo carnes caponis: vituli: ⁊ castrati: ⁊ que gñant nutrimentū solidū: ⁊ dicunt: ꝙ debet postponere oua. Si vero aborsum incurrat: q2 vene matricis sunt graciles: ⁊ stricte cū paruis earū capitib⁹: ꝓpter qd̄ secūdina debilr̄ alligaf matrici: ⁊ iste mulieres sunt frigide: ⁊ sicce cōplexionis: pp qd̄ indigēt cōtrarijs. s. calidis: ⁊ humidis paꝝ vt: vti pullis: colūbis: perdicibus: ⁊ hmōi: ⁊ iste mulieres nō ascēdant: nec descēdant: sed quiescant: ⁊ vitent coitū: ⁊ faciant duo emplr̄a ex radicibus bistorte cū quibusdā alijs stipticis iam dictis. Si vero aborsum patitur ex abundātia sanguinis: quod intelligetur ex relatione eius: quia sanguinea valde est: tunc flobothometur post mensem de basilica ter ad minus de. 15. diebus in. 15. dies: vel parum minus: ⁊ ordinetur dieta frigida: ⁊ stiptica parum nutritiua: ⁊ de hoc fecimus experientiam: vt diximus. Experiētia probata: hec faciūt mulierem fecundā: que erat sterilis ex augmēto humiditatis: ⁊ ꝯsequenter cōfert contra aborsum. ℞ rasure eboris ℥. ij. spodij de canna ℥. j. ⁊ cum succo plantaginis fiant pillule: de qbus longo tempore accipiat ante cenam per duas horas. Auenzoar inquit: si mulier: que nō impregnatur: acceperit exagium scilicet tyriace cum aureo vno limature eboris causam habebit impregnandi: ⁊ consequenter prohibendi aborsum: sed singulis decem diebus oportet accipere: sed nota: ꝙ exagiū est idē ꝙ aureus: ⁊ aureus est ℥. j. s. A nobis ꝓbatuz est ꝙ aqua porrecte ꝯfert ad impregnandum. s. sumpta ante: q2 mundificat venas ma
tricis:

tricis: ⁊ stipticādo ꝯfortat illas: quare ꝓhibꝫ aborsuꝫ
si ante impregnationē accepit eaꝫ: ⁊ si balneeť in ea.
Mesue dicit: ꝙ trocisci de terra sigillata vltimi iu/
uamenti sunt ad sputū sanguinis: vel egressionē eius
quocūqꝫ loco sumpti cū aqua arnaglosse. i. plantagi
nis: ⁊ liniti sup frontē sedāt fluxū sanguinis nariū:
⁊ liniti sup matricē sedāt fluxū mestruoꝝ: ⁊ qñqꝫ su/
per pectinē: ⁊ sup mēbrū manationis sanguinis con
fert fluxui sanguinis. Quare cū times aborsum vel
da in forma pillularū ꝑ os: vel iniunge matricē: ⁊ re/
nes cum his distemperatis cum succo plantaginis.

¶ De difficultate partus.

Difficultas partus est ex triplici cā in gñe: vna
se tenet ex parte fetus: alia ex parte matricis: ⁊
alia ex parte secūdine: vt ponit Rasis in continenti.
Difficultas ex pte fetus fit sex de causis: vt ponit ibi:
vel q2 fetus est magnus: ⁊ grossus: qđ pꝫ ex magnitu/
dine vētris: ⁊ q2 pater magnus est: aut q2 magni ca/
pitis: qđ pꝫ ad tactū obstetricis: ⁊ iđ non pōt exire: vł
quia venit ante tp̄s cōgruū. s. ante nouē mēses: ideo
non iuuať a nā: vel q2 exit in forma nō nāli: quia pri/
mo pes: vł manus: nā in partu nāli caput exit p°tenē
do faciē versus terrā: q2 caput ē supius vsqꝫ ad octa
uum mēseꝫ: ⁊ in 8° mēse incipit declinať ad inferius:
⁊ nō ante: ideo in 9° mense expeditus exit: sed in octa
uo: ⁊ ante: primo cū pedibus exit: ⁊ iđ in octauo men
se fetus est deterioris dispositionis ꝑꝑ istā subuersio/
nem: silr pregnātes sunt deterioris dispositionis in il/
lo mense: plusquā in alijs: ⁊ fetus sequiť dispositionē
matris: ⁊ iđ q nascunť in octauo mense nō viuūt: hec
Rasis. Vel q2 in se fetus est debilis ꝑꝑ longas egritu
dinis matricis: vel rōne tp̄is non sequētis naturam
suam: q2 si tp̄s veris siccū: ⁊ boreale est mulieres: qui/
bus partus est ad ver ex oī occasione aboriunt: vt in
quit Hippo. tertio aphor. vel q2 fetus est mortuus: q2
viuus petit exitū: mortuus non. Alia causa difficilis
partus se tenet ex parte matricis: ⁊ ista subdiuiditur
in quinqꝫ causas ꝭm Rasim: vna cā est: q2 est primus
partus: q2 non hꝫ partes sufficiēter aptas: quia nun/
quā peperit: altera cā est paruitas matricis: q2 conce
pit ante. 15. annū: alia cā est d̄bilitas matricis ex qua/
cunqꝫ cā sit: alia cā est pinguedo orificij matricis: ⁊
eius clausio: alia cā est apostema caluꝫ matricis clau
dens: ⁊ ꝓhibens exitū fetus: alia cā in gñe partus dif
ficilis se tenet ex parte secundine: ⁊ ista subdiuidiť in
duas causas: vna est q2 secūdina nō scindiť vt debet
in motu pueri ad exitū: q2 grossa ⁊ dura est: ideo puer
non pōt exire vuluā: quia prius opꝫ exire secundinā:
alia cā est: q2 scindiť ante tp̄s: puta in ꝑncipio motus
pueri ad exitū ꝓpter sui tenuitatē: ⁊ raritatem: ideo
fluit aqua multa a matrice nimis tempestiue: ⁊ ma/
trix exsiccať: ideo non pōt se sufficiēter dilatare. Ha/
bes igiť cōsiderare si aqua multa fluxerit de matrice
antequā puer sit ꝓpe exitū: vel si sanguis multus an/
te exierit: q2 sic partus erit difficilis: quoniaꝫ ex tali/
bus matrix exsiccať vltra debituꝫ: ꝓpter qđ non pōt
bene dilatari: nisi prius bene humecteť cuꝫ oleo fenu/
greci: vel maluauisci: vel similib⁹. Rasis addit aliud
signum sup pronostico difficilis partus. s. si mulier
multum doluerit in spina dorsi significat sup partu
difficili: sicut si dolor ī pectine: ⁊ in ventre: ⁊ in ingui/
nibus fuerit significat sup partu facili: hec Rasis ibi.
Alie cause sunt extrinsece partus difficilis puta cali/
ditas excedens relaxans: ⁊ debilitans virtutes nāles
scꝫ expulsiuā: ⁊ alias virtutes: vel frigiditas excedēs
constringens matricē: vel tristitia mulieris ex relatu
vel ex pñtia ingrate mulieris assistētis in puerperio:
verba Rasis in ꝯtinente cap. de partu. Est ergo diffi/
cultas partus: passio matricis per colligentiam fe/
tus: vel secūdine: vel rei extrinsece. Cura difficultatis
partus ī gñe vna est: q2 in oī casu difficultatis partus
cōpetunt apientia: relaxantia: ⁊ mollificātia matri/
ceꝫ: ⁊ illa magis ꝯueniūt cū appropinquat ad tp̄s: pu
ta dum erit circa mediū noni mensis. Quantū ad ci
bum: ⁊ potū vtať brodijs: ⁊ spinachijs bene coctis: ⁊
vitellis ouoꝝ: ⁊ albo vino subtili: vitet legumina: ma
xime rizum: ⁊ fila: ⁊ laganas: ⁊ alia ex pasta cibaria.
Quātū ad motū faciat exercitiū maius solito: intret
balneū aque dulcis: ⁊ si intus bulliant malua: viola:
brancha vrsina: melius erit: ⁊ vitet stuphas: q2 ꝯ̄triať
ei omnimode. Si supueniāt dolores partus: vadat ꝑ
camerā quousqꝫ matrix fuerit aperta. s. ꝙ aqua flue
re incipiat: ⁊ tunc incipiat dulciť seipsaꝫ ꝓmere aug/
mentādo paulatim aptionē: ⁊ tunc sedeat mulier su
per scamnū perforatū: ⁊ ꝓmat se ad expellendū fetū.
Rasis in ꝯtinēte dicit: vtať in potu cinamomo: ⁊ cro
co: nam ꝓꝓrietas hoꝝ est inducere facilem partū: ⁊ si
in ꝓcessu partus fuerit multus difficilis cōiter pariūt
feminā: quia difficilior est partus femine: q̄ꝫ masculi.
Item dicit Rasis. Comedat de folijs maluauisci co/
ctis cū butyro: q2 facile partū facitūt: ⁊ obstetrix inū/
gat cuꝫ manu sua ventrē parturiētis cū oleo sambu/
ci: vel lilij: vel sisamini: vel maluauisci ab vmbilico
inferius. Si vero partus sit innaturalis: ꝙ p° exeat
brachiū: reintroducať prius dulciter inūgendo par/
tes illas. Si pes tunc p° veniat: signū est ꝙ non est in
nono mēse: q2 nō fuit subuersus: qm̄ incipit subuerti
in octauo mēse vt dictū est auctoritate Rasis: ⁊ iuueť
mittere intus cū iam dictis: ⁊ exterius cū oleis iaꝫ di
ctis: ⁊ remissio intus postea ꝓuoca sternutationē cū
modico seminis stafisagrie: vel piperis: vel euforbij
subtilissime puluerizatoꝝ: vel ponať modicū de radi
ce hyreos intra nares: ⁊ relaxenť partes vulue cum
spongia infusa in aqua decoctionis sem. fenugreci: se
men lini cū oleo maluauisci: vel lilij: vł sambuci: quo
facto: prouocetur sternutatio: immo supponatur ab
intra quantum erit possibile odorando fetida: vt as/
sam fetidam: ⁊ fumum plumarum combustaruꝫ: vel
sotulariū: vel galbani: quia odorare fetida facit facilē
partum. Et Rasis dicit ibi: ꝙ si suspēdatur in coxa
storax crocea: parturiens non patietur dolorem: im
mo pariet sine difficultate. Aqua decoctionis arthe/
misie potata facit statim emittere fetum: Rasis ibidē:
⁊ capillus veneris contritus: ⁊ dissolutus cum siru/
po rosato cuꝫ modico alicuius olei sumptus in potu:
statim facit parere: ⁊ idem facit potus decoctionis
absynthij: ⁊ fumiterre bis: vel ter in die facit fetum
velociter emittere: ⁊ subdit: ꝙ aristologia longa con/
quassata: ⁊ cum lana supposita facit statim parere.
Itē dicit: ꝙ si mulier pariens sumat ℨ ij. croci in po
tu: statim parit. Auicenna dicit ꝙ ℨ. s. cardamomi
idest carui agresti puluerizati: datus cum vino albo:
statim facit parere.

¶ De extractione secundine: ⁊ fetus mortui.

De extractione secūdine: ⁊ fetus mortui dicēduꝫ
est. Et p° nota ꝑ intellectu secūdine ꝙ difficul:

tas extrahendi secūdinam ex duobus ꝓcedere pōt.s.
aut ex parte secundine.s.qr fortiter alligaꝛ ad venas
matricis: qd̄ plurimū ↄtingit in mulieribus hn̄tibus
matrices frigidas: ⁊ densas: ⁊ he raro concipiunt: vt
vult Hippo. ⁊ Gal. 5° aphor. ↄtingit etiā qn̄qꝫ in mu
lierib⁹ hn̄tibus venas latas in matrice: in qbus etiaꝫ
secūdina fortiter alligaꝛ. Aut difficultas expellendi
secundinam ꝓuenit ex debilitate matricis.s. qn̄ ma/
trix est multū debilitata in expellēdo fetū: tunc enim
difficulter expellit secūdinā. Scd̄o nota ꝙ difficulta/
te expellendi fetū mortuū: ꝙ ex duab⁹ causis sil̄r pōt
ꝓuenire hoc. Primo rōne fetus mortui: q non iuuat
ad exitū: sicˀ viuus petēs exitū nālīter ex instinctu na
ture. Scd̄o ex debilitate virtutis matricis: qr ex fetu
mortuo v̄tutes matricis mortificanꝛ ꝑꝑ mortificacio
nē caloris nālis. Cura extractiōis scd̄ine ꝑficiꝛ cū tri
bus intēionib⁹ ꝑncipalib⁹: p°.s. cū mollificātib⁹ secū
dinā: ⁊ cū ↄfortātibus matricē: ⁊ cū ijs: q̄ a ꝓprietate
extrahunt ipsam. Prima.s. mollificatio fit ab obste/
trice inūgendo manus suas cū oleo de lilio: vel keyri
no: ⁊ ponēdo manus inūctas intus: vt inūgendo mol
lificet secūdinā: nō dico: ꝙ trahat. Scd̄a intētio.s. cō
fortatio partim fit cū empl̄is ad matricē.s. supra po/
sitis. ℞ cepā lilij: ⁊ decoque in oleo keryno: adde fari
ne fenugreci vnc.ij. vitellos ouorum numero.ij. croci
ʒ.j. ⁊ fiat empl̄um supra matricē. Itē ex oleo lilioꝝ
alboꝝ: ⁊ oleo keryno inūgere matricē ꝑfert ↄfortādo
ipsam. Tertia intētio extrahendi fetū ptim ꝑficiꝛ cū
ijs: q̄ supponunꝛ.i. cū qbus fiat suppositoriū ad ma/
tricem: siue pessariū: ⁊ partim cū ijs: q̄ ꝑ os exhibenꝛ:
⁊ partim cū suffumigijs. In primis suspēdaꝛ crocus
ad formā nucis ad coxā.s. ad intra partē domesticā:
deinde fiat suffumigiū ex vngula equi: vel asini: vel
iumēti. Alij faciūt ex storace calamita: ⁊ croco: ⁊ reci
piaꝛ fumus ꝑ vuluā: deīde si hoc nō sufficit fiat pessa/
riū hoc. ℞ galbani vnc.j. oppoponaci vnc.ʃ. myrrhe
ʒ.ij. incorporenꝛ: ⁊ fiāt duo: aut tria pessaria: ⁊ suppo
naꝛ vnū in die: ⁊ aliud ī nocte. Itē succus panis por/
cini suppositus: valde trahit. Ad idē alij supponunt
bombicē inūctū ex oleo balsami: vel lanā inunctā in
dicto oleo: qr fortiter trahit secūdinā. Per os multa
exhibenꝛ: que hn̄t virtutē extrahēdi secūdinā. Auic.
laudat cortices cassie fistule puluerizatas.s. ʒ.vj. da/
tas in potu cū iure cicerū: vel vino albo: vl ʒ.ij.ʃ. cor
ticū cassie: ⁊ ligni aloes. ʒ.j.ʃ. denꝛ sil̄r. Rasis laudat
ʒ.ij. croci datas cū vino albo: qr secūdinā: ⁊ fetū edu
cit. Itē laudat galbanū cuꝫ oppoponaco. ℞ galbani
ʒ.iij. myrrhe ʒ.ʃ. oppoponaci ʒ.ʃ. distēpera cū deco
ctione apij. Auic. laudat cardamomū.s. ʒ.ij. datas
cum vino albo. Arnaldus laudat ʒ.ij. pulueris car/
tami datas cū vino albo: qr facit eijceꝛ fetū sine ꝑicu/
lo. Platearius: ⁊ Nicolus laudāt dare ʒ.ij. boracis
cuꝫ vnc.iij. vini albi: ⁊ hoc sepe expti sumus: ⁊ semꝑ
cōtulit. Ultimo si hec nō satisfaciāt: nec faciāt opus
optatū: obstetrix intingat manū: ⁊ digitos cū oleo de
lilio: vel alkekengi: ⁊ imponat in vuluā: ⁊ trahat secū
dinā sine molestia: si pōt. Aliqui addunt: ꝙ facere: vt
mulier faciat vomitū: ⁊ postea sternutationem pluri/
muꝫ ꝑfert ad hoc: qr cōprimūt matricē ⁊ incitant ad
expellendū. Cōsequēter de extractione fetus mortui
dicendū est. Signa fetus mortui in vtero ſm Rasim
incōtinēte sunt duo. Primū signū casus fetus ad qd̄
cunqꝫ latus se vertat mulier: ⁊ cadit ad inferius. Se
cundū signū est: qr partes: q̄ sunt circa vmbilicū sunt
frigide. Moderni addunt: dolēt fortiter circa vmbi/
licum cū febre lenta: ⁊ discoloratione faciei cū fetido:
⁊ corrupto anhelitu: ⁊ ascensu vapoꝝ horribilium ad
cor: ⁊ ad caput: ꝑꝑ qd̄ hn̄t instantiā vigiliaruꝫ. Cura
perficiꝛ quatuor intētionibus.s. ꝑfumatione: supposi
torio: vnctione: ⁊ potione. Profumatio pōt fieri cuꝫ
vngula equi: vel asini: vel iumēti: vel cū radice panis
porcini: vel cū hac cōpositione. ℞ myrrhe: galbani: op
poponaci: fellis tauri: vel bouis an̄ ʒ.ij. distemperēꝛ
cum pice liqda: ⁊ fiāt trocisci ad modū parue nucis:
⁊ suffumigenꝛ cū vna: vel cū duabus. Linimētū: per
qd̄ liniendū est ab vmbilico vsqꝫ ad pecten. ℞ pulpe
coloquintide: myrrhe: rute an̄ ʒ.ij. fiat puluis: di/
stemperēꝛ cū felle tauri: vel bouis in modum vnguēti.
Suppositoriū sic fiat. Succus panis porcini cū lana
suppositus mirabil̄r ꝓuocat fetū. Potio: q̄ est ō vlti
mis. ℞ asse fetide vnc.ʃ. mirrhe ʒ.ij. rute sicce ʒ.j.
capiaꝛ quarta pars: ⁊ distēperēꝛ cum aqua sauine qd̄
sufficit: fiat potus: ⁊ detur sero: ⁊ mane per quatuor
vices: hec Tornimira.

De mestruis albis. Auic. dicit de cursu matricis.

Quandoqꝫ accidit: vt ex matricibus currāt hu/
miditates putride: ⁊ qn̄qꝫ currit sꝑma. Causa
primi est ꝑꝑ mltitudinē superfluitatū: ⁊ ꝑꝑ debilitatē
digōnis in venis matricis: qr putrefiūt ibi humidita
tes: ⁊ cognosciꝛ mā ex colore mestrui. Cursus sperma
tis fit sicˀ in viris: ⁊ si est sine desiderio: fit ex debilitate
eius: ⁊ mollificatione: ⁊ si est cū desiderio: ⁊ mollifica/
tione: cā est subtilitas spermatis: ⁊ acuitas: ⁊ qn̄qꝫ est
cum pruritu matricis: ⁊ ꝑducit ad hoc: vt descendat
sperma. Signa hn̄tis cursuꝫ: ⁊ difficultas anhelitus:
cadit appetitus: destruiꝛ color eius: aduenit inflatio
in collo sine dolore: vel apostema cū dolore. Cura cur
sus spermatis fit cuꝫ sil̄ibus: qbus curaꝛ in viris: hec
Auic. Remediū optimū nostrū est empl̄are renes cū
lana imbibita in aqua rosata aqua plātaginis ⁊ bo/
lo: terra sigillata: ⁊ hmōi. Cura cursus fit ab Auice.
cuꝫ quatuor remedijs. Primo cū mūdificatione cor
poris cū floborh[a]: ⁊ sol̄one ventris ſm ꝙ expedit. Se
cūdo clysterigeꝛ matrix cū mūdificātibus exsiccati/
uis: vt ē decoctio hyreos: ⁊ prassij. Tertio cū fricatio/
nibus crurū cū oleis calidis: vt oleo de squinanto cū
piretro: ⁊ pipere. Quarto cū clysterib⁹ stipticis.s. in
quib⁹ decoquanꝛ galle balaustie: cortices granatoꝝ:
squinātū: ⁊ myrtus. Nos dicimus: ꝙ optm̄ remediū
est dare aquā porecte: ⁊ hec de egritudibus matricis
dicta sufficiant.

De hernia inguinis.

Hernia inguinis: siue crepatura: siue ruptura
diciꝛ qn̄ apparet eminētia in inguine alicuius
rei descēdentis: qn̄ sedet: vel stat rectus: ⁊ cū iacet su/
pinus eminētia cōprimitur cum digitis. Pro cuius
intellectu nota primo: ꝙ hernia pōt accipi dupl̄r.s.
proprie: ⁊ improprie: ꝓprie hernia accipiꝛ pro fractu/
ra facta in syphach: per quā exit zirbus: ⁊ intestina
in multa quātitate. Improprie vero accipiꝛ pro rela/
xatione didymi: per quam exit zirbus: ⁊ intestina in
modica quantitate: ⁊ hec sepe contingit: prima ve/
ro raro cōtingit. Nota secūdo: ꝓ intellectu syphach
zirbi: ⁊ didymi: ꝙ supra intestina sunt tres tunice:
prima immediate adherens intestinis: ⁊ stomaco: ⁊
dicitur zirbus ⁊ hec tunica facta est ad conseruandū
caloreꝫ naturalem. secūda tunica diciꝛ syphach: q est
pāniculus

pānicul⁹ neruosus gn̄atus ex diafragmate: ⁊ ꝯtinua-
tur cuȝ dorso: vt ꝑ eum suspēdant̃ intestina: ⁊ zirbus
⁊ iste pāniculus ꝓtendit̃ ad pectinē: ⁊ eius extremi-
tas vnit̃: ⁊ cumulat̃ in modū nerui: q d̃r didymus: ⁊
simul vnit̃ cū arterijs: ⁊ neruis: ꝑ quas descēdit mā
spermatica: q̄ ibi ꝑ tp̄s ꝯseruat̃: ⁊ id̄ dn̄r vasa sperma
tica: iste didymus ꝓtēdit̃ in osseū.i.in bursaȝ: i cuius
capite pēdet testicul⁹ ex vtraqȝ ꝑte: ⁊ hic didymus re
laxat̃ aliqñ ꝑꝑ humiditates descēdētes a ꝑtes illas:
⁊ cū relaxat̃ descēdit ꝑ ip̄ȝ zirb⁹: ⁊ aliqñ intestina nō
ſm multā quātitatē. Tertia tunica d̃r myrach: ⁊ in-
ter istas duas tunicas.s.myrach: ⁊ syphach aliqñ in-
cludit̃ aquositas: ⁊ aliqñ vētositas: vt in hydropicis
cōtingit ⁊ istius pāniculi myrach extremitas ꝓtēdit̃
ad coopiēdū: ⁊ īuoluēdū didymos: ⁊ testiculos: ⁊ ex
illo orit̃ osseū.i.bursa testiculoꝝ. Pro cura hernie in-
guinalis: q̄ fit a relaxatiōe didymi nō est difficilis cu-
ra: maxīe qñ nō est facta ꝑ multū tp̄s.s. ꝙ nō trāseat
mediū annū: ⁊ ī etate iuuenili: ⁊ potissime in pueris:
in alijs v̄o difficilior est: ⁊ in hac diuersi diuersimode
opant̃. Rasis in ꝯtinēti ꝑficit hāc curā cū duplici in
strumēto.s. cū potione: ⁊ cū emplo: ⁊ dat diuersas po
tiones: p⁹ potio: ℞ radicis lilij syluestris vnc.s.vel cir
ca: terat̃ fortit̃: ⁊ distempet̃ cū vino: ⁊ det̃ in potu.30.
vel.40.dieb⁹: vel loco huius det̃ silr̃ de radice penta-
philō dissoluta cū vino: vl̃ det̃ istd̄: qd̄ ē fortioris opa-
tionis. ℞ folioꝝ caude agne vnc.s.vel circa: terat̃: ⁊
distempet̃ cū aqua calida: ⁊ fiat potus: ⁊ hoc mirabilr̃
valet. Emplūȝ fiat in inguine dū ꝯtinuāt potū. ℞ len-
tiginis aq̄.m.j.terat̃ fortit̃: ⁊ fiat emplūȝ ligatū desu-
per renouādo sero ⁊ mane: vel loco huius fiat istud.
℞ bdelij vnc.j.terat̃: ⁊ distempet̃ cū saliua ieiuni: fiat
emplūȝ: applicet̃ quoqȝ in mane: ⁊ liget̃ desuꝑ. Alan
frācus recitat: ꝙ ipse curabat eos cū puluere valeria
ne: dabat quolibȝ mane ʒ.s.idest vnū paruū coclear
cuȝ vino ꝑ tp̄s aliqd̄: ⁊ curabant̃: vel dabat de pulue-
re radicis scrophularie eodē mō cū vino: emplūȝ de-
suꝑ ponebat mane: ⁊ sero hoc. ℞ scrophularie: pistet̃
bn̄: ⁊ incorporet̃ cuȝ modico assungie: ⁊ applica loco.
Gordonius recitat: ꝙ ip̄e curabat infantes: ⁊ pueros
cum sem. nasturtij syluestris torrefacto: ⁊ dato cū mo
dico lactis cocti: vel cū vitello oui de mane plib⁹ die-
bus: ⁊ ꝙ potarēt plibus dieb⁹ de die modicū vini in-
fusionis radicis brusci minutim incisi: ⁊ tempati in
eo ꝑ diē: nā illud vinū lymphatū plies in die bibituȝ
curat oēm crepaturā in pueris. Petrus Hispan⁹ po
nit: ꝙ epatica trita: ⁊ dissoluta cū modico vini: ⁊ bi-
bita singulis diebus ꝑ aliqd̄ tp̄s curat rupturā ingui
nalē nō solū ī pueris: īmo ⁊ in alijs: dū tn̄ fuerit satis
recens: ⁊ desuꝑ emplent̃ folia cicute trita: torrefacta:
⁊ desuꝑ posita sero: ⁊ mane qbusdā dieb⁹.s.20.vel cir
ca. Idē facit radix bn̄ trita: ⁊ emplata cuiusdā her-
be: q̄ nascit̃ ī locis paludosis: quā Diascorides vocat
ciperū: ⁊ hȝ folia longa: vt spatha. Gilbertus dat pul
uerē aristologie lōge: ⁊ rotūde: ⁊ arnoglosse de mane
cū modico vini: vel potius puluerē ꝯsolide maioris:
vel fiāt crespule d̄ puluere cū vitello oui: ⁊ modico fa-
rine: sumat q̄libȝ mane vnā: ⁊ applicent̃ vermes ter-
rei ꝯquassati ꝑ modū empli supra ꝑ se: vel cū qbusdā
alijs: q̄ cōmiscent̃ ꝑ viā empli. Dicit ēt in fine cap. ꝙ
est vna herba: q̄ hȝ multos testiculos in radice: ⁊ hȝ
folia ad modū vrtice maioris: ⁊ crescit in nemoribus
in longitudine vnius cubiti: vl̃ circa: ⁊ hȝ tursuȝ qua

dratū: ⁊ fetet: mūda bn̄: ⁊ tere ad modū salsamenti: ⁊
distēpera cū vino: ⁊ da bibere q̄liber mane in ieiuno
stomaco ꝑ tertiā partem vnius vitri ꝑ.20.dies: ⁊ fac
emplūȝ de dicta herba suꝑ.40.dies: ⁊ iaceat supinus
renouādo dictū emplūȝ q̄libȝ die: miro mō ꝯsolidat:
⁊ nō solū curat inguinalē in pueris: immo ⁊ illā: quā
hn̄t in osseo: nisi didymus fuerit multus latus a gn̄o-
ne vitio paterno: vel ꝓprio: ⁊ caueāt a cibis vētosis: ⁊
a ꝯstipatione ventris: ⁊ a tussi: ⁊ siquis in fine adole-
scentie: ⁊ in alijs etatibus habuerit istā herniā ingui
nalē portet brachale d̄ die: caueat a risu: ⁊ a ꝯstipatiōe:
⁊ ab equitatiōe equi asperi: ⁊ teneat manū desuꝑ tus-
siendo: ⁊ assellādo: ⁊ sequat̃ curā dictā ꝓ infantibus:
⁊ pueris. Pro cura v̄o hernie ꝓprie: que est ex ruptu
ra syphach: dicemus breuiter curā sumptā a cōsilio
Gentilis facto suꝑ hoc casu. Dieta p⁹ sit comedendo
mane: ⁊ sero ferculū ex laganis: vel rizo: vel biscoto
cum brodio pulli: vbi sint pedes porci: vel castrati co
cti cū aliqua alia carne ⁊ suꝑ ferculū ponat̃ d̄ his pul
ueribus. ℞ pilos leporis: ⁊ cōbure: ⁊ fac puluerē: ⁊ de
hoc. ℞ vnc.iiij.ꝯsolide maioris: ⁊ minoris añ vnc.iij.
millefolij: arnoglosse añ vnc.ij.sang.drac.thuris: ma
sticis: volubilis minoris añ vnc.j.s. gariofiloꝝ: gingi
beris: cardamomi añ ʒ.ij.zuccari quātum sufficit: ⁊
fiat puluis: de q̄ sumat paticēs in cibis suis: ⁊ bibat vi
nū lymphatū cū aqua calybeata: caueat a motu: im-
mo ꝯtinue iaceat ꝑter q̄ȝ dum surgit ad mēsaȝ: vl̃ ad
sellā: ⁊ ꝓuideat hr̄e bn̄ficiū ventris singulo die. Su-
mat singulo mane sirupū cū apogimate mixtū ꝑ me
dietate vtriusqȝ. Sirupus expertus ad hoc est. ℞ ꝯsoli
datē omniū: succi iacee nigre: succi epatice terrestris
añ lib.j.succi corrigiole: succi plātaginis añ lib.s.ru-
te virētis vnc.iiij.depurent̃ succi: ⁊ cū decoctione p̄e
dictarū rerū: ⁊ in illis ponat̃ hmōi puluis. ℞ rosaꝝ:
thuris: masticis: mumie: sanguinis drac. boli armeni
añ ʒ.iiij.myrrhe: gariofiloꝝ añ ʒ.j. bulliant oīa ista
in succis vsqȝ ad ꝯsumptionē tertie partis ipsoꝝ: po-
stea colent̃: ⁊ sirupizent̃ cū zuccaro: aut melle ſȝ ꝙ po
stulat dispōnū cōditionū: ⁊ nā: ⁊ si nā tp̄is ꝓhibuerit
dictas herbas posse inueniri virides: accipe siccas: ⁊
coque in aqua pluuiali: deinde fricādo manib⁹ cola-
re: ⁊ illā colatam decoquere: ⁊ sirupizare: ⁊ ꝑ.30.dies
dare. Apogima v̄o: cum q̄ miscet̃ sirupus est iste: ℞
barbare sigilli salamōis: radicū herbe sancte Marie:
ꝓuenche: folioꝝ graminis cū radicibus añ.m.ij.radi
cum gariofilate.m.j.terant̃: ⁊ coquant̃ cū vino opti-
mo: qd̄ vinū reseruet̃: ⁊ distempet̃ cum sirupo in hora
exhibitiōis ſm ꝓportionalitatē notā: ⁊ det̃ istud apo
gima ꝑ vnā septimanā: vl̃ duas si fuerit egritudo dif
ficilis postea det̃ alid̄ apogima miscēdū cū sirupo. ℞
radicū bruscoꝝ: enule: cētrigalli: ꝯsolide minoris añ.
m.j.herbe cardi pecorini.m.ij.pista eas diligenter: ⁊
coque in vino potēti: ⁊ da in potu cū sirupo: ⁊ semꝑ
da excepto qñ capit pillulas: electuariū capiat singu-
lo mane post sirupū ꝑ quatuor horas: ⁊ post tres ho-
ras ab electuario ꝓādeat: electuariū v̄o: q̄ vtēdū est:
sit hoc: ℞ gariofiloꝝ: cinamomi: gingiberis: macropi
peris añ ʒ.s. thuris: masticis: sanguinis draconis
nucis cipressi: balaustiarū añ.ʒ.ij.consolide maioris:
⁊ minoris: fenniculi: millefolij: iacee nigre: ficce añ
vnc.s.seminis plantaginis: lentis: myrrhi añ ʒ.j.ci-
peri ʒ.s. zuccari quantum sufficit. Emplastrum
consolidatiuum applicandū facta intromissione in-

testinoꝝ in locū suū cū cōpressione suaui egroto prius
resupinato: ⁊ si retētio fecū impedierit: fiat prius cly
stere mollificatiuū: ⁊ resolutiuū: ⁊ si ventositas impe
diret intromissionē: fac fomētū ex reb⁹ resolutiuis. ℞
floꝝ camomille: mellilotí: aneti: fenugreci: anisi: ⁊ fen
niculi: bulliāt in aqua: ⁊ cū decoctiōe fiat famētatio
cū spongia ad locū vētosuꝫ. Pro emplo: ℞ piscis na
ualis: litargyrij: cere albe: ⁊ rubee: colofonie: armōia
ci: galbani añ ʒ.v.ſ. visci q̄rcini: gipsi myrrhe: thu
ris añ vnc.ij. boli arm. nucū cipressi añ vnc.j. ⁊ ʒ.iij.
aloes caballini vnc.j. masticis: ꝯsolide maioris: ⁊ mi
noris añ vnc.ſ. ⁊ ℈.iij. arist. longe: ⁊ ro. añ vnc.ij. ⁊
ʒ.ij. ⁊ ℈.ij. galle vnc.ij. ⁊ ℈.ij. terbētine cū acero lote
vnc.ij. ⁊ ℈.iij. sang. humani vnc.iiij. accatie sang.
drac. mumie añ vnc.ſ. illioꝝ pellis arietine ōpilatoꝝ
incisoꝝ: q̄ bulliāt in aqua: donec liquefiāt postea ad
daꝰ glutinis scriptoꝝ: glutinis piscatoꝝ: glutinis li
codemonū añ vnc.ij. deinde adde pulueres: ⁊ fiat em
plastrū: qḋ extēdaꝰ sup coriū subtile: ⁊ applicetꝰ parti
rupte: deinde opꝫ supligare illud cū lūbari hn̄te pul
uillū q̄dratū ex bombice: vel stuppa: ⁊ nō rotūde figu
re ne ingrediaꝰ ruptu᷑ā. In administratione huius
empli: talis ordo seruādus: vt de 4° in quartuꝫ vel in
q̄ntū fiat eius īnouatio vsq; ad. 30. dies. Pillulas vō
capiat singulis. x. dieb⁹: ⁊ iudico: ꝙ sit melius incipe
a minorib⁹: aut saltē capiat ʒ.j. ō maiorib⁹: ⁊ postea
capiat ʒ.ij. ⁊ sic ꝓsequaꝰ. Pillule grosse: siue maio
res: q̄ opanꝰ effectū mirabilē ꝯsolidatiōis: ⁊ danꝰ sin
gulis. x. dieb⁹. ℞ rasure ferri vnc.j. piloꝝ leporis mi
nutissime incisoꝝ ʒ.iij. nucum cipressi: mumie: sang.
drac. hypoq̄stidos: olibani: accatie añ ʒ.ij. nasturtij:
dragāti: myrrhe: cipi añ ʒ.j. teranꝰ: ⁊ ꝯficianꝰ cum
succo ꝯsolide maioris: vl' iacee nigre: aut cū aqua cur
rente ex ligno cornu humido cū aduriꝰ: ⁊ sunt ṗcipui
iuuamēti: dosis earū est a ʒ.ij. vsq; ad.iij. Alie pil
lule minores ex mō sue cōpōnis solēnes: ⁊ in oppōne
valētes. ℞ limature ferri: piloꝝ leporis puluerizatoꝝ
añ ʒ.ſ. nucis cipressi ʒ.ij. mumie: sang. drac. olibani
añ ʒ.j. ꝯficianꝰ cū succo millefolij: ⁊ approximenꝰ: sicē
dictū est: ⁊ si bn̄ ꝯsideras in duplo plus de ferro ꝓpor
tionabilr ponit in p̄mis: q̄re pōt fieri īceptio ab istis
vel ab alijs ſꝫ diuersitatē necessitatis: ⁊ tolerātiā pa
tiētis. Opꝫ aūt ea nocte: qua accipit pillulas remoue
re emplm̄: ⁊ supponere laminā magnetis leuē: ⁊ ap
planatā: vt p virtutē attractiuā attrahat mixturaꝫ
pillulaꝝ ad locū rōne ferri: p qḋ opaꝰ ꝯstrictionē soli
dam: ⁊ tenacē. dādū aūt ex ijs pillulis nō tm̄ bis: sed
pl'ies: donec pfecte curationis tp̄s attingaꝰ. Et nota:
ꝙ melius est: ꝙ in p° mense ꝯtinue iaceat: excepto qn̄
surgit ad mēsam mane: ⁊ sero: 2° vō mēse loco empli
faciat cerotū ex pulueribus empli cū laudano: mastice:
⁊ storace: ⁊ portet ēt lūbare p illū mēsem cū puluillo:
⁊ nō capiat sirupū: ſꝫ loco pillularū capiat ꝯfectū ex
bolo arm. ⁊ thure añ ℈.j. succi liquiritie ℈.ſ. ⁊ fiāt tres
pillule: ⁊ loco electuarij capiat electuariū ferratū cū
diarodon eq̄s portionib⁹: ⁊ in 2° mēse faciat leues mo
tus: ⁊ in 3° mēse redeat ad vitā priorē. Utaꝰ tn̄ semp
pedibus bestiaꝝ decoctis cum acero ꝑparatoꝝ: ⁊ hanc
curam maxime laudo: qꝛ vidi expientiā magnam de
ipsa: extraxi enim: hoc cōsiliū: ⁊ feci p iuuene hernio
so: qui sanatus est: ⁊ ex consilio habui duos aureos.

¶ De podagra: chiragra: ⁊ sciatica.

De podagra: chiragra: ⁊ sciatica dōm est. Pro
quo nota p̄mo ꝙ sunt alq̄ua nomina gn̄alia dolorib⁹
iūcturaꝝ: ⁊ aliqua sp̄alia: gn̄alia sunt gutta: ⁊ arterthi
ca: ⁊ dr̄ gutta ad silitudinē humoꝝ guttatim cadētiū
ad iūcturas subiacētes a venis p earū capita lata: ar
thetica vō dr̄ ab arthos: qḋ est iūctura. Sp̄alia noīa
sunt podagra: chiragra: ⁊ sciatica a scia iūctura. No
ta 2ª circa cās: ꝙ cā cuiuslibꝫ arthetice ē humor cru
dus liq̄dus in gn̄e suo: siue sit sanguis: siue colera: siue
flegma: siue melia fluxibilis currēs p venas ad ꝯcaui
tates subiacentes p capita venaꝝ. Et ꝓpterea Rasis
in suo ꝯtinēti dicit: ꝙ ī quacūq; gutta cōicat reuma:
⁊ raro est ex sang. solo: aliqn̄ tn̄ fit a sang. cum portio
ne colere: aliqn̄ cū portione flegmatis: ⁊ aliqn̄ cū por
tione melie: ſꝫ raro: ⁊ aliqn̄ fit ex cola cū portione san
guinis: aliqn̄ cū portione flg^tis: ⁊ aliqn̄ cum portione
melie: ſꝫ raro: ⁊ aliqn̄ fit ex flegmate cū portione san
guinis: vel cole: qḋ ē vt plurimū. Nota 3° circa signa
distinctiua: ꝙ alia sumunꝰ ex reb⁹ nālib⁹: qꝛ in cōple
xione sanguinea dn̄aꝰ sanguis: ⁊ in cōplexiōe colica
dn̄aꝰ colera: ⁊ in cōplexione fleg^tica dn̄aꝰ flegma: ⁊ in
melica dn̄aꝰ melia: ⁊ ex habitudine corpis macra: vl'
pingui: ⁊ ex colore corpis: ⁊ loci dolorosi: qꝛ rubedo si
gnificat sanguinē: croceitas colerā: albedo flegma: ⁊
liuiditas meliaꝫ. Alia signa sumunꝰ a reb⁹ ꝑter nāꝫ:
qꝛ si dolor acutus pūgitiuus significat colerā: ⁊ si ca
lor intēsus valde colerā: si vō dolor magnus sit: ſꝫ nō
pūgitiuus sanguinē significat cū caliditate leni: ⁊ ru
bedine loci: si vō dolor nec magnus: nec acutus sit:
nec cū multa caliditate: ⁊ cū albedine loci flegma signi
ficat: si vō cū liuiditate: ⁊ fixione doloris: siue ꝓfundi
tate signāt meliaꝫ. Alia vō signa sumunꝰ ex reb⁹ nō
nālib⁹: maxīe vō in cibo: ⁊ potu. Si vsus fuit regimi
ne multiplicatiuo sang. vt vino: ⁊ carnib⁹: signat san
guinē: si vō vsus fuit regīe multiplicatiuo cole: vt re
bus calis pipe: ⁊ alijs aromaticis inflāmātib⁹ sangui
nē: ⁊ maluatico signat colerā: si vō vsus fuerit regīe
multiplicatiuo fleg^tis vt fructib⁹: ⁊ aqua plima signi
ficat flegma. Si vō vsus fuit regīe mltiplicatiuo me
iācolie: vt carnib⁹ bouinis: ⁊ vaccinis: ⁊ caseo sicco: ⁊
tristitia: signat mel^iam. Pro cura: prius remouēda
sunt aliq̄ dubia: deīde cura ponēda ē. Pmo dubitaꝰ
a q̄ humore fit vt plimū arthetica passio: qꝛ Rasis di
cit: ꝙ vt plimū fit a fleg^te cū aliq̄ ꝓportione colere vel
sang. q̄ritꝰ de cā huius. Rn̄deꝰ ꝙ fit vt plimū a fleg^te
nāli: rō est: qꝛ tale flegª tēdit nālr cū sang. ⁊ cola p ve
nas: vt in necessitate ꝯuertaꝰ in sanguinē: ⁊ vt hume
ctenꝰ iūcture p ipꝫ: qm̄ multū desiccanꝰ ex motu. si ḡ
p ꝯseruatiōe iūcturaꝝ necesse ē aliqḋ ō fleg^te fluꝰ ad
iūcturas: si excresceret flegª vltra debitū: de facili flueret
in maiori quātitate: maxīe si iūcture sint laxe: ⁊ capi
ta venaꝝ lata. Scḋo dubitaꝰ an ex q̄cūq; fleg^te possit
fieri passio arthetica: qꝛ nō vr̄ flegª grossuꝫ mucilagi
nosuꝫ: nec vitreū: nec gipseū: h' posse face: cū talia fleg
mata nō sint apta fluere. Rn̄deꝰ ſm Rasim: ⁊ Auic.
ꝙ ex q̄cūq; fleg^te pōt fieri: rō est: qḋ cūq; flegª pōt abū
dare in venis ſm diuersitatē cōplexiōis: ⁊ ſꝫ illud flegª
qḋ abūdat nālr est aptū trāsmitti ad humectādū iū
cturas: ⁊ si iūcture sint laxe: ⁊ capita venaꝝ lata: pōt
fluere: qꝛ ex multis causis pōt subtiliari: qꝛ nō solū a ca
lore nāli: sed a calore non nāli: ⁊ ꝑter naturā: quare.
Tertio dubitaꝰ: cū multi abūdent humorib⁹ crudis:
quare non oēs podagrizant: Rn̄deꝰ: ꝙ cā est: qꝛ non
omnes hn̄t iuncturas laxas: nec capita venarū lata.

Quarto dubitaꝛ quare talis mā faciens tumorē apostemosum: nō ꝯuertitur in saniē. Rñdeꝛ: ꝙ causa: q2 talis mā est multū cruda: ⁊ ꝯtinue innouaꝛ materie fluxus: q2 de .15. diebus in .15. dies fit fluxus materie catarralis: in alijs vero apostematibus fit fluxus in tribus: vel quatuor dieb9: ideo nā tendit ad ꝗnationē sanici. Quinto dubitaꝛ: vtrū iste morbus sit hereditarius: quare magis iste q̄ȝ alius: Rñdet Rasis: ꝙ causa est: q2 hñs debile cerebrū catarrosum: ⁊ hñs capita lata venarū ꝗnat similē sibi: quare dispositū ad dolores iuncturaꝝ. Sexto dubitaꝛ vtrū podagra sit curabilis: Et videꝛ: ꝙ nō: vt pȝ experiētia. Rñdet Rasis: ꝙ a pn° est curabilis. s. qñ non habuerit nisi duos: vel tres paroxismos: ꝙ si plies recidiuauerit: potius ꝓseruatione indigeret q̄ȝ curatiōe. Septimo dubitaꝛ vtrū podagrici sint longioris vite: q̄ȝ alij: Et videꝛ: ꝙ sic: quia supfluū: qđ aggregaꝛ in venis melius est expelli a nā: q̄ȝ per medicinas. Rñdeꝛ: ꝙ melius est nō ꝗnari illud supfluū: q̄ȝ ꝗnari: quia ꝯtingit ex errore digestione prime scđe: ⁊ tertie: ⁊ qñ ꝗnaꝛ: non expelliꝛ regulariter a nā ad iuncturas: q2 dȝ expelli ꝑ secessum: vel vrinā: vel sudorē: qđ non fit: quare nō sunt longioris vite.

Scđo notāda sunt aliqua circa egritudinē: ⁊ circa ea: q̄ administranꝛ: ⁊ primo circa naturā egritudinis: q2 si fit solū ex mala cōplexione: ꝯueniūt solū alterātia: ⁊ si est cum mā: opȝ euacuare: ⁊ forte prius minorare: deīde digerere: ⁊ vltimo eradicare: ⁊ si simplex sit mā: apponanꝛ simplicia: ⁊ si cōposita: apponātur medicamina cōposita: ⁊ si mā est frigida: apponātur calida: sed nō multū calida: ne mā attrahaꝛ ad locum: ⁊ si calida: apponanꝛ frigida: sed nō multū frigida: ne nimis ꝯdensent: nisi vehementia doloris cogeret: q2 tunc ponēda sunt repercussiua: sed parū moreꝛ. Scđo ꝯsidera circa flobotham: q2 non est faciēda flobothomia in pn°: nisi mā esset sanguinea: qm̄ redderet humores cursibiles. Tertio ꝯsidera circa medicinas laxatiuas: quia nō debent dari fortes a pn°: ⁊ si danꝛ: saltē deꝛ in parua quātitate. Quarto ꝯsidera circa balnea: ꝙ nullo mō fiat balneū aque dulcis: sed in declinatione possent fieri balnea sulphurea: ⁊ marina. Quinto ꝯsidera circa medicamina extrinsecus applicāda. s. circa cauteria: vnguēta: empla repercussiua: quia nullū hoꝝ administrandū est nisi corpore mūdificato: excepto si malitia synthomatum vrgeret: qm̄ tunc stupefactiua apponēda sunt: deinde ꝯfortandū membrū mādans: vt nō mādet: ⁊ membrū recipiēs vt nō recipiat: ⁊ medicamina mutanda sunt: qm̄ dicit Auic. ꝙ aliqñ vna hora iuuāt: ⁊ aliqñ nō. Sexto circa vomitū: qm̄ mirabiliꝛ cōfert in passionibus mēbroꝝ ⁊ ante cibū: ⁊ post. Septimo circa tyriacā: qm̄ multū confert corpore mūdificato. Octauo circa dietam: q2 cibaria debēt vergere ad quādā grossitiē: ne humor de facili currat ad locū: nec tñ tm̄ in grossam: ꝙ causent egritudinē: ⁊ si est possibile: bonū est auferre vinū: ⁊ loco eius oximelle vti. His notatis ꝑ cura duplex est intentio principalis: vna ad materiā fluētem: vel aptā fluere: alia ad materiā fluxā. Ad materiam fluentem euacuatio cum minoratione a pn° vel eradicatione: vnde si mā fluens sit sanguis a ꝑdominio: ꝯuenit flobotha a pn° cephalice. s. partis opposite: ⁊ addit Rasis postea scđa: vel tertia die flobothoma de vena: q̄ est ꝓpe digitum paruū: cōfestim sanat podagrā calidā: ⁊ quidā ꝑmittūt cassiam fistulā ipsi flobothe: ⁊ alij clystere ꝑmittunt. Si mā fluens sit colera a ꝑdominio da electuarij de succo rosaꝝ ʒ. ij. vel da de pillulis aggregatiuis: ⁊ de hermodactylis añ ʒ. s. ⁊ reformenꝛ qnqȝ pillule: postea da digestiuū colere. ℞ sirupi violati: sirupi de endiuia: ⁊ mellis rosati colati añ vnc. s. cū aqua violarū: nenufaris: ⁊ endiuie: vltimo dabis eradicatiuū de ijs: ex qbus datū est minoratiuū: addendo ʒ. j. Si mā fluens est flegma a ꝑdominio: da de electuario indo ʒ. ij. siue de electuario de dactylis: ⁊ si vult pillulas: da đ pillulis aureis. ⁊ đ hermodactylis añ ʒ. s. postea da digestiuū. ℞ mellis rosati colati vel oximellis simplicis sirupi de sticados añ vnc. s. aque fenniculi: saluie: herbe iue añ vnc. j. postea da eradicatiuū de ijs: ex qbus datū est minoratiuū addēdo ʒ. j. Si mā fluēs est malācolia: da ʒ. ij. electuarij indi: siue ꝯfectiōis hamech: ⁊ si vult pillulas: da de pillulis de lapide lazuli: ⁊ de hermodactylis añ ʒ. s. postea da digestiuū. ℞ sirupi de pomis Sabor regis: sirupi violati añ ʒ. vj. aque buglosse: aque fumi terre: ⁊ aque violaꝝ: deīde da eradicatiuū de ijs: ex qbus datū est minoratiuum addendo ʒ. j. Quātū vero ad materiā fluxā facientē dolorē in mā calida. s. sanguinea: ⁊ colerica: intētio eadē est sedare dolorē: ⁊ defensiuū supra. s. altiori loco ponere: ⁊ tādē resoluere materiā. Pro sedatione doloris: vel cū oleo rosato: vel cū lacte: vel cū aceto fit addendo ʒ. j. opij: ⁊ croci ʒ. s. vel addendo eis farinam ordei: vel albumina oui: vel medullā panis vel cortices granatoꝝ: ⁊ sumach bullire in aceto vsqueq̄ liquefiāt: ⁊ emplare: vel epithimare in pn°. Pro resolutione vero in ꝓcessu Rasis laudat duo. s. origanū: ⁊ mētastrū: q̄ bulliāt in aceto: donec liquefiāt. Aliud epithꝫ factū cū aqua tepida decoctionis raparū: q2 resoluūt materiā sine violētia: ⁊ sine attractione. Pro defensiuo. ℞ boli armeni gallarū añ vnc. s. olei rosati omfancini vnc. iij. ⁊ misce: ⁊ inūge ꝑ duos digitos supra. Et nota: ꝙ nō differūt remedia applicata in sanguinea: ⁊ colerica nisi ꝑm magis: ⁊ minus: q2 in colerica debēt esse magis frigida: ⁊ iō in colerica faciēdo epithema vel empla: pone de nenufare: vel de portulaca: vel de psilio: ⁊ si nō sufficit: adde ʒ. j. opij: ⁊ pone aliqđ croci ad corrigendū. Quātū vō ad mām fluxā in mā flegmatica: ⁊ q2 hec nō facit magnū dolorē: sufficit cū oleo rosato: vel cū lacte inūgere vel addendo farinā fenugreci: vel sem. lini: vel emplare. Rasis addit duo remedia multum ꝯferētia in cā frigida. Primū est de vomitu inquit Rasis: ꝙ vomitus dat magnū iuuamētū in podagra ex cā frigida: ⁊ fac post cibū ꝑ horā. Scđm remediū est de tyriaca: q2 dicit: ꝙ tollit malitiam talis podagre: iō dicit frequēter bibāt de tyriaca cū vino scȝ quolibȝ die: vel alternis dieb9: ⁊ emplare cū tyriaca ēt cōfert. Defensiuū idē ꝯuenit in frigida cā: sicut in calida. Circa dietā: nota p° ꝙ in cā calida ꝯueniēs remouere vinū: ⁊ carnes: l frigida vō nō. s. tolerante virtute.

De sciatica.

Nota p° circa mām: ꝙ sciatica vt plimū fit a mā flegmatica: a ꝑdominio: aliqñ a sanguinea a ꝑdominio: raro a melācolia: ⁊ colerica: ⁊ non pōt causari sine mā: cum ista passio fit de gñe apostematuȝ: ⁊ licet que fit a mā frigida: ratiōe materie deberet esse tardioris curatiōis: q̄ȝ a mā calida: tñ rōne attractionis maioris: q̄ fit a mā calida tardius curaꝛ sciatica a materia calida: q̄ȝ a frigida. Nota scđo ꝙ ligamen

tuz: qꝺ̄ est inter ossa est subiectũ huius passionis: ⁊ nõ ossa: q2 ossa nõ sentiũt: sed ligamentũ: nec neruus est subiectũ huius passionis: ⁊ iõ in hac passione non est ꝓprie tumor: q2 ligamẽtũ non est dilatabile: ⁊ si accidit tumor: hoc est: q2 mã currit ad loca vicina .s. ad carnẽ. Cura si est ex mã frigida .s. flegmatica pficitur duplici intẽtione: vna intẽtio: ⁊ prima ẽ ad materiã fluentẽ vel aptã fluere .s. euacuare: ⁊ diuertere illam: primo cũ minoratione .s. cum pillulis de serapino vel cum pillulis fetidis: vel de hermodactylis: deinde digerere materiã cũ oximelle simplici ⁊ sirupo ꝺ̄ sticcados: ⁊ sirupo violato añ vnc. s. cum aqua saluie: rute: ⁊ violarũ añ vnc. j. post digõnẽ vero cũ eisdẽ pillulis aliqualr̃ fortificatis: vñ si a principio daẽ ʒ. j. in eradicando da ʒ. j. sed reformenẽ cuz electuario de succo rosarũ .s. cũ tanta quãtitate vnius lẽtis ⁊ ante minorationẽ fac clystere ex decoctione centauree: pforate: abrotani: rute añ. m. j. hyreos: coloquintide añ vnc. s. ⁊ adde hyerepigre vnc. j. mellis rosati colati vnc. ij. olei keyrini vnc. ij. salis quãtũ sufficit. Vomitus ẽt in hoc casu multũ laudaẽ: q2 euacuãdo materiam: multũ diuertit: ne fluat ad locũ illũ. Circa materiã fluxã intẽtio est resoluere: ⁊ iõ laudaẽ attractio materiei ad extra: vt melius resolui possit cũ emplr̃is. Attractio fit cũ ventosis applicitis supra sine scarificatione: deinde apponaẽ emplastrũ: hoc emplastrũ a me expertũ pries est. ℞ farine lupinoꝝ: ⁊ hermodactylorũ añ lib. s. croci ⁊ cimini añ ʒ. ij. synapis ʒ. ij. s. olei rute: maluatici añ quãtũ sufficit: bulliãt ad lentũ ignẽ: vt incorporenẽ: deĩde applica supra. Aliud emplastrũ ad sciaticã a nobis sepe expertũ post purgationẽ factã ex pillulis fetidis: ⁊ de hermodactylis. ℞ centauree minoris: scolopendrie: radicũ hyreos añ. m. j. bulliãt in vino nigro donec coquanẽ: postea adde farine hermodactyloꝝ: lupinorum: ⁊ fenugreci añ vnc. ij. cimini: ⁊ croci añ ʒ. ij. olei hyrini: ⁊ maluatici añ. quãtũ sufficit: ⁊ fiat emplastrũ ad sciaticã: est mirabile. Aliud emplr̃m laudatũ: qꝺ̄ fit ex stercore caprarũ: ⁊ vaccarũ montanarũ. Ad idẽ: ℞ hyreos: corticis capoꝝ hyperi con: pentaphillon: rubee tinctorũ origani añ. m. j. bulliãt in aqua: ⁊ coleẽ: ex aqua fiat epithª ad scyã addendo costũ: ⁊ crocũ añ vnc. s. ⁊ ex herbis pistatis fiat emplr̃m addendo olei vulpini: ⁊ laurini añ. quãtũ sufficit: ⁊ adde pĩguedinis vulpis: pinguedĩs vrsi añ vnc. j. medulle cruris vituli vnc. s. Si vero ex sanguine venit flobothª conuenit: ⁊ flobothomeẽ primo de parte opposita medianeᷓ: vel epatice: p̄ñter vero flobothomeẽ de vena: q̄ est iuxta paruũ digitũ eiusdẽ partis p̄missõ clysteri: in q̄ ponaẽ cassie fistule: ⁊ bñdicte añ vnc. s. hec Rasis. Et alij flobothomiã sciatice faciũt ⁊ ꝓprie in statu: vel saphene: si dolor sit leuior: hec Gal. Et vẽtosas applicari cũ scarificatione supra scyã. Et dieta tenuis laudaẽ .s. auenatũ cum pedibus capreti: vel porci: vel parue pulle: vel auicularũ: ⁊ vinũ rubeũ bñ lymphatũ. Multa remedia a ꝓprietate laudanẽ: hypericon decoctio cũ vino bibita quadraginta diebus cõfert doloribus anche: ⁊ sciatice: ⁊ sanat eã. Camepitheos cũ melle bibitũ. 40. diebus sanat sciaticã. Itẽ ex stercore caprarũ: ⁊ vaccarũ fit emplr̃m ꝯferens. Rutha cõfert sciaticis bibita: ⁊ more emplr̃i supposita cũ melle. Rubea tinctoꝝ daẽ in potu cũ mellicrato: ⁊ cõfert sciaticis. Emplr̃uz cõferens sciatice fit ex calamento: ex costo silr̃. Itẽ ex abrotano: ex cordumeno: ex enula: ex lupino. Clystere ꝯferens sciatice fit ex decoctione centauree. Itẽ ex decoctione cucumeris asinini ꝯfert. Itẽ ex decoctiõe coloquintide ꝯfert. Itẽ ex decoctione nasturtij. Itẽ ex decoctione caparorũ: ⁊ ex omnibus dictis simul.

De p̄seruatione a doloribus iuncturarũ dicendũ est. Pro qua scias: vt Rasis dicit in suo cõtinenti: q̄ preseruatio fit obseruatis quatuor rebus. Primo debito regimine vite in sex rebus nõ nãlibus. Scḋo cõfortato cerebro: qꝺ̄ est mẽbrũ mãdans. Tertio ꝯfortatis extremis: q̄ sunt mẽbra recipiẽtia. Quarto facta purgatione bis in anno .s. in vere: ⁊ in autũno. Debitũ regimẽ ꝯtinet sex res nõ nãles. Quãtũ ad primã rez nõ naturalẽ .s. ad aerẽ vtaẽ aere tempato nõ excedente nec in calido: nec in frigido: ⁊ ideo caueat stare sub sole: caueat ab aere nocturno .s. extra domum: ⁊ a ventis: ⁊ ab aere frigido nimis: ⁊ perpendicularit̃ cadente. Quantũ ad secundã rem nõ naturalẽ .s. cibũ: ⁊ potũ: obseruet debitã qualitatẽ: debitam quantitatem: debitum tp̄s: ⁊ debitũ ordinẽ. Qualitas cibi est duplex sl̃balis: ⁊ accidẽtalis: substãtialis dẽ: q̄ sit boni nutrimẽti: ⁊ sic capiat bonũ panẽ: bonũ vinũ: bonas carnes: ⁊ oua: ꝓpter qꝺ̄ prohibenẽ fructus: ⁊ olera .i. herbe: ⁊ legumina: ⁊ pisces: ⁊ caseus: ⁊ cibi ex pasta: ⁊ de carnibus porcina: ⁊ bouina ꝓhibeẽ: q2 dure digestionis. Aliqua tñ possent ꝯcedi tãquã minus mala: fructus horarij mali sunt .s. qui gñanẽ in estate: ⁊ nõ possunt seruari: q̄ vero gñanẽ in autũno: ⁊ hyeme minus mali sunt: ⁊ possent ꝯcedi. Rasis dixit: q̄ caules possunt ꝯcedi: quia hñt ꝓprietatẽ cõtrariã huic egritudini: silr̃ far: ⁊ rizum: ⁊ cicera pñt concedi cocta in brodio pulli: silr̃ pisces ex fluuijs petrosis pñt cõcedi: ⁊ marini: quales sunt rumbi: solee: trilie: ⁊ hmõi: ⁊ in his maxime cena leuis sit: vinũ eligaẽ rubeũ pauciferũ: bene lymphatũ: ⁊ vitet vina potentia. Rasis in cõtinenti dicit: q̄ abstinẽtia vini in tota vita sua sanat podagram: intelligiẽ qñ passio est de cã calida in toto: vel in parte: ⁊ intelligitur stomaco supportãte. Quãtitas debitas: ẽ vt nõ grauet a cibo. Ordo est vt p̄mittatur qꝺ̄ est facilius digestibile. Tempus est capere cibũ de mane post. 15. horas a cena: ⁊ in sero post nouem horas a prãdio. Quantũ ad tertiã rem .s. motum: ⁊ quietẽ: cõueniẽs est motus .i. exercitiũ ante cibum p̄ duas horas: vel vnã: ⁊ post cibũ p̄ duas horas sit quies: alr̃ faciẽdo noceret. Quantũ ad somnũ: ⁊ vigiliã: dormiat in nocte si põt: sin aũt: in mane: in die vero dormire malũ est: q2 reumatismos facit: nisi sit cõsuetus. Quãtũ ad inanitionẽ .i. euacuationẽ .s. naturalẽ: ⁊ retẽtionẽ: euacuationes nãles ꝓcuret hr̃e .s. de fecibus: ⁊ de vrina: sub euacuatione cõprehendiẽ etiã coitus: q̄ sit rarus q2 multuz nocet neruis superfluus: ⁊ fiat post primũ somnũ. Quantũ ad sextã rem sc3 ad accidẽtia aĩ: caueat ab ira: ⁊ a tristitia: quia in hac egritudine multũ nocent. Confortatio cerebri. Quãtũ ad ꝯfortationẽ cerebri scias: frequenẽ capiat de tyriaca: vel metridato ĩ tp̄e frigido ꝯtinue: q2 ex hꝰ remedio plr̃es sanati sũt dicit Rasis .s. in quãtitate fabe: s3 in tp̄ibꝰ calis semel: vel bis ĩ hebdomada: ⁊ nõ solũ ꝯfortãt cerebrũ: s3 ẽt gerãt mãs: ne ruãt ad iũcturas: ⁊ intelligiẽ cape illã post 7ᵐ horas a cena. Confortatio extremitatũ. Quantũ ad cõfortationẽ extremitatũ applicãda sunt q̄ ꝯstringũt: ⁊ desiccãt: quare

Rasis in ꝯtinēti dicit. Epithimenᵗ pedes: ⁊ abluanᵗ frequēter vsq; ad genu cū aqua: ⁊ sale: vel cum aqua maris: vel cū aqua balnei nālis: qꝛ pꝛeseruat a guttas ⁊ bullias aliqd aluminis intus: ⁊ saltē semel ī hebdomada: ⁊ loco eius qñq; facimus bullitionē ex rosis ⁊ floribus camomille añ. m. ij. coculaꝝ cipꝛessi numero. v. ⁊ fiat lotio pedum cum hac.

¶ Purgatio bis in anno facienda.

Quantū ad purgationē. p° in vere adueniente: qꝛ tunc liquefiunt humiditates cerebꝛi: ⁊ facile fluūt ad iuncturas: silr adueniente autumno: qꝛ recedente estate fit in autumno aliqualis ꝯstrictio humiditatū: ⁊ expꝛessio: ꝓpter quā facile fluūt ad iūcturas: purgatio fit dando pillularū fetidarū: ⁊ pillularum de hermodactylis añ. ℨ. ß. reformenᵗ quinq; pillule: que denᵗ post p^m somnū. 2° deᵗ digestiuū. ℞ mellis rosati colati sirupi violati: sirupi de sticcados añ. vnč. ß. aque saluie: aque herbe iue: ⁊ aque violarū añ. vnč. j. misce: ⁊ fiat sirupus. Finitis septem sirupis da pillulas supꝛadictas: s; reforma cū quantitate vnius lēris electuarij de psilio. Postea deᵗ hoc electuariū. ℞ diarodō abbatis: zuccari rosati conserue citri añ. vnč. j. diabꝛe vnč. ß. misce: de hoc capiat qñ vadit doꝛmitū ad quātitatē auellane: ⁊ de mane ad quātitatē castanee. Pillule ex inuentione nr̄a pro podagricis: ad pꝛeseruandū eos. ℞ hermodactyloꝝ ℨ. ij. gingiberis: masticis añ. ℈. ij. herbe iue puluerizate ℨ. j. terbētine vnč. ß. adde diagridij grana sex: ⁊ reformenᵗ viginti pillule: qb⁹ vtaᵗ ī mēse bis: ⁊ vtaᵗ trib⁹ ꝑ vice.

¶ De gibbositate.

Gibbositas est tumoꝛ factus in doꝛso merito spōdiliū alligatoꝝ spine doꝛsi: q̄ dislocanᵗ siue īcuruanᵗ: ad īterius dᵗ p° tumoꝛ: factus ī doꝛso ad drñtiā tumoꝛis facti in pectoꝛe: qui dicitᵗ struma: ⁊ in doꝛso dᵗ gibbus: iuxta illud Juuenalis. Strumosum: atq; vtero pariᵗ gibboq; tumentē. Dicitᵗ 2° merito spondilium alligatoꝝ spine doꝛsi: ꝑ quo nota ꝙ spondiles doꝛsi sunt. 12. ⁊ spondiles colli sunt. 7^m ⁊ spondiles alcharim sunt quinq; ⁊ sic sunt. 24. spondiles: que sunt iuncte: ⁊ ligate mediocri ligatura: dicitᵗ mediocri: qꝛ si esset nimis laxa: tūc stādi pōa: ⁊ poꝛtandi onera nimis debilitareᵗ: ⁊ si esset nimis stricta iunctura: tunc inclinatio: ⁊ incuruatio impedireᵗ: verū p^a ⁊ vlt^a spōdiles colli laxioꝛ est pꝛe alijs ꝓpter ligamentū magis laxū: ⁊ magis longū: ⁊ hoc est ꝓpter capitis motuz: ⁊ colli: ⁊ sic spondiles ligate ꝯiūcte spine faciūt doꝛsuz: ꝓpter quod doꝛsum est de spondilibus ligatis ꝯiūctis spine: que est sicut lignū: quod ē in exoꝛdio nauis: qđ est pn^m ⁊ fundamentū alioꝝ ossium: vt dicit Auic. de mēbꝛis cap° 6°. Et subdit in cap° sequēti: ꝙ dicte spōdiles sunt ꝯcaue: vt ex nuca inuoluta pāniculis cerebꝛi ꝓtēsa: ⁊ extēsa cū eisdē descēdēdo: nerui oꝛiri possent: nā si oēs nerui a cerebꝛo oꝛirenᵗ: necessariū esset caput eē maius: q; si sic oꝛianᵗ: ab vna ḡ spōdiliū duo nerui oꝛiunᵗ: excepta vlt^a ⁊ exeunt ꝑ ꝯua foramīa lateralia: vt dicit Gal. 4° de interioꝛib⁹. Dᵗ 3° q̄ dislocanᵗ: siue incuruanᵗ ad interius: vñ spondiles tripliciter dislocanᵗ. 4° de inter cap° 6° interdū spondiles dislocanᵗ ab interius: ⁊ si vna: vel pl'es dislocanᵗ alijs exñtibus ꝯtiguis: tunc ꝯcauaᵗ doꝛsum in eodem loco: vt dicit littera: ⁊ si inter illas vna sana remaneat: sequiᵗ gibbus aliqualis. Causa aūt talis dislocationis est duplex. s. exterioꝛ: ⁊ interioꝛ: exterioꝛ est casus: ⁊ percussio: interioꝛ vero multiplex esse pōt: vna causa pōt esse apost^a in pte vicina trahens ad se spondilem ꝓpter ingrossationē: ⁊ abbꝛeuiationē ligamēti: ⁊ talē cām cōcomitaᵗ doloꝛ: ⁊ febꝛis: alia cā intrinseca pōt esse humiditas excedens: ⁊ relaxans: ⁊ ingrossans ligamenta spondilis: ꝓpter qđ spondilis exit sitū ꝓꝓꝛiuz: ⁊ hoc est vt plurimū: alia cā pōt esse vētositas inclusa impellēs spondilē: ꝓpter quod sequiᵗ ꝯcauitas: ⁊ gibbus: ⁊ hoc etiā nō fit raro: aliqñ etiā spondiles dislocanᵗ per viā spasmi: q dicitᵗ antostonus: qꝛ curuatur interius: ⁊ istud ꝯtingit pluribus senibus longis: ⁊ gracilibus: ⁊ quibusdaz iuuenibus: ⁊ ista curuatio: ⁊ dislocatio ad anterius fit rōne siccitatis lacertoꝝ: assistentiū: ⁊ iō dicitᵗ spasmus de inanitione: ⁊ incurabilis. Curatio diuersa est 2^m diuersitatē cause. Siquis habuerit gibbositatē rōne apostematis qđ pꝫ ex doloꝛe: ⁊ febꝛe: p° danda est cassia fistula: deinde flobothomandus ex basilica. 3° curandum est apost^a vt decet. s. empl'a superponēdo loco: vt decet: hec est cura Rasis in textu. Si vero quis gibbositatē habuerit ex humiditate interclusa ꝓcedente ꝑ viā catarri: vel ex ventositate impellēte spondilē: quod pꝫ: qꝛ nō ꝯcomitaᵗ febꝛis: ⁊ catarrus pꝫ: cura ꝑficiᵗ purgando ipsum cū pillulis de hermodactylis: ⁊ inūgendo locū cū vng^{to} foꝛtis caliditatis. s. cū oleo sambucino: in quo stoꝛax liquida: castoꝛeū: ⁊ eufoꝛbiū resoluta sint: imbꝛocare quoq; locū cū aqua: in qua mētastrū: sansucus: ⁊ sticados arabicus decocta sint: ⁊ frequenter fricare: ⁊ inungere ex oleis calidis: ⁊ abstinere a cibis frigidis: ⁊ humidis: ⁊ grossis: hec est cura Rasis in textu. Si vero gibbositas fuerit ꝑ modū spasmi de inanitiōe. s. ꝑ viā exsiccationis inqᵗ Zoar: fiat inūctio mane: ⁊ sero cū oleo amygdalarū dulciū: ⁊ vel cū oleo oliuarū: ⁊ a pn° ꝯferr: sed in ꝓcessu minime. Et si puer fuerit q gibbū patiᵗ ex humiditate: inquit Rasis: balneum: ⁊ inunctiones sufficiūt. Nota: oleū de lilio hꝫ ꝓpꝛietatē contra doloꝛem doꝛsi: ⁊ capitis: quoniam curat eos.

¶ De varicibus.

Varices sunt vene grosse: ⁊ plene multū dilatate in crure: ex quibus ꝯtingunt vlcerationes: ⁊ coꝛrosiones male in tibijs: dᵗ p° vene ⁊ grosse: ⁊ plene: qꝛ has heleni varices vocare ꝯsueuerūt: vt pꝫ. 13. de inge. dicitᵗ 2° multū dilatate in crure. s. pꝛeter nāz: qꝛ ꝓpter habere venas grossas: ⁊ plenas in crure non refert: nisi sint multū dilatate: ⁊ ꝓpterea 3° addaᵗ ex quibus ꝯtingunt vlcerationes: ⁊ coꝛrosiones male in tibijs: maxime aūt in crure sinistro solent contingere ꝓpter multiplicationē sanguinis grossi melēci descēdentis a splene: ⁊ ꝓpterea ꝯtingunt ijs: qui multum pedes currunt: ⁊ ijs: q onera poꝛtant: qñ in ꝓcessu tēpoꝛis talis sanguis putrefit: ꝓpterea coꝛrosiones pessimas facit: que vix curari pñt. Aliqñ tñ veniūt in crure dextro succedentes quibusdā egritudinib⁹ acutis ꝑ viā crisis: ⁊ tales nō sunt ita male: qꝛ mā est minus mala: ⁊ ꝓpterea citius curanᵗ. Cura harū ꝑficitur p° cuz flobotb^a basilice: ⁊ 2° cū euacuatione cole nigre: ⁊ vlt° cū apertione illius varicis minutione sanguis ex ea in multa quātitate cū obseruatione debite diete. s. que nō multiplicet sanguinē melēcū: ⁊ iō caueāt a carnibus salsis: a carnibus bouinis: a caseo: ⁊ a leguminibus: ⁊ iō post flobotb^{ia} basilice: multū ꝯuenit pꝛeparare māꝫ illaz cū sero caprino: in quo sit facta aliq̄ decoctio epithimi ꝑ septē: vel nouē dies: postea

dare farmacū tale. ℞ sene puluerizate ʒ.j. ꝯfectionis hamec ʒ.j. ⁊ cū vnč.j. diacarboliconis: ⁊ distēperent oīa cum decoctione recētiꝫ ⁊ cordialiꝫ ⁊ semper in tpe autumni ꝯuenit facere hmōi purgationē. Alia cura est cirugicoꝝ: qui abscindunt illā varicē cuꝫ rasorio: vel cauterio potentiali.s. faciendo emplm̄ supra cū calce viua: ⁊ 3ª parte saponis: illud emplm̄ corrodit carnē: ⁊ venā illam: ⁊ sic mundificant: ⁊ regn̄ant carnem bonā: ⁊ sic claudit via illius vene grosse varicose: ⁊ ꝯn̄ter cessat trāsitus illius mali sanguis ad tibiā: hic modus curandi est periculosus ſm Gal. ii. de ingenio: qꝛ talis sanguis melēcus gn̄atus ⁊ retentus generat febres malignas: ⁊ sepe periclitantur.

De helephantia.

Helephantia est tumor pedum: ⁊ crurū: vel etiā manuū ad similitudinē helephantis dictus habentis pedes: ⁊ crura grossa: ⁊ tumida. Causa est duplex: alia est causa extrinseca: ⁊ alia intrinseca. A cā extrinseca fit helephantia nō vera: ⁊ hec causa extrinseca vel est fortis motus: ex quo pedes: ⁊ tibie inflant: vt in cacochymicis ꝓpter fluxum maloꝝ humorum: aliqn̄ fit a frigore causante fortē dolorem: ⁊ rōne cuius fit fluxus humoꝝ ad locū: ⁊ causat tumor: ⁊ vt ꝯtingit pueris: ⁊ mulierib' tēpore frigido. A causa vero intrinseca fit helephantia vera: ⁊ hec fit ab humoribus flegmaticis vel melēcis fluentibus p venas ad loca illa: ⁊ hoc ꝯtingit in valde repletis ex talibus humoribus. Pronosticū. Rasis inquit helephantia ꝯfirmata nō curat: vt illa: que p annū: vel p annos durauit: ⁊ rō est: qꝛ illa vena: p quā fluit mā ad illa mēbra: est dilatata vltra debitū: ⁊ ꝓpterea varica dr: ⁊ p illam fluit mā: siue p capita ipsius ad membrū ꝯtiguum: ⁊ implet porositates mēbri: ad quod fluit augmētans ipsum indebite: ⁊ ꝓpterea Auic. dicit: q' est morbus in quātitate augmētata: silr talis mā corrūpit formaꝫ mēbri: ꝓpter qd Rasis dicit: q' est morb' in figura: ⁊ rōne talis figure corrumpit eius actio voluntarie motiua. Pro cura: inquit Rasis: q' helephantia nō ꝯfirmata curat a bono medico: sed cū difficultate vel saltem erit nihil addens in malitia: qꝛ nō sunt vene multum dilatate: que vadūt ad varices: ⁊ ideo pn̄t ꝯstringi: ⁊ reduci cum epithimatibus: ⁊ embrocationibus stipticis: ⁊ ligaturis stringētibus fortiter mēbruꝫ. Sꝫ debes ꝯsiderare prius an fiant a sanguine melēco: vel fleg^te^ grosso. Signa sanguinis melēci sunt: qꝛ mēbruꝫ est cum rubore: ⁊ caliditate. Signa flegmatis grossi sunt: qꝛ est sine rubore: ⁊ caliditate. Si a sanguine melancolico ꝓuenerit: p° sanguis minuēdus est ex basilica oppositi lateris: ⁊ vēter soluēdus ex ijs: que colām nigrā euacuāt.s. cū pillulis de hermodactylis: ⁊ abstinere dꝫ ab ijs: que melēiam multiplicant: deinde minutio facienda est ex venis: que in crure sunt: ⁊ addit Rasis a quibus sanguis tādiu fluere dimittat: donec quicquid in eis est euacuet: ⁊ hoc vlt^m^ dictū nobis suspectū est: qꝛ cum vene sint ꝯtinuate adinuicē: posset exire totus sanguis. Alij vltra floboth^as^ ⁊ farmaci^eꝫ^ faciunt ligaturā fasciando orus a cauilla pedis incipiēdo: ⁊ bn̄ stringēdo vsqꝫ ad inguina: ⁊ silr a palma manus incipere fasciaturā vsqꝫ ad subascellas: faciūt quoqꝫ lotionē: siue embrocationeꝫ ex his. ℞ myrrhe: accatie: ⁊ aluminis an̄. lib.j. ponant in saculo ex panno lineo subtili: ⁊ raro: ⁊ bulliant in pētula aceti p sanguine melēco: vel in vino nigro stiptico p flegmate: ⁊ lauent crura: ⁊ brachia singulo mane: vel embrocentur: deinde fiant fasciationes. Rasis in suo cōtinenti plurimū laudat hoc emplm̄. ℞ cineris radicis caulis vnč.iiij. assungie porcine quod sufficit ad incorporandū: ⁊ misce in mortario: vt sit in modum mellis: istud miro mō ꝯsumit mām in mēbro: ⁊ si remaneret aliqua durities. ℞ pinguedinis anatis medulle coxe vituli an̄. misce: ⁊ inungat. Uel. ℞ malue.s. radicis eius bene ꝯtrite ʒ.ij. sepi ouini: qd sufficit ad incorporandū: ⁊ inūge p duos: vel tres dies: deinde applica remediū de cinere cauliū. Itē armoniacū dissolutum cum aceto mirabilr subtiliat mām induratā: ⁊ incidit. Itē laudat plurimū vomitus: saltē semel in hebdomada: ⁊ postea laxatiuū dare: deinde emplm̄ facere. Si vero a fleg^te^ helephantia venerit: purga humorem flegmaticū p° cum vomitu: deinde cū pillulis fetidis: ⁊ hermodactylis an̄. ʒ.ſ. siue cuꝫ potione facta ex turbith: ⁊ hermodactylis an̄. ʒ.j. distēperatis cuꝫ decoctione appropriata flegmati: postea pone supra empla desiccantia. Rasis laudat applicari supra fel porcinum cum modico bombicis.

De doloribus membrorum extremorum.

Si dolor in manu: vel pede fit: interrogādus est eger si a ꝑcussione fuit: vel aliquid ceciderit super ipsum: aut si super ipsum diu iacuit: aut si a causa extrinseca ꝯtingit. Si vero nō a causa extrinseca ꝯtingit: ꝯsiderādus est locus doloris: an sit magis rube': ⁊ calidus: qꝫ reliquū corpus: aut nō. Si sit curandus est ex medicamine calidi apostematis. Si vero nō sit rubeus: nec calidus: sꝫ potius obfuscat: ⁊ siccat: aqua calida super ipsum destillanda est ex alto: ⁊ ex oleo: ⁊ cera resoluta inungēdus: ⁊ dimittendus: donec dolor sedet. Qꝫ si locus quasi grossior videat: ⁊ tactu frigid' sentiat: frequēter erit fricādus: ⁊ super ipm aqua calida ab alto distilletur: in qua sansucus: camomilla: sticcados arabicus cocta fuerint: ⁊ postea ex oleo de Keyri inungēdus. Regimē quoqꝫ eius subtiliatiuū erit: ipe vero multo vtat exercitio: ⁊ in balneo sudet. Si aūt ista non suffecerint: venter saluat ex ijs: q̄ humiditatē educunt: ⁊ si membrū sentit frigidū: fricet prius: deinde vngat ex oleo costino: ⁊ sambucino: ⁊ oleo de been tepidis: ⁊ similibus. Qꝫ si ista nō suffecerint: ex vnguētis que in paralysi nominauimus: inūgendus erit: donec sanet. hec Rasis in textu. Et sic sit finis ad Dei gloriam: ⁊ Uirginis gloriose.

Finis.

Ad genu inflatum.i. ad apostema molle.

℞ galbani: bdelij: ceruminis apuꝫ: siue terbentine: laudani an̄. ⁊ fac cerotum.

Ad omne apostema durum.

℞ picis naualis: armoniaci an̄. ʒ.iiij. mellis quātū sufficit p incorporādo: ⁊ fac cerotū.s. locū durum.

Pro depilandis pilis.

℞ auri pigmēti partē vnā: calcis viue ptes.ij. bulliant in aqua parum: postea tolle de igne ⁊ cum dicta aqua tange locum: vbi vis depilare ⁊ permitte exsiccari: postea laua cum aqua frigida.

Pro nascendis pilis.

℞ folioꝝ ficus ꝯbustoꝝ: ⁊ fac puluerē: ⁊ misce cum oleo: ⁊ in sero inunge locū: ⁊ mane laua cū aqua calida.

¶ Ad spasmum.

¶ ℞ olei rosati: olei hypericon añ. vnc. j. s. vini albi vnc. j. lumbricorum terrestriũ. m. j. bulliant ad consumptionẽ vini: ⁊ cum isto inunge locum spasmatum.
¶ Itẽ oleũ terbẽtine cõfert spasmo: ⁊ doloribus frigidis
¶ Aq̃ vo terbẽtine delet maculas: ⁊ exsiccat vlcera.
¶ Itẽ distillatio hypericõ cõfert doloribus frigidis.
¶ Siquis patit spasmũ ex punctura nerui: sulphur tritũ positũ supra puncturã sanat. hec Auenzoar.

¶ Ad scabiem.

¶ ℞ terbentine vnc. ij. ceruse: litargyrij añ. vnc. j. ⁊ si addis quartã partẽ aceti est potentius: olei rosati quantũ sufficit est mirabile expertũ in vno quasi leproso: vel loco olei rosati pone butyrum.

¶ Ad velaticas.

¶ ℞ siliginis: assungie porci: añ. incorpora: ⁊ inunge velaticã.

¶ Pro erectione virge.

¶ Electuariũ sumptũ a Plateario. ℞ radicis pastinace: iringi. i. calcatreppe: saturgie. i. testiculorum vulpis añ. lib. s. coquant in lacte ouino: vel brodio cicerum nigrorum: vel rubeorum ad ↄsumptionẽ lactis. s. quousq; sint bñ cocta: postea decoquant cũ lib. ij. s. mellis dispumati: ⁊ in fine decoctionis adde amygdalarũ: pinearũ: dactylorum: pistaciorum añ. vnc. j. s. ⁊ bulliant cũ melle tñ: q̃ incorporent: postea adde has species: que debent parũ bullire. s. tñ q̃ incorporent. ℞ cardamomi: piperis nigri: gariofilorum: nucis muscate: nucis indice: stincorum: cinamomi: gingiberis añ. ʒ. ij. aromatiza in fine cum granis. vj. musci: ⁊ vtat mane: ⁊ sero.

¶ Pro dissoluendo testiculo inflato.

¶ ℞ dialthee vnc. j. cimini: castorei añ. ʒ. j. misce: ⁊ emplã testiculum.

¶ Fortius fit dissolutiuum.

¶ ℞ coculas cipssi: coculas lauri: coculas myrthi añ. vnc. j. maluauisci: ⁊ myrthi añ. ʒ. j. mel. q̃tũ sufficit.
¶ Aliud emplm̃ forti' ad dissoluẽdũ testiculũ inflatũ.
¶ ℞ dialthee vnc. iij. cimini ʒ. iij. castorei ʒ. iiij. seminis agni casti ʒ. v. farine fabarũ: farine hyreos: farine fenugreci añ. vnc. ij. medulle vituli: bituri: olei de lilio añ. vnc j. misce: ⁊ fac emplm̃. Serapio dicit armoniacũ ad durities mirabile est dissolutum in aceto. Diascorides: ⁊ qñ miscet cũ melle: vel cũ aqua ordei: ⁊ bibitur: ↄfert mirabilr asmati: ⁊ qñ bibitur ʒ. j. cũ aceto resoluit duritiem splenis.
¶ Squinantum: ⁊ doronici prouocãt mestrua: ⁊ aperiunt vias: ⁊ oppilationes.
¶ Aqua matri Iuuenalis: cum qua curabat omnia vulcera capitis etiam fracto p° pãniculo.
¶ ℞ sanguinis drac. boli arm. terre sigillate: mumie: sarcocolle: aloe: myrrhe: croci añ. ʒ. j. aque vite: vel ardentis lib. j. ⁊ pone fila balneata in aqua: ⁊ fiat petias balneatas supra vulnus: ⁊ pone pulueres dictos supra vulnus. Aliqñ qñ non hẽbat dictos pulueres: nec mixturã: capiebat pillularũ cõiuz vnc. s. aque vite vnc. vj. misce: ⁊ balnea: ⁊ pulueres superpone: ⁊ postea pone vnguẽtũ supra petias. ℞ de dicto puluere vnc. s. assungie porci vnc. s. misce: ⁊ fac vnguentũ.

¶ Ad vlcerationes crurum.

¶ ℞ aque ordei lib. j. aluminis roche ʒ. ij. fac bullire simul p quartã partẽ hore: postea intinge petias in dicta aqua: ⁊ balnea sepe vlcerationem.

¶ Ad scabiem quasi leprosam in Georgio.

¶ ℞ terbentine vnc. s. ceruse ʒ. ij. olei rosati quantũ sufficit ⁊ inunge mane: ⁊ sero scabiem.

¶ Ad malam vlcerationem.

¶ ℞ aque ordei: vini rubei añ. vnc. vj. corticũ granatis: balaustiarũ: rosarũ: myrthi añ. m. j. bulliant p horam: postea cola: ⁊ cũ dicto vino intinge petias: ⁊ pone super vlcus octo: aut decem vicibus mane: ⁊ sero.
¶ Postea proijce supra de his pulueribus. ℞ ceruse: litargyrij añ. ʒ. j. camphore ʒ. s. ⁊ sic vulua vlcerata curata est.

¶ Ad plagã capitis: vbi sit fractũ os.

¶ Facto expiratorio p trapanũ: ⁊ purificato cerebro ex sanguine: postea ad ↄsolidãdũ proijce supra de isto puluere. ℞ hyreos sicci: aristologie ro. añ. est eniz mirabilis hic puluis: ⁊ laudatur a Galeno.

¶ Ad dolorem stomaci: ⁊ matricis.

¶ ℞ saturgie puluerizate ʒ. j. ⁊ dicit tymbra alio nomine: ⁊ sumat ieiunus cũ vino albo: frangit vẽtositatem: ⁊ ꝓuocat mestrua.

¶ Contra vomitum.

¶ ℞ pulegij recentis: ⁊ pista modicũ: ⁊ sic da cũ ouo sorbili: ⁊ nõ euomet.

¶ Ad dolorẽ hemorrhoidarũ.

¶ ℞ herbe scrofularie. s. radices: ⁊ tere eas: ⁊ cũ assungia porci fac vnguẽtũ: ⁊ inũge eas: si vero sunt intrinsecus: fac fritellas de illa herba: ⁊ singulo mane da: ⁊ sic remouebit dolorẽ.

¶ Ad idẽ fortius remediũ.

¶ ℞ herbe: que dicit quercula. i. camedreos: coque in oleo: ⁊ cum illo inunge hemorrhoidas: ⁊ miraberis: per hanc Dego Hispanus conualuit: qui infinita remedia fecerat: ⁊ nihil profuere.
¶ Vnguẽtũ matri Pauli de Puteo Toscanello mirabile ad antracem: ⁊ ad oẽs pustulas malignas carbunculum: fistulam: ⁊ cancrum.
¶ ℞ centaurce minoris. m. ij. ⁊ collige radicẽ herbã: ⁊ flores de mense maij: ⁊ iunij: ⁊ mitte in aquã ad putrescendũ: ⁊ cũ videbit putrefacta: coque donec veniat ad spissitudinẽ: ⁊ dimitte per mensem: ⁊ singulo die agitando cum spatula: deinde adde sappe sub triplus: ⁊ bñ misce ad lentum ignem: ⁊ fiat vnguentũ.
¶ Vnguẽtũ p oĩ plaga ad incarnãdũ: ⁊ mũdificãdũ.
¶ ℞ betonice: berbene: pimpinelle añ. m. j. ↄtũdant: postea bulliant in vino albo vnius miradelle cũ dimidio ad ↄsumptionẽ medietatis obturato orificio superiori cũ luto: deĩde cape duos cyathos de dicta decoctione: facta prius expressione: ⁊ proiectis herbis: ⁊ adde terbẽtine vnc. j. s. masticis vnc. j. cere virginis: vel albe vnc. iij. ponat ad ignem cum terbentina: donec inspissẽt: vltimo adde masticem: ⁊ ceram: semper miscendo cum spatula: a magistro Thoma.

¶ Nota de vnguentis.

¶ Vnguentũ de cerusa: vnguentũ de minio. Vnguentum de litargyrio. Pro cruribus.
¶ Vnguẽtũ apostolorum corrosiuum: ⁊ incarnatiuum.
¶ Diaquilon cum mucilaginibus mollificat duritiees: resoluit: ⁊ consolidat.
¶ Alumen roche cõbustum corrodit carnẽ malam.
¶ Vitriolum adustum corrodit fortius.

¶ Ad spasmum.

¶ ℞ olei rosati: olei camomille añ. vnc. j. olei hypericon vnc. ij. vini albi vnc. j. bulliant lũbrici intus ad ↄsumptionẽ vini: ⁊ cũ isto inunge locũ spasmatum.

¶ Ad mulierem: que non mestruat.

¶ ℞ matricalis: vel arthemisie: vel valeriane: vel saturegie: vel pulegij: vel bettonice. m. j. cũ. m. j. sauine: ⁊ bullias: ⁊ capiat septem diebus prouocabit mestrua: vel ad minus capias vnam ex istis cum pulegio: ⁊ bullias: ⁊ capiat bullituram.

Ad plagam cap

vide in hoc ad c. 15

¶ Ad idem.

¶ ℞ bertonice ⁊ gentiane añ. ʒ.j. limature ferri correcte ʒ.ij. fiãt pillule cũ sirupo de quinq̃ radicib⁹ ⁊ vtaẽ singulis diebus vna pro vice: multum laudatur.

¶ Ad idem.

¶ ℞ trocisci de myrrha: limatura correcta daciaio añ. ʒ.ß. specie de diarodon ℈.j. misce: ⁊ fac pillulas cũ sirupo duabus radicibus: ⁊ vtaẽ vna p̃ vice: hec nostre inuentionis mirabilis est.

¶ Ad idem.

¶ Recepta vnius aromatarij: qui multas curabat oppilatas facta purgatiõe dabat vnã ex his pillulis. ℞ specierũ diarodon abbatis ℈.j. cinamomi ℈.ß. limature ferri correcte ℈.iiij. cũ aqua infusionis dragaganti: confice pillulas .10.

¶ Ad idem electuarium: quo vtimur.

¶ ℞ diarodon abbatis: ꝯserue citri: diacalamẽti: dia buglossati: electuarij ferrati correcti añ. vnc.j. cõfice electuarium cum sirupo de duabus radicibus: ⁊ vtaẽ omni die cum vna pillula de trociscis de myrrha.

¶ In oppilatione colli vesice a mã vesica in Petro Francisco de Medicis: in vna die sanatus.

¶ Tria remedia potissima. Primũ sirupus ex aqua sparagoꝝ: ⁊ paritarie añ. vnc.j.ß. acetosi de duabus radicibus vnc.j. misce: ⁊ da facta aliquali purgatione siue cũ cassia: siue aliẽr. Scd̃m remediũ: super pectinem pone emplm̃ ex agrimonia bullita in oleo scorpionũ: vel paritariã bullitã ponas: ⁊ inunge cũ oleo de scorpionibus. Sunt: qui faciunt fomentũ ex semine milij solis: saxifragia: cressonibus: ⁊ ameos: carui: apij: camomille añ. m.j. bullitis in aqua ordei. Tertiũ remediũ est balneũ olei: q̃ sedat dolorẽ: ⁊ mollificat: ⁊ aperit. Aliqui volunt bullire res dictas in 2° remedio in oleo: ⁊ miscere illam aquã cũ oleo. Addiẽ aliud remediũ. Bullire in aqua ordei passulas sine arillis sem. cõia sem. malue: ⁊ sem. altheei ⁊ liquiritiã: ⁊ postea addere mel ad bulliendũ: de isto põt bibere quacunq̃ hora modicũ: s; post cibũ p̃ quatuor horas mediũ cyathũ: ⁊ illã decoctionẽ põt accipere .s. vnc.iij. cũ melle rosato colato vnc.ß. acetoso de duabus radicibus vnc.j. Pro preseruatione tria remedia. Primum in mense bis capiat de cassia. Scd̃m oĩ hebdomada capiat ferculum ex folijs raphani cum modico olei: ⁊ salis: q̃ mirabilẽr mũdificant renes: ⁊ vesicam. Tertiũ obseruare debitã dietã in quali: ⁊ quãto. Cauere a rebus grossis: sicut pasta: ⁊ caseo: piscib⁹ viscosis: anguillis: ⁊ tenchijs: ⁊ quantitate conuenienti.

¶ In surditate a Nicolao de Alexandris.

¶ ℞ olei amygdalarũ amararũ: olei hyrini: aque vite .i. aqua ardẽte añ. vnc.j. synapis ʒ.iij. croco ʒ.j.ß. fa bullire p̃ª la senepa mezza hora: poi vno 4° di hora il croco: ⁊ cola per mettere in lorecchie dopo il profumo. ℞ sulphuris lib.j. mitte p̃te sopra carboni in vna pentolina: ⁊ con vno cartoccio riceua il fumo alorecchie: poi mette .v. o .6. goccie dolio tepido ne lorecchie

¶ Ad hyctericiam: ⁊ visum.

¶ Succus radicis celidonie cũ aniso: ⁊ vino albo curat hyctericiã. Serapio inquit: ⁊ q̃n succus eius cum melle coquiẽ in vase eneo super prunas acuit visum. Armoracia diciẽ celidonia: ⁊ est duplex maior: ⁊ minor: ⁊ maior habet virtutes dictas.

¶ Ad grauitatem auditus: ⁊ tinnitum.

¶ ℞ elebori albi aur.j. castorei aur.ß. nitri. quartam partẽ aur. misceanẽ: ⁊ administrenẽ cum aceto: ⁊ ꝯdat in eo vtens: q̃m est medicamẽ vtile Auic. in fine quinti canonis.

¶ In sputo sanguinis ex fractura vene.

¶ ℞ aque frigide cyathum vnũ zuccari rosati vnc.j. vel.ß. distẽpera: ⁊ da in potu: statim firmat sanguinẽ. Itẽ ad idem: da tyriacã nouã .s. vsq̃ ad quatuor annos ʒ.j. in nocte: ⁊ si timeres caliditatẽ: misce zuccaruz rosarũ cũ ea. Itẽ da ante cenã trociscoꝝ stelle cũ zuccaro rosato. ℞ zuccari rosati vnc.j. trociscoꝝ stelle ʒ.ij. misce: ⁊ da ʒ.j. Item a p̃n° fac flobotomiam diuersiuam. Item da lenitiuum ex cassia: vel manna.

¶ Ad pannum oculi.

¶ ℞ vini albi: aque rose: aque fenniculi: aque celidonie añ. vnc.j. aloes loti. marchasite eris añ. ʒ.j. aduste: ⁊ puluerizate bulliãt: ⁊ intinge bõbicẽ in eis: ⁊ laua oculũ adde zuccari optimi: tutie p̃parate añ. ʒ.j.

¶ Ad debilitatem stomaci in Masio de Albicis.

¶ Duo remedia potissima. Primũ medullam panis recentis pone in maluatico remoto cortice ex p̃te inferiori: postea puluveriza supra gariofilos: ⁊ pone supra stomacũ. Scd̃m remedium est: bullias in maluatico: mente: absynthij: perse: anisi: ameos: carui añ. m.ß. postea adde colature oleũ de spica oleum de mastice añ. vnc.j.ß. ⁊ bulliat ad ꝯsumptionem maluatici: postea adde galange: nucis muscate: macis: gariofiloꝝ añ. ʒ.ß. coralloꝝ alboꝝ ⁊ rubeoꝝ añ. ℈.ij. cere quantũ sufficit.

¶ Ad duritiem splenis.

¶ Primũ remediũ forte. ℞ armoniaci ʒ.j. dissolue in aceto: postea adde olei de caparis vnc.j. ⁊ inunge. Aliud fortius. ℞ tamarisci: scolopendrie: corticis caparoꝝ añ. m.j. bulliant in aceto: postea cola: ⁊ adde cum illo aceto olei de amygdalis dulcibus: olei de absynthio: ⁊ olei ð caparis añ. vnc.j. cere quãtũ sufficit.

¶ Ad expellendum fetum.

¶ Panis porcinus: q̃n fit nascale cum eo est ex fortioribus medicinis ad expellendum fetum mortuum.

¶ Assarus ꝯfert hydropico: ⁊ p̃uocat vrinam: ⁊ menstrua. Sisileos cõfert coarctationi anhelitus: ex qua opz hoĩem erigi: ⁊ asmati: ⁊ suffocationi matricis: p̃uocat mestrua: ⁊ expellit fetũ: ⁊ ꝯfert epilensie hytreos: radix eius euacuat aquã citrinã .i. ꝯfert hydropico: ⁊ q̃n ex decoctione eius fit encathisma confert dolori matricis: ⁊ quando fit decoctio: ⁊ fit collutio oris confert dolori dentium.

¶ Ad acuendum visum in illo hyspano.

¶ ℞ aqua rosa: maluasia amabile añ. lib.ß. vl.j. aloes lauato ʒ.ij. garofani ʒ.j. antimonio ʒ.ß. tutia preparata ʒ.j.ß. succo de finocchio: succo de celidonia añ. vnc.ij. fa bullire a lento foco: pesta p̃ma dette cose per lauare gliocchij la matina cõ vno poco di bambaso: questo e mirabile in acuire la vista.

¶ A guarire vna percossa.

¶ ℞ olio rosato vnc.j. vnge ditta percossa de prima poi. ℞ poluere de mortina: ⁊ poluerize supra. Item ala fine q̃n e purgato: ⁊ che se mostra negro il loco de la percossa vnge con questa vntione. ℞ olio di camomilla vnc.ij. alume: ⁊ tutia añ. ʒ.ij. solfe ʒ.j. misce per vngere la p̃cossa.

¶ Ad dolorem iuncturarum.

¶ Primũ remediũ est bullire micaz panis in aqua: postea exp̃me: ⁊ adde olei rosati ⁊ duos vitellos ouorum: ⁊ emplm̃ iuncturã. Aliud: bulliat illud in lacte: ⁊ adde vitellos ouoꝝ ⁊ emplm̃. Aliud misce oleũ rosatum ⁊ lac: ⁊ bullias medullam intus: ⁊ adde postea

duos

duos vitellos ouoꝝ. Quartū remedium. ℞ pulueris hermodactyloꝝ: farine ordei añ. cum duobus vitellis ouoꝝ fac emplastrum. a Mesue fit hoc.

¶ Ad oppilationem matricis.

¶ ℞ diarodon abbatis: diacalamenti añ. vnc̃. j. ſ. electuarij de bertonica vnc̃. j. ſ. ꝯserue citri vnc̃. j. misce: ⁊ fiat electuariū: de quo sumat in mane ad quātitatē castanee: per la cognata di Jacopo Saluiati: adde vnc̃. ſ. electuarij ferrati.

¶ ℞ matricale: bertonica: santuregia: saluia: sauina añ. m. j. fa bullire in acqua darthemisia. i. canepaza lib. j. per mezza hora: de ditta cocitura piglia vnc̃. iij. oximelle simplice sirupo di endiuia: sirupo darthemisia añ. vnc̃. ſ.

¶ Itez diarodon abbatis: electuarij de bertonica: electuarij de santuregia: electuarij de matricali.

¶ Inter dolores ventris.

¶ Signa distinguētia inter dolorē a vētositate: ⁊ dolorem a colica: sunt hec: q2 si a ventositate est dolor extēsiuus: ⁊ ꝑiter cū inflatione ventris. Itē cum ꝑmutatione de loco ad locū. Item cōprimendo locū inflatū ꝯfert. Itē applicatio vētose super locū doloris ꝯfert. Si a colica: dolor est pungitiuus: ⁊ est inflammatio: ⁊ sitis: ⁊ cū ardore vrine: ⁊ non est inflatio ventris: nec ꝯfert cōprimere: nec permutatio doloris est: ⁊ est priuus: dixit Paulus Egineta. Cura est cuz clysterijs partim lenitiuis: ꝑtim anodinis: vt cū brodio pulli: bullitis intus floribus camomille: ⁊ cū decoctione capitis castrati: ⁊ addendo oleū camomille: aliqñ oleuz ruthe: ⁊ pinguedinē anatis: vel butyri cū vitello oui: ⁊ sale. Aliqñ vti clysteri carminatiuo cū oleo ruthe: melle ro^to^ col^to^ vl' melle violato: ⁊ cū pinguedine anatis vel anseris. Aliqñ cū decoctione rerū carminātiū camomilla: mellilo to: aneto: fenugreco. Aliqñ cū fortiori cū vnc̃. j. hyerepigre ⁊ cū vrina: sapa: ⁊ oleo rute. Extrinsecus cū decoctione anodina: fomentando locū doloris: ⁊ stomacū. Aliqñ cū pane posito supra butyro. Aliqñ cū vētosa applicata vmbilico. Aliqñ cum milio: vel furfure: vel cinere in cado calefacto: ⁊ posito supra dolore. Aliqñ cū tyriaca emplastrata supra stomacū: vel locū doloris. Ad intra cū vnc̃. ij. terbentine exhibire: que remouet dolores. Aliqñ cū brodio galli bulliti cū hysopo: polypodio: ameos: carui. Aliqñ cum māna: aliquādo cū sirupo. s. melle rosato colato cū acetoso simplici. Aliqñ cū diafinicon dulci euacuādo mām digestā. Cessantibus doloribus cōforta stomacū cum fomēto: ⁊ vnctione stomatica. Iterū digeras mām: vt possit bñ euacuari: hñdo respectum ad epar. Et super oīa aqua porrecte est optimū remedium: q2 alterat malam cōplexionē frigidā: euacuat: ꝯfortat: ⁊ diuertit. Et optimū remediū est tyriaca diateseron: que cōponit' cum quatuor rebus. s. gentiana: bacis lauri: aristologia: ⁊ myrrha: q2 dicit Mesue: valet ad quatuor egritudines. s. cerebri: vt epilensie: paralysi: ⁊ stomaci dolori ventositati: ⁊ inflationi: ⁊ epatis: cacesie: hydropisi: ⁊ venenis: morsui scorpionis: ⁊ datur ab aur. ſ. vsq3 ad vnum.

¶ Ad dissynteriam.

¶ Auenzoar dat tria remedia. Primū de smiraldo dicit': q' expertum est, ante in dissynteria q' suspensio smiraldi sup ventre est mirabilis efficacie: ⁊ iuuamenti. Itē tenere illud in ore sine masticatione. Scd'm remediū est gūma arabica assate: posita in clysteri est ex ijs: que multū ꝯferunt. Tertiū est terra sigillata multum ꝯfert data cū aqua mellis: vel cū aqua decoctionis centauree longe cum sirupo rosato.

¶ Ad pannum oculi: in Joanne Nicolino.

¶ ℞ maluasia: acqua rosa: aqua de celidonia: aqua de finocchio añ. vnc̃. j. aloe lauato: marchasite eris adu ste añ. ʒ. j. ſ. adde serapinū: q2 abstergit maculas oculi: fa bullire dentro vno quarto di hora ꝑ lauare glio chij: ⁊ fuit liberatus in paucis diebus.

¶ Ad stricturam pectoris pro eodem.

¶ ℞ oximelle squillitico: melle bianco añ. vnc̃. ij. zuccaro violato vnc̃. j. misce ꝑ casu: quāto vna castagna due hore nante mangiare sera: ⁊ matina: ⁊ in paucis diebus melioratus est.

¶ Ad dolorem hemorrhoidarum.

¶ ℞ tassi barbassi. i. guaraguaschio. m. j. ⁊ si nō habes de hoc. ℞ maluc. m. j. ⁊ bulliat in oleo rosato vnc̃. j. postea cola: ⁊ adde bituri loti: pinguedinis hirci añ. ʒ. j. camphore: trociscoꝝ stelle añ. ʒ. ſ. opij grana. iiij misce lento igne: ⁊ est optimuz: ⁊ expertum a nobis.

¶ Ad idem: vbi sint grosse hemorrhoides.

¶ ℞ aloes loti ʒ. ſ. pulueriza: butyri ʒ. j. misce: ⁊ inunge: abstergit: ⁊ minuit grossitiem.

¶ Ad epilensiam.

¶ Galbanū olfatū ꝯfert epilenticis: q2 excitat eos dicit Auic. Itē electuariū ad epilēticos. ¶ Ad colicā. ¶ ℞ galāge: quomodocūq3 vtaris ꝯfert ei mirabil'r: bulliat in clysteri: ⁊ diagalanga ꝯfert mirabil'r in ventositatibus stomaci: ⁊ intestinorum.

¶ Ad tussim antiquam.

¶ Myrrha si dat' quātitas fabe cum pipere: ⁊ aqua antequā veniat rigor febriū duabus horis: remouet illam. Et qñ tenet' sub lingua: ⁊ trahat' qd' ex ea resoluit': mollit aspitatē cāne pulmonis: ⁊ clarificat vocē.

¶ Ad eos: qui non possunt retinere vrinam.

¶ ℞ mumie: ⁊ dissolue in oleo de sambuco: ⁊ fac suppositoriū: ꝯfert ijs: q non pñt retinere vrinā: ⁊ valet ad sputū sanguis mirabil'r: ita q' stringit: cocta cū vino: statiz restringit fluxū sangu'is. ¶ Ad hictericos. ¶ Celidonia cocta cuz vino albo: ⁊ aniso curat hictericos. ¶ A differti de nerui: ⁊ musculi: ꝑ liquali non possa leuare vno braccio: ne le dite: ⁊ a fatica mouerle per vna bolla che fo tagliata parecchie volte: ⁊ apostemato: ⁊ vlcerato il braccio.

¶ In primis fac lauandā per modū epithimatis cuz petijs ad locū vlceratū. ℞ fenugreci: centauree minoris: radicis hyreos añ. m. ij. mellis rosati colati vnc̃. ij fac bullire in duabus lib. aque cōis ad ꝯsumptionem tertie ꝑtis: postea cola: ⁊ balnea malū cū petijs. septē aut 8° vicibus. Post hec fac vnguentū: ⁊ pone supra cū petia. Pro quo. ℞ centauree minoris: aristologie rotūde: betonice añ. m. j. bullia in pentula triū quatrinoꝝ plena vino albo ad ꝯsumptionē medietatis: ⁊ de dicto vino capias duos cyathos: cum quo bullias adde terbētine vnc̃. j. ſ. sape vnc̃. ſ. olei Keyrini: olei hyrini añ. vnc̃. j. ſ. ⁊ bulliant ad ꝯsumptionē vini: postea adde cere: ⁊ bulliat donec incorporet': ⁊ quādo nō amplius bullit adde istos pulueres subtiles. ℞ aristologie rotunde: centauree minoris: betonice añ ʒ. j. ſ. incorpora absq3 hoc q' bulliant: ⁊ post lauādaz factā pone de isto vng^to^ supra vlcus: ⁊ muta mane: ⁊ sero.

¶ Ad dolorem hemorrhoidarum.

¶ ℞ pinguedinis hirci: ⁊ cū illo inūge hemorrhoides

postea pulueris veretri tauri pone supra. ab Antonio Jacomino secretū magnū.

¶ Ad idem.

¶ ℞ herbā scrophulariā dictaꝫ in vulgari florētino vrtica nigra: vult dicere vrtica morta: q2 hꝫ folia similia vrtice nigre: ⁊ de ista herba fac p tres dies fritellā vnā cum farina ⁊ da ad comedendū: ⁊ sanabit. Folia huius herbe ponuntur super scrophulas: ⁊ sanat eas.

¶ Ad idem.

¶ Remediū efficacius: cape herbā: que dicit̃ quercio la: ⁊ coque in oleo: ⁊ cū illo inunge locū. s. hemorrhoides: expertū in Dego Hispano.

¶ Ad surditatē.

¶ ℞ oleū amygdalarū amararū: ⁊ ī eo bullias scarabeos: ⁊ d̃ hoc oleo pone in aurē: ⁊ remouet surditatē: est Gal. ⁊ recitat̃ a Raby Moyse.

¶ Ad idem.

¶ Auic. inq̄t si bulliat castorei ʒ. j. in vnc̃. j. olei spice nardi: ⁊ ponant̃ due: vel tres gutte in aureꝫ alternis diebus: sanat a surditate.

¶ Ad idem.

¶ Auenzoar inquit. Oleū synapis sanat a surditate.

¶ Ad idem.

¶ Phisicus Brixiensis. ℞ succi persc: succi rute: succi porri añ. vnc̃. ʃ. castorei ʒ. j. bulliant leuiter: ⁊ vtaris eo ponendo in aure duas: vel tres guttas.

¶ Ad tinnitum.

¶ Ab Alexandro Medico. ℞ castorei ʒ. iij. ellebori albi ʒ. ij. nitri ʒ. vj. croci ʒ. iiij. fiant trocisci: ⁊ resolue in aceto. Itē ad idem euforbiū cū ciprino oleo. i. de alkana: tere: ⁊ tepefactum immitte. Item ad idem nitri ʒ. ij. mellis vnc̃. j. aceti vnc̃. ʃ. dissolue cuꝫ aceto tepido: ⁊ pone quinq3 guttas in aurem.

¶ Ad spasmum ex punctura.

¶ ℞ sulphuris triti: ⁊ misce cum oleo oliuarum: ⁊ pone supra. Auenzoar dicit.

¶ Ad spasmum ex humore imbibito in neruo.

¶ Cura huius est purgare humorem.

¶ Ad spasmum ex siccitate superflua sicut post euacuationem superfluam.

¶ Cura est posteriora capitis vngere cum oleo amygdalarum dulcium.

¶ Ad canem rabiosum. i. ad morsum eius.

¶ Serapio inquit nō vidi meliorē receptā ista. ℞ gētiane: myrrhe añ. ʒ. j. cācroꝝ fluuialiū ꝯbustoꝝ. ʒ. ij. fiat puluis: ⁊ det̃ cum vino albo: vel cū aqua: hanc ponit Gal. in libro experimentoꝝ. Plinius recitat de vno morso a cane rabido: q̄ mater eius scripsit: vt caperet puluerē radicis rose syluestris: ⁊ caperet ʒ. j. cuꝫ lacte: ⁊ sanatus est. Notatq̄ duplex est rosa syluestris: vna est rosa: que nascit̃ in rubis. i. in spinis: ⁊ de hac nō intelligit: q2 de ista scribūt auctores: q̄ hec nō hꝫ: nisi virtutē ꝯstringendi. Alia est rosa syluestris: que dicit̃ rosa canina: super cuius radices orit̃ hypoquistidos: hec rosa canina d̃r cissos: dicit Plinius. Cissos est herba similis hedere: ⁊ dicitur hedera russa.

¶ Ad dolorem costarum dorsi.

¶ ℞ folia violarū zallarū: ⁊ bulliant in oleo Nerino: ⁊ fiat emplastrū super loco doloris: ⁊ est mirabile.

¶ Ad dolorem matricis: ⁊ stomaci.

¶ ℞ saturegie puluerizate ʒ. j. da bibere cū modico vini albi: ⁊ vocat̃ alio nomine tymbra: ⁊ est optimuꝫ remedim.

¶ Ad dolorem oculi.

¶ Factis diuersionibus ex applicatione ventosarum in spatulis: ⁊ scarificatione fac emplꝫum super oculuꝫ ex trib⁹ pomis putrefactis: ⁊ sandalis rubeis: ⁊ citrinis: ⁊ rosis rubeis añ. ʒ. j. ⁊ ꝯfice emplꝫum cum aqua rosata. expertum in vxore Simonis Corsij.

¶ Ad remouendum vomitum.

¶ ℞ pulegij recentis modicum: pista: ⁊ misce ouum sorbile cum eo: ⁊ non euomet.

¶ Ad antracem: ⁊ malignas pustulas.

¶ ℞ centauree minoris. m. j. bulliat in vino albo: postea adde olei rosati vnc̃. j ʃ. ⁊ iterū bulliat herba pistata: ⁊ vlt° adde cerā: ⁊ si vis maiorē exsiccationem: adde corticis thuris: ⁊ si vis mūdificationē: adde litargyrij: ⁊ si vis extinctioneꝫ: adde plūbi vsti: ⁊ si vis confortationem: ⁊ calefactionem: adde sape.

¶ Ad scyaticam occimo memyrt

¶ ℞ picis: sulphuris viui añ. tere: ⁊ misce: ⁊ emplastra locum: ⁊ est valde mitigatiuum.

¶ Inūctio pro oculis vel rubeis: vel lachrimosis que fit in apotecha aromatarij ab Angelo.

¶ ℞ buturi vnc̃. viij. tutie preparate vnc. iiij. cāphore vnc. ʃ. misce: ⁊ fiat vnguētū ꝓ oculis: reputat̃ optimū.

¶ Alio modo inuenitur.

¶ ℞ tutie ꝑparate vnc. j. cāphore: buturi añ. vnc. ʃ. aque rose quātū sufficit ad incorpandū: ⁊ fiat vng^tum^.

¶ Remedium quod facit vrinare.

¶ ℞ vnā bottā: ⁊ scinde ꝑ mediū per sgangia: ⁊ mitte super pectinē ita calidam: ⁊ remoue solū intestina: ⁊ p° perfora caput cū vno spontono: cum quo interficias: experta in abbate abbatie fesulane de canonib⁹ regularibus.

¶ Ad idem.

¶ ℞ aque agrimonie: aque apij: aque seminū cōium: aque raphani añ. vnc. iiij. squinanti: assari añ. ʒ. ij. bulliant ad ꝯsumptionem tertie partis: postea cola: ⁊ adde sirupi de quinq3 radicibus vnc. j. ⁊ bulliant parum simul. Item da ℈. j. trociscoꝝ de lacca in forma pillulari: postea da potionem.

¶ Ad idem.

¶ ℞ aque raphani: aque agrimonie añ. vnc. j. ʃ. squinanti: assari añ. ʒ. j.

¶ Ad idem.

¶ ℞ aque caparoꝝ aque paritarie añ. vnc. j. ʃ. acetosi de duabus radicibus vnc. j. ⁊ da in potu: data prius cassie vnc. j. ad mundificandas vias.

¶ Recepte de libro ducali.

¶ Serapio de mente Diascoridis dicit: q̄ tela aranea qñ miscet̃ cum aliquo vnguēto ⁊ extendit̃ super petiā: ⁊ ponit̃ super iuncturā pulsus brachioꝝ curat tertianā: ⁊ qñ ponit̃ ī locū: vñ exit sanguis: statiꝫ stringit. Aranea super vulnera posita: nō sinit ea apostemari.

¶ Ad febrem tertianam.

¶ ℞ arthericee: absynthij: apij: saluie añ. m. j. pista: ⁊ pone super pulsus manuum: ⁊ pedum: ⁊ liga: ⁊ facter ante aduentum febris.

¶ Ad febrem calidam.

¶ ℞ arthemisiam: ⁊ bullias in oleo cōmuni: ⁊ cū illo oleo inunge totum corpus.

¶ Ad faciendum impregnare mulierem.

¶ ℞ testiculoꝝ tros danule piluselle añ. ⁊ cum succo pilusselle fac. 9. pillulas ꝑ tribus vicibus: tres sumendo quolibet mane.

¶ Ad sanandū fluxū sanguis.

¶ ℞ semen violarū: ⁊ bulliant in ferculo patientis: ⁊ liberabitur.

¶ Ad epar corruptum.

¶ ℞ succum cauliū bullitū: ⁊ despumatū: ⁊ adde modicuꝫ mellis: ⁊ simul bullire facias: postea adde aque boraginis: vel vini albi vnc. iiij. succi caulium prius bulliti vnc. ij. misce: ⁊ capiat summo mane per. 9. dies.

¶ Ad fluxum mulierum.

¶ ℞ flores cucurbitarum: ⁊ mororum: ⁊ in vino da bibere patienti.

¶ Ad cum: qui non pōt vrinare.

¶ ℞ ster

¶ ℞ stercus bouinū cū melle mixtū: ⁊ pone super pecrinem. ¶ Ad dolores factos a frigiditate.

¶ ℞ stercus ouinū: ⁊ bullias in oleo camomille per quartā partē hore: postea pone calidū super dolorē:

¶ Ad somnum prouocandum.

¶ ℞ fel leporis: ⁊ da ieiuno cum modico vino albo.

¶ Ad cognoscendum ex cuius defectu mulier non impregnat: an defectu viri: vel mulieris.

¶ ℞ duas scutellas: in quibus pone furfures frumenti: ⁊ in vna mingat mulier: ⁊ in alia vir: illa: que vertitur in vermiculos: erit defectu illius.

¶ Hucusq; recepte de libro ducali.

¶ Ad sanandum quartanam.

¶ Primū experimentū expertū a nobis est dare ter succum tassi barbassi ante aduentū febris p horam. s. mediū cyathū illius succi calidū: ⁊ plures sanaui cū hoc remedio. Aliud est dare mediū cyathū succi plātaginis i mane: a monacho cistelli: dicit pbasse: ⁊ verificasse. Aliō sumpta tota vrina: quā facit in nocte: vel die febris: fac bullire i dicta vrina tria oua: donec sint dura: deinde sepelias in loco: vbi sint formice: ⁊ cum consumpte fuerint: liberabitur: probaui: ⁊ satisfecit. ab Archiepiscopo Nicolini habui.

¶ Serapio. Cornu cerui: qñ aduritur: ⁊ abluit curat vlcera intestinorū: ⁊ fluxū sanguinis: ⁊ fluxū ventris: dosis eius est duo coclearia. Et qñ bibit curat hycteritiā. dosis eius est duo coclearia. Et limatura eius qñ datur in potu cum vino excludit lumbricos.

¶ De ossibus cranei.

¶ Dixerunt quidam: q cum puluere horum ossium curatur epilensia. hec Serapio.

¶ Ad eum qui cepit arsenicum.

¶ Tria remedia pñt pro oībus venenis. Primū remediū est tyriaca: da ʒ. j. tyriace cū vino albo. Scdō da smiraldi grana. 9. cum aqua violarum ab Auenzoar: ⁊ Serapione. Tertium da cornu helicorni: quātum stat super vno grossono.

¶ Ad argentum viuū: qñ est sublimatum fit venenū: remedium pueniens factum in filio cardinalis Rucelai.

¶ ℞ lactis cyathū mediū: ⁊ da ad bibendū. Itē fiat clystere ex lacte Auic. cura fortis est sumptio lactis.

¶ Ad arsenicum.

¶ Nota: q nō est venenū: nisi sublimatū: arsenicum rubeū dicit risigallo: arsenicū citrinū dr̄ orpigmēto. Dixit: q arsenicū dat ad potandū cum gumma pini ad tussim antiquam: ⁊ sputum saniei: ⁊ sanguinis.

¶ Ad subueniendū illi: cui datū fuit arsenicū sublimatū: qui patit excoriationē intestinorū: ⁊ stomaci arsurā: ⁊ dolorē: mordicationē: sitim: linguā exsiccatam intantū: q spuere nō pōt: ⁊ demū syncopim patit.

¶ Cura est: vt bibat cum aqua calidū: in qua semina rape sint cocta: ⁊ euomet: ⁊ clysterizet: ⁊ cibet cū oleo amygdalarū dulciū: ⁊ iure galline pinguis. Et eius bezear est cristallus trita subtilissime ʒ. j. data in potu cū oleo de amygdalis dulcibus: ⁊ si nō erat sublimatū: erunt accñtia remissiora. hec Conciliator.

¶ Ad opium sumptum in potu.

¶ Si cogat vomere: apparebit odor opij in vomitu: erit piger: ⁊ dormiens absq; sensu: ⁊ non intelligens: nec sentiens: si nō sucurrit: morit. Cura est potare vinum altissimū: ⁊ fricare extrema cū nitro: ⁊ sapone: ⁊ puocare sternutationē cū pipere intromisso i nares.

Eius bezear est castoreū tritū: ⁊ datum in pontu cū vino ℈. ij. hec Conciliator: sed sufficit.

¶ Ad puncturam scorpionis.

¶ Confert vaporatio olei: ⁊ alliorū: ⁊ tyriaca diatesseron: ⁊ oleū antiquū linitū. Et eius bezear est corpus scorpionis ⁊ tritū: ⁊ suspensum loco. i. suprapositum.

¶ De morsu Arancarum.

¶ Confert succus pomorum: aut pirorum: aut appositio ferri frigidi iterati: ⁊ eius bezear est endiuia.

¶ De morsu vipere.

¶ Summa medicinarū: ⁊ bezear est tyriaca magna ⁊ fortasse metridatū pfert: ⁊ medicamen de assa fetida: ⁊ butyrum vetus: ⁊ medicamen de herbo: ⁊ comestio alliorum: ⁊ potus vini puri.

¶ Ad puncturam apium.

¶ Confert epithimum cum bolo armeno: ⁊ aceto: ⁊ camphora: ⁊ qui manus suas: ⁊ faciē cum succo maluę abluerit non pungetur ab apibus.

¶ De morsu canis rabiosi.

¶ Cognoscit: q sit rabiosus: si bucella panis fricet in loco morsure: ⁊ proijciat alijs canib⁹: si nō comedūt: rabiosus est: si vero comedunt nō. Itē signa canis rabiosi: tenet linguā extra ⁊ caudā inter crura: ⁊ coxas: raucā hꝫ vocē: abhorret socios: mordet dñōs: fugiūt ab eo alij canes. Et nisi curet infra. 40. dies moritur: fiet hydroforbicus. i. timens aquā: ⁊ sitim patit: ⁊ nō vult bibere: q: cū videt aquā imaginat canes esse in ea. Cura est super locū morsum ponere vētosas: ⁊ scarificare: deinde ponere supra alliū: vel cepe tritū pfectum cū butyro vaccino. Det in potu electuariū cancrorū fluuialiū: valet balneū omni die: balneet p. 40. dies in aqua maris. Eius bezar dicū sunt cancri fluuiales adusti: ⁊ puluerizati: da ex eis in potu ʒ. iij. oībus trib⁹ diebus: pciliator hec.

¶ De cātaridib⁹.

¶ Illi: qui in potu sumpsere cantarides: patiētur mictū sanguinis: ⁊ estuationē: ⁊ accñtia perniciosa. Cura est: vt sumant in potu lac ouinū cū oleo amygdalarum: deinde curent ex vlcere vesice. Eius bezear erūt grana alkekengi numero. 10.

¶ De cerebro gatti.

¶ Qui sumpserit cerebrū gatti: patiet stoliditatē: ⁊ videbit instringiosus. Cura eius est terra sigillata ⁊ vomitus cū ea oī mense bis: ⁊ accipere de cōfectione diamusci omni die summo mane. Eius bezear est muscus tritus ℈. 5. ⁊ datur in potu cum vino albo.

¶ Septem herbe contra venena: ⁊ puluis earum: ⁊ succus: ⁊ pistate.

¶ Hypericō: vincetoxicū: enula: raphanus: dictam⁹: aristologia rotūda: ⁊ lunga: ⁊ lactucella. Vñ versus.

Confert hypericon: raphanus: simul enula: vince:
Dictamus: aristol: ⁊ latucella simul.

¶ Ad prefocationem matricis.

¶ ℞ stercoris galline. s. stercoris citrini ʒ. 5. misce cū vino albo: ⁊ da patienti: statim sanat.

¶ Ad lapidem in renibus.

¶ Sex sunt: que eijciunt lapidē. s. sanguis hirci ʒ. ij. Auis dicta cudartula. s. puluis eius datus ʒ. j. vitrū bene ptritū. s. ʒ. j. datū cum vino albo: laurus. s. folia lauri siccata: ⁊ pistata. s. in puluere: lepus cōbustus: ⁊ datus in puluere: lapis iudaicus pistatus: ⁊ in puluere datus. s. ʒ. j. cum vino albo. Unde versus.

Sanguis: auis: vitrum: laurus: lepus: atq; lapillus.
Mundificant renes: frangitur atq; lapis.

¶ Pro alcola: ⁊ vlceribus oris.

¶ Recepta magistri Bernardi est optima. Pro qua. ℞ viride eris ʒ.ij. ceruse.i. biacca ʒ.ß. vini albi vnc.vj. bulliant p tertiã partẽ: ⁊ cũ hac aqua cũ bombice intinge vlcera.

¶ Ad idem.

¶ Alij faciunt aquam istam cum alumine roche: ⁊ aqua ordei bullitis simul.

¶ Gargarisma de lacte est optimum ad vlcera gule.

¶ Ad hydropisim.

¶ Urina potata p mensem: bonũ remediũ est a principio Item capere in mane vnc.iij. aque prassij: ⁊ in sero vnc.ij. multum confert. Item pillule de reubarbaro Mesue optime sunt.

¶ Ad ꝓuocationẽ matricis: ⁊ ad aptionẽ oppilationũ.

¶ Saturegia bullita in brodio: ⁊ sic sumpta confert. Item puluis eius.s.ʒ.j. cũ vino albo sumpta ꝯfert.

¶ Ad febres longas.

¶ Cum perseuerant: bonũ est exhibere bis in hebdomada pillulam vnã aggregatiuã: vel duas: ita vt moueant bis: vna vice nãliter: ⁊ altera vice humorose: ⁊ sequẽti die fiat clystere: ⁊ post tres: vel quatuor vices: supersedeas a pillulis: ⁊ si oportuerit exhibe postea infusionem reubarbari per duos: vel tres dies.

¶ Melius in febribus longis alternis diebus exhibeẽ trociscos de reubarbaro.s.ʒ.ß. pro vice: ⁊ altera die vnc.ß. mellis rosati colati ⁊ facere clystere in die in qua non capit trociscos.

¶ Pro surditate curanda.

¶ Si mã est frigida: viscosa: vel oppilans: fac purgationẽ talem. ℞ sirupi de sticcados: oximelle cõpositi añ.ʒ.vj. aque saluie: aque fenniculi: aque beronice añ.vnc.j. misce p vna vice: ⁊ da 7^m vicibus: postea da pillularũ cochiarũ: pillularũ fetidarum añ.ʒ.ß. reforma.v. pillulas cũ aqua fenniculi: ⁊ da post p^m somnum: postea fac euaporatiuũ ad aurem ex aqua decoctionis florũ sticcados: origani: pulegij: sansuci: mẽtastri: folioꝝ lauri añ.m.j. bulliant: ⁊ cũ canna ꝑforata recipiat fumũ: vel adde hederã: ⁊ rutã. Post euaporationẽ. ℞ olei rute: olei spice añ.vnc.j. perfora cepam: ⁊ pone intus ista olea ad bulliendũ: ⁊ adde castorei: euforbij añ.ʒ.ß. coloquintide ʒ.j. croci ℈.ij. ⁊ de illo mitte tres guttas in aurem.

¶ Itẽ aliud oleũ cum illis puluerib⁹ bullias in pane porcino perforato: fortius est.

¶ Aliud remedium Tadei.

¶ ℞ succi centauree maioris: ⁊ minoris: succi cepe rubee: succi porri: aceti fortissimi: olei vetustissimi añ. lumbricos terrestres: oua formicarũ ꝯtrita añ. bulliãt vsq3 ad ꝯsumptionẽ medietatis hore: tunc coleẽ: ⁊ exprimaẽ: ⁊ adde tertiã partẽ mellis bñ cocti: ⁊ dispumati: ⁊ aliquantulum ita bulliat: est enim mirabile.

¶ Itẽ fabe cocte in pentula cũ vino albo: recipiaẽ fumus in aure: cito liberat: qñ est ex oppilatione. Item predicator quidã dixit: q aqua vite in quinq3 vicib⁹ potata: remouet surditatẽ. Item ꝯtra surditatẽ inueteratã: oleũ balsami cũ succo porri vel cepe si tepidus inijciaẽ: probatũ est p certo. Colyriũ cum felle leonis: vel bouis surditati antique ꝯfert: ⁊ euaporare cũ fumo sulphuris citrini combusti: in quo si additũ fuerit oleum de costo: ⁊ castoreo: multum valet.

¶ Ad remouendum dolorẽ gutte calide. Remediũ Pontificis: quod misit Duci Urbini.

¶ ℞ succi virge pastoris: succi lactuce: olei rosati añ. fac emplm̃: ⁊ calidũ appone: hoc valet mirabiliẽ gutte calide. Turius est inungere petias in oleo rosato ⁊ ponere supra. Uel ponere mẽbrũ dolorosum in oleo rosato: immo in quocũq3 oleo ponas remouet dolorẽ. Uel fac emplm̃ ex oleo rosato ⁊ farina ordei. Uel misce oleum rosatũ cum vitello oui: ⁊ inunge a Gal. Aliud remediũ efficatius: balnea petias in lacte calido: ⁊ pone supra. Uel fac emplm̃ ex lacte: farina ordei: ⁊ vitello oui: ⁊ calidũ pone supra hoc est mirabile in oĩ dolore. Aliud remedium: fac emplm̃ ex farina hermodactyloꝝ: farina ordei: ⁊ vitello oui: vt dixit Mesue capitulo de hermodactylis. adde tñ oleũ rosatum vel lac ad incorporãdũ.

¶ Ad hydropem.

¶ Unus placentinus curabat oẽs dando alternis diebus ʒ.ij. pulueris soldanelle cũ vino albo ad potandum. Et alia mulier Liuorni curabat eos dãdo insalatitiũ ex folijs ebuli coctis: tres bolos dabat summo mane: ⁊ nihil postea comedebat vsq3 ad horã nonã: ⁊ quarta die faciebat siliẽ: ⁊ sexta die: ⁊ sic curabat oẽs: q mouet vẽtrẽ mirabiliẽ. Quidã presbiter in Romãdiola dabat ʒ.j. seminis ebuli pistũ cũ vino albo: ⁊ sic curabat oẽs inflatos: ⁊ oppilatos. Sed nota: q dare ista cocta nõ habet periculũ: siue succũ: siue folia: siue sem. sed nõ cocta: h3 periculũ. Et nos facimus medicinã nr̃am principalẽ de succo hyreo: ebuli: ⁊ epatice: que est mirabilis.

¶ Ad apost^a ex mã adusta.

¶ ℞ ceruse: accarie: litargyrij: rutie: masticis añ. vnc.ß. cãphore ʒ.ß. olei ro^ti olei abietis añ. vnc.iij. terbẽtine vnc.iij. bulliat terbẽtina prius cũ oleis: deinde adde pulueres ⁊ lento igne incorpora.

¶ Ad apostemata dura.

¶ Bdelium dissolutũ cum saliua positũ supra sanat Aine.

¶ Ad idem.

¶ ℞ bdelij: galbani: laudani: ceruminis apũ: vel terbentine añ. misce: ⁊ fac cerotum: sanauit duritiem magnam in genu.

¶ Electuarium laudatum ꝯtra matrices frigidas: ⁊ ad oppilationem matricis: ⁊ ad impregnandũ.

¶ ℞ mellis rosati soli vnc.vj. mellis rosati colati vncias.iij. diarodon abbatis vnc.j.ß. gingiberis: nucis muscate: cinamomi: doronici añ.ʒ.j. limature ferri correcte vnc.ß. misce sine igne: ⁊ da in mane ad quãtitatem castanee.

¶ Unguentum mirabile ad vlcera cruruũ a Dñico.

¶ ℞ terbentine: mellis rosati colati olei antiquissimi añ.vnc.j. misce sine igne: ⁊ inunge crus: ⁊ si est vlcus ꝓfundum: mitte intus de vnguento: postea pone fila intincta in eo supra.

¶ Unguentum mirabile ad podagras.

¶ ℞ ranarũ numero.9. fac bullire in vnc.j.ß. olei vetustissimi ad ꝯsumationem carnis: postea cola: ⁊ residuũ carnis pista: ⁊ exprimas cũ dicto oleo: postea adde terbentine vnc.j. cere vnc.ß. ⁊ cũ isto inunge a medico teucri. Dominus Mesue dicit de vnguẽto ranarum: q confert dolori arthetico: ⁊ podagris calidis.

¶ Electuarium nostrum mirabile ad tussim: ⁊ asma.

¶ ℞ terbentine optime mellis albi añ.vnc.j.ß. dragante ʒ.j. misce ad lentũ ignẽ: vt bene incorporeẽ: ⁊ da summo mane in tribus: vel quatuor vicibus: ⁊ sanat expertum a nobis pluries.

¶ Ad asma quinq3 remedia efficacia.

¶ Primũ remediũ cõe est sirupus. ℞ sirupi violati: sirupi de liquiritia: sirupi d' hysopo añ.vnc.ß. aq̃ capil. veneris scabiose: hysopi añ.vnc.j. misce p vna vice.

¶ Scdm

¶ Scd̄m remediū est electuariū magistri Benedicti
de Norsa. ℞ loch sani: ⁊ experti: diapenidiō an̄. ʒ. vj.
loch de pulmone vulpis vnc̄. j. penidiarū: zuccari cā
di an̄. ʒ. ij. pistent̄ subtilr̄: ⁊ si sit nimis solidum adde
aliquid de sirupo de liquiritia.

¶ Tertiū remediū est decoctio Auenzoar. ℞ furfuris
m. j. bulliat in aqua ordei: postea cola: ⁊ colatur̄ adde
prassium ad bulliendū p mediam horā: ⁊ si pones hy
sopum: ⁊ capillū veneris: tanto melius: ⁊ adde aliqd
mellis ad bulliendum. s. vnc̄. iiij.

¶ Quartū remediū est electuariū nr̄uz de terbētina:
⁊ melle albo an̄. vnc̄. j. s. cū drag^{to} ʒ. j. ꝯfectū ad lētuz
ignez ⁊ si vis addc aliqd pulueris pulmonis vulpis.

¶ Quintū remediū est potio nostra. ℞ squille affetra
dicis lilij celestis an̄. vnc̄. ς. prassij: hysopi capil. vene
ris an̄. m. j. fac bullire in lib. trib⁹ aque ordei p horā:
⁊ colet̄: ⁊ adde mellis lib. j. ⁊ iterū bulliat p horam: ⁊
dispumetur: ⁊ sumo mane calidum: est mirabile.

¶ Ad ardorem vrine.

¶ ℞ aque de corticibus fabarū. i. de bacellis vnc̄. iij.
sirupi violati vnc̄. j. mirabilr̄ valet ad ardorem vri-
ne: fuit secretū Domini Dominici Martelli.

¶ Ad dolorem matricis: siue prefocationē
remedium nostrum efficax.

¶ ℞ olei rosati olei de lilio: vini albi an̄. vnc̄. j. santu-
regie: matricalis an̄. ʒ. j. s. seminis iusquiami semi-
nis mādragore an̄. ʒ. j. bulliant ad ꝯsumptionem vi-
ni: postea adde opij: croci an̄. grana. iij. cinamomi ʒ. j
cere quantū sufficit ⁊ fiat vnguentū. ¶ Ad idē.

¶ ℞ radicis lilij albi numero. vj. bulliant in oleo ro-
sato: postea adde farine fenugreci vncias. iiij. ⁊ adde
duos vitellos ouoꝝ: ⁊ croci quantum stat super vno
grosso: ⁊ fiat emplastrum: hoc est sumptum ab Auic.

¶ Ad firmandum sanguinem ex matrice superfluū.

¶ ℞ duos poma granata dulcia: ⁊ vnū forte: ⁊ decor-
ticent̄ perrumper: ⁊ pistent̄ in mortario: postea cola:
⁊ bullias cū vino nigro in vna pentula. 6. denarioruz
p mediam horā: ⁊ bibat mediū cyathū tribus diebus
sanabit̄: expertū pluries a nobis. ¶ Ad idem.

¶ ℞ duas nuces ꝯbustas: ⁊ misce cū modico croci. s.
ʒ. ς. ⁊ cū vino lymphato bibat̄: firmabit fluxū sangui
nis ex matricem. ¶ Ad faciendum cito parere.

¶ ℞ croci ʒ. ij. pista: ⁊ cuz vino albo bibat̄: facit cito
pere. A Rasi: ⁊ a Serapione expertū: ⁊ cōmendatū.

¶ Ad idem.

¶ ℞ cimini: ⁊ mitte super carbones: ⁊ fac fumigium
ad matricem: non credo hoc: qr ciminum cum aceto
aspersum: ⁊ odoratum firmat sanguinem ex naribus
ſm Auicenam. ¶ Ad idem.

¶ ℞ lapidē aquile: ⁊ liga ad coxā: qr facit cito paret̄.

¶ Ad emittendum secundinam.

¶ ℞ boracis ʒ. ij. fiat puluis: ⁊ det̄ cum vino albo: ⁊
cito emittet: a me pluries exptū: a Plateario ponit̄.

¶ Ad idem.

¶ ℞ dyctami ʒ. ij. ⁊ det̄ cum vino albo: a Rinaldo.

¶ Ad ventositates auris.

¶ ℞ panē porcinū: fac foramē in medio: ⁊ pone oleuz
de spica intus: ⁊ coperias foramen eam carta: ⁊ pone
sub cineribus: ⁊ coquat̄: ⁊ de isto pone in aurem: re-
mouet ventositates: a Petro Patio.

¶ Ad dolorem ventris: vel lumbi.

¶ ℞ folia caulis: ⁊ frige in patella cū butyro ⁊ pone
supra locū dolentem: a magistro Bernado de Laudo.

¶ Ad stringendum sanguinem fluentem ex naribus.

¶ ℞ lupinoꝝ siccorum: ꝯburant̄: ⁊ fiat cinis: ⁊ incor-
poret̄ cum aceto: ⁊ oleo rosato ⁊ ponat̄ cuz petia em-
pla sup frontē: mirabile: ⁊ serua Antonij Vguzonis.

¶ Ad idem.

¶ Ciminū cum aceto incorporatū firmat sanguinem
ex naribus Auic. inquit si emplastret̄ super frontez.

¶ Ad oppilationes omnes matricis: a Blasio.

¶ Facta prius purgatione debita: postea per octauo
dies capiat has 8° pillulas: vnā singulo mane. ℞ lima
ture ferri correcte ℈. iij. spē͂ruz diarodō abbatis ℈. j.
reforment̄ 8° pillule cū aq̈ infusionis dragāti: ⁊ si ad-
des modicū cinamomi. s. ℈. ς. in cōponēdo pillulas:
bonū erit: ⁊ da singulo mane vnā: ⁊ faciat exercitiuz
post pillulas: ⁊ faciat qn̄qz clystere in illis 8° diebus
Ad idē. ℞ decoctionē marubij: ⁊ m̄tricalis p. 10. dies.

¶ Vng^{tuz} p mūdificatione vlcerū maloꝝ cū duritie.

¶ ℞ ceruse: litargyrij an̄. ʒ. j. viridis eris ʒ. s. olei ro
sati olei de spica: olei de iunipero an̄. quantū sufficit
pro incorporatione dictarū rerum: ⁊ pone ad lentum
ignem: ⁊ fac vnguētū ⁊ pone super corium: vt ponat̄
super vlcerationē: ⁊ prius proijcez super vlcerationē
de puluere centauree minoris quia hʒ proprietatem
mundificandi: consolidandi.

¶ Item Mesue dicit: ꝙ vnguentū factū ex cētaurea
minore: ⁊ oleo rosato Et vinū decoctionis eius est po
tens curare fistulas: ⁊ vlcera maligna.

¶ Vnguentuz pro cruribus consolidandis mirabile.

¶ ℞ ceruse lote vnc̄. j. litargyrij: plūbi vsti an̄. vnc̄. ς.
thuris vnc̄. ij. succi solatri vnc̄. ij. olei rosati cere albe
an̄. vnc̄. j. ς. misce: laua cerusam quater ⁊ litargyriuz
in aqua portulace: ⁊ fac bullire oleū: succum: ⁊ ceram
ad ꝯsumptionē humiditatis: ⁊ in fine adde pulueres:
⁊ potes facere petias laboratas p crurib⁹ infundēdo
vnā petiā intus qn̄ bullit: exptū Dn̄ico aromatario.

¶ Aliud vnguentum ad vlcerationem malaz:
siue gallicam: siue alterius modi.

¶ ℞ centauree minoris puluerizate: ⁊ proijce super
vlcus: qr mundificat: siue decoquat̄ in aqua ordei ad
ꝯsumptionem tertie partius: ⁊ bullias rosas simul:
deinde petias infunde: in hac decoctione: ⁊ exprime
sup vlcerationē mane: ⁊ sero: postea pone supra vn-
guentū diaquilon cū mucilaginibus cum petia. Et si
fortius facere. ℞ ceruse: litargyrij an̄. ʒ. j. viride eris
ʒ. ς. olei rosati olei de spica: olei de iunipero an̄. quā-
tum sufficit ⁊ incorpora ad lentuz ignem ⁊ cum isto
vnguento fac cerotum: ⁊ pone super vlcus.

¶ Ad vlcera gallica: vel non gallica no-
strum vnguentum ⁊ est mirabile.

¶ ℞ olei rosati vnc̄. vj. terbentine vnc̄. iij. olei abbie-
tis vnc̄. j. s. litargyrij: masticis an̄. vnc̄. ς. cere qn̄tuz
sufficit ⁊ fiat vng^{tuz} ⁊ intinge fila: ⁊ pone super vlcus:
cuz hoc liberatus fuit Philippus Malchiauellus.
Et primo fiat deffensiuū circa vlcus: p quo: ℞ boli:
draganti an̄. vnc. j. olei rosati onfangini vbi lumbri-
ci bulliti sint: ⁊ misce. Secundo fac mūdificatiuū. ℞
aque ordei lib. iiij. cētauree minoris: hyreos an̄. m. j.
lupinorum amaroꝝ an̄. m. ij. bulliant ad ꝯsumptionē
tertie partis: ⁊ cū isto duccia vlcus: vel laua mane: ⁊
sero. Tertio postea pone pulueris supra. ℞ centauree
minoris: hyreos an̄. vnc. ς. pulueriza supra. Quarto
cum vnguēto facto ex terbētina oleo abictis: ⁊ oleo
rosato: ⁊ mastice: ⁊ litargyrio pone petias supra in-

corpora prius ad ignem terbentria cum oleis: deinde adde pulueres.

¶ Electuarium preseruans a generatione lapidis in renibus maxime.

¶ ℞ raphani minutim incisi vnc. ij. cinamomi ʒ. ij. mellis albi lib. j. fac ad lentum ignem incorporari raphanum cum melle: postea adde cinamomum.

¶ Ad idem fortius.

¶ ℞ raphani vnc. j. nucleorum persici nõ mũdatorum: sem. caulium añ. ʒ. iiij. capillorum veneris: sem. vrtice añ. ʒ. ij. gingiberis: cinamomi añ. ʒ. j. mellis quãtũ sufficit: ⁊ fiat electuariũ: de quo capiat de mane ad quantitatem castanee. ¶ Ad oculos rubeos.

¶ ℞ pillularum sine quibus ʒ. j. ⁊ capiat in sero: ⁊ sequenti die inunge cum vnguento de oculis: ⁊ qui fit ex tutia preparata.

¶ Ad vlcera oris ex morbo gallico.

¶ ℞ viride eris ʒ. j. ceruse ʒ. s. vini albi vnc. vj. fac bullire per tertiam partem hore: a magistro Bernardo Clementis vnguentum mirabile. Ceruse media est: ast vna viridis eris.

¶ Ad idem.

¶ ℞ trebiani flasconum vnum: corticis granatorũ: saluie viridis: vel sicce añ. m. j. mellis rosati colati vnc. iij. bulliant: donec redeant ad medietatẽ: postea cola ⁊ gargariza mane: ⁊ sero: ab vxore Risorbuli experta. ¶ Ad idem.

¶ ℞ aluminis roche ʒ. j. aque ordei lib. iij. bulliant simul per tertiam partem hore: ⁊ gargariza: ab alio barbitonsore.

¶ Ad bullas gallicas in cruribus existentes: ⁊ in tota persona.

¶ ℞ terbentine cere añ. vnc. j. s. grasso de becco vnc. iiij. pepe: croco añ. ʒ. s. ⁊ fa vnguento pe le bolle prouato da Francesco Fierauante.

¶ Ad corrodendo.

¶ Nota: q alumen roche: ⁊ vitriolũ adustũ: ⁊ vnguẽtum egyptiacũ: ista corrodunt carnem malam.

¶ Item nota: q capiunt partem galluicciarũ. s. duas tertias: ⁊ vnam tertiam vitrioli adusti: ⁊ miscetur: ⁊ hoc facit ad corrosionem male carnis: ⁊ verucarum quando oportet.

¶ Secretum ad pleuresim.

¶ Si capiat pulnis ex dente apri. i. porci syluestris scz illius dentis: q exit extra os: ⁊ accipiat ℈. j. ⁊ det cum aqua pleuretico: rũpit apostema: ⁊ facit spuere: ⁊ sanat eum: ab Augustino Ghino mercãte senensi.

¶ Hic est puluis consolidatiuus vlcerum virge.

¶ ℞ litargyrij ʒ. ij. tutie ʒ. j. terre sigillate ʒ. s. Itẽ clymia argenti est optima ad idem.

¶ Puluis vlceribus virge conueniens.

¶ ℞ aristologie longe rosarum: thuris: gallarum: corticum granatorum añ. partes equales.

¶ Ad creparos.

¶ ℞ herbe granelle: q̃ latine dr̃ satirion: ⁊ fac fritellas: ⁊ da in mane: ⁊ fac emplrũ sup locũ: ⁊ consolidat: dixit vxor Jacobi Guizardini sanasse filiũ suũ cũ hoc.

¶ Ad dolores matricis.

¶ Emplastrum Auic. optimũ est. ℞ radicum lilij: ⁊ coque in oleo rosato: ⁊ adde farina fenugreci vnc. iij. ⁊ duos vitellos ouorum: ⁊ fac emplastrum.

¶ Ad idem.

¶ ℞ ouorum canarũ: ⁊ sunt radices cane: ⁊ coque in oleo rosato: ⁊ adde vitellos ouorum: ⁊ fac emplastrum.

¶ Ad idem.

¶ ℞ olei rosati vnc. ij. vini albi vnc. j. lumbricorũ terestriũ. m. j. bulliãt ad consumptionẽ vini: ⁊ adde mugi netti ʒ. j. cere quãtũ sufficit: ⁊ fiat inũctio ad matricẽ.

Ad idem.

¶ ℞ santuregie: nepitelle añ. ʒ. j. da cum vino ad bibendum. ¶ Ad idem.

¶ Fac electuarium ex dictis herbis.

¶ Ad idem.

¶ ℞ pillularum de matrice: cum castoreo ℈. j. ⁊ fac duas pillulas: ⁊ da illi.

¶ Adeps recens anseris: ⁊ galline: ⁊ sine sale conueniens est dolori matricis: ⁊ egritudinibus eius. Serapio inquit. ¶ Ad idem.

¶ Sanguis ex straculi asine sumptus datus in potu cum maluatico sanat dolorem matricis. s. da ʒ. j.

¶ Item ex puluere stracalis asine cũ decoctione cepe lilij emplastrata: ⁊ duobus vitellis ouorum est mirabile emplastrum: vel addendo aliquid farine fenugreci:

¶ Ad idem nostrum remedium.

¶ ℞ triphere magne ʒ. iiij. croci: doronici: masticis. gariofilorum añ. ʒ. ij. terbentine: ⁊ picis quantum sufficit pro ceroto faciendo.

¶ Ad hydropicum pro pauperibus.

¶ Quatuor remedia. Primum est: q bibat vrinam adolescentis. 15. aur. vsqz ad. 30. singulo mane p duos menses. Secũdo faciat singulo mane clystere ex duobus cyathis vrine: ⁊ vno cyatho olei rute. Tertio comedat mane: ⁊ sero insalatucium ex ebulo. Quarto de quarto die in quartum diem capiat de isto electuario vnc. s. p vice. ℞ saldanelle: hyreos añ. vnc. j. gingiberis: masticis: spice añ. ℈. j. mellis roti colati quãtuz sufficit. Alius vero curabat omnes hydropicos: ⁊ dabat loco electuarij pulueris saldanelle ʒ. ij. cum vino albo. Alis vero dabat ʒ. j. seminis ebuli. Dieta vero erat: in sero dabat duo oua ad bibendum: ⁊ micam panis intinctã in vino: ⁊ nil de vino: in mane medium cyathum prusi: ⁊ ferculum extracto brodio.

¶ Ad subtiliandum linguam inquit Mesue capitulo de epilensia.

¶ ℞ piretri ʒ. j. synapis ʒ. j. s. stafisagrie ʒ. ij. salis armoniaci ʒ. s. masticis: cere añ. ℈. j. fac formas similes auelanis: ⁊ teneat vnam in ore.

¶ Ad sciaticam.

¶ Emplastrũ nostrũ apponendũ post purgationẽ factaz cũ pillulis fetidis: ⁊ pillulis de hermodactylis.

¶ ℞ centauree minoris: scolopendrie: radicũ hyreos añ. m. j. bulliant in vino rubeo tm̃: q sint bene cocte: postea adde farine d hermodactylis: farine lupinorum: farine fenugreci añ. vnc. ij. cimini: croci añ. ʒ. ij. olei hyrini: maluatici añ: quãtũ sufficit p emplo faciẽdo.

¶ Pillule nostre ad preseruandos podagricos.

¶ ℞ hermodactylorũ ʒ. ij. gingiberis: masticis añ. ℈. ij. herbe iue pulverizate ʒ. j. terbẽtine vnc. s. adde diagridij grana. vj. ⁊ reformentur. xx. pillule ⁊ vtatur tribus p vice in hebdomada: vel in. 15. diebus semel

¶ Emplastrũ p dissoluẽdo testiculo inflato: ⁊ duro.

¶ ℞ dialthee vnc. j. cimini: castoreo añ. ʒ. j. misce: ⁊ fac emplastrum pro hyspano.

¶ Ad idem aliud fortius.

¶ ℞ dialthee vnc. iiij. cimini ʒ. iij. castorei ʒ. iiij. seminis agni casti ʒ. v. farine fabarum: farine hyreos:

farine

farine fenugreci añ vnc.ij.medulle vituli:butyri olei de lilio añ vnc.j.misce: ⁊ fac emplastrum.

¶ Ad lachrymas.

¶ ℞ roris marini: centauree mineris añ.m.j. aque fenniculi:aque rosate añ.vnc.vj.bulliãt ad ꝯsumptionem tertie pris: postea adde colature salis armoniaci:antimonij añ ʒ.j.bulliat ad lentũ ignẽ: ⁊ cum ista laua oculos.

¶ Ad stringendum lachrymas.

¶ ℞ aque prunellarum syluestrium: ⁊ laua oculum.

¶ Ad emygraneam.

¶ ℞ mellis rosati colati duo coclearia singulo mane: ex hoc sanatus est qui diu laborauit tali dolore.

¶ Ad apostema durum splenis.

¶ Decoctio tamarisci cũ passulis curat apost^a durũ splenis: ⁊ ꝓpterea curata ẽ mulier.s. apparuit lepra ex apost^te splenis ꝓhibente attractionẽ melãcolie: ⁊ ego exptus sum in alia muliere: curaui eam: hec Serapio capitulo de tamarisco.

¶ Ad idem.

¶ Melior medicina ꝓ splene ẽ decoctio corticũ radicis caporꝫ: scolopendrie: ⁊ tamarisci: ⁊ opꝫ ꝙ coquãtur oĩa illa in aceto: ⁊ squingibin. hec Gal. in libro ad Glauconem: ⁊ in libro de apostemate splenis.

¶ Ad vlcera oculi: ⁊ telam.

¶ Puluis gũmi oliuarũ ponit ad cicatrices vlcerũ cornee delet eas: ⁊ delet albedinem oculi: ⁊ telas ⁊ valet dolori dentium corosorum quando ponitur in corrosione: hec Serapio.

¶ Ad oppilatos: inflatos: ⁊ hydropicos.

¶ Decoctio ebuli.s.foliorꝫ: ⁊ postea ꝯdita cum oleo: ⁊ aceto: data ad comedendũ cũ tribus bolis panis tempestiue differendo: ⁊ plungando postea horã prandij: sanat oppilationes: ⁊ inflationes quater data ha mulier expta pl'ies fecit: ⁊ dabat de 4° die in quartũ diẽ: ⁊ alter dabat semina ebuli ad inflatos: ⁊ oppilatos.

¶ Ad eam: que difficulter parit.

¶ Rasis dicit dedi ʒ.ij.croci cũ vino: ⁊ statim pepit. Serapio dicit expertis fui sepe hoc: ⁊ semper fuit ita.

¶ Ad idem.

¶ ℞ boracis ʒ.ij. ⁊ da cum vino albo: hec experta est sepe a nobis.

¶ Ad idem.

¶ ℞ dyctami albi ʒ.ij. cũ vino albo hec Rainaldus ⁊ eijcit secundinam quodlibet istorum dictum.

¶ Pro illo q pdit visũ in occasu solis: noctilopa dr.

¶ In primis suas: ꝙ cã est: qꝛ spũs grossi sunt: ⁊ pauci: qꝛ grossitudo spũum facit: vt videat solũ de ꝓpe: ⁊ non de longe: subtilitas vt videat de ꝓpe: ⁊ de longe. Multitudo spirituum: ⁊ paucitas faciunt effectus cũ multitudine stat multa visio: cum paucitate pauca visio: saltẽ de ꝓpe. Noctilopa est cum nõ videt de sero: qꝛ spũs ingrossati sũt. Primo ꝯsidera: ꝙ põt ꝓuenire a capite: ⁊ a stomaco: si a capite est cũ descensu catarri: ⁊ peius stat in sero. Si a stomaco venit peius post cibũ. In primis da pillulas aureas: pillulas sine qbus añ.ʒ.ß. reformenť quinqꝫ pillule: da post mediam noctem: deinde da hunc sirupum.

¶ ℞ sirupi de endiuia vnc.ß. oximellis simplicis vnc.j.aque fenniculi: celidonie rosarꝫ añ. vnc.j.misce ꝓ vna vice: ⁊ itertũ da pillulas dictas ꝓ vna dosi vltimo fac colirium: ℞ tucie ꝓparate aloes loti: antimonij: armoniaci añ.ʒ.j.ß. ⁊ pista: ⁊ adde maluatici vnc.iiij.aque celidonie: aque rose añ.vnc.ij. bulliat ad ꝯsumptionẽ tertie partim: ⁊ fac coliriũ: cum quo intinge cũ bombice: ⁊ singula hora: ⁊ magis ante cenam multis vicibus. Itẽ ꝯforta caput cũ diayera: tyriaca añ.vnc.j.diambra ʒ.j. misce: ⁊ capiat in sero quando vadit dormitũ. Item ꝯtinue teneat in ore nucem muscatã. Item sobrie comedat mane: ⁊ sero: sed magis in sero sine carnibus: ⁊ vino bene lymphato: de mane carnes subtiles cum vino rubeo.

¶ Pro vno: qui non potest coire.

¶ ℞ corticis castanee: ⁊ cõburre: ⁊ fac bulliremi: ⁊ da vnum coclear cum medio cyatho vini albi: a Dominico aromatario: qui habuit ab vno ciurmatore.

¶ A bolle franciose: a magistro Jacobo de Rada.

¶ ℞ grasso de porco vnc.iij.argẽto viuo vnc.j.ß. spodio vnc.ß.misce ꝑ vngere le bolle: cioe i pulsi: ⁊ sotto le braccia: ⁊ languinelle vna volta sola fra.15.di: fu guarito p.6.di: gittaua assai materia: poi se seccaua.

¶ Ad idẽ a Frãcesco Fierauãto: qui exptus fuerit.

¶ ℞ terbentina: cera añ.vnc.j.ß. grasso de beccho vnc.iiij.pepe: croco añ.ʒ.ß.misce: ⁊ fa vnguento ꝑ le bolle. Secretũ magnũ ad eum q cõbustus est ab igne in aliqua parte: aut in facie: aut alibi.

¶ ℞ picis grece vnc.j. pilorꝫ leporis ʒ.j. albumen oui vnũ: misce oĩa: ⁊ intinge: vł emplastra locũ: ⁊ ego credo: ꝙ si in vna carta ponerenť sub cinerib⁹: ⁊ bullirent: postea miscerenť melius eẽt: ab vno fracigena.

¶ Pro alcola curanda.

¶ Tria remedia cõiter administranť. Primũ ẽ exhibitio aque ordei cũ modico vini granatorꝫ: ⁊ de hoc gargarizare sepe. Scõm remediũ est facere decoctionẽ ex reb⁹ frigidis: ⁊ stipticis: ⁊ de illa gargarizare: sic rosis: balaustijs: sem. portulace: plãtagĩs: ⁊ hmõi: Tertiũ remediũ est lauare alcolã cũ aq̃ viridi magrĩ Bernardi añ cibũ mane: ⁊ sero: aqua illa fit ex viride eris ʒ.j. ⁊ cerusa ʒ.ß.vino albo vnc.vj. ⁊ bulliat ꝑ tertiã partẽ hore. Quartũ remediũ est gargarizare cum lacte.

¶ Pro alcola.

¶ Quño nõ põt deglutire pp mollificationẽ in gutture eius signũ: qꝛ melius deglutit cibũ: ꝗ̃ potũ: tunc est mollificatio musculorꝫ gutturis: ⁊ gutturis deseruiẽtis ad meri est in parte posteriori colli: ⁊ dr ceruix cum pecijs intinctis in vino rubeo positis ad collum ter: aut quať: postea fiat inũctio ad partẽ illã cũ oleo camomille in vxore Alexandri Pucij.s. ansibilla.

¶ ℞ emplastrũ: siue cerotũ de storace: ⁊ pone supra.

¶ ℞ euforbij: castorei: storacis añ. ʒ.j. olei laurini: quantũ sufficit.s.vnc.j.ß.cere quãtũ sufficit: ⁊ fiat cerotũ: hoc contulit in illa iuuene filia Dñici Abencini: que in scia patiebatur.

¶ Aliud.

¶ ℞ cẽtauree: castorei: storacis añ.vnc.ß.fac puluerẽ: olei veteris.s.balsamini vnc.j.fac vnguẽtũ valet pro Pigello.

¶ Fomentum ad illud.

¶ ℞ corticum caparorꝫ: centauree: scolopendrie añ. m.j.bulliant in vino: ⁊ aceto per mediã horã. postea adde florũ camomille: mellilori: aneti: fenugreci añ. m.j.bulliant per tertiam partem hore: prius fiat fomentũ: deinde vnguentum.

¶ Ad neruos contractos sub poplite: propter quod non potest extendere crus.

¶ Commune remediũ est facere vnguentũ cum dialthea: medulla vituli: ⁊ oleo hyrino: ⁊ pinguedine vrsi addita cera quantum sufficit.

¶ Ad idem.

¶ Pomata facit ad idem.

¶ Aliud.

¶ Item facere balneū ex oleo: vt teneat genu: ⁊ coxā in oleo mane: ⁊ sero est optimum remedium.

¶ Ad dolorem podagre: vel genu.

¶ ℞ medulle panis bullite ī aqua: ⁊ exp̄ssabis postea iūcta cū oleo rosato mitigat mirabil̄r a p̄n°fit: ī ꝓcessu cū oleo camomille: Rasis. Itē melius lūbrici terestres bulliti ī oleo ro°: ⁊ vino: ⁊ positi. s̄. locū doloris. Aliud remediū: pone pecias intinctas ī lacte sup locū doloris: vł fortius pone lac cū farina ordei: ⁊ oleo rosato a p̄n°: ⁊ fac emplr̄z: meū: in ꝓcessu pone aliqd de oleo camomillino. Aliō. ℞ oleū rosatū cū vitello oui mixtū: ⁊ intinge locū dolētē: Gal. ¶ Aliud.

¶ ℞ olei ro° olei camomellini an̄. pone pecias intinctas sup locū dolentē: mirabil̄r sedat dolorē. Cosmi.

¶ In dolore iuncture: maxime calcanei.

¶ ℞ orchiche. i. gūma de ceruse amarene: ⁊ fa bollire in vino in fine che intenerisse: poi empiastra la giuntura: adde olei hyrini quantum vis.

¶ Nota de electuario de hycrapigra Mesue: qꝛ opt° opō ferā fuit in Ioāne Lapo Nicolini ꝑ cap. eius ℞ diasene vnc. j. electuarij ō hycrapigra Mesue vnc. ß. diafiniconis dulcis: electuarij indi an̄ ʒ. j. ß. distempera cum decoctione recenti: ⁊ cordiali: adde sticcados: anisii: fenniculi: passularum: ⁊ liquiritie.

¶ Secretuz magnū ad sanandum scrophulas habitum a domino Bernardo de badia.

¶ ℞ pulueris diantho. i. felcinelle vnc. j. picis grace vnc. ij. myrrhe ʒ. ij. aloes epatici ʒ. ß. olei ro° vnc. j. olei liliorum vnc. j. olei aneti vnc. j. olei camomille vnc. ij. ß. fac vnguētū s̄m artem. ¶ Ad asma.

¶ ℞ terbentine: mellis albi an̄ vnc. j. draganti ʒ. ij. misce lento igne. ¶ Ad idem.

¶ ℞ diapenidion: electuarij de mucilaginib⁹: loch de pulmone vulpis an̄ vnc. j. mellis albi vnc. ij. misce in lento igne: vt incorporent̄: expertū in monaco de muratis. ¶ Ad faciendum vrinare.

¶ ℞ aque raphani vnc. iij. nucis auelane cōbuste acori cōbusti an̄ ʒ. j. sirupi acetosi de duabus radicibus vnc. j. misce: ⁊ da ad bibendum: expertum a me pl̄ies

¶ Ad suffocationem matricis.

¶ Aut cā est retētio mestruoꝝ: aut retētio sem. distinguit̄ inter ea dupl̄r: vno mō qn̄ vnū retinet̄: ⁊ aliud nō: alio mō: qn̄ retētio mēstruo: accn̄tia crescūt: ⁊ augmētat̄ nimis: signū ē retētionis somnus: qꝛ qn̄ aliqd melius est: ⁊ corrūpit̄: fit venenosius. Pro vtrisqꝫ diuersiones ad inferiora cū fricationibus: ligaturis ad crura: ⁊ ventosis. Itē odores fetidi ꝑ supius: ⁊ ꝑ inferius odoriferi. Pro mestruis clyster ex vino albo cyathis duob⁹: sapa: oleo de ruta: ⁊ succo mercurialis an̄ vn̄. iij. mele ro° colato vn̄. ij. vitello oui: ⁊ sale. Itē emplr̄z sup matricē ex cepa lilij cocta dicit Aui. cū croco adde vnc. iiij. farine fenugreci: oleo hyrino ⁊ butyro ʒ. ij. Pro spmate retēto fricationes in vulua cū digito intincto in oleo hyrino: qꝛ ꝓuocat mestrua. Item tyriaca sup stomaco emplata vnc. ß. ꝓhibet vapores venenosos ascendere ad superiora hec in casu nouus Iacobi Saluiati. ¶ Ad fluxum mestruorum.

¶ Primo ℞ tria poma ḡnatoꝝ prim dulcius: ⁊ partim medij saporis: remoue cortices grossas: ⁊ pone in pentula noua ad bulliēdū cum vino rubeo: ⁊ de isto vino ad bibendum per quatuor: vel quinqꝫ dies.

¶ Scdō ℞ pētaphilon. i. qnqꝫ folioꝝ. i. finochiello: ⁊ coclearū: ⁊ plantaginis: ⁊ pista: ⁊ fac distillare: ⁊ de illa stillatione da vnc. iij. de mane cum vnc. j. sirupi de ribes: vel de mirtho.

¶ Ad prouocandum mestrua forte remedium.

¶ ℞ trociscoꝝ de myrrha ʒ. j. da cū decoctiōe arthemisie: vel matricalis: vel pulegij: prouocat mirabil̄r mestrua. ¶ Ad humorem melancolicum.

¶ ℞ decoctiōis tamarisci cū passulis vnc. iij. ⁊ da ad bibēdū: siue in quartana: siue in apost°° melācolico: siue in melia nāliter: da cū vnc. j. oximellis squilitici.

¶ Ad vnum attractū in neruis ꝑ multos mēses.

¶ Quidā paup trāsiēs dixit velle liberar̄ eū: ⁊ dixit.

¶ ℞ pimpinelle. m. j. s. sumitates: pista illas: ⁊ illa pone ī aqua ad bulliēdū: ⁊ sic da ꝑ tres vices: ⁊ sanatus fuit: sic dixit magr̄ Ioānes de cereto: credo: ꝙ melius esset in vino albo bullitum. ¶ Ad porros.

¶ ℞ lactis lactificij: vel ipsius ficus: vel folij: ⁊ frica porrū pl̄ies cū illo lactificio: exptum. ¶ Ad idem.

¶ Celidonia fricata sup porrum facit idem: expertū.

¶ Ad scrophulas.

¶ ℞ pugillū grani gērilis: ⁊ mastica: ⁊ pone sup scrophula in hora decies: ⁊ si ꝯtinuando per aliquot dies sanat: mentiris. ¶ Ad idem.

¶ Blete: malue: mr̄is violaꝝ: floris rantij domestici: flo. rātij syluatici: herbe scarselline: qnqꝫ folij: millefolij: apij: celidonie an̄. quārtū vis: pista simul vnā de sugosis cū alia ō aridis: ⁊ postea fac bullir̄ totū simul in pētula noua: ⁊ qn̄ bullit pone. s̄. modicū de terbētina. i. ad succū vnius pentolini vnius quartreni: pone vnc. j. ß. de terbentina: ⁊ fac bullire: donec diminuat̄ pump postea sequēti mane misce vitellū oui cū illo: ⁊ pone sup gauinas emplastrū ex illo: ⁊ cōtinua tādiu: donec resoluat illas. ¶ Ad pedicellos.

¶ ℞ argēti sublimati cū bituro: ⁊ aqua rosata: ⁊ balnea pedicellos: ⁊ cito sanatur. ¶ Ad cimices.

¶ Ad sanādū lecticā q̄ faciat cimices: laua p° cū rāno demegio: postea ingipsa cū gipso volterano: ⁊ colla cartaꝝ cū frustulis cartaꝝ pecorinaꝝ: postea pinge eā in citrino colore cū auro pigmēto distempato cum argento viuo. ¶ Ad callum resoluendum.

¶ ℞ folioꝝ aloe: ⁊ liga supra callum. ¶ Ad idem.

¶ Succus cepe mixtus cū pinguedine pulli: curat calos. Auicenna inquit hoc.

¶ Item cerumon apum: ⁊ pone supra iuuat.

¶ Ad doloremm podagricum: ⁊ iuncturarum.

¶ Gal. ingt. ℞ olei rosati vnc. j. vitelloꝝ ouoꝝ. n°. ij. misce in forma vnguenti: ⁊ inunge locum.

¶ Ad idem.

¶ ℞ ranaꝝ n°. jx. bullias ī oleo antiq ad ꝯsumptionē carnis: postea cola: ⁊ illud qō restat de carne: pista: ⁊ exprime: ⁊ misce cū oleo: ⁊ fac bullire simul terbētine vnc. j. cere vnc. j. ⁊ cū isto inūge locū doloris: ⁊ est mirabile: a medico turchi. ¶ Ad idem.

¶ ℞ sanguinē canis. 30. dierū: ⁊ diuisim distilla istuz ad lembicū: ⁊ cū illo inūge locū doloris: mirabile est.

¶ Itē fac bullire lentes in vino rubeo vsqꝫ destructe sint: ⁊ ex illis fac vnguētū: ⁊ inūge locū doloris: a dn̄o Franciscbero. ¶ Ad dolorē hemorrhoidarum.

¶ ℞ herbam scrophulariaz: quā in vulgari florentino vocant vrticam nigram: ⁊ volunt dicere vrticam mortuam: quia habet folia silia vrtice nigre: ⁊ de ista fac per tres fritellam vnam cuz farina: ⁊ da ad comedendum: ⁊ sanabitur. Et nota: ꝙ folia huius herbe ponuntur super scrophulas cum oleo: ⁊ sanat.

¶ Ad

¶ Ad idem.

¶ ℞ herbe: q̄ ḋr latine camedreos .i. quercula minor:
hec coquit in oleo: ⁊ cum illo inunge hemorrhoides:
ista est efficatior in tali dolore. ¶ Ad idem.

¶ ℞ olei crysomillarꝫ vnc. j. tassi barbassi ℨ. ij. bul-
liant simul: ⁊ in fine adde opij grana. iiij. cere quan-
tum sufficit: ⁊ fiat vnguentum.

¶ Ad faciendum conseruari vinum per totum
annum quantūcunqꝫ debile sit.

¶ Unus modus est postq̄ꝫ sufficiēter bullierit ī tino
⁊ tp̄s est ponere in vegetē: pone sup aliū tinū vbi sint
vue de nouo posite: ⁊ ꝯtrite: ⁊ sufficit: q̄ iste vue de no
uo ꝯtrite sint tertia pars illarꝫ primarꝫ: ⁊ dimitte tm̄:
donec bulliāt: ⁊ postea extrahe: ⁊ pone in vegete: ⁊ si
cum illo pones in vegete saculū ex floribus vitis: vel
ex radicib⁹ siccis hyreos dabit bonū odorē: ⁊ saporē:
⁊ si pones flores sambuci ad bulliēdū facit muscatel
luꝫ. Alter modus ad ꝯseruādū vinū est .s. ponere ad
bulliēdū cū eo aliquātulū de alumine: ⁊ p vno barili
vini pone tres quartas vncie aluminis: ⁊ p. 40. dies
nō turbet: ⁊ teneat plena: a Cardinali Nicolao. Alter
modus ad seruandū: pone vnū flasconem vini cocti
sup vnū barile vini: ⁊ ꝯseruabit. Et si pones vnū fla-
sconē aque vite .i. ardētis: vinū destructuꝫ rectificat.

¶ Ad dolorem auris: ⁊ ad dolorem dentis.

¶ ℞ spoliū serpētis: ⁊ decoquat in vino: si distilletur
ex eo in aurem dolorosam: ꝯfert ei: silr̄ si colluatur os
cum vino illo: confert dolori dentium.

¶ De tinea.

¶ Pro cura: laua caput sepe cū malua: floribus sam
buci: ⁊ lupinis ter ī hebdomada: postea inūge caput
abrasum cū hoc vnguēto: ℞ radicis cicute vnc. j. co-
que in fece vini: ⁊ misce: postea cape stercoris muris
vnc. s. ⁊ misce cū aceto: ⁊ incorpora simul: ⁊ cū hoc in
unge: expertum a nobis in monaco cistelli.

¶ Pro duritie alicuius membri remouen-
da: puta in genu.

¶ ℞ storacis humide: ⁊ fac cerotū ⁊ pone .s. istō resol-
uit mirabilr̄: vidi experiētiam in genu vnius monaci
Cistelli. ¶ Ad suffocationem matricis.

¶ ℞ pillularum de matrice cum castoreo ℈. j. refor-
mentur due pillule: ⁊ dent in mane ⁊ immo quacūqꝫ
hora infestat. ¶ Ad idem.

¶ ℞ castorei: asse fetide aā ℈. s. reforma duas pillu-
las: ⁊ da patienti. ¶ Ad idem.

¶ ℞ castorei: asse fetide aā ℈. j. santuregie: betonice:
artenisie: matricalis: nucis muscate aā ℈. s. refor-
ma. viij. pillulas: ⁊ da duas pro vice.

¶ Ad dolorem: ⁊ humiditatē in coxa resoluendam.

¶ ℞ aque vite: q̄ in vulgari florētino ḋr aqua arden
te: ⁊ stropiccia locū cū illa: postea cape olei terbētine
⁊ inūge locū trahēdo in sursum: hoc facit multuꝫ ad
resolutionē illius humiditatis. ¶ De exitu ani.

¶ Rasis ordinat duo remedia .s. inunctionē ad inte-
stinū: qd̄ exit: ⁊ balneum: in quo sedeat. Inunctio.

¶ ℞ ceruse: balaustiarū: gallarū: antimonij aā. redi-
gantur in puluerē: ⁊ sic inunctū ex oleo rosato pulue
rizet: ⁊ anus intromittatur: ⁊ ꝯstringetur: ⁊ hoc fiat
postquam a sella reuersus fuerit. ¶ Pro balneo.

¶ ℞ galle: balaustie: cupule glandiū: folia myrthi: ⁊
coquant in aqua: donec rubea fiat: ⁊ sedeat in ea: ⁊ la
uetur ex ea. ¶ Ad precfocationem matricis.

¶ Remediū mirabile ab empico: sic dico: q: nihil di-
cunt auctores de hoc ℞ pulůls gariofilorꝫ quātū stat
sup vno grosso: ⁊ da ad bibēdū cum vino in ieiunio.

¶ Ego exptus sum dare ℨ. j. santuregie cū vino: ⁊ re
mouet dolorem. De betonica idem dico: q ℨ. j. in
puluere data cum vino mirabilis est.

¶ Matrix: Arthemis: Valer: ⁊ Betonica: santur. i.
matricaria: artemisia: santuregie ⁊c.

¶ Pro firmādo fluxu sanguinis ex hemorrhoidi
bus: ⁊ pro introducendo intestinū rectū ad intra.

¶ Hic casus hꝫ difficultatē pp qd̄ conat multū ī emit
tendo feces: ⁊ iō intestinū rectū exit extra. Quare du
plici intētione opus est .s. lenitione: ⁊ stipticatione: pͣ
est necessaria: vt leuiter hēat būficiū vētris: 2ͣ ē neces
saria: vt ꝯstringat intestinū ad intra: ⁊ ꝯstringat san-
guis. Primo igit ℞ cassie fist. vnc. j. distēpa cū decoctio
ne recēti: ⁊ cordiali: ⁊ da in mane. 2° sequenti die fac
hunc sirupū. ℞ malorꝫ granatorꝫ dulc. ⁊ acetosorꝫ aā.
n°. ij. excorticent leuit: deīde bulliāt ī vino ḡnatorꝫ p
mediā horā .s. in lib. iij. vini: postea cola: ⁊ d̄ isto vino
da mediū cyathū addēdo vnc. j. sirupi de myrtho bn̄
incorporādo: ⁊ singulo mane da modicū cassie siue cō
fecte: siue in cāna: silr̄ singulo mane da sirupū dictuꝫ:
ad minus p. 8. dies. 3° fac balneū: in q̄ sedeat. ℞ galla
ruꝫ cipressi: balaustiarꝫ glādiū: foliorꝫ: ceruse: ⁊ antimo
nij aā. m. j. adde masticē in decoctiōe ⁊ coquant bul-
liant: in aqua fabrorꝫ cum modico alumine .s. lib. j. ⁊
postea ī hac aqua calīa sedeat: ⁊ in mane aā prādiū: ⁊
in sero aā cenā. 4° inūgas intestinū qn̄ exit extra cuꝫ
oleo onfangino: ⁊ oleo crysomille aā. ⁊ postea pulueri
za .s. de puluerib⁹ factis ex silib⁹ reb⁹ illis: q̄ bulliunt
p balneo: adde masticē inūctione. 5° post. 8. sirupos
da has pillulas: ℞ pillularꝫ de hermodactylis: pillu-
larꝫ aurearꝫ aā. ℨ. s. reforment qnqꝫ pillule. Unū ad
do pdictis: vt stringas īestinū: ne possit exire. Rasis
ponit tm̄ duo remedia .s. balneū ex reb⁹ dictis ⁊ 2° in
unctionē dictā ex oleo tm̄ rosato cū puluerib⁹ apposi
tis .s. Nos addimus tria remedia: pͫ de cassia singu-
lo mane capiat aliqd de illa: vt nō conet fortit eijcere
feces: imo vt leuit hēat eas. 2ͫ sirupū factū addimus
quē sepe exṗti sumus in stringēdo fluxū sang. ex ma-
trice. 3° addimus pillulas illas dubitātes: ne sit fctā
mollificatio illius intestini recti a catarro descēdēte:
⁊ ꝓpterea dam⁹ pillulas ad aliqualr̄ euacuādū catar
rum. 6° ordinet vita in pͣ mēsa cū reb⁹ lenietibus .s. a
pn° vel prunis: vel vuis appēsis: ⁊ postea cū temparis
ferculis: carnib⁹: vel ouis: ⁊ vlt° cū stipticis: sic cū mo
dico citonij cocti in vlt° mēsa: vel cū diacitonitea. Et
caueat a reb⁹ inflāmātib⁹: vt pipe: gariofilis: cinamo
mo: pane impepato: ⁊ baricocol. Bibat vinū rubeū
cum aqua ferrata lymphatū. Usus masticis ꝯfert ad
exitū ani: ⁊ matricis. ¶ Ad duritiem splenis.

¶ ℞ olei de capib⁹: vl̄ laurini vnc. j. armoniaci ℨ. j.
misce: ⁊ inunge splenem: ⁊ est mirabile.

¶ Ad hemorrhoides.

¶ Asclepiades scribit cepas pro balneis subditas
idest pro suppositorijs hemorrhoides tolere.

¶ Serapio cap. de armoniaco. hali. virtus eius pͣ ca
lefacit: ⁊ desiccat: ⁊ 2ͣ mollificat: ⁊ resoluit: ⁊ trahit: 3ͣ
resoluit duritics: q̄ sunt ī iūcturis: ⁊ resoluit duritiē
splenis: ⁊ resoluit scroph. ⁊ qn̄ bibit d̄ ipso ℨ. j. cū ace
to resoluit duritiē splenis: ⁊ curat dolorē iūcturarꝫ: ⁊
sciatice. Et qn̄ miscet cū aq̄ ordei: ⁊ bibit ꝯfert asma
ti: ⁊ coarctationi anhelitus: q̄ cogit hoīeꝫ stare rectū:

⁊ epilensie. Et qñ dissoluit in aceto: ⁊ ponit sup sple-
nem: ⁊ epar resoluit durities eoꝝ. Et qñ miscet cum
aceto: ⁊ oleo alkane: confert scyatice.

¶ Pro duritie splenis.

¶ Dissolue armoniacũ in aceto: ⁊ pone supra splenẽ.
aut dissolue ipm armoniacũ in aceto: ⁊ distempa cuꝫ
oleo de caperibus: ⁊ est medicina mirabilis.

¶ Pro debilitate stomaci.

¶ Pone medullã panis in maluatico calido: ⁊ pulue
riza supra cinamomũ: ⁊ gariofilos: ⁊ pone sup stoma
cum: hoc est remediũ Gẽtilis de fulgineo. Et si vis fa
cere fortius: fac linimẽtũ ad stomacũ cum rebus bul-
litis in maluatico: ⁊ postea ex illis herbis expressis: ⁊
additis oleis pstantibus. ℞ mẽte absynthij: psc: ani-
soꝝ: ameos: carui añ. m. j. subpista: ⁊ bulliãt in malua
tico: postea cola: postea adde colature olei de spica: ⁊
de mastice añ vnc. j. s. ⁊ bulliat ad ↄsumationẽ vini.
Itẽ fac inũctionẽ stipticã ad ventrẽ: ⁊ pone pulueres
stipticas supra postea adde galange: nucis muscate:
macis: gariofiloꝝ añ ʒ. s. coralloꝝ rubeoꝝ: ⁊ alboꝝ añ
℈. ij. cere quantũ sufficit: ⁊ fac vnguentũ p stomaco.

¶ Pillule pro conualescenti in colore.

¶ ℞ mirabolanoꝝ kebuloꝝ: ⁊ indoꝝ añ ʒ. j. reubar-
bari ℈. j. aloe epatico ʒ. ij. cinamomi: gariofiloꝝ añ
℈. s. agarico ℈. s. reforma pillulas cũ sirupo de mẽta
sex vel. 7. pro. ʒma ⁊ da duas: aut tres ante cibum siue
de mane: siue de sero: quando melius se habet.

¶ Pro Petro de Turri Genuensi: q ex catarro pas-
sus est tussim p' menses: ⁊ expuit cyathum sanguinis.

Curatio sputi sanguinis

¶ Hic casus minat ptysim: nisi puideat: puisionibus
autẽ debitis factis: iudico: q curabit: ⁊ cito: si tñ se-
mel expuit hunc sanguinẽ. Duplex regimen hic ↄue
nit. s. regimen medicinale: ⁊ regimen vite. Pro regi
mine medicinali indiget triplici intẽtiõe. s. diuersio-
ne: ⁊ fistione catarri: ⁊ ↄsolidatione vene. Pro diuer
sione ↄuenit flobothomare de vena media brachij de
xtri: ⁊ extrahere. iij. vnc. sanguinis pmisso clysteri le
nitiuo: facto hoc: illinc ad quatuor dies opꝫ cũ sangui
succis extrahere vnc. iij. vel quatuor sanguinis de he
morrhoidibus: ⁊ si pp hoc nõ firmaret sanguis extrahe
de venis pedis vnc. iij. ex qlibet pede vnc. j. s. tenẽdo
pedes in aqua calida: vt exeat: ⁊ singulo mane frica-
re spatulas: ⁊ pa vice extrahere vnc. ij. sanguinis cum
vẽtosis appositis: si sanguis nõ est firmus. Pro fistio
ne catarri tria remedia. Dñs Auic. laudat bolũ sup
oĩa. ℞ boli armeni ℈. ij. succi liquiritie ℈. j. reforment
sex pillule: ⁊ oĩ sero capiat quãdo vadit dormitũ post
duas horas post cenã tres ex ijs: scdm remediũ est: ℞
loch de papauere: siue diacodion vnc. ij. loch de pul-
mone vulpis ʒ. ij. diadragãti vnc. j. penidiaꝝ vnc. s.
misce: de hoc capiat quacũqꝫ hora diei modicũ p vi-
ce. Itẽ electuarij de mucilagine: tertiũ remediũ est: ℞
sirupi violati vnc. j. sirupi de mirtho vnc. s. aque vio
larum: aque plãtaginis añ vnc. j. s. misce: ⁊ capiat in
aurora. Pro ↄsolidãda vena tria remedia. Primuꝫ
est: ℞ tyriace noue. s. quatuor mẽsiũ: vl circa: ⁊ d hac
media nocte post cenã p septẽ horas: da ʒ. s. Scdm
℞ zuccari rosati vnc. j. trociscoꝝ stelle ʒ. j. misce: ⁊
fac electuariũ: de q det p tres horas añ cenã ad quãti
tatẽ castanee. Tertiũ remediũ ℞ trociscoꝝ d karabe
trociscoꝝ de terra sigillata añ ℈. s. reforment. vj. pil-
lule: ⁊ tres dent ante sirupũ. Pro regimine vite: ⁊ pa
in cibo: ⁊ potu: I cena capias modicũ prisane prisana
est succus ordei cocto ordeo: ⁊ fac vt qlibꝫ granũ expri
mat cum digitis: ad quãtitatẽ duarũ vnciarũ: ⁊ di-
stempent cum lacte amygdalaꝝ capiẽdo ex amygda
lis pistatis cũ brodio pulli: ⁊ distempa ptisanã: ⁊ bi-
bas: postea cape ferculũ ex pane bullito in brodio pul
le: vbi sint pedes castrati ad bulliẽdũ: ⁊ modicũ mar
ciapani: ⁊ bibat aquã coctã cũ zuccaro in bona quã-
titate: ⁊ qñ ponis in cyatho adde supra modicũ vini
granatoꝝ. In mane comedat ferculũ de pane bullito
in brodio pulle: ⁊ nõ caponis: vbi sint etiã pedes ca-
strati ad bulliendũ: ⁊ comedat de alis pulle: ⁊ de di-
ctis pedibus modicum: ⁊ bibat aquã zuccaratã cuꝫ
vino granatoꝝ: ⁊ si esset debilis: fac ↄtusum falsum. s.
cum modica carne: ⁊ tanta medulla panis: ⁊ tanto
manus xpi plati: vltimo coriandros cape post cibuꝫ:
⁊ vnũ coclear zuccari rosati. De aere: caueat a vẽto:
a sole: ab aere frigido: ⁊ si est consuetus pectet caput:
pectet oĩ mane retro: in capite teneat tñ: vt non le-
datur a frigore: nec a calore: non vadat extra domuꝫ:
in hoc tempore frigido. De motu: ⁊ quiete: faciat oĩ
mane fieri fricationes ad spatulas loco exercitij. De
somno: caueat: non dormiat post prandiũ: dormiat in
mane post sirupũ quantũ vult. Inanitio: ⁊ retentio.
Euacuatio ↄueniens: si non hꝫ beneficiũ ventris est
solum clystere: alr nõ faciat euacuationẽ: excepta flo
both a modo dicto. Accidẽtia animi: caueat ab ira: ⁊
furore: ⁊ obseruet oĩa ista: ⁊ nõ dubitet. Et opꝫ: vt hoc
regimen seruet per. 40. dies: ⁊ si p tñ steterit: q non
emittat sanguinem cum tussi: erit sanatus.

¶ Consilium pro balneo de villa Menghi physici.

¶ Cum ex vestro balneo ville Magci dñi Lucẽsis mi
rabiles effectus ↄsequi videant tã in balneãdo corpa
turã: qꝫ in potãdo dictã aquã: nec ab auctorib9 medi
cine d potu aque qd scriptũ sit: ⁊ de mõ balneationis
paꝝ. Existimaui me dñationib9 vris rẽ gratissimã fa
cturꝝ: si potũ aq in causaꝫ resoluamus: modũqꝫ recte
administrationis tam potãdi: qꝫ balneãdi apiamus.
Quãobrẽ hoc ↄsiliũ vris dñationib9 dedicaui: qd iudi
caui nõ paꝝ pfuturꝝ medicis ↄsulẽtibus: ⁊ multo ma
gis egrotis balnea petẽtibus: vt recta incedentes via
pericula vitare possint. Accipite igit hoc munusculũ
grato aĩo: qd imprimendũ curetis vt plurib9 cõicare
possitis: quia bonũ quanto cõmunius: tanto melius.

¶ Balneũ de villa in comitatu lucano teste Gentili
fulgineo ĩ duob9 suis ↄsilijs d balneis: ẽ ferreũ tempa
tum: in q quis põt stare longo tpe sine lesione: ⁊ ↄfert
mẽbris nutritiuis: ⁊ auget famẽ: lꝫ minuat sitim: hec
ille. Moderni vo ijs dictis de minera nihil addũt: de
effectib9 vo specificãt: iuuat ad malã cõplõnẽ calidã
epatis: ⁊ renũ: ⁊ pdicta mẽbra ↄfortat: ⁊ debilr agit.
Cũ aũt hi de minera: ⁊ d effectib9 diminute dixerint:
de potatione quoqꝫ nihil: ac de mõ balneationis: iõ
de his quatuor necessariũ ẽ sufficiẽtius determinare.
Quãtũ ad pmũ. s. de minera dicimus: q duplr sumi
põt iudiciũ de minera. s. ab expiẽtia: ⁊ rõne. Expien-
tia vo sumit ex eo qd apparet de minera in ductu aq
vel in alẽbicatione eius. Ratio vo sumit ex ijs: q sup
minera significat. s. ex sapore: odore: colore: ⁊ opõnib9
maxie vero ex sapore: ⁊ opõnib9: tqñ opões demon-
strãt vtutes pmas: ⁊ scdas ipsius minere: ⁊ tertias si
hñt. Expientia vero: q est p alembicationẽ patet: q
hec aqua tenet de minera ferri: ⁊ aluminis. Ratio ẽt
que sumit ex sapore: ⁊ operationibus testatur illud
idem.

idem. De sapore satis pꝫ: quia hꝫ saporē ferrugineum
cū stipticitate: sꝫ ex operationibus magis demostrat̄
hoc idem: que insequunt̄ complexionem eius: nā fer/
rum ponit̄ frigide: ⁊ sicce complexionis ab Auer. 5°
colliget cap° nono: vbi docet cognoscere cōplexiones
medicinarū per gñales differentias corpoꝝ mixtoꝝ:
que sunt. 7. s. congellatio: ⁊ dissolutio: inspissatio: ⁊ hu
mectatio: viscositas: ⁊ facilitas: subtilitas: ⁊ grossi/
ties: mollificatio: ⁊ duritics: ꝯbustibilitas: ⁊ nō ꝯbusti
bilitas oppil̄o: ⁊ apertio. Vñ quedā ꝯgelant̄ a cal̄o: ⁊
quedam a frigido: ⁊ que ꝯgelant̄ a frigido: quedā in/
spissant̄ a calido: ⁊ quedam nō. Et que dissoluuntur:
quedam dissoluunt̄ a calido: ⁊ quedā a frigido: ⁊ que
humectant̄: quedam humectant̄ a calido: ⁊ quedam
a frigido. Sed que congelate sunt a calore: calor: ⁊ sic/
citas super eas dominat̄: sed que sunt congelate a fri/
gido: si in primis essent inspissate a calido: ⁊ ista spissi
tudo esset ꝓpinqua spissitudini: que fit a mã aerea: vel
aquea: sicut est spissitudo butyri: hec necessario sunt
calida: ⁊ humida: ⁊ idē est de oleis ⁊ gummis: ⁊ simi/
libus: sed que sunt congelate a frigido ⁊ nā terrestris
super eas dominat̄: si calor prius inspissauerit: necesse
est frigida: ⁊ sicca esse: sicut ossa: cornua: panniculi: ⁊
similia: ⁊ que sunt congelata a frigido: nec inspissata
a calido nãliter: hec frigida: ⁊ humida necesse est esse:
vt argentū viuū: ⁊ res: que sunt inspissate a calore: ⁊
coagulata: a frigore: ⁊ sunt ꝓpinque equalitati: sicut ca
thymia: ⁊ res: que dissoluunt̄ a calore semper coagu/
lant̄ a frigore: ꝙ si neqꝫ inspissate sunt: iudicamus fri
gidas: ⁊ humidas esse: sed si sunt inspissate a calore cū
dñio partium terrestriū: iudicamus eas frigidas esse
⁊ siccas: sicut ferrū: ⁊ multa metalla: ⁊ si cū hac spissi/
tudine dominent̄ partes aeree: iudicamus humidas
declinantes ad caliditatē: sicut est pinguedo intesti/
noꝝ. hec Auer. Verum nō sufficit intelligere ferrum
esse frigide: ⁊ sicce complexionis: sed opꝫ graduare cō
plexionem eius. s. in quo gradu frigiditatis: ⁊ siccita/
tis. Platearius inquit in suo de simplicibus ꝙ ferrū
est frigidum: ⁊ siccū in tertio gradu: nec alium auto/
rem reperio graduare ipsum. Qꝫ ferrū sit frigide com
plexionis pꝫ: quia aqua ferrea cōfert alterando in di/
scrasijs calidis epatis: ⁊ renū. Qꝫ etiam sit sicce com/
plexionis pꝫ: quia sui stipticitate cōfortat membra: ⁊
in fluxibus iuuat aqua ferrea: vt inquit Serapio: sed
nō credo: ꝙ sit frigiditatis vt tertia: q: tūc aque me/
re ferree nocerent stomaco: qm̄ discrasiarent stomacū
ad frigidum: cū frigiditas tertij gradus noceat sensi/
bil̄r: ⁊ non tantum confortare siccitate: quia minus
agit siccitas: q̄ꝫ frigiditas: quare iudico: ꝙ ferrum sit
frigidum in secundo ⁊ siccum in tertio: ⁊ sic aqua
mere ferrea nō noceret stomaco sensibil̄r quia frigi/
dum in secundo non nocet sensibil̄r. Quantum ergo
ad primas qualitates: cum aqua huius balnei confe/
rat epati: ⁊ renibus calefactis infrigidando: ⁊ confor
tet oīa membra nutritiua coadunando partes ex sua
siccitate: iudico aquā huius balnei tenere de minera
ferri. Quantū etiam ad secundas operationes: quia
aperit: ⁊ laxat aliqual̄r ventrem: licet debiliter: iudi/
co tenere de minera ferri: quia licet ferrum congelet̄
a frigido: inspissat̄ tamen a calido cum dominio par/
tium terrestrium: vt inquit Auer. sunt ergo alique
partes subtiles in eo ratione calidi inspissantis: que
sunt aperitiue oppilationū: sicut etiam pꝫ in electua/
rijs ferratis: que aperiunt oppilationes: immo ⁊ ille
partes subtiles aliqual̄r laxant ventrem: vt pꝫ expe/
rientia: probo etiā illud autoritate Serapionis cap°
de ferro: nam inquit: rubel. i. battitura ferri: siue squa
ma minus laxatiua est: q̄ꝫ squama eris: sed de hoc
etiam tangetur infra. Qꝫ autem aqua huius balnei
teneat de alumine probo ⁊ experientia ⁊ rōne: expe/
rientia quidem: q: in alembicatione apparet aliquid
de alumine. Ex rōne etiam demonstrat̄: quia cūꝫ alu/
men graduet̄ ab autoribus calide: ⁊ sicce complexio/
nis in tertio: nisi esset aqua huius aluminosa: nō con/
ferret discrasie frigide: cuius oppositum videt̄ mani/
feste: vnde ex his duabus mineris: quarūꝫ vna frigi/
da est: ⁊ alia calida: reddit̄ hec aqua temperata: ⁊ sic
tantum confert discrasie frigide stomaci quantūꝫ di/
scrasie calide epatis: ⁊ renū: ⁊ discrasie matricis con/
fert: siue calida sit discrasia: siue frigida. Contra nos
forte dices. Si nō esset ferrū frigidū in 3° hec aqua in
actiuis non redderet̄ temperata: cōsequens falsum:
quia tunc non ꝯferret simul stomaco frigido: ⁊ epati
calido: probat̄ consequētia: quia si alumen est calidūꝫ
in tertio gradu: ⁊ ferrum sit solum frigidum in scdo:
aqua ista esset simpliciter calida in primo: quare non
conferret oī discrasie calide. Rñdeo: potest dici dupli
citer: vno modo negando cōsequentiam. s. cum infert̄
ꝙ non redderet̄ temperata in actiuis: primo q: stat
multā mineram ferri esse: ⁊ paruā minerā aluminis
esse: ꝓpter quod aqua non reddit̄ calida scdm totalēꝫ
gradūꝫ eius ꝓpter eius diminutā quantitatem scdo
quia stat ferrū esse frigidum in scdo. s. in fine mansio/
nis secundi gradus: ⁊ alumen esse calidū in pn° man/
sionis tertij gradus: quare insensibil̄r differunt ⁊ pro/
pterea reddet̄ temperata. Alio modo pōt respōderi
cōcedendo ꝯsequentiam: ꝙ aqua balnei nō reddatur
temperata in actiuis: immo est calida in primo gra/
du: ⁊ cūꝫ tu arguis ꝯsequens esse falsum: q: tunc non
cōferret simul stomaco frigido: ⁊ epati calido: negat̄
ꝯsequentia: ꝓ quo aduerte: ꝙ licet aliquis stomacus
dicat̄ temperatus ⁊ aliquis calidus: ⁊ aliquis frigid⁹
respectu ꝓprij generis: tñ respectu medij gñis. s. car/
nis: quilibet stomacus est frigidus. Sil̄r epar licet re/
spectu ꝓprij generis aliquid sit temperatū: ⁊ aliquod
sit frigidū: ⁊ aliquod sit calidū: tamen respectu me/
dij gñis quodlibet epar ē calidū: ad minus ergo epar
est calidū in primo gradu ⁊ tunc dicit̄: ꝙ aqua huius
balnei ꝯfert epati discrasiato ad calidū: ⁊ sil̄r renibus
supercalefactis: q: epar in tali dispositione est calidūꝫ
supra gradum p^m: ⁊ quod est calidū in primo est frigi
dūꝫ respectu calidi in 2°. quare ⁊c. Et si ista nō satis/
faciunt tibi: dicas ferrū esse frigidū: ⁊ siccūꝫ in tertio
gradu: ⁊ cūꝫ alumen sit calidū: ⁊ siccum in 3° gradu:
reddet̄ aqua tēperata in actiuis: sed rñde ad rationē
nram ꝯtra hoc: q: sequeret̄ ꝙ aque mere ferree noce/
rent stomaco: q: frigidum in 3° sensibil̄r nocet: ⁊ hec
de minera huius balnei sufficiãt. Quantū ad scdꝫ. s.
de efectibus huius balnei: Dicamus: ꝙ cū aqua hec
ꝓpter qualitates minerarū refractas: reddat̄ tēpera/
ta in actiuis ꝯfert discrasie calide: ⁊ frigide membroꝝ
nãlium. s. stomaci: epatis: renū: ⁊ splenis: ⁊ etiā matri
cis: ⁊ ꝓpter siccitatēꝫ minerarū: reddit̄ confortatiua
horum membroꝝ adunando: ⁊ vniendo partes eorūꝫ
Et iste sunt operationes prime que sunt merito quali
tatum. Cōfert etiam quantū ad secundas opationes:

q: aperit oppilationes subtiliando humores grossos
rõne aliquarum partiũ subtilium existentiũ in ferro:
quod inspissatũ est a calido cũ dominio tñ partium
terrestriũ: ⁊ confortat membra rõne stipticitatis. Cõ-
fert etiã quantum ad operationẽ insequentẽ formã
specificam: que est laxatio ventris: nã ferrũ aliqualr
est laxatiuũ: siue solutiuum: vide a Serapione capº de
ferro: vbi dicit tubel ferri. i. battitura: siue squama
ferri minus laxatiua est ꝙ̃ squama eris: si est minus
laxatiua igit aliqualiter laxatiua est: ⁊ propterea ista
aqua potata soluit ventrẽ: sed debilr: ⁊ ideo in ijs: q
facilis solutionis sunt: soluit eos: sed in ijs: qui sunt
duri ventris: nõ soluit eos: quare qñ potatur: oportet
adiuuare eius solutionẽ: vt infra dicet: ⁊ hec de effecti
bus balnei sufficiant. Quantũ vero ad 3ᵐ. s. ad pota-
tionẽ huius aque: tangemus decem puncta. Primũ
punctũ est circa potationẽ: vtrum sit ꝯueniẽs potare
dictã aquã: ⁊ pro qua intentione. Respondet ꝙ cõ-
ueniens est potare dictã aquam. s. pro intẽtione pur-
gationis corporis: q: est laxatiua: siue solutiua: ⁊ par-
tim pro infrigidatione eparis: ⁊ renũ: ⁊ membrorum
supercalefactorũ. Cõtra pᵐ arguet quis: q: aque: que
communiter potant pro purgatione corporis: tenẽt mi
neram salis: vt aqua porrecte: ⁊ aqua montis catini:
sed ista nõ tenet minerã salis: ergo non est cõueniens
potare eam. Rñdeo ꝙ lz aque cõiter potabiles: q̄ be-
ne soluũt ventrẽ: communiter teneant de minera salis:
tamen que tenent de minera ferri etiam soluũt ven-
trem: sed debilr: vt dictum est supra in minera. Et si
dices quẽ humorem soluit ferrea? dicit: ꝙ illum: cui
obuiat: ⁊ est facile solubilis: siue colera: siue flegª sit: ex
quo pz ꝙ male dicunt: q dicunt: ꝙ aqua ferrea soluit
rõne sue grauitatis: q: sic aqua plũbea: ⁊ cenosa solue
ret: quod est falsum: ⁊ pz consequentia: q: tales aque
etiam multũ grauãt. Est etiã contra Mesue in de cõ-
solatione medicinarũ: qui posuit tm̃ quatuor genera
solutiuorũ. s. ratione benitionis: vt cassia: ⁊ mãna: rõne
compressionis: vt mirabolani: rõne lambificationis:
vt psilium: ⁊ rõne exsolutionis: siue laxationis: vt sca
monea: ⁊ reubarbarũ: quare non ponit solutiuũ rõne
grauationis. Scdm punctum est vtrum prius potan
da sit ista aqua: aut prius balneandũ sit corpus? Et
videt: ꝙ prius sit potanda: quia purgatio corporis dz
precedere alterationẽ confortatiuam: patet p Auic.
quarta fen. primi 2º capitulo. In ꝯtrarium arguit:
q: non dz petere balneum: nisi prius purgatus sit: vt
scribunt oẽs autores: igit licet vti balneatione balnei
ante potationẽ eius. Respõdeo: dicit cõmuniter ꝙ lz
ante potationẽ balneandi possit vti balneatione cũ
sint purgati: tñ conuenientius est p aliquot dies pota
re dictam aquã: ⁊ ratio est: q: per balneationẽ intelli-
gimus alterationẽ membrorũ: siue rectificationẽ corꝑ:
⁊ ꝯfortationem: ⁊ per potationẽ intelligemus purga
tionẽ: sed magis canonicũ est prius purgare corpus:
ꝙ̃ alterare: ⁊ ꝯfortare: quare ⁊c. Nos vero dicimus:
ꝙ per potationẽ possumus intendere duo. s. purgatio
nem: aut rectificationẽ membrorũ: si intelligimus pᵐ:
ꝯuenientius est prius potare: ꝙ̃ balneare: si vero in-
telligimus 2ᵐ: postremo ꝯuenientius est potare: quia
membra sunt aliqualr inflammata per balneationẽ:
quare aliqualr infrigidare epar: ⁊ renes ꝯuenit in po
stremis. Tertiũ punctũ est vtrũ conueniens sit iuuare
debilem solutionẽ huius aque? Et videt: ꝙ sic: q: non

alr faciendum de ista aqua debilr soluente: ꝙ̃ de alio
solutiuo debili: sed aliud solutiuũ debile ex precepto
autorũ debet iuuari: igit ista aqua dz iuuari. Respon-
det ꝙ ista aqua dz iuuari in solutione sua: maxime in
ijs: q duri ventris sunt. Et si dicit cum quibus iuuã-
da est. Dicit primo cũ motu: iuxta illud Hipp. quar-
ta aphorᵒʳ. Cum volueris magis ducere elleborũ: ma-
gis moue corpus: cũ vero statuere: somnũ fac: ⁊ noli
mouere. 2º debet iuuari cũ zuccaro: ⁊ quanto minus
coctum: melius est: ⁊ ideo zuccarũ rubeũ magis ad-
iuuat solutionẽ: ꝙ̃ aliud zuccarum duarũ coctarũ:
vel triũ: ⁊ dz poni coclear zuccari p vna tatia aque.
tertio põt iuuari cũ modico sale: sed istud est suspectũ
in ijs: q habent epar inflammatũ: vel renes calidos:
vel qui paterent ardorem vrine: tñ in ijs si nõ sit mul
ta inflammatio: nec sit ardor vrine põt misceri sal cũ
zuccaro ⁊ totũ hoc ꝯsistit i extimatiua medici. Quar
tum punctũ est circa quantitatẽ continuam aque. i.
quantũ in die opz potare de dicta aqua? Respondet
ꝙ ad minus duo anaphora: rõ est: q: in tali quãtitate
rõnabile est: ꝙ moueat ventrẽ: ꝙ si nõ moueat: faciat
clystere de dicta aqua cũ zuccaro rubeo: ⁊ sale: dein-
de moret per quatuor horas: ⁊ postea capiat ferculũ
tm̃ bullitum in brodio pulle: ad plus vero tria: vel
quatuor anaphora 2ᵐ tenorẽ virtutis: q: in tali quãti
tate rõnabile est: vt sufficienter purget. Et aduerte
vnũ: ꝙ si aqua ista nõ purgat exhibita in debita quã-
titate. s. duorũ anaphororũ: melius est: vt non se impe-
diat cum ea: quia ꝓportio non cadit inter ipsã: ⁊ ac-
cipientẽ: qualis deberet cadere mouendo eũ. Quintũ
punctũ est circa quantitatẽ discretã. s. quoties debet
sumere? Respondet ꝙ de ista aqua toties debet dari:
quoties de alijs aquis potabilibus: quare ad minus
tribus vicibus sumi dz. s. si soluat: ⁊ ad plus septem
vicibus: ⁊ dz aliqualiter augmentari quãtitas vsq̃
ad quatuor vices. Et in primis duobus diebus exhi-
bere ꝯtinuatim: rõ horum est: q: sic melius videt sol-
uere: ⁊ sufficiẽter: deinde post duos primos dies inter
pollatim exhiberet: vno die sic: ⁊ altero non: ⁊ in die:
quo nõ accipit aquã: dz fieri clystere ex dicta aqua: ⁊
zuccaro rubeo: ⁊ sale: vel ex capitis castrati decoctio-
ne: ⁊ zuccaro rubeo: ⁊ sale: ⁊ si vis ponere vitellũ oui:
ponas: q: de hoc nõ facio magnã vim. Sextum pun-
ctum est circa qualitatẽ. i. caliditatẽ aque potande. s.
quantũ calida dz potari? Respondet ꝙ debet pota-
ri calida: vt exit a balneo: ⁊ si etiam aliqualr calidior
potaret: dum modo nõ coquat os: neque gut: melius
esset: rõ est: q: medicine calide citius actuant a calore
nro: ⁊ ꝯsequenter citius mouent ventrẽ: nõ ergo frigi
da: neq̃ tepida potet: sed calidior. Septimũ punctũ
est: si potando ꝯueniẽs est se balneare in die illa? Re-
spondet ꝙ non: q: balneatio noceret potationi facte:
qm̃ balneatio trahit a centro ad circũferentiã mouẽ
do p sudorẽ: ⁊ potatio trahit a circũferentia ad cẽtrũ
mouendo p vrinam: ⁊ secessum: quare balneatio esset
impedimẽto potationi. Forte quis diceret: ꝙ lz bal-
neatio facta de mane post potationẽ factã sit impedi-
mento: tñ balneatio facta de sero añ cenã p duas ho-
ras nõ esset impedimento aque: q: finita est tunc ope
ratio eius. Dicit ꝙ nec de sero conuenit balneatio in
die potationis ꝓpter duo: primo q: nõ est finita ope-
ratio aque: qm̃ de nocte multũ vrinat. 2º quia cũ fe-
cerit leuẽ refectionẽ post quatuor horas a potatione
finita:

finita: si cibus nõ esset digestus: noceret balneum: ⁊ si esset digestus inflammaret: quare in die potationis: nõ laudo balneationẽ: sʒ in alia die forte fiet facto pri⁹ clysteri. Octauũ punctũ est si balneatio ꝯueniat in altera die sequẽte potationẽ? Et videt̃: ꝙ nõ: quia balneatio trahit ad circunferentiaʒ: ⁊ potatio trahit ad centrũ: igit̃ vna impedit aliam. Respondet̃: ꝙ potest fieri balneatio in altera die dum mõ virtus toleret: q̄ non ał̃r impediri operatio operationis nisi in tẽpore: in quo fit sua oꝑatio: sʒ finita oꝑatione non d̃ impediri: sʒ in die sequẽti est finita operatio illius prioris potationis. s. ꝑ secessum: ⁊ ꝑ vrinam: lʒ aliquid de aqua remaneat in venis ad digerendũ illos humores ergo. Nonũ punctũ est circa tẽpus potationis. s. quo tẽpore dʒ potari talis aqua? Respondet̃ ꝙ duplex est tempus electũ potationis. s. vl̃e: ⁊ particulare: loquẽdo de tempore vl̃i: potanda est in vere: ⁊ autumno tẽporibus seruantibus suas qualitates. Et cõiter potat̃ a pͥn° maij vsqʒ ꝑ totum mẽsem iunij: rõ primi: q̄ in tempore veris: ⁊ autũni laudant̃ purgationes: iuxta illud Hipp. quarta aphor°ʳ. Sub cane: ⁊ ante caneʒ: moleste sunt farmatie: rõ secundi est: q̄ melius est: vt tempus aliquał̃r declinet ad calidũ: q̃ʒ ad frigidũ: q̄ magis adiuuat aquã: ⁊ dix tempus electũ: q̄ in quocũqʒ tempore põt dari: vrgente necessitate: ⁊ tunc est tempus coactũ. Decimũ punctũ est de regimine vite tempore potationis? Rñdeo dicit̃ ꝙ tale regimen dʒ seruari: quale seruat̃ in aqua porrecte: vt diximus in questione nr̃a de aqua porrecte: ⁊ in alijs aquis potabilibus: quid regimen est: vt finita potatione stet per quatuor horas: deinde capiat ferculũ tm̃: ⁊ bibat modicũ vini pauciferi: aut aliud vinũ lymphatum cum aqua decoctionis passularũ: deinde post sex horas capiat cenã: ⁊ comedat de carnibus: ⁊ de ferculo tẽpore: ⁊ bibat magis vinũ rubeũ: q̃ʒ album: q̄ magis cõfortat stomacũ: ⁊ minus percutit cerebrũ. In die vero: quo non potat: faciat clystere ex dicta aqua: ⁊ vnc̃. ij. zuccari rubei: ⁊ modico sale: deinde capiat prandiuʒ satis bona hora: vel velit balneare se: vel nõ: ⁊ comedat ferculũ cum carnibus. Et in cena sił̃r capiat ferculum: ⁊ carnes. Et caueat ab oĩbus fructibus: ⁊ a caseo: ⁊ caueat comedere de pane: quod nõ est intinctuʒ nec in brodio: nec in vino: q̄ est dure digestionis: ⁊ nocet sic potantibus. Caueat etiã dormire in die ab ortu solis: vsqʒ ad occasum: saltẽ in die potationis. Caueat etiã a potatione dicte aque tẽpore alicuius purgationis nãlis. Et ideo mestruis superuenĩẽtibus abstineat mulier a potatione: ⁊ hemorrhoidibus fluentibus abstineat q̄libet a potatione: nisi intenderet restringere illam purgationẽ nãlem per potationem aque. Caueat etiã ab ira: ⁊ tristitia: q̄ impediunt operationẽ aque. Quantũ etiaʒ ad quartũ. s. ad balneationẽ sił̃r tangemus decẽ puncta. Primũ punctũ est circa preparationẽ corporis: q̄ fit cũ purgatione corporis: q̄ nemo presumere dʒ se balneare: nisi purgat⁹ fuerit: ⁊ rõ est: q̄ cum mali humores fuerint in corpore nõ purgati: ex balneo facile inflammant̃: ⁊ putrescunt: quare cadunt in febres: necesse est igit̃ purgare eos: qui petunt balnea. Ex quo infert̃: ꝙ error maiorẽ est mittere febricitantẽ ad balneũ: q̄ humores preparati ad putredinem inflammant̃: ⁊ sic augent̃ febres. Scd̃m punctũ est circa preparationẽ aliarum: reruʒ que necessaria sunt volẽtibus se balneare: dico reruʒ: que necessaria sunt pro accidentibus: que ocurrer possunt. Pro quo aduerte: ꝙ petentibus balnea accidit quãdoqʒ stipticitas ventris magna: cui ꝓuidere opʒ: aut cũ clysteri ex aqua balnei: ⁊ zuccaro rubeo: ⁊ sale: aut cũ decoctione capitis castrati: quare opʒ portare instrumentũ ꝑ clysteri: ⁊ zuccarũ rubeũ aut saltẽ portare cassiam fistulã: ⁊ possit añ cenaʒ aliq̄d de ipsa capere: aut pillulas ex aloe: mastice: ⁊ draganto cõfectas: de q̄bus capiat aliquã ante cenã stante stipticitate ventris. Accidit ⁊ q̃nqʒ sitis: ꝓ qua ꝓuidet̃ opʒ: quare portet secũ iuleb violatũ: vt casu: quo ꝯtingat sitis: mediũ cyathũ aque putij: vel fontis capere possit cũ modico iuleb. Accidit q̃nqʒ catarr⁹: siue ex mutatione aeris: siue ex fumositatibus: ⁊ vaporibus balnei: quare ꝯueniens est ꝓuidere: portet igit̃ secum ad minus vnã dosim pillularũ ꝑ catarro. Re pillularum assaieret: pillularũ sine q̄bus añ. ℨ. v. ⁊ reformentur quinqʒ pillule cũ aqua fenniculi: ⁊ capiat in sero: q̃n vadit dormitũ tẽpore necessitatis: vel capiat de alijs pillulis ꝯsimilibus istis. Accidit ⁊ q̃nqʒ debilitas aliqua ꝓpter tm̃ alterare corpus in balneo: maxime debilibus: ꝓpter quod opʒ ꝓuidere: quare portet secuʒ ꝯfectiones aliquas pro ꝯfortatione corporis: siue trageam: siue coriãdros ꝯfectos: siue manuschristi ꝑlatũ: de q̄bus añ introitum balnei capiat modicũ: vel post exitũ. Accidit etiam aliq̃n (licet raro) febris: que si accideret: abstineat a balneo: ⁊ capiat vnc̃. j. cassie tracte: ⁊ stet ꝑ duos dies post cessationẽ febris ad minus: antequã se balneet. Tertiũ punctũ est de hora balneationis. Et dicit̃: ꝙ duplex ẽ hora balneationis. s. vl̃is: ⁊ ꝑticularis: vl̃s est. s. in quo tẽpore fieri dʒ balneatio: ⁊ statutũ est ab autoribus: ꝙ in tẽporibus tẽperatis. s. vere: ⁊ autũno: ⁊ rõ est: q̄ ijs temporibus magis põt tolerari balneũ: hora vero ꝑticularis est circa ortum solis vsqʒ ad tres horas: ⁊ in sero circa. 20. vsqʒ ad. 23. Quartũ punctũ est: quod est melius tẽpus pro balneatione: an tẽpus veris? an tẽpus autumni? Dr̃: ꝙ illud est melius in quo aque sunt meliores: ⁊ cũ in autũno sint meliores: q̄ precessit estas exsiccatiua: iõ illa est melior balneatio: ⁊ est potatio. Secus est ꝓ ducia: q̄ licet aque sint meliores ꝓ ducia in autũno: tm̃ ꝑ dispositione capitis prius est: q̄m ꝑ duciam fit caput apertũ: ⁊ adueniente frigore: multũ patit̃. Quintum punctũ est circa quantitatẽ mãsionis in balneo. Et dicit̃: ꝙ in mane plus dʒ morari in balneo: q̃ʒ in sero: ⁊ in mane ad minus ꝑ horã: in sero vero minus. Sed aduerte: ꝙ q̃ñcunqʒ ex balneo ꝑcipit̃ molestia aliqua: siue inflammatio sit: siue aliud: dʒ exire: quia corpora nõ sunt semꝑ in eadẽ dispositione tolerandi balneuʒ: q̄m non est eadẽ sanitas mane: ⁊ vespere: vt dixit phs. Sextũ punctũ est circa qualitatẽ: vel modum mãsionis in balneo: nã cum in appẽditijs nõ sit tanta caliditas: ⁊ in medio sit maior caliditas: opʒ in primis gradatim ꝓcedere: q̄ nã subitas mutationes nõ patit̃: quare a pͥn° stet in appenditijs: ⁊ paulatim ꝓcedat versus mediũ 2ᵐ: ꝙ virtus tolerat. Aduertat etiã ad fumositates balnei: ⁊ caueat stare in ꝑte illas ad quã fumositates declinant: q̄ replent caput: ⁊ capitis dolorẽ faciunt. Aduertat etiaʒ: vt stet in balneo vsqʒ ad os stomaci: ⁊ non 2ᵐ totũ pectus: q̄ ꝯstringeret pectus. Septimũ punctũ est circa ꝓuisionem de exitu balnei: q̄ balneatus: postquã exsiccatus fuerit dʒ intrare lectũ ad minus ꝑ mediã horam ⁊ si corꝑe

sudat: patientiã habeat: non tñ multum se coperiat: postea vero se exsiccet: si vero non sudat: stet quietus: postea surgat leuiter deambulando: vsq; ad horam prandij: ⁊ cuz sit calidus caueat a ventis. Octauum punctũ est vtrum ꝯueniat ipsum dormire postquam intrauit lectũ ex exitu balnei? Dicit: ꝙ de mane põt dormire: ⁊ maxime si in nocte non bñ dormierit: de sero vero minime: ⁊ rõ est: q: hora matutina magis cõueniens est somno: q̃z vespertina. Nonum punctũ est quoties balneandus est. i. quot diebus? Et Respondet ꝙ autores cõiter precipiũt viginti quinq; dieb⁹ facere balneationẽ: ⁊ rõ est: q: verisimile est in hoc tẽpore fecisse impressionẽ sufficientẽ. Decimũ punctuz est de regimine vite in tẽpore balneationis. Et dicit: ꝙ oz esse regimen ꝯueniens in sex rebus nõ nãlibus. Primo in aere: caueat a vento ⁊ ab aere nocturno: caueat etiã stare sub sole capite discoperto. De cibo: vero: ⁊ potu: mẽsuret quantitatẽ cibi sibi ꝯuenientẽ: ⁊ caueat a repletione nimia: qualitatẽ quoq; cibi cõuenientẽ obseruet. s. vt sumat res boni nutrimenti: ⁊ facilis digestionis: quare abstineat a fructibus: qui faciunt sanguinẽ aquosum: ⁊ cito putrescibilez: caueat etiã a carnib⁹ dure digestionis: vt sunt porcine: ⁊ bouine: sed comedat carnes pulloꝝ: vel castratoꝝ: vel similium: caueat etiã a caseo: q: dure digestionis est. 3° obseruet horã comedẽdi d̾ mane cito: circa. 13. vel. 14. horã: in sero vero circa. 22. vel. 23. Comedat g̃ de mane ferculuz cũ carnibus tẽperate: ⁊ in sero minus de carnibus comedat: ⁊ si vellet oua in sero: nõ esset malum. In die vero nigra comedat mane: ⁊ sero oua: ⁊ de mane ferculũ cum ouis: in sero vero cũ lacte amygdalarũ ꝙ si posset habere pisces petrosos fluminis: comedat de illis. De f, ucribus arãtie: granata: ⁊ pruna ꝯcedunt. Vinũ vero sit rubeum nõ ponticũ. i. non brusthũ: nec dulce: sufficiẽter lymphatũ non cũ aqua balnei: sz cũ alia. De motu: ⁊ quiete: exercitiũ ante cibum faciat: sed nõ sudet: nec salter: siue tripudiet: sed quiescat. De somno: ⁊ vigilia: dormiat in nocte: ⁊ caueat a vigilijs noctis: in die vero nõ est ꝯueniens dormire: maxime post prandiũ. De inanitione: ⁊ retentione: dicit ꝙ prouideat singulo die habere beneficiũ ventris: ⁊ si nõ haberet: faciat clystere: vel alr prouideat. De accidentibus animi: caueat a tristitia: ⁊ ꝑ hoc continue stant in ludis: sed tamen cauendum sit etiaz ab ira: sit ludus gratia solatij: ⁊ ludus sit de paucis denarijs: ⁊ nõ de multis. Et hec de regimine vite.

FINIS.

Registrum.

a b c d e f g h i k.

Omnes sunt quaterniones preter k qui est terniones.

¶ EXPLICIT OPVS NVNQVAM SATIS LAVdatum clarissimi magistri Menghi Fauentini de febribus: atq; ægritudinibus cuiuscũq; generis: de'q; earum causis: & signis: ac curationibus: vt videre est in toto volumine.

¶ Venetiis apud Stephanum Sabien sem annõ a' partu Virginis M.D.XXXVI. mense septembri.

Tabula.

K8.

coll. comp